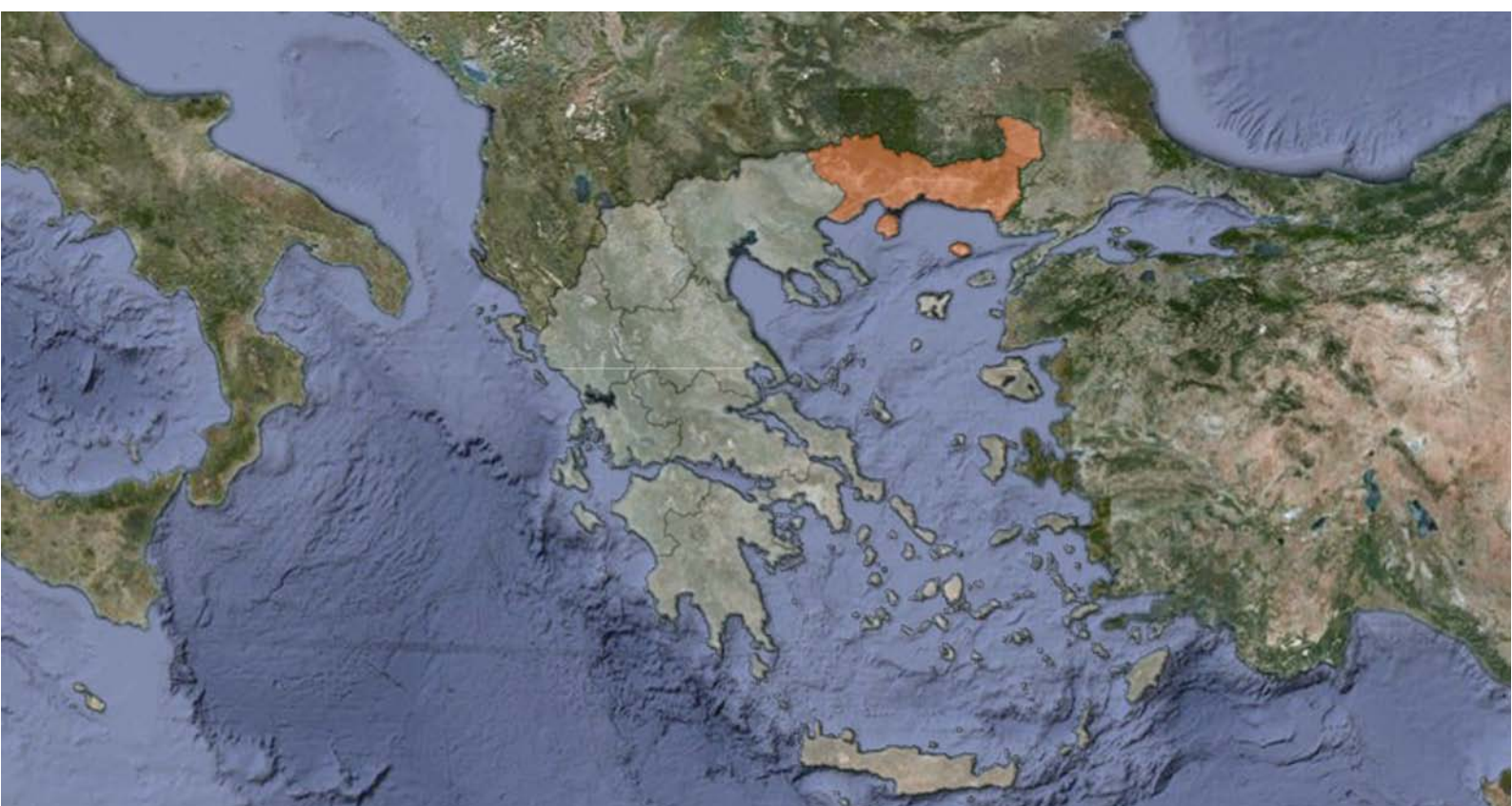

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

**ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΛΕΙΦΟΡΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΡΑΚΗΣ**

Β' Φάση - Στάδιο Β.1

Β.1.3 Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων

Αθήνα, Νοέμβριος 2014

ΘΥΜΙΟΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΑΕΜ
σχεδιασμός και διαχείριση του χώρου

Αθήνας, Σοφίας 20 Τ.Θ. 80115 Τ.Κ. 105 01 Ελλάς, Τηλ. 210 473770 Fax 210 473710 E-mail: network@netnet.gr

**ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ**

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ,
ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ

**ΜΕΛΕΤΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ, ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ & ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ
ΤΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ & ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ & ΘΡΑΚΗΣ**

Β' ΦΑΣΗ - ΣΤΑΔΙΟ Β1

**ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ**

ΑΘΗΝΑ, ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2014

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

Η δράση πραγματοποιείται στο πλαίσιο του ΕΠΠΕΡΑΑ και του ΠΕΠ «Μακεδονία – Θράκη»

B ΦΑΣΗ - ΣΤΑΔΙΟ Β1
ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ – ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΠΛΑΙΣΙΩΝ –
ΑΘΗΝΑ, ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2014

ΣΥΜΠΡΑΤΤΟΝΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ

ΘΥΜΙΟΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΑΕΜ
ΔΙΚΤΥΟ - ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΑΕ
ΕΥΡΩΤΕΚ ΑΝΩΝΥΜΗ ΜΕΛΕΤΗΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ

ΟΜΑΔΑ ΜΕΛΕΤΗΣ

ΘΥΜΙΟΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ	χωροτάκτης - αρχιτέκτων πολεοδόμος υπεύθυνος μελέτης
ΚΩΝ/ΝΟΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ	πολεοδόμος - χωροτάκτης αναπληρωτής υπεύθυνος μελέτης
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΟΥΜΑΣ	αρχιτέκτων - πολεοδόμος
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ	χημικός μηχανικός
ΘΥΜΙΟΣ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ	χωροτάκτης - αρχιτέκτων
ΕΙΡΗΝΗ ΤΣΑΚΙΡΟΠΟΥΛΟΥ	αρχιτέκτων - πολεοδόμος
ΓΙΩΡΓΟΣ ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ	μηχανικός χωροταξίας πολεοδομίας και περιφερειακής ανάπτυξης
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΝΤΟΜΑΡΚΟΣ	μηχανικός χωροταξίας πολεοδομίας και περιφερειακής ανάπτυξης
ΚΩΣΤΑΣ ΤΣΙΟΚΑΝΟΣ	περιβαλλοντολόγος
ΖΩΗ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ	μηχανικός χωροταξίας πολεοδομίας και περιφερειακής ανάπτυξης
ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΦΟΥΤΡΗ	μηχανικός χωροταξίας πολεοδομίας και περιφερειακής ανάπτυξης
ΧΡΗΣΤΟΣ ΤΡΙΓΚΩΝΗΣ	μηχανικός χωροταξίας πολεοδομίας και περιφερειακής ανάπτυξης
ΕΙΡΗΝΗ ΔΟΥΜΑ	αρχιτέκτων μηχανικός
ΑΡΤΕΜΙΣ ΜΑΡΓΑΡΙΤΙΔΟΥ	μηχανικός χωροταξίας πολεοδομίας και περιφερειακής ανάπτυξης

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΣ ΠΑΣΧΑΛΙΔΗΣ	πολιτικός μηχανικός - συγκοινωνιολόγος - χωροτάκτης
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΡΩΣΣΑΚΗΣ	οικονομολόγος
ΣΤΑΜΑΤΑ ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ	νομικός
ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΤΡΙΚΙΟΣ	αρχιτέκτων, επίκουρος καθηγητής πολεοδομίας - χωροταξίας
ΚΩΣΤΑΣ ΒΑΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ	μηχανικός χωροταξίας πολεοδομίας και περιφερειακής ανάπτυξης
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ	αρχαιολόγος

ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

ΒΑΣΙΛΗΣ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ	μηχανικός χωροταξίας πολεοδομίας και περιφερειακής ανάπτυξης, υπεύθυνος GIS
ΛΟΥΚΑΣ ΤΡΙΑΝΤΗΣ	αρχιτέκτων - πολεοδόμος
ΑΘΗΝΑ ΔΡΙΤΣΑ	αρχιτέκτων - πολεοδόμος

ΕΠΙΒΛΕΨΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

Δ/νση Χωροταξίας / ΥΠΕΚΑ

ΑΝΕΣΤΗΣ ΓΟΥΡΓΙΩΤΗΣ
ΦΩΤΕΙΝΗ ΣΤΕΦΑΝΗ

Δρ. μηχανικός χωροταξίας πολεοδομίας και περιφερειακής ανάπτυξη
τοπογράφος μηχανικός MSc χωροταξίας - πολεοδομίας

ΕΔΡΑ ΣΥΜΠΡΑΤΤΟΝΤΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΩΝ

Βουκουρεστίου 23, 10671 – Αθήνα
τηλ.: +30 210 3600711, fax: +30 210 3629338, e-mail: info@tpa.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

A. ΜΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	8
A.1 Η πρόταση αναθεώρησης του ΠΠΧΣΑΑ ΑΜΘ	8
A.2 Στόχοι περιβαλλοντικής προστασίας που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη.....	9
A.3 Εναλλακτικές δυνατότητες	11
A.4 Περιγραφή υφιστάμενης κατάστασης περιβάλλοντος	12
A.5 Συνολική εκτίμηση των επιπτώσεων του σχεδίου και σωρευτικές επιπτώσεις.....	12
A.6 Μέτρα πρόληψης και περιορισμού των επιπτώσεων στο περιβάλλον	18
A.7 Σύστημα παρακολούθησης του σχεδίου	21
B. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	23
Γ. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ	25
Γ.1 Σκοπιμότητα και στόχοι του σχεδίου.....	25
Γ.2 Οι διεθνείς ή κοινοτικοί ή εθνικοί στόχοι περιβαλλοντικής προστασίας που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη	26
Γ.2.1 Βιοποικιλότητα - Χλωρίδα - Πανίδα	27
Γ.2.2 Υδατικοί πόροι - Υγρά απόβλητα	29
Γ.2.3 Έδαφος - Στερεά απόβλητα	31
Γ.2.4 Ατμοσφαιρική ρύπανση - Κλιματικοί παράγοντες - Ενέργεια	34
Γ.2.5 Πληθυσμός - Περιβαλλοντικές επιδράσεις στην ανθρώπινη υγεία.....	37
Γ.2.6 Πολιτιστική κληρονομιά - Τοπίο	40
Γ.2.7 Σύνοψη περιβαλλοντικών στόχων	41
Γ.3 Η σχέση του έργου με άλλα σχετικά σχέδια και προγράμματα	43
Γ.3.1 Προβλέψεις του Γενικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης	43
Γ.3.2 Προβλέψεις του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας.....	48
Γ.3.3 Προβλέψεις του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τη Βιομηχανία.....	50
Γ.3.4 Προβλέψεις του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό	52
Γ.3.5 Προβλέψεις του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Υδατοκαλλιέργειες	55
Γ.3.6 Προβλέψεις του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τα Καταστήματα Κράτησης.....	58
Γ.3.7 Προσαρμογές σύμφωνα με τα Σχέδια Διαχείρισης των Υδατικών Διαμερισμάτων και το Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων.....	59
Γ.3.8 Προγράμματα της 4 ^{ης} Προγραμματικής Περιόδου και νέες προσαρμογές	61
Γ.3.9 Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) Μακεδονία-Θράκη	61
Γ.3.10 Τομεακά και άλλα Επιχειρησιακά Προγράμματα της 4ης Προγραμματικής Περιόδου	62

Δ. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ	70
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α: Γενικές διατάξεις	70
Άρθρο 1: Σκοπός και περιεχόμενο	70
Άρθρο 2: Στόχοι	70
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β: Θέση και ρόλος της περιφέρειας στο διεθνή, ευρωπαϊκό και εθνικό χώρο.....	72
Άρθρο 3: Στρατηγικές κατευθύνσεις για την ανάδειξη της θέσης της περιφέρειας στο διεθνές και ευρωπαϊκό χωρικό σύστημα.....	72
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ: Πρότυπο χωρικής ανάπτυξης.....	82
Άρθρο 4: Το αναπτυξιακό πρότυπο για την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.....	82
Άρθρο 5: Ειδικότερες επιλογές και υποθέσεις / στρατηγικά μεγέθη για την αναπτυξιακή φυσιογνωμία και εξέλιξη της Περιφέρειας.	86
Άρθρο 6: Αρχές οργάνωσης του χωρικού προτύπου για την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.	95
Άρθρο 7: Βασικοί άξονες και πόλοι ανάπτυξης/ Πύλες του δικτύου μεταφορών – Διαμετακομιστικά κέντρα εθνικής και περιφερειακής εμβέλειας.....	96
Άρθρο 8: Ευρύτερες χωρικές ενότητες της Περιφέρειας με ομοιογενή αναπτυξιακά χαρακτηριστικά ως προς τις παραγωγικές δραστηριότητες.....	100
Άρθρο 9: Παραγωγικές δραστηριότητες εθνικής και περιφερειακής εμβέλειας– Δυνατότητες υποδοχής μεγάλων επενδύσεων.....	108
Άρθρο 10: Φυσικοί και πολιτιστικοί πόροι και δίκτυα εθνικής και περιφερειακής εμβέλειας.....	110
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ: Στρατηγικές κατευθύνσεις χωρικής ανάπτυξης	113
Άρθρο 11: Διάρθρωση του περιφερειακού οικιστικού δικτύου	113
Άρθρο 12: Χωρικός προσδιορισμός των ευρύτερων ανθρωπογεωγραφικών ενοτήτων και εξειδίκευση των κατευθύνσεων στις ενότητες αυτές.....	121
Άρθρο 13: Βιώσιμες διοικητικές και αναπτυξιακές ενότητες (ΑΝ.Ε.).	128
Άρθρο 14: Κατευθύνσεις για τα βασικά δίκτυα μεταφορικής υποδομής.....	142
Άρθρο 15: Βασικά δίκτυα λοιπής τεχνικής υποδομής.....	149
Άρθρο 16: Προγραμματικά πλαίσια για τη χωροθέτηση των παραγωγικών δραστηριοτήτων.....	157
Άρθρο 17: Καθορισμός περιοχών για την εφαρμογή ΠΕΧΠ και ΣΟΑΠ.....	179
Άρθρο 18: Εξειδίκευση των κατευθύνσεων του ΠΠΧΣΑΑ στο «Τόξο υγροβιοτόπων και αρχαιολογικών χώρων» και στο παράκτιο μέτωπο	188
Άρθρο 19: Βασικές προτεραιότητες για την προστασία, διατήρηση και ανάδειξη της φυσικής κληρονομιάς	192
Άρθρο 20: Κατευθύνσεις για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς 200	
Άρθρο 21: Κατευθύνσεις στρατηγικής για το Τοπίο.....	204
Άρθρο 22: Εξειδίκευση των κατευθύνσεων του ΠΠΧΣΑΑ στις επιμέρους αναπτυξιακές και διοικητικές ενότητες.....	211
Άρθρο 23: Εξειδίκευση των κατευθύνσεων του Γενικού και των Ειδικών Πλαισίων και ανάδραση προς το σχεδιασμό Εθνικού Επιπέδου	227
Ε. ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	232
Ε.1 Γενικά.....	232
Ε.2 Διατύπωση Σεναρίων και Εναλλακτικών Δυνατοτήτων.....	232

ΣΤ. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	236
ΣΤ.1 Αντικείμενο διερεύνησης και περιοχή μελέτης.....	236
ΣΤ.2 Βιοποικιλότητα, Χλωρίδα, Πανίδα	236
ΣΤ.2.1 Αξιόλογα και ευαίσθητα οικοσυστήματα	236
ΣΤ.2.2 Εθνικά Πάρκα.....	241
ΣΤ.2.3 Δασικές εκτάσεις	246
ΣΤ.3 Πληθυσμός - Ανθρώπινη υγεία - Υλικά περιουσιακά στοιχεία	250
ΣΤ.3.1 Πληθυσμιακή εξέλιξη	250
ΣΤ.3.2 Απασχόληση και ανεργία	251
ΣΤ.3.3 Παραγωγικές δραστηριότητες.....	252
ΣΤ.3.4 Συγκοινωνιακές και κοινωνικές υποδομές.....	258
ΣΤ.4 Υδατικοί πόροι	260
ΣΤ.4.1 Περιγραφή υδάτινων συστημάτων.....	260
ΣΤ.4.2 Περιοχές με κίνδυνο πλημμύρας	265
ΣΤ.4.3 Επιβαρημένα υπόγεια υδάτινα συστήματα	268
ΣΤ.4.4 Κίνδυνοι υποβάθμισης από παραγωγικές δραστηριότητες	269
ΣΤ.4.5 Υποδομές επεξεργασίας αστικών λυμάτων	273
ΣΤ.4.6 Καθορισμός περιοχών προστασίας υδάτινων συστημάτων από δραστηριότητες και χρήσεις	275
ΣΤ.5 Έδαφος - Στερεά απόβλητα	277
ΣΤ.5.1 Γεωμορφολογία - Γεωλογικά στοιχεία - Σεισμικότητα	277
ΣΤ.5.2 Ορυκτός πλούτος	278
ΣΤ.5.3 Διάβρωση ακτών, προσχώσεις.....	281
ΣΤ.5.4 Στερεά απόβλητα	283
ΣΤ.6 Ατμόσφαιρα, κλιματικοί παράγοντες, ενέργεια.....	286
ΣΤ.6.1 Κλιματικά δεδομένα	286
ΣΤ.6.2 Ενέργεια.....	288
ΣΤ.7 Πολιτιστική κληρονομιά - Τοπίο.....	291
ΣΤ.7.1 Ζώνες τοπίου και τοπία που αναγνωρίζονται.....	291
ΣΤ.7.2 Κυριότεροι αρχαιολογικοί χώροι, μνημεία και παραδοσιακοί οικισμοί	296
Ζ. ΕΚΤΙΜΗΣΗ, ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	299
Ζ.1 Μεθοδολογία εκτίμησης των επιπτώσεων	299
Ζ.2 Αναλυτική εκτίμηση των επιπτώσεων του σχεδίου	302
Ζ.2.1 Οργάνωση πρωτογενούς τομέα.....	302
Ζ.2.2 Οργάνωση δευτερογενούς τομέα (μεταποίηση).....	306
Ζ.2.3 Οργάνωση εξορυκτικών δραστηριοτήτων	309
Ζ.2.4 Ενεργειακοί πόροι και δίκτυα	312
Ζ.2.5 Τουρισμός και παραθεριστική κατοικία	315
Ζ.2.6 Ισόρροπη ανάπτυξη - Διάρθρωση οικιστικού δικτύου	318
Ζ.2.7 Βασικά δίκτυα μεταφορικής υποδομής.....	320
Ζ.2.8 Λοιπά δίκτυα τεχνικών υποδομών πλην των ενεργειακών υποδομών (ύδρευση, άρδευση, αποχέτευση και επεξεργασία λυμάτων, αντιπλημμυρική προστασία, διαχείριση στερεών αποβλήτων)	323

Z.2.9	Προστασία, διατήρηση και ανάδειξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και του τοπίου	325
Z.2.10	Συγκεντρωτικός πίνακας επιπτώσεων των παρεμβάσεων του σχεδίου	326
Z.3	Συνολική εκτίμηση των επιπτώσεων του σχεδίου και σωρευτικές επιπτώσεις.....	329
Z.4	Μέτρα πρόληψης και περιορισμού των επιπτώσεων στο περιβάλλον	332
Z.5	Σύστημα παρακολούθησης του σχεδίου	335
H.	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ.....	342
Θ.	ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΠΟΥ ΑΝΕΚΥΨΑΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΤΗΣ ΣΜΠΕ	343
I.	Βασικές μελέτες και έρευνες	344
K.	Παράρτημα	345
K.1	Βιβλιογραφία.....	345
K.2	Προγραμμα Δράσης – Πίνακας Έργων.....	348
K.3	Χάρτες.....	357

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1:	Λεκάνες Απορροής Ποταμών και Αρμόδιες Περιφέρειες	59
Πίνακας 2:	Πληθυσμιακή Εξέλιξη στην ΠΑΜΘ 1991-2031.....	88
Πίνακας 3:	ΑΠΑ σε βασικές τιμές (εκ. Ευρώ), ΠΑΜΘ, 2011-2031.....	89
Πίνακας 4:	Κατά κεφαλή ΑΕΠ, ΠΑΜΘ, 2001-2031	90
Πίνακας 5:	Απασχόληση ΠΑΜΘ 2011 – 2031.....	91
Πίνακας 6:	Διάρθρωση οικιστικού δικτύου στην ΠΑΜΘ	114
Πίνακας 7:	Υφιστάμενη δομή διοικητικής οργάνωσης στην ΠΑΜΘ	128
Πίνακας 8:	Οικισμοί για τους οποίους θα πρέπει να γίνουν έργα ΕΕΛ ή και αποχετευτικά έργα	154
Πίνακας 8:	Περιοχές υδατοκαλλιεργειών (σύμφωνα με το ΕΧΠΣΑΑ).....	160
Πίνακας 10:	Ομαδοποίηση ΕΖΔ και ΖΕΠ της ΠΑΜΘ με στόχο τη διαχείρισή τους....	196
Πίνακας 11:	Κατηγορίες τοπίων με βάση την αξία τους.....	204
Πίνακας 12:	Περιοχές ΖΕΠ και ΕΖΔ ανά ΠΕ της Περιφέρειας ΑΜΘ.....	238
Πίνακας 13:	Καταφύγια Άγριας Ζωής ανά ΠΕ στην Περιφέρεια ΑΜΘ	240
Πίνακας 14:	Δάση, Δασικές εκτάσεις (θαμνότοποι) και βοσκότοποι το 2000	246
Πίνακας 15:	Πυρκαγιές 2002-2011 (καείσα έκταση σε στρέμματα)	248
Πίνακας 16:	Αναδασωτές εκτάσεις λόγω πυρκαγιάς ή εκχέρσωσης.....	248
Πίνακας 17:	Επιφάνειες που απαιτούν τεχνητή αναδάσωση ανά Υπηρεσία.....	248
Πίνακας 18:	Βοσκόμενες δασικές εκτάσεις στην ΠΑΜΘ	249
Πίνακας 19:	Μεταβολή του πραγματικού πληθυσμού ανά ΠΕ, 1991-2001-2011.....	250
Πίνακας 20:	Χρήσεις γης, 2000	253
Πίνακας 21:	Γεωργικές εκμεταλλεύσεις και αρδευθείσες καλλιέργειες, 2007.....	253
Πίνακας 22:	Αριθμός εκτρεφόμενων ζώων στην ΠΑΜΘ.....	254
Πίνακας 23:	Παραγωγή ξύλου 2000-2006	254
Πίνακας 24:	Λεκάνες απορροής στο ΥΔ Θράκης	260
Πίνακας 25:	Κύριοι ποταμοί Περιφέρειας ΑΜΘ.....	260

Πίνακας 26: Λίμνες της Περιφέρειας ΑΜΘ	261
Πίνακας 27: Μεταβατικά ύδατα της Περιφέρειας ΑΜΘ	261
Πίνακας 28: Παράκτια ύδατα της Περιφέρειας ΑΜΘ.....	262
Πίνακας 29: Κύρια και δευτερεύοντα υπόγεια υδατικά συστήματα ΠΑΜΘ.....	263
Πίνακας 30: Ζώνες Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας	266
Πίνακας 31: Αντιμετώπιση ρύπανσης από αστικά λύματα στους οικισμούς Γ' προτεραιότητας	274
Πίνακας 32: Εκτίμηση ποσοτικών στόχων για τα ΑΕΚΚ σε επίπεδο Περιφέρειας.....	285
Πίνακας 33: Μέση μηνιαία θερμοκρασία 24ώρου (°C)	287
Πίνακας 34: Μέση μηνιαία σχετική υγρασία [%].....	287
Πίνακας 35: Μέση ταχύτητα του ανέμου [m/s]	287
Πίνακας 36: Κλιματικά στοιχεία των δυσμενέστερων μηνών χειμώνα - θέρους	287
Πίνακας 37: Ιδιωτικοί σταθμοί παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στην ΠΑΜΘ	288
Πίνακας 38: Κατηγορίες τοπίων με βάση τον κυρίαρχο χαρακτήρα τους	291
Πίνακας 39: Χρησιμοποιούμενοι συμβολισμοί για την αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων του σχεδίου	301
Πίνακας 40: Περιβαλλοντικές Παράμετροι- Στόχοι	327
Πίνακας 41: Προτεινόμενοι δείκτες παρακολούθησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων του σχεδίου	341

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΗΜΑΤΩΝ

Σχήμα 1: Περιοχές Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών.....	57
Σχήμα 2: ΑΕΠ κατά κεφαλή ΠΑΜΘ στο σενάριο 1	92
Σχήμα 3: ΑΕΠ κατά κεφαλή ΠΑΜΘ στο σενάριο 2	92
Σχήμα 4: Απασχόληση ΠΑΜΘ στο Σενάριο 1	93
Σχήμα 5: Απασχόληση ΠΑΜΘ στο σενάριο 2.....	93
Σχήμα 6: Ανεργία ΠΑΜΘ στο σενάριο 1	94
Σχήμα 7: Ανεργία ΠΑΜΘ στο σενάριο 2.....	94
Σχήμα 8: Διασυννοριακές λεκάνες ποταμών Νέστου και Έβρου.....	265
Σχήμα 9: Κατανομή των ενεργών λατομείων μαρμάρων ανά μαρμαροφόρο περιοχή της Ελλάδας	279
Σχήμα 10: Χάρτης ορυκτών πρώτων υλών της Περιφέρειας ΑΜΘ.....	280

A. ΜΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Η παρούσα μελέτη αποτελεί τη Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) της πρότασης αναθεώρησης του εγκεκριμένου Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΠΠΧΣΑΑ) της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης (ΑΜΘ). Αντικείμενο της παρούσας μελέτης είναι η περιβαλλοντική αξιολόγηση των κατευθύνσεων και μέτρων για τη χωρική οργάνωση, την ανάπτυξη των οικιστικών και παραγωγικών δραστηριοτήτων, την προστασία του περιβάλλοντος, της πολιτιστικής κληρονομιάς και του τοπίου της Περιφέρειας ΑΜΘ, όπως διατυπώνονται στο σχετικό σχέδιο Κοινής Υπουργικής Απόφασης (ΚΥΑ).

Η παρούσα μελέτη περιλαμβάνει την ανάλυση της σημερινής κατάστασης του περιβάλλοντος της Περιφέρειας ΑΜΘ, την αξιολόγηση των εκτιμώμενων επιπτώσεων από την υλοποίηση των κατευθύνσεων και μέτρων της πρότασης αναθεώρησης του ΠΠΧΣΑΑ, την εξέταση εναλλακτικών δυνατοτήτων και τη διατύπωση προτάσεων για την αντιμετώπιση των εκτιμώμενων αρνητικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων και την παρακολούθηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων του εξεταζόμενου σχεδίου.

A.1 Η πρόταση αναθεώρησης του ΠΠΧΣΑΑ ΑΜΘ

Το Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης της Περιφέρειας ΑΜΘ:

- α) καταγράφει και αξιολογεί τη θέση της Περιφέρειας στο διεθνή και ευρωπαϊκό χώρο, το ρόλο της σε εθνικό επίπεδο και σε σύγκριση με άλλες Περιφέρειες και τις λειτουργίες διαπεριφερειακού χαρακτήρα που έχει ή μπορεί να αναπτύξει,
- β) καταγράφει και αξιολογεί τους παράγοντες που επηρεάζουν τη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη και διάρθρωση του χώρου της Περιφέρειας,
- γ) αποτιμά τις χωρικές επιπτώσεις των ευρωπαϊκών, εθνικών και περιφερειακών πολιτικών και προγραμμάτων στην Περιφέρεια, και
- δ) προσδιορίζει, με προοπτική τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ετών, τις βασικές προτεραιότητες και τις στρατηγικές επιλογές για την ολοκληρωμένη και αειφόρο ανάπτυξη του χώρου της Περιφέρειας, οι οποίες προωθούν την ισότιμη ένταξή της στον ευρύτερο διεθνή, ευρωπαϊκό και εθνικό χώρο.

Το σχέδιο της ΚΥΑ του ΠΠΧΣΑΑ ΑΜΘ περιλαμβάνει τέσσερα (4) κεφάλαια και εικοσιδύο (22) άρθρα:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α: Γενικές διατάξεις

- Άρθρο 1: Σκοπός και περιεχόμενο
- Άρθρο 2: Στόχοι

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β: Θέση και ρόλος της περιφέρειας στο διεθνή, ευρωπαϊκό και εθνικό χώρο

- Άρθρο 3: Στρατηγικές κατευθύνσεις για την ανάδειξη της θέσης της περιφέρειας στο διεθνές και ευρωπαϊκό χωρικό σύστημα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ: Πρότυπο χωρικής ανάπτυξης

- Άρθρο 4: Το αναπτυξιακό πρότυπο για την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης
- Άρθρο 5: Ειδικότερες επιλογές και υποθέσεις / στρατηγικά μεγέθη για την αναπτυξιακή φυσιογνωμία και εξέλιξη της Περιφέρειας

Άρθρο 6: Αρχές οργάνωσης του χωρικού προτύπου για την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης

Άρθρο 7: Βασικοί άξονες και πόλοι ανάπτυξης/ Πύλες του δικτύου μεταφορών - Διαμετακομιστικά κέντρα εθνικής και περιφερειακής εμβέλειας

Άρθρο 8: Ευρύτερες χωρικές ενότητες της Περιφέρειας με ομοιογενή αναπτυξιακά χαρακτηριστικά ως προς τις παραγωγικές δραστηριότητες

Άρθρο 9: Παραγωγικές δραστηριότητες εθνικής και περιφερειακής εμβέλειας - Δυνατότητες υποδοχής μεγάλων επενδύσεων

Άρθρο 10: Φυσικοί και πολιτιστικοί πόροι και δίκτυα εθνικής και περιφερειακής εμβέλειας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ: Στρατηγικές κατευθύνσεις χωρικής ανάπτυξης

Άρθρο 11: Διάρθρωση του περιφερειακού οικιστικού δικτύου

Άρθρο 12: Χωρικός προσδιορισμός των ευρύτερων ανθρωπογεωγραφικών ενότητων και εξειδίκευση των κατευθύνσεων στις ενότητες αυτές

Άρθρο 13: Βιώσιμες διοικητικές και αναπτυξιακές ενότητες (ΑΝ.Ε.)

Άρθρο 14: Κατευθύνσεις για τα βασικά δίκτυα μεταφορικής υποδομής

Άρθρο 15: Βασικά δίκτυα λοιπής τεχνικής υποδομής

Άρθρο 16: Προγραμματικά πλαίσια για τη χωροθέτηση των παραγωγικών δραστηριοτήτων

Άρθρο 17: Καθορισμός περιοχών για την εφαρμογή ΠΕΧΠ και ΣΟΑΠ

Άρθρο 18: Εξειδίκευση των κατευθύνσεων του ΠΠΧΣΑΑ στο «Τόξο υγροβιοτόπων και αρχαιολογικών χώρων» και στο παράκτιο μέτωπο

Άρθρο 19: Βασικές προτεραιότητες για την προστασία, διατήρηση και ανάδειξη της φυσικής κληρονομιάς

Άρθρο 20: Κατευθύνσεις για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς

Άρθρο 21: Κατευθύνσεις στρατηγικής για το Τοπίο

Άρθρο 22: Εξειδίκευση των κατευθύνσεων του ΠΠΧΣΑΑ στις επιμέρους αναπτυξιακές και διοικητικές ενότητες

Άρθρο 23: Εξειδίκευση των κατευθύνσεων του Γενικού και των Ειδικών Πλαισίων και ανάδραση προς το σχεδιασμό Εθνικού Επιπέδου

A.2 Στόχοι περιβαλλοντικής προστασίας που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη

Οι βασικοί περιβαλλοντικοί στόχοι με βάση τις κατευθύνσεις των ευρωπαϊκών και εθνικών πολιτικών και στρατηγικών για την προστασία του περιβάλλοντος και την αειφόρο ανάπτυξη, που αφορούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της Περιφέρειας ΑΜΘ, συνοψίζονται στους εξής για τις προσδιορισμένες περιβαλλοντικές παραμέτρους:

Βιοποικιλότητα - Χλωρίδα - Πανίδα

- Προστασία της βιοποικιλότητας και αποφυγή μη αναστρέψιμων απωλειών
- Αποφυγή πρόκλησης βλαβών στη χλωρίδα και την πανίδα και τα προστατευόμενα είδη
- Αποφυγή υποβάθμισης φυσικών χαρακτηριστικών εντός των Προστατευόμενων Περιοχών
- Προώθηση των πράσινων υποδομών

Υδατικοί πόροι - Υγρά απόβλητα

- Μείωση της ρύπανσης των υδάτων σε επίπεδα αβλαβή για τα φυσικά συστήματα
- Διασφάλιση της επαρκούς επαναπλήρωσης των υδροφορέων όπου γίνονται υδροληψίες πάσης φύσεως
- Διασφάλιση επάρκειας ύδατος για ύδρευση, άρδευση και χρήση σε άλλες οικονομικές δραστηριότητες

Έδαφος - Στερεά απόβλητα

- Μείωση της ρύπανσης των εδαφών και διαφύλαξη της ποσότητας και ποιότητάς τους
- Μείωση αποβλήτων στο ελάχιστο και επαναχρησιμοποίηση μέσω ανακύκλωσης, λιπασματοποίησης ή ανάκτησης ενέργειας
- Αποφυγή διάβρωσης των εδαφών και του κινδύνου ερημοποίησης
- Αποφυγή απομάκρυνσης του εδάφους και της φυτοκάλυψης εξαιτίας ανθρωπογενών παρεμβάσεων
- Αντιμετώπιση του κινδύνου υποβάθμισης της παράκτιας ζώνης

Ατμοσφαιρική ρύπανση - Κλιματικοί παράγοντες - Ενέργεια

- Περιορισμός της ανάγκης μετακινήσεων - Μείωση των περιβαλλοντικών συνεπειών του τομέα των μεταφορών
- Περιορισμός της ατμοσφαιρικής ρύπανσης
- Περιορισμός παραγωγής αερίων θερμοκηπίου (μετριασμός κλιματικής αλλαγής)
- Ενίσχυση της συμβολής των ΑΠΕ στην παραγωγή ενέργειας (μετριασμός κλιματικής αλλαγής)
- Συμβολή στην εξοικονόμηση ενέργειας (μετριασμός κλιματικής αλλαγής)
- Συμβολή στην πρόληψη των επιπτώσεων από ενδεχόμενα ακραία καιρικά φαινόμενα

Πληθυσμός - Ανθρώπινη υγεία

- Δημιουργία συνθηκών για τη βελτίωση της υγείας και μείωση ανισοτήτων υγείας
- Κοινωνική συνοχή και προστασία ευάλωτων πληθυσμιακών ομάδων
- Μείωση θορύβου οικιστικών περιοχών
- Προστασία παραγωγικών εδαφών για κάλυψη διατροφικών αναγκών
- Ενίσχυση του τοπικού εισοδήματος και της απασχόλησης
- Ισόρροπη εδαφική ανάπτυξη (σχέσεις πόλης - υπαίθρου)
- Αποτελεσματική προστασία και πρόληψη κινδύνων από τεχνολογικές καταστροφές

Πολιτιστική Κληρονομιά - Τοπίο

- Προστασία, ανάδειξη και βελτίωση προσβασιμότητας ιστορικών κτιρίων, αρχαιολογικών χώρων και άλλων χώρων πολιτιστικού ενδιαφέροντος
- Βελτίωση ποσότητας και ποιότητας ανοικτών χώρων, προσβάσιμων στο κοινό
- Προστασία και ανάδειξη τοπίου

Επίσης εξετάζεται η σχέση του Σχεδίου με άλλα σχέδια και προγράμματα. Αυτά είναι το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης, το Ειδικό Πλαίσιο για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας το Ειδικό Πλαίσιο για τη Βιομηχανία, το Ειδικό Πλαίσιο για τον Τουρισμό, το Ειδικό Πλαίσιο για τις Υδατοκαλλιέργειες και Ειδικό Πλαίσιο για Καταστήματα Κράτησης. Επίσης εξετάζεται η σχέση με τα Σχέδια Διαχείρισης των Υδατικών Διαμερισμάτων Θράκης και Ανατολικής Μακεδονίας καθώς και το Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων της Περιφέρειας.

Διερευνάται επίσης η σχέση με το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ) 2007 – 2013 και ειδικότερα με το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) Μακεδονίας-Θράκης και τα Τομεακά Προγράμματα της περιόδου 2007-2013.

A.3 Εναλλακτικές δυνατότητες

Η διατύπωση των εναλλακτικών λύσεων αποτελεί απαίτηση των προδιαγραφών εκπόνησης της ΣΜΠΕ σύμφωνα με τις οποίες ζητείται η διερεύνηση:

- α) της μηδενικής λύσης,
- β) των λόγων επιλογής των εναλλακτικών δυνατοτήτων που εξετάστηκαν,
- γ) των περιβαλλοντικά τεκμηριωμένων λόγων επιλογής του προτεινόμενου σχεδίου ή προγράμματος έναντι των άλλων εναλλακτικών δυνατοτήτων.

Στην παρούσα μελέτη εξετάζονται τρία εναλλακτικά σενάρια. Η μηδενική λύση διερευνά την εξέλιξη της περιβαλλοντικής κατάστασης στην περίπτωση που δεν υλοποιηθεί το συγκεκριμένο σχέδιο, δηλαδή δεν προχωρήσει η διαδικασία αναθεώρησης του εγκεκριμένου ΠΠΧΣΑΑ Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης. Τα άλλα δύο σενάρια διαφοροποιούνται ως προς το είδος και το μέγεθος των προτεινόμενων παρεμβάσεων της πρότασης αναθεώρησης του ΠΠΧΣΑΑ της ΠΑΜΘ.

Κατά τη διατύπωση και αξιολόγηση των διατυπωθέντων σεναρίων λαμβάνεται ιδιαίτερα υπόψη η ισχυρή, σήμερα, εξάρτηση της ΠΑΜΘ από αναπτυξιακούς παράγοντες της χώρας, το απαιτούμενο χρονικό πλαίσιο για την αναγκαία μετεξέλιξη των κοινωνικών και παραγωγικών δομών σε σχέση με την υφιστάμενη διάρθρωση, οι οικονομικοί περιορισμοί που θέτουν οι σημερινές δυνατότητες χρηματοδότησης και, φυσικά, οι εκτιμώμενες κάθε φορά επιπτώσεις στο περιβάλλον.

Το «μηδενικό» σενάριο υποθέτει ότι δεν μεταβάλλεται η αναπτυξιακή στρατηγική της Περιφέρειας, με αποτέλεσμα αυτή να παραμένει εξαρτημένη από εξωγενείς παράγοντες, μένοντας εκτεθειμένη στο γενικό αρνητικό πλαίσιο της ύφεσης. Οι δράσεις του ΠΠΧΣΑΑ δεν θα μπορέσουν να οδηγήσουν σε παραγωγική ανασυγκρότηση και να αντιστρέψουν το κλίμα στην Περιφέρεια. Σε αυτό το σενάριο, οι παραγωγικές και κοινωνικές δομές αδυνατούν να μετεξελιχθούν και απαξιώνονται περαιτέρω, οι υποδομές δεν προσελκύουν ροές και επενδύσεις, ενώ τα διαθέσιμα μέσα χρηματοδότησης δεν αρκούν για να επανεκκινήσουν την αναπτυξιακή διαδικασία. Μέσω των αναπτυξιακών προγραμμάτων ενδέχεται να περιοριστούν σε κάποιο βαθμό οι άμεσες επιπτώσεις της ύφεσης, στο επίπεδο της ρευστότητας για συγκεκριμένους κλάδους της παραγωγής. Στο σενάριο αυτό, το περιβάλλον αναμένεται να δεχθεί λιγότερες άμεσες επιπτώσεις, κυρίως λόγω των περιορισμένων επενδύσεων που θα δημιουργούσαν πιέσεις με νέες χρήσεις και υποδομές, ειδικά σε ευαίσθητες περιοχές, αλλά και εξαιτίας των μειωμένων πιέσεων αστικοποίησης, κατασκευής μεγάλων έργων κλπ.

Το **2ο σενάριο** για τη μελλοντική εξέλιξη της ΠΑΜΘ υποθέτει τη στροφή της αναπτυξιακής στρατηγικής της Περιφέρειας προς την ενδογενή ανάπτυξη. Σε αυτό το σενάριο, οι υφιστάμενες παραγωγικές και κοινωνικές δομές στηρίζονται και σταδιακά εκσυγχρονίζονται, αποδίδοντας στην ουσία ενδογενές αναπτυξιακό κεφάλαιο που θα βοηθήσει να καταστεί η Περιφέρεια ελκυστική σε ένα διευρυμένο οικονομικό χώρο. Στο πλαίσιο αυτού του σεναρίου, το περιβάλλον θα δεχθεί ενδεχομένως μέτριες άμεσες πιέσεις, καθώς αναμένεται να υπάρξουν νέες επενδύσεις (κυρίως μικρής κλίμακας), οι οποίες θα πρέπει να χωροθετηθούν με βάση τις κατευθύνσεις που προκύπτουν από το ΠΠΧΣΑΑ ή ενδεχομένως και από τον υποκείμενο σχεδιασμό.

Στο **3ο σενάριο**, το οποίο χαρακτηρίζεται και ως το πιο επεμβατικό, απαιτείται μια πιο δραστική αλλαγή της αναπτυξιακής στρατηγικής της Περιφέρειας προς τις μεγάλες επενδύσεις και υποδομές. Η βασική υπόθεση σε αυτή την περίπτωση είναι

ότι η εφαρμογή του κατάλληλου μίγματος πολιτικής, μέσα από τις δράσεις του ΠΠΧΣΑΑ και των υπολοίπων αναπτυξιακών προγραμμάτων, θα αξιοποιήσει τις προοπτικές που διαμορφώνονται στο ευρύτερο αναπτυξιακό πλαίσιο ώστε να επιτευχθεί η αντιστροφή του κλίματος στην Περιφέρεια, με δείκτες θετικότερους από την υπόλοιπη χώρα (εξέλιξη που θα οδηγήσει, με μια χρονική καθυστέρηση, την πληθυσμιακή εξέλιξη της ΠΑΜΘ σε θετικούς ρυθμούς μεταβολής, με τελικό στόχο τις καλές επιδόσεις της δεκαετίας 1991-2001). Το περιβάλλον εκτιμάται ότι θα δεχθεί με άμεσο τρόπο ισχυρές πιέσεις λόγω των απαιτήσεων για την κατασκευή νέων έργων και για την επέκταση και εντατικοποίηση υφιστάμενων δραστηριοτήτων, ενώ αυξημένες αναμένονται και οι πιέσεις αστικοποίησης.

Από τα προηγούμενα γίνεται φανερό ότι το **2^ο σενάριο** αποτελεί το βέλτιστο σενάριο όσον αφορά την επίτευξη των επιλεγμένων περιβαλλοντικών στόχων για την περιοχή μελέτης.

A.4 Περιγραφή υφιστάμενης κατάστασης περιβάλλοντος

Η περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης περιβάλλοντος ακολουθεί τη βασική διάρθρωση σε τομείς του κεφαλαίου Ζ που αφορά την αξιολόγηση των επιπτώσεων όπως προδιαγράφεται στις προδιαγραφές εκπόνησης των ΣΜΠΕ. Ορισμένοι από τους τομείς αυτούς ομαδοποιούνται κατά την περιγραφή ανάλογα με τη συνάφειά τους σε ενιαία κεφάλαια (πχ. βιοποικιλότητα, χλωρίδα, πανίδα) ή ενσωματώνονται σε περίπτωση μικρής συμβολής σε ό,τι αφορά τους περιβαλλοντικούς στόχους. Οι περιβαλλοντικοί τομείς που διερευνώνται είναι οι εξής:

1. Βιοποικιλότητα, Χλωρίδα, Πανίδα.
2. Πληθυσμός, Ανθρώπινη υγεία, Υλικά περιουσιακά στοιχεία.
3. Έδαφος - Στερεά απόβλητα.
4. Ύδατα - Υγρά απόβλητα.
5. Αέρας, Κλιματικοί παράγοντες, Ενέργεια.
6. Πολιτιστική κληρονομιά, Τοπίο.

Κατά την περιγραφή δίδεται έμφαση σε στοιχεία της τρέχουσας κατάστασης του περιβάλλοντος ενώ περιγράφονται τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά της περιοχής που ενδέχεται να επηρεασθούν από την εκπόνηση του Σχεδίου. Επισημαίνεται ότι η περιοχή μελέτης περιλαμβάνει περιοχές του δικτύου Natura 2000.

A.5 Συνολική εκτίμηση των επιπτώσεων του σχεδίου και σωρευτικές επιπτώσεις

Η κάθε κατηγορία παρεμβάσεων και στρατηγικών επιλογών του Σχεδίου αξιολογείται ως προς τις επιπτώσεις των επιλεγμένων περιβαλλοντικών στόχων στις βασικές κατηγορίες περιβαλλοντικών παραμέτρων (βιοποικιλότητα - χλωρίδα - πανίδα, πληθυσμός - ανθρώπινη υγεία - υλικά περιουσιακά στοιχεία, υδατικοί πόροι - υγρά απόβλητα, κλπ). Συμπερασματικά προκύπτουν οι εξής διαπιστώσεις για τη συνολική εκτίμηση των επιπτώσεων του σχεδίου στις περιβαλλοντικές παραμέτρους.

ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ - ΧΛΩΡΙΔΑ - ΠΑΝΙΔΑ

Η διατήρηση της βιοποικιλότητας δεν επηρεάζεται σημαντικά στο σύνολο της Περιφέρειας από την εφαρμογή του σχεδίου. Οι παρεμβάσεις σε φυσικές περιοχές θεωρούνται γενικά περιορισμένες και σχετικά μικρής κλίμακας. Επιπλέον, το θεσμικό καθεστώς των προστατευόμενων περιοχών παρέχει ένα ισχυρό πλαίσιο προστασίας ενώ η προώθηση των πράσινων υποδομών αναμένεται να ενισχύσει τη βιοποικιλότητα μέσω διαφόρων τύπων παρεμβάσεων. Πιθανές αρνητικές επιπτώσεις εντοπίζονται από εξορυκτικές δραστηριότητες, έργα μεταφορικών και άλλων τεχνικών υποδομών, καθώς και από ορισμένες παρεμβάσεις στον αγροτικό χώρο (επεκτάσεις δικτύων άρδευσης). Στον ορεινό χώρο επισημαίνονται κυρίως οι κίνδυνοι για την ορνιθοπανίδα από την εγκατάσταση αιολικών πάρκων, ενώ σε τμήματα του παράκτιου χώρου χρειάζεται να αντιμετωπιστούν υφιστάμενες πιέσεις από τουριστικές και παραθεριστικές χρήσεις. Θετικές θα μπορούσαν να θεωρηθούν οι προοπτικές από την εφαρμογή φιλοπεριβαλλοντικών μέτρων (όπως η ενίσχυση των βιολογικών καλλιεργειών) και τις κατευθύνσεις ενίσχυσης της πολυκαλλιέργειας. Για τις ορεινές περιοχές ο προσανατολισμός αυτός αποτελεί τη φυσική συνέχεια παραδοσιακών μορφών χρήσης του αγροτικού χώρου ενώ σε πεδινές υποβαθμισμένες περιοχές θα απαιτηθούν προσαρμογές με ειδικά μέτρα που αφορούν στη διαχείριση των υδάτων. Γενικά το σχέδιο προσαρμόζεται στις εθνικές και κοινοτικές δεσμεύσεις και στρατηγικές για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και, όπου είναι δυνατόν, τις εξειδικεύει. Δεν αναμένονται σωρευτικές επιπτώσεις στη χλωρίδα, την πανίδα και τη βιοποικιλότητα συνολικά από την εφαρμογή των κατευθύνσεων του σχεδίου.

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ - ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ - ΥΛΙΚΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Το σχέδιο πρόκειται να συμβάλει θετικά σε κοινωνικές και οικονομικές παραμέτρους που αποτελούν βασικές συνιστώσες της αειφόρου ανάπτυξης και στόχο ειδικότερων πολιτικών. Το σχέδιο αποσκοπεί κυρίως στην ενίσχυση του εισοδήματος και της απασχόλησης και στην ισόρροπη εδαφική ανάπτυξη, προβλέποντας την ενίσχυση των αστικών κέντρων όλων των επιπέδων, αλλά και της υπαίθρου. Η διασφάλιση της ακεραιότητας του αγροτικού χώρου προκύπτει από τις κατευθύνσεις προστασίας της γεωργικής γης (υψηλής και όχι μόνο παραγωγικότητας), αν και οι πιέσεις στην αγροτική γη θα συνεχίσουν να υφίστανται σε κάποιο βαθμό (ιδίως όσον αφορά μεγάλα έργα υποδομής). Πιθανές είναι περιορισμένες επιπτώσεις από το θόρυβο σε οικιστικές περιοχές, ωστόσο αφορούν περισσότερο το στάδιο κατασκευής διαφόρων έργων και μπορούν να αντιμετωπιστούν με κατάλληλες δομικές και κυκλοφοριακές παρεμβάσεις στο πλαίσιο έργων ανάπλασης αστικών περιοχών. Δεν αναμένονται σωρευτικές επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία και τα υλικά περιουσιακά στοιχεία από την εφαρμογή των κατευθύνσεων του σχεδίου.

ΥΔΑΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ - ΥΓΡΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ

Σύμφωνα με το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο η αναθεώρηση των ΠΠΧΣΑΑ θα πρέπει να προσαρμόζεται στις κατευθύνσεις των Σχεδίων Διαχείρισης (ΣΔ) των Υδατικών Διαμερισμάτων. Τα μέτρα των δύο εγκεκριμένων ΣΔ που αφορούν στην Περιφέρεια ΑΜΘ υιοθετούνται από το σχέδιο σε ό,τι αφορά τις σχετικές χωρικές συνιστώσες τους, ενώ η εφαρμογή του ΠΕΠ και του Επιχειρησιακού Προγράμματος για το Περιβάλλον της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020 αποτελούν σε κάθε περίπτωση καθοριστικούς συντελεστές για την προστασία και διασφάλιση των υδατικών πόρων στην πράξη. Ωστόσο η επιβάρυνση που πιθανόν προκύψει στη «χημική, οικολογική κατάσταση και οικολογικό δυναμικό» σε επιφανειακά και υπόγεια υδάτινα συστήματα από υφιστάμενες και νέες παρεμβάσεις του πρωτογενή τομέα, εξορυκτικές

δραστηριότητες και, σε μικρότερο βαθμό, τον τουρισμό (αλλά και τα διακρατικά ύδατα) δεν θα επιτρέψει εκ των πραγμάτων την άμεση επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων τα επόμενα χρόνια σε πολλά από αυτά. Σημαντική παράμετρος είναι σε κάθε περίπτωση η εκτέλεση έργων για τη διασφάλιση της επάρκειας ύδατος για ύδρευση και άρδευση (αντιμετώπιση των προβλημάτων από πρακτικές απολήψεων ύδατος που δεν συντελούν στη βιώσιμη διαχείριση των υδατικών πόρων). Δεν αναμένονται σωρευτικές επιπτώσεις γενικά στους υδατικούς πόρους και τα υγρά απόβλητα εκτός από την περίπτωση μη βιώσιμης χρήσης των υδατικών πόρων από τις παραγωγικές δραστηριότητες και από την επίδραση των διακρατικών υδάτων (που θεωρείται εξωγενής παράγοντας).

ΕΔΑΦΟΣ - ΣΤΕΡΕΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ

Καθοριστική παράμετρο για τη διάβρωση των εδαφών αποτελεί ο πρωτογενής τομέας, ο οποίος (συμπεριλαμβάνοντας και τις δασικές εκτάσεις) αποτελεί τη σημαντικότερη κάλυψη γης. Εκτιμάται γενικά θετικά η γενική κατεύθυνση του σχεδίου για τη μεταστροφή των γεωργοκτηνοτροφικών πρακτικών και της δασικής διαχείρισης προς περισσότερο φιλοπεριβαλλοντικές πρακτικές (πολυκαλλιέργεια, βιολογικές καλλιέργειες στις περιφερειακές ζώνες των Εθνικών Πάρκων, κ.ά.). Ως αρνητική επίπτωση υπολογίζεται η μεταβολή της φυτοκάλυψης εξαιτίας παρεμβάσεων για δίκτυα υποδομών και οικονομικές δραστηριότητες, σε περιορισμένο όμως βαθμό. Οι θετικές επιπτώσεις σχετικά με τη μείωση και την ολοκληρωμένη διαχείριση των αποβλήτων προκύπτουν από την αναμενόμενη ολοκλήρωση του ΠΕΣΔΑ. Πιθανοί κίνδυνοι θα εξακολουθήσουν να υφίστανται για την παράκτια ζώνη εξαιτίας των αναπόφευκτων πιέσεων αλλά και της δυσκολίας υποστήριξης παρεμβάσεων σε ολόκληρο το μήκος αυτής, ενώ οι εξορυκτικές δραστηριότητες αποτελούν και θα συνεχίσουν να αποτελούν σημαντική αιτία εδαφικής υποβάθμισης. Δεν αναμένονται σωρευτικές επιπτώσεις στο έδαφος και τα στερεά απόβλητα από την εφαρμογή των κατευθύνσεων του σχεδίου.

ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΗ ΡΥΠΑΝΣΗ - ΚΛΙΜΑΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ - ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Πιθανές αρνητικές επιπτώσεις εντοπίζονται από ενδεχόμενη αύξηση των ατμοσφαιρικών ρύπων (σε περιορισμένο βαθμό) αλλά και των μετακινήσεων εξαιτίας νέων παρεμβάσεων, που ωστόσο δεν αποτελούν αξιοσημείωτη επίπτωση για τις πληθυσμιακές συγκεντρώσεις και μπορούν εν μέρει να αντισταθμιστούν από την ενίσχυση του σιδηροδρόμου και των συνδυασμένων μεταφορών τόσο στις εμπορευματικές όσο και στις επιβατικές μεταφορές. Από την άλλη μεριά, εκτιμώνται ως θετικές οι επιπτώσεις που συμβάλουν στο μετριασμό της κλιματικής αλλαγής (μείωση CO₂) εξαιτίας των προωθούμενων μέτρων από προγράμματα της νέας Προγραμματικής Περιόδου αλλά και των δυνατοτήτων για περαιτέρω ανάπτυξη των ΑΠΕ στην Περιφέρεια. Ευάλωτες σε ακραία καιρικά φαινόμενα παρουσιάζονται οι γεωργικές εκτάσεις και οι οικισμοί μιας και, παρά τις δρομολογούμενες ενέργειες για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, υπάρχουν πρακτικές δυσκολίες εφαρμογής κυρίως λόγω του αυξημένου κόστους των απαιτούμενων παρεμβάσεων. Δεν αναμένονται σωρευτικές επιπτώσεις την ατμοσφαιρική ρύπανση, τους κλιματικούς παράγοντες και την ενέργεια από την εφαρμογή των κατευθύνσεων του σχεδίου.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ - ΤΟΠΙΟ

Σε ό,τι αφορά την προστασία και ανάδειξη των αρχαιολογικών χώρων, μνημείων και ιστορικών κτιρίων, αναμένονται ιδιαίτερα θετικές επιπτώσεις από τις κατευθύνσεις συνδυασμένης ανάδειξης του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος και ενίσχυσης του εναλλακτικού τουρισμού (Τόξο Υγροβιοτόπων και Αρχαιολογικών Χώρων και

Τόξο του Νέστου). Το τοπίο αποτελεί βασική παράμετρο διερεύνησης στα πλαίσια της αναθεώρησης του ΠΠΧΣΑΑ, με γενικά θετικές εκτιμώμενες επιπτώσεις. Αρνητικές επιπτώσεις στο τοπίο εντοπίζονται ήδη κυρίως από εξορυκτικές δραστηριότητες, με κύριο πρόβλημα τη μη αποκατάσταση έως σήμερα εγκαταλελειμμένων λατομείων, καθώς και ορισμένες παρεμβάσεις που αφορούν σε μεγάλα έργα υποδομής. Δεν αναμένονται σωρευτικές επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομικά και το τοπίο από την εφαρμογή των κατευθύνσεων του σχεδίου.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται εποπτικά οι επιπτώσεις από τα μέτρα και τις κατευθύνσεις του σχεδίου ανά εξεταζόμενη περιβαλλοντική παράμετρο.

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

A/A	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ - ΣΤΟΧΟΙ	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ - ΧΛΩΡΙΔΑ - ΠΑΝΙΔΑ										
1	Προστασία βιοποικιλότητας και αποφυγή μη αναστρέψιμων απωλειών	+/- A	OXI	!- A	!- !	!+	OXI	!- A	!A	!! ++
2	Αποφυγή πρόκλησης βλαβών στη χλωρίδα και την πανίδα και τα προστατευόμενα είδη	!+	OXI	?	!- !	!+	OXI	!- !	OXI	!+
3	Αποφυγή υποβάθμισης φυσικών χαρακτηριστικών εντός των Προστατευόμενων Περιοχών	!+	OXI	!- !	>> !	++	OXI	!+	!+	!! ++
4	Προώθηση των πράσινων υποδομών	?	OXI	!+	OXI	!+	?	?	?	!+
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ - ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ - ΥΛΙΚΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ										
5	Δημιουργία συνθηκών για τη βελτίωση της υγείας και μείωση ανισοτήτων υγείας	OXI	!+	OXI	OXI	!+	!+	OXI	!+	?
6	Κοινωνική συνοχή και προστασία ευάλωτων πληθυσμιακών ομάδων	!+	!+	OXI	!+ >>	OXI	!+	OXI	!+	OXI
7	Μείωση θορύβου οικιστικών περιοχών	OXI	!+	OXI	OXI	!- !	!- >	! +/-	OXI	OXI
8	Προστασία παραγωγικών εδαφών για κάλυψη διατροφικών αναγκών	! ++	!+	OXI	!+	!+	!- MA	!- >>	!+	OXI
9	Ενίσχυση του τοπικού εισοδήματος και της απασχόλησης	!+	! ++	! +/-	!+ >	!! +	!+	!+	!+ >>	!+
10	Ισορροπη εδαφική ανάπτυξη (σχέσεις πόλης - υπαίθρου)	! ++	!+	!+	!+ !	! ++	!- !	!+	!+	!+
11	Αποτελεσματική προστασία και πρόληψη κινδύνων από τεχνολογικές καταστροφές	OXI	! +/-	!- !	+/-	OXI	OXI	OXI	!- !	OXI
ΥΔΑΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ - ΥΓΡΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ										
12	Μείωση της ρύπανσης των υδάτων σε επίπεδα αβλαβή για τα φυσικά συστήματα	! +/-	!+	!- !	?	!- !	OXI	OXI	!! ++	!+
13	Διασφάλιση της επαρκούς επαναπλήρωσης των υδροφορέων όπου γίνονται υδροληψίες πάσης φύσεως	! +/-	OXI	?	OXI	!- !	OXI	OXI	!+	!+
14	Διασφάλιση επάρκειας ύδατος για ύδρευση, άρδευση και χρήση σε άλλες οικονομικές δραστηριότητες	! +/-	!- !	!- !	!+ >	+	!+	OXI	! +/-	!+

ΕΔΑΦΟΣ - ΣΤΕΡΕΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ										
15	Μείωση της ρύπανσης των εδαφών και διαφύλαξη της ποσότητας και ποιότητάς τους	! +/-	OXI	!!- MA	?	OXI	OXI	OXI	!! ++	OXI
16	Μείωση αποβλήτων στο ελάχιστο και επαναχρησιμοποίηση μέσω ανακύκλωσης, λιπασματοποίησης ή ανάκτησης ενέργειας	! +	! +	! +	OXI	! +	OXI	OXI	! + >>	OXI
17	Αποφυγή διάβρωσης των εδαφών και του κινδύνου ερημοποίησης	+/-	OXI	! -	OXI	OXI	OXI	OXI	OXI	OXI
18	Αποφυγή απομάκρυνσης του εδάφους και της φυτοκάλυψης εξαιτίας ανθρωπογενών παρεμβάσεων	! +/-	! -	! - >>	! +/-	! -	! -	OXI	! +	
19	Αντιμετώπιση του κινδύνου υποβάθμισης της παράκτιας ζώνης	! +	OXI	OXI	! -	! +	! -	OXI	! +	! ++
ΑΤΜ. ΡΥΠΑΝΣΗ - ΚΛΙΜΑΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ - ΕΝΕΡΓΕΙΑ										
20	Περιορισμός της ανάγκης μετακινήσεων - Μείωση των περιβαλλοντικών συνεπειών του τομέα των μεταφορών	! +	! +	?	OXI	! -	! +/-	! +/-	OXI	OXI
21	Περιορισμός της ατμοσφαιρικής ρύπανσης	OXI	OXI	! -	! +	! -	! -	! +/-	OXI	OXI
22	Περιορισμός παραγωγής αερίων θερμοκηπίου (μετριασμός κλιματικής αλλαγής)	?	OXI	?	!! ++	?	OXI	! -	OXI	OXI
23	Ενίσχυση της συμβολής των ΑΠΕ στην παραγωγή ενέργειας (μετριασμός κλιματικής αλλαγής)	! +	! +	OXI	!! ++	OXI	OXI	OXI	OXI	OXI
24	Συμβολή στην εξοικονόμηση ενέργειας (μετριασμός κλιματικής αλλαγής)	?	! +	OXI	! +	OXI	OXI	OXI	OXI	OXI
25	Συμβολή στην πρόληψη των επιπτώσεων από ενδεχόμενα ακραία καιρικά φαινόμενα	! -	OXI	OXI	OXI	OXI	! -	OXI	! +	OXI
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ - ΤΟΠΙΟ										
26	Προστασία, ανάδειξη και βελτίωση προσβασιμότητας ιστορικών κτιρίων, αρχαιολογικών χώρων και άλλων χώρων πολιτιστικού ενδιαφέροντος	OXI	OXI	OXI	OXI	! ++	! +	! +	OXI	!! ++
27	Βελτίωση ποσότητας και ποιότητας ανοικτών χώρων, προσβάσιμων στο κοινό	OXI	OXI	OXI	OXI	! +	! +	OXI	OXI	! +
28	Προστασία και ανάδειξη τοπίου	! +/-	! +	!! --	! - >>	+/-	?	! -	! -	!! ++

Επεξήγηση:

1. Πρωτογενής τομέας	6. Ισορροπη ανάπτυξη - Διάρθρωση οικιστικού δικτύου	++	Επιπτώσεις ισχυρά θετικές	?	Επιπτώσεις απροσδιόριστες
2. Δευτερογενής τομέας	7. Βασικά δίκτυα μεταφορικής υποδομής	+	Επιπτώσεις πιθανά θετικές	!!	Ισχυρή πιθανότητα
3. Εξορυκτικές δραστηριότητες	8. Λοιπά δίκτυα τεχνικής υποδομής (πλην ενέργειας)	+/-	Επιπτώσεις ανάμικτες	!	Μέτρια πιθανότητα
4. Ενεργειακοί πόροι και δίκτυα	9. Φυσική και πολιτιστική κληρονομιά - Τοπίο	-	Επιπτώσεις πιθανά αρνητικές	>>	Μόνιμη ή μεσο-μακροπρόθεσμη
5. Τουρισμός και παραθεριστική κατοικία		--	Επιπτώσεις ισχυρά αρνητικές	>	Προσωρινή ή βραχυπρόθεσμη
		OXI	Περιορισμένες επιπτώσεις ή χωρίς συσχέτιση	A	Αναστρέψιμη
				MA	Μη αναστρέψιμη

A.6 Μέτρα πρόληψης και περιορισμού των επιπτώσεων στο περιβάλλον

Οι περιορισμοί και κατευθύνσεις για την προστασία και διαχείριση του περιβάλλοντος, που προτείνεται να λαμβάνονται υπόψη πέραν των όσων προβλέπονται στο σχέδιο της πρότασης αναθεώρησης του ΠΠΧΣΑΑ ΑΜΘ είναι οι εξής:

Για την **προστασία της βιοποικιλότητας, της χλωρίδας και πανίδας**, θα πρέπει να ακολουθούνται οι παρακάτω κατευθύνσεις:

- Για τον περιορισμό των επιπτώσεων από νέες υποδομές θα πρέπει να ληφθούν μέτρα ως προς τον έλεγχο της τήρησης των Περιβαλλοντικών Όρων με αποτροπή κατάρτησης των βιοτόπων (πχ. οδικά έργα).
- Προώθηση κατάλληλης χωροθέτησης των έργων και δραστηριοτήτων, που θα προκύψουν από το ΠΠΧΣΑΑ, λαμβάνοντας υπόψη τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης, με παράλληλη προστασία των φυσικών περιοχών και των ευαίσθητων οικοσυστημάτων.
- Εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας για την εγκατάσταση έργων ΑΠΕ σε προστατευόμενες περιοχές και σε περιοχές εξάπλωσης απειλούμενων ειδών πανίδας και οικολογικών διαδρόμων.
- Πραγματοποίηση προγραμμάτων παρακολούθησης χλωρίδας και πανίδας σε μεγάλης κλίμακας επενδύσεις εξορυκτικών δραστηριοτήτων και υποδομών δικτύων για την εκτίμηση της αρχικής κατάστασης της βιοποικιλότητας και τις δυνατότητες επαναφοράς των αρχικών συνθηκών μετά το πέρας των έργων και την αποκατάσταση των περιοχών.
- Για τον αστικό χώρο, απαιτείται η βιώσιμη χρήση γης, όπου θα αποφευχθεί η άναρχη δόμηση, θα μειωθεί η στεγανοποίηση του εδάφους, και θα προωθείται η αστική βιοποικιλότητα και η ευαισθητοποίηση των πολιτών.
- Θα πρέπει να επιδιώκεται η εφαρμογή έργων «πράσινης υποδομής» σε περιοχές υψηλής τρωτότητας οικοσυστημάτων και κινδύνων από επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Περιλαμβάνονται αντιπλημμυρικά έργα, έργα αστικών υποδομών πρασίνου, εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων με φυσικές μεθόδους κ.ά.
- Διαφύλαξη του γενετικού αποθέματος και των ποικιλιών καλλιεργούμενων φυτών, με προώθηση της χρήσης αυτών στους καλλιεργητές στις προστατευόμενες περιοχές και σε άλλες περιοχές όπου απαιτούνται ειδικές προσαρμογές.
- Χρήση ενδημικών ειδών κατά τις εργασίες αποκατάστασης ρυπασμένων χώρων και ΧΑΔΑ με στόχο την οικολογική και αισθητική προσαρμογή στις υπάρχουσες συνθήκες.

Για την **προστασία της υγείας και των υλικών περιουσιακών στοιχείων**, θα πρέπει να ακολουθούνται οι παρακάτω κατευθύνσεις:

- Αναβάθμιση κοινωνικών υποδομών υγείας και πρόνοιας με ιδιαίτερη μέριμνα για πρόσβαση των ευπαθών κοινωνικών ομάδων σε αυτές.
- Εφαρμογή ολοκληρωμένου σχεδίου για την αντιμετώπιση κινδύνων από τεχνολογικές καταστροφές. Αποφυγή εγκατάστασης επιπλέον μονάδων με πιθανή αύξηση της βιομηχανικής επικινδυνότητας σε περιοχές που θα εκτιμηθούν ως ακατάλληλες ή κοντά σε οικιστικές περιοχές.

- Διασφάλιση της αγροτικής γης υψηλής παραγωγικότητας με σκοπό την κάλυψη των διατροφικών αναγκών και την εφαρμογή βιώσιμων πρακτικών διαχείρισης και κατάλληλων αγροπεριβαλλοντικών μέτρων όπου εντοπιστούν ενδείξεις υποβάθμισης αυτών.
- Η διαθεσιμότητα δημόσιας γης να αξιοποιείται πρωτίστως για ελεύθερους χώρους και χώρους πρασίνου των αστικών περιοχών. Ιδιαίτερη μέριμνα θα πρέπει να υπάρξει για την αποφυγή δόμησης κοντά σε ρέματα.
- Διαχείριση των μολυσματικών και επικίνδυνων αποβλήτων και καθαρισμός μικρών χώρων ανεξέλεγκτης ρίψης αποβλήτων σε παρόδιες περιοχές και άλλους δημόσιους χώρους.
- Εφαρμογή σχεδίου βιώσιμων αστικών μεταφορών για τη μείωση της ηχορύπανσης και της ρύπανσης του αέρα καθώς και ενθάρρυνση της χρήσης του ποδηλάτου στα αστικά κέντρα και τις τουριστικές περιοχές.

Για την **ορθολογική διαχείριση των υδατικών πόρων και τη διαχείριση υγρών αποβλήτων** θα πρέπει να ακολουθούνται οι παρακάτω κατευθύνσεις:

- Εφαρμογή των βασικών και συμπληρωματικών μέτρων των Σχεδίων Διαχείρισης που εγκρίθηκαν για τα δύο Υδατικά Διαμερίσματα, Θράκης (GR12) και Ανατολικής Μακεδονίας (GR11). Η ενσωμάτωση των μέτρων στα πλαίσια εφαρμογής του περιφερειακού χωροταξικού σχεδιασμού είναι υποχρεωτική. Βασικές κατευθύνσεις αποτελούν η αντιμετώπιση και ο έλεγχος της σημειακής και μη σημειακής ρύπανσης, ο έλεγχος των απολήψεων ύδατος, η ενίσχυση των δικτύων ύδρευσης με σκοπό την εξοικονόμηση των απωλειών, κ.ά.
- Προώθηση κατά το δυνατόν προτάσεων που ενθαρρύνουν τη χρήση τεχνολογιών εξοικονόμησης νερού. Χρήση συστήματος παρακολούθησης διαρροών για τον έγκαιρο εντοπισμό των βλαβών και την εξοικονόμηση υδάτινων πόρων.
- Απομάκρυνση δραστηριοτήτων που έχουν σημαντικές επιπτώσεις στα θαλάσσια ύδατα και δεν είναι απαραίτητη η χωροθέτησή τους σε παράκτιες περιοχές.
- Αποφυγή εγκατάστασης οικιστικών ή επαγγελματικών χρήσεων σε περιοχές υψηλού κινδύνου πλημμύρας και προώθηση έργων για τη μείωση ή την εξάλειψη των επιπτώσεων.
- Αύξηση των διαπερατών επιφανειών και αύξηση του φυσικού πρασίνου με σκοπό την απόσβεση πλημμυρικών φαινομένων (πχ. χώροι ανάπλασης).

Για την **προστασία των εδαφών και την αποφυγή ρύπανσης ή υποβάθμισης τους**, καθώς και για τη διαχείριση στερεών αποβλήτων θα πρέπει να ακολουθούνται τα παρακάτω:

- Για έργα προστασίας των ακτών (από διάβρωση ή φυσικές καταστροφές) απαιτείται σύνταξη διαχειριστικής μελέτης για την επιβολή κατάλληλων όρων για την άμβλυνση και αντιμετώπιση αρνητικών επιπτώσεων.
- Για την προστασία από την ερημοποίηση απαιτείται η υλοποίηση σχεδίου προσδιορισμού των περιοχών κινδύνου και των παραγόντων υποβάθμισης των εδαφών, ώστε να καθοριστούν τα κατάλληλα μέτρα αντιμετώπισης.

- Ολοκλήρωση των προβλέψεων του Περιφερειακού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων με σκοπό την αύξηση του ρυθμού ανακύκλωσης και την αντιμετώπιση όλων των ξεχωριστών ρευμάτων αποβλήτων. Στο Σχέδιο ιεραρχούνται οι προτεραιότητες διαχείρισης για τη μείωση, επανάχρηση, ανακύκλωση / ανάκτηση και ασφαλή διάθεση.
- Ιδιαίτερη μέριμνα θα πρέπει να υπάρξει για τη διαχείριση αποβλήτων σε αρχαιολογικούς και πολιτιστικούς χώρους, σε αθλητικούς χώρους, σε τουριστικές και προστατευόμενες περιοχές.

Για τη **μείωση των εκπομπών αερίων ρύπων και των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου**, θα πρέπει να ακολουθούνται οι παρακάτω κατευθύνσεις:

- Παρακολούθηση εκπομπών αερίων ρύπων στις έδρες των ΠΕ της Περιφέρειας και λήψη κατάλληλων μέτρων (π.χ. επιλογή ειδών βλάστησης που συνεισφέρουν στη βελτίωση της ατμόσφαιρας).
- Προώθηση των ΑΠΕ σε δημόσια και ιδιωτικά κτήρια.
- Μείωση της εξάρτησης από το πετρέλαιο και εξοικονόμηση ενέργειας στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα.
- Εκπόνηση σχεδίου για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, που θα περιλαμβάνει την εκτίμηση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στη θαλάσσια βιοποικιλότητα, αναβάθμιση του αστικού και περιαστικού πρασίνου, πρόγραμμα ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης των πολιτών και των οικονομικών συντελεστών.

Για την **προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς και του τοπίου** θα πρέπει να ακολουθούνται οι παρακάτω κατευθύνσεις:

- Να αποφεύγεται η εγκατάσταση μη συμβατών έργων και δραστηριοτήτων εντός οριοθετημένων περιοχών πολιτιστικού ενδιαφέροντος.
- Να λαμβάνονται όπου απαιτείται μέτρα αποκατάστασης του τοπίου για τις δράσεις και παρεμβάσεις που θα προκύψουν από το ΠΠΧΣΑΑ.
- Προώθηση της προστασίας του αγροδασικού τοπίου με τη διατήρηση - ενίσχυση κατάλληλων πρακτικών (φυσικούς φυτοφράκτες, αναβαθμίδες κ.ά.).
- Χρήση μεθόδων αποκατάστασης του τοπίου σε έργα υποδομής και εξορυκτικές δραστηριότητες που να μην αλλοιώνουν το τοπίο.
- Προσαρμογή της κλίμακας των παρεμβάσεων για την κατασκευή έργων υποδομής (διανοίξεις και βελτιώσεις οδών, έργα τεχνικής υποδομής, κ.ά.) στο απολύτως απαραίτητο (αποφυγή εκτεταμένων εκβραχισμών).
- Εκπόνηση μελετών θέας για τη χωροθέτηση σημαντικών έργων υποδομής (κυρίως εγκαταστάσεις ΑΠΕ και έργα μεταφορών).

A.7 Σύστημα παρακολούθησης του σχεδίου

Η παρακολούθηση των επιπτώσεων είναι απαίτηση της Οδηγίας 2001/42/ΕΚ, που στοχεύει στον εντοπισμό σημαντικών ή απρόβλεπτων αρνητικών επιπτώσεων, ώστε να είναι δυνατή η έγκαιρη αντιμετώπισή τους και η ενδεχόμενη προσαρμογή του εξεταζόμενου σχεδίου.

Παράλληλα, προκύπτει με βάση την κείμενη νομοθεσία για διάφορες επιμέρους θεματικές ενότητες του περιβάλλοντος. Πραγματοποιείται με ευθύνη της Αρχής Σχεδιασμού, με τη συνεργασία και υποστήριξη κάθε Υπηρεσίας Περιβάλλοντος με αρμοδιότητα παρακολούθησης περιβαλλοντικών μέσων και παραμέτρων στον τομέα της.

Ένα σύστημα παρακολούθησης πρέπει να περιλαμβάνει:

- α) σύστημα συλλογής πληροφοριών,
- β) σύστημα διαχείρισης των πληροφοριών και
- γ) μεθόδους διάχυσης της πληροφορίας σε όλες τις συναρμόδιες αρχές και στο ευρύ κοινό.

Η συλλογή πληροφοριών μπορεί να βασίζεται στην πρωτογενή παραγωγή περιβαλλοντικής πληροφορίας, εμπλέκοντας διάφορες αρμόδιες υπηρεσίες, και στην εκτίμηση περιβαλλοντικών δεικτών. Οι μετρήσεις περιβαλλοντικών παραμέτρων αποτελούν σύνθετη διαδικασία είτε πρόκειται για περιοδικές μετρήσεις είτε για συνεχείς μετρήσεις. Η συλλογή πληροφοριών μπορεί να περιλαμβάνει:

- μετρήσεις που διενεργούν οι Υπηρεσίες των Περιφερειών, είτε σε μόνιμη βάση, είτε περιστασιακά,
- στοιχεία που συλλέγονται πρωτογενώς από φορείς λειτουργίας έργων και δραστηριοτήτων στις Περιφέρειες (πχ. ΕΕΛ, ΧΥΤΑ, ΔΕΥΑ, ΔΕΗ),
- στοιχεία από υπηρεσίες της δημόσιας διοίκησης (πχ. Εθνικό Δίκτυο Παρακολούθησης Υδάτων),
- Στοιχεία επιστημονικών και άλλων φορέων, καθώς και ΑΕΙ.

Ακολουθώς παρουσιάζονται συνολικά οι **προτεινόμενοι δείκτες για κάθε περιβαλλοντική ενότητα** που αφορούν στην παρακολούθηση του ΠΠΧΣΑΑ ΑΜΘ:

Βιοποικιλότητα, πανίδα και χλωρίδα	• Σύνολο ειδών χλωρίδας και πανίδας• Αριθμός, τύπος και κατάσταση διατήρησης οικοτόπων• Καθεστώς διαχείρισης σε προστατευόμενες περιοχές• Δασικές πυρκαγιές• Αναδασωθείσες εκτάσεις
Πληθυσμός, ανθρώπινη υγεία, υλικά περιουσιακά στοιχεία	• Πληθυσμιακές μεταβολές• Κατασκευές νέων κατοικιών και πολεοδομική ανάπτυξη• Αστικό και περιαστικό πράσινο• Νοσήματα και αιτίες θανάτου• Εξέλιξη τροχαίων ατυχημάτων
Έδαφος, στερεά απόβλητα	• Εγκαταλελειμμένη υποβαθμισμένη γη• Ποσοστιαία συμμετοχή μεθόδων διάθεσης αποβλήτων

Υδατικοί πόροι, υγρά απόβλητα	• Απολήψεις νερού• Τομεακή ανάλυση της ζήτησης νερού• Αρδευόμενη γεωργική γη• Ποσοστιαία συμμετοχή οργανικών καλλιεργειών• Επεξεργασία αστικών λυμάτων
Ατμόσφαιρα, κλιματικοί παράγοντες, ενέργεια	• Ποιότητα της ατμόσφαιρας στο αστικό περιβάλλον• Συνεισφορά του ενεργειακού τομέα και των μεταφορών στις εκπομπές CO₂• Συμμετοχή ΑΠΕ στην ηλεκτροπαραγωγή
Πολιτιστική κληρονομιά, τοπίο	• Υλοποίηση δράσεων και έργων συνδυασμένης ανάδειξης φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος• Ποσοστό διατηρητέων κτηρίων και αρχαιολογικών χώρων σε κίνδυνο• Ποσοστό εκτάσεων που προορίζεται για δημόσιους χώρους αναψυχής περιλαμβάνοντας περιαστικά δάση• Εκτάσεις υποβαθμισμένων τοπίων με παρεμβάσεις αποκατάστασης• Ποσοστό νέων έργων στα οποία πραγματοποιούνται μελέτες επιπτώσεων στο τοπίο

B. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Τον Οκτώβριο του 2003 θεσμοθετήθηκε με την Απόφ. 29310 (ΦΕΚ 1471Β/09.10.03) το Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης, στο πλαίσιο της διαδικασίας που προβλέπει ο Ν.2742/1999 (άρθρο 8) για το σύνολο των Περιφερειών της χώρας. Τα Περιφερειακά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης αναθεωρούνται σύμφωνα με τον Ν.2742/1999 ανά πενταετία, εφόσον από την αξιολόγηση που διενεργείται από το ΥΠΕΚΑ προκύψει τεκμηριωμένη προς τούτο ανάγκη.

Η Μελέτη **«Αξιολόγηση, Αναθεώρηση και Εξειδίκευση Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης»** (εφ' εξής ΠΠΧΣΑΑ ΑΜΘ) ανατέθηκε στα συμπράττοντα γραφεία μελετών «Θύμιος Παπαγιάννης και Συνεργάτες ΑΕΜ», «ΔΙΚΤΥΟ - ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΑΕ», «Κωνσταντίνος Χατζηγιάννης του Μιχαήλ», «ΕΥΡΩΤΕΚ ΑΝΩΝΥΜΗ ΜΕΛΕΤΗΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ», με νόμιμο κοινό εκπρόσωπο τον κ. Θύμιο Παπαγιάννη και αναπληρωτή τον κ. Κωνσταντίνο Χατζηγιάννη. Η ανάθεση έγινε μετά από δημόσια πρόσκληση για εκδήλωση ενδιαφέροντος και στη συνέχεια, μετά από επιλογή μεταξύ των μελετητικών γραφείων που ανταποκρίθηκαν στην πρόσκληση. Σε εφαρμογή των παραπάνω διαδικασιών, στις 26.04.2012, υπογράφηκε η Σύμβαση¹ μεταξύ της Γενικής Γραμματέως Χωροταξίας και Αστικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ κ. Μαρίας Καλτσά και του κ. Θύμιου Παπαγιάννη, νόμιμου εκπροσώπου των συμπραττόντων γραφείων.

Αρμόδια αρχή σχεδιασμού είναι η Δ/ση Χωροταξίας του ΥΠΕΚΑ, ενώ, σύμφωνα με την Απόφαση με α.π. 68944/13-12-2013/Διεύθυνση Χωροταξίας, έχουν οριστεί ως επιβλέποντες της Μελέτης οι:

- Ανέστης Γουργιώτης, Δρ. Μηχανικός Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης,
- Φωτεινή Στεφανή, Τοπογράφος Μηχανικός, Χωροτάκτης - Πολεοδόμος.

Η παρούσα μελέτη αποτελεί τη **«Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων»** (ΣΜΠΕ) του έργου. Η εκπόνηση της ΣΜΠΕ πραγματοποιείται κατά το Β' στάδιο της Μελέτης σύμφωνα με τη διαδικασία και τις προδιαγραφές της ΚΥΑ 107017/28.8.2006 (ΦΕΚ 1225/Β/5-9-2006). Η διαδικασία της Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης (ΣΠΕ) ακολουθείται υποχρεωτικά και περιλαμβάνει τις παρακάτω θεματικές ενότητες:

1. Εκπόνηση Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ)
2. Διεξαγωγή διαβουλεύσεων
3. Συνεκτίμηση της περιβαλλοντικής μελέτης και των αποτελεσμάτων των διαβουλεύσεων κατά τη λήψη αποφάσεων και
4. Παροχή πληροφοριών σχετικά με την απόφαση.

¹ Ανάλογες συμβάσεις έχουν υπογραφεί για την εκπόνηση των Μελετών Αξιολόγησης, Αναθεώρησης και Εξειδίκευσης των θεσμοθετημένων Πλαίσιων για τις υπόλοιπες δέκα Περιφέρειες της Χώρας, πλην Αττικής (προωθείται από τον ΟΡΣΑ) και Νοτίου Αιγαίου (λόγω ειδικής διαδικαστικής εμπλοκής).

Για την εκπόνηση της ΣΜΠΕ ακολουθούνται οι προδιαγραφές που αναφέρονται στο ΠΑΡΑΤΗΜΑ ΙΙΙ της ΚΥΑ 107017/28.8.2006 (στα πλαίσια εναρμόνισης της Οδηγίας 2001/42/ΕΕ). Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε βασίστηκε κυρίως στο «Εγχειρίδιο των ΣΠΕ για τη Στρατηγική Συνοχής 2007-2013», έκδοσης Φεβρουάριος 2006².

Συντονιστής της ΣΜΠΕ είναι ο: Χατζόπουλος Γιώργος, Χημικός Μηχανικός, Πρόεδρος και Δ/νων σύμβουλος της εταιρείας ΕΥΡΩΤΕΚ Α.Ε. κάτοχος μελετητικού πτυχίου κατηγορίας 27 τάξη Β'. Υπεύθυνος Σύνταξης είναι ο Τσιόκανος Κων/νος, Περιβαλλοντολόγος MSc.

Συνολικά για την εκπόνηση της Μελέτης «Αξιολόγηση, Αναθεώρηση και Εξειδίκευση Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης» συνεργάστηκε πολυπληθής ομάδα διαφόρων ειδικοτήτων αποτελούμενη από τους:

ΘΥΜΙΟΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ	χωροτάκτης - αρχιτέκτων πολεοδόμος υπεύθυνος μελέτης
ΚΩΝ/ΝΟΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ	πολεοδόμος - χωροτάκτης αναπληρωτής υπεύθυνος μελέτης
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΟΥΜΑΣ	αρχιτέκτων - πολεοδόμος
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ	χημικός μηχανικός
ΘΥΜΙΟΣ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ	χωροτάκτης - αρχιτέκτων
ΕΙΡΗΝΗ ΤΣΑΚΙΡΟΠΟΥΛΟΥ	αρχιτέκτων - πολεοδόμος
ΓΙΩΡΓΟΣ ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ	μηχανικός χωροταξίας πολεοδομίας και περιφερειακής ανάπτυξης
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΝΤΟΜΑΡΚΟΣ	μηχανικός χωροταξίας πολεοδομίας και περιφερειακής ανάπτυξης
ΚΩΣΤΑΣ ΤΣΙΟΚΑΝΟΣ	περιβαλλοντολόγος
ΖΩΗ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ	μηχανικός χωροταξίας πολεοδομίας και περιφερειακής ανάπτυξης
ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΦΟΥΤΡΗ	μηχανικός χωροταξίας πολεοδομίας και περιφερειακής ανάπτυξης
ΧΡΗΣΤΟΣ ΤΡΙΓΚΩΝΗΣ	μηχανικός χωροταξίας πολεοδομίας και περιφερειακής ανάπτυξης
ΕΙΡΗΝΗ ΔΟΥΜΑ	αρχιτέκτων μηχανικός
ΑΡΤΕΜΙΣ ΜΑΡΓΑΡΙΤΙΔΟΥ	μηχανικός χωροταξίας πολεοδομίας και περιφερειακής ανάπτυξης
<u>ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ</u>	
ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΣ ΠΑΣΧΑΛΙΔΗΣ	πολιτικός μηχανικός - συγκοινωνιολόγος - χωροτάκτης
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΡΩΣΣΑΚΗΣ	οικονομολόγος
ΣΤΑΜΑΤΑ ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ	νομικός
ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΤΡΙΚΙΟΣ	αρχιτέκτων, επίκουρος καθηγητής πολεοδομίας - χωροταξίας
ΚΩΣΤΑΣ ΒΑΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ	μηχανικός χωροταξίας πολεοδομίας και περιφερειακής ανάπτυξης
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ	αρχαιολόγος
<u>ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ</u>	
ΒΑΣΙΛΗΣ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ	μηχανικός χωροταξίας πολεοδομίας και περιφερειακής ανάπτυξης, υπεύθυνος GIS
ΛΟΥΚΑΣ ΤΡΙΑΝΤΗΣ	αρχιτέκτων - πολεοδόμος
ΑΘΗΝΑ ΔΡΙΤΣΑ	αρχιτέκτων - πολεοδόμος

² European Union - Greening Regional Development Programmes Network, 2006. Handbook on SEA for Cohesion Policy 2007-2013. North East South West, Interreg III C.

Γ. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Γ.1 Σκοπιμότητα και στόχοι του σχεδίου

Βασικός στόχος της Παρακολούθησης - Αξιολόγησης του βαθμού και του τρόπου εφαρμογής των βασικών επιλογών, προτεραιοτήτων και κατευθύνσεων των Περιφερειακών Πλαισίων, όπως αναφέρεται στην επιστολή της Διεύθυνσης Χωροταξίας ΥΠΕΚΑ προς τους Γενικούς Γραμματείς των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων και τους αιρετούς Περιφερειάρχες,³ είναι η διασφάλιση ενός δυναμικού και ευέλικτου χωροταξικού σχεδιασμού, με τον οποίο να μπορεί:

1. Να πιστοποιηθεί η αξιοποίηση των βασικών επιλογών, προτεραιοτήτων και κατευθύνσεων των Περιφερειακών Πλαισίων από τις διάφορες υπηρεσίες και φορείς προγραμματισμού και ελέγχου έργων, δραστηριοτήτων και μελετών, που έχουν σοβαρές επιπτώσεις στην οργάνωση του χώρου της περιφέρειας.
2. Παράλληλα, να εγγυηθεί την αξιόπιστη παρακολούθηση των χωρικών εξελίξεων και τη δυνατότητα προσαρμογής των βασικών κατευθύνσεων στις μεταβαλλόμενες ανάγκες και δεδομένα.

Η Μελέτη του ΠΠΧΣΑΑ εκπονείται σύμφωνα με τεύχος αναλυτικών προδιαγραφών (ΦΕΚ45 ΑΑΠ/17.03.2011), το οποίο συντάξε η Διεύθυνση Χωροταξίας του ΥΠΕΚΑ και στηρίζεται:

- στον Ν.2742/1999 «για τον χωροταξικό σχεδιασμό και την αειφόρο ανάπτυξη» και ειδικότερα στις διατάξεις του άρθρου 8,
- στην με αρ. 51949/29.11.2010 υπουργική απόφαση (ΦΕΚ 1925B/13.10.2010) για την «παρακολούθηση και αξιολόγηση της εφαρμογής του Γενικού, των Ειδικών και των ΠΠΧΣΑΑ», με την οποία καθορίζεται η διαδικασία παρακολούθησης και αξιολόγησης, τα συνεργαζόμενα μέρη και το περιεχόμενο της έκθεσης αξιολόγησης της εφαρμογής των Πλαισίων, η οποία είναι προτιμότερο να καταρτίζεται ανά διετία, και
- στην με αρ. 107017/2006 ΚΥΑ (ΦΕΚ 1225B) «περί εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων».

Η αξιολόγηση της εφαρμογής του θεσμοθετημένου Περιφερειακού Πλαισίου εξετάζει:

1. το βαθμό εναρμόνισης του εγκεκριμένου Περιφερειακού Πλαισίου με τις κατευθύνσεις του Γενικού και των Ειδικών Πλαισίων (ΑΠΕ, βιομηχανίας, τουρισμού, καταστημάτων κράτησης και υδατοκαλλιεργειών) Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης.
2. το βαθμό εναρμόνισης του Περιφερειακού Πλαισίου με τις νέες ευρωπαϊκές και εθνικές πολιτικές καθώς επίσης και τις διεθνείς δεσμεύσεις της χώρας, που προωθήθηκαν μετά την έγκρισή του και έχουν σημαντικές χωρικές επιπτώσεις στην Περιφέρεια.
3. το βαθμό και τον τρόπο εφαρμογής του Πλαισίου από τις υπηρεσίες του ΥΠΕΚΑ, υπηρεσίες άλλων αρμόδιων Υπουργείων, υπηρεσίες της οικείας

³ Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής, Γενική Γραμματεία Χωροταξίας και Αστικού Περιβάλλοντος, Δ/νση Χωροταξίας, α.π.29567/13.06.2012, με θέμα: *Μελέτες Αξιολόγησης, Αναθεώρησης και Εξειδίκευσης των εγκεκριμένων Περιφερειακών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης της χώρας.*

Περιφέρειας και υπηρεσίες νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, ή δημόσιων επιχειρήσεων και λοιπών οργανισμών του ευρύτερου δημόσιου τομέα, και

4. την προσαρμογή των στρατηγικών κατευθύνσεων και προτεραιοτήτων τους στις νεώτερες ανάγκες και δεδομένα, δίνοντας έμφαση ιδίως:
 - στην αντιμετώπιση των προβλημάτων της κλιματικής αλλαγής,
 - στην προσαρμογή των στρατηγικών κατευθύνσεων με τη νεότερη νομοθεσία (και ιδίως με τους νόμους για τις ΑΠΕ και για τη Διατήρηση της Βιοποικιλότητας),
 - στην ενσωμάτωση των διατάξεων του Νόμου για το Τοπίο,
 - στην αντιμετώπιση των προβλημάτων από φυσικές καταστροφές,
 - στη θαλάσσια χωροταξία,
 - στην εδαφική συνοχή,
 - στην τομεακή και χωρική (ανά Καλλικράτειο Δήμο, ή σε ευρύτερες χωρικές ενότητες) εξειδίκευση των κατευθύνσεών τους,
 - στην ανάγκη προσαρμογής της αναπτυξιακής και χωροταξικής πολιτικής της χώρας στα νέα δεδομένα της οικονομικής συγκυρίας, με γνώμονα πάντοτε και τις αρχές της αειφορίας,
 - στα δεδομένα που αφορούν την εισροή και εγκατάσταση μεταναστών στη χώρα και ιδιαίτερα σε ορισμένες περιοχές της Περιφέρειας.

Γ.2 Οι διεθνείς ή κοινοτικοί ή εθνικοί στόχοι περιβαλλοντικής προστασίας που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη

Η ενσωμάτωση των αρχών της βιώσιμης ανάπτυξης στις επιμέρους πολιτικές σχεδιασμού του χώρου και η ισχυροποίηση της περιβαλλοντικής πολιτικής για την επίτευξη του σκοπού αυτού καθιστά αναγκαία την παρουσίαση κατ' αρχάς των βασικότερων σχετικών κατευθύνσεων.

Η περιβαλλοντική πολιτική στην ΕΕ εφαρμόζεται μέσα από τα Προγράμματα Δράσης (ΠΔ) για το Περιβάλλον. Η περιβαλλοντική πολιτική της Ένωσης καθοριζόταν μέχρι πρόσφατα από το 6^ο Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον, το οποίο υιοθετήθηκε με την Απόφαση 1600/2002/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 22ας Ιουλίου 2002. Οι τέσσερις βασικοί τομείς παρέμβασης του 6^{ου} ΠΔ ήταν οι εξής:

- Κλιματικές αλλαγές
- Φύση και βιοποικιλότητα
- Περιβάλλον και υγεία
- Διαχείριση φυσικών πόρων και αποβλήτων

Το 6^ο ΠΔ έληξε τον Ιούλιο του 2012, με σημαντικά περιβαλλοντικά οφέλη.

Το Πρόγραμμα που προτάθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την επόμενη περίοδο έχει ορίζοντα το 2020 (με μακροπρόθεσμο όραμα για το 2050) και καθορίζει εννέα στόχους προτεραιότητας⁴.

Γενικά οι θεματικές στρατηγικές για το περιβάλλον υλοποιούνται μέσω της εφαρμογής μιας σειράς Κοινοτικών Οδηγιών, Στρατηγικών και Ανακοινώσεων που εκδίδονται από την ΕΕ και ενσωματώνονται στην ελληνική νομοθεσία. Επίσης, σε αρκετές περιπτώσεις, επιμέρους πολιτικές για το περιβάλλον αποτυπώνονται σε εθνικό επίπεδο με την ανάπτυξη σχετικών Εθνικών Σχεδίων Δράσης.

Οι σημαντικότεροι γενικοί στόχοι περιβαλλοντικής προστασίας που αφορούν άμεσα ή έμμεσα το συγκεκριμένο Σχέδιο ανά περιβαλλοντικό τομέα είναι οι εξής:

Γ.2.1 Βιοποικιλότητα - Χλωρίδα - Πανίδα

Η ισχύουσα **στρατηγική για τη βιοποικιλότητα** περιλαμβάνει έξι ειδικούς στόχους, οι οποίοι εξυπηρετούν τον πρωταρχικό στόχο για το 2020 που αφορά την⁵:

«ανάσχεση της απώλειας βιοποικιλότητας και της υποβάθμισης των οικοσυστημικών υπηρεσιών στην ΕΕ μέχρι το 2020 και αποκατάστασή τους στο βαθμό του εφικτού, με παράλληλη ενίσχυση της συμβολής της ΕΕ στην αποτροπή της απώλειας βιοποικιλότητας παγκοσμίως».

Οι στόχοι της στρατηγικής αποσκοπούν στην προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας, στην ενίσχυση της θετικής συμβολής στη γεωργία και τη δασοκομία με σκοπό τη μείωση της πίεσης προς τη βιοποικιλότητα καθώς και την αύξηση της συμβολής της ΕΕ στην παγκόσμια βιοποικιλότητα.

Η ΕΕ διαθέτει νομικό και θεσμικό πλαίσιο προστασίας **της βιοποικιλότητας**. Θεμελιώδεις είναι οι οδηγίες για τη συγκρότηση του ευρωπαϊκού δικτύου προστατευόμενων περιοχών Natura 2000:

- Οδηγία 92/43/ΕΟΚ (L 206/ 22.7.1992) «για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων, καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας».
- Οδηγία 2009/147/ΕΚ (πρώην 79/409/ΕΟΚ L 103/25.4.1979) «περί της διατηρήσεως των αγρίων πτηνών».

Στόχος είναι η δημιουργία ενός ευρωπαϊκού οικολογικού δικτύου (Natura 2000) και ο καθορισμός κοινού πλαισίου για τη διατήρηση των φυτών, των άγριων ζώων και των ενδιαιτημάτων Κοινοτικού ενδιαφέροντος. Η Στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα περιλαμβάνει επιπλέον συγκεκριμένα σχέδια δράσης για τις διάφορες κατηγορίες φυσικών πόρων. Παράλληλα, ορίζονται κατευθύνσεις για την προώθηση των «πράσινων υποδομών» (green infrastructure) για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας αλλά και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής σε διάφορους τομείς παρεμβάσεων που περιλαμβάνουν π.χ. αντιπλημμυρική προστασία, διαχείριση υγρών αποβλήτων, συγκοινωνιακές υποδομές, αστικές και κτιριακές υποδομές κ.ά.

⁴ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2012. *Γενικό ενωσιακό πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον έως το 2020 «ευημερία εντός των ορίων του πλανήτη μας*. Βρυξέλες: Απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. COM (2012) 710 τελικό.

⁵ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2011. *Η ασφάλεια ζωής μας, το φυσικό μας κεφάλαιο: στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2020*. Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών. Βρυξέλες: COM (2011) 244 τελικό.

Το εθνικό θεσμικό πλαίσιο σε σχέση με την προστασία και διαχείριση της φύσης και της βιοποικιλότητας αφορά κυρίως στις Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις (ΚΥΑ) με τις οποίες έγινε η εναρμόνιση των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ:

- ΚΥΑ Η.Π. 14849/853/Ε103/4-4-2008 (ΦΕΚ 645/Β/11-4-08) «Τροποποίηση των υπ' αριθμ. 33318/3028/1998 κοινών υπουργικών αποφάσεων (Β' 1289) και υπ' αριθμ. 29459/1510/2005 κοινών υπουργικών αποφάσεων (Β' 992), σε συμμόρφωση με διατάξεις της Οδηγίας 2006/105 του Συμβουλίου της 20ης Νοεμβρίου 2006 της Ευρωπαϊκής Ένωσης»
- ΚΥΑ 33318/3028/11-12-1998 (ΦΕΚ 1289/Β/28-12-98) «Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων (ενδιαιτημάτων) καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας»
- ΥΑ 414985/29-11-85 (ΦΕΚ Β' 757) «Μέτρα διαχείρισης της άγριας πτηνοπανίδας»
- ΚΥΑ Η.Π. 37338/1807/Ε.103/1-9-10 (ΦΕΚ 1495/Β/6-9-10) «Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση της άγριας ορνιθοπανίδας και των οικοτόπων/ενδιαιτημάτων της, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ, «Περί διατηρήσεως των άγριων πτηνών», του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 2ας Απριλίου 1979, όπως κωδικοποιήθηκε με την Οδηγία 2009/147/ΕΚ.»
- ΚΥΑ Η.Π. 8353/276/Ε103/17-2-2012 (ΦΕΚ 415/Β/23-2-2012) «Τροποποίηση και συμπλήρωση της υπ' αριθ. 37338/1807/2010 κοινής υπουργικής απόφασης «Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση της άγριας ορνιθοπανίδας και των οικοτόπων/ενδιαιτημάτων της, σε συμμόρφωση με την Οδηγία 79/409/ΕΟΚ...» (Β' 1495), σε συμμόρφωση με τις διατάξεις του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 4 της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ «Για τη διατήρηση των άγριων πτηνών» του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 2ας Απριλίου 1979, όπως κωδικοποιήθηκε με την οδηγία 2009/147/ΕΚ» και

Για την προστασία των δασών ισχύει ο Ν. 3208/2003 «Προστασία των δασικών οικοσυστημάτων, κατάρτιση δασολογίου, ρύθμιση εμπράγματων δικαιωμάτων επί δασών και δασικών εν γένει εκτάσεων και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 303/Α/24-12-2003).

Ο *Νόμος (Ν.3937/2011)* για τη «Διατήρηση της Βιοποικιλότητας» στοχεύει στην επικαιροποίηση των κατευθύνσεων και του θεσμικού πλαισίου του Ν.1650/1986 (όπως ισχύει) για την προστασία του περιβάλλοντος. Ο νέος νόμος αναδεικνύει τη σημασία της βιοποικιλότητας ως «*πολύτιμου, αναντικατάστατου και σπουδαίας σημασίας εθνικού κεφαλαίου*» και προωθεί, μεταξύ άλλων, τη δημιουργία ενός **Εθνικού Συστήματος Προστατευόμενων Περιοχών**, με διαβαθμισμένες ρυθμίσεις προστασίας στα πρότυπα του καταλόγου προστατευόμενων περιοχών της IUCN (International Union for Conservation of Nature). Τονίζει δε ότι «*η ενσωμάτωση της προστασίας της βιοποικιλότητας σε όλες τις τομεακές πολιτικές που μπορεί να επιφέρουν επιπτώσεις στα είδη και τους οικοτόπους, αποτελεί υποχρέωση όλων των αρμόδιων Υπουργείων*» και δίνει προτεραιότητα στην «*ενσωμάτωση αυστηρών μέτρων προστασίας της βιοποικιλότητας στις τομεακές πολιτικές για την οικιστική, αγροτική και αλιευτική πολιτική, τις μεταφορές, τη βιομηχανία, τον τουρισμό και την ενέργεια*». Η σημαντικότερη χωρική διάσταση του νόμου είναι η «**θεσμική κατοχύρωση**» των περιοχών **Natura 2000**, με την παρουσίαση του εθνικού καταλόγου περιοχών που έχουν ενταχθεί στο Κοινοτικό δίκτυο και τον καθορισμό ελάχιστων ρυθμίσεων για την προστασία και διαχείρισή τους. Γενικά οι ρυθμίσεις του Ν.3937/2011 στοχεύουν στην προώθηση της άσκησης ήπιων/«φιλοπεριβαλλοντικών» παραγωγικών δραστηριοτήτων και στην αποτροπή της

περαιτέρω υποβάθμισης ευαίσθητων οικοσυστημάτων, ενδιαιτημάτων χλωρίδας και πανίδας και αξιόλογων τοπίων, μέχρι την ολοκλήρωση του τοπικού σχεδιασμού για τις περιοχές προστασίας. Με αυτή την έννοια, βρίσκονται σε αρμονία με τις κατευθύνσεις του εγκεκριμένου ΠΠΧΣΑΑ ΑΜΘ.

Σύμφωνα με τα παραπάνω οι γενικοί περιβαλλοντικοί στόχοι που προσδιορίζονται για τη βιοποικιλότητα, χλωρίδα και πανίδα είναι οι:

- **Προστασία της βιοποικιλότητας και αποφυγή μη αναστρέψιμων απωλειών**
- **Αποφυγή πρόκλησης βλαβών στη χλωρίδα και την πανίδα και τα προστατευόμενα είδη**
- **Αποφυγή υποβάθμισης φυσικών χαρακτηριστικών εντός των Προστατευόμενων Περιοχών**
- **Προώθηση των πράσινων υποδομών**

Γ.2.2 Υδατικοί πόροι - Υγρά απόβλητα

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει συμπεριλάβει στις άμεσες προτεραιότητές της την υψηλή ποιότητα των υπόγειων και επιφανειακών υδατικών πόρων. Η **περιβαλλοντική πολιτική των υδάτων** αφορά κυρίως την εφαρμογή δύο Οδηγιών, της 2000/60/ΕΚ «Οδηγία Πλαίσιο των Υδάτων» (ΟΠΥ) και της 2007/60/ΕΚ «Αξιολόγηση και διαχείριση κινδύνων πλημμύρας». Από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ορίζονται οι κατάλληλες κατευθύνσεις για την εφαρμογή της πολιτικής των υδάτων την επόμενη περίοδο⁶.

Με την Οδηγία Πλαίσιο για τα Νερά (2000/60/ΕΚ) και τις επιμέρους συμπληρωματικές Οδηγίες, τέθηκαν σε επίπεδο ΕΕ οι βάσεις για την ολοκληρωμένη προσέγγιση της προστασίας και διαχείρισης των υδάτων. Άμεσος στόχος είναι να σταματήσει η υποβάθμιση της ποιότητας των νερών. Μακροπρόθεσμος στόχος είναι να αποκτήσουν ως το 2015 όλα τα νερά στην Ευρωπαϊκή Ένωση «καλή ποιότητα» που θα ανταποκρίνεται σε αυστηρά οικολογικά και χημικά πρότυπα. Σε σύγκριση με προγενέστερες αντιλήψεις η νέα αυτή πολιτική εισάγει καινοτόμες θέσεις όπως μεταξύ άλλων είναι η ολοκληρωμένη διαχείριση, η διαχείριση σε επίπεδο υδρολογικής λεκάνης (και διασυνοριακής), η αναγνώριση των αναγκών σε νερό των οικοσυστημάτων και η σημασία της συμμετοχής του πολίτη στο σχεδιασμό, τη λήψη των αποφάσεων και την παρακολούθηση της εφαρμογής της πολιτικής για τα νερά. Κεντρική ιδέα αποτελεί η ολοκληρωμένη διαχείριση των υδάτων στη γεωγραφική κλίμακα των Λεκανών Απορροής Ποταμών, η έννοια των οποίων επαναπροσδιορίζεται ώστε να περιλάβει τα εσωτερικά επιφανειακά (ποταμοί, λίμνες), τα υπόγεια ύδατα, τα μεταβατικά (δέλτα, εκβολές ποταμών) και τα παράκτια οικοσυστήματα.

Η Οδηγία 2007/60/ΕΚ για την αξιολόγηση και διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας αποσκοπεί στη θέσπιση πλαισίου για την αξιολόγηση και τη διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας, με στόχο τη μείωση των αρνητικών συνεπειών στην ανθρώπινη υγεία, το περιβάλλον, την πολιτιστική κληρονομιά και τις οικονομικές δραστηριότητες.

⁶ European Commission, 2012. *A blueprint to safeguard Europe's water resources*. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Brussels: COM (2012) 673 final.

Επιπλέον, για τα θαλάσσια ύδατα θεσπίστηκε η Οδηγία Πλαίσιο 2008/56/EK για τη Θαλάσσια Στρατηγική που στοχεύει στην προαγωγή της αειφόρου χρήσης των θαλασσών, τη διατήρηση των θαλάσσιων οικοσυστημάτων και την προστασία των βασικών πόρων από τους οποίους εξαρτώνται οι κοινωνικές και οικονομικές δραστηριότητες που σχετίζονται με τη θάλασσα.

Το 2008 υπεγράφη το πρωτόκολλο για την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών της Μεσογείου (2009/89/CE L34 4.2.2009), στη σύμβαση για την προστασία του θαλασσιού περιβάλλοντος και των παρακτίων περιοχών της Μεσογείου, χωρίς να έχει γίνει ακόμη νομοθετική κύρωση του πρωτοκόλλου. Η ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών αποτελεί συνιστώσα της ολοκληρωμένης θαλάσσιας πολιτικής της ΕΕ, την οποία ενέκρινε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στη Λισσαβόνα, στις 13 και 14 Δεκεμβρίου 2007.

Η Οδηγία Πλαίσιο για τα Νερά (2000/60/EK) αποτελεί τη σημαντικότερη Οδηγία, η οποία ενσωματώθηκε στην εθνική νομοθεσία με το Ν.3199/2003 (ΦΕΚ 280/A/9-12-2003) «Προστασία και διαχείριση υδάτων - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2000/60/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23^{ης} Οκτωβρίου». Ακόμη, έχει εκδοθεί και το ΠΔ 51 (ΦΕΚ 54/A/8-3-2007) «Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για την ολοκληρωμένη προστασία και διαχείριση των υδάτων σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 2000/60/EK για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000»⁷.

Σύμφωνα με το ΠΔ 51/2007, κάθε Υδατικό Διαμέρισμα (ΥΔ) εκπονεί Σχέδιο Διαχείρισης κάθε 6 χρόνια (το πρώτο καταρτίζεται και εγκρίνεται μέχρι 22.12.2009, αναθεωρείται και ενημερώνεται το αργότερο μέχρι 22.12.2015 και στη συνέχεια κάθε 6 χρόνια). Το Σχέδιο Διαχείρισης περιλαμβάνει Πρόγραμμα Μέτρων (καταρτίζονται το αργότερο μέχρι 22.12.2009 και όλα τα μέτρα είναι έτοιμα προς εφαρμογή το αργότερο μέχρι 22.12.2012) και Πρόγραμμα Παρακολούθησης.

Η εφαρμογή της Οδηγίας 2007/60/EK ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο το 2010 με την ΚΥΑ Η.Π 31822/1542/Ε103 (ΦΕΚ 1108/Β/21-7-2010). Ο ρόλος και οι αρμοδιότητες όλων των εμπλεκόμενων Φορέων στη διαχείριση του κινδύνου των πλημμυρών περιγράφονται στη σχετική νομοθεσία, σύμφωνα με το υπ' αριθ. 7824/16-11-2011 έγγραφο της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας - Δ/ση Σχεδιασμού και Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη.

Αλλές σημαντικές Οδηγίες που ενσωματώθηκαν στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο είναι:

- Η Οδηγία 76/160/ΕΟΚ «περί της ποιότητας υδάτων κολύμβησης» και η σταδιακή αντικατάστασή της από τη νέα Οδηγία 2006/7/EK (η οποία υιοθετεί νέους μικροβιολογικούς δείκτες) μέχρι το 2014. Η νέα Οδηγία έχει ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο με την ΚΥΑ Η.Π. 8600/416/Ε103 (ΦΕΚ 356/Β/26-2-2009) και είναι στενά συνυφασμένη με την Οδηγία 2000/60/EK, αφού στην ουσία αποτελεί μια από τις θυγατρικές Οδηγίες της και σχετίζεται με την παρακολούθηση της ποιότητας των υδάτων στις περιοχές κολύμβησης αλλά και την αντιμετώπιση των πηγών ρύπανσης,
- Η Οδηγία 91/271/ΕΟΚ «για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων», όπως αυτή τροποποιήθηκε με την Οδηγία 98/15/EK, που έχει ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο με την ΚΥΑ 5673/400/1997 (ΦΕΚ 192/Β/14-3-1997) με τίτλο

⁷ ΠΔ 51/2007 «Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για την ολοκληρωμένη προστασία και διαχείριση των υδάτων σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 2000/60/EK» (ΦΕΚ 54/A/08.03.2007).

«Μέτρα και Όροι για την επεξεργασία των Αστικών Λυμάτων». Το 1999 (ΚΥΑ 19661/1982/1999 –ΦΕΚ 1811/Β/29-9-1999) και με αναθεώρηση το 2002 (ΚΥΑ 48392/939/3-2-2002 –ΦΕΚ 405/Β/3-4-2002) καθορίστηκε ο κατάλογος των ευαίσθητων αποδεκτών.

Η Θαλάσσια Στρατηγική για την προστασία και διαχείριση των θαλάσσιων υδάτων, διατυπώνεται στο Ν.3983/2011,⁸ με τον οποίο ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο η Οδηγία 2008/56/ΕΚ και προωθείται η λήψη μέτρων τα οποία:

- εξασφαλίζουν την προστασία και τη διατήρηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος, προλαμβάνουν την επιδείνωσή του ή όταν αυτό είναι δυνατόν, αποκαθιστούν τα θαλάσσια οικοσυστήματα σε περιοχές όπου αυτά έχουν υποστεί αρνητικές επιδράσεις,
- προλαμβάνουν και μειώνουν τις εναποθέσεις στο θαλάσσιο περιβάλλον, με στόχο τη σταδιακή εξαφάνιση της ρύπανσης, για να εξασφαλίσουν ότι δεν θα υπάρχουν σημαντικές επιπτώσεις ή κίνδυνοι για τη θαλάσσια βιοποικιλότητα, τα θαλάσσια οικοσυστήματα, την ανθρώπινη υγεία ή τις θεμιτές χρήσεις της θάλασσας.

Η θαλάσσια στρατηγική επηρεάζει έμμεσα το χωροταξικό σχεδιασμό της Περιφέρειας καθώς αφορά μια σειρά ανθρώπινων δραστηριοτήτων που επηρεάζουν το θαλάσσιο περιβάλλον, με κυριότερες σήμερα την ακτοπολιτεία και τις λοιπές θαλάσσιες μεταφορές, την αλιεία και τις ιχθυοκαλλιέργειες, καθώς και την εξόρυξη πετρελαίου. Ως προς τα σχεδιαζόμενα έργα και δραστηριότητες, η εφαρμογή της στρατηγικής επηρεάζει ιδίως την πολιτική ανάπτυξης του θαλάσσιου τουρισμού, αλλά και έργα μεγάλης κλίμακας, όπως οι σχεδιαζόμενοι υπεράκτιοι σταθμοί αποθήκευσης και αεριοποίησης υδροποιημένου φυσικού αερίου (καθώς και ενδεχόμενες μελλοντικές προτάσεις ανάπτυξης παράκτιων / θαλάσσιων αιολικών πάρκων). Σημαντικός παράγοντας για την ποιότητα του θαλάσσιου περιβάλλοντος είναι σε κάθε περίπτωση η διασφάλιση από την πρόκληση θαλάσσιων ατυχημάτων.

Η πολιτική για την προστασία των υδάτων σχετίζεται σε μεγάλο βαθμό με δύο άλλες βασικές κατευθύνσεις της περιβαλλοντικής πολιτικής, που είναι η διατήρηση της βιοποικιλότητας και η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.

Σύμφωνα με τα παραπάνω οι γενικοί περιβαλλοντικοί στόχοι που προσδιορίζονται για τα ύδατα είναι:

- **Μείωση της ρύπανσης των υδάτων σε επίπεδα αβλαβή για τα φυσικά συστήματα**
- **Διασφάλιση της επαρκούς επαναπλήρωσης των υδροφορέων όπου γίνονται υδροληψίες πάσης φύσεως**
- **Διασφάλιση επάρκειας ύδατος για ύδρευση, άρδευση και χρήση σε άλλες οικονομικές δραστηριότητες**

Γ.2.3 Έδαφος - Στερεά απόβλητα

Ο σημαντικότερος στόχος προστασίας των εδαφών είναι η προστασία από τον κίνδυνο που προκαλεί η διαδικασία της απερίημωσης. Η Ελλάδα συγκαταλέγεται στις

⁸ Ν.3983/2011 «Εθνική στρατηγική για την προστασία και διαχείριση του θαλάσσιου περιβάλλοντος» (ΦΕΚ 144/Α/17-6-2011).

χώρες που πλήττονται από το φαινόμενο της ερημοποίησης ως συνδυασμένο αποτέλεσμα των βιογεωκλιματικών χαρακτηριστικών της και της υπερεκμετάλλευσης των φυσικών της πόρων. Με το Ν.2468/1997 επικυρώθηκε από την Ελλάδα η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την καταπολέμηση της ερημοποίησης. Σύμφωνα με το δεύτερο άρθρο του νόμου ορίζεται το Υπουργείο Γεωργίας (Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων) ως επισπεύδουσα αρχή για τη λήψη των απαραίτητων μέτρων για την εφαρμογή της Σύμβασης. Για το λόγο αυτό συγκροτήθηκε «Εθνική Επιτροπή για την Καταπολέμηση της Ερημοποίησης» για πρώτη φορά το 1996.

Ανάμεσα στις δραστηριότητες και στα πεπραγμένα της Επιτροπής αυτής περιλαμβάνεται η κατάρτιση του «Ελληνικού Εθνικού Σχεδίου Δράσης κατά της Ερημοποίησης (ΕΕΣΔΕ)», το οποίο κυρώθηκε με την ΚΥΑ 99605/3719/2001 (ΦΕΚ 974/Β/27-7-2001). Το Σχέδιο Δράσης αποτελεί ένα πλαίσιο μέτρων που στοχεύουν στην πρόληψη και ανάσχεση της ερημοποίησης και που πρέπει να ακολουθηθούν σε εθνικό επίπεδο, ανάλογα με το οικολογικό και κοινωνικό-οικονομικό περιβάλλον κάθε απειλούμενης περιοχής. Τα μέτρα αυτά θα αποτελούν ολοκληρωμένα προγράμματα που θα καλύπτουν όλους τους τομείς δραστηριοτήτων (δράσεις για τη γεωργία, δάση, κτηνοτροφία, υδάτινους πόρους, πανίδα, ειδικές κοινωνικο-οικονομικές δράσεις), θα εντάσσονται στα αναπτυξιακά προγράμματα κάθε περιοχής και θα υλοποιούνται στο πλαίσιο ενός χρονικού και χωροταξικού προγραμματισμού για κάθε απειλούμενη περιοχή.⁹

Σημαντική παράμετρο που επηρεάζει την κατάσταση του εδαφικού παράγοντα αποτελούν επίσης τα απόβλητα. Η Οδηγία Πλαίσιο 2008/98/ΕΚ της 19ης Νοεμβρίου 2008 «για τα απόβλητα και την κατάργηση ορισμένων Οδηγιών»,¹⁰ εκφράζει τη σύγχρονη ευρωπαϊκή πολιτική για τη διαχείριση των αποβλήτων. Κύριος στόχος της πολιτικής είναι η μείωση της παραγωγής αποβλήτων μέσω της πρόληψης και η μείωση της χρήσης φυσικών πόρων μέσω της επαναχρησιμοποίησης και της ανακύκλωσης των αποβλήτων ως πρώτες ή βοηθητικές ύλες. Η ενσωμάτωση της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ στο εθνικό μας δίκαιο είναι υποχρεωτική και γίνεται προκειμένου:

- να αποσαφηνισθούν βασικές έννοιες, όπως οι ορισμοί των αποβλήτων, της ανάκτησης, της διάθεσης κλπ,
- να ενισχυθούν τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται για την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων.

Επίσης, η Οδηγία 2006/21/ΕΚ «σχετικά με τη διαχείριση των αποβλήτων της εξορυκτικής βιομηχανίας και την τροποποίηση της Οδηγίας 2004/35/ΕΚ» προβλέπει μέτρα, διαδικασίες και κατευθύνσεις για την πρόληψη ή μείωση δυσμενών περιβαλλοντικών επιπτώσεων, στον αέρα, στο νερό, στο έδαφος, στην πανίδα, στη χλωρίδα και στο τοπίο, καθώς και τυχόν επακόλουθων κινδύνων για την ανθρώπινη υγεία, που προκύπτουν από τη διαχείριση αποβλήτων της εξορυκτικής βιομηχανίας. Αφορά τη διαχείριση αποβλήτων που προκύπτουν από την αναζήτηση, την εξόρυξη, την επεξεργασία και την αποθήκευση ορυκτών πόρων και από την εκμετάλλευση λατομείων.

⁹ Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Έγγραφο με α.π. 1557/12-8-2011, «Αντιμετώπιση του φαινομένου της ερημοποίησης σε διάφορες περιοχές της χώρας».

¹⁰ Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων L 312/3 της 22.11.2008.

Με το Ν.4042/2012,¹¹ με τον οποίο ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο η Οδηγία 2008/98/ΕΚ, ρυθμίζεται συνολικά η διαχείριση των αποβλήτων, ώστε να προστατεύεται το περιβάλλον και η ανθρώπινη υγεία και να εξοικονομούνται οι φυσικοί πόροι, μέσω της επαναχρησιμοποίησης και της ανακύκλωσης, καθώς και της ανάκτησης υλικών ή/και ενέργειας από τα απόβλητα. Με το νέο νόμο θεσπίζονται ενιαίοι κανόνες διαχείρισης για όλα τα είδη αποβλήτων, με ενσωμάτωση ειδικών ρυθμίσεων για τα επικίνδυνα απόβλητα. Κύριος στόχος είναι η μετάβαση σε μια κοινωνία ανακύκλωσης, με υψηλό επίπεδο αποδοτικότητας των πόρων. Στο πλαίσιο αυτό, λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα για να προωθηθεί η επαναχρησιμοποίηση προϊόντων και οι δραστηριότητες προετοιμασίας προς επαναχρησιμοποίηση, καθώς και η προώθηση της ανακύκλωσης υψηλής ποιότητας. Σύμφωνα με τα παραπάνω, για την πρόληψη και τη διαχείριση των αποβλήτων εφαρμόζεται κατά προτεραιότητα η ακόλουθη ιεράρχηση των δράσεων και των εργασιών διαχείρισης: (α) πρόληψη, (β) προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση, (γ) ανακύκλωση, (δ) άλλου είδους ανάκτηση, π.χ. ανάκτηση ενέργειας, και (ε) διάθεση. Για την επίτευξη των παραπάνω και τη βελτίωση της δυνατότητας ανάκτησης, πρέπει τα απόβλητα να συλλέγονται χωριστά εάν αυτό είναι τεχνικά, περιβαλλοντικά και οικονομικά εφικτό, πριν να υποστούν εργασίες ανάκτησης που θα έχουν τα καλύτερα συνολικά περιβαλλοντικά αποτελέσματα.

Στον τομέα της διαχείρισης στερεών αποβλήτων έχουν εκδοθεί επιπλέον και μία σειρά από αποφάσεις στην ελληνική νομοθεσία με σημαντικότερες τις:

- ΚΥΑ 8668/2007 (ΦΕΚ 287/Β/2-3-07) «Έγκριση Εθνικού Σχεδιασμού Διαχείρισης Επικίνδυνων Αποβλήτων».
- ΚΥΑ Η.Π. 13588/725/06 (ΦΕΚ 383/Β/28-3-06) «Μέτρα και όροι για την διαχείριση επικινδύνων αποβλήτων σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 91/689/ΕΟΚ 'για τα επικίνδυνα απόβλητα' του Συμβουλίου της 12ης Δεκεμβρίου 1991. Αντικατάσταση της υπ' αριθ. 19396/1546/1997 κοινής υπουργικής απόφασης «Μέτρα και όροι για τη διαχείριση επικινδύνων αποβλήτων» (Β' 604).
- ΚΥΑ 50910/2727/03 (ΦΕΚ 1909/Β/22-12-03) «Μέτρα, όροι και περιορισμοί για τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων - Εθνικός και Περιφερειακός Σχεδιασμός».
- ΚΥΑ 29407/3508/02 (ΦΕΚ 1572/Β/16-12-02) «Μέτρα και όροι για την υγειονομική ταφή των αποβλήτων».

Σύμφωνα με τα παραπάνω οι γενικοί περιβαλλοντικοί στόχοι που προσδιορίζονται για το έδαφος είναι:

- **Μείωση της ρύπανσης των εδαφών και διαφύλαξη της ποσότητας και ποιότητάς τους**
- **Μείωση αποβλήτων στο ελάχιστο και επαναχρησιμοποίηση μέσω ανακύκλωσης, λιπασματοποίησης ή ανάκτησης ενέργειας**
- **Αποφυγή διάβρωσης των εδαφών και του κινδύνου ερημοποίησης**
- **Αποφυγή απομάκρυνσης του εδάφους και της φυτοκάλυψης εξαιτίας ανθρωπογενών παρεμβάσεων**
- **Αντιμετώπιση του κινδύνου υποβάθμισης της παράκτιας ζώνης**

¹¹ Ν.4042/2012 «Ποινική προστασία του περιβάλλοντος - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/99/ΕΚ. Πλαίσιο παραγωγής και διαχείρισης αποβλήτων - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/98/ΕΚ» (ΦΕΚ 24/Α/13-2-2012).

Γ.2.4 Ατμοσφαιρική ρύπανση - Κλιματικοί παράγοντες - Ενέργεια

Οι **κλιματικές αλλαγές** αναμένεται να επηρεάσουν σημαντικά διάφορους τομείς των ανθρώπινων δραστηριοτήτων όπως η γεωργία, η ενέργεια και οι υποδομές. Οι μεταβολές στη διαθεσιμότητα ύδατος θα έχουν άμεσες επιπτώσεις στην εφαρμογή άλλων πολιτικών όπως π.χ. η αγροτική παραγωγή και η παραγωγή ενέργειας. Σχετικά με την υλοποίηση των στόχων της ΕΕ, οι κατευθύνσεις της Λευκής Βίβλου¹² αφορούν κυρίως στην ενσωμάτωση σε υφιστάμενες πολιτικές, όπως των υδάτων και της βιοποικιλότητας, μέσα από τα σχέδια διαχείρισης λεκανών απορροής ποταμών καθώς και τα σχέδια διαχείρισης των περιοχών του δικτύου Natura 2000.

Στο πλαίσιο των δεσμεύσεων που προκύπτουν από το πρωτόκολλο του Κυότο, η ΕΕ έχει δεσμευτεί, βάσει του άρθρου 4 του Πρωτοκόλλου, για μείωση των εκπομπών της κατά 8% την περίοδο 2008-2012. Ο διακανονισμός στο εσωτερικό της ΕΕ αποτέλεσε το αντικείμενο συμφωνίας στο Συμβούλιο Υπουργών Περιβάλλοντος τον Ιούνιο του 1998 (*burden - sharing agreement*).

Επίσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε τον οδικό χάρτη για μια οικονομία χαμηλών εκπομπών CO₂ έως το 2050 (COM(2011) 112 τελικό¹), ο οποίος έχει ως στόχο να συνεισφέρει στην κεντρική πολιτική της ΕΕ για μια Ευρώπη με υψηλή αποδοτικότητα των πόρων που διαθέτει. Στο πλαίσιο αυτό προτείνει συγκεκριμένες στρατηγικές για την επίτευξη μιας οικονομίας χαμηλών εκπομπών CO₂ και αειφόρο ανάπτυξη έως το 2050.

Στις 15 Δεκεμβρίου 2011, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε την Ανακοίνωση «Ενεργειακός χάρτης 2050».¹³ Δεδομένου ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει θέσει ως στόχο τη μείωση των αερίων του θερμοκηπίου κατά 80-95% των επιπέδων του 1990 μέχρι το 2050, ο ενεργειακός αυτός χάρτης διερευνά τους τρόπους επίτευξης αυτού του στόχου, παράλληλα βέβαια με την εξασφάλιση ασφάλειας στην παροχή ενέργειας προς τους καταναλωτές και την ανταγωνιστικότητα σε αυτόν τον σημαντικό τομέα. Με βάση την ανακοίνωση αυτή, προωθείται μακροπρόθεσμο ευρωπαϊκό πλαίσιο σε συνεργασία με όλους τους ενδιαφερόμενους. Η πολιτική της ΕΕ για την ενέργεια μπορεί να συνοψιστεί ως '20/20/20', δηλαδή στην επίτευξη των ακόλουθων στόχων:

- Μείωση της εκπομπής αερίων θερμοκηπίου κατά 20%.
- Παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές κατά 20%.
- Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας (*energy efficiency*) κατά 20%.

Προκειμένου η Ελλάδα να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις που απορρέουν από την κύρωση του Πρωτοκόλλου του Κυότο (ΦΕΚ 117/Α/30-5-2002) και την αντίστοιχη Κοινοτική συμφωνία, το ΥΠΕΚΑ προχώρησε στην εκπόνηση Εθνικού Προγράμματος μείωσης εκπομπών αερίων φαινομένου θερμοκηπίου για την περίοδο 2000-2010. Το Πρόγραμμα αυτό συντονίζει τις δραστηριότητες του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα με στόχο τον περιορισμό των αερίων του θερμοκηπίου και περιλαμβάνει επεμβάσεις μείωσης εκπομπών, με μέτρα στους παρακάτω τομείς: οικιακό και τριτογενή τομέα, μεταφορές, βιομηχανία, ηλεκτροπαραγωγή, διαχείριση απορριμμάτων, γεωργία, βιομηχανικές διεργασίες.

Η υλοποίηση του Εθνικού Προγράμματος μείωσης εκπομπών αερίων φαινομένου θερμοκηπίου για την περίοδο 2000-2010, το οποίο εγκρίθηκε από το Υπουργικό

¹² Commission of the European Communities, 2009. *Adapting to climate change: towards a European framework for action. White Paper*. Brussels: COM (2009) 147 final.

¹³ EC Communication "Energy Roadmap 2050" [COM/2011/885].

Συμβούλιο με την πράξη του 5/27-2-2003 (ΦΕΚ 58/Α/5-3-2003), εξαρτάται από τις επιμέρους δράσεις των εμπλεκόμενων Υπουργείων και τη μεταξύ τους συνεργασία. Το ΥΠΕΚΑ είναι αρμόδιο βάσει του κυρωτικού νόμου του Πρωτοκόλλου του Κυότο για την εφαρμογή και την παρακολούθηση του Εθνικού Προγράμματος. Είναι επίσης υπεύθυνο για τη σύνταξη των ετήσιων απογραφών εκπομπών και των Εθνικών Εκθέσεων Προόδου που υποβάλλονται προς την ΕΕ και τον ΟΗΕ, μέσω των οποίων παρακολουθεί την πορεία των εκπομπών και των περιλαμβανομένων στο Εθνικό Πρόγραμμα μέτρων.

Ο βασικότερος τρόπος για την επίτευξη των στόχων αυτών είναι η μείωση της ενεργειακής εξάρτησης από την καύση υδρογονανθράκων και η **ανάπτυξη έργων ΑΠΕ**. Σύμφωνα με τον Εθνικό Ενεργειακό Σχεδιασμό,¹⁴ η σταδιακή απεξάρτηση από εισαγόμενους ενεργειακούς πόρους μπορεί να υλοποιηθεί μέσω της ανάπτυξης και της βέλτιστης αξιοποίησης όλων των τεχνολογιών ΑΠΕ για τις οποίες υπάρχει ήδη αναγνωρισμένο και υψηλό προς αξιοποίηση δυναμικό αλλά και έντονο επενδυτικό ενδιαφέρον. Ωστόσο, πρέπει να ληφθεί πρόνοια για το βέλτιστο σχεδιασμό και χωροθέτηση των έργων ΑΠΕ, ώστε να αποτραπεί η ύπαρξη φαινομένων δέσμευσης εγκατεστημένης ισχύος έργων ΑΠΕ που τελικά δεν υλοποιούνται.

Στο πλαίσιο υιοθέτησης συγκεκριμένων αναπτυξιακών και περιβαλλοντικών πολιτικών, με το Ν.3851/2010 προωθήθηκε η αύξηση του εθνικού στόχου συμμετοχής των ΑΠΕ στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας, με επιμέρους στόχους ανά τομέα. Σε ό,τι αφορά την επίτευξη του ειδικότερου στόχου για συμμετοχή των ΑΠΕ στην ηλεκτροπαραγωγή σε ποσοστό 40% μέχρι το 2020, σημαντικός παράγοντας είναι η ολοκλήρωση των αναγκαίων εργασιών επέκτασης και αναβάθμισης του ηλεκτρικού δικτύου (διασύνδεση των νησιών και διασυννοριακές διασυνδέσεις, ενίσχυση του ηπειρωτικού δικτύου), καθώς και η βελτίωση του θεσμικού και κανονιστικού πλαισίου λειτουργίας των μονάδων ΑΠΕ.

Η μείωση της εξάρτησης από το πετρέλαιο είναι επίσης σημαντικό να συνοδευθεί και από την ενίσχυση του εφοδιασμού σε φυσικό αέριο, το οποίο αναμένεται να εισχωρήσει σημαντικά σε όλους σχεδόν τους τομείς της τελικής κατανάλωσης αλλά και στον τομέα του ηλεκτρισμού τα επόμενα χρόνια, μέσω των επεκτάσεων στα δίκτυα μεταφοράς και διανομής. Αυτό απαιτεί την υλοποίηση επενδύσεων σε υποδομές και τη συμμετοχή σε διασυννοριακά έργα ενίσχυσης και κατασκευής αγωγών φυσικού αερίου, οι οποίοι θα διέρχονται από την Ελλάδα μετατρέποντάς την σε ενεργειακό κόμβο.

Η ψήφιση των δύο νόμων για τις ΑΠΕ (Νόμοι 3468/2006 και 3851/2010), σε συνδυασμό με την έγκριση του οικείου Ειδικού Πλαισίου, συγκροτεί το νέο εθνικό πλαίσιο πολιτικής για την ανάπτυξη των ΑΠΕ στη χώρα, με σημαντικές –άμεσες και έμμεσες– επιπτώσεις στην οργάνωση του χώρου αλλά και στο περιεχόμενο των χωροταξικών μελετών περιφερειακού και τοπικού επιπέδου.

Με τις διατάξεις του Ν.3468/2006¹⁵ μεταφέρθηκε στο εθνικό δίκαιο η Οδηγία 2001/77/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Σεπτεμβρίου 2001, προκειμένου να τεθούν οι κανόνες και οι αρχές για την κατά προτεραιότητα προώθηση στην εσωτερική αγορά της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ και μονάδες Συμπαγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής

¹⁴ ΥΠΕΚΑ, 2012. *Εθνικός ενεργειακός σχεδιασμός. Οδικός χάρτης για το 2050*.

¹⁵ Ν.3468/2006 «Παραγωγή Ηλεκτρικής Ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και Συμπαγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης και λοιπές διατάξεις» (ΦΕΚ 129/Α/27-06-2006).

Απόδοσης (ΣΗΘΥΑ). Με την ψήφιση του Ν.3851/2010¹⁶ προστέθηκαν οι εθνικοί στόχοι μέχρι το έτος 2020 για τις ΑΠΕ, με βάση τη μεταγενέστερη Οδηγία 2009/28/ΕΚ, ως εξής:

1. Συμμετοχή της ενέργειας που παράγεται από ΑΠΕ στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας σε ποσοστό 20%.
2. Συμμετοχή της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ΑΠΕ στην ακαθάριστη κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας σε ποσοστό τουλάχιστον 40%.
3. Συμμετοχή της ενέργειας που παράγεται από ΑΠΕ στην τελική κατανάλωση ενέργειας για θέρμανση και ψύξη σε ποσοστό τουλάχιστον 20%.
4. Συμμετοχή της ενέργειας που παράγεται από ΑΠΕ στην τελική κατανάλωση ενέργειας στις μεταφορές σε ποσοστό τουλάχιστον 10%.

Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι, στο πλαίσιο της επιδιωκόμενης επίτευξης των ως άνω στόχων, με τον Ν.3851/2010 τροποποιούνται ή/και καταργούνται διάφορες προγενέστερες διατάξεις που θεωρήθηκε ότι δυσχεραίνουν την ανάπτυξη έργων ΑΠΕ στον εθνικό χώρο, περιλαμβανομένων και ορισμένων περιορισμών του ίδιου του Ειδικού Πλαισίου για τις ΑΠΕ. Επιπλέον, ο Ν.3468/2006 (όπως τροποποιήθηκε, κυρίως με το Ν.3851/2010) παρέχει διάφορα κίνητρα στους ενδιαφερόμενους επενδυτές, τα οποία κυρίως αφορούν την εξαιρέση από τη λήψη διαφόρων περιβαλλοντικών και πολεοδομικών εγκρίσεων. Ένα ακόμη σημαντικό κίνητρο με άμεσες χωρικές επιπτώσεις είναι η δυνατότητα καθορισμού από τον υπουργό ΠΕΚΑ αυξημένης τιμής για την παραγόμενη ενέργεια από αιολικούς σταθμούς που εγκαθίστανται σε θέσεις χαμηλού αιολικού δυναμικού εντός Περιοχών Αιολικής Καταλληλότητας του Ειδικού Πλαισίου για τις ΑΠΕ (δηλαδή στο σύνολο των περιοχών του εθνικού χώρου που δεν εμπίπτουν στις περιοχές προτεραιότητας του Ειδικού Πλαισίου), «*με σκοπό τη στήριξη της υλοποίησης αιολικών πάρκων στις περιοχές αυτές*».¹⁷

Από τα παραπάνω καθίσταται σαφές ότι παρέχεται ένα ισχυρό πλαίσιο κινήτρων και ενισχύσεων για την εγκατάσταση ΑΠΕ στο σύνολο της επικράτειας, με βάση την τήρηση των κριτηρίων και προϋποθέσεων που θέτει το οικείο Ειδικό Πλαίσιο. Η χωρική εξειδίκευση των ρυθμίσεων παρουσιάζεται εντούτοις αρκετά χαλαρή, δεδομένου ότι (α) το Ειδικό Πλαίσιο παρέχει ένα αναλυτικό σύνολο (γενικών - οριζόντιων) κριτηρίων αποκλεισμού μόνο για τις αιολικές εγκαταστάσεις, γενικούς αριθμητικούς κανόνες για τη μέγιστη δυνατή συγκέντρωση ανεμογεννητριών ανά επιφάνεια κάθε ΟΤΑ, ελάχιστες σχετικές προβλέψεις για τις υπόλοιπες κατηγορίες (ιδιαίτερα για τα Φ/Β συστήματα), και μοναδική αμιγώς χωρική πρόβλεψη τις Περιοχές Αιολικής Προτεραιότητας, ενώ (β) οι δύο σχετικοί νόμοι αντιμετωπίζουν σαφώς α-χωρικά τον εθνικό χώρο, δίνοντας μάλιστα κίνητρα για την εγκατάσταση αιολικών σε περιοχές εκτός προτεραιότητας, με μοναδική πρόβλεψη ένα μέγιστο όριο για την κατάληψη καλλιεργούμενων εκτάσεων από Φ/Β ανά νομό της χώρας.

Το ζήτημα των ΑΠΕ έχει κομβική σημασία για την Περιφέρεια, η οποία περιλαμβάνει μια από τις τρεις Περιοχές Αιολικής Προτεραιότητας της επικράτειας, στους νομούς Έβρου και Ροδόπης (Καποδιστριακοί Δήμοι Αλεξανδρούπολης, Αρριανών, Σουφλίου, Τραϊανούπολης, Τυχερού, Φερών και Κοινότητα Κέχρου).

Το 1996 η ΕΕ εξέδωσε την Οδηγία Πλαίσιο για την **ποιότητα της ατμόσφαιρας** (96/62) και στη συνέχεια Οδηγίες που θεσπίζουν τις οριακές τιμές για τις

¹⁶ Ν.3851/2010 «Επιτάχυνση της ανάπτυξης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και άλλες διατάξεις σε θέματα αρμοδιότητας του ΥΠΕΚΑ» (ΦΕΚ 85/Α/04-06-2010).

¹⁷ Βλ. άρθρο 13 του Ν.3468/2006, όπως ισχύει.

συγκεντρώσεις των ρύπων στην ατμόσφαιρα για τα έτη 2005 και 2010 (1999/30, 2000/69). Η αναθεώρηση των ορίων για το όζον για το 2010 έγινε με βάση την οδηγία 2002/3. Επίσης το 2001 εκδόθηκε Οδηγία για τα Εθνικά Ανώτατα Όρια Εκπομπών (2001/81). Οι στόχοι της Εθνικής Στρατηγικής για την αντιμετώπιση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης αναφέρονται κυρίως στην τήρηση των ορίων που θέτουν οι θυγατρικές Οδηγίες για την ποιότητα της ατμόσφαιρας στο αστικό περιβάλλον, καθώς και στην επίτευξη των στόχων της Οδηγίας 2001/81.

Η προσαρμογή στους κινδύνους της κλιματικής αλλαγής αποτελεί σημαντικό ζήτημα για την ΠΑΜΘ, εξαιτίας της έκθεσης της Περιφέρειας σε σημαντικούς κινδύνους φυσικών καταστροφών που εξαρτώνται (και) από τις κλιματικές μεταβολές (π.χ. αύξηση κινδύνου πλημμυρών και πυρκαγιών, εξάπλωση φαινομένων ερημοποίησης).

Οι γενικοί περιβαλλοντικοί στόχοι για την ατμοσφαιρική ρύπανση, το κλίμα και την ενέργεια είναι:

- **Περιορισμός της ανάγκης μετακινήσεων - Μείωση των περιβαλλοντικών συνεπειών του τομέα των μεταφορών**
- **Περιορισμός της ατμοσφαιρικής ρύπανσης**
- **Περιορισμός παραγωγής αερίων θερμοκηπίου (μετριασμός κλιματικής αλλαγής)**
- **Ενίσχυση της συμβολής των ΑΠΕ στην παραγωγή ενέργειας (μετριασμός κλιματικής αλλαγής)**
- **Συμβολή στην εξοικονόμηση ενέργειας (μετριασμός κλιματικής αλλαγής)**
- **Συμβολή στην πρόληψη των επιπτώσεων από ενδεχόμενα ακραία καιρικά φαινόμενα**

Γ.2.5 Πληθυσμός - Περιβαλλοντικές επιδράσεις στην ανθρώπινη υγεία

Για την αντιμετώπιση των διαρθρωτικών και οικονομικών προβλημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Επιτροπή υπέβαλε το Μάρτιο του 2010 πρόταση Στρατηγικής «Ευρώπη 2020», η οποία έγινε αποδεκτή από τα κράτη-μέλη κατά το Συμβούλιο της 17ης Ιουνίου 2010. Στο πλαίσιο της στρατηγικής αυτής, έχουν θεσμοθετηθεί οι ακόλουθες συμπληρωματικές και αλληλοενισχυόμενες προτεραιότητες:

- «Έξυπνη ανάπτυξη της οικονομίας», η οποία βασίζεται στη γνώση και την καινοτομία.
- «Αειφόρος ανάπτυξη», δηλαδή προώθηση της «πράσινης οικονομίας» που θα συνδυάζει την αποδοτικότητα και ανταγωνιστικότητα με τη διασφάλιση περιβαλλοντικών στόχων.
- «Ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς», με την προώθηση απόκτησης νέων δεξιοτήτων από τους εργαζόμενους, καλλιέργεια της δημιουργικότητας και αύξηση των θέσεων απασχόλησης, συμβάλλοντας στην επίτευξη της κοινωνικής και εδαφικής συνοχής.

Σημαντικές «εμβληματικές πρωτοβουλίες» που περιλαμβάνονται στη Στρατηγική είναι οι ακόλουθες:

- Βιομηχανική πολιτική στην εποχή της διεθνοποίησης.

- Αποτελεσματική χρησιμοποίηση των πόρων.
- Ένωση καινοτομίας.
- Ψηφιακό θεματολόγιο.
- Ατζέντα για νέες δεξιότητες.

Επίσης, η περιφερειακή πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης¹⁸ έχει σκοπό τη βελτίωση του επιπέδου ζωής στις Περιφέρειες και την απομείωση των διαφορών σε αυτές, κυρίως στο οικονομικό επίπεδο. Οι επιδιώξεις στον τομέα αυτόν είναι οι ακόλουθες:

- Απάλειψη των οικονομικών, κοινωνικών και εδαφικών ανισοτήτων στον ευρωπαϊκό χώρο.
- Αναδόμηση των υποβαθμισμένων βιομηχανικών περιοχών.
- Διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων σε αγροτικές περιοχές με φθίνουσα παραγωγή.

Η πιο πρόσφατη **εδαφική στρατηγική** της Ευρωπαϊκής Ένωσης «προς μια περιεκτική, έξυπνη και αειφόρο Ευρώπη ποικίλων περιφερειών» εγκρίθηκε από το άτυπο συμβούλιο υπουργών στις 19 Μαΐου 2011¹⁹, για να εξειδικεύσει την Πράσινη Βίβλο για την εδαφική συνοχή του 2008²⁰. Βασίζεται στην παραδοχή ότι η εδαφική συνοχή συνίσταται σε ένα πλαίσιο αρχών για αρμονική, ισορροπημένη, αποτελεσματική και αειφόρο εδαφική ανάπτυξη. Μια τέτοια ανάπτυξη θα εξασφαλίζει για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις ίσες ευκαιρίες όπου και αν βρίσκονται, ώστε να αξιοποιούν το εδαφικό τους δυναμικό. Παράλληλα ενθαρρύνεται η αρχή της αλληλεγγύης, ενισχύοντας τη σύγκλιση μεταξύ ανεπτυγμένων Περιφερειών και εκείνων που είναι ακόμα σε καθυστέρηση.

Μεταξύ άλλων η στρατηγική λαμβάνει υπόψη μια σειρά εδαφικών προκλήσεων που καθορίζουν τις σημερινές και μελλοντικές εξελίξεις όπως:

- Αυξανόμενη έκθεση στις πιέσεις της παγκοσμιοποίησης σε συνδυασμό με τις επιπτώσεις της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, που δημιουργούν ισχυρά πλήγματα σε περιφέρειες και αστικά κέντρα.
- Προκλήσεις από την ενοποίηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την αλληλεξάρτηση των Περιφερειών σε σύγκρουση με πολιτικές και διοικητικές διαιρέσεις.
- Εδαφικά ποικίλες δημογραφικές και κοινωνικές προκλήσεις, με απομόνωση ευάλωτων κοινωνικών ομάδων.

Για την αντιμετώπιση των προκλήσεων αυτών καθορίζονται οι προτεραιότητες δράσης για τη δεκαετία μέχρι το 2020. Οι προτεραιότητες αυτές περιλαμβάνουν τους ακόλουθους έξι κύριους στόχους:

- Προώθηση της πολυκεντρικής και ισόρροπης εδαφικής ανάπτυξης.
- Ενθάρρυνση της ολοκληρωμένης ανάπτυξης σε πόλεις, αγροτικές περιοχές και σε επιλεγμένες Περιφέρειες. Οι Περιφέρειες αυτές είτε διαθέτουν ειδικά

¹⁸ Γνωστή και ως Πολιτική Συνοχής (Cohesion Policy).

¹⁹ Βλ.: Territorial Agenda of the European Union 2020, Final Draft (Version 1.8), διαθέσιμο στο: <http://www.eu-territorial-agenda.eu/Reference%20Documents/Final%20TA2020.pdf> [πρόσβαση 16.03.2011].

²⁰ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2008. *Πράσινη βίβλος για την εδαφική συνοχή. Μετατροπή της εδαφικής ποικιλομορφίας σε προτέρημα*. Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Επιτροπή των Περιφερειών και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή. Βρυξέλες: COM(2008) 616 τελικό.

εδαφικά χαρακτηριστικά (όπως παραλιακές ζώνες, νησιά, ορεινές περιοχές, κοιλάδες ποταμών και λεκάνες απορροής λιμνών), είτε αντιμετωπίζουν σοβαρά δημογραφικά προβλήματα. Είναι σαφές ότι η Περιφέρεια ΑΜΘ καλύπτει αυτές τις προϋποθέσεις.

- Εδαφική ολοκλήρωση σε διασυνοριακές ή διεθνικές λειτουργικές περιφέρειες, μέσω συνεργασίας προγραμματισμού και σχεδιασμού (όπως στην περίπτωση της ΠΑΜΘ σε σχέση με τη Βουλγαρία και την Τουρκία).
- Εξασφάλιση παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας των ευρωπαϊκών Περιφερειών βασισμένη σε ισχυρές τοπικές οικονομίες.
- Βελτίωση της εδαφικής διασύνδεσης για άτομα, κοινότητες και επιχειρήσεις, μέσω ικανοποιητικής και προσιτής προσπέλασης προς τις υπηρεσίες επικοινωνίας και κινητικότητας.
- Διασύνδεση και διαχείριση των οικολογικών και πολιτιστικών αξιών, αλλά και του τοπίου των Περιφερειών, ως προϋποθέσεων για την αειφόρο ανάπτυξη.

Για την επίτευξη των παραπάνω εδαφικών στόχων αναγνωρίζεται –μέσω και της συνθήκης της Λισσαβόνας– η ανάγκη συνεργασίας πολλών τομέων στο επίπεδο της Ένωσης.

Είναι προφανές ότι η πρωτοβουλία για την αναθεώρηση του ΠΠΧΣΑΑ εντάσσεται πλήρως στη στρατηγική της ΕΕ για την εδαφική συνοχή και βεβαίως πρέπει να σεβαστεί τις αρχές και προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής. Σε μεταγενέστερη φάση όμως θα πρέπει να εξεταστεί από την Περιφέρεια ΑΜΘ η δυνατότητα στενότερης επικοινωνίας με τα αρμόδια ευρωπαϊκά όργανα, ώστε να ερευνηθούν οι δυνατότητες τεχνικής και οικονομικής ενίσχυσης των εδαφικών πρωτοβουλιών στο χώρο της Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης.

Επιπλέον, σχεδόν όλοι οι παραγωγικοί τομείς έχουν άμεσες ή έμμεσες εδαφικές ανάγκες και επιπτώσεις, εφόσον χρησιμοποιούν τον χώρο, που αποτελεί κύριο φυσικό πόρο. Η σχέση αυτή είναι εντονότερη στη γεωργία και την κτηνοτροφία, στην αλιεία και τις ιχθυοκαλλιέργειες, καθώς και στην παραγωγή και διακίνηση της ενέργειας.

Οι γενικοί περιβαλλοντικοί στόχοι για τον πληθυσμό και την ανθρώπινη υγεία είναι:

- **Δημιουργία συνθηκών για τη βελτίωση της υγείας και μείωση ανισοτήτων υγείας**
- **Κοινωνική συνοχή και προστασία ευάλωτων πληθυσμιακών ομάδων**
- **Μείωση θορύβου οικιστικών περιοχών**
- **Προστασία παραγωγικών εδαφών για κάλυψη διατροφικών αναγκών**
- **Ενίσχυση του τοπικού εισοδήματος και της απασχόλησης**
- **Ισορροπη εδαφική ανάπτυξη (σχέσεις πόλης - υπαίθρου)**
- **Αποτελεσματική προστασία και πρόληψη κινδύνων από τεχνολογικές καταστροφές**

Η ανθρώπινη υγεία προστατεύεται μέσω των εθνικών πολιτικών και σχετίζεται με τους στόχους της περιβαλλοντικής πολιτικής για την κλιματική αλλαγή, τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων και τη διαχείριση των υδάτινων πόρων. Σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, η αναγνώριση της σημασίας των διάχυτων, περιβαλλοντικών επιδράσεων στην υγεία του πληθυσμού

πραγματοποιείται με ουσιαστικό τρόπο ιδίως στο τελικό κείμενο των «Ολοκληρωμένων Κατευθυντηρίων Γραμμών για την Αναθεωρημένη Στρατηγική της Λισσαβόνας», όπου οι στόχοι για την υγεία συναρτώνται σε μεγάλο βαθμό με τη βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων.

Γ.2.6 Πολιτιστική κληρονομιά - Τοπίο

Η προστασία της **πολιτιστικής κληρονομιάς**, συμπεριλαμβανομένης της αρχιτεκτονικής και αρχαιολογικής κληρονομιάς και των ιστορικών τόπων, διέπεται από τον Ν.3028/2002 (ΦΕΚ 153/Α/28-6-2002) «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς». Το θεσμικό πλαίσιο προστασίας είναι επαρκές και υλοποιείται μέσω της κήρυξης ζωνών προστασίας σε όλες τις αναγνωρισμένες περιοχές ιστορικού και αρχαιολογικού ενδιαφέροντος, αλλά και με τη θεσμοθέτηση μέτρων και όρων κατά την αποκάλυψη νέων αρχαιολογικών ευρημάτων.

Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση του Τοπίου (υπεγράφη στη Φλωρεντία, στις 20 Οκτωβρίου 2000) αντιμετωπίζει το **τοπίο**²¹ με ιδιαίτερη ευρύτητα. Έτσι, η έννοια του τοπίου επεκτείνεται πέρα από το «φυσικό» ή το «όμορφο» και περιλαμβάνει τόσο τις αστικές περιοχές όσο και την ύπαιθρο ενώ αναφέρεται εξίσου στις «υποβαθμισμένες» περιοχές, στις περιοχές «υψηλής ποιότητας» που ήδη αναγνωρίζονται ως εξαιρετικού κάλλους, αλλά και στη μεγάλη πλειονότητα των «καθημερινών» περιοχών. Επιπλέον, ο ορισμός της Σύμβασης υπερβαίνει την οπτική εμπειρία που συναρτάται με μια περιοχή, ώστε να περιλάβει το σύνολο των παραγόντων που γίνονται αντιληπτοί με ενιαίο τρόπο από τον άνθρωπο μέσω του συνόλου των αισθήσεων, της μνήμης, της ιστορίας κλπ. Από την άλλη μεριά, η Σύμβαση αναγνωρίζει την αξία του τοπίου ως σημαντικό πόρο περιβαλλοντικού και αναπτυξιακού χαρακτήρα,²² ενώ αποδίδει μεγάλη σημασία στο ρόλο της δημόσιας διαβούλευσης για τη λήψη των αποφάσεων σχετικά με την προστασία, τη διαχείριση και το σχεδιασμό του τοπίου.

Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση του Τοπίου κυρώθηκε από την Ελλάδα το 2010²³ και αποτελεί πλέον νόμο του κράτους. Σε εφαρμογή των άρθρων 5 και 6 της Σύμβασης βρίσκονται σήμερα σε εξέλιξη οι διαδικασίες για την υιοθέτηση των διαδικασιών και για την ανάπτυξη των κατάλληλων μεθοδολογικών εργαλείων με στόχο την οριζόντια ενσωμάτωση του τοπίου στις πολιτικές ανάπτυξης και διαχείρισης του χώρου.

Η Δ/ση Χωροταξίας του ΥΠΕΚΑ είναι ο επιτελικός φορέας για την προώθηση των σχετικών δράσεων και έχει ήδη προχωρήσει σε μια σειρά θεσμικών και οργανωτικών πρωτοβουλιών με στόχο τη διατύπωση του πλαισίου πολιτικής σε επίπεδο εθνικού, περιφερειακού και τοπικού χωροταξικού σχεδιασμού, καθώς και στο πλαίσιο του περιβαλλοντικού σχεδιασμού (ΕΠΜ, ΣΜΠΕ και ΜΠΕ). Λόγω της χρονικής συγκυρίας, το πρώτο βήμα σε αυτή την κατεύθυνση θα γίνει μέσω των 12 νέων ΠΠΧΣΑΑ, όπως προβλέπεται στις σχετικές προδιαγραφές εκπόνησης.

Καταρχήν προβλέπεται η αναγνώριση μια σειράς τοπίων: **διεθνούς, εθνικής και περιφερειακής σημασίας** για τα οποία θα πραγματοποιηθεί ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης, των πιέσεων και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών (μέσω

²¹ Τοπίο είναι μια περιοχή, όπως αυτή είναι αντιληπτή από τον άνθρωπο, της οποίας ο χαρακτήρας είναι αποτέλεσμα της δράσης και αλληλεπίδρασης της φύσης και του ανθρώπου.

²² Το τοπίο διαδραματίζει ένα σημαντικό ρόλο δημοσίου συμφέροντος από άποψη πολιτισμική, οικολογική, περιβαλλοντική και κοινωνική και συνιστά πόρο ευνοϊκό για την οικονομική δραστηριότητα, του οποίου η προστασία, η διαχείριση και ο σχεδιασμός μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία θέσεων εργασίας.

²³ Με τον Ν.3827/2010 «Κύρωση της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για το Τοπίο» (ΦΕΚ 30/Α/25-2-2010).

βιβλιογραφικής επισκόπησης αλλά και διεξαγωγή επιτόπιας έρευνας), θα εξαχθούν συμπεράσματα που θα τεθούν προς αξιολόγηση μέσω δημόσιας διαβούλευσης, ώστε να γίνει η τελική διαμόρφωση στόχων ποιότητας και προτάσεων προστασίας και διαχείρισης, περιλαμβανομένων κατευθύνσεων προς τον υποκείμενο σχεδιασμό.

Επιπλέον προτείνεται η οριζόντια ενσωμάτωση μέτρων και κατευθύνσεων προστασίας και διαχείρισης του τοπίου σε όλες τις τομεακές πολιτικές του ΠΠΧΣΑΑ. Η μελέτη του τοπίου στο πλαίσιο του ΠΠΧΣΑΑ ΑΜΘ θα πρέπει επομένως να στοχεύσει στην ολιστική προσέγγιση του ζητήματος, λαμβάνοντας ουσιαστικά υπόψη τις απόψεις των τοπικών φορέων και αναδεικνύοντας την άρρηκτη σχέση των πλούσιων φυσικών και πολιτιστικών πόρων της περιοχής στο πλαίσιο της αειφόρου και ισόρροπης ανάπτυξης της Περιφέρειας.

Οι γενικοί περιβαλλοντικοί στόχοι για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς και του τοπίου είναι:

- **Προστασία, ανάδειξη και βελτίωση προσβασιμότητας ιστορικών κτιρίων αρχαιολογικών χώρων και άλλων χώρων πολιτιστικού ενδιαφέροντος**
- **Βελτίωση ποσότητας και ποιότητας ανοικτών χώρων, προσβάσιμων στο κοινό**
- **Προστασία και ανάδειξη τοπίου**

Γ.2.7 Σύνοψη περιβαλλοντικών στόχων

Συνοψίζοντας τα προηγούμενα, οι βασικοί περιβαλλοντικοί στόχοι με βάση τις κατευθύνσεις των ευρωπαϊκών και εθνικών πολιτικών και στρατηγικών για την προστασία του περιβάλλοντος και την αειφόρο ανάπτυξη, με αναφορά και στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της Περιφέρειας ΑΜΘ, είναι οι εξής:

Βιοποικιλότητα - Χλωρίδα - Πανίδα

- **Προστασία της βιοποικιλότητας και αποφυγή μη αναστρέψιμων απωλειών**
- **Αποφυγή πρόκλησης βλαβών στη χλωρίδα και την πανίδα και τα προστατευόμενα είδη**
- **Αποφυγή υποβάθμισης φυσικών χαρακτηριστικών εντός των Προστατευόμενων Περιοχών**
- **Προώθηση των πράσινων υποδομών**

Υδατικοί πόροι - Υγρά απόβλητα

- **Μείωση της ρύπανσης των υδάτων σε επίπεδα αβλαβή για τα φυσικά συστήματα**
- **Διασφάλιση της επαρκούς επαναπλήρωσης των υδροφορέων όπου γίνονται υδροληψίες πάσης φύσεως**
- **Διασφάλιση επάρκειας ύδατος για ύδρευση, άρδευση και χρήση σε άλλες οικονομικές δραστηριότητες**

Έδαφος - Στερεά απόβλητα

- **Μείωση της ρύπανσης των εδαφών και διαφύλαξη της ποσότητας και ποιότητάς τους**

- **Μείωση αποβλήτων στο ελάχιστο και επαναχρησιμοποίηση μέσω ανακύκλωσης, λιπασματοποίησης ή ανάκτησης ενέργειας**
- **Αποφυγή διάβρωσης των εδαφών και του κινδύνου ερημοποίησης**
- **Αποφυγή απομάκρυνσης του εδάφους και της φυτοκάλυψης εξαιτίας ανθρωπογενών παρεμβάσεων**
- **Αντιμετώπιση του κινδύνου υποβάθμισης της παράκτιας ζώνης**

Ατμοσφαιρική ρύπανση - Κλιματικοί παράγοντες - Ενέργεια

- **Περιορισμός της ανάγκης μετακινήσεων - Μείωση των περιβαλλοντικών συνεπειών του τομέα των μεταφορών**
- **Περιορισμός της ατμοσφαιρικής ρύπανσης**
- **Περιορισμός παραγωγής αερίων θερμοκηπίου (μετριασμός κλιματικής αλλαγής)**
- **Ενίσχυση της συμβολής των ΑΠΕ στην παραγωγή ενέργειας (μετριασμός κλιματικής αλλαγής)**
- **Συμβολή στην εξοικονόμηση ενέργειας (μετριασμός κλιματικής αλλαγής)**
- **Συμβολή στην πρόληψη των επιπτώσεων από ενδεχόμενα ακραία καιρικά φαινόμενα**

Πληθυσμός - Ανθρώπινη υγεία

- **Δημιουργία συνθηκών για τη βελτίωση της υγείας και μείωση ανισοτήτων υγείας**
- **Κοινωνική συνοχή και προστασία ευάλωτων πληθυσμιακών ομάδων**
- **Μείωση θορύβου οικιστικών περιοχών**
- **Προστασία παραγωγικών εδαφών για κάλυψη διατροφικών αναγκών**
- **Ενίσχυση του τοπικού εισοδήματος και της απασχόλησης**
- **Ισορροπη εδαφική ανάπτυξη (σχέσεις πόλης - υπαίθρου)**
- **Αποτελεσματική προστασία και πρόληψη κινδύνων από τεχνολογικές καταστροφές**

Πολιτιστική Κληρονομιά - Τοπίο

- **Προστασία, ανάδειξη και βελτίωση προσβασιμότητας ιστορικών κτιρίων, αρχαιολογικών χώρων και άλλων χώρων πολιτιστικού ενδιαφέροντος**
- **Βελτίωση ποσότητας και ποιότητας ανοικτών χώρων, προσβάσιμων στο κοινό**
- **Προστασία και ανάδειξη τοπίου**

Γ.3 Η σχέση του έργου με άλλα σχετικά σχέδια και προγράμματα

Γ.3.1 Προβλέψεις του Γενικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης

Το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΓΠΧΣΑΑ) που θεσμοθετήθηκε το 2008 (ΦΕΚ 128/Α/03.07.2008) αποτελεί το πρώτο θεσμοθετημένο Χωροταξικό Σχέδιο της χώρας με προβλέψεις - κατευθύνσεις που αφορούν ολόκληρη την επικράτεια και συνεπώς και την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης. Εντοπίστηκαν και αναφέρονται παρακάτω τα βασικά σημεία που αφορούν στην ΠΑΜΘ, με αναφορά και στις αντίστοιχες προβλέψεις του ισχύοντος ΠΠΧΣΑΑ. Ακόμη, σχολιάζονται τα σημεία εκείνα του ΓΠΧΣΑΑ που κρίνεται ότι δεν ανταποκρίνονται στις σημερινές συνθήκες της Περιφέρειας και θα χρειαστεί πιθανώς να επανεξεταστούν στην επόμενη περίοδο.

Εθνικοί Πόλοι και Άξονες Ανάπτυξης

Για την προώθηση της κοινωνικής και οικονομικής συνοχής στο σύνολο του εθνικού χώρου και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς του στο διεθνές περιβάλλον, επιδιώκεται η πολυκεντρική οργάνωσή του, με τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου πλέγματος αστικών πόλων και αξόνων ανάπτυξης. Στο πλαίσιο αυτό, το δίπολο Κομοτηνή - Αλεξανδρούπολη της ΠΑΜΘ περιλαμβάνεται στους πρωτεύοντες εθνικούς πόλους ως αστικά κέντρα, που ενισχύουν την αναπτυξιακή πορεία της Περιφέρειας. Επιλέγεται η ανάπτυξη δραστηριοτήτων και υπηρεσιών διεθνούς και εθνικής ακτινοβολίας, καθώς και η συμμετοχή τους στην ανάπτυξη διεθνών δικτύων συνεργασίας. Ειδικότερα η ενίσχυση του δίπολου Κομοτηνής - Αλεξανδρούπολης προωθείται με:

- την ανάδειξη της Αλεξανδρούπολης σε διεθνή ενεργειακό κόμβο και πύλη στο θαλάσσιο διάδρομο Μεσογείου - Ευξείνου Πόντου,
- την ενίσχυση της θέσης του δίπολου Κομοτηνής - Αλεξανδρούπολης στα διεθνή δίκτυα χερσαίων μεταφορών (σύνδεση με τις θαλάσσιες πύλες της Βουλγαρίας, τον διαγώνιο άξονα «Κεντρική Ευρώπη - Βελιγράδι - Σόφια - Κωνσταντινούπολη» κλπ.),
- την ενίσχυση στους τομείς της ανώτατης εκπαίδευσης, της έρευνας - τεχνολογίας, του αθλητισμού και της υγείας,
- την ενίσχυση της σύνδεσης με το μητροπολιτικό κέντρο της Θεσσαλονίκης,
- την ενίσχυση των σχέσεων με το νησιωτικό χώρο του Βορείου Αιγαίου, ιδιαίτερα με τις νήσους Σαμοθράκη και Λήμνο.

Το ΠΠΧΣΑΑ είναι πιο γενικό όσον αφορά στους εθνικούς πόλους και την μεταξύ τους σχέση καθώς εμφανίζει μεν την Κομοτηνή ως το διοικητικό κέντρο 1^{ου} επιπέδου και τα υπόλοιπα 5 ως κέντρα περιφερειακής ανάπτυξης 2^{ου} επιπέδου, αλλά ταυτόχρονα ορίζει και σχέσεις δίπολου και τριγώνου μεταξύ τους. Παράλληλα δεν εμφανίζεται κάποια εξειδίκευση ή δράση για την ενίσχυση του δίπολου Κομοτηνή - Αλεξανδρούπολη, όπως στο ΓΠΧΣΑΑ.

Σε σχέση με το τρίπολο Καβάλας - Δράμας - Ξάνθης στο ΓΠΧΣΑΑ αναφέρεται ως «δίκτυο συνεργασίας» με έμφαση στην Καβάλα ως δευτερεύοντα εθνικό πόλο, ενώ στο ΠΠΧΣΑΑ ως ένα «αλληλοσυμπληρωματικό τρίγωνο». Και στις δυο περιπτώσεις πάντως δεν εξειδικεύεται κάποια κατεύθυνση προς την ενίσχυση της μεταξύ τους σχέσης, παρότι αναγνωρίζονται δείγματα υφιστάμενης δικτύωσης.

Απαιτείται λοιπόν διερεύνηση του τρόπου ενσωμάτωσης των κατευθύνσεων με τρόπο που να ενισχύεται η αναπτυξιακή πορεία και η εσωτερική συνοχή της Περιφέρειας.

Ανάμεσα στους κύριους άξονες ανάπτυξης της ηπειρωτικής χώρας προβλέπεται κατά τις εκτιμήσεις του ΓΠΧΣΑΑ και ο Βόρειος άξονας ανάπτυξης ως ένας από τους κυρίους άξονες ανάπτυξης της χώρας προς ολοκλήρωση. Αναπτύσσεται κατά μήκος της Βόρειας Ελλάδας και συγκεκριμένα της Εγνατίας Οδού, συμπεριλαμβάνοντας και τα πλησίον νησιά (Σαμοθράκη, Θάσο, Κέρκυρα). Περιλαμβάνει το μητροπολιτικό συγκρότημα της Θεσσαλονίκης, πρωτεύοντες εθνικούς πόλους (Ιωάννινα και το δίπολο Κομοτηνή - Αλεξανδρούπολη) και άλλους σημαντικούς σε εθνική κλίμακα πόλους ανάπτυξης (Κοζάνη, Καβάλα, Σέρρες, Ξάνθη και Δράμα), καθώς και τις διεθνείς πύλες της χώρας προς Βαλκάνια (Κακαβιά, Κρυσταλλοπηγή / Ιεροπηγή, Νίκη, Εύζωνοι, Προμαχώνας, Ορμένιο), προς την Αδριατική / Ιταλία (Ηγουμενίτσα) και την Ευρωπαϊκή Τουρκία (Κήποι) και κατ' επέκταση, προς τη Μικρά Ασία.

Στο ΠΠΧΣΑΑ ο Βόρειος άξονας ανάπτυξης ουσιαστικά αναλύεται σε δύο επιμέρους κλάδους με σημείο αναφοράς την Κομοτηνή, αλλά κατά βάση ακολουθείται μια ενιαία προσέγγιση.

Στρατηγικής Σημασίας Δίκτυα Υποδομών και Υπηρεσιών Μεταφορών, Ενέργειας και Επικοινωνιών

Μεταφορές - Γενικά

Η υλοποίηση των προαναφερθέντων αναπτυξιακών πόλων και αξόνων εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη βέλτιστη διάταξη των στρατηγικής σημασίας δικτύων υποδομών και κυρίως των μεταφορών («Γενικές κατευθύνσεις για τις μεταφορές» στο ΓΠΧΣΑΑ). Οι σκοποί καταγράφονται ως:

- αύξηση του βαθμού προσβασιμότητας και προσπελασιμότητας,
- μείωση του χρόνου και του κόστους των μεταφορικών υπηρεσιών,
- ασφάλεια των μεταφορικών / συγκοινωνιακών υπηρεσιών (επιβατών, εμπορευμάτων και πεζών), και
- μείωση της κατανάλωσης καυσίμων.

Οι συνδυασμένες μεταφορές αποτελούν κεντρικής σημασίας ζήτημα σε όλες τις κατευθύνσεις του ΓΠΧΣΑΑ, όπως δείχνουν οι συνεχείς σχετικές αναφορές. Αποτελούν κομβικό σημείο για τις οδικές, σιδηροδρομικές, λιμενικές και αερολιμενικές υποδομές, οι οποίες συνδέονται κατεξοχήν με τις εμπορευματικές μεταφορές. Η διαφοροποίηση των μεταφορών σε εμπορευματικές και επιβατικές, εκτός από την πρόβλεψη που γίνεται πιο αντικειμενική και ειδική, αποκτά στρατηγική σημασία για τις υποδομές και τις υπηρεσίες. Σημασία επίσης δίδεται στη δημιουργία εμπορευματικών κέντρων εθνικής εμβέλειας μεταξύ άλλων ως προέκταση θαλάσσιων λιμένων στην ενδοχώρα με απευθείας σιδηροδρομική σύνδεση.

Οι στόχοι αυτοί επιβεβαιώνονται και από το ΠΠΧΣΑΑ, όπως διατυπώνονται στις γενικές του κατευθύνσεις, αλλά και εξειδικεύονται στις επιμέρους προβλέψεις, όπως στην περίπτωση του ΔΕΚΚΕΕ, της διασύνδεσης λιμένων μέσω της Εγνατίας Οδού και της επέκτασης του σιδηροδρομικού δικτύου, κ.ά. Τέλος για περιβαλλοντικούς λόγους προτεραιότητα δίνεται στα σιδηροδρομικά και θαλάσσια δίκτυα, έναντι των οδικών και αερολιμενικών δικτύων, μέσω και της επέκτασης του σιδηροδρομικού δικτύου. Ειδική αναφορά γίνεται και στην επέκταση των υπηρεσιών προαστιακού τύπου και εκεί όπου εμφανίζονται δυναμικά αστικά δίπολα.

Οδικές υποδομές

Αναφορικά με τις οδικές υποδομές δίνεται μεταξύ άλλων η κατεύθυνση «ολοκλήρωσης και συνεχούς αναβάθμισης των υποδομών και υπηρεσιών των δύο οδικών διευρωπαϊκών αξόνων της χώρας, του ΠΑΘΕ και της Εγνατίας Οδού». Στους δέκα (10) κάθετους άξονες της Εγνατίας οδού, οι τέσσερις (4) που αφορούν στην ΠΑΜΘ (πρόκειται για τις τέσσερις πύλες προς Βουλγαρία), θα πρέπει να ολοκληρωθούν και αναβαθμιστούν. Πάντως, η επιμονή στο θέμα των αυτοκινητοδρόμων, όπως υπάρχει στις κατευθύνσεις που εξετάζονται, θα πρέπει να αντιμετωπιστεί κριτικά, όχι μόνο λόγω της οικονομικής συγκυρίας αλλά κυρίως λόγω της χωροταξικής και περιβαλλοντικής ένταξής τους στο χώρο.

Το «βασικό οδικό σύστημα» θα πρέπει να ολοκληρωθεί, να αναβαθμισθεί και να καταστεί πιο πυκνό σε σχέση με τους υπερκείμενους αυτοκινητοδρόμους, καθώς και τη σύνδεση με τις πόλεις (πρωτεύουσες νομών κ.ά.) και τους «κόμβους» των μεταφορών. Σχετική αναφορά υπάρχει και στο ΠΠΧΣΑΑ όπου τίθεται το ζήτημα της λειτουργικής αξίας του λοιπού οδικού δικτύου ως προς «την καλύτερη οργάνωση των χρήσεων γης και τον έλεγχο της άναρχης διασποράς χρήσεων στον εξωαστικό χώρο».

Το ζήτημα των αστικών οδικών μεταφορών και μετακινήσεων αναφέρεται μεν στο ΓΠΧΣΑΑ, αλλά δεν είναι στρατηγικής σημασίας εκτός από τις λειτουργικές συνδέσεις (π.χ. εμπόριο, επιβάτες) των αστικών κέντρων, καθώς και τις υπεραστικές μεταφορές - μετακινήσεις (π.χ. μέσω περιφερειακών δρόμων και Μέσων Μαζικής Μεταφοράς - ΜΜΜ). Ειδικά για τα ΜΜΜ, στο οδικό δίκτυο προτείνονται πολιτικές συνδυασμένων μεταφορών (με τα δίκτυα σταθερής τροχιάς) και χωροθετήσεις με σχετικές συνδέσεις. Η αναφορά αυτή απουσιάζει εντελώς και δεν εξετάζεται στο ΠΠΧΣΑΑ, με αποτέλεσμα να λείπουν σαφείς κατευθύνσεις προς τον υποκείμενο σχεδιασμό για τις μεταφορές στα αστικά κέντρα.

Λιμενικές υποδομές - θαλάσσιες μεταφορές - υπηρεσίες

Εκτός από αυτά που αναφέρθηκαν εισαγωγικά για τις μεταφορές (ως γενικές κατευθύνσεις: προσπελασιμότητα, συνδυασμένες μεταφορές κ.ά.), οι κατευθύνσεις του ΓΠΧΣΑΑ αναφέρονται στις εμπορευματικές και επιβατικές θαλάσσιες μεταφορές, καθώς και στις λιμενικές υποδομές και τις υπηρεσίες. Προτεραιότητα αποτελούν οι υποδομές και υπηρεσίες των εμπορευματοκιβωτίων και των εφοδιαστικών [logistics], οι οποίες χωροθετούνται σε χώρους συγκέντρωσης του μεταφορικού φόρτου, καθώς και σε λειτουργική σύνδεση με τις αγορές διοχέτευσης των προϊόντων (ή/και μέσω εμπορευματικών κέντρων).

Η στρατηγική στις θαλάσσιες επιβατικές μεταφορές περιλαμβάνει την ασφάλεια, την ποιότητα και τα σύγχρονα συστήματα εξυπηρέτησης. Προβλέπεται η ενίσχυση του διεθνούς ρόλου του λιμένα της Αλεξανδρούπολης, σε συνδυασμό με την ενίσχυση του διεθνούς ρόλου του λιμένα της Θεσσαλονίκης, με σκοπό την εδραίωσή τους ως εκ των κυρίων θαλασσιών πυλών της χώρας στο βορρά. Παράλληλα προβλέπεται η ενίσχυση του λιμένα Καβάλας με τον χαρακτηρισμό του ως λιμένας διεθνούς ενδιαφέροντος και εθνικής σημασίας, με την πρόβλεψη να λειτουργήσει συμπληρωματικά προς τον λιμένα Θεσσαλονίκης.

Ειδικότερα, ο λιμένας της Αλεξανδρούπολης εκτιμάται από το ΓΠΧΣΑΑ ότι μπορεί να επεκταθεί και να αναβαθμιστεί σε εξειδικευμένο τερματικό πετρελαιοκίμιο λιμένα διατηρώντας παράλληλα τον αρχικό σχεδιασμό του για διακίνηση εμπορευματοκιβωτίων και των χύδην φορτίων. Επίσης θα ήταν σκόπιμο να εφοδιαστεί με «ελαφρές» υποδομές υποστήριξης τυποποιημένων εσωτερικών εμπορευματικών μεταφορών. Ο λιμένας Αλεξανδρούπολης, όπως και άλλοι της

ηπειρωτικής χώρας που βρίσκονται πλησίον του εθνικού σιδηροδρομικού δικτύου, μπορούν να συμβάλουν στην παροχή υψηλής ποιότητας συνδυασμένων μεταφορών.

Στο ΠΠΧΣΑΑ εξειδικεύεται αυτή η κατεύθυνση προτείνοντας τη δημιουργία διεθνούς εμπορευματικού κέντρου, διατηρώντας παράλληλα και την πρόβλεψη κατασκευής αγωγού μεταφοράς πετρελαίου Μπουργκάς - Αλεξανδρούπολη. Η σχετική πρόβλεψη δεν φαίνεται να προχωρά σήμερα, γεγονός που εγείρει την ανάγκη επανεξέτασης της προτεινόμενης από το ΓΠΧΣΑΑ εξειδίκευσης του λιμένα σε τερματικό πετρελαϊκό κόμβο. Επιπλέον, στο ΠΠΧΣΑΑ ο νέος λιμένας της Καβάλας παρουσιάζεται να έχει αντίστοιχης σημασία ρόλο τουλάχιστον σε εθνικό αλλά και σε διευρωπαϊκό επίπεδο.

Γενικώς από το ΓΠΧΣΑΑ επισημαίνεται η ανάγκη αναβάθμισης των ακτοπολικών υποδομών των λιμένων της ηπειρωτικής χώρας με σκοπό την ενίσχυση ενδοπεριφερειακών και διαπεριφερειακών συνδέσεων, τη μείωση των θαλασσιών αποστάσεων, την απόσπαση φορτίου από τις οδικές μεταφορές και την αποσυμφόρηση των λιμένων της Αττικής. Στο πλαίσιο αυτό, από το ΓΠΧΣΑΑ, ειδικότερο ρόλο αναλαμβάνουν οι λιμένες της Θεσσαλονίκης, της Καβάλας και της Αλεξανδρούπολης για την αναβάθμιση των συνδέσεών τους με το Βόρειο Αιγαίο, τις Σποράδες και το Αιγαίο γενικότερα.

Ειδική αναφορά γίνεται και στις εξειδικευμένες βιομηχανικές λιμενικές εγκαταστάσεις, όπου οι κατευθύνσεις αφορούν στην επέκταση στο αναγκαίο μέτρο των υφιστάμενων εγκαταστάσεων και στην εξέταση της σκοπιμότητας δημιουργίας νέων, σε σχέση με τη δυνατότητα εναλλακτικής ικανοποίησης των αναγκών.

Αερολιμενική υποδομή και υπηρεσίες

Σε τόπους όπου παρουσιάζεται έντονη εμπορευματική δραστηριότητα (κυρίως διεθνής) προτείνεται η δημιουργία νέων αερολιμένων. Η στρατηγική στις αεροπορικές επιβατικές μεταφορές περιλαμβάνει: «μετατροπή απαξιωμένων ή μειωμένης δραστηριότητας στρατιωτικών αερολιμένων σε πολιτικούς αερολιμένες, δημιουργία νέων αερολιμένων, ενίσχυση της υπηρεσίας των υδροπλάνων, και μεταφορές με ελικόπτερα». Στο ΓΠΧΣΑΑ αλλά και στο ΠΠΧΣΑΑ επισημαίνεται η διαφοροποίηση των δυο αερολιμένων, σε ευρύτερης περιφερειακής σημασίας (Καβάλας) και σε κύριο διεθνή αερολιμένα (Αλεξανδρούπολης). Ιδιαίτερα στο ΠΠΧΣΑΑ αναφέρονται και τα δυο ως διεθνή και χαρακτηρίζονται ως «Πύλες / Τροφοδότες της Εγνατίας Οδού».

Στο πλαίσιο αυτό το ΓΠΧΣΑΑ προβλέπει την αναβάθμιση του αερολιμένα Αλεξανδρούπολης για την πληρέστερη εξυπηρέτηση των αυξημένων αναγκών που θα προκύψουν από τη λειτουργία του εξειδικευμένου τερματικού πετρελαϊκού λιμένα. Η σχετική πρόταση υλοποιείται τα τελευταία χρόνια και συνιστά θετική προοπτική, ανεξαρτήτως της ματαίωσης ή μη των σχεδίων δημιουργίας πετρελαϊκού κόμβου στην περιοχή. Παράλληλα, στο ΓΠΧΣΑΑ προτείνεται η ανάπτυξη των υποδομών και των υπηρεσιών στον αερολιμένα της Καβάλας για την υποστήριξη της προδιαγραφόμενης αυξημένης τουριστικής κίνησης, στοιχείο που εν μέρει επιβεβαιώνεται από τα υπάρχοντα δεδομένα.

Σιδηροδρομικό δίκτυο και υπηρεσίες

Οι σιδηροδρομικές εμπορευματικές μεταφορές αναδεικνύονται από το ΓΠΧΣΑΑ σε κομβικές, σε σχέση με τις οδικές και θαλάσσιες μεταφορές. Η στρατηγική στις σιδηροδρομικές επιβατικές μεταφορές περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, επέκταση του δικτύου, αύξηση της ασφάλειας, βελτίωση των ταχυτήτων και πύκνωση των δρομολογίων.

Στο πλαίσιο ανάπτυξης του εθνικού σιδηροδρομικού δικτύου, το ΓΠΧΣΑΑ προτείνει τη διερεύνηση, σε επόμενο στάδιο, της δημιουργίας νέου άξονα για τη σύνδεση

Θεσσαλονίκης - Αμφίπολης - Καβάλας - Ξάνθης. Στο ΠΠΧΣΑΑ προβλέπεται ουσιαστικά η πρώτη φάση αυτής της σύνδεσης, μέσω του σχεδιαζόμενου νέου κλάδου Τοξότες - Νέος Λιμένας Καβάλας. Ακόμη, προτείνεται η επέκταση και αναβάθμιση του σιδηρόδρομου προαστιακού τύπου στο δίπολο Κομοτηνής - Αλεξανδρούπολης, ενώ προβλέπεται και η επέκταση των εγκάρσιων συνδέσεων του υφιστάμενου δικτύου προς τις όμορες χώρες αλλά και τις ΒΙΠΕ, τα λιμάνια και τα εμπορευματικά κέντρα της περιοχής.

Ενέργεια

Οι γενικές κατευθύνσεις ως προς τις υποδομές παραγωγής και μεταφοράς ενέργειας μεταξύ άλλων περιλαμβάνουν την ενίσχυση του διεθνούς ρόλου της χώρας ως κέντρου μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, φυσικού αερίου και πετρελαίου. Στο πλαίσιο της αξιοποίησης για παραγωγή ενέργειας των ιδιαίτερων πλεονεκτημάτων συγκεκριμένων περιοχών της χώρας περιλαμβάνεται:

- το υδατικό δυναμικό των ποταμών Αξιού, Αλιάκμονα και Νέστου της Βόρειας Ελλάδας,
- η ολοκλήρωση του δικτύου φυσικού αερίου και προσθήκη νέων υποδομών σε Κομοτηνή - Αλεξανδρούπολη,
- η ριζική βελτίωση του συστήματος παραγωγής και μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, και
- η προώθηση ολοκληρωμένου προγράμματος ενεργειακής εξοικονόμησης με χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του Ειδικού Πλαισίου για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας.

Επικοινωνίες

Απαιτείται από το ΠΠΧΣΑΑ η διαρκής αναβάθμιση όλων των υποδομών που υποστηρίζουν τις τεχνολογίες αιχμής στον τομέα των τηλεπικοινωνιών και της πληροφορικής, προώθηση του έργου SEELight (διαβαλκανική Δικτυακή Υποδομή Ινών των χωρών της Βαλκανικής). Επιπλέον, σε επίπεδο Περιφέρειας, προωθείται πρόγραμμα υπηρεσιών δωρεάν ασυρμάτου διαδικτύου.

Παραγωγικοί Τομείς

Αγροτικός τομέας

Βασικός στόχος του Γενικού Πλαισίου είναι η βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη του αγροτικού τομέα και η διασφάλιση της οικολογικής και πολιτιστικής σημασίας των περιοχών της υπαίθρου, με το συνδυασμό παραδοσιακών και σύγχρονων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και προτύπων, την προώθηση ορίων ανάπτυξης συμβατών προς το περιβάλλον και το τοπίο και την αξιοποίηση των ενδογενών συγκριτικών πλεονεκτημάτων σε μια σειρά προϊόντων και μεθόδων παραγωγής.

Ειδική αναφορά γίνεται και στη στήριξη της εγχώριας κτηνοτροφίας και στην αξιοποίηση του παραγωγικού δυναμικού των βοσκοτόπων, μεταξύ άλλων και για τη συγκράτηση του πληθυσμού στις ορεινές και μειονεκτικές περιοχές. Ανάλογη αναφορά γίνεται και για τις υδατοκαλλιέργειες, εξασφαλίζοντας την προστασία των περιοχών στις οποίες αναπτύσσεται. Οι κατευθύνσεις αυτές εξειδικεύονται στο ΠΠΧΣΑΑ, ορίζοντας περιοχές ανάπτυξης της κτηνοτροφίας (λοιπή γεωργική γη, ΠΟΑΠΔ) και χωροθετώντας τις ζώνες των υδατοκαλλιεργειών, ενώ παράλληλα γίνεται και αναφορά στα παραγωγικά δάση ως πρόσθετο πλουτοπαραγωγικό πόρο, ιδιαίτερα σημαντικό για τη χώρα.

Στο πλαίσιο αυτό προβλέπεται η διατήρηση της γεωργίας και της εντατικής κτηνοτροφίας με παράλληλη προστασία της γεωργικής γης, ιδιαίτερα στις γόνιμες πεδινές περιοχές που περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων και την Ανατολική Μακεδονία και τη Θράκη. Η αναδιάρθρωση των καλλιεργειών, σύμφωνα με την ΚΑΠ, σε συνδυασμό με την εκλογίκευση των συστημάτων άρδευσης, εντάσσεται στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης πολιτικής διαχείρισης των υδάτινων πόρων.

Στο ΠΠΧΣΑΑ εντοπίζεται μια διαφορετική προσέγγιση σε σχέση με την ΚΑΠ και με την πολιτική των επιδοτήσεων, και παρότι γίνεται αναφορά στην αναδιάρθρωση της γεωργίας περιγράφεται μια διαδικασία όπου σταδιακά θα αποδευμευτεί η γεωργία από τη λογική των επιδοτήσεων. Η αναδιάρθρωση αυτή θα στηρίζεται στην παραγωγή υψηλής ποιότητας προϊόντων και στην ανάπτυξη των καθετοποιημένων και ολοκληρωμένων σχέσεων στο σύστημα αγροδιατροφής καθώς και στις καλλιέργειες βιομηχανικών φυτών, νέων καλλιεργειών αλλά και στη δημιουργία νέων παραγωγικών διαδικασιών, όπως για παράδειγμα με την αξιοποίηση της γεωθερμίας για την παραγωγή σε θερμοκήπια. Παράλληλα το ΠΠΧΣΑΑ εξειδικεύει την κατεύθυνση του ΓΠΧΣΑΑ για προστασία της γης υψηλής παραγωγικότητας.

Βιομηχανία

Ένας από τους βασικούς στόχους του ΓΠΧΣΑΑ είναι η προώθηση ενός πολυκεντρικού προτύπου χωρικής οργάνωσης της βιομηχανίας, με σκοπό την αύξηση της συμβολής της στην περιφερειακή ανάπτυξη και την αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων διαφόρων περιοχών. Οι βασικοί στόχοι εξειδικεύονται περαιτέρω στο Ειδικό Πλαίσιο για τη Βιομηχανία που περιγράφεται παρακάτω.

Πολιτισμός

Είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι το ΓΠΧΣΑΑ δεν κάνει ιδιαίτερη αναφορά στους πολιτιστικούς πόρους εθνικής εμβέλειας, όπως είναι στην ΠΑΜΘ η περιοχή Φιλίππων - Λυδίας,²⁴ τα Άβδηρα, η Σαμοθράκη, η Θάσος και η Μαρώνεια. Στο ΠΠΧΣΑΑ γίνεται αναφορά σε αυτούς τους πόρους αλλά δεν υπάρχει κάποια κατεύθυνση ή πρόβλεψη για την ανάδειξη και την προστασία τους.

Γ.3.2 Προβλέψεις του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας

Αιολικές εγκαταστάσεις

Σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του Ειδικού Πλαισίου για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΦΕΚ 2464/Β/03.12.08), σημαντικό τμήμα της ΠΑΜΘ περιλαμβάνεται στις χαρακτηρισμένες ως «Περιοχές Αιολικής Προτεραιότητας» (ΠΑΠ) αφενός επειδή διαθέτει συγκριτικά πλεονεκτήματα για την εγκατάσταση αιολικών σταθμών και αφετέρου λόγω επίτευξης των ευρύτερων χωροταξικών στόχων. Συγκεκριμένα, η ΠΑΠ 1 εντοπίζεται στις ΠΕ Έβρου και Ροδόπης και περιλαμβάνει τους Δήμους Αλεξανδρούπολης (Καποδιστριακοί Δήμοι Αλεξανδρούπολης, Τραϊανούπολης και Φερών), Σουφλίου (Καποδιστριακοί Δήμοι Σουφλίου, Τυχερού) και Αρριανών (Καποδιστριακός Δήμος Αρριανών και Κοινότητα Κέχρου), με εκτιμώμενη φέρουσα ικανότητα 480 τυπικές Α/Γ (ενδεικτικά 960 ΜWe).

Περιοχές αποκλεισμού και ζώνες ασυμβατότητας

²⁴ Που μάλιστα προτάθηκε πρόσφατα για ένταξη στον κατάλογο παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς της UNESCO.

Στο Ειδικό Πλαίσιο αναφέρονται αναλυτικά κατηγορίες περιοχών στις οποίες πρέπει να αποκλείεται η χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων:

- κηρυγμένα διατηρητέα μνημεία της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς και άλλα μνημεία μείζονος σημασίας και οριοθετημένες αρχαιολογικές ζώνες σύμφωνα με το Ν.3028/2002,
- περιοχές απολύτου προστασίας της φύσης σύμφωνα με το Ν.1650/1986,
- υγράτοποι διεθνούς σημασίας (Ramsar),
- πυρήνες εθνικών δρυμών και αισθητικών δασών,
- οικότοποι του δικτύου Natura 2000,
- ακτές κολύμβησης, κλπ.

Ειδικά κριτήρια χωροθέτησης

Ορίζονται επιπλέον κριτήρια χωροθέτησης αιολικών μονάδων τα οποία αναφέρονται σε ποσοστό κάλυψης εδαφών σε σχέση με τους πρωτοβάθμιους Καποδιστριακούς ΟΤΑ (οι οποίοι μετά το Ν.3852/2010 αποτελούν τις δημοτικές ενότητες των νέων Καλλικρατικών δήμων). Αυτά τα κριτήρια χωροθέτησης θα πρέπει να ληφθούν υπόψη στα υποκείμενα επίπεδα σχεδιασμού. Παράλληλα ορίζονται και κριτήρια ένταξης των αιολικών εγκαταστάσεων στο τοπίο.

Σχέση με το εγκεκριμένο ΠΠΧΣΑΑ

Στο εγκεκριμένο ΠΠΧΣΑΑ όσον αφορά στην αιολική ενέργεια, ορίζονται ως κριτήρια αποκλεισμού και ασυμβατότητας οι εσωτερικές ζώνες των περιοχών προστασίας της φύσης (Natura 2000), οι ζώνες απολύτου προστασίας, τα τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους καθώς και περιοχές αρχαιολογικών χώρων. Ιδιαίτερη σημασία στην εξέταση των χωροθετήσεων δίδεται στη σχέση των εγκαταστάσεων με τα υπό εξαφάνιση είδη πανίδας και ιδιαίτερα με τους διαδρόμους κίνησης αποδημητικών πτηνών.

Μικρά υδροηλεκτρικά έργα

Η Περιφέρεια ΑΜΘ βρίσκεται ανάμεσα στις Περιφέρειες με μεγάλη πυκνότητα εκμεταλλεύσιμου δυναμικού στα υδατικά της διαμερίσματα, με βάση τις εκτιμήσεις για το υδροηλεκτρικό δυναμικό της χώρας ανά υδατικό διαμέρισμα. Στο Ειδικό Πλαίσιο ορίζονται επίσης περιοχές αποκλεισμού και ζώνες ασυμβατότητας για τη χωροθέτηση Μικρών Υδροηλεκτρικών Έργων.

Γεωθερμία

Η γεωθερμική ενέργεια αποτελεί σημαντικό ενεργειακό πόρο της Περιφέρειας, της οποία το υπέδαφος διαθέτει σημαντικά αποθέματα κυμαινόμενης ποιότητας.

Περιοχές αποκλεισμού και ζώνες ασυμβατότητας

Ορίζονται ομοίως με παραπάνω περιοχές αποκλεισμού οι οποίες θα πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά τη χωροθέτηση εγκαταστάσεων εκμετάλλευσης της γεωθερμικής ενέργειας, με εξαίρεση ειδικές περιπτώσεις λόγω της μοναδικής και σημειακής δυνατότητας ανάπτυξης εγκαταστάσεων εκμετάλλευσης της γεωθερμικής ενέργειας.

Σχέση με το εγκεκριμένο ΠΠΧΣΑΑ

Στο εγκεκριμένο ΠΠΧΣΑΑ εκτός από την αναφορά των σημαντικότερων γεωθερμικών πεδίων, δεν ορίζονται άλλα κριτήρια αποκλεισμού ή ειδικά κριτήρια χωροθέτησης.

Γ.3.3 Προβλέψεις του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τη Βιομηχανία

Όπως επισημαίνεται στο Ειδικό Πλαίσιο για τη Βιομηχανία (*ΦΕΚ 151/ΑΑΠ/13.04.09*) παρά τις φθίνουσες τάσεις που εμφανίζονται τα τελευταία χρόνια ανά βιομηχανικό κλάδο, η βιομηχανία εξακολουθεί να αποτελεί σημαντική, ποσοτικά και ποιοτικά, συνιστώσα της οικονομίας της χώρας καθώς και της αγοράς εργασίας. Συνεπώς πρέπει να υποστηριχθεί η επιβίωση σε δύσκολες συνθήκες της βιομηχανίας, η βελτίωση παραμέτρων της όπως η εξωστρέφεια και η καινοτομία και η περαιτέρω ενίσχυσή της όπου και όταν υπάρχουν συγκριτικά πλεονεκτήματα.

Ειδικότερα για την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης, η οποία σύμφωνα με το ΕΣΠΑ χαρακτηρίζεται από αναπτυξιακό έλλειμμα, δίδεται προτεραιότητα στην ολοκλήρωση των υποδομών μεταφορών, συμπεριλαμβανομένων των κάθετων οδικών αξόνων και πολύτροπων μεταφορών, καθώς και της προσαρμογής του σχεδιασμού των τμημάτων σύνδεσης της Εγνατίας με χώρους οικονομικών δραστηριοτήτων. Ιδιαίτερο βάρος θα δοθεί στην προσέλκυση νέων επενδύσεων σε όλους τους παραγωγικούς κλάδους με στόχο, μεταξύ άλλων, και τις νέες γειτονικές αγορές, έτσι ώστε να επιτευχθεί η βελτίωση του επιχειρησιακού περιβάλλοντος και η εξωστρέφεια των επιχειρήσεων. Έμφαση θα δοθεί στην αειφορική διαχείριση του περιβάλλοντος.

Χωροταξικό πρότυπο της βιομηχανίας

Ισχυρό στοιχείο της χωρικής οργάνωσης της βιομηχανίας, σύμφωνα με το Ειδικό Πλαίσιο, αποτελεί η ζώνη κατά μήκος της Εγνατίας Οδού που περιλαμβάνει ήδη υπάρχοντες βιομηχανικούς πόλους: ζώνες Καβάλας - Ξάνθης - Δράμας (περιοχή εντατικοποίησης) και Αλεξανδρούπολης - Κομοτηνής (περιοχή επέκτασης με πυρήνες εντατικοποίησης) αλλά δημιουργεί και νέες ευκαιρίες. Νέα ισχυρά σημεία (περιοχές επέκτασης) μπορούν να υπάρξουν στο βόρειο μέτωπο, με την ένταξη ελευθέρων ζωνών σε μεγάλους συνοριακούς οργανωμένους υποδοχείς. Ειδικότερα οι κατευθύνσεις ανά Νομό έχουν ως εξής:

Νομός Δράμας

Ο Νομός είναι από τους ελάχιστους με εξειδίκευση αυτοτελή, στους κλάδους 21 (χαρτί και προϊόντα από χαρτί), 26 (μη μεταλλικά ορυκτά) και 28 (κατασκευή τελικών προϊόντων εκ μετάλλου). Επίσης ο Νομός ειδικεύεται στον κλάδο 14 (λοιπές εξορυκτικές και λατομικές δραστηριότητες) της εξόρυξης, που έχει οδηγήσει σε υψηλή παρουσία του συνδεδόμενου με αυτόν κλάδο 26 της μεταποίησης. Η σχέση αυτή θα πρέπει να υποστηριχθεί σύμφωνα με το Ειδικό Πλαίσιο από τις χωρικές πολιτικές. Η υπάρχουσα ΒΙΠΕ έχει προκαλέσει μικρό ενδιαφέρον. Με βάση την εμπειρία αυτή κρίνεται ότι θα πρέπει παράλληλα με τη χωροθέτηση οργανωμένων υποδοχέων να υπάρξει κατεύθυνση για επιλεκτική διατήρηση της υφιστάμενης χωροθέτησης μεγάλου ποσοστού / αριθμού υπαρχουσών μονάδων. Τέλος, ειδική στήριξη της βιοτεχνίας στις πιο ορεινές περιοχές κρίνεται ιδιαίτερα σκόπιμη.

Νομός Έβρου

Αν και δεν υπάρχει σαφής φυσιογνωμία από κλαδική άποψη, κρίνεται σκόπιμο από το Ειδικό Πλαίσιο να ενισχυθούν οι κλάδοι 22 (εκτυπώσεις - εκδόσεις), 23 (παράγωγα πετρελαίου και άνθρακα), 24 (χημικά προϊόντα), 27 (βασικά μέταλλα), 28 (κατασκευή τελικών προϊόντων εκ μετάλλου), 29 (μηχανήματα και είδη εξοπλισμού), 31 (ηλεκτρικές μηχανές, συσκευές κλπ), 33 (ιατρικά όργανα) και 36 (έπιπλα - λοιπές βιομηχανίες) που θα προσδώσουν στη βάση της μεταποίησης πιο συνεκτικό

χαρακτήρα. Χωροταξικά, οι υφιστάμενες εστίες της μεταποίησης (Αλεξανδρούπολη, Ορεοσιάδα, Τραϊανούπολη) ήδη εμφανίζουν τάσεις δικτύωσης - διεύρυνσης που θα πρέπει να ενισχυθούν περαιτέρω, με την ένταξη σε μια ζώνη βιομηχανικής ανάπτυξης του συνόλου του νέου τμήματος του νομού. Ως νέο ισχυρό σημείο προδιαγράφεται η Διασυννοριακή Ελεύθερη Βιομηχανική Ζώνη Οικονομικών Συναλλαγών (ΔΕΒΖΟΣ) στο Ορμένιο (πρώην Δήμος Τριγώνου), η οποία μπορεί να λειτουργήσει ως πόλος ενός νέου ευρύτερου άξονα (Ορεοσιάδα - ΔΕΒΖΟΣ - Βουλγαρία). Ως προς τη χωροθέτηση θα πρέπει να ενισχυθούν οι υπάρχοντες οργανωμένοι υποδοχείς (μια ΒΙΠΕ και δυο ΒΙΟΠΑ) ενώ υπάρχουν ανάγκες στήριξης του επί τόπου μετασχηματισμού υφιστάμενων μονάδων με διάσπαρτη χωροθέτηση. Σημαντικές προοπτικές για δημιουργία Τεχνόπολης δημιουργεί η λειτουργία των ΑΕΙ στην Περιφέρεια. Τέλος απαιτείται ιδιαίτερη σημασία στην προώθηση διαχειριστικών μέτρων προστασίας του περιβάλλοντος λόγω της σημαντικής παρουσίας οχλουσών μονάδων, αλλά και του αριθμού των μονάδων Σεβέζο.

Νομός Καβάλας

Ο Νομός εξειδικεύεται πολύ έντονα σε δύο κλάδους της εξόρυξης: τους 11 (άντληση πετρελαίου κλπ) –μόνος στη χώρα– και 14 (λοιπές εξορυκτικές και λατομικές δραστηριότητες). Το γεγονός αυτό έχει οδηγήσει στην ισχυρή ανάπτυξη των συνδεδεμένων κλάδων μεταποίησης. Οι παραπάνω εξαρτήσεις αντανακλούν χωρικές δεσμεύσεις και θα πρέπει να στηρίζονται από τις χωρικές πολιτικές. Η χωρική οργάνωση της μεταποίησης εστιάζεται σε μια ευρεία ζώνη με επίκεντρο την Καβάλα και άξονα την Εγνατία Οδό, ενώ συνεχίζει και εκτός Νομού προς τα δυτικά (εντασσόμενη σε ευρύτερο διανομαρχιακό άξονα της μεταποίησης). Η ολοκλήρωση μάλιστα της Εγνατίας Οδού δημιουργεί περαιτέρω όρους ενίσχυσης αυτής της ζώνης. Η από το 1977 ΒΙΠΕ έχει προσελκύσει μέχρι σήμερα περιορισμένο επενδυτικό ενδιαφέρον. Υπάρχει σημαντική ανάγκη πολεοδομούμενων υποδοχέων τόσο για νέες μονάδες όσο και για μετεγκαταστάσεις. Επίσης το μέγεθος της εγκατεστημένης βιομηχανικής βάσης καθιστά αναγκαία την επιλεκτική διατήρηση της υφιστάμενης χωροθέτησης μεγάλου ποσοστού / αριθμού υπαρχουσών μονάδων με ταυτόχρονη στήριξη του μετασχηματισμού τους. Λόγω της ισχυρής παρουσίας του τουρισμού στο νομό, θα πρέπει να εξεταστούν πιθανές συγκρούσεις χρήσεων γης μεταξύ των δύο δραστηριοτήτων -τουρισμού, βιομηχανίας- με λεπτομερή χωρικό σχεδιασμό, στο νότιο τμήμα του νομού. Τέλος αναγκαία κρίνονται ειδικά μέτρα αντιρρύπανσης λόγω και του μεγάλου αριθμού μονάδων Σεβέζο.

Νομός Ξάνθης

Ο Νομός παρουσιάζει εξαιρετικά υψηλή και παραδοσιακά δυνατή ειδικευση στον κλάδο της καπνοβιομηχανίας (16) και σε άλλους αγροτοβιομηχανικούς κλάδους. Οι προοπτικές μακροπρόθεσμης συρρίκνωσης της καπνοβιομηχανίας επιβάλλουν προσπάθεια διαφοροποίησης της βιομηχανικής βάσης. Στην κατεύθυνση αυτή, η λειτουργία των Πολυτεχνικών Σχολών στο Νομό παρέχει δυνατότητες και προοπτικές δημιουργίας Τεχνόπολης. Η χωρική οργάνωση της μεταποίησης εστιάζεται στο νότιο τμήμα διατρέχοντας την Εγνατία Οδό και συνεχίζει προς τα δυτικά (εντασσόμενη σε ευρύτερο διανομαρχιακό άξονα της μεταποίησης). Η ολοκλήρωση μάλιστα της Εγνατίας Οδού δημιουργεί περαιτέρω όρους ενίσχυσης αυτής της ζώνης. Η στήριξη της βιοτεχνίας στις πιο ορεινές περιοχές είναι σκόπιμη, χωρίς να μπορεί να αλλοιώσει τις βασικές χωρικές ισορροπίες της μεταποίησης. Από το 1975 η ΒΙΠΕ έχει προσελκύσει μέχρι σήμερα πολύ μικρό επενδυτικό ενδιαφέρον. Υπάρχει σημαντική ανάγκη πολεοδομούμενων υποδοχέων τόσο για νέες μονάδες όσο και για μετεγκαταστάσεις, ενώ υπάρχουν ανάγκες στήριξης του επί τόπου μετασχηματισμού υφιστάμενων μονάδων με διάσπαρτη χωροθέτηση. Τέλος χρειάζονται ειδικά μέτρα

αντιρρύπανσης καθώς και προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος. Η ύπαρξη μονάδων Σεβέζο επιβάλλει αποτελεσματική προετοιμασία Σχεδίου Αντιμετώπισης Τεχνολογικών Ατυχημάτων Μεγάλης Έκτασης (ΣΑΤΑΜΕ).

Νομός Ροδόπης

Στο Νομό δεν υπάρχει έντονη κλαδική φυσιογνωμία ή βάση για τη διατύπωση κλαδικών προτεραιοτήτων. Η μεταποίηση εστιάζεται στη ζώνη Κομοτηνής - Σαπών, αλλά υπάρχουν δυνατότητες ενίσχυσής της στις περιοχές κατά μήκος της Εγνατίας Οδού (Δ. Ιάσμου κλπ). Υπάρχει ΒΙΠΕ από το 1976 η οποία έχει καταφέρει να προσελκύσει αρκετό επενδυτικό ενδιαφέρον. Αναγκαία όμως κρίνεται και εδώ η περαιτέρω δημιουργία πολεοδομούμενων υποδοχέων. Από το Παράρτημα ΙΙ του Ειδικού Πλαισίου επισημαίνεται και η ανάγκη απόλυτης στρεμματικής αύξησης ως προς τους οργανωμένους υποδοχείς.

Σχέση με το εγκεκριμένο ΠΠΧΣΑΑ

Στο ΠΠΧΣΑΑ η μόνη συγκεκριμένη κατεύθυνση που δίνεται σχετικά με τη βιομηχανία αφορά στη δημιουργία κάποιων νέων οργανωμένων υποδοχέων σε περιοχές εκτός σχεδίου πόλεως στους Δήμους Καβάλας, Προσοτσάνης και Ιάσμου. Παράλληλα προωθείται η δημιουργία ΒΕΠΕ στις περιοχές Ορμένιο του Δήμου Τριγώνου με την ανάπτυξη Διασυνοριακής Ελεύθερης Βιομηχανικής Ζώνης Οικονομικών Συναλλαγών (ΔΕΒΖΟΣ), καθώς και στους λιμένες Καβάλας και Αλεξανδρούπολης, με τη δημιουργία Ζωνών Ελεύθερου Εμπορίου.

Γ.3.4 Προβλέψεις του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό

Βασικός στόχος του πρόσφατα αναθεωρηθέντος Ειδικού Πλαισίου για τον Τουρισμό (ΦΕΚ 3155/Β/12.12.13) είναι η προώθηση της αειφόρου και ισόρροπης ανάπτυξης του τουρισμού της χώρας, σύμφωνα με τις φυσικές, πολιτισμικές, οικονομικές και κοινωνικές ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής με ιδιαίτερη έμφαση στην προστασία, ανάδειξη και αποκατάσταση του περιβάλλοντος, της πολιτιστικής κληρονομιάς και του τοπίου και ειδικότερα στην προστασία των υδατικών πόρων και του εδάφους και στη διατήρηση της βιοποικιλότητας.

Κατηγορίες περιοχών

Στο παραπάνω πλαίσιο, ο εθνικός χώρος προσεγγίζεται βάσει της έντασης και του είδους της τουριστικής δραστηριότητας, της γεωμορφολογίας και της ευαισθησίας των πόρων του. Στο σύνολο του εθνικού χώρου προβλέπονται:

- πέντε κατηγορίες περιοχών από την άποψη του είδους και της έντασης της τουριστικής ανάπτυξης (Α.1: Ανεπτυγμένες τουριστικά, Α.2: Αναπτυσσόμενες τουριστικά, Β.1: Με περιθώρια ανάπτυξης ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού, Β.2: Πόλοι εντατικής ανάπτυξης ειδικών μορφών τουρισμού, Γ: Μητροπολιτικές),
- τέσσερις κατηγορίες περιοχών με βάση τη γεωγραφική θέση και τα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά (Δ.1: Νησιά, Δ.2: Παράκτιες, Ε: Ορεινές, ΣΤ: Πεδινές και ημιορεινές),
- τέσσερις κατηγορίες περιοχών με βάση την ευαισθησία των περιβαλλοντικών και πολιτιστικών πόρων (Ζ: Περιοχές εθνικού συστήματος προστατευόμενων περιοχών, Η: Προστατευόμενοι και εγκαταλελειμμένοι οικισμοί, Θ: Αρχαιολογικοί χώροι, μνημεία και ιστορικοί τόποι, Ι: Περιοχές ιδιαίτερου χαρακτήρα).

Αξιζει να σημειωθεί ότι στην Περιφέρεια ΑΜΘ υπάρχουν περιοχές που εμπίπτουν σε περισσότερες από μια από τις παραπάνω κατηγορίες. Για αυτές ακολουθούνται σωρευτικά οι σχετικές κατευθύνσεις χωρικής οργάνωσης και ανάπτυξης του τουρισμού που προβλέπονται ανά κατηγορία περιοχών. Με συνδυαστική εφαρμογή των παραπάνω κριτηρίων προκύπτουν για την ΠΑΜΘ οι ακόλουθες κατηγορίες περιοχών:

1. *Παράκτιες και νησιωτικές ανεπτυγμένες τουριστικά περιοχές:* Περιλαμβάνουν όλη την παραλιακή ζώνη της νήσου Θάσου και την περιοχή του κόλπου της Καβάλας, από τη Νέα Πέραμο στα δυτικά ως τη Νέα Καρβάλη στα ανατολικά.
2. *Παράκτιες περιοχές που ανήκουν στο εθνικό σύστημα προστατευόμενων περιοχών:* Περιλαμβάνουν την περιοχή του Εθνικού Πάρκου ΑΜΘ με εξαίρεση την περιοχή του Πόρτο Λάγους και του Φαναρίου.
3. *Παράκτιες αναπτυσσόμενες τουριστικά περιοχές:* Περιλαμβάνουν όλο το υπόλοιπο παράκτιο μέτωπο της ΠΑΜΘ, πλην των δύο Εθνικών υδροτοπικών Πάρκων (με εξαίρεση την περιοχή του Πόρτο Λάγους και του Φαναρίου).
4. *Περιοχές με περιθώρια ανάπτυξης εναλλακτικού τουρισμού:* Περιλαμβάνει το σύνολο του ορεινού χώρου της Περιφέρειας με τις ενδιάμεσες ημιορεινές περιοχές και ολόκληρη την ΠΕ Έβρου, μαζί με την περιοχή του Εθνικού Πάρκου (περιοχή Β.1.1: Ανατολική και Δυτική Ροδόπη - Όρη Λεκάνης - Παγγαίο - Σύμβολο - Φαλακρό - Παρανέστια περιοχή - Δέλτα Έβρου - Δαδιά - Παράρδιες περιοχές), καθώς και τη νήσο Σαμοθράκη.
5. *Πεδινές και ημιορεινές περιοχές:* Εδώ εντάσσονται οι υπόλοιπες περιοχές της ΠΑΜΘ (κάμπος Δράμας, κάμπος Χρυσούπολης - Ξάνθης, κάμπος Κομοτηνής - Σαπών).

Ειδικές μορφές Τουρισμού

Οι ειδικές μορφές τουρισμού που δύνανται να προωθηθούν στην ΠΑΜΘ, σύμφωνα με το Ειδικό Πλαίσιο είναι:

- Ο συνεδριακός - εκθεσιακός τουρισμός (ύπαρξη ΑΕΙ, παρουσία ισχυρού παραγωγικού τομέα, ύπαρξη διεθνούς φήμης ή άλλων αξιόλογων στοιχείων του φυσικού ή ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, ιστορίας, πολιτιστικών εκδηλώσεων, κ.ά.).
- Ο αστικός τουρισμός σε τουριστικές περιοχές με αξιόλογα αστικά κέντρα (Καβάλα, Ξάνθη, Κομοτηνή, Δράμα) για τα οποία προτείνεται η κατά προτεραιότητα προώθηση δράσεων, που αφορούν στην ανάδειξη και αναβάθμιση των ιστορικών κέντρων, μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και λοιπών αξιόλογων στοιχείων του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντός τους.
- Ο θαλάσσιος τουρισμός με κέντρο υποστήριξης του τουρισμού κρουαζιέρας την Καβάλα, ενώ η υπόλοιπη Περιφέρεια εντάσσεται στη ζώνη ναυσιπλοΐας - αναψυχής 2 (Θρακικό πέλαγος - Βόρειο Αιγαίο) και προωθείται η οργάνωση τουριστικών λιμένων (μαρινών) στην Αλεξανδρούπολη και τη Θάσο.
- Ο πολιτισμικός τουρισμός με δράσεις που απαιτούν την αναβάθμιση και διασύνδεση του μουσειακού, μνημειακού, αρχαιολογικού και λαογραφικού κεφαλαίου, τη διατήρηση και ανάδειξη της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς και ειδικότερα των ιστορικών κέντρων των πόλεων αλλά και μεμονωμένων κτιρίων, την εξασφάλιση της προσβασιμότητας σε αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία, τη δημιουργία τουριστικών δικτύων, θεματικών πάρκων για την ανάδειξη των πολιτιστικών πόρων και ιδιαιτεροτήτων κάθε περιοχής, την

ενίσχυση, προβολή και καθιέρωση φεστιβάλ, πολιτισμικών θεσμών και άλλων σχετικών εκδηλώσεων, την ανάπτυξη γαστριμαργικού τουρισμού κλπ.

- Ο αθλητικός τουρισμός (ανάπτυξη προπονητικών κέντρων σε περιοχές του ορεινού και ημιορεινού χώρου που διαθέτουν ικανοποιητική πρόσβαση και ξενοδοχειακή υποστήριξη) και ιδιαίτερα ο χιονοδρομικός τουρισμός, στο Φαλακρό Όρος.
- Ο ιαματικός και θεραπευτικός τουρισμός σε περιοχές που διαθέτουν σημαντικούς ιαματικούς φυσικούς πόρους, για την ανάπτυξη περιοχών θερμализμού (ΠΕ Καβάλας - Λουτρά Ελευθερών).
- Ο τουρισμός υπαίθρου (οικοτουρισμός - αγροτουρισμός) που αναπτύσσεται σε περιοχές του Εθνικού Συστήματος Προστατευόμενων Περιοχών, συνδέεται με ήπιες τουριστικές δραστηριότητες και χρήσεις και μπορεί να έχει ειδικότερα χαρακτηριστικά ανάλογα με την ιδιαιτερότητα κάθε περιοχής (πχ ορειβατικός τουρισμός στον ορεινό χώρο).

Σχέση με το εγκεκριμένο ΠΠΧΣΑΑ

Το εγκεκριμένο ΠΠΧΣΑΑ προσανατολίζεται προς άλλες επιλεγμένες μορφές τουρισμού. Κεντρικός στόχος είναι η ποιότητα και όχι η ποσότητα των τουριστικών μεγεθών. Οι κατευθύνσεις του ΠΠΧΣΑΑ όσον αφορά στον τουρισμό στην ΠΑΜΘ, μπορούν να χωριστούν σε 3 κατηγορίες, με χωρική εξειδίκευση. Τον παράκτιο, τον νησιωτικό και τον ορεινό χώρο.

Στον παράκτιο χώρο οι κατευθύνσεις στοχεύουν στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος από τις οικιστικές πιέσεις και στην αποφυγή συγκρούσεων μεταξύ των χρήσεων μέσω της ορθολογικής αξιοποίησης του αγροτικού χώρου σε συσχετισμό με την προώθηση ήπιων μορφών τουρισμού, στο πλαίσιο αειφόρου διαχείρισης, τη διεύρυνση της τουριστικής περιόδου, την οδική εξυπηρέτηση με προσβάσεις κάθετες προς την παραλία. Παράλληλα γίνεται μια επιμέρους διαφοροποίηση μεταξύ των περιοχών αφενός του τόξου υγροβιότοπων ΠΕ Ξάνθης και ΠΕ Ροδόπης, και των υπολοίπων περιοχών.

Στο νησιώτικο χώρο οι γενικές κατευθύνσεις για την τουριστική ανάπτυξη είναι η επιλογή του προτύπου συμπαγών οικισμών, η λελογισμένη έκταση της παραθεριστικής κατοικίας έξω από τα όρια των υπαρχόντων οικισμών, η απαγόρευση μεγάλων ξενοδοχειακών μονάδων που δεν συμβιβάζονται με την κλίμακα του νησιωτικού τοπίου, η πρόβλεψη για τη δημιουργία τουριστικών κλινών που δεν υπερβαίνουν τα όρια αντοχής του οικοσυστήματος και η τουριστική αξιοποίηση των παραδοσιακών οικισμών και του ορεινού όγκου. Τα δύο νησιά, αλλά ειδικότερα η Σαμοθράκη, προσφέρονται για την προώθηση μορφών αγροτουρισμού και οικοτουρισμού, ενώ η Θάσος είναι το μόνο τμήμα της Περιφέρειας όπου μπορεί να συνεχίσει να αναπτύσσεται ως ένα βαθμό μαζικός τουρισμός, με την παράλληλη ανάπτυξη εξειδικευμένων ήπιων μορφών τουρισμού, αξιοποιώντας και την ενδοχώρα.

Στον ορεινό χώρο προτείνεται ο ήπιος τουρισμός (αγροτουρισμός, οικοτουρισμός κλπ), η οργάνωση ορεινών διαδρομών οικοτουρισμού και η προώθηση τοπικών προϊόντων, ώστε να διευρυνθούν οι δυνατότητες συμπληρωματικής απασχόλησης με στόχο τη συγκράτηση του πληθυσμού των ορεινών περιοχών. Οι διαδρομές αυτές αποτελούν και τη βάση ανάπτυξης του ορεινού τουρισμού. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στις μαρίνες και στον χιονοδρομικό τουρισμό (Φαλακρό) ορίζοντας και συγκεκριμένες κατευθύνσεις.

Γ.3.5 Προβλέψεις του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Υδατοκαλλιέργειες

Το Ειδικό Πλαίσιο για τις Υδατοκαλλιέργειες (ΦΕΚ 2505/Β/04.11.2011) περιλαμβάνει τους ακόλουθους γενικούς στόχους:

- προώθηση ενός χωρικού προτύπου ανάπτυξης που θα διασφαλίζει την ενίσχυση της υδατοκαλλιεργητικής δραστηριότητας και την αξιοποίηση του συγκριτικού πλεονεκτήματος των ελληνικών θαλασσών και των άλλων ευνοϊκών χαρακτηριστικών του ελλαδικού χώρου, δημιουργώντας πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο,
- προώθηση της ενσωμάτωσης της περιβαλλοντικής συνιστώσας στη χωρική διάρθρωση της υδατοκαλλιεργητικής δραστηριότητας με ορθολογική διαχείριση του χώρου, προστασία των ευαίσθητων φυσικών πόρων και του τοπίου και περιορισμό των παραγόντων υποβάθμισης του χώρου,
- εξασφάλιση αναγκαίου χώρου για την ανάπτυξη νέων μονάδων, για επεκτάσεις ή μετεγκαταστάσεις και εκσυγχρονισμό υφισταμένων μονάδων,
- διασφάλιση των χωρικών προϋποθέσεων για την αύξηση της εθνικής παραγωγής προϊόντων υδατοκαλλιέργειας, τη διεύρυνση των εκτρεφόμενων ειδών με υποστήριξη της στροφής προς τη βιολογική υδατοκαλλιέργεια,
- εξορθολογισμός της χωροθέτησης των υδατοκαλλιεργειών με ενίσχυση της οργανωμένης λειτουργίας των μονάδων έναντι της σημειακής χωροθέτησης,
- ρύθμιση των σχέσεων της υδατοκαλλιεργητικής δραστηριότητας με κλάδους ή δραστηριότητες με τις οποίες υπάρχει δυνητικά σύγκρουση ή ανταγωνισμός, με επιδίωξη την επίτευξη συμπληρωματικότητας μεταξύ τους,
- συνδυασμένη ανάπτυξη υδατοκαλλιεργειών και τουρισμού, κυρίως στα εσωτερικά ύδατα (λιμνοθάλασσες, λίμνες, ποτάμια) λόγω της φύσης των υδατοκαλλιεργητικών δραστηριοτήτων στα ύδατα αυτά στο πλαίσιο της προώθησης της πολυδραστηριότητας και των ενεργειών για τη χωρική διάρθρωση των τομέων παραγωγής,
- προστασία της δημόσιας υγείας και της υγείας και ευζωίας των ζώων στον τομέα της υδατοκαλλιέργειας.

Χωροθέτηση μονάδων θαλάσσιας υδατοκαλλιέργειας

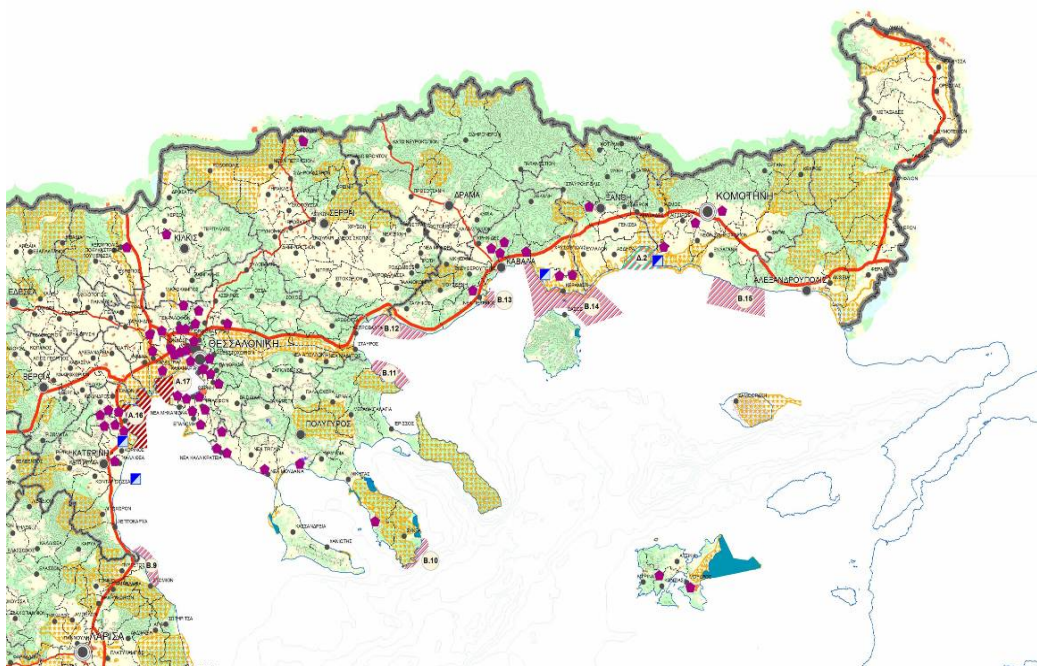
Οι μονάδες θαλάσσιας υδατοκαλλιέργειας αναπτύσσονται σε επιλεγμένες ευρύτερες θαλάσσιες περιοχές, οι οποίες κρίνονται κατάλληλες για τη χωροθέτηση υδατοκαλλιεργητικών μονάδων (ΠΑΥ) και μέσα στις οποίες προσδιορίζονται ζώνες, είτε οργανωμένες με φορέα διαχείρισης (ΠΟΑΥ), είτε με μορφή άτυπων συγκεντρώσεων (ΠΑΣΜ). Οι ΠΑΥ που προτείνονται στο Ειδικό Πλαίσιο έχουν επιλεγεί μετά από αξιολόγηση χωροταξικών, περιβαλλοντικών και αναπτυξιακών παραμέτρων. Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι:

1. Χαρακτηριστικά περιβαλλοντικού χαρακτήρα:
 - γεωμορφολογία της περιοχής,
 - φυσικό - χημικά και βιολογικά χαρακτηριστικά των υδάτων,
 - ρυθμός ανανέωσης των θαλάσσιων μαζών - ρεύματα,
 - κυματικό κλίμα,
 - οικολογική ποιότητα υδάτων,

- καθεστώς προστασίας.
2. Χαρακτηριστικά χωροταξικού χαρακτήρα:
 - παρουσία ανταγωνιστικών χρήσεων,
 - παρουσία ασύμβατων χρήσεων,
 - περιοχές ειδικού αρχαιολογικού ενδιαφέροντος,
 - ύπαρξη οικισμών,
 - προσβασιμότητα στα εθνικά αστικά κέντρα (πόλοι κατανάλωσης - εμπορικοί λιμένες),
 - προσβασιμότητα σε χερσαίες εκτάσεις)
 3. Χαρακτηριστικά αναπτυξιακού χαρακτήρα:
 - απασχόληση στην αλιεία και υδατοκαλλιέργεια,
 - διαθεσιμότητα εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού,
 - ειδικές συμπληρωματικές / υποστηρικτικές υποδομές,
 - δυνατότητα ανάπτυξης συμπληρωματικών και συνεργατικών δραστηριοτήτων, δυνατότητες δημόσιας χρηματοδοτικής ενίσχυσης

Με βάση τα παραπάνω καθορίζονται οι περιοχές ΠΑΥ του ελληνικού θαλάσσιου χώρου και κατατάσσονται σε πέντε κατηγορίες ως εξής:

1. Περιοχές ιδιαίτερα αναπτυγμένες που χρήζουν παρεμβάσεων βελτίωσης, εκσυγχρονισμού των μονάδων και υποδομών, προστασίας και αναβάθμισης του περιβάλλοντος.
2. Περιοχές με σημαντικά περιθώρια περαιτέρω ανάπτυξης των θαλάσσιων υδατοκαλλιεργειών. Πρόκειται για περιοχές στις οποίες είτε υπάρχει ανάπτυξη υδατοκαλλιεργητικής δραστηριότητας, με σχετικά περιορισμένη συγκέντρωση μονάδων –αναλογικά με τα χαρακτηριστικά τους– είτε υπάρχει αποσπασματική ανάπτυξη, με συνέπεια να έχουν σημαντικά περιθώρια περαιτέρω ανάπτυξης. Στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης συναντάμε τέτοιες ΠΑΥ στο Στρυμωνικό Κόλπο και στην Κεραμωτή (Νομός Καβάλας), με κύρια δραστηριότητα την οστρακοκαλλιέργεια.
3. Δυσπρόσιτες περιοχές με σημαντικές δυνατότητες ανάπτυξης των θαλάσσιων υδατοκαλλιεργειών.
4. Περιοχές με ιδιαίτερη ευαισθησία, ως προς το φυσικό περιβάλλον στις οποίες απαιτείται προσαρμογή των όρων εγκατάστασης και λειτουργίας των μονάδων υδατοκαλλιέργειας στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του χώρου και του περιβάλλοντος. Πρόκειται για περιοχές κατάλληλες για εγκατάσταση μονάδων υδατοκαλλιέργειας, οι οποίες βρίσκονται στο σύνολό τους σε ευρύτερες περιοχές ιδιαίτερης οικολογικής σημασίας και ευαισθησίας (π.χ. περιοχές «προστασίας της φύσης» του Ν.1650/86. περιοχές του δικτύου Natura 2000, τοπία Φυσικού Κάλλους και Θαλάσσια Πάρκα) και στις οποίες δεν αποκλείεται η ίδρυση και λειτουργία μονάδων υδατοκαλλιέργειας, με ειδικούς όρους και δεσμεύσεις ως προς τον τρόπο διαχείρισης αυτών. Στην ΠΑΜΘ εντοπίζεται η δυνατότητα τέτοιας δραστηριότητας στο Βιστωνικό Κόλπο με διανομαρχιακή αρμοδιότητα των Νομών Ξάνθης και Ροδόπης, με κύρια υδατοκαλλιεργητική δραστηριότητα την οστρακοκαλλιέργεια.
5. Περιοχές Σημειακών Χωροθετήσεων.

Σχήμα 1: Περιοχές Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών

Πηγή: Ειδικό Πλαίσιο για τις Υδατοκαλλιέργειες (ΦΕΚ 2505B/04.11.2011)

Σχέση με το εγκεκριμένο ΠΠΧΣΑΑ

Το υφιστάμενο ΠΠΧΣΑΑ ορίζει γενικές ζώνες χωροθέτησης υδατοκαλλιεργειών, για το χαρακτηρισμό των οποίων προτείνει τη χρήση του εργαλείου των Περιοχών Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών (ΠΟΑΥ) του άρθρου 10 του Ν.2742/99. Οι ζώνες αυτές εντοπίζονται κατά μήκος του παραλιακού μετώπου της Περιφέρειας και, σε γενικές γραμμές, ταυτίζονται με τις κατευθύνσεις χωροθέτησης του Ειδικού Πλαισίου. Πρόκειται για:

- Τις λίμνες και λιμνοθάλασσες Ν. Ξάνθης και Ροδόπης.
- Το δέλτα του Ποταμού Έβρου.
- Τους ποταμούς Νέστο, Έβρο και Άρδα.
- Την περιοχή Κεραμωτής.
- Τη Νέα Καρβάλη.
- Το Στρυμονικό Κόλπο.

Κατευθύνσεις για την Αναθεώρηση των Περιφερειακών Πλαισίων

Τα προς αναθεώρηση Περιφερειακά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού πρέπει να προσδιορίσουν σε διάγραμμα κατάλληλης κλίμακας και τυχόν νέες Περιοχές Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών (ΠΑΥ), επιπλέον των προβλεπομένων από το παρόν Πλαίσιο, λαμβάνοντας υπόψη τα κριτήρια χωροθέτησης που τίθενται σε αυτό και με δυνατότητα εξειδίκευσης των προτεινομένων ΠΑΥ.

Στα επικαιροποιημένα ΠΠΧΣΑΑ, θα πρέπει:

- να αποτυπώνονται οι διαμορφωμένες συγκεντρώσεις μονάδων και ειδικά οι θεσμοθετημένες ΠΟΑΥ αλλά και όσες έχουν οριοθετηθεί μετά από εκπόνηση ειδικών μελετών,
- να αξιολογούνται οι συνθήκες λειτουργίας τους, και
- να συμπεριλαμβάνεται στις προτάσεις τους η υδατοκαλλιεργητική δραστηριότητα, ως αυτόνομη ανάπτυξη αλλά και ταυτόχρονα με άλλες παραγωγικές δραστηριότητες.

Γ.3.6 Προβλέψεις του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Λειψόρου Ανάπτυξης για τα Καταστήματα Κράτησης

Το Ειδικό Πλαίσιο για Καταστήματα Κράτησης (ΦΕΚ 1575Β/28.11.01) περιλαμβάνει: (α) τα κριτήρια χωροθέτησης των καταστημάτων κράτησης σε δύο χωρικά και διοικητικά επίπεδα, το Εθνικό και το Περιφερειακό, και (β) το πρόγραμμα δράσης και τον καθορισμό μεγεθών, για την προγραμματική περίοδο 2002-2016 και την κατανομή τους σε επίπεδο Περιφέρειας, την εξειδίκευση των ενεργειών σε επιμέρους υποπρογράμματα και το χρονικό προγραμματισμό τους.

Κριτήρια χωροθέτησης νέων καταστημάτων κράτησης σε περιφερειακό επίπεδο

Η επιλογή της ή των θέσεων των νέων καταστημάτων κράτησης μέσα στην Περιφέρεια γίνεται κατά τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται:

1. Η δημιουργία ενός καταστήματος κράτησης στην ευρύτερη περιοχή της έδρας κάθε εφετείου και των τυχόν απαιτούμενων σε μια από τις ευρύτερες περιοχές των βασικών αστικών κέντρων της Περιφέρειας, σε προσπελάσιμη και κεντροβαρική θέση, με στόχο την καλύτερη δυνατή εξυπηρέτηση τόσο του μεγαλύτερου μέρους της Περιφέρειας, όσο και του καταστήματος κράτησης από τις υφιστάμενες τεχνικές και κοινωνικές υποδομές της περιοχής.
2. Η συμβατότητα με υφιστάμενες ή προγραμματισμένες χρήσεις γης ανάλογα με το είδος του καταστήματος κράτησης.
3. Το χαμηλότερο κατά περίπτωση περιβαλλοντικό, κατασκευαστικό και λειτουργικό κόστος για το κατάστημα κράτησης και την περιοχή υποδοχής του.
4. Η κατά το δυνατόν αποδοχή της τοπικής κοινωνίας, όπως εκφράζεται από τους θεσμοθετημένους φορείς της.
5. Η κατάλληλη λειτουργική σύνδεση των καταστημάτων κράτησης με το οικιστικό δίκτυο.

Η λειτουργική εξάρτησή τους ποικίλει ανάλογα με τον ειδικότερο σκοπό για τον οποίο προορίζονται. Τα Γενικά Καταστήματα Κράτησης πρέπει να βρίσκονται εκτός αστικού ιστού και σε λειτουργική απόσταση από αυτόν. Τα Ειδικά Καταστήματα Κράτησης (Κέντρα Ημιελεύθερης Διαβίωσης, Αγροτικές Φυλακές, Κεντρικές Αποθήκες Υλικού Φυλακών) και τα Θεραπευτικά Καταστήματα Κράτησης (Γενικά Νοσοκομεία και Θεραπευτήρια για ψυχασθενείς, καταστήματα τοξικομανών) χωροθετούνται σύμφωνα με τον ειδικότερο σκοπό για τον οποίο προορίζονται. Με βάση τα παραπάνω και το πρόγραμμα δράσης της προγραμματικής περιόδου 2001-2016, για την ΠΑΜΘ προβλέπεται η κατασκευή νέου Γενικού Καταστήματος Κράτησης (280 θέσεων) σε θέση που θα προσδιοριστεί. Το ισχύον ΠΠΧΣΑΑ θεσμοθετήθηκε μετά το

Ειδικό Πλαίσιο, εντούτοις η επεξεργασία του είχε ολοκληρωθεί σε προγενέστερο χρόνο, επομένως δεν είχε περιλάβει τη σχετική πρόβλεψη.

Γ.3.7 Προσαρμογές σύμφωνα με τα Σχέδια Διαχείρισης των Υδατικών Διαμερισμάτων και το Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων

Σχέδια Διαχείρισης των Υδατικών Διαμερισμάτων Θράκης και Ανατολικής Μακεδονίας

Σύμφωνα με την Οδηγία Πλαίσιο για τα Ύδατα (2000/60/ΕΚ), αποτελεί υποχρέωση η εκπόνηση Σχεδίων Διαχείρισης σε επίπεδο «Περιοχής Λεκάνης Απορροής Ποταμού», που αντιστοιχεί στα Υδατικά Διαμερίσματα, με σκοπό την ενίσχυση των διαδικασιών προστασίας και διατήρησης των υδατικών πόρων και των οικοσυστημάτων που υποστηρίζουν. Στόχος της Οδηγίας είναι η επίτευξη της καλής κατάστασης όλων των υδάτινων σωμάτων και επιπλέον η διατήρησή της στα σώματα εκείνα στα οποία η κατάσταση χαρακτηρίζεται ήδη ως καλή. Η Οδηγία θέτει μια επαναληπτική διαδικασία ανά εξαετία (2009-2015, 2015-2021 και 2021-2027) για τη βελτίωση των υδατικών συστημάτων. Τα Σχέδια Διαχείρισης καταγράφουν την υφιστάμενη κατάσταση των υδάτων, θέτουν τους στόχους για την κατάστασή τους στο τέλος του εξαετούς κύκλου και καθορίζουν το Πρόγραμμα Μέτρων για την επίτευξη των στόχων αυτών. Όλα τα Κράτη Μέλη της ΕΕ θα πρέπει να έχουν επιτύχει την καλή κατάσταση των νερών το αργότερο μέχρι το τέλος του 3ου εξαετούς κύκλου δηλαδή το αργότερο μέχρι το έτος 2027 (βλ. ΣΔ Υδατικού Διαμερίσματος 11, ΥΠΕΚΑ 2012).

Σύμφωνα με την Απόφαση της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων «Καθορισμός των Λεκανών Απορροής Ποταμών της χώρας και ορισμός των αρμόδιων Περιφερειών για τη διαχείριση και προστασία τους»,²⁵ καθορίστηκαν 45 Λεκάνες Απορροής Ποταμών, οι οποίες υπάγονται σε 14 Περιοχές Λεκανών Απορροής Ποταμών (που αντιστοιχούν στον όρο Υδατικά Διαμερίσματα του Άρθρου 3 του ΠΔ 51/2007). Σύμφωνα με τον Πίνακα των Λεκανών Απορροής Ποταμών και Αρμόδιων Περιφερειών του Παραρτήματος ΙΙ της εν λόγω Απόφασης, προκύπτει ότι η ΠΑΜΘ:

1. Είναι *αποκλειστικά αρμόδια* για το Υδατικό Διαμέρισμα Θράκης (GR12).
2. Είναι *συναρμόδια* με την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας για το Υδατικό Διαμέρισμα Ανατολικής Μακεδονίας (GR11).

Πίνακας 1: Λεκάνες Απορροής Ποταμών και Αρμόδιες Περιφέρειες		
Υδατικό Διαμέρισμα	Λεκάνες Απορροής (κωδικός)	Ποσοστό έκτασης ανά Περιφέρεια
Ανατολικής Μακεδονίας	Στρυμόνα (GR06)	Κεντρικής Μακεδονίας (59,91%)
		Αν. Μακεδονίας - Θράκης (40,9%)
Θράκης	Νέστου (GR07)	Αν. Μακεδονίας - Θράκης (100%)
	Ρ. Ξάνθης - Ξηρορέματος (GR08)	
	Ρ. Κομοτηνής - Λουτρού Έβρου (GR09)	
	Έβρου (GR10)	
	Θάσου - Σαμοθράκης (GR42)	

Από την Ειδική Υπηρεσία Υδάτων του ΥΠΕΚΑ ανατέθηκε το έργο: «Κατάρτιση Σχεδίων Διαχείρισης των Υδατικών Διαμερισμάτων Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης, σύμφωνα με τις προδιαγραφές της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ, κατ' εφαρμογή του Ν.

²⁵ Βλ. ΦΕΚ 1383/Β/02.09.2010 και διόρθωση σφάλματος ΦΕΚ 1572/Β/28.09.2010.

3199/2003 και του ΠΔ 51/2007», που αφορά την κατάρτιση σχεδίων διαχείρισης για τα δύο Υδατικά Διαμερίσματα σύμφωνα με τις προδιαγραφές του ΠΔ 51/2007.

Στο ΥΔ 12 έχουν δρομολογηθεί δράσεις που αφορούν τον σχεδιασμό και την υλοποίηση μεγάλων έργων υποδομής στον τομέα των υδατικών πόρων, ορισμένες από τις οποίες περιλαμβάνονται στο ισχύον ΠΠΧΣΑΑ και λαμβάνονται υπόψη κατά την κατάρτιση του Σχεδίου Διαχείρισης.

Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων Περιφέρειας ΑΜ-Θ

Ο εγκεκριμένος ΠΕΣΔΑ της ΠΑΜΘ, αντιμετωπίζει την Περιφέρεια ως μία ενιαία Διαχειριστική Ενότητα, και ειδικότερα προβλέπει για τη διαχείριση των Αστικών Στερεών Αποβλήτων (ΑΣΑ) τις ακόλουθες ενέργειες:

- Δημιουργία δικτύου μεταφόρτωσης απορριμμάτων με 15 Σταθμούς Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων (ΣΜΑ).
- Δημιουργία δικτύου ανακύκλωσης με 6 Κέντρα Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΚΔΑΥ).
- Προμήθεια κινητού μηχανολογικού εξοπλισμού.
- Κατασκευή και λειτουργία δύο (2) Ολοκληρωμένων Εγκαταστάσεων Διαχείρισης Απορριμμάτων (ΟΕΔΑ). Η κάθε μία ΟΕΔΑ περιλαμβάνει Μονάδα Επεξεργασίας Απορριμμάτων (ΜΕΑ) και Χώρο Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων (ΧΥΤΥ).
- Χώρο Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων (ΧΥΤΑ) μικρού νησιού στη Σαμοθράκη.

Ωστόσο, επί του παρόντος η κύρια μέθοδος διαχείρισης των Αστικών Στερεών Αποβλήτων (ΑΣΑ) στην ΠΑΜΘ είναι η εδαφική διάθεση. Επίσης, υπάρχει ανεπτυγμένη ανακύκλωση των αποβλήτων συσκευασίας, μέσω του συστήματος του «μπλε κάδου» στον Ανατολικό Τομέα της Περιφέρειας (Κομοτηνή, Αλεξανδρούπολη, Σαμοθράκη) από το 2010 και ανάπτυξη των συστημάτων ανακύκλωσης ειδικών κατηγοριών αποβλήτων (μπαταρίες, συσσωρευτές, ελαστικά, απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού, οχήματα στο τέλος του κύκλου ζωής, απόβλητα λιπαντικών ελαίων) στο σύνολο της ΠΑΜΘ.

Στην κατεύθυνση αυτή κινείται και το Σχέδιο Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων της Περιφέρειας που τροποποιήθηκε το 2009.²⁶ Η στρατηγική για την αξιοποίηση των Αστικών Στερεών Αποβλήτων καθορίζεται από τους στόχους της ΠΑΜΘ και αποτελείται από τις εξής δύο ενότητες: α) Την ενότητα της αξιοποίησης των βιοαποδομήσιμων αποβλήτων και β) την ενότητα ανάπτυξης δικτύου ανακύκλωσης. Η επίτευξη των στόχων επεξεργασίας και αξιοποίησης θα γίνει με την εφαρμογή προγραμμάτων Διαλογής στην Πηγή (ΔσΠ) Υλικών Συσκευασίας, τη λειτουργία Κέντρων Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΚΔΑΥ) και Κεντρικών Μονάδων Επεξεργασίας (ΜΕΑ). Η σημαντικότερη χωροταξική διάσταση του Σχεδίου Διαχείρισης αποτελεί ο ορισμός *κριτηρίων αποκλεισμού* (ή καταλληλότητας) των περιοχών για την υποδοχή των κύριων έργων διαχείρισης σύμφωνα με την εγκύκλιο 69751/1999. Τα κριτήρια αφορούν χωροθέτηση ΧΥΤ / ΟΕΔΑ, ΧΥΤ Αδρανών, ΣΜΑ και Μονάδων Επεξεργασίας.

²⁶ Περιφέρεια ΑΜΘ, Δ/νση ΠΕΧΩ, τμήμα Περι/κού & Χωρ/κού Σχεδ/σμού. ΑΠ 9424/9/3-9-2009. Έγκριση Τροποποίησης του Σχεδίου Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων της Περιφέρειας ΑΜΘ.

Γ.3.8 Προγράμματα της 4^{ης} Προγραμματικής Περιόδου και νέες προσαρμογές

Τα προγράμματα της 4^{ης} προγραμματικής περιόδου είναι τα εξής:

- Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ) 2007 - 2013
 - ο *Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) Μακεδονία-Θράκη*
 - ο *Τομεακά Προγράμματα 2007-2013*
 - Περιβάλλον - Αειφόρος Ανάπτυξη
 - Προσπελασιμότητα
 - Ανταγωνιστικότητα - Επιχειρηματικότητα
 - Ψηφιακή Σύγκλιση
 - Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού
 - Εκπαίδευση - Δια βίου μάθηση
 - Διοικητική μεταρρύθμιση
 - Τεχνική Υποστήριξη εφαρμογής
 - Εθνικό Αποθεματικό Απρόβλεπτων
 - ο *Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία «Ελλάδα-Βουλγαρία»*
- Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013
- Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης Αλιείας 2007-2013

Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ) 2007 - 2013

Γενικά για το ΕΣΠΑ

Το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς 2007-2013 αποτελεί το έγγραφο αναφοράς για τον προγραμματισμό των Ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε εθνικό επίπεδο για την περίοδο 2007-2013. Η αρχιτεκτονική των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΠ) του ΕΣΠΑ 2007-2013 διαμορφώθηκε έτσι ώστε να υλοποιηθούν με το βέλτιστο τρόπο οι στρατηγικές επιλογές της χώρας. Το σχήμα αυτό χαρακτηρίζεται από μικρότερο πλήθος Επιχειρησιακών Προγραμμάτων σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο 2000-2006 ώστε να οδηγεί σε πιο ευέλικτο σχήμα διαχείρισης. Ο στρατηγικός σχεδιασμός της χώρας για την περίοδο 2007-2013 υλοποιείται μέσα από εννέα (9) Τομεακά ΕΠ, πέντε (5) Περιφερειακά ΕΠ και δεκατέσσερα (14) Προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας.

Στη συνέχεια καταγράφονται οι γενικοί και επιμέρους αναπτυξιακοί και στρατηγικοί στόχοι του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος Μακεδονία-Θράκη και των οκτώ Τομεακών ΕΠ καθώς και του Προγράμματος Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας «Ελλάδα - Βουλγαρία», καθώς και οι κατευθύνσεις που αφορούν την ΠΑΜΘ.

Γ.3.9 Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) Μακεδονία-Θράκη

Το αναπτυξιακό όραμα της χωρικής ενότητας γι' αυτή την προγραμματική περίοδο ήταν η «δημιουργία μιας βιώσιμης, ανταγωνιστικής περιφερειακής οικονομίας με έντονα εξωστρεφή προσανατολισμό και εσωτερική οικονομική, κοινωνική, χωρική και διοικητική συνοχή». Ο προσανατολισμός αυτός στηρίχτηκε στην ανάδειξη του ρόλου

της χωρικής ενότητας ως κόμβου ενέργειας και μεταφορών διεθνούς ακτινοβολίας, στην ενίσχυση του πολυκεντρικού αστικού συστήματος της με τις αναδυόμενες δικτυώσεις μεταξύ συγκεκριμένων αστικών κέντρων και στην αναβάθμιση του ρόλου του μητροπολιτικού κέντρου της Θεσσαλονίκης σε κέντρο υπηρεσιών και καινοτομίας.

Οι γενικοί στόχοι για την Περιφέρεια Μακεδονίας - Θράκης (περίοδο 2007-2013) είναι οι εξής:

- Η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του παραγωγικού συστήματος μέσω της αξιοποίησης των πολλαπλών δυνατοτήτων που παρέχει η μετάβαση στην οικονομία της γνώσης. Η ενιαία προσέγγιση της ανταγωνιστικότητας, της καινοτομίας και της βιωσιμότητας της ανάπτυξης συντελεί στην υποστήριξη της καινοτομικής επιχειρηματικότητας, ώστε να αναπτυχθούν ανταγωνιστικές επιχειρήσεις και να δοθεί μια σημαντική ώθηση στην αύξηση της απασχόλησης. Στα ίδια πλαίσια εντάσσεται η ανάπτυξη και αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού και η συγκρότηση της περιφερειακής αγοράς εργασίας σύμφωνα με τις ανάγκες μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής αναβάθμισης των γνώσεων και των δεξιοτήτων των εργαζομένων και της παραγωγικότητας και αποδοτικότητας της εργασίας.
- Η αξιοποίηση της θέσης της ΧΕ στο χώρο της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και ειδικότερα των Βαλκανίων, καθώς και της εγγύτητας στις αναδυόμενες αγορές της Μαύρης Θάλασσας και της Ανατολικής Μεσογείου, μέσω της ολοκλήρωσης των διευρωπαϊκών και περιφερειακών δικτύων, ενίσχυσης των διακρατικών και διαπεριφερειακών συνεργασιών και προώθησης των επιχειρηματικών δικτυώσεων και εξωστρέφειας. Η ανάδειξη της ΧΕ σε κομβικό παράγοντα για τις εξελίξεις στα Βαλκάνια και, ευρύτερα, στη Νοτιοανατολική Ευρώπη, αξιοποιεί τα κεκτημένα πλεονεκτήματα εξαιτίας της γεωγραφικής θέσης της ως πύλης της χώρας προς την ζώνη ενδιαφέροντος – αλλά και της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα νοτιοανατολικά σύνορά της και ως κόμβου των δικτύων μεταφορών – επικοινωνιών - ενέργειας εθνικής και διεθνούς σημασίας, ενώ προωθεί τις δυνατότητες του δυναμικού πόλου ανάπτυξης που προδιαγράφεται μέσω της μητροπολιτικής λειτουργίας του Πολεοδομικού Συγκροτήματος και της ευρύτερης περιοχής της Θεσσαλονίκης.
- Η ισόρροπη οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη στο πλαίσιο της αειφορίας με στόχο τη μείωση των ανισοτήτων και μεγαλύτερη συμμετοχή όλων στα αποτελέσματα της ανάπτυξης. Η άμβλυνση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων θα συμβάλλει στη συνοχή του βορειοελλαδικού χώρου, στη δημιουργία περιφερειακής συνείδησης, στην αύξηση της αποτελεσματικότητας των περιφερειακών πολιτικών και δράσεων, στη δημιουργία λειτουργικών δικτυώσεων, σε κοινές δράσεις και στη δημιουργία μιας συμπαγούς χωρικής ενότητας.

Γ.3.10 Τομεακά και άλλα Επιχειρησιακά Προγράμματα της 4ης Προγραμματικής Περιόδου

ΕΠ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Ο Στρατηγικός Στόχος για τον Τομέα Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης κατά την Περίοδο 2007-2013 είναι «η Προστασία, Αναβάθμιση και Αειφορική Διαχείριση του Περιβάλλοντος ώστε να αποτελέσει το υπόβαθρο για την προστασία της δημόσιας υγείας, την άνοδο της ποιότητας ζωής των πολιτών καθώς και βασικό

παράγοντα βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας». Η επιλογή των γενικών στόχων του ΕΠ Περιβάλλον - Αειφόρος Ανάπτυξη έχει ως εξής:

- *Γενικός Στόχος 1:* Η Αειφορική Διαχείριση των περιβαλλοντικών μέσων, του φυσικού αποθέματος και των Αστικών Κέντρων (Έδαφος, Υδατικό Περιβάλλον, Ατμόσφαιρα, Φύση).
- *Γενικός Στόχος 2:* Η Βελτίωση της αποτελεσματικότητας της Δημόσιας Διοίκησης στο σχεδιασμό και την εφαρμογή περιβαλλοντικής πολιτικής και η βελτίωση της απόκρισης της Κοινωνίας και των Πολιτών σε θέματα Περιβαλλοντικής Προστασίας.

ΕΠ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΠΕΛΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ

Η αναπτυξιακή στρατηγική του τομέα Μεταφορών υλοποιείται με βάση δύο κύριους στρατηγικούς στόχους:

- Τη βελτίωση της προσβασιμότητας και της προσπελασιμότητας των περιοχών της χώρας με την ανάπτυξη των Διευρωπαϊκών Δικτύων Μεταφορών κατά προτεραιότητα, καθώς και με την ανάπτυξη των μεταφορικών υποδομών σε Εθνικό / Περιφερειακό επίπεδο (οδικών, σιδηροδρομικών, θαλάσσιων, αεροπορικών και αστικών μεταφορικών υποδομών), με γνώμονα τη βιώσιμη ανάπτυξη και την αειφορία του συστήματος μεταφορών.
- Την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της παραγωγικότητας του συστήματος μεταφορών, με τη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών μετακίνησης, με έμφαση στη μείωση του χρόνου και του κόστους μετακινήσεων, με τη βελτίωση της ασφάλειας των μεταφορών και με την αύξηση του επιπέδου εξυπηρέτησης και της συνολικής προστιθέμενης αξίας του συστήματος.

Οι γενικοί στόχοι του Προγράμματος είναι οι εξής:

- Η βελτίωση της προσβασιμότητας και της προσπελασιμότητας των περιοχών της χώρας, μέσω της ανάπτυξης του Διευρωπαϊκού Οδικού Δικτύου συμπεριλαμβανομένων των συνδέσεων του με τις κύριες πύλες της χώρας (μεθοριακοί σταθμοί και λιμάνια), καθώς και της ανάπτυξης του λοιπού Εθνικού και Περιφερειακού Οδικού Δικτύου, με ταυτόχρονη μέριμνα για την περιβαλλοντική προστασία των περιοχών στις οποίες θα αναπτυχθούν τα οδικά δίκτυα.
- Η ανάπτυξη και ο εκσυγχρονισμός του σιδηροδρομικού δικτύου με προτεραιότητα στο Διευρωπαϊκό Σιδηροδρομικό Δίκτυο υψηλής ταχύτητας και η ανάπτυξη των διατροπικών (συνδυσασμένων) μεταφορών, με υποστήριξη στις μεταφορικές υποδομές που επιδρούν θετικά στο περιβάλλον.
- Η βελτίωση του συστήματος θαλάσσιων μεταφορών με την ανάπτυξη κατάλληλων λιμενικών υποδομών, που θα εξυπηρετούν την επιβατική ζήτηση και τις ανάγκες για μεταφορά εμπορευμάτων.
- Η ανάπτυξη του δικτύου αεροπορικών μεταφορών έτσι ώστε να ελαχιστοποιούνται οι επιδράσεις σε αστικούς ιστούς, η βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών και η βελτιστοποίηση του βαθμού ασφαλείας των αεροπορικών μεταφορών.
- Η ανάπτυξη των αστικών μεταφορικών υποδομών και του συστήματος αστικών συγκοινωνιών των μεγάλων αστικών κέντρων, για τη βελτίωση των

αστικών μετακινήσεων και της ελκυστικότητας και της ποιότητας των αστικών δημόσιων συγκοινωνιών με έμφαση στη μείωση των σχετικών χρονοαποστάσεων και των συνολικά εκπεμπόμενων αέριων ρύπων από αυτές, ώστε να ενισχυθεί η βιώσιμη κινητικότητα στον αστικό ιστό.

- Η προώθηση οριζόντιων δράσεων, όπως η βελτίωση της ασφάλειας του συστήματος μεταφορών με έμφαση στην οδική ασφάλεια, η βελτίωση της διαχείρισης της οδικής, σιδηροδρομικής, θαλάσσιας και εναέριας κυκλοφορίας, η ενίσχυση της περιβαλλοντικής διαχείρισης των λιμένων, καθώς και η ενίσχυση των διαδικασιών διαχείρισης των ατυχημάτων και των μέσων έρευνας και διάσωσης στη θάλασσα.

ΕΠΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Κεντρικός αναπτυξιακός στόχος του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα 2007-2013 είναι «η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων και του παραγωγικού συστήματος της χώρας, με έμφαση στη διάσταση της καινοτομικότητας». Ο κεντρικός αυτός αναπτυξιακός στόχος αναλύεται σε τρεις Στρατηγικούς Στόχους που είναι οι εξής:

- Επιτάχυνση της μετάβασης στην οικονομία της γνώσης. Στο πνεύμα της Στρατηγικής της Λισσαβόνας και του σχετικού στόχου του ΕΠΜ, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα στοχεύει στη δημιουργία ενός ευνοϊκού κλίματος για την αύξηση των δαπανών ΕΤΑ από το δημόσιο και από τον ιδιωτικό τομέα και η ΑΕΔΕΤΑ να προσεγγίσει, στο τέλος της προγραμματικής περιόδου 2007-2013 το 1.5% του ΑΕΠ με τη συμμετοχή των επιχειρήσεων να ανέρχεται στο 40% αυτής. Στην κατεύθυνση αυτή σημαντική συνεισφορά έχουν τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα και ιδιαίτερα αυτά των Περιφερειών Αττικής και Μακεδονίας - Θράκης, τα Τομεακά Προγράμματα Ψηφιακή Σύγκλιση, Ανθρώπινοι Πόροι και Εκπαίδευση και Δια βίου Μάθηση καθώς και η αξιοποίηση άλλων μέσων όπως ο αναπτυξιακός νόμος, η εντατικοποίηση της χρήσης των φορολογικών κινήτρων του άρθρου 9 του Ν.3296/2004, το 7ο Πρόγραμμα Πλαίσιο για δραστηριότητες ΕΤΑ της ΕΕ του οποίου οι πόροι έχουν αυξηθεί σημαντικά, η διεθνής συνεργασία που υποστηρίζεται από τις συμφωνίες διμερούς συνεργασίας και τη συμμετοχή σε ευρωπαϊκούς και διεθνείς οργανισμούς (CERN, EML, EMBO κ.ά).
- Ανάπτυξη της υγιούς, αειφόρου και εξωστρεφούς επιχειρηματικότητας και διασφάλιση των φυσικών, θεσμικών και οργανωτικών προϋποθέσεων που την εξυπηρετούν. Βασική επιδίωξη του Προγράμματος ήταν η συμβολή του στην ανοδική πορεία των ιδιωτικών επενδύσεων σε συνδυασμό με την διαφαινόμενη δυναμική του νέου αναπτυξιακού νόμου, στην αύξηση της εξωστρέφειας και στην αναβάθμιση της θέσης της Ελλάδας στον Ευρωπαϊκό και το διεθνή χώρο.
- Ενίσχυση της ελκυστικότητας της Ελλάδας ως τόπου ανάπτυξης επιχειρηματικής δραστηριότητας, με σεβασμό στο περιβάλλον και την αειφορία. Το Πρόγραμμα στοχεύει στην επίτευξη των δεσμεύσεων της χώρας στο πλαίσιο του Πρωτοκόλλου του Κυότο για τον περιορισμό της αύξησης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά την περίοδο 2008-2012. Παράλληλα, στόχος του Προγράμματος είναι να συνεισφέρει, σε συνδυασμό με τα άλλα Επιχειρησιακά Προγράμματα και με τον νέο αναπτυξιακό νόμο, στην αύξηση του ποσοστού συμμετοχής του φυσικού αερίου στην εγχώρια

κατανάλωση ενέργειας και στην αύξηση του ποσοστού συμμετοχής των ΑΠΕ στην ακαθάριστη εγχώρια κατανάλωση ενέργειας.

Με βάση αυτούς τους στρατηγικούς στόχους διαμορφώθηκαν οι εξής Γενικοί Στόχοι του ΕΠ:

- Δημιουργία και αξιοποίηση της Καινοτομίας υποστηριζόμενης από Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη.
- Ενίσχυση της Επιχειρηματικότητας και της Εξωστρέφειας.
- Βελτίωση του Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος.
- Ολοκλήρωση Ενεργειακού Συστήματος της χώρας και ενίσχυση της Αειφορίας.

ΕΠ ΨΗΦΙΑΚΗ ΣΥΓΚΛΙΣΗ

Ο Στρατηγικός Στόχος για το ΕΠ Ψηφιακή Σύγκλιση είναι «η Ψηφιακή σύγκλιση της χώρας με την ΕΕ αξιοποιώντας τις τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών (ΤΠΕ)». Αυτός ο στόχος εστιάζει:

- Στην ανάπτυξη ισόρροπου και πολυκεντρικού αστικού συστήματος και στη διαμόρφωση νέας σχέσης πόλης – υπαίθρου.
- Στην εξασφάλιση της ισότητας πρόσβασης στις υποδομές και στη γνώση.
- Στην αειφόρο ανάπτυξη και ορθολογική διαχείριση και προστασία της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.

Η στρατηγική για τις ΤΠΕ αντανakλά τις προτεραιότητες που έχουν τεθεί σε πανευρωπαϊκό επίπεδο και εξειδικεύεται σε δύο Γενικούς Στόχους:

- *Γενικός Στόχος 1:* Βελτίωση της παραγωγικότητας με αξιοποίηση των ΤΠΕ. Στοχεύει στην ενίσχυση της διείσδυσης των νέων τεχνολογιών στην παραγωγική διαδικασία σε συνδυασμό με την ανάπτυξη επιχειρηματικών καινοτομιών, ως των στρατηγικών μέσων βελτίωσης της παραγωγικότητας των επιχειρήσεων, με έμφαση στις ΜΜΕ, μέσω στοχευμένων παρεμβάσεων.
- *Γενικός Στόχος 2:* ΤΠΕ και βελτίωση της ποιότητας ζωής. Στοχεύει στη χωρίς διακρίσεις πρόσβαση των πολιτών στις δυνατότητες των νέων τεχνολογιών και στη γνώση, η διαθεσιμότητα ψηφιακών υπηρεσιών, που προβλέπονται από το e-Europe 2005 και το i2010, προς τους πολίτες καθώς και η καταπολέμηση του ψηφιακού χάσματος σε όλες του τις εκφάνσεις (γεωγραφικές, ηλικιακές, άτομα με αναπηρία κλπ.). Δίνεται επίσης έμφαση στον ανασχεδιασμό και την ψηφιακή διάθεση των πιο συχνά χρησιμοποιούμενων υπηρεσιών ή/και των υπηρεσιών αυτών που περιλαμβάνονται στο Σχέδιο i2010, καθώς και στη στοχευμένη ηλεκτρονική εξυπηρέτηση των πολιτών των περιφερειών βάσει των τοπικών αναγκών.

ΕΠ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

Κεντρικός στόχος της αναπτυξιακής στρατηγικής του Επιχειρησιακού Προγράμματος είναι «η αξιοποίηση του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού ως κινητήριας δύναμης για την ανάπτυξη της χώρας και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής». Ο κεντρικός αυτός στόχος του Επιχειρησιακού Προγράμματος αναλύεται σε δύο επιμέρους Στρατηγικούς Στόχους, όπως ακολουθεί:

- Στρατηγικός Στόχος 1: Ποιοτική αναβάθμιση και προσαρμογή του ανθρώπινου δυναμικού και των επιχειρήσεων.
- Στρατηγικός Στόχος 2: Καταπολέμηση των διακρίσεων και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Οι Στρατηγικοί Στόχοι, με τη σειρά τους εξειδικεύονται σε τέσσερις Γενικούς Στόχους:

- Ενίσχυση της προσαρμοστικότητας του ανθρώπινου δυναμικού και των επιχειρήσεων: α) ενίσχυση της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων και του ανθρώπινου δυναμικού στις μεταβαλλόμενες συνθήκες του διεθνούς ανταγωνισμού και των τεχνολογικών και παραγωγικών εξελίξεων, β) βελτίωση της ποιότητας και της παραγωγικότητας της εργασίας.
- Διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση: α) δημιουργία συνθηκών πλήρους απασχόλησης, β) ενίσχυση της απασχόλησης των γυναικών, των νέων, των μακροχρόνια ανέργων και των ευάλωτων ομάδων και προώθηση της ισότιμης πρόσβασης σε αυτήν.
- Πλήρης ενσωμάτωση του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού σε μια κοινωνία ίσων ευκαιριών: α) αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού και ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, β) εμβάθυνση και διασφάλιση της βιωσιμότητας του Αποϊδρυματισμού.
- Εδραίωση της μεταρρύθμισης στον Τομέα της Ψυχικής Υγείας, ανάπτυξη της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και προάσπιση της Δημόσιας Υγείας του πληθυσμού: εδραίωση της Μεταρρύθμισης στο τομέα της Ψυχικής Υγείας.

ΕΠ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

Στρατηγικός Στόχος του Επιχειρησιακού Προγράμματος είναι «η αύξηση της ποσότητας, της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των επενδύσεων στο ανθρώπινο κεφάλαιο προκειμένου να αναβαθμιστεί το ελληνικό σύστημα εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης». Με βάση αυτόν διαμορφώθηκαν οι εξής Γενικοί Στόχοι:

- Ανάδειξη της ποιότητας της προσχολικής εκπαίδευσης.
- Ενίσχυση της λειτουργίας και βελτίωση της ποιότητας των ολοήμερων σχολείων και ολοήμερων νηπιαγωγείων.
- Προσαρμογή της διδακτική πρακτική στη σύγχρονη πραγματικότητα στην πρωτοβάθμια και στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.
- Βελτίωση της ποιότητας της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών.
- Μεγαλύτερη αυτονομία και περισσότερες αρμοδιότητες στα σχολεία.
- Ενθάρρυνση και καλλιέργεια κουλτούρας αξιολόγησης.
- Περιορισμός της εκπαιδευτικής αποτυχίας, της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και της ανεπάρκειας βασικών δεξιοτήτων.
- Μείωση των εκπαιδευτικών ανισοτήτων και του αποκλεισμού.
- Ανάπτυξη διατομεακών προσεγγίσεων για τη σύνδεση των πολιτικών εκπαίδευσης και κατάρτισης με αυτές που σχετίζονται με την απασχόληση, την κοινωνική ενσωμάτωση, τη νεολαία, την υγεία, την κατοικία, την υγεία και τις κοινωνικές υπηρεσίες.

- Ανάπτυξη υψηλού επιπέδου σπουδών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση τόσο για τις προπτυχιακές σπουδές όσο και για τις μεταπτυχιακές.
- Έμφαση στην έρευνα και στην καινοτομία στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.
- Βελτίωση ποιότητας και ανταποκρισιμότητας του εκπαιδευτικού συστήματος στις ανάγκες της αγοράς εργασίας.
- Αύξηση της ελκυστικότητας και της ποιότητας της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.
- Διευκόλυνση της εφαρμογής πιστοποίησης των γνώσεων μέσω των εθνικών και ευρωπαϊκών πλαισίων πιστοποίησης προσόντων.
- Παροχή καλύτερων ευκαιριών για την εκπαίδευση ενηλίκων, με προσέλκυση του ενήλικου πληθυσμού στα προγράμματα της δια βίου μάθησης μέσω της παροχής κινήτρων.
- Υποστήριξη των ολοκληρωμένων προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και επαγγελματικού προσανατολισμού.

ΕΠ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ

Ο στρατηγικός στόχος του ΕΠ είναι «η βελτίωση της ποιότητας της διακυβέρνησης μέσα από την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των δημοσίων οργανώσεων, καθώς και την ενίσχυση της λογοδοσίας και της επαγγελματικής ηθικής μέσω της διεύρυνσης της κοινωνικής διαβούλευσης και συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων». Αυτός ο στρατηγικός στόχος εξειδικεύεται περαιτέρω σε τέσσερις (4) γενικούς στόχους:

- *Γενικός στόχος 1:* Αναβάθμιση των δημοσίων πολιτικών, εκσυγχρονισμός του ρυθμιστικού πλαισίου και των δομών της δημόσιας διοίκησης, με ειδικούς στόχους:
 - Ενδυνάμωση των μηχανισμών σχεδιασμού και εφαρμογής των δημοσίων πολιτικών.
 - Προώθηση των αρχών της διαφάνειας και της λογοδοσίας.
 - Βελτίωση της ποιότητας των νομοθετικών και κανονιστικών ρυθμίσεων.
 - Βελτίωση της ποιότητας της εξυπηρέτησης των συναλλασσόμενων με τις δημόσιες υπηρεσίες πολιτών και επιχειρήσεων.
- *Γενικός στόχος 2:* Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού της Δημόσιας Διοίκησης, με ειδικούς στόχους:
 - Ενίσχυση της πολιτικής ανάπτυξης των ανθρώπινων πόρων στη δημόσια διοίκηση μέσω διαρθρωτικών και θεσμικών αλλαγών.
 - Βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας του συστήματος εκπαίδευσης και κατάρτισης για τη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας και την υποστήριξη των διαρθρωτικών και θεσμικών αλλαγών στη δημόσια διοίκηση.
- *Γενικός στόχος 3:* Ενδυνάμωση των πολιτικών ισότητας των φύλων σε όλο το εύρος της δημόσιας διοίκησης, με ειδικούς στόχους:

- Η βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των πολιτικών ισότητας, και των μηχανισμών και δομών εφαρμογής, παρακολούθησης και αξιολόγησης για θέματα ισότητας των φύλων.
- Η ενδυνάμωση της θέσης των γυναικών στο δημόσιο και κοινωνικό τομέα.
- *Γενικός στόχος 4:* Τεχνική υποστήριξη της εφαρμογής, με ειδικούς στόχους:
 - Δημιουργία μηχανισμών υποστήριξης της διοικητικής αλλαγής.
 - Υποστήριξη του προγράμματος (δράσεις τεχνικής υποστήριξης).

ΕΠ ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Ο Στρατηγικός Στόχος του ΕΠ είναι «η διαμόρφωση και συνεχής εξασφάλιση των κατάλληλων οργανωτικών συνθηκών για την υλοποίηση των στρατηγικών στόχων του ΕΣΠΑ». Ο στρατηγικός στόχος του ΕΠ εκφράζεται μέσω δύο γενικών στόχων:

- της ενίσχυσης των επιτελικών φορέων του συστήματος διοίκησης και συντονισμού της υλοποίησης του συνόλου των ΕΠ, ώστε να μπορούν να αντεπεξέλθουν απρόσκοπτα, αποτελεσματικά και αποδοτικά στις νέες αυξημένες υποχρεώσεις τους, μέσω της χρηματοδότησης δραστηριοτήτων προπαρασκευής, διαχείρισης, παρακολούθησης, αξιολόγησης, πληροφόρησης και ελέγχου των επιχειρησιακών προγραμμάτων, καθώς και δραστηριοτήτων για την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας για την υλοποίηση των δράσεων που εμπίπτουν στους στόχους των Ταμείων,
- της ενίσχυσης της διοικητικής ικανότητας των δικαιούχων φορέων, ώστε να βελτιώσουν την οργανωτική τους αποτελεσματικότητα και να πληρούν τα κριτήρια επιβεβαίωσης της διαχειριστικής τους επάρκειας για την υλοποίηση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων.

Η στρατηγική και οι δύο γενικοί στόχοι του ΕΠ «Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής 2007-2013» εξειδικεύονται στους εξής ειδικούς στόχους:

- Ενίσχυση των επιτελικών φορέων του συστήματος διοίκησης και συντονισμού των ΕΠ για την προπαρασκευή, την εφαρμογή και την παρακολούθηση των ΕΠ.
- Ενίσχυση των επιτελικών φορέων του συστήματος διοίκησης και συντονισμού των ΕΠ για τη διενέργεια ελέγχων, επιθεωρήσεων και πιστοποιήσεων.
- Ενίσχυση των επιτελικών φορέων του συστήματος διοίκησης και συντονισμού των ΕΠ με δράσεις συμβουλευτικής υποστήριξης και εκπόνησης μελετών και αξιολογήσεων.
- Ενίσχυση των επιτελικών φορέων του συστήματος διοίκησης και συντονισμού των ΕΠ για το σχεδιασμό, την οργάνωση και υλοποίηση παρεμβάσεων πληροφόρησης και δημοσιότητας.
- Ενίσχυση της διοικητικής οργάνωσης, στελέχωσης και λειτουργίας των επιτελικών δομών του συστήματος διοίκησης και συντονισμού της υλοποίησης των ΕΠ.
- Ενίσχυση της διοικητικής οργάνωσης και ενίσχυση της διαχειριστικής επάρκειας των δικαιούχων φορέων των ΕΠ για την υλοποίηση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων.

- Ενίσχυση των μέτρων που αναλαμβάνονται από την ΕΕ, σχετικά με την προπαρασκευή, παρακολούθηση, διοικητική και τεχνική στήριξη, αξιολόγηση, έλεγχο και επιθεώρηση της εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΚ) 1083/2006.

ΕΠ ΕΘΝΙΚΟ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ ΑΠΡΟΒΛΕΠΤΩΝ

Το Εθνικό Αποθεματικό Απροβλέπτων αποσκοπεί α) στη μέσο-μακροπρόθεσμη στήριξη του ανθρώπινου δυναμικού και β) στην ταχεία αντιμετώπιση των άμεσων συνεπειών που υφίσταται, λόγω απρόβλεπτων τοπικών ή τομεακών κρίσεων που συνδέονται με την οικονομική και κοινωνική αναδιάρθρωση, συμπεριλαμβανομένης τυχόν αναδιάρθρωσης που προκαλείται από φυσικές καταστροφές, ή με τις συνέπειες της απελευθέρωσης του εμπορίου στις περιφέρειες που πληρούν τους όρους για το στόχο σύγκλισης και στις περιφέρειες που είναι επιλέξιμες για μεταβατική στήριξη στο πλαίσιο του στόχου σύγκλισης. Ο Στρατηγικός Στόχος του ΕΠ είναι «η προώθηση του ανθρώπινου δυναμικού στην απασχόληση και επανένταξη του στην αγορά εργασίας, συμβολή στην αποκατάσταση του κοινωνικό-οικονομικού ιστού, δημιουργία προϋποθέσεων για τη συγκράτηση του τοπικού πληθυσμού, διατήρηση της κοινωνικής συνοχής και ανάπτυξη και βιωσιμότητα της τοπικής οικονομίας σε περιοχές που πλήττονται από απρόβλεπτες τοπικές ή τομεακές κρίσεις που συνδέονται με οικονομική και κοινωνική αναδιάρθρωση ή με τις συνέπειες της απελευθέρωσης του εμπορίου».

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΔΑΦΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ «ΕΛΛΑΔΑ - ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ»

Ο γενικός στόχος του Προγράμματος «Ελλάδα - Βουλγαρία» είναι «η προώθηση της διασυνοριακής περιοχής με την εξασφάλιση της περιφερειακής συνοχής και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας». Ο γενικός αυτός στόχος θα επιτευχθεί μέσω των ακόλουθων στρατηγικών στόχων:

- Στρατηγικός Στόχος 1: Ενίσχυση της Ελκυστικότητας της Διασυνοριακής Περιοχής με την Αναβάθμιση της Ποιότητας Ζωής και τη Βελτίωση των Υποδομών Προσπελασιμότητας
- Στρατηγικός Στόχος 2: Αύξηση της Ανταγωνιστικότητας μέσω της Επιχειρηματικότητας, των Δικτύων Συνεργασίας και των Ανθρώπινων Πόρων.

Δ. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α: Γενικές διατάξεις

Άρθρο 1: Σκοπός και περιεχόμενο

Το Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης της Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης, όπως προδιαγράφεται στο άρθρο 8 του ν. 2742/1999:

- α) καταγράφει και αξιολογεί η θέση της Περιφέρειας στο διεθνή και ευρωπαϊκό χώρο, το ρόλο της σε εθνικό επίπεδο και σε σύγκριση με άλλες Περιφέρειες και τις λειτουργίες διαπεριφερειακού χαρακτήρα που έχει ή μπορεί να αναπτύξει,
- β) καταγράφει και αξιολογεί τους παράγοντες που επηρεάζουν την μακροπρόθεσμη ανάπτυξη και διάρθρωση του χώρου της Περιφέρειας,
- γ) αποτιμά τις χωρικές επιπτώσεις των ευρωπαϊκών, εθνικών και περιφερειακών πολιτικών και προγραμμάτων στην Περιφέρεια,
- δ) προσδιορίζει, με προοπτική τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ετών, τις βασικές προτεραιότητες και τις στρατηγικές επιλογές για την ολοκληρωμένη και αειφόρο ανάπτυξη του χώρου της Περιφέρειας, οι οποίες προωθούν την ισότιμη ένταξή της στον ευρύτερο διεθνή, ευρωπαϊκό και εθνικό χώρο.

Άρθρο 2: Στόχοι

Το Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης της Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης:

- Επιδιώκει και προωθεί την ενίσχυση της θέσης και του ρόλου της Περιφέρειας στον διεθνή, Κοινοτικό και εθνικό χώρο στα πλαίσια πολιτικών εδαφικής συνοχής για την ολοκληρωμένη, ισόρροπη και διαρκή ανάπτυξη, με ελεγχόμενη ανταγωνιστικότητα των χωρικών συστημάτων, του διαπεριφερειακού χώρου.
- Υπηρετεί την αρχή της αειφορικής διαχείρισης του χώρου, όπως αυτή καθορίζεται από την εθνική νομοθεσία (Ν. 2742/99), τις κατευθύνσεις σε εθνικό και Κοινοτικό επίπεδο και τις διεθνείς και ευρωπαϊκές συνθήκες / υποχρεώσεις της χώρας.
- Συναρθρώνεται με τον υπερκείμενο χωροταξικό σχεδιασμό, προσαρμόζοντας και εξειδικεύοντας τις κατευθύνσεις του στο χώρο της Περιφέρειας.
- Λαμβάνει υπόψη, εξειδικεύει και συντονίζει στο χώρο της Περιφέρειας την εθνική αναπτυξιακή στρατηγική 2014-2020, αξιοποιώντας τα αναπτυξιακά προγράμματα Κοινοτικού / εθνικού / περιφερειακού επιπέδου για της προώθηση της εφαρμογής του.
- Επιδιώκει την ανάσχεση της προϊούσας ύφεσης, την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και τη διασφάλιση διατηρήσιμης οικονομικής ευημερίας στην Περιφέρεια.
- Προωθεί την ενίσχυση της εδαφικής συνοχής σε ενδοπεριφερειακό επίπεδο, μέσω της συγκρότησης βιώσιμων αναπτυξιακών ενοτήτων και της ισόρροπης και αλληλοσυμπληρούμενης κατανομής των παραγωγικών δραστηριοτήτων στον χώρο της Περιφέρειας.
- Επιδιώκει τη διασφάλιση της προστασίας του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος της Περιφέρειας, με πρώτη προτεραιότητα τη συνδυασμένη ανάδειξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, που αναγνωρίζεται ως σημαντικός αναπτυξιακός πόρος και συγκριτικό πλεονέκτημα της Περιφέρειας.

- Επιδιώκει τη συνετή και αποτελεσματική διαχείριση των πόρων, συμπεριλαμβανομένου του εδαφικού πόρου, προωθώντας την ενίσχυση των μεταξύ τους συνεργειών, την ανακύκλωση και την επανάχρηση τόσο στην παραγωγική διαδικασία όσο και στην οικιστική ανάπτυξη.
- Επιδιώκει τη διασφάλιση της ποιότητας και ποσότητας των υδατικών συστημάτων ενσωματώνοντας τις κατευθύνσεις των εγκεκριμένων Σχεδίων Διαχείρισης των Υδατικών Διαμερισμάτων (11 και 12) που καλύπτουν την έκταση της Περιφέρειας καθώς και της Πολιτικής των Υδάτων κατά την εφαρμογή της Οδηγίας Πλαίσιο για τα ύδατα 2000/60/ΕΚ.
- Επιδιώκει την αντιμετώπιση των προκλήσεων της κλιματικής αλλαγής και τον περιορισμό των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των τομέων ενέργειας και μεταφορών δίδοντας προτεραιότητα στην ανάπτυξη των ΑΠΕ και στον επανασχεδιασμό του συστήματος μεταφορών στο πλαίσιο του περιφερειακού σχεδιασμού.
- Αναγνωρίζει το τοπίο ως σημαντικό παράγοντα ευημερίας και ποιότητας ζωής για τους κατοίκους, αλλά και τους επισκέπτες, και προωθεί την προστασία και ανάδειξή του ως ισότιμη συνιστώσα των πολιτικών χωρικού σχεδιασμού και αναπτυξιακού προγραμματισμού.
- Παρέχει κατευθύνσεις για την οργάνωση του χώρου, την ανάπτυξη των παραγωγικών δραστηριοτήτων και την προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος και του τοπίου προς τον υποκείμενο σχεδιασμό, θέτοντας ιεραρχημένες προτεραιότητες και αξιοποιώντας τα διαθέσιμα εργαλεία του χωρικού και περιβαλλοντικού σχεδιασμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β: Θέση και ρόλος της περιφέρειας στο διεθνή, ευρωπαϊκό και εθνικό χώρο

Άρθρο 3: Στρατηγικές κατευθύνσεις για την ανάδειξη της θέσης της περιφέρειας στο διεθνές και ευρωπαϊκό χωρικό σύστημα

Στρατηγικός στόχος χωρικής ανάπτυξης της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης είναι η υποστήριξη μίας αποτελεσματικής διαδικασίας ανασυγκρότησης της ενδογενούς ανάπτυξης της Περιφέρειας, με αύξηση της εξωστρέφειας και ένταση του διεθνούς της ρόλου. Με αυτό το δεδομένο, οι άξονες στους οποίους πρέπει να κινηθεί η Περιφέρεια στο προσεχές διάστημα αφορούν:

- Ο πρώτος, στη δημιουργία μίας συνολικής – παραγωγικής / οικονομικής, φυσικής, κοινωνικής και πολιτιστικής – ταυτότητας της Περιφέρειας, βασισμένης σε ένα συνεκτικό αναπτυξιακό και χωρικό πρότυπο. Το πρότυπο αυτό πρέπει να εμπεριέχει την αειφόρο και ισόρροπα κατανομημένη στο χώρο ενδυνάμωση των ενδογενών συγκριτικών πλεονεκτημάτων της ΠΑΜΘ, υφιστάμενων και αναδυόμενων. Ταυτόχρονα πρέπει να βασίζεται στην ενίσχυση των παραγωγικών τομέων που παρουσιάζουν δυνατότητες υποστήριξης του πληθυσμού στην περίοδο της κρίσης, παράλληλα με αυτές που διαθέτουν εξωστρεφή χαρακτηριστικά με εξαγωγικό ρόλο ή ρόλο υποκατάστασης των εισαγωγών.
- Ο δεύτερος, στην ουσιαστική ενίσχυση της γεωπολιτικής και οικονομικής θέσης της ΠΑΜΘ ανάμεσα στα Βαλκάνια, τις Παρευξείνιες χώρες και την Τουρκία. Σε αυτή την κατεύθυνση κύριες αιχμές μπορούν να αποτελέσουν οι δραστηριότητες διαμετακομιστικού εμπορίου και τουρισμού και η τόνωση του εξαγωγικού προσανατολισμού της Περιφέρειας. Ο άξονας αυτός βασίζεται στον προνομιακό ρόλο που μπορούν να παίξουν τα δύο λιμάνια – πύλες της Περιφέρειας, η Καβάλα και η Αλεξανδρούπολη καθώς και η Κομοτηνή, η οποία μπορεί να αποκτήσει διεθνή ρόλο ως έδρα της ΠΑΜΘ. Σε αυτό το επίπεδο ως σημαντικό πλεονέκτημα αναδεικνύεται η κομβική θέση της Περιφέρειας και ιδιαίτερα της Αλεξανδρούπολης στο υφιστάμενο και προγραμματιζόμενο σύστημα διευρωπαϊκών μεταφορών. Η προγραμματική κατοχύρωση αυτού του ρόλου στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών διεργασιών συνδέεται τόσο με την αξιοποίηση των υφιστάμενων υποδομών και τη στοχευμένη ανάπτυξή τους όσο και με τη συστηματικοποίηση των παρεμβάσεων της ελληνικής πολιτείας προς τα όργανα της Ε.Ε. που επιφορτίζονται με τη χάραξη πολιτικής με χωροταξικά χαρακτηριστικά. Επίσης, βρίσκεται σε αλληλεπίδραση με τις υφιστάμενες και διαφαινόμενες τάσεις ως προς τις διεθνείς οικονομικές ροές καθώς και με πολιτικές περιφερειακής αλλά και εθνικής εμβέλειας για τον επηρεασμό αυτών των ροών.

Α. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΩΝ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

Από την εξέταση των παραμέτρων, των δεικτών και των υποδομών της Περιφέρειας κατά την Α΄ Φάση της μελέτης, διαπιστώθηκε ότι τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα σε σχέση με τον ευρύτερο της χώρο σχετίζονται με το πλούσιο και διαφοροποιημένο φυσικό και πολιτιστικό της απόθεμα, την πολυπαραγοντική οικονομική δραστηριότητα με έμφαση στο αγροτοδιατροφικό σύστημα, τους ποικίλους ενεργειακούς της πόρους, την προσπελασιμότητα και την ταυτότητα των κύριων αστικών κέντρων της, τις πολλαπλές οδικές συνδέσεις με τον Βαλκανικό χώρο και την Τουρκία. Ταυτόχρονα υπάρχουν εν δυνάμει ή αναδυόμενοι κλάδοι που μπορούν να

συνεισφέρουν στην ισχυροποίηση της ΠΑΜΘ, όπως οι μεταφορές και ειδικά το διαμετακομιστικό εμπόριο, ο τουρισμός, η γεωθερμία και οι διάφορες εφαρμογές της. Προϋποθέσεις για την αποτελεσματική ενεργοποίηση του παραπάνω δυναμικού αποτελούν:

▪ Η ενεργός συμμετοχή στις πρωτοβουλίες για μια Ευρώπη των Περιφερειών

Η ενδυνάμωση του ρόλου των Περιφερειών στη νέα Ευρωπαϊκή αρχιτεκτονική συνιστά υπό όρους θετική προοπτική. Η Περιφέρεια ΑΜΘ πρέπει να συνεχίσει να μετέχει ενεργά στα αρμόδια Ευρωπαϊκά όργανα, όχι μόνο παρακολουθώντας συστηματικά τις όποιες εξελίξεις, αλλά και διατυπώνοντας θετικές προτάσεις. Ιδιαίτερη βαρύτητα θα πρέπει να αποδώσει στα θέματα σχεδιασμού και διαχείρισης του χώρου, δικτύων υποδομών και ενέργειας, αλιείας, και περιβάλλοντος.

▪ Η ανάπτυξη της διαπεριφερειακής συνεργασίας

Οι τομείς όπου μπορούν να αναπτυχθούν τέτοιες συνεργασίες είναι η συνδιαχείριση των προστατευόμενων και περιβαλλοντικά ευαίσθητων περιοχών περιλαμβανομένης της διαχείρισης των υδάτων, ο πολιτισμός, η τριτοβάθμια εκπαίδευση και η έρευνα, κ.ά. Ιδιαίτερα η συνολική ανάδειξη πολιτιστικών μνημείων σε ένα ευρύτερο Βαλκανικό δίκτυο, θα αυξήσει τη βάση αναφοράς του πολιτιστικού αποθέματος, κάνοντας το προσιτό και γνωστό σε ένα ευρύτερο κοινό.

Οι μεταφορικές συνδέσεις δίνουν τη δυνατότητα διασύνδεσης μεταξύ τόπων, πόρων και ανθρώπων. Η ολοκλήρωση αυτής της διασύνδεσης θα πρέπει να γίνει μέσω της ανάπτυξης δεσμών, πρωτοβουλιών και σχέσεων, ώστε να αποτελέσουν τη ραχοκοκαλιά για τη δημιουργία μιας μόνιμης συνεργασίας. Κρίσιμο στοιχείο σε αυτή την προσπάθεια θα είναι οι διάφορες πρωτοβουλίες να αποκτήσουν μια πιο μόνιμη θεσμική έκφραση και να μην περιορίζονται σε διασυννορικά προγράμματα. Επίσης, αναγκαία είναι και η συμβολή των εθνικών φορέων και δομών, στην κατεύθυνση της διευκόλυνσης αυτών των συνεργασιών.

▪ Η ενίσχυση της τουριστικής ταυτότητας της Περιφέρειας

Η στοχευμένη ανάπτυξη του τουρισμού πρέπει να αποκτήσει διπλό προσανατολισμό, ως προς τον εξωτερικό τουρισμό και τον εσωτερικό. Η προνομιακή θέση ως προς το Βαλκανικό χώρο και την Τουρκία αποτελεί τη βάση αλλά δεν αρκεί από μόνο του για να δημιουργήσει υπολογίσιμες τουριστικές ροές. Το τουριστικό προϊόν της Περιφέρειας πρέπει να εμπλουτιστεί για να αποκτήσει ισχυρή ταυτότητα, με την ανάπτυξη ενός πολυθεματικού τουριστικού δικτύου, «συμπλέγματος επιμέρους αξιόλογων προορισμών».

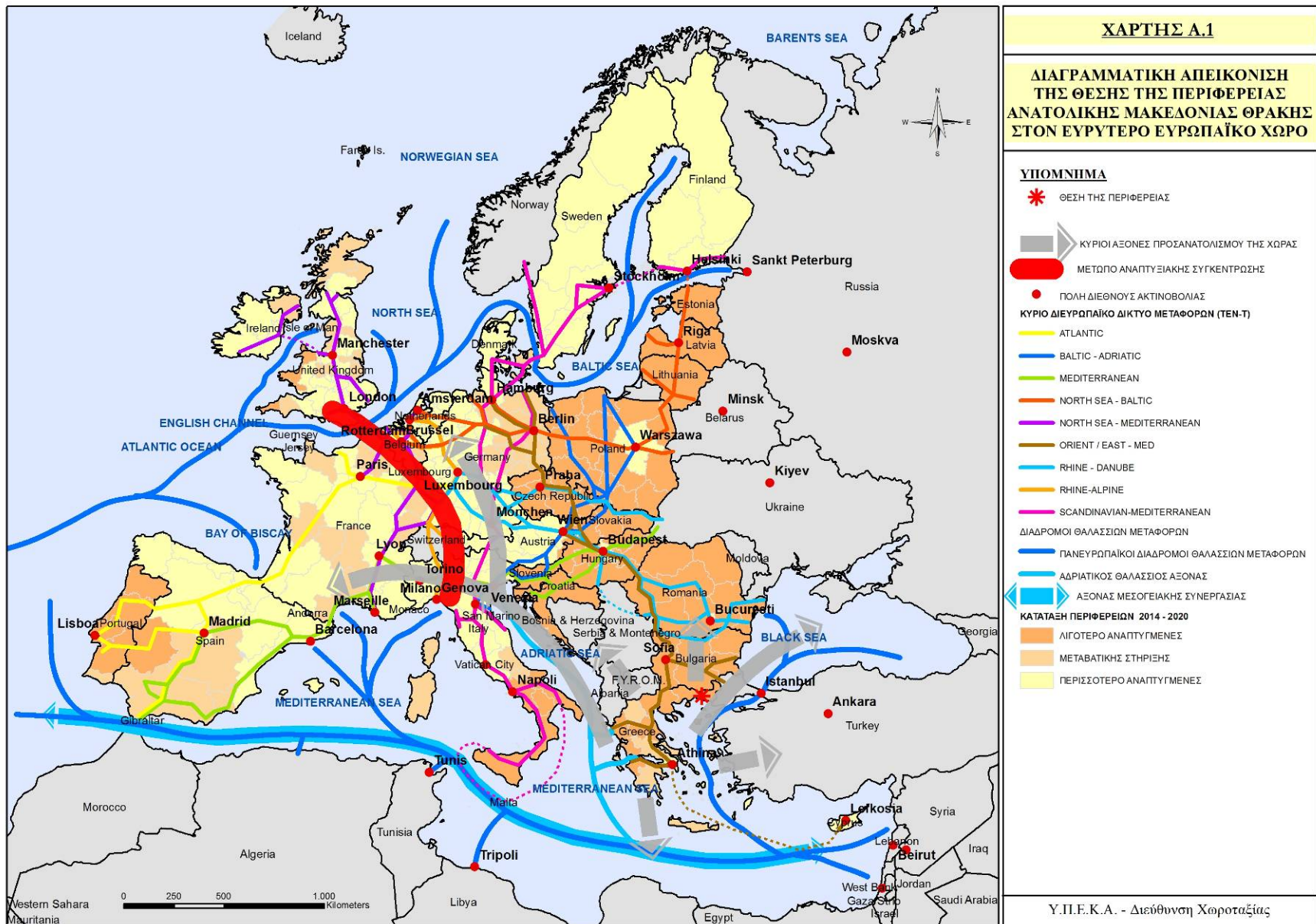
▪ Η ενίσχυση της αυτοδύναμης ανάπτυξης και της εξωστρέφειας του αγροτο-διατροφικού τομέα

Η Περιφέρεια οφείλει να στοχεύσει στην αυτοδύναμη ανάπτυξη της πρωτογενούς παραγωγής, ως δυναμικού τομέα με προοπτικές υπερτοπικής εμβέλειας, με στόχευση ιδιαίτερα στη Βόρεια Ελλάδα αλλά και στις αγορές του εξωτερικού. Πέρα από τις δυνατότητες διείσδυσης συγκεκριμένων προϊόντων σε ξένες αγορές, σημαντικός στόχος είναι η αναδιάρθρωση της παραγωγής με μείωση της εξάρτησης από τις επιδοτήσεις της ΚΑΠ και ανάπτυξη νέων προϊόντων και μεθόδων παραγωγής. Ένας αναδυόμενος κλάδος σε αυτή την κατεύθυνση είναι η εκμετάλλευση της γεωθερμίας για την καλλιέργεια οπωροκηπευτικών. Παράλληλα, θα πρέπει να ενταθούν οι προσπάθειες καθετοποίησης της παραγωγής, τυποποίησης των προϊόντων και αξιοποίησης του θεσμού της

ονομασίας προέλευσης (ΠΟΠ και ΠΓΕ), ώστε να αυξηθεί η προστιθέμενη αξία των προϊόντων και να ενισχυθεί η τοπική παραγωγική ταυτότητα. Στο πλαίσιο αυτής της προσπάθειας είναι αναγκαία η στήριξη των αγροτών και η δημιουργία θεσμικών εργαλείων που θα διευκολύνουν την πρόσβαση στις αγορές.

▪ Η αξιοποίηση της ενέργειας σε όλους τους τομείς.

Πρέπει να επισημανθεί ότι η συμβολή του δικτύου διακρατικών αγωγών (TAP και IGB) δεν οδηγεί στην ανάδειξη της Περιφέρειας σε ενεργειακό κόμβο αλλά περισσότερο σε άξονα διέλευσης, αν και λειτουργεί στην κατεύθυνση αναβάθμισης του γεωπολιτικού της ρόλου. Ανεξάρτητα πάντως από αυτό, οι πολλοί και διαφοροποιημένοι ενεργειακοί πόροι της Περιφέρειας, είτε συμβατικοί είτε από ανανεώσιμες πηγές, και η αξιολογη ενεργειακή υποδομή της, δίνουν δυνατότητες για την ενίσχυση της θέσης της Περιφέρειας στον εθνικό κυρίως χώρο. Θα πρέπει όμως να διερευνηθούν οι δυνατότητες, τα όρια και οι φραγμοί που υφίστανται ώστε η εκμετάλλευση αυτών των πόρων να μη συνεισφέρει απλά στο ΑΕΠ της Περιφέρειας, αλλά να έχει πολλαπλασιαστικά οφέλη και στους λοιπούς παραγωγικούς τομείς. Για παράδειγμα, μια φτηνότερη τιμολογιακή πολιτική για την κατανάλωση ενέργειας σε λιανικό και βιομηχανικό επίπεδο, στη βάση του υψηλού ενεργειακού ισοζυγίου της Περιφέρειας, θα μπορούσε να αποτελέσει βασική παράμετρο ενίσχυσης της ελκυστικότητας της ΠΑΜΘ ως τόπου εγκατάστασης ατόμων και επιχειρήσεων. Μια ακόμη δυναμική που πρέπει να εξεταστεί είναι η ανάπτυξη της έρευνας ώστε να κεφαλαιοποιηθεί η εμπειρία σχετικά με τις ΑΠΕ για την παραγωγή τεχνογνωσίας, τόσο σε τεχνικό-τεχνολογικό επίπεδο όσο και σε σχέση με την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών τους επιπτώσεων.

Β. ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΣΤΟΝ ΕΘΝΙΚΟ ΧΩΡΟ

Στο εθνικό επίπεδο, ως προνομιακός χώρος ανάπτυξης διαπεριφερειακών σχέσεων της ΠΑΜΘ ορίζεται η όμορη περιφέρεια της Κεντρικής Μακεδονίας και γενικότερα η βόρεια Ελλάδα. Βασικό στοιχείο αυτής της σχέσης αποτελεί ο μεταφορικός άξονας της Εγνατίας οδού σε συνδυασμό με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της Περιφέρειας και με την ελκυστικότητα – ελκτικότητα που ασκεί η Θεσσαλονίκη ως μητροπολιτικό κέντρο εθνικής εμβέλειας. Πέρα από τη Θεσσαλονίκη, η λειτουργία της Εγνατίας οδού επιδρά στη βελτίωση της επικοινωνίας της ΠΑΜΘ τόσο με τις περιοχές της Δυτικής Μακεδονίας όσο και με αυτές της Ηπείρου, χωρίς όμως, προς το παρόν, την εγκαθίδρυση σημαντικών σταθερών οικονομικών ροών. Διεξόδους επικοινωνίας με τον υπόλοιπο εθνικό χώρο και ειδικά την Αθήνα δίνουν κατά κύριο λόγο τα αεροδρόμια της Περιφέρειας αλλά και η γενικότερη βελτίωση του οδικού κορμού της χώρας, καθώς και η βελτίωση (υφιστάμενη και αναμενόμενη) της σιδηδρομικής σύνδεσης Αθήνας – Θεσσαλονίκης.

Η επιδιωκόμενη εξωστρέφεια της ΠΑΜΘ, ταυτόχρονα με το διεθνές / βαλκανικό επίπεδο αναφέρεται και στο διαπεριφερειακό. Μ' αυτή την έννοια επιδιώκεται να ενισχυθεί ο εξαγωγικός προσανατολισμός της Περιφέρειας προς τον υπόλοιπο εθνικό χώρο και κυρίως προς τη βόρεια Ελλάδα και τη Θεσσαλονίκη σε δύο βασικούς τομείς, στον πρωτογενή και στον τουρισμό.

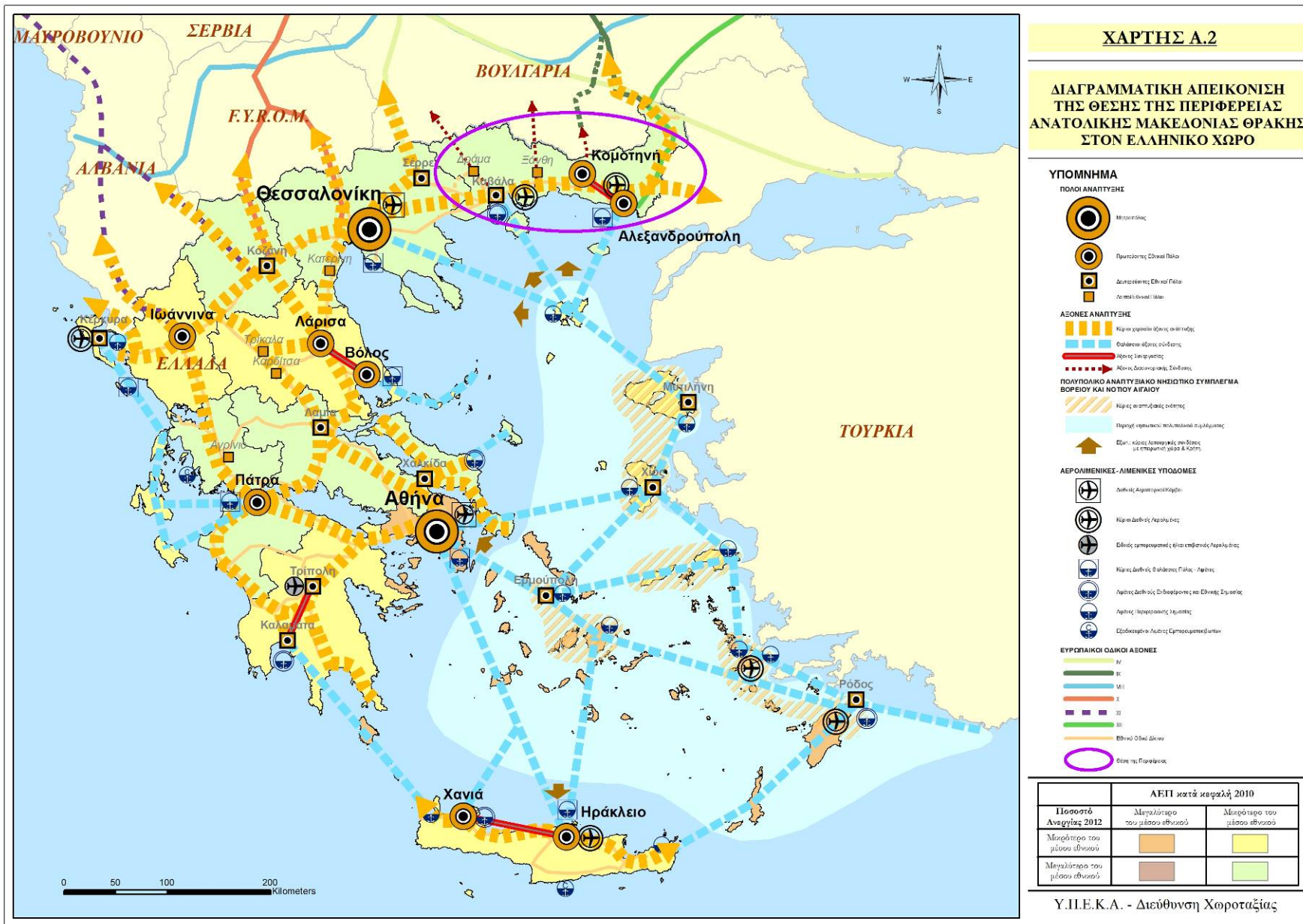
Ειδικότερα, στο πλαίσιο της αναδιάρθρωσης του πρωτογενή τομέα εκτιμάται ότι υφίσταται η δυνατότητα, για ορισμένα από τα προϊόντα της ΑΜΘ (όπως οπωροκηπευτικά, φρούτα, κτηνοτροφικά – γαλακτοκομικά, κατεργασμένα προϊόντα, δασικά προϊόντα κ.ά), να ανοιχθούν περαιτέρω στην αγορά της Θεσσαλονίκης, τάση η οποία ήδη επιβεβαιώνεται, κυρίως σε σχέση με προϊόντα που παράγονται με καινοτόμες μεθόδους (π.χ. θερμοκηπιακές καλλιέργειες μέσω γεωθερμίας). Επίσης, η ΠΑΜΘ αποτελεί εν δυνάμει ενδοχώρα της Θεσσαλονίκης και ως προς τον τουρισμό, σε ότι αφορά στον αστικό τουρισμό σε συγκεκριμένες περιόδους, αλλά και στον παραθεριστικό, κυρίως στις παράκτιες περιοχές της Καβάλας και στη Θάσο. Οι ροές αυτές θα μπορούσαν να αυξηθούν με την αναβάθμιση και τον εμπλουτισμό του τουριστικού προϊόντος της Περιφέρειας, με την ένταξη σε αυτό τόσο των ορεινών περιοχών και των οικотόπων, όσο και με την ανάδειξη ειδικών μορφών τουρισμού όπως του αρχαιολογικού, του θρησκευτικού, του ιαματικού κλπ.

Οι αντίστροφες ροές αφορούν κυρίως στην ελκτικότητα του αστικού συγκροτήματος της Θεσσαλονίκης, στο επίπεδο της αναψυχής σε συνδυασμό με τον πολιτισμό και δευτερευόντως στο επίπεδο του λιανικού εμπορίου και των υπηρεσιών υγείας. Και στο επίπεδο αυτό όμως, η προνομιακή σχέση με τη Θεσσαλονίκη με τη μείωση της χρονοαπόστασης επιδρά μάλλον θετικά, παρέχοντας την ευκαιρία στους κατοίκους της Περιφέρειας να μετάσχουν στην αστική εμπειρία του μητροπολιτικού κέντρου χωρίς να οδηγούνται πλέον σε εσωτερική μετανάστευση, όπως σε προηγούμενες περιόδους.

Στο επίπεδο του διαμετακομιστικού εμπορίου, ο ρόλος των λιμανιών της ΠΑΜΘ δε μπορεί να είναι ανταγωνιστικός αυτού του λιμανιού της Θεσσαλονίκης. Μ' αυτή την έννοια πρέπει να είναι διαφοροποιημένος και/ή συμπληρωματικός, απευθυνόμενος σε διαφορετικό δίκτυο προέλευσης – προορισμού των εμπορευματικών ροών.

Οι θαλάσσιες μεταφορές καλούνται να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στη σύνδεση της Περιφέρειας με το βόρειο και ανατολικό αιγαίο και κυρίως με τη Λήμνο, αλλά και τις Σποράδες, στο πλαίσιο της ενδυνάμωσης των σχέσεων του νησιωτικού και του ηπειρωτικού χώρου στο επίπεδο του τουρισμού. Αξιόπιστες θαλάσσιες ή εναέριες συνδέσεις (και μέσω υδροπλάνων) των νησιών του βορείου αιγαίου με την ΠΑΜΘ και

ιδιαίτερα με την Αλεξανδρούπολη μπορούν να δημιουργήσουν νέες πολλαπλές οικονομικές ροές αλλά και διεξόδους εξυπηρητήσεων (πχ. ως προς τις υπηρεσίες υγείας) για το νησιωτικό χώρο, ο οποίος βιώνει συνθήκες σχετικής απομόνωσης από τα ισχυρά αστικά κέντρα.

Γ. ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΕΙΣ, ΣΥΝΔΥΑΣΜΕΝΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗ ΔΙΚΤΥΑ

Η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα Διευρωπαϊκά Δίκτυα Μεταφορών (TEN-T), προβλέπει ένα κεντρικό δίκτυο «κορμού» (core) που πρέπει να έχει υλοποιηθεί μέχρι το 2030, το οποίο συμπληρώνεται από ένα εκτεταμένο (comprehensive) δίκτυο τροφοδοτικών διαδρόμων σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, με έτος-στόχο ολοκλήρωσης το 2050. Για τη συντονισμένη υλοποίηση του δικτύου κορμού, θεσμοθετούνται 10 μείζονες «διάδρομοι». Αυτό που προκύπτει από τα μέχρι τώρα δεδομένα είναι ότι η μη ένταξη κάποιου κόμβου ή άξονα της ΠΑΜΘ στο δίκτυο «κορμού» αποκλείει τη δυνατότητα υπαγωγής σε απευθείας χρηματοδότηση από το νέο εργαλείο CEF.

Η μειωμένη σημασία που φαίνεται να αποδίδεται στην Περιφέρεια οφείλεται μάλλον σε συγκυριακούς παράγοντες ή και σε ελλείψεις των υφιστάμενων υποδομών και δεν αντιστοιχεί στις πραγματικές δυνατότητες των βασικών κόμβων και δικτύων της ΠΑΜΘ – ιδιαίτερα των δύο λιμένων της, που έχουν τη δυνατότητα να εξελιχθούν σε σημαντικούς κόμβους διατροπικών μεταφορών. Λαμβάνοντας υπόψη τις πολιτικές της ΕΕ, η Περιφέρεια ΑΜΘ θα πρέπει να προωθήσει την ένταξή της στα ευρύτερα διεθνή δίκτυα μεταφορών, και συγκεκριμένα να διεκδικήσει τη γεωστρατηγική της θέση ως πύλη του Βορειο-ανατολικού άξονα προσανατολισμού (ανάπτυξης) της χώρας, αλλά και ως διέξοδος των Βαλκανικών χωρών προς τη Μεσόγειο, μέσω του πανευρωπαϊκού άξονα ΙΧ.

Η ανάπτυξη της Περιφέρειας κατά τον άξονα Ανατολής - Δύσης της Εγνατίας Οδού θέτει ως φυσική απόληξη και κύρια σύνδεση, αυτή με την Κωνσταντινούπολη, μέσω των Κήπων. Η μη ένταξη της Τουρκίας στην ΕΕ και η ισχυρή παρουσία του πανευρωπαϊκού άξονα IV (ο οποίος ενισχύεται και μέσω της ένταξής του στα TEN-T ως Διάδρομος Orient / East Med) υποβιβάζουν τη σημασία της σύνδεσης μέσω του άξονα Ανατολής - Δύσης της Εγνατίας, τουλάχιστον στο άμεσο διάστημα. Έτσι, η εμπορευματική κίνηση επί του εγκάρσιου αυτού άξονα προκύπτει περισσότερο από τη σχέση Κωνσταντινούπολης - Θεσσαλονίκης, παρά από την έξοδο της Τουρκίας στην Ευρώπη από την Ηγουμενίτσα μέσω της Εγνατίας Οδού.

Με αυτά τα δεδομένα, ο άξονας Αλεξανδρούπολη - Ορμένιο αποτελεί το βασικό στοιχείο διασύνδεσης της ΠΑΜΘ με το δίκτυο των διεθνών μεταφορικών αξόνων, υποστηρίζοντας καθοριστικά την προοπτική ανάπτυξης του ρόλου της Αλεξανδρούπολης ως σημαντικού διαμετακομιστικού κόμβου. Μέσω του άξονα ΙΧ (τουλάχιστον ως κομμάτι των πανευρωπαϊκών αξόνων, ακόμα και αν δεν έχει τη φυσική του έκφραση στο αναθεωρημένο Διευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταφορών), η Αλεξανδρούπολη συνδέεται στον άμεσο αλλά και ευρύτερο χώρο με σημαντικά κέντρα της Ανατολικής Ευρώπης, παρέχοντάς τους διέξοδο προς τη Μεσόγειο. Ταυτόχρονα, απέναντι σε έναν ανταγωνισμό με το λιμάνι της Θεσσαλονίκης, το οποίο εντάσσεται και στα Διευρωπαϊκά Δίκτυα ως λιμάνι «κορμού», το λιμάνι της Αλεξανδρούπολης θα πρέπει να προσελκύσει διαφοροποιημένη εμπορευματική κίνηση αξιοποιώντας τη σύνδεση με το λιμάνι του Μπουργκάς. Η σύνδεση αυτή έχει προοπτικές παράκαμψης των στενών των Δαρδανελίων και του Βοσπόρου, παρέχοντας εναλλακτική διέξοδο από τη Μαύρη Θάλασσα προς τη Μεσόγειο.

Παράλληλα, η Περιφέρεια θα πρέπει να εκμεταλλευθεί την ένταξη του λιμένα της Καβάλας στο εκτεταμένο δίκτυο των TEN-T, στοχεύοντας στις ροές κυρίως από τα Βαλκάνια, με την ένταξη και του οδικού άξονα Κομοτηνής - Ησκόνο, μέσω Νυμφαίας, στο εκτεταμένο δίκτυο. Σημαντική ενίσχυση της διεθνούς δικτύωσης του λιμένα της Καβάλας, θα αποτελέσει η μελλοντική σύνδεση με τον κύριο διευρωπαϊκό διάδρομο Orient / East Med, μέσω του οδικού άξονα Ε61 (σύνδεση Καβάλας - Σερρών).

Οι υπόλοιποι κάθετοι οδικοί άξονες σύνδεσης με τη Βουλγαρία αποκτούν διαφοροποιημένη σημασία, ανάλογα με τη λειτουργική ενδοχώρα στην οποία αναφέρονται. Ο άξονας Καβάλα - Δράμα - Εξοχή - Blagoevgrad θα πρέπει να λειτουργήσει ως άξονας σύνδεσης τουριστικών πόλων, ενσωματώνοντας τα χιονοδρομικά κέντρα του Bansko και του Φαλακρού και τα εθνικά πάρκα του Pirin και της Ορεινής Ροδόπης. Ο άξονας Ξάνθη - Εχίνος - Ploudiv συνδέει κυρίως την Ξάνθη με το Smolyan δίνοντας πρόσβαση σε ορεινές περιοχές περιβαλλοντικού και οικοτουριστικού ενδιαφέροντος.

ΧΑΡΤΗΣ Α.3

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΤΗΣ ΘΕΣΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΘΡΑΚΗΣ ΣΤΟΝ ΕΥΡΥΤΕΡΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΧΩΡΟ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ		ΚΥΡΙΟ ΔΙΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ (TEN-T)		ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΙΚΕΣ- ΛΙΜΕΝΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ	
	Θέση της Περιφέρειας ΑΜΑΚ		ORIENT / EAST - MED		Διεθνείς Αεροπορικοί Κόμβοι
	Μητροπόλεις		RHINE - DANUBE		Κύριοι Διεθνείς Αερολιμένες
	Πρωτεύουσες Εθνικοί Πόλοι		ΔΙΑΔΡΟΜΟΙ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ		Ειδικός εμπορευματικός ή/και επιβατικός Αερολιμένας
	Δευτερεύουσες Εθνικοί Πόλοι		ΑΔΡΙΑΤΙΚΟΣ ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΑΞΟΝΑΣ		Κύριες Διεθνείς Θαλάσσιες Πύλες - Λιμένες
	Λοιποί Εθνικοί Πόλοι		ΠΑΝΕΥΡΩΠΑΪΚΟΙ ΔΙΑΔΡΟΜΟΙ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ		Λιμένες Διεθνούς Ενδιαφέροντος και Εθνικής Σημασίας
	Πόλεις Διεθνούς Ακτινοβολίας		ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΙ ΟΔΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ		Λιμένες Περιφερειακής Σημασίας
	Κύριοι χερσαίοι άξονες ανάπτυξης		Πανευρωπαϊκός άξονας IV		Εξειδικευμένοι Λιμένες Εμπορευματοκιβωτίων
	Θαλάσσιοι άξονες σύνδεσης		Πανευρωπαϊκός άξονας IX		
	Άξονες Συνεργασίας		Πανευρωπαϊκός άξονας X		
	Άξονες Διασυνοριακής Σύνδεσης		Πανευρωπαϊκός άξονας XI		
	Κύριες αναπτυξιακές ενότητες		Εθνικό Οδικό Δίκτυο		
	Περιοχή νησιωτικού πολιτοπολικού συμπλέγματος		Λιγότερο Αναπτυγμένες		
	Εξωτ.: κύριες λειτουργικές συνδέσεις με ηπειρωτική χώρα & Κρήτη		Μεταβατικής Στήριξης		
			Περισσότερο Αναπτυγμένες		

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ: Πρότυπο χωρικής ανάπτυξης

Άρθρο 4: Το αναπτυξιακό πρότυπο για την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.

Ως βασικός αναπτυξιακός στόχος της Περιφέρειας στο προγραμματικό χρονικό διάστημα του ΠΠΧΣΑΑ ορίζεται η σταδιακή ανασυγκρότηση και ο εκσυγχρονισμός του παραγωγικού προτύπου της Περιφέρειας και η διατήρηση, και κατά το δυνατόν εμπάθυνση, της κοινωνικής συνοχής, σε περιβάλλον αυξανόμενου ανταγωνισμού, ύφεσης και κρίσης, με την αξιοποίηση των πόρων της Περιφέρειας, την κινητοποίηση των υφιστάμενων αλλά και νέων κοινωνικών συλλογικοτήτων και την αξιοποίηση της γεωγραφικής της θέσης.

Ο στόχος αυτός οδηγεί στο αναπτυξιακό πρότυπο της ΠΑΜΘ, βασικοί άξονες του οποίου καθορίζονται:

- Η ενίσχυση του ενδογενούς αναπτυξιακού δυναμικού της Περιφέρειας στη βάση της φυσικής παραγωγικότητάς της, σε συνδυασμό με τις δυνατότητες καθετοποίησης της παραγωγής και με τη στοχευμένη προσέλκυση αναπτυξιακών δραστηριοτήτων και επενδύσεων.
- Η αξιοποίηση της γεωπολιτικής θέσης της Περιφέρειας και των υφιστάμενων μεταφορικών υποδομών, σε αλληλεπίδραση με τις υφιστάμενες και διαφαινόμενες τάσεις ως προς τις διεθνείς οικονομικές ροές, και σε συνδυασμό με πολιτικές εθνικής εμβέλειας.
- Η προστασία, ανάδειξη και αξιοποίηση του πλούσιου φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος.
- Η ενίσχυση των αστικών κέντρων με στόχο τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή.
- Η μείωση του κόστους διαβίωσης των πληττόμενων ομάδων του πληθυσμού, με διεύρυνση και βελτίωση της παροχής υπηρεσιών συλλογικής κατανάλωσης και την προώθηση δικτύων αλληλέγγυας και κοινωνικής οικονομίας.
- Η αξιοποίηση όλων των χρηματοδοτικών δυνατοτήτων (εθνικών δημόσιων, ευρωπαϊκών και ιδιωτικών) με μεγιστοποίηση της απορροφητικότητας ώστε να επιτευχθεί η βελτίωση της ρευστότητας και η μείωση της ανεργίας, παράλληλα με την έναρξη δημιουργίας των βάσεων για την παραγωγική προσαρμογή και ανασυγκρότηση.

Το συνολικό αναπτυξιακό πρότυπο και οι βασικοί άξονες που το συνθέτουν εξειδικεύονται στις παρακάτω κατευθύνσεις:

4.1. Ανασυγκρότηση του πρωτογενή τομέα.

Η ανασυγκρότηση του πρωτογενή τομέα θα πρέπει να στοχεύει στη μείωση της εξάρτησης από τις επιδοτήσεις, στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας και στην εξωστρέφεια ή αντίστοιχα στη στοχευμένη υποκατάσταση των εισαγωγών και στη διασύνδεση με τον δευτερογενή τομέα με σκοπό την παραγωγή και εμπορία προϊόντων αυξημένης προστιθέμενης αξίας. Βασική κατεύθυνση είναι η επιχειρηματική οργάνωση των εκμεταλλεύσεων με επιστημονική και τεχνική στήριξη από την Περιφέρεια. Αυτό που προκύπτει ως κύριο ζητούμενο, σε σχέση και με τη νέα ΚΑΠ, είναι η δυνατότητα της ΠΑΜΘ να κατευθύνει τα διαθέσιμα κονδύλια προς τις δράσεις οι οποίες θα επιφέρουν διαρθρωτικές αλλαγές.

Στη γεωργία αυτή η στρατηγική οδηγεί στην προώθηση της πολυκαλλιέργειας μέσω μιας στροφής στις εντατικές καλλιέργειες, στις δυναμικές και στις βιολογικές καλλιέργειες, ενώ παράλληλα οι εκτατικές καλλιέργειες θα μπορούσαν να παίξουν ένα συμπληρωματικό ρόλο, ενδεχομένως σε σύνδεση με την κτηνοτροφία, παράγοντας ζωτροφές και μειώνοντας το κόστος παραγωγής για τους κτηνοτρόφους. Σημαντικό ρόλο μπορεί να διαδραματίσει η γεωθερμία μέσω της θερμοκηπιακής εκμετάλλευσής της.

Η γενική στρατηγική για την κτηνοτροφία στοχεύει στην αύξηση της απασχόλησης και της παραγωγικότητας και στην ενίσχυση της μεταποίησης και τυποποίησης προϊόντων. Η περαιτέρω ανάπτυξη της εκτατικής κτηνοτροφίας, που επικρατεί στις ημιορεινές και ορεινές περιοχές, απαιτεί την ορθολογική αξιοποίηση των βοσκοτόπων και τον καθορισμό περιοχών στοχευμένης ανάπτυξης της κτηνοτροφίας με τη δημιουργία ή τον εκσυγχρονισμό εγκαταστάσεων μεταποίησης.

Ως προς την αλιεία, η ΠΑΜΘ παρουσιάζει συγκριτικό πλεονέκτημα καθώς το θρακικό πέλαγος θεωρείται από τις πλέον ιχθυοπαραγωγικές θαλάσσιες περιοχές της χώρας. Επίσης οι ιχθυοκαλλιέργειες κλειστών υδάτων αποτελούν συγκριτικό πλεονέκτημα λόγω της παρουσίας των φυσικών ιχθυοτροφείων – λιμνοθαλασσών. Πλήθος μεταποιητικών μονάδων δραστηριοποιούνται στην περιοχή, με έντονα εξαγωγικό χαρακτήρα ενώ στην Περιφέρεια βρίσκεται εγκατεστημένο το ΙΝΑΛΕ, ένα από τα εξειδικευμένα ιστιτούτα στους τομείς της αλιείας και των υδατοκαλλιέργειών. Η στρατηγική της Περιφέρειας χρειάζεται να στοχεύσει στην περαιτέρω αξιοποίηση αυτού του συγκριτικού πλεονεκτήματος μέσω της βέλτιστης αξιοποίησης των πόρων του νέου Ευρωπαϊκού Ταμείου Θάλασσας και Αλιείας 2014-2020.

Ως προς τα δάση, αν και η εκμετάλλευσή τους έχει αναπτυχθεί σε πολύ σημαντικό βαθμό, με γενικά καλές συνθήκες διαχείρισης, υπάρχουν περιθώρια περαιτέρω βελτίωσης της διαδικασίας, ώστε να εξασφαλιστεί τόσο η αποτελεσματικότητα του κλάδου όσο και η αειφορία των δασών. Απαιτείται η εκπόνηση προγράμματος ολοκληρωμένης διαχείρισης των δασικών οικοσυστημάτων με έμφαση στην προστασία του περιβάλλοντος και τη δασοπονία πολλαπλών σκοπών.

4.2. Βιώσιμη εκμετάλλευση ορυκτού πλούτου

Η εφαρμογή της αρχής της ενδογενούς ανάπτυξης στο επίπεδο της εκμετάλλευσης του ορυκτού πλούτου οδηγεί στην ανασυγκρότηση και βελτιστοποίηση των μεθόδων εξόρυξης του κύριου κλάδου της Περιφέρειας, αυτού των μαρμάρων, με παράλληλη βελτίωση της αποτελεσματικότητας στο επίπεδο της προστασίας και αποκατάστασης του περιβάλλοντος και του τοπίου. Πρέπει να εξεταστεί η δυνατότητα περαιτέρω μορφοποίησης και κατεργασίας του προϊόντος για διακοσμητικούς και οικοδομικούς σκοπούς ώστε να δημιουργηθεί αυξημένη προστιθέμενη αξία σε ένα κλάδο με εξαγωγικό προσανατολισμό. Αντίστοιχες είναι οι κατευθύνσεις και σε άλλους κλάδους εξόρυξης λίθων στο βαθμό που εκδηλωθεί επενδυτικό ενδιαφέρον. Για εξορυκτικές δραστηριότητες με μείζονες περιβαλλοντικές επιπτώσεις, που είναι δυνατόν να επιδράσουν καίρια στην ευρύτερη αναπτυξιακή φυσιογνωμία και στην περιβαλλοντική ταυτότητα της Περιφέρειας, είναι κρίσιμο να υπάρξει πολυπαραγοντική προσέγγιση βασισμένη και στην ευρύτερη αποδοχή της τοπικής κοινωνίας.

4.3. Ανασυγκρότηση του δευτερογενή τομέα.

Απέναντι στη μακρόχρονη οπισθοχώρηση της μεταποίησης, η ΠΑΜΘ βρίσκεται σήμερα σε αναζήτηση μιας βιώσιμης πολιτικής για το σύνολο του τομέα. Ως συγκριτικό πλεονέκτημα της Περιφέρειας ΑΜΘ, αναγνωρίζονται οι κλάδοι με υψηλό βαθμό διασύνδεσης με τον πρωτογενή τομέα, καθώς και εκείνοι που έχουν εξαγωγικό χαρακτήρα, συμπεριλαμβανομένης και της μεταποίησης λατομικών προϊόντων.

Ταυτόχρονα, υφίστανται δυνατότητες ενσωμάτωσης της καινοτομίας σε μία σειρά από κλάδους με αιχμή την παραγωγή υποδομών και εξοπλισμού για την υλοποίηση καινοτόμων πρακτικών σε άλλους τομείς (θερμοκήπια, ΑΠΕ, δίκτυα τηλεθέρμανσης, εναλλακτικά συστήματα παραγωγής ενέργειας, εθνική συμμετοχή στην κατασκευή του αγωγού φυσικού αερίου TAP κλπ.).

4.4. Αξιοποίηση ενεργειακών πόρων και δυναμικού.

Ο τομέας της ενέργειας παρουσιάζει σημαντικές προοπτικές ανάπτυξης δεδομένων των πλούσιων και ποικίλων ενεργειακών πόρων της Περιφέρειας. Η ενεργός ένταξη της ΠΑΜΘ στα διεθνή ενεργειακά δίκτυα χρειάζεται να υποστηριχθεί κυρίως για εθνικούς λόγους. Εντούτοις, μετά την απομάκρυνση της πιθανότητας δημιουργίας των μεγάλων διακρατικών αγωγών πετρελαίου με τις παρελκόμενες υποδομές (όπως ο εξειδικευμένος πετρελαϊκός λιμένας στην Αλεξανδρούπολη), η στρατηγική της Περιφέρειας, χρειάζεται να διαφοροποιηθεί από τον στόχο να καταστεί η Περιφέρεια ενεργειακός κόμβος διασυννοριακής εμβέλειας.

Κατά συνέπεια, η μελλοντική στρατηγική χρειάζεται να στραφεί σε ολοκληρωμένες παρεμβάσεις που θα μεγιστοποιούν τα οφέλη των ενεργειακών πηγών, υποδομών και δικτύων της Περιφέρειας, αξιοποιώντας τις πιθανές συνέργειες σε όλα τα επίπεδα, στο πλαίσιο επάλληλων και αλληλοσυμπληρούμενων στόχων. Τέτοιοι είναι ο στρατηγικός σχεδιασμός για την αξιοποίηση της γεωθερμίας, η χρήση φυσικού αερίου, αλλά και βιομάζας για την παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος παράλληλα με την κάλυψη αναγκών θέρμανσης, η δημιουργία κέντρου έρευνας για την ενέργεια (σε άμεση με το ΔΠΘ), η υποστήριξη της εφαρμοσμένης έρευνας, με τη διερεύνηση των δυνατοτήτων συμμετοχής της τοπικής βιομηχανίας στην παραγωγή ενεργειακής τεχνολογίας.

Κρίσιμος παράγοντας, που οφείλει να διατρέχει οριζόντια το σύνολο των προτάσεων της ενεργειακής στρατηγικής, είναι η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος και του τοπίου της Περιφέρειας, ιδίως σε ό,τι αφορά το σημαντικό για την Περιφέρεια ζήτημα ανάπτυξης των ΑΠΕ. Επιπλέον, η στρατηγική ανάπτυξης της ενέργειας χρειάζεται να περιλάβει οριζόντιες, ποιοτικού χαρακτήρα, δράσεις, που αφορούν στη μείωση της κατανάλωσης και την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης.

4.5. Ανάπτυξη του διαμετακομιστικού εμπορίου

Με την ενίσχυση των εμπορευματικών υποδομών, αλλά και την ανάπτυξη της εξωστρέφειας του πρωτογενή και του δευτερογενή τομέα της Περιφέρειας, αναμένεται να δημιουργηθεί κατάλληλο πεδίο για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων εμπορίου. Η Περιφέρεια ΑΜΘ θα πρέπει να κινηθεί σε δύο επίπεδα: αφενός στην εξωστρέφεια, μέσω της ανάδειξης των προϊόντων της Περιφέρειας και της διασύνδεσης με ευρύτερες αγορές, και αφετέρου στη δημιουργία κατάλληλων συνθηκών και υποδομών για την ανάπτυξη διαμετακομιστικού εμπορίου. Το δεύτερο επίπεδο δημιουργεί σαφώς συνέργειες με το πρώτο. Σε αυτό περιλαμβάνονται κατά προτεραιότητα η ενεργοποίηση του συστήματος παράκαμψης των Δαρδανελίων μέσω του νέου ρόλου του λιμανιού της Αλεξανδρούπολης και της δυναμικής ανάδειξης του άξονα Αλεξανδρούπολη - Ορμένιο, η διασύνδεση του λιμανιού της Καβάλας με τα διευρωπαϊκά δίκτυα, η εντατικότερη αξιοποίηση της Εγνατίας οδού σε συνδυασμό με τους κάθετους άξονες και η ανάδειξη της Κομοτηνής σε οικονομικό και παραγωγικό πυκνωτή και πόλο οργάνωσης, διοίκησης και προβολής της Περιφέρειας.

4.6. Ανάπτυξη του τουρισμού με στροφή στην ποιότητα

Στο επίπεδο της ΠΑΜΘ, σε συνέχεια και της εθνικής πολιτικής πρέπει να επιδιωχθεί η μεγέθυνση του γενικού τουριστικού προϊόντος – καθώς ρεαλιστικά υφίστανται

τέτοιες δυνατότητες – σε συνδυασμό με τη στροφή στο ποιοτικό και θεματικά διαφοροποιημένο τουρισμό. Ειδικά πρέπει να επιδιωχθεί η αξιοποίηση και τόνωση του υφιστάμενου τουριστικού ρεύματος από τις γειτονικές χώρες της ΝΑ Ευρώπης, της Τουρκίας, τις χώρες της Μαύρης Θάλασσας και της Ρωσίας. Παράλληλα πρέπει να επιδιωχθεί η ανάκαμψη του εσωτερικού τουρισμού με την προώθηση ειδικών μορφών (οικοτουρισμού, πολιτιστικού τουρισμού, θρησκευτικού τουρισμού, κλπ.) καθώς και η αναθέρμανση του κοινωνικού τουρισμού.

Ως βασική κατεύθυνση χρειάζεται να τεθεί η δημιουργία μίας ενιαίας τουριστικής ταυτότητας μέσα από την προώθηση της αειφόρου και ισόρροπης ανάπτυξης του τουρισμού σε συνδυασμό με το υπόλοιπο ενδογενές δυναμικό της Περιφέρειας και σύμφωνα με τις φυσικές, πολιτισμικές, οικονομικές και κοινωνικές ιδιαιτερότητες κάθε χωρικής ενότητας. Ιδιαίτερη έμφαση χρειάζεται να δοθεί στην προστασία, ανάδειξη και αποκατάσταση του περιβάλλοντος, της πολιτιστικής κληρονομιάς και του τοπίου και ειδικότερα στην προστασία των υδατικών πόρων και του εδάφους και στη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Στο πλαίσιο αυτό η προώθηση του κλασικού τουρισμού συνεπάγεται την αναβάθμισή του σε ένα προϊόν με ποιοτικά χαρακτηριστικά και την ένταξή του σε ένα πολυκεντρικό και πολυθεματικό δίκτυο. Κρίσιμη παράμετρο αποτελεί η ανάπτυξη του «πράσινου» τουρισμού, με προστασία και αειφορική διαχείριση του περιβάλλοντος, καθώς και παροχή πιστοποιημένων φιλοπεριβαλλοντικών υπηρεσιών και προϊόντων, τόσο όσον αφορά τις κλασικές όσο και τις ειδικές ή εναλλακτικές μορφές τουρισμού

4.7. Εισαγωγή της καινοτομίας σε όλα τα επίπεδα

Η εισαγωγή της καινοτομίας και γενικότερα των καινοτόμων πρακτικών σε όλα τα επίπεδα αποτελεί κατ' αρχή προϋπόθεση για την απορρόφηση του μέγιστου ποσοστού των πόρων που θα διατεθούν στην ΠΑΜΘ. Παράλληλα όμως αποτελεί και επι της ουσίας προϋπόθεση για την ενεργοποίηση του λανθάνοντος παραγωγικού δυναμικού και τη στροφή στην ενδογενή ανάπτυξη με δικτυώσεις και αλληλοτροφοδότηση ανάμεσα στους κλάδους. Σε αυτό το πλαίσιο περιλαμβάνεται η εισαγωγή καινοτόμων μεθόδων και εξοπλισμού στην παραγωγή σε όλα τα επίπεδα με αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας, η ανάδυση νέων κλάδων βασισμένων σε τοπικά συγκριτικά πλεονεκτήματα ή ειδική τεχνογνωσία, η αξιοποίηση, αναβάθμιση και επανειδίκευση του ανθρώπινου δυναμικού, η διασύνδεση μεταξύ ανώτατης εκπαίδευσης και επιχειρήσεων και η ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας με εξωστρεφή χαρακτηριστικά καθώς και η διασύνδεσή της με διεθνή κέντρα και αγορές,.

4.8. Βελτίωση της ποιότητας ζωής

Βασικός αναπτυξιακός στόχος για την ΠΑΜΘ είναι η συγκράτηση του πληθυσμού. Ειδικά για τα μεγάλα αστικά κέντρα η διαδικασία αυτή περνάει από τις αναπτυξιακό τους ρόλο και τις αντίστοιχες υποδομές και δράσεις, οι οποίες είναι δυνατόν να συγκρατήσουν την απασχόληση, η οποία σήμερα πλήττεται από τη μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος και της κατανάλωσης. Ταυτόχρονα, σημαντικό ρόλο στη βελτίωση της ελκτικότητας των αστικών κέντρων παίζει το επίπεδο της ποιότητας ζωής, ως κριτήριο για την εγκατάσταση ή την παραμονή ατόμων και επιχειρήσεων. Σε αυτό περιλαμβάνονται η ποιότητα του αστικού χώρου στο σύνολό του, η ποιότητα του δημόσιου χώρου, η ποιότητα του οικιστικού αποθέματος, η ποιότητα των αστικών υποδομών (τεχνικών και κοινωνικών), η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών (περίθαλψη, εκπαίδευση, πολιτισμός, καθαριότητα, πληροφορία κ.ά.) καθώς και το επίπεδο της κοινωνικής συνοχής. Για την κάλυψη αυτού του στόχου κρίνεται σκόπιμο να εξαντληθούν οι δυνατότητες που παρέχουν τα υφιστάμενα εργαλεία (στρατηγική ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης, ΣΟΑΠ κλπ.) και τα αντίστοιχα χρηματοδοτικά μέσα.

Άρθρο 5: Ειδικότερες επιλογές και υποθέσεις / στρατηγικά μεγέθη για την αναπτυξιακή φυσιογνωμία και εξέλιξη της Περιφέρειας.

Κατά τη διατύπωση των εναλλακτικών σεναρίων για τη μελλοντική ανάπτυξη της Περιφέρειας, για το διάστημα 2014-2020, χρειάζεται να ληφθούν υπόψη η ισχυρή, σήμερα, εξάρτηση της ΠΑΜΘ από αναπτυξιακούς παράγοντες της χώρας, το απαιτούμενο χρονικό πλαίσιο για την αναγκαία μετεξέλιξη των κοινωνικών και παραγωγικών δομών σε σχέση με την υφιστάμενη διάρθρωση, οι οικονομικοί περιορισμοί που θέτουν οι σημερινές δυνατότητες χρηματοδότησης και, φυσικά, οι εκτιμώμενες κάθε φορά επιπτώσεις στο περιβάλλον. Η κατασκευή των σεναρίων βασίζεται σε υποθέσεις για την μελλοντική εξέλιξη οικονομικών μεγεθών που επηρεάζουν τις μεταβλητές όπως το ΑΕΠ, η ΑΠΑ, η ανεργία/απασχόληση και τέλος τον πληθυσμό.

Κάνοντας υποθέσεις για την μελλοντική εξέλιξη των προαναφερθέντων μεταβλητών που επηρεάζουν το ΑΕΠ δημιουργούνται τα εξής τρία σενάρια:

Το **1ο σενάριο** υποθέτει ότι δεν μεταβάλλεται η αναπτυξιακή στρατηγική της Περιφέρειας, με αποτέλεσμα αυτή να παραμένει εξαρτημένη από εξωγενείς παράγοντες, μένοντας εκτεθειμένη στο γενικό αρνητικό πλαίσιο της ύφεσης. Οι δράσεις του ΠΠΧΣΑΑ δεν θα μπορέσουν να οδηγήσουν σε παραγωγική ανασυγκρότηση και να αντιστρέψουν το κλίμα στην Περιφέρεια. Κατ' αυτό τον τρόπο, η πτωτική πορεία των μεγεθών, τόσο οικονομικών όσο και δημογραφικών, θα διατηρηθεί, τουλάχιστον για την επόμενη πενταετία. Μικρή ανάπτυξη είναι δυνατόν να υπάρξει στον τουρισμό κλασικού τύπου, δημιουργώντας θέσεις εργασίας και προσελκύοντας πιθανόν επενδύσεις, στις περιοχές επιρροής της Αλεξανδρούπολης και της Καβάλας, αλλά και στη Θάσο. Στο σενάριο αυτό δεν ενσωματώνονται βασικές αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης σε αντίθεση με τις επιταγές των χωρικών και περιβαλλοντικών πολιτικών της ΕΕ, γεγονός που δημιουργεί κινδύνους σύγκρουσης της αναπτυξιακής πολιτικής με τους στόχους των τομεακών περιβαλλοντικών πολιτικών (π.χ. για τη βιοποικιλότητα, την προστασία των υδάτων, την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, αλλά και την προστασία του τοπίου).

Το **2ο σενάριο** για τη μελλοντική εξέλιξη της ΠΑΜΘ, το οποίο υποστηρίζει το παρόν σχέδιο, υποθέτει τη στροφή της αναπτυξιακής στρατηγικής της Περιφέρειας προς την ενδογενή ανάπτυξη. Το σενάριο αυτό προσβλέπει σε μια πολυπαραγοντική ανάπτυξη, που θα αξιοποιεί τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της Περιφέρειας και θα προωθεί κυρίως τις διασυνδέσεις που θα αυξήσουν την προστιθέμενη αξία, την εξωστρέφεια και την αυτοδυναμία της αναπτυξιακής διαδικασίας. Δημιουργείται με αυτό τον τρόπο η απαραίτητη αναπτυξιακή δυναμική που θα καταστήσει τους πόλους της ΠΑΜΘ ανταγωνιστικούς στη διεκδίκηση μια θέσης - κόμβου στις διαπεριφερειακές και διασυνοριακές συναλλαγές.

Στο σενάριο αυτό, οι δράσεις του ΠΠΧΣΑΑ (αλλά και των εθνικών σχεδίων), αξιοποιώντας τις ενδογενείς αναπτυξιακές προοπτικές και δημιουργώντας σταθερές βάσεις για μια αυτοδύναμη και εξωστρεφή ανάπτυξη, θα μπορέσουν, μέσα στην επόμενη πενταετία, να σταθεροποιήσουν τα σχετικά οικονομικά και δημογραφικά μεγέθη. Στη συνέχεια, θα επιτύχουν την επανεκκίνηση της αναπτυξιακής διαδικασίας με διαφορετικά χαρακτηριστικά. Αναμένεται ανάπτυξη του πρωτογενή τομέα με αναδιάρθρωση προϊόντων, μεθόδων παραγωγής και καθετοποίηση, του τουρισμού (κλασικού τύπου στην αρχή και πολυπαραγοντικού στη συνέχεια), καθώς και των καινοτόμων επιχειρήσεων του δευτερογενή και του τριτογενή τομέα, εν μέρει δε και του πρωτογενή. Ακόμη, μπορεί να αναμένεται αύξηση του διαμετακομιστικού εμπορίου μέσω της αξιοποίησης των γεωπολιτικών χαρακτηριστικών και των λιμανιών της ΑΜΘ.

Στη διάρκεια της πρώτης διετίας αναμένεται μικρή πτώση της δυναμικής των μεγάλων αστικών κέντρων της Περιφέρειας –με πιθανές εξαιρέσεις την Αλεξανδρούπολη και την Καβάλα– και σταθερότητα στα μεγέθη των μικρότερων οικισμών. Στη συνέχεια, αναμένεται ενίσχυση των αστικών κέντρων με βάση τα ιδιαίτερα παραγωγικά χαρακτηριστικά του καθενός (π.χ. πόλος μίας αγροτικής ενδοχώρας, διαμετακομιστικό ή τουριστικό λιμάνι, διοικητικό κέντρο, κλπ), η οποία θα βασιστεί και στις προβλεπόμενες δράσεις της επόμενης Προγραμματικής Περιόδου που δίνουν έμφαση στη «βιώσιμη αστική ανάπτυξη». Η «νέα» αυτή αστική ανάπτυξη δεν θα λειτουργεί εις βάρος της ανάπτυξης των αγροτικών οικισμών, αντίθετα θα ηγάζει από και θα λειτουργεί συμπληρωματικά με αυτήν.

Στο **3ο σενάριο**, το οποίο χαρακτηρίζεται και ως το πιο επεμβατικό, απαιτείται μια πιο δραστική αλλαγή της αναπτυξιακής στρατηγικής της Περιφέρειας προς τις μεγάλες επενδύσεις και υποδομές. Οι δημόσιες επενδύσεις θα αφορούν κυρίως σε έργα μεταφορών, μεγάλες υποδομές ενέργειας, εμπορευματικά κέντρα και υποδομές εφοδιαστικής διαχείρισης (logistics). Οι ιδιωτικές θα αφορούν στην εντατική εκμετάλλευση των πόρων της Περιφέρειας με έμφαση στην εξωστρέφεια και την εξαγωγή μεγαλύτερου άμεσου κέρδους. Η κατεύθυνση αυτής της ανασυγκρότησης προς πιο συγκεντρωτικές λειτουργίες θα δημιουργήσει φαινόμενα πόλωσης και ανισοτήτων στην Περιφέρεια, με τα αστικά κέντρα να ενισχύονται ανισομερώς, σε αντίθεση με τον αγροτικό πληθυσμό ο οποίος θα μειωθεί.

Το περιβάλλον εκτιμάται ότι θα δεχθεί με άμεσο τρόπο ισχυρές πιέσεις λόγω των απαιτήσεων για την κατασκευή νέων έργων και για την επέκταση και εντατικοποίηση υφιστάμενων δραστηριοτήτων, ενώ αυξημένες αναμένονται και οι πιέσεις αστικοποίησης. Η έλλειψη επαρκούς κάλυψης του χώρου της Περιφέρειας από τοπικά σχέδια χρήσεων γης δυσχεραίνει τη δυνατότητα άμεσης εφαρμογής ενός προγράμματος εκτεταμένων παρεμβάσεων, παράλληλα με την ικανοποιητική τήρηση των περιβαλλοντικών στόχων.

Μεταξύ των εξεταζόμενων εναλλακτικών σεναρίων, το πρώτο σενάριο λειτουργεί ως «σενάριο βάσης», δηλαδή εξέλιξης των υφιστάμενων τάσεων και ως τέτοιο εμφανίζεται στην πρόβλεψη των δημογραφικών και οικονομικών μεγεθών. Το τρίτο σενάριο εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις κεντρικές πολιτικές και από έντονες παρεμβάσεις. Καθίσταται δε επισφαλές, ιδιαίτερα στην παρούσα συγκυρία, καθώς απαιτεί σημαντικούς οικονομικούς πόρους. Μ' αυτή την έννοια δε γίνονται προβολές για τα μεγέθη του, καθώς δε θεωρείται επιλέξιμο.

Το δεύτερο σενάριο τέλος, αξιοποιεί τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της Περιφέρειας και βρίσκεται πιο κοντά στις υπάρχουσες διαμορφωμένες κοινωνικές και παραγωγικές δομές και στο διαφαινόμενο αναπτυξιακό πρότυπο, τοποθετώντας την ΠΑΜΘ στην τροχιά μιας αυτοδύναμης και αυτοτροφοδοτούμενης αναπτυξιακής διαδικασίας, χωρίς να απαιτεί ισχυρή τόνωση από εξωγενείς παράγοντες. Η υλοποίησή του εξαρτάται από τη διατύπωση μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής που θα διατρέχει το σύνολο του νέου ΠΠΧΣΑΑ και θα ενταχθεί οργανικά στο πρόγραμμα δράσης του, συμβαδίζοντας παράλληλα και με τις στρατηγικές επιλογές του νέου ΕΣΠΑ για την Περιφέρεια ΑΜΘ.

5.1. Πληθυσμιακή εξέλιξη και τάσεις 1991-2031

Από το 1991 έως και το 2001 ο πληθυσμός της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης παρουσίασε σταθερά αυξητικές τάσεις. Ο ρυθμός αύξησης του πληθυσμού σε αυτά τα 11 έτη έχει μέσο ετήσιο ρυθμό μεταβολής 0,58%. Αν και η εικόνα παρουσιάζεται ως θετική με τα παραπάνω στοιχεία, αν εξεταστεί η συμπεριφορά του

ρυθμού αύξησης του πληθυσμού τότε παρατηρείται μια συνεχόμενα φθίνουσα πορεία του ρυθμού αυτού τόσο σε επίπεδο Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης όσο και σε επίπεδο Β.Ελλάδας. Ο αρχικός ρυθμός αύξησης πληθυσμού της τάξης του 2% για την μεταβολή του πληθυσμού τις χρονιές 1990-1991 έπεσε στο 0.3% για την αντίστοιχη περίοδο 2000-2001 σημειώνοντας σταθερά πτωτική πορεία μέσα στη δεκαετία. Αξίζει να σημειωθεί ότι συγκριτικά η Ευρωπαϊκή Ένωση (27 χώρες, ΕΕ27) παρουσίασε σημαντικά μικρότερο μέσο ρυθμό αύξησης του πληθυσμού το αντίστοιχο διάστημα. Όμως η συμπεριφορά του ρυθμού μεταβολής του πληθυσμού της ΕΕ27 δεν ήταν σημαντικά πτωτική σαν τάση μέσα στη δεκαετία.

Στην επόμενη δεκαετία 2001-2011 η εικόνα της πληθυσμιακής εξέλιξης αλλάζει παρουσιάζοντας για την περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης πλέον αρνητικό μέσο ετήσιο ρυθμό μεταβολής πληθυσμού της τάξης του 0.02%. Αντιθέτως σε Ευρωπαϊκό, Εθνικό αλλά και σε επίπεδο Β.Ελλάδας ο πληθυσμός αυξήθηκε.

Με τη συνέχιση των υφιστάμενων τάσεων (Σενάριο 1) τις δύο επόμενες δεκαετίες (2021, 2031), η προβολές εμφανίζουν σταθερή μείωση του πληθυσμού, τόσο στο σύνολο της ΠΑΜΘ, όσο και σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα χωριστά. Σε καλύτερη θέση παρουσιάζεται οι Π.Ε. Καβάλας και Ξάνθης, για τις οποίες φαίνεται να υπάρχει σχετική συγκράτηση του πληθυσμού. Στο δεύτερο Σενάριο, με την εφαρμογή των προβλέψεων του ΠΠΧΣΑΑ, γίνεται εκτίμηση για μικρότερη μείωση του πληθυσμού μέχρι το 2021 και σταθεροποίηση έως και μικρή αύξηση στη συνέχεια έως το 2031.

Πίνακας 2: Πληθυσμιακή Εξέλιξη στην ΠΑΜΘ 1991-2031					
	Σενάριο 1			Προβολή	
	1991	2001	2011	2021	2031
ΠΑΜΘ	572.400	606.800	605.500	594.000	590.980
ΠΕ Έβρου	144.700	149.100	148.100	143.291	142.160
ΠΕ Ξάνθης	92.900	103.100	108.400	107.450	106.950
ΠΕ Ροδόπης	104.500	111.200	110.800	106.732	105.074
ΠΕ Δράμας	95.600	102.000	99.100	98.149	97.678
ΠΕ Καβάλας	134.600	141.400	139.100	138.378	138.548
	Σενάριο 2			Εκτίμηση	
	1991	2001	2011	2021	2031
ΠΑΜΘ	572.400	606.800	605.500	600.969	601.305
ΠΕ Έβρου	144.700	149.100	148.100	145.893	145.601
ΠΕ Ξάνθης	92.900	103.100	108.400	107.859	108.075
ΠΕ Ροδόπης	104.500	111.200	110.800	110.026	110.357
ΠΕ Δράμας	95.600	102.000	99.100	98.507	98.310
ΠΕ Καβάλας	134.600	141.400	139.100	138.683	138.960

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Ιδία επεξεργασία

5.2. Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στις βασικές τιμές

Κάνοντας υποθέσεις για την μελλοντική εξέλιξη των μεταβλητών που επηρεάζουν το ΑΕΠ, την ΑΠΑ και την ανεργία, ακολουθούνται τα 2 σενάρια που έχουν διατυπωθεί παραπάνω (Σενάριο 1: εξέλιξη υφιστάμενων τάσεων, Σενάριο 2: εφαρμογή νέου ΠΠΧΣΑΑ). Στο 1ο σενάριο γίνεται η υπόθεση ότι η ΠΑΜΘ ακολουθεί με χρονο-υστέρηση τις εξελίξεις που συντελούνται σε Εθνικό επίπεδο. Επιπλέον η συμπεριφορά των λοιπών μεταβλητών που επηρεάζουν το ΑΕΠ την ΑΠΑ και την ανεργία ακολουθεί παρόμοια συμπεριφορά. Στο 2ο σενάριο η χρονική υστέρηση μειώνεται ως

αποτέλεσμα των όσων διατυπώθηκαν για το σενάριο αυτό και επιπρόσθετα οι μεταβλητές ακολουθούν θετικότερες τροχιές σε βάθος 15ετίας συγκριτικά με το 1ο σενάριο.

Σε περίπτωση που επαληθευτεί το 1ο σενάριο του να συνεχιστεί η παρούσα κατάσταση στην ΠΑΜΘ χωρίς επιτυχή εφαρμογή των όποιων δράσεων του ΠΠΧΣΑΑ ή άλλων Εθνικών σχεδίων παρατίθενται οι σχετικές προβολές/προβλέψεις βασισμένες στις ιστορικές χρονολογικές σειρές που είναι διαθέσιμες από την eurostat. Οι προβλέψεις για την ΑΠΑ της ΠΑΜΘ για τα έτη 2021 και 2031 έχουν εκτιμηθεί οικονομικά.

Πίνακας 3: ΑΠΑ σε βασικές τιμές (εκ. Ευρώ), ΠΑΜΘ, 2011-2031						
Υφιστάμενη κατάσταση						
2011						
	Π	Δ	Τ			
ΠΑΜΘ	474,50	1285,20	5735,96			
ΠΕ Έβρου	107,50	217,20	1630,36			
ΠΕ Ξάνθης	72,60	267,00	1024,44			
ΠΕ Ροδόπης	101,20	305,50	931,22			
ΠΕ Δράμας	91,00	181,30	689,30			
ΠΕ Καβάλας	102,20	314,30	1460,62			
Σενάριο 1						
2021 – Προβολή			2031 – Προβολή			
	Π	Δ	Τ	Π	Δ	Τ
ΠΑΜΘ	469,20	1270,85	5671,94	559,14	1514,46	6759,19
ΠΕ Έβρου	106,30	214,77	1612,17	126,67	255,94	1921,20
ΠΕ Ξάνθης	71,79	264,02	1013,01	85,55	314,63	1207,19
ΠΕ Ροδόπης	100,07	302,09	920,83	119,25	359,99	1097,34
ΠΕ Δράμας	89,98	179,27	681,60	107,23	213,64	812,26
ΠΕ Καβάλας	101,05	310,79	1444,32	120,43	370,36	1721,18
Σενάριο 2						
2021 – Εκτίμηση			2031 – Εκτίμηση			
	Π	Δ	Τ	Π	Δ	Τ
ΠΑΜΘ	556,130	1506,298	6722,739	789,025	2137,102	9538,072
ΠΕ Έβρου	125,994	254,566	1910,846	178,757	361,172	2711,065
ΠΕ Ξάνθης	85,090	312,933	1200,683	120,723	443,982	1703,502
ΠΕ Ροδόπης	118,610	358,056	1091,427	168,281	508,002	1548,493
ΠΕ Δράμας	106,655	212,490	807,882	151,320	301,476	1146,205
ΠΕ Καβάλας	119,782	368,370	1711,901	169,944	522,635	2428,806

Πηγή: Eurostat, Ιδία επεξεργασία

5.3. ΑΕΠ κατά κεφαλή.

Το ΑΕΠ κατά κεφαλή της ΠΑΜΘ σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat ήταν το 2001 στα 10.200 ευρώ ενώ το 2011 στα 14.167 ευρώ (εκτίμηση με χρήση προβλέψεων για Εθνικό ρυθμό μεταβολής του κατά κεφαλή ΑΕΠ από τον ΟΑΣΑ) με αντίστοιχη πρόβλεψη από την ΕΛΣΤΑΤ στα 13.338 ευρώ. Αν και η μεταβολή μέσα στην δεκαετία είναι θετική, από το 2008 και μετά έχει ξεκινήσει μια έντονα πτωτική τάση σε σχέση με το ΑΕΠ της ΠΑΜΘ (πτώση 1,97% μεταξύ 2009 και 2010 σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat). Σε Εθνικό επίπεδο η εικόνα παρουσιάζει παρόμοιες τάσεις με ΑΕΠ της τάξης των 13.400 ευρώ το 2001 και 18.646 ευρώ το 2011, με κορυφή το 2008 στα 20.800 ευρώ και έντονα πτωτικές τάσεις μετέπειτα. Με οικονομετρική μεθοδολογία το κατά κεφαλή ΑΕΠ της περιφέρειας εκτιμάται στα 13.189 ευρώ το 2021 και 15.717 ευρώ το 2031 αντίστοιχα για το 1ο σενάριο. Για το 2ο σενάριο, εκτιμάται ότι το κατά κεφαλή ΑΕΠ στην ΠΑΜΘ θα ανέλθει στα 15.632 ευρώ ανά κάτοικο για το έτος 2021 ενώ για το έτος 2031 εκτιμάται ότι το αντίστοιχο ποσό θα είναι στα 22.179 ευρώ.

Πίνακας 4: Κατά κεφαλή ΑΕΠ, ΠΑΜΘ, 2001-2031				
	2001	2011	2021	2031
			Σενάριο 1	
ΠΑΜΘ	10.200	13.338	13.189	15.717
			Σενάριο 2	
			15.632	22.179

Τιμές σε ευρώ/κάτοικο, Πηγή: Eurostat, Ίδια επεξεργασία

5.4. Ανεργία – απασχόληση.

Αναφορικά με την απασχόληση, το σύνολο των απασχολούμενων στην χώρα το 2001 ήταν 4.260.500 απασχολούμενοι ενώ το 2011 μειώθηκε στους 4.016.600 απασχολούμενους. Από το 2008 και μετά ο αριθμός των απασχολούμενων παρουσιάζει αρνητικούς ρυθμούς μεταβολής με -0.6% το 2009, -2.5% το 2010 και αρνητικό ρεκόρ -14.75% (εκτίμηση από το Labour Force Survey της Eurostat) το 2011. Σύμφωνα με την ίδια μελέτη για την ΠΑΜΘ η εκτίμηση για το 2021 είναι στους 190.805 απασχολούμενους ενώ για το έτος 2031 στους 192.722, όταν το 2001 είχαν καταγραφεί 238.200 και το 2011 202.500 απασχολούμενοι.

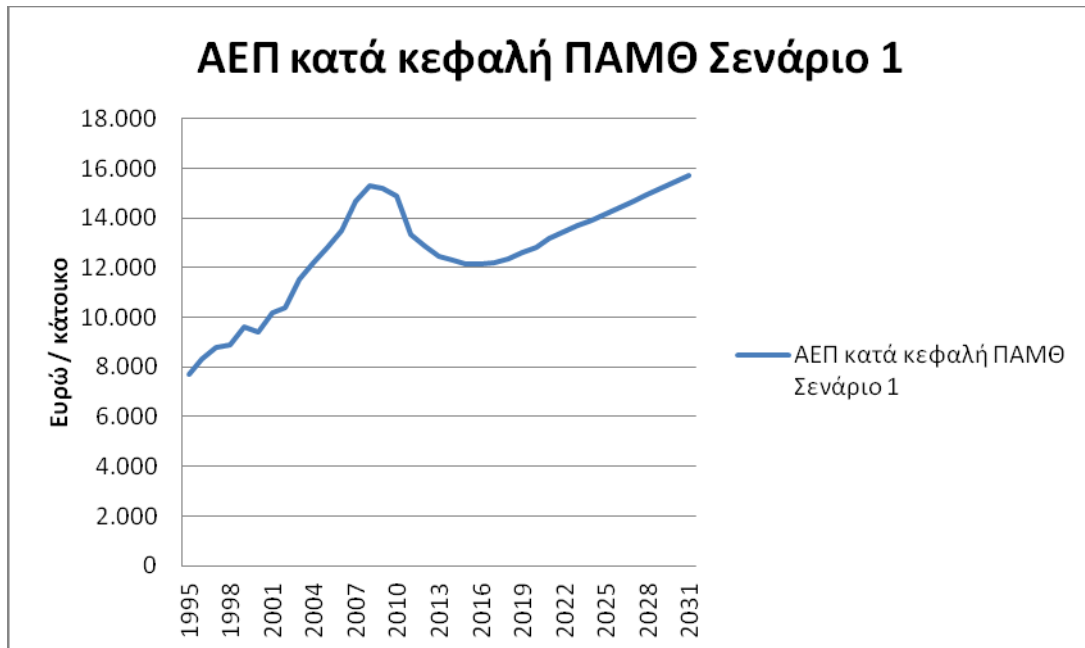
Αναφορικά με τα οικονομετρικά χαρακτηριστικά που παρουσιάζει η χρονολογική σειρά του δείκτη της ανεργίας για την ΠΑΜΘ σημειώνεται ότι το ποσοστό ανεργίας στην ΠΑΜΘ το 2001 ήταν στο 9,6% ενώ το 2011 διαμορφώθηκε στο 19,9% (ανεργία 2012 στο 22.5% για την ΠΑΜΘ). Σε Εθνικό επίπεδο το 2001 η ανεργία είχε ποσοστό 10,8% ενώ το 2011 ανέβηκε στο 17,7%. Σύμφωνα με οικονομετρική ανάλυση για το σενάριο 1 στην ΠΑΜΘ εκτιμήθηκε ότι το 2021 το ποσοστό ανεργίας θα βρίσκεται στο 25,9% ενώ για το έτος 2031 αναμένεται να μειωθεί στα επίπεδα του 22,67%. Για το 2ο σενάριο το ποσοστό ανεργίας εκτιμάται στο 20,16% για το έτος 2021 και στα επίπεδα του 16,78% για το έτος 2031.

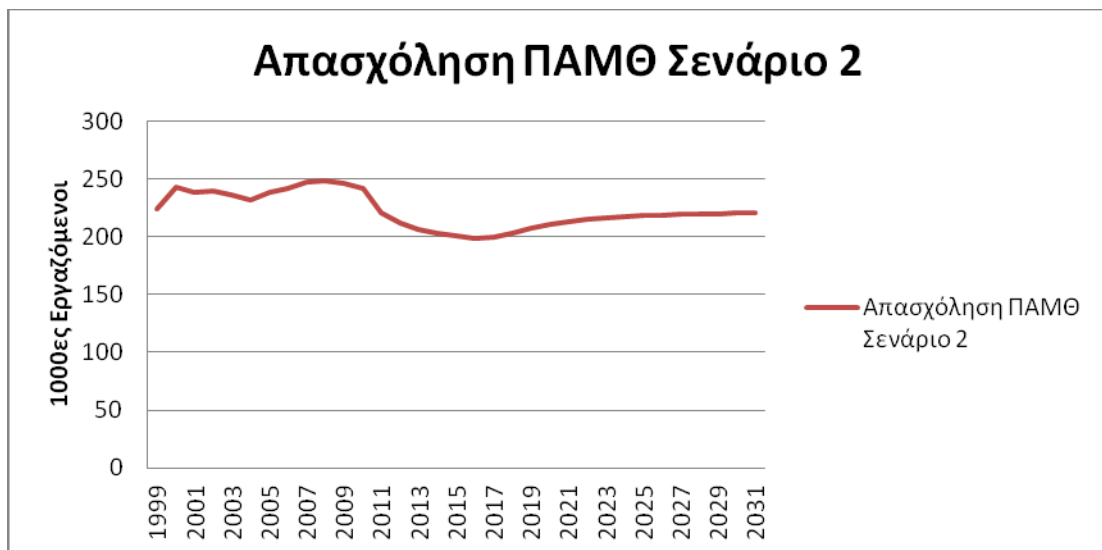
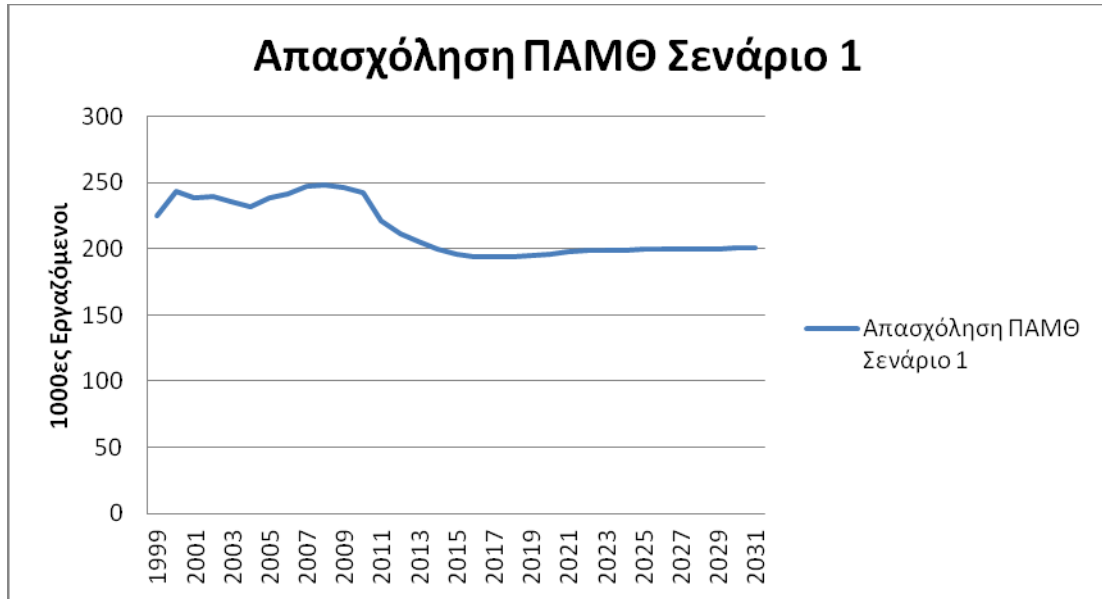
Ο πίνακας που ακολουθεί συνοψίζει τα αποτελέσματα και τις προβλέψεις για την απασχόληση για τα σενάρια 1 και 2 αντίστοιχα. Για το σενάριο 2, οι ρυθμοί μεταβολής είναι θετικότεροι ως αποτέλεσμα της αποτελεσματικότερης εφαρμογής του ΠΠΧΣΑΑ και των λοιπών προγραμμάτων σε συνδυασμό με την βελτίωση της

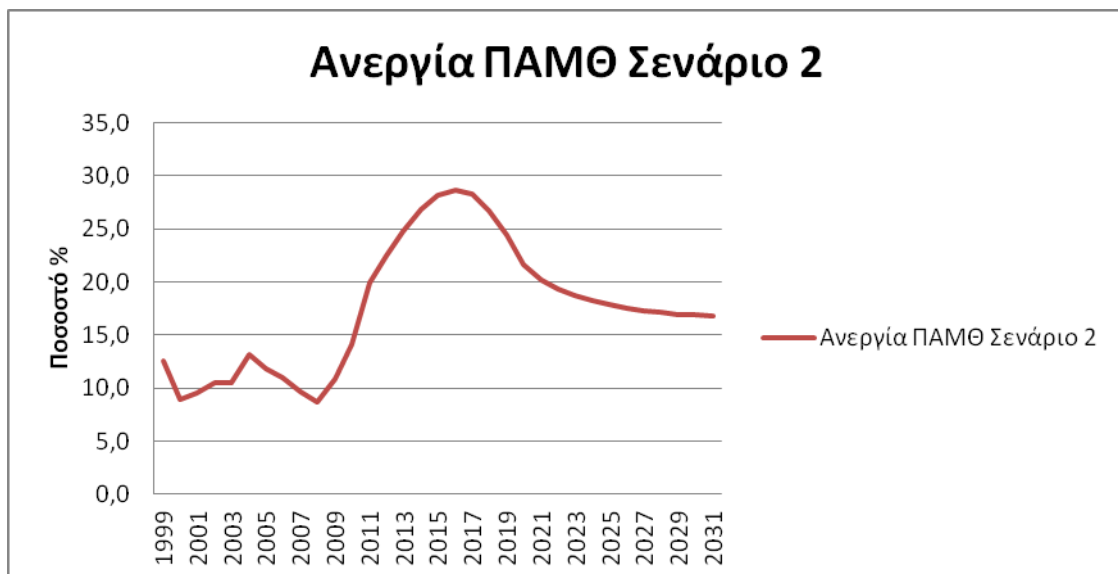
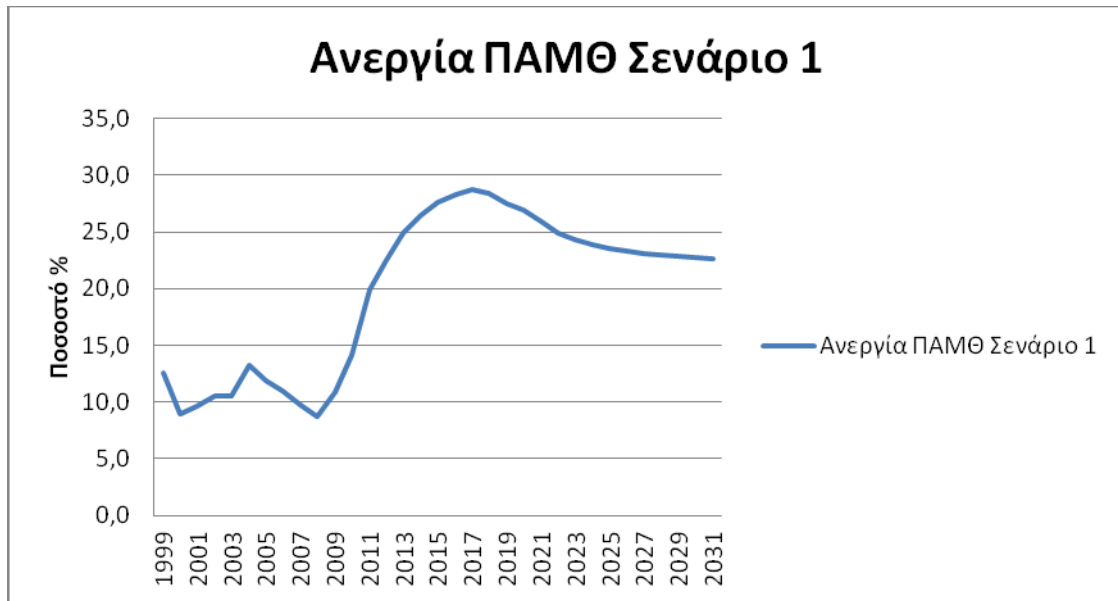
Εθνικής οικονομίας αλλά και με την υπόθεση ότι η παγκόσμια ζήτηση (και αντίστοιχα το παγκόσμιο ΑΕΠ) δεν θα μειωθούν.

Θα πρέπει να τονιστεί ότι η θετική πορεία των μεγεθών που παρουσιάζονται εξαρτάται από Εθνικές και διεθνείς παραμέτρους οικονομικού χαρακτήρα. Αντίστοιχα οι παρόμοιες προβλέψεις που έχουν γίνει από διεθνείς οργανισμούς για βάθος χρόνου όπως ο ΟΟΣΑ, το ΔΝΤ και το Αμερικανικό υπουργείο γεωργίας στηρίζονται σε υποθέσεις για την εξέλιξη της Εθνικής και της παγκόσμιας οικονομίας. Ενδεικτικά τόσο το Αμερικανικό υπουργείο γεωργίας όσο και το ΔΝΤ και ο ΟΟΣΑ προβλέπουν αντίστοιχα μεγέθη με αυτά που παρουσιάζονται στην παρούσα ενότητα για Εθνικό όμως επίπεδο.

Πίνακας 5: Απασχόληση ΠΑΜΘ 2011 – 2031						
	Υφιστάμενη κατάσταση					
	2011					
	Π	Δ	Τ			
ΠΑΜΘ	56.500	30.500	132.128			
ΠΕ Έβρου	9.800	5.800	33.916			
ΠΕ Ξάνθης	9.700	5.800	23.668			
ΠΕ Ροδόπης	23.800	4.800	21.945			
ΠΕ Δράμας	4.500	5.600	17.139			
ΠΕ Καβάλας	8.700	8.500	35.548			
Σενάριο 1						
	2021 – Προβολή			2031 – Προβολή		
	Π	Δ	Τ	Π	Δ	Τ
ΠΑΜΘ	50.564	27.296	118.247	51.276	27.680	119.912
ΠΕ Έβρου	8.770	5.191	30.353	8.893	5.264	30.780
ΠΕ Ξάνθης	8.680	5.191	21.182	8.803	5.264	21.480
ΠΕ Ροδόπης	21.299	4.296	19.640	21.599	4.356	19.916
ΠΕ Δράμας	4.027	5.012	15.338	4.083	5.082	15.554
ΠΕ Καβάλας	7.786	7.607	31.814	7.895	7.714	32.262
Σενάριο 2						
	2021 – Εκτίμηση			2031 – Εκτίμηση		
	Π	Δ	Τ	Π	Δ	Τ
ΠΑΜΘ	54.473	29.406	127.388	56.520	30.511	132.176
ΠΕ Έβρου	9.448	5.592	32.699	9.803	5.802	33.928
ΠΕ Ξάνθης	9.352	5.592	22.819	9.703	5.802	23.677
ΠΕ Ροδόπης	22.946	4.628	21.158	23.808	4.802	21.953
ΠΕ Δράμας	4.338	5.399	16.524	4.501	5.602	17.145
ΠΕ Καβάλας	8.387	8.195	34.273	8.703	8.503	35.561

Άρθρο 6: Αρχές οργάνωσης του χωρικού προτύπου για την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.

Από την διατύπωση των κατευθύνσεων για την αναπτυξιακή φυσιογνωμία της Περιφέρειας ΑΜΘ, αναδεικνύεται η ανάγκη ενίσχυσης του ενδογενούς αναπτυξιακού δυναμικού και της στοχευμένης προσέλκυσης αναπτυξιακών δραστηριοτήτων και επενδύσεων, μέσω της αξιοποίησης της γεωγραφικής θέσης, των φυσικών και παραγωγικών πλεονεκτημάτων και των υποδομών της Περιφέρειας.

Οι γενικοί αυτοί στόχοι συγκεκριμενοποιούνται στο χώρο:

- Με τη συγκρότηση ενός ισόρροπου και διαφοροποιημένου δικτύου πόλων διαπεριφερειακής σημασίας.
- Με την οργάνωση της ανάπτυξης της ενδοχώρας της Περιφέρειας μέσω της συγκρότησης λειτουργικών αναπτυξιακών ενότητων, για την εξισορρόπηση των ανισοτήτων –στρατηγική που πραγματοποιείται ιδιαίτερα μέσω:
 - Της ενίσχυσης, βελτίωσης και ισχυροποίησης των αστικών κέντρων σε όλα τα επίπεδα,
 - Της ανάπτυξης ενός ολοκληρωμένου συμπλέγματος παραγωγικών δραστηριοτήτων που θα ενισχύσει τη βιωσιμότητα των αναπτυξιακών ενότητων,
 - Της ενίσχυσης της προσπελασιμότητας των οικιστικών κέντρων, με κατάλληλες κατά περίπτωση συνδέσεις που αξιοποιούν στο μέγιστο δυνατό βαθμό τις υφιστάμενες μεταφορικές υποδομές.
- Με τη στοχευμένη ανάπτυξη του ορεινού χώρου,
- Με την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων περιοχών.
- Με τη συγκρότηση ενός δικτύου ανάδειξης και προστασίας των φυσικών και πολιτιστικών πόρων.
- Με τη βιώσιμη αξιοποίηση του δυναμικού ΑΠΕ της ΠΑΜΘ.
- Με την αξιοποίηση και τη στοχευμένη ανάπτυξη των μεταφορικών υποδομών και των διασυνοριακών διασυνδέσεων.
- Με την ενίσχυση της διασυνοριακής συνεργασίας.

Η δομή του προτύπου χωρικής ανάπτυξης οργανώνεται γύρω από τον παραδοσιακό άξονα ανάπτυξης της Περιφέρειας, Ανατολής - Δύσης, και συμπληρώνεται από τους δυο κάθετους άξονες Αλεξανδρούπολη - Ορμένιο και Καβάλα - Δράμα - Εξοχή, και τον προτεινόμενο νέο άξονα Καβάλα – Σέρρες (Προμαχώνας – Διευρωπαϊκά δίκτυα) ώστε να ενισχυθεί η ενδοπεριφερειακή συνοχή και να εκφραστεί η διασυνοριακή και διαπεριφερειακή δυναμική της Περιφέρειας.

Στους κόμβους των κάθετων αυτών αξόνων με τον βασικό, εγκάρσιο, άξονα, βρίσκονται οι διεθνείς λιμενικές πύλες της Καβάλας και της Αλεξανδρούπολης, που ενισχύουν τον ρόλο των αξόνων αυτών ως απόληξη των διασυνοριακών δικτύων, ενώ η σύνδεση της Κομοτηνής με το Ησκόνο αυξάνει τις ροές προς τις δύο πύλες. Από αυτές τις πύλες γίνεται και η κύρια σύνδεση με τα νησιά της Θάσου και της Σαμοθράκης, αλλά και με το Βόρειο Αιγαίο.

Πάνω σε αυτή την ισχυρή δομή συναρτώνται, στον παράκτιο και στον ορεινό χώρο, δευτερεύοντες άξονες περιφερειακής εμβέλειας που συνδέουν τους βασικούς πόλους της Περιφέρειας με μικρότερα αστικά κέντρα. Οι βιώσιμες αναπτυξιακές ενότητες στον παράκτιο και στον ορεινό χώρο συγκροτούνται γύρω από αυτά τα κέντρα, τα οποία αναλαμβάνουν ειδικό ρόλο ανάλογα και με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους, σε μια κατά βάση αξονική διάταξη κατά μήκος των δευτερευόντων περιφερειακών αξόνων. Στον πεδινό χώρο, οι βασικοί πόλοι της Περιφέρειας οργανώνουν γύρω τους

ένα ισχυρό δίκτυο εξαρτήσεων αναπτυξιακού χαρακτήρα, όπου συγκροτούνται τα δίκτυα αλληλοσυμπλήρωσης των παραγωγικών δραστηριοτήτων. Αυτή η οργάνωση διαχέεται σε μικρότερα οικιστικά κέντρα, γύρω από τα οποία συγκροτούνται οι βιώσιμες αναπτυξιακές ενότητες του αγροτικού χώρου.

Άρθρο 7: Βασικοί άξονες και πόλοι ανάπτυξης/ Πύλες του δικτύου μεταφορών – Διαμετακομιστικά κέντρα εθνικής και περιφερειακής εμβέλειας

7.1. Βασικοί αναπτυξιακοί – μεταφορικοί άξονες

Οι βασικοί αναπτυξιακοί άξονες στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης ταυτίζονται σε μεγάλο βαθμό με μεταφορικούς άξονες που έχουν αποκτήσει ή προβλέπεται να αποκτήσουν ιδιαίτερη αναπτυξιακή δυναμική σε συνδυασμό με το μεταφορικό τους ρόλο και τη διασύνδεση συγκεκριμένων αναπτυξιακών πόλων.

▪ Κύριος διαμήκης αναπτυξιακός άξονας ανατολής – δύσης

Ως κύριος αναπτυξιακός άξονας διαπεριφερειακής εμβέλειας με εθνικά και διευρωπαϊκά χαρακτηριστικά και σημασία αναγνωρίζεται ο άξονας ανατολής - δύσης, ο οποίος αναπτύσσεται κατά κύριο λόγο κατά μήκος των πεδινών ζωνών της Περιφέρειας, από τα εθνικά σύνορα με την Τουρκία έως το όριο με την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας και πέρα αυτού, διασχίζοντας όλη τη Βόρεια Ελλάδα. Ενδοπεριφερειακά, πέραν της Εγνατίας Οδού περιλαμβάνει τον υφιστάμενο σιδηροδρομικό άξονα, από τον ποταμό Νέστο έως τα ανατολικά σύνορα της χώρας. Πάνω στον άξονα αυτόν αρθρώνονται προνομιακά τα πέντε σημαντικότερα αστικά κέντρα της Περιφέρειας που αποτελούν και τις έδρες των Περιφερειακών Ενοτήτων. Παράλληλα, ο άξονας αυτός εκφράζεται με υφιστάμενες συγκεντρώσεις χρήσεων και συνδεδεμένα δίκτυα μικρότερων αστικών κέντρων, τα οποία έχουν προκύψει από παλαιότερες ροές και αντίστοιχες συνδέσεις (παλαιές εθνικές οδοί). Στο πλαίσιο του παρόντος ΠΠΧΣΑΑ, προβλέπεται η ενίσχυσή του ώστε να λειτουργήσει ως συστατικό στοιχείο προώθησης τόσο της εσωτερικής συνοχής της Περιφέρειας όσο και της εξωστρέφειάς της.

▪ Δευτερέων αναπτυξιακός άξονας Αλεξανδρούπολη - Ορμένιο

Ο δευτερέων αναπτυξιακός άξονας Αλεξανδρούπολη - Ορμένιο αποτελεί το μοναδικό στοιχείο διασύνδεσης και ενεργοποίησης της ΠΕ Έβρου στο τμήμα που βρίσκεται εκτός της ζώνης επιρροής της Αλεξανδρούπολης. Περιλαμβάνει το δίκτυο των Εθνικών Οδών (ΕΟ) Αλεξανδρούπολης - Κήπων, Αρδανίου - Ορεστιάδας, Ορεστιάδας - Καστανιών - Ορμένιου - Ελληνοβουλγαρικών συνόρων και Καστανιών - Ελληνοτουρκικών συνόρων, καθώς και τη σιδηροδρομική σύνδεση Αλεξανδρούπολη - Πύθιο - Δίκαια - Ορμένιο / συνοριακός σταθμός. Παρά τη σημερινή αναιμική του εικόνα, ο άξονας Αλεξανδρούπολη - Ορμένιο διαθέτει σημαντική δυναμική. Αυτή προκύπτει από τη δυνατότητα των υφιστάμενων μεταφορικών δικτύων (οδικό, σιδηροδρομικό) να ενταχθούν στα διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών και, σε συνδυασμό με το λιμάνι της Αλεξανδρούπολης, να δημιουργήσουν διάδρομο παράκαμψης των στενών των Δαρδανελίων στην εμπορευματική διασύνδεση των χωρών της Βαλκανικής και της Μαύρης Θάλασσας με τη Μεσόγειο. Μία τέτοια εξέλιξη θα αναβάθμιζε συνολικά την οικονομική και γεωστρατηγική θέση της χώρας στην ευρύτερη περιοχή, στο πλαίσιο ιδίως των νέων διεθνών οικονομικών πόλων και ροών. Στο πλαίσιο του παρόντος ΠΠΧΣΑΑ, ο άξονας Αλεξανδρούπολη - Ορμένιο ορίζεται ως

αναπτυξιακός άξονας ενδοπεριφερειακής εμβέλειας με ισχυρό εθνικό και διεθνή προσανατολισμό και προβλέπεται η κατά προτεραιότητα ενίσχυσή του.

▪ Δευτερεύων αναπτυξιακός άξονας Καβάλα - Δράμα - Κάτω Νευροκόπι - Εξοχή

Η αναπτυξιακή δυναμική του άξονα Καβάλα - Δράμα - Κάτω Νευροκόπι - Εξοχή στηρίζεται κυρίως στην οργάνωση κατά μήκος του ενός σημαντικού δικτύου οικισμών και δραστηριοτήτων, με αιχμή το τμήμα Καβάλα – Δράμα. Βόρεια της πόλης της Δράμας, ο άξονας εκπίπτει σε οδική σύνδεση, η οποία αίρει την απομόνωση των παραμεθόριων οικισμών και επιτρέπει την καλύτερη πρόσβαση στο Φαλακρό όρος. Ο υπόψη άξονας, δε μπορεί να θεωρηθεί ως διευρωπαϊκού ενδιαφέροντος καθώς μετά δε συναντά κάποιο δομημένο σύστημα αστικών ή οικονομικών κέντρων και δε συνδέεται με τους χαρακτηρισμένους διευρωπαϊκούς άξονες. Στο πλαίσιο του παρόντος ΠΠΧΣΑΑ, ο άξονας Καβάλα - Δράμα - Κάτω Νευροκόπι - Εξοχή ορίζεται ως αναπτυξιακός άξονας ενδοπεριφερειακής εμβέλειας και προβλέπεται η ενίσχυσή του.

▪ Δευτερεύων αναπτυξιακός άξονας Καβάλα – Σέρρες

Ο οδικός άξονας Καβάλα – Σέρρες (Ε61), που εντάχθηκε στο εκτεταμένο δίκτυο των διευρωπαϊκών οδικών αξόνων, παρέχει τη δυνατότητα άμεσης και ουσιαστικής ένταξης της Καβάλας στο κύριο διευρωπαϊκό δίκτυο μεταφορών, μέσω της σύνδεσής του με τον άξονα Σέρρες - Σιδηρόκαστρο - Santanski - Blagoevgrad - Sofia, που αποτελεί μέρος του κύριου (core) διευρωπαϊκού διαδρόμου Orient / East Med. Με αυτό τον τρόπο υποστηρίζεται καθοριστικά η προοπτική ενίσχυσης της λιμενικής πύλης της Καβάλας στο πλαίσιο των διεθνών εμπορευματικών και οικονομικών ροών.

▪ Θαλάσσιος άξονας βορείου και ανατολικού Αιγαίου

Η ΠΑΜΘ συνδέεται με το θαλάσσιο άξονα βορείου και ανατολικού Αιγαίου και ιδίως με τα νησιά του βορείου Αιγαίου, με βορειότερο κόμβο τη Λήμνο, μέσω των δύο βασικών λιμανιών της Περιφέρειας. Ο άξονας αυτός δεν έχει μέχρι σήμερα σημαντική υπόσταση και κρίνεται σκόπιμο να ενισχυθεί και να αποκτήσει χαρακτηριστικά άξονα διεθνών θαλάσσιων μεταφορών, σε συνδυασμό με την αναβάθμιση του ρόλου του λιμένα της Αλεξανδρούπολης.

▪ Τόξο Υγροβιοτόπων και Αρχαιολογικών Χώρων.

Διατηρείται η πρόβλεψη του υφιστάμενου ΠΠΧΣΑΑ για τη συγκρότηση ενός Τόξου Υγροβιοτόπων και Αρχαιολογικών Χώρων, και προβλέπεται η ενίσχυσή του. Το τόξο που αναπτύσσεται κατά μήκος του παράκτιου χώρου της ΑΜΘ, περιλαμβάνει το Εθνικό Πάρκο ΑΜΘ και επεκτείνεται μέχρι και τον αρχαιολογικό χώρο της αρχαίας Μαρώνειας. Το Τόξο Υγροβιοτόπων και Αρχαιολογικών Χώρων οργανώνεται γύρω από ένα δίκτυο οδικών αξόνων κινούνται παράλληλα προς το θαλάσσιο μέτωπο και συνδέουν μια σειρά από οικιστικά κέντρα. Μέρος του οδικού δικτύου δημιουργείται εξ' αρχής (Αβδηρα – Εράσμιο, Μαρώνεια – Πετρωτά – Μάκρη), με ιδιαίτερη μεταχείριση του φυσικού και πολιτισμικού τοπίου. Τα κέντρα αυτά συνιστούν ήδη καθιερωμένους ή αναδυόμενους πόλους πολιτιστικού ή φυσιολατρικού ενδιαφέροντος (Αβδηρα, Πόρτο Λάγος, Φανάρι, Μαρώνεια, Μάκρη κ.ά). Βασικό ρόλο στη συγκρότηση αυτού του ενιαίου Τόξου αναμένεται να παίξει ο Φορέας Διαχείρισης του Εθνικού Πάρκου ΑΜΘ.

▪ Τόξο Ποταμού Νέστου / Ορεινής Ροδόπης.

Στο πλαίσιο της οργάνωσης μίας στρατηγικής «οικοανάπτυξης» επιλέγεται η συγκρότηση ενός «τόξου» το οποίο συνδέει τους ορεινούς θύλακες του Εθνικού Πάρκου της Οροσειράς της Ροδόπης κατά μήκος του άνω ρου του ποταμού Νέστου, με τα Στενά του Νέστου και την ευρύτερη περιοχή των εκβολών. Το Τόξο αυτό οργανώνεται γύρω από το νοητό άξονα του σημαντικού, ενοποιητικού, φυσικού

στοιχείου του ποταμού Νέστου. Υλοποιείται με τη δημιουργία μίας οδικής οικοτουριστικής διαδρομής δασικού χαρακτήρα, βασισμένης στη βελτίωση και συνένωση υφιστάμενων δρόμων. Στο νότιο κομμάτι του το Τόξο Νέστου / Ορεινής Ροδόπης συναντά το Τόξο Υγροβιότοπων και Αρχαιολογικών Χώρων που κινείται κατά μήκος της παράκτιας ζώνης, στο κομβικό σημείο του Δέλτα του Νέστου.

Οι δύο αυτοί άξονες αποκτούν ιδιαίτερη βαρύτητα για το πρότυπο χωρικής ανάπτυξης, λόγω των σημαντικών φυσικών και πολιτιστικών τους πόρων. Ανταποκρίνονται δε, σε μια στρατηγικής σημασίας μετάβαση από ένα μοντέλο μαζικού, μονοθεματικού και αδιαφοροποίητου τουρισμού προς ένα μοντέλο ποιοτικού και διαφοροποιημένου τουρισμού, σύμφωνα με το αναπτυξιακό πρότυπο.

7.2. Πόλοι ανάπτυξης/ Πύλες του δικτύου μεταφορών

Διαμετακομιστικά κέντρα εθνικής και περιφερειακής εμβέλειας

Ως πρωτεύοντες εθνικοί πόλοι διαπεριφερειακής ακτινοβολίας και οικιστικά κέντρα 2ου επιπέδου αναγνωρίζονται, και καθορίζονται ως «αναπτυξιακό δίπολο», η Κομοτηνή και η Αλεξανδρούπολη. Η πρώτη αποτελεί έδρα της Περιφέρειας και της ΠΕ Ροδόπης, και η δεύτερη έδρα της ΠΕ Έβρου και «πύλη» διεθνούς και διαπεριφερειακής εμβέλειας της Περιφέρειας.

Ως δευτερέων εθνικός πόλος διαπεριφερειακής εμβέλειας και πύλη διαπεριφερειακής εμβέλειας με διεθνή ρόλο καθορίζεται η Καβάλα, οικιστικό κέντρο 3ου επιπέδου η οποία συγκροτεί «λειτουργικό – αστικό δίπολο» με τη Δράμα.

Ως λοιποί εθνικοί πόλοι / έδρες Περιφερειακών Ενοτήτων και οικιστικά κέντρα 4ου επιπέδου καθορίζονται η Ξάνθη και η Δράμα, έδρες των ομώνυμων ΠΕ. Στα σημαντικά αστικά κέντρα 5ου επιπέδου εντάσσεται η Ορεστιάδα, η οποία συγκροτεί «λειτουργικό – αναπτυξιακό δίπολο» με το Διδυμότειχο. Πέραν των εθνικών και περιφερειακών πόλων, προβλέπεται ένα δίκτυο οικισμών οι οποίοι ορίζονται ως δευτερεύοντα περιφερειακά κέντρα με ειδικό ρόλο. Κριτήριο για τον ορισμό τους αποτελεί ταυτόχρονη η ιδιότητά τους ως έδρες δήμων και κέντρα αναπτυξιακών ενοτήτων. Από αυτούς ιδιαίτερος ρόλος αποδίδεται στο Κάτω Νευροκόπι, ως έδρα Καλλικράτειου Δήμου και αναπτυξιακής ενότητας με μεθοριακό ρόλο.

Με δεδομένο ότι η ΑΜΘ είναι συνοριακή Περιφέρεια με εκτεταμένα χερσαία σύνορα και θαλάσσιο μέτωπο, διαθέτει πολλές και διαφορετικές διαπεριφερειακές και διασυνοριακές συνδέσεις, είτε προς την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας στα δυτικά, είτε προς τις όμορες χώρες, Βουλγαρία και Τουρκία, στα βόρεια και ανατολικά αντίστοιχα, ενώ διαθέτει και λιμάνια με διαπεριφερειακό και εθνικό ρόλο. Στη βάση αυτή γίνεται μεθοδολογική διαφοροποίηση ανάμεσα στις «εισόδους» και τις «πύλες» της Περιφέρειας. Ως πύλες θεωρούνται οι σημαντικοί αστικοί πόλοι στους οποίους πραγματώνονται οι διασυνοριακές ροές.

Ως τέτοιες πύλες αναγνωρίζονται η Αλεξανδρούπολη και η Καβάλα, οι δύο πόλεις της Περιφέρειας στις οποίες η ύπαρξη λιμενικών εγκαταστάσεων συνδυάζεται με την εγγύτητα των αντίστοιχων αερολιμένων, τη σύνδεση με το εθνικό οδικό δίκτυο και τη δυνατότητα σιδηροδρομικής σύνδεσης. Κατ' αυτό τον τρόπο υποστηρίζουν τη διεθνή και διαπεριφερειακή σύνδεση της Περιφέρειας ΑΜΘ. Διεθνή ρόλο αναλαμβάνει εμμέσως και η Κομοτηνή, ως έδρα της Περιφέρειας, και λόγω της κεντροβαρικής της θέσης και της δυνατότητας εύκολης σύνδεσης με τα λιμάνια και τα αεροδρόμια της Αλεξανδρούπολης και της Καβάλας καθώς και λόγω της διασύνδεσής της με τη Βουλγαρία.

Ως είσοδοι χαρακτηρίζονται οι θέσεις διασυνοριακών και διαπεριφερειακών συνδέσεων:

A. Στα ελληνοβουλγαρικά σύνορα, οι μεθοριακοί σταθμοί:

- της Εξοχής, βόρεια του Νευροκοπίου, στην ΠΕ Δράμας,
- βόρεια του Εχίνου, στην ΠΕ Ξάνθης,
- της Νυμφαίας, βόρεια της Κομοτηνής, στην ΠΕ Ροδόπης,
- του Ορμενίου, στην ΠΕ Έβρου.

B. Στα ελληνοτουρκικά σύνορα (ΠΕ Έβρου), οι μεθοριακοί σταθμοί:

- Κήπων,
- Καστανιών, βόρεια της Ορεστιάδας,
- Πυθίου (σιδηροδρομικός), ανατολικά του Διδυμοτείχου.

Προς την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, ως βασικότερες θέσεις διαπεριφερειακής σύνδεσης αναγνωρίζονται:

- η περιοχή του ποταμού Στρυμόνα επί της Εγνατίας Οδού,
- η περιοχή Σιταγρών - Φωτολίβου - Μαυρολεύκης (επαρχιακή οδός Δράμας - Σερρών, σιδηροδρομικός σταθμός, επαρχιακή οδός Δράμας - Αμφίπολης),
- η περιοχή μεταξύ Αγίου Χριστοφόρου - Νέας Μπάφρας (μελλοντικός αυτοκινητόδρομος Καβάλας - Σερρών).

Για τους Πόλους ανάπτυξης και τις Πύλες του δικτύου μεταφορών της ΠΑΜΘ καθορίζονται ρόλοι και προοπτικές.

Η Κομοτηνή, ως αναπτυξιακό δίπολο με την Αλεξανδρούπολη, αναγνωρίζεται ως πρωτεύων εθνικός πόλος διαπεριφερειακής ακτινοβολίας με διεθνή ρόλο. Αποτελεί βασικό πυκνωτή των διοικητικών λειτουργιών της Περιφέρειας και ταυτόχρονα πόλο εξωστρέφειας και διασυνοριακής και διεθνούς συνεργασίας. Σε αυτό συντελούν η επίκαιρη θέση της πάνω στον οδικό άξονα της Εγνατίας Οδού, κεντροβαρικά σε σχέση με το χώρο της Περιφέρειας, οι δυνατότητες εύκολης διασύνδεσης με τα λιμάνια και τα αεροδρόμια της Αλεξανδρούπολης και της Καβάλας και η διαρκώς βελτιούμενη διασύνδεση με τη Βουλγαρία (Haskovo), σε συνδυασμό με την πληρότητα υπηρεσιών και αστικών και κοινωνικών υποδομών που διαθέτει. Τα έργα βελτίωσης των μεταφορικών υποδομών (όπως η αναβάθμιση και σύνδεση των λιμανιών με το σιδηροδρομικό δίκτυο) αναμένεται να επιδράσουν θετικά στην παραπέρα διασύνδεση της Κομοτηνής.

Η Αλεξανδρούπολη, ως αναπτυξιακό δίπολο με την Κομοτηνή, αναγνωρίζεται ως πρωτεύων εθνικός πόλος διαπεριφερειακής ακτινοβολίας. Αποτελεί αστικό πυκνωτή παραγωγικών δραστηριοτήτων της ενδοχώρας και τουριστικό πόλο, με έμφαση στον κλασσικό θερινό και στον αστικό και συνεδριακό τουρισμό. Ταυτόχρονα, αποτελεί πύλη διεθνούς και διαπεριφερειακής εμβέλειας, τόσο σε σχέση με την Τουρκία όσο και με τη Βουλγαρία και τα Ανατολικά Βαλκάνια και τις χώρες της Μαύρης Θάλασσας, αλλά και προς τη Μεσόγειο και τις διεθνείς θαλάσσιες ροές. Προβλέπεται να αναλάβει κυρίως ρόλο διαμετακομιστικού εμπορευματικού κέντρου συνδυασμένων μεταφορών και δευτερευόντως ρόλο τουριστικού (μαρίνα) και επιβατικού λιμένα. Η ενίσχυσή της ως πύλης σχετίζεται με τη διασύνδεση μεταξύ του λιμένα, του αερολιμένα, του σιδηροδρομικού και του οδικού δικτύου, καθώς και στη βελτίωση των υποδομών και των εγκαταστάσεων του λιμένα. Ταυτόχρονα συνδέεται με πολιτικές οι οποίες πρέπει να αναληφθούν τόσο σε περιφερειακό όσο και σε εθνικό επίπεδο σε σχέση με τις διεθνείς ροές και συναλλαγές και το ρόλο της χώρας στο διεθνές οικονομικό και αναπτυξιακό περιβάλλον.

Η Καβάλα αναγνωρίζεται ως δευτερεύων εθνικός πόλος διαπεριφερειακής εμβέλειας και πύλη διαπεριφερειακής εμβέλειας με διεθνή ρόλο. Ο διαπεριφερειακός ρόλος της Καβάλας ανάγεται στη λειτουργία της ως πύλης για ένα μεγάλο τμήμα της Περιφέρειας μέσω του αεροδρομίου της Χρυσούπολης και των λιμανιών (αστικό λιμάνι – εμπορευματικό λιμάνι «Φίλιππος Β'»). Η ενίσχυσή της ως πύλης σχετίζεται με τη διασύνδεση μεταξύ του λιμανιού «Φίλιππος Β'» και του σιδηροδρομικού δικτύου, τη βελτίωση των υποδομών και των εγκαταστάσεων του λιμανιού και τη διασύνδεση της πόλης με τον προβλεπόμενο άξονα Καβάλα – Σέρρες. Επίσης σχετίζεται με τη βελτίωση των υποδομών και των εγκαταστάσεων του αστικού λιμανιού για τη λειτουργία του ως λιμένα κρουαζιέρας και μαρίνας.

Η Δράμα εντάσσεται στους λοιπούς πόλους περιφερειακής εμβέλειας ως αστικός πυκνωτής υπηρεσιών για την υποστήριξη του πρωτογενή και του δευτερογενή τομέα και πόλος αστικού και εναλλακτικού - ορεινού τουρισμού.

Η προνομιακή σχέση μεταξύ Καβάλας και Δράμας, με τη συμμετοχή των οικισμών που συμμετέχουν στη διαμόρφωση του αναπτυξιακού άξονα Καβάλα – Δράμα, διαμορφώνει όρους συνδυασμένης αστικής ανάπτυξης των δύο κέντρων, μέσω κοινών περιστατικών λειτουργιών, σχέσεων κατοικίας - εργασίας - αναψυχής, υποδομών περίθαλψης, δυνατοτήτων συνδυασμένης ανάπτυξης διαφορετικών μορφών τουρισμού, μεταφορών κλπ.

Η Ξάνθη εντάσσεται επίσης στους λοιπούς πόλους περιφερειακής εμβέλειας ως αστικός πυκνωτής υπηρεσιών για την υποστήριξη του πρωτογενή και του δευτερογενή τομέα και πόλος αστικού και εναλλακτικού - ορεινού τουρισμού. Διαθέτει καλή διασύνδεση με τα χερσαία μεταφορικά δίκτυα, μέσω της Εγνατίας Οδού και του σιδηροδρομικού δικτύου και καλή πρόσβαση στο αεροδρόμιο της Χρυσούπολης και στα λιμάνια της Καβάλας. Η προοπτική βελτιωμένης διασύνδεσης με τη Βουλγαρία (Smolyan - Plovdiv μέσω Εχίνου) της προσδίδει μερικώς και διασυνοριακό ρόλο.

Η Ορεσιάδα εντάσσεται στα λοιπά σημαντικά αστικά κέντρα, με κρίσιμη θέση στη διασυνοριακή περιοχή του Βόρειου Έβρου, σε συνδυασμό με το Διδυμότειχο με το οποίο ορίζονται ως «λειτουργικό δίπολο». Ταυτόχρονα, προορίζεται να αναλάβει διασυνοριακό ρόλο, τόσο μέσω του άξονα Αλεξανδρούπολη – Ορμένιο, όσο και μέσω της διασύνδεσής της με τον σημαντικό πόλο της Αδριανούπολης στην τουρκική πλευρά του ποταμού Έβρου.

Τα παραπάνω αστικά κέντρα / αναπτυξιακοί πόλοι / πύλες της ΠΑΜΘ διαμορφώνουν μεταξύ τους προνομιακές συμπληρωματικές αναπτυξιακές σχέσεις.

Άρθρο 8: Ευρύτερες χωρικές ενότητες της Περιφέρειας με ομοιογενή αναπτυξιακά χαρακτηριστικά ως προς τις παραγωγικές δραστηριότητες

Στο πλαίσιο του ΠΠΧΣΑΑ καθορίζονται ευρύτερες χωρικές ενότητες με ομοιογενή αναπτυξιακά χαρακτηριστικά, στις οποίες προβλέπεται η ανάπτυξη παραγωγικών δραστηριοτήτων και για τις οποίες δίδονται κατευθύνσεις ως προς τον αναπτυξιακό τους ρόλο στο συνολικό παραγωγικό πρότυπο της ΠΑΜΘ.

8.1. Χωρικές ενότητες έντονης γεωργικής ανάπτυξης

Το χωρικό πρότυπο ανάπτυξης της γεωργίας καθορίζεται εν πολλοίς από γεωγραφικούς παράγοντες που είναι δύσκολο να μεταβληθούν. Στην ΠΑΜΘ οι

χωρικές ενότητες έντονης γεωργικής ανάπτυξης είναι δεδομένες και συνοψίζονται ως εξής:

- Οι μικρές πεδινές ζώνες (οροπέδια) βόρεια, νότια και δυτικά του Κάτω Νευροκοπίου και η μικρή πεδινή ζώνη στην περιοχή των Ποταμών.
- Η πεδινή ζώνη της Δράμας, η οποία καταλαμβάνει περί τα 75.000 ha και εκτείνεται σε μία επιμήκη ζώνη με μήκος περί τα 50χλμ. από την Προσοτσάνη στα ΒΔ έως την Ελευθερούπολη στα ΝΑ. Το μεγαλύτερο μέρος (περί το 60%) της ζώνης αυτής είναι αρδευόμενο.
- Η πεδινή ζώνη της Χρυσούπολης, η οποία ανήκει στο δυτικό τμήμα του δέλτα του ποταμού Νέστου, καταλαμβάνει περί τα 26.500 ha και είναι σχεδόν στο σύνολό της αρδευόμενη.
- Η πεδινή ζώνη της Ξάνθης, από τους πρόποδες της Ροδόπης έως το παραλιακό μέτωπο και από τον ποταμό Νέστο έως τη Βιστωνίδα. Καταλαμβάνει στο σύνολό της περί τα 55.000 ha. Το πιο συνεκτικό τμήμα της αρδευόμενης έκτασης εντοπίζεται στην περιοχή του Δήμου Τοπείρου, νότια της Εγνατίας οδού και ανατολικά του Νέστου. Στη συγκεκριμένη ζώνη προβλέπεται η υλοποίηση σημαντικών δικτύων που αναμένεται να αυξήσουν σημαντικά το ποσοστό των αρδευόμενων εκτάσεων, εφόσον προχωρήσουν.
- Η πεδινή ζώνη Κομοτηνής - Σαπών, από τους πρόποδες της Ροδόπης έως το παραλιακό μέτωπο (μέχρι τη Μαρώνεια) και από τη Βιστωνίδα έως τις λοφοσειρές του Ίσμαρου και της Κίρκης. Καταλαμβάνει στο σύνολό της περί τα 108.000 ha, από τα οποία περί τα 10.000 ha είναι αρδευόμενα και βρίσκονται στην περιοχή του Ιάσμου, ανατολικά της Βιστωνίδας.
- Η μικρή παραλιακή πεδινή ζώνη Μεσημβρίας - Δίκκελων, στα δυτικά της Αλεξανδρούπολης.
- Η άμεση πεδινή ενδοχώρα στα βόρεια της Αλεξανδρούπολης με έκταση περί τα 10.000 ha.
- Η στενή γραμμική πεδινή ζώνη κατά μήκος του Έβρου, από τις Φέρες έως το Δίδυμοτειχο, με έκταση περί τα 55.000 ha, 40% της οποίας (από τη σιδηροδρομική γραμμή έως τον Έβρο) είναι αρδευόμενη.
- Η ευρεία πεδινή ζώνη του βόρειου Έβρου, βόρεια του Δίδυμοτειχου έως τα ελληνοβουλγαρικά σύνορα. Καταλαμβάνει στο σύνολό της περί τα 110.000 ha, από τα οποία περί το 50% είναι αρδευόμενα και εντοπίζονται σε μία στενή ζώνη κατά μήκος του Ερυθροπόταμου και σε μία ευρύτερη ζώνη περί τα 50.000 ha, βόρεια του Πυθίου, στην περιοχή των ποταμών Άρδα και Έβρου.

Σε όλες αυτές τις παραπάνω ζώνες δίδεται ως κατεύθυνση η αναδιάρθρωση του παραγωγικού προτύπου με την προώθηση της πολυκαλλιέργειας και καλλιεργειών προσανατολισμένων στις διεθνείς αγορές ή στην υποκατάσταση των εισαγωγών. Οι εκτατικές καλλιέργειες μπορούν να παίξουν συμπληρωματικό ρόλο. Στις ζώνες όπου υπάρχουν αρδευτικά δίκτυα, οι επιλογές για το είδος της καλλιέργειας είναι πολλαπλές, ενώ στις υπόλοιπες, και ιδίως σε αυτές όπου παρατηρούνται προβλήματα άρδευσης (υπεράντληση, υφαλμύρωση), θα πρέπει να εξεταστούν εναλλακτικές δυνατότητες. Επίσης, οι πεδιάδες Ξάνθης, Κομοτηνής, Αλεξανδρούπολης - Φερών, είναι οι ζώνες στις οποίες η γεωθερμία και η θερμοκηπιακή εκμετάλλευσή της μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο. Η μορφή και η έκταση που θα πάρει αυτή η εκμετάλλευση θα επηρεάσει τον τύπο και τη δυναμικότητα της καλλιέργειας.

8.2. Χωρικές ενότητες κτηνοτροφίας

Η κτηνοτροφία στην ΠΑΜΘ αναπτύσσεται κυρίως με τη μορφή της ελεύθερης βοσκής σε ζώνες που δεν προσφέρονται για την ανάπτυξη εκτατικής γεωργίας και οι οποίες αφρού κυρίως τους λόφους και τις ορεινές περιοχές, αλλά και θέσεις στις παρυφές των οικοτόπων – όπου υφίστανται αστοχίες ως προς τη δημιουργία παραγωγικών γεωργικών εκτάσεων – και σε θέσεις γύρω από ημιορεινούς οικισμούς. Οι ζώνες αυτές αποτελούν σε πολλές περιπτώσεις και ζώνες δυναμικού φυσικού περιβάλλοντος και, μ' αυτή την έννοια, αποκτούν δυνατότητες συνδυασμένης ανάπτυξης (οικοτουρισμός, αγροτουρισμός).

Σε πολλές περιπτώσεις οι ζώνες ανάπτυξης της κτηνοτροφίας συνδέονται με μονάδες ημισταυλισμένης κτηνοτροφίας και καθετοποίησης, και ιδιαίτερα με μονάδες παραγωγής προϊόντων γάλακτος. Τέτοιες περιπτώσεις απαντώνται κυρίως στις Π.Ε. Δράμας, Ροδόπης και Έβρου.

Σε συνέχεια και στην κατεύθυνση ορθολογικοποίησης αυτού του προτύπου, σε θέσεις που δεν χαρακτηρίζονται από την ύπαρξη γης υψηλής παραγωγικότητας προωθούνται οι κτηνοτροφικές δραστηριότητες, κυρίως ελευθέρως βοσκής αλλά και εσταυλισμένης – ημισταυλισμένης μορφής, με περιορισμό μεγέθους και χωρική διασπορά των μονάδων, σε συνδυασμό με μονάδες καθετοποίησης (μονάδες συλλογής, επεξεργασίας και προώθησης γάλακτος, σφαγεία, μονάδες επεξεργασίας και δημιουργίας προϊόντων κρέατος κλπ.), σύμφωνα και με τις κείμενες διατάξεις.

Όσον αφορά στην ορεινή κτηνοτροφία, το κύριο πρόβλημα αφορά στην υστέρηση καθορισμού συγκεκριμένων ορεινών βοσκοτόπων, σε σύνδεση με το σύστημα επιδοτήσεων της ΚΑΠ. Επίσης, τόσο σε σχέση με την ορεινή κτηνοτροφία όσο και σε σχέση με την ίδια τη δασική οικονομία και το φυσικό περιβάλλον, τίθεται ζήτημα διαχείρισης των δασών της Περιφέρειας.

8.3. Χωρικές ενότητες συνδυασμένης οικοανάπτυξης

Με τον παραπάνω όρο εννοείται ένα πλέγμα λειτουργιών που σχετίζονται κατά κύριο λόγο με τον πρωτογενή τομέα, εμπλέκουν όμως και άλλους τομείς σε ένα κοινό πρότυπο. Ξεκινούν από την ήπια, εναλλακτική και οικολογικά προσανατολισμένη γεωργία, περνούν στην κτηνοτροφία, φθάνουν στην ήπια μεταποίηση, συσκευασία και πιστοποίηση της παραγωγής, σχετίζονται με τη διαχείριση και αειφορική εκμετάλλευση των δασών και καταλήγουν ως τον αγροτουρισμό και τον οικοτουρισμό, εκμεταλλευόμενες την ποιότητα των τοπικών προϊόντων αλλά και του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος. Ο χαρακτήρας αυτός αφορά πληθώρα ενδιάμεσων χώρων όπου υπάρχει ένα δυναμικό μη εκτατικών καλλιεργειών, σε συνδυασμό με την ανάπτυξη της κτηνοτροφίας. Πρόκειται για ημιορεινές περιοχές και κοιλάδες, που βρίσκονται κυρίως κατά μήκος του άνω ρου του Νέστου και γενικότερα στους πρόποδες της Ροδόπης αλλά και σε δευτερεύοντες ορεινούς και λοφώδεις σχηματισμούς όπως το Παγγαίο, το Φαλακρό, τα όρη της Λεκάνης, ο Ίσμαρος και η Κίρκη, η ορεινή περιοχή του Έβρου, οι μικρότερες κοιλάδες ποταμών και ρεμάτων κ.ά.

8.4. Χωρικές ενότητες αλιείας - υδατοκαλλιέργειας

Η προώθηση της αλιείας και των υδατοκαλλιεργειών θεωρούνται από τις προτεραιότητες της Περιφέρειας. Το Θρακικό πέλαγος θεωρείται από τις πλέον ιχθυοπαραγωγικές θαλάσσιες περιοχές της χώρας, ενώ πλήθος μεταποιητικών μονάδων αλλά και μονάδες προώθησης και εμπορίας αλιευμάτων δραστηριοποιούνται στην περιοχή, με έντονα εξαγωγικό χαρακτήρα. Πόλοι της δραστηριότητας θεωρούνται οι ιχθυόσκαλες της Καβάλας και της Αλεξανδρούπολης και τα αλιευτικά λιμάνια της Περιφέρειας κατά μήκος της χερσαίας ακτογραμμής και στη Θάσο.

Ως σημαντικό συγκριτικό πλεονέκτημα της ΠΑΜΘ θεωρείται η ανάπτυξη των υδατοκαλλιεργειών στις λιμνοθάλασσες της παράκτιας ζώνης με μεθόδους εκτατικής - φυσικής διαχείρισης των αλιευμάτων, σε συνδυασμό με τις υφιστάμενες μονάδες μεταποίησης, τυποποίησης και προώθησης. Αναπτύσσονται κυρίως στην περιοχή της Βισθωνίδας και στις λιμνοθάλασσες των εκβολών του Νέστου και του Έβρου. Στην ΠΑΜΘ δεν υφίσταται δραστηριότητα ιχθυοκαλλιέργειας ανοιχτών υδάτων κυρίως λόγω της γεωμορφολογίας των ακτών (ανοιχτό πέλαγος που προσβάλλεται από νότιους ανέμους και αβαθείς προσχωσιγενείς ακτές). Ο καθορισμός περιοχών σύμφωνα με το ΕΧΠΣΑΑ για τις υδατοκαλλιέργειες αφορά κυρίως στις περιοχές υφιστάμενων οστρακοκαλλιεργειών (Στρυμωνικός κόλπος, Νέα Πέραμος, Κεραμωτή, Βιστωνικός κόλπος).

8.5. Χωρικές ενότητες εξορυκτικής δραστηριότητας

Η Περιφέρεια ΑΜΘ είναι η πλουσιότερη ελληνική περιοχή σε ορυκτό πλούτο, αλλά με περιορισμένο βαθμό εκμετάλλευσης των μεταλλευτικών και βιομηχανικών ορυκτών. Είναι γνωστό επίσης ότι περίπου το 80% του Ελληνικού μαρμάρου εξορύσσεται στην περιοχή ΑΜΘ με έναν μεγάλο αριθμό ενεργών λατομείων. Αξιόλογη επίσης είναι η παρουσία των Βιομηχανικών Ορυκτών (άστριοι, βολλαστονίτες, ζεόλιθοι, χαλαζίας) καθώς και των Λιγνιτικών κοιτασμάτων που υπέστησαν εκμετάλλευση στο παρελθόν ή έχουν απλώς εντοπισθεί από το ΙΓΜΕ.

Το σύνολο σχεδόν των **λατομείων μαρμάρου** βρίσκεται στους Νομούς Δράμας και Καβάλας, με κύρια λατομικά κέντρα στις περιοχές φαλακρού, Παγγαίου, Θάσου και ορέων λεκάνης. Δύο λατομεία λειτουργούν και στην περιοχή της Ξάνθης (Κομνηνά) για την παραγωγή λευκού ασβεστιτικού μαρμάρου.

Εκτός από τα μάρμαρα σημαντική αξία τα τελευταία χρόνια απέκτησαν οι **σχιστόλιθοι** Ελευθερούπολης. Τα λατομεία σχιστολίθων αναπτύσσονται στο ΝΑ τμήμα του Παγγαίου Όρους.

Τα **αδρανή υλικά** και **πετρώματα για ειδικές χρήσεις** αφθονούν στον χώρο της Περιφέρειας. Εκτός της ΠΕ Ξάνθης στους υπόλοιπους Νομούς λειτουργεί ικανοποιητικός αριθμός λατομείων αδρανών υλικών, ενώ λατομεία για πετρώματα ειδικών χρήσεων (αντιολισθηρά) λειτουργούν περιοδικά σε διάφορες θέσεις της Περιφέρειας. Το αποθεματικό δυναμικό επαρκεί για την κάλυψη όχι μόνον των αναγκών της Περιφέρειας αλλά και του ευρύτερου Ελλαδικού χώρου.

Στην περιοχή της Θράκης έχουν εντοπιστεί ευνοϊκά γεωλογικά περιβάλλοντα - επιθερμικά συστήματα με τα οποία συνδέονται **κοιτάσματα χρυσού** στις περιοχές Κώνου και Οχιάς (περιοχή Σαπών) της ΠΕ Ροδόπης, και στην περιοχή Πετρωτών (κοίτασμα Λόφου Περάματος και κοίτασμα νότιο Πέραμα). Επίσης το ΙΓΜΕ έχει διαπιστώσει επιθερμικά συστήματα χρυσού στις περιοχές Πεύκων και Πασά Λόφου (Νότιο τμήμα περιοχής Πεύκων) και στην περιοχή του Δημόσιου Μεταλλείου Κίρκης (Ανατολικό τμήμα περιοχής Κώνου, Σαπών).

Η δραστηριότητα της **εξόρυξης πετρελαίου** αποτελεί σημαντική υφιστάμενη δραστηριότητα στην Περιφέρεια, με προοπτικές περαιτέρω επέκτασης σύμφωνα με τις εκτιμήσεις για τα διαθέσιμα κοιτάσματα στην υποθαλάσσια περιοχή. Οι θαλάσσιες εγκαταστάσεις του Πρίνου βρίσκονται περίπου 8 χιλιόμετρα δυτικά της ακτής Πρίνου της νήσου Θάσου και 18 χιλιόμετρα νότια της πόλης της Καβάλας. Το κοίτασμα του Πρίνου καλύπτει μία έκταση τεσσάρων τετραγωνικών χιλιομέτρων περίπου. Οι χερσαίες εγκαταστάσεις βρίσκονται 3 χιλιόμετρα ανατολικά του οικισμού της Νέας Καρβάλης. Η έκταση που καλύπτουν οι χερσαίες εγκαταστάσεις είναι περίπου 200 στρέμματα. Περιλαμβάνουν εγκαταστάσεις για την τελική επεξεργασία του όξινου αργού πετρελαίου και του όξινου φυσικού αερίου από τις θαλάσσιες εγκαταστάσεις

σε σταθεροποιημένο αργό πετρέλαιο, φυσικό αέριο, υγροποιημένο φυσικό αέριο (NGL) και στοιχειακό θειάφι.

8.6. Χωρικές ενότητες συστηματικής ανάπτυξης της μεταποίησης

Στην Περιφέρεια ΑΜΘ υπάρχουν πέντε (5) θεσμοθετημένες Βιομηχανικές Περιοχές (ΒΙΠΕ) και τρία (3) Βιοτεχνικά Πάρκα (ΒΙΟΠΑ), που αναπτύσσονται ισόρροπα στο χώρο της Περιφέρειας, καλύπτοντας όλες τις ΠΕ. Πρόκειται για τις ΒΙΠΕ:

- Καβάλας (ΦΕΚ 152Δ/1981, ΦΕΚ 1465Δ/2003), που αναπτύσσεται σε έκταση 2.081 στρ., σε απόσταση 22 χλμ ΒΑ της πόλης της Καβάλας, επί της παλαιάς Εθνικής Οδού Καβάλας-Ξάνθης (στη ΔΕ Χρυσούπολης του Δήμου Νέστου).
- Δράμας (ΦΕΚ 454Δ/1977), που αναπτύσσεται σε έκταση 2.231 στρ., σε απόσταση 4 χλμ δυτικά της πόλης της Δράμας, στον οδικό άξονα Δράμας-Νευροκοπίου (στην περιοχή του οικισμού Σταυρός).
- Ξάνθης (ΦΕΚ 93Δ/1977, 147Δ/1998, 370Δ/2002 και 1155Δ/2003), που αναπτύσσεται σε έκταση 1.577 στρ., σε απόσταση 3 χλμ ΝΔ της πόλης της Ξάνθης, επί της παλαιάς Εθνικής Οδού Καβάλας-Ξάνθης (πλησίον του οικισμού Εύμοιρου).
- Κομοτηνής (ΦΕΚ 158Δ/1981 και 81Δ/2002), που αναπτύσσεται σε έκταση 4.336 στρ., σε απόσταση 5 χλμ ΝΑ της πόλης της Κομοτηνής, επί της παλαιάς Εθνικής Οδού Κομοτηνής-Αλεξανδρούπολης,
- Αλεξανδρούπολης (ΦΕΚ 731/Δ/93, 958/Δ/93 και 401/Δ/206, πολεοδομικό σχέδιο υπό τροποποίηση και επέκταση), που αναπτύσσεται σε έκταση 1.996 στρ., σε απόσταση 10 χλμ ΒΑ της πόλης της Αλεξανδρούπολης, κοντά στον οικισμό του Άβαντα.

και τα ΒΙΟΠΑ:

- Καβάλας (ΚΥΑ 22773/1887/24-10-2005, ΦΕΚ Β-1466), που αναπτύσσεται στην περιοχή δυτικά της Ν. Καρβάλης.
- Σαπών (ΦΕΚ 84Δ/2002), που αναπτύσσεται σε έκταση 465 στρ., σε απόσταση 7 χλμ ΝΔ του οικισμού των Σαπών, κοντά στην Εγνατία Οδό.
- Ορεστιάδας (ΦΕΚ 292Δ/2002), που αναπτύσσεται σε έκταση 435 στρ., σε απόσταση 1 χλμ νότια της πόλης της Ορεστιάδας (δίπλα στο Εργοστάσιο Ζάχαρης), κοντά στην Εθνική Οδό Αλεξανδρούπολης-Ορμενίου.

Πέραν αυτών, στην ΠΑΜΘ εντοπίζονται συγκεντρώσεις μεταποιητικών μονάδων σε συγκεκριμένες ζώνες ως εξής:

- Στην περιοχή ανατολικά της Προσοτσάνης (χαρακτηρίζεται άτυπα ως ΒΙΟΠΑ).
- Κατά μήκος του άξονα της παλαιάς εθνικής οδού Καβάλας-Ξάνθης (περιοχή εντατικοποίησης του Ειδικού Πλαισίου Βιομηχανίας) και ειδικότερα:
- Στην περιοχή κατά μήκος του άξονα Καβάλας-Κρηνιδών-Δράμας με πλήθος των παρόδων δραστηριοτήτων μεταποίησης. Ειδικότερα:
- Στην περιοχή της δυτικής εισόδου της Κομοτηνής, στους Υφαντές.

8.7. Χωρικές ενότητες Τουρισμού

Στην Περιφέρεια ΑΜΘ και στο επίπεδο ανάπτυξης του τουρισμού, ως βασική κατεύθυνση τίθεται η δημιουργία ενιαίας τουριστικής ταυτότητας μέσα από την προώθηση της αειφόρου και ισόρροπης ανάπτυξης του τουρισμού σε συνδυασμό με το υπόλοιπο ενδογενές δυναμικό, σύμφωνα με τις φυσικές, πολιτιστικές, οικονομικές και κοινωνικές ιδιαιτερότητες κάθε χωρικής ενότητας.

Τα μεγάλα αστικά κέντρα της Περιφέρειας παίζουν κρίσιμο ρόλο στη συγκρότηση του χωρικού προτύπου για τον τουρισμό, καθώς ορίζονται ως κέντρα αστικού τουρισμού και ταυτόχρονα ως κόμβοι ενημέρωσης και διάχυσης προς τους υπόλοιπους τουριστικούς προορισμούς. Τα παραθαλάσσια αστικά κέντρα, η Αλεξανδρούπολη και η Καβάλα, με τις περιαστικές παραθαλάσσιες ζώνες τους, αποτελούν ταυτόχρονα πύλες του τουρισμού και χωρικούς υποδοχείς της τουριστικής ανάπτυξης. Τα μεγάλα αστικά κέντρα της ενδοχώρας, η Δράμα, η Ξάνθη και η Κομοτηνή, ορίζονται ως πύλες προς τον ορεινό χώρο και τις δραστηριότητες τουρισμού υπαίθρου που μπορούν να λάβουν χώρα εκεί. Το υφιστάμενο πρότυπο της οργάνωσης των προσβάσεων στις περιοχές τουριστικού ενδιαφέροντος μέσω κάθετων συνδέσεων στην Εγνατία Οδό διατηρείται, τόσο για την παράκτια ζώνη, όσο και για τις ορεινές περιοχές μέσω των αντίστοιχων αστικών κέντρων.

Στις ζώνες τουριστικών δραστηριοτήτων προτείνεται η ανάδειξη ενός δικτύου οικισμών οι οποίοι θα αποτελέσουν τα τοπικά κέντρα ανάπτυξης, ενημέρωσης και διάχυσης του τουρισμού. Παράλληλα, επιδιώκεται η βελτίωση των συνδέσεων μεταξύ συμπληρωματικών τουριστικών ζωνών, όπως και γενικότερα η βελτίωση των προσβάσεων σε περιοχές και θέσεις τουριστικού ενδιαφέροντος, χωρίς όμως να προκρίνεται η δημιουργία νέων συνεχών διαμπερών αξόνων, τόσο στην παραλιακή όσο και στην ορεινή ζώνη.

Ο παράκτιος χώρος της Περιφέρειας, με κριτήριο την ένταση και το είδος της τουριστικής ανάπτυξης και την υφιστάμενη κατάσταση φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος συγκροτείται σε τρεις γενικές χωρικές κατηγορίες:

- Τα δύο παραθαλάσσια αστικά κέντρα της Αλεξανδρούπολης και της Καβάλας με τις ανεπτυγμένες τουριστικά δυτικές ακτές τους (που εντάσσονται στις «αναπτυσσόμενες» και τις «ανεπτυγμένες» τουριστικά περιοχές, αντίστοιχα, σύμφωνα με το Ειδικό Πλαίσιο για τον Τουρισμό). Ως προορισμός τους προδιαγράφεται ο συνδυασμός του αστικού τουρισμού με τον κλασικό θερινό παραθεριστικό τουρισμό και την παραθεριστική κατοικία.
- Οι παραλιακές ζώνες που εντάσσονται στο Εθνικό Σύστημα Προστατευόμενων Περιοχών και περιλαμβάνουν το Εθνικό Πάρκο υδροβιότοπων ΑΜ-Θ, και το Εθνικό Πάρκο Δέλτα Έβρου. Στις περιοχές αυτές ως βασικός στόχος τίθεται η προστασία και η βελτίωση των υδροτοπικών οικοσυστημάτων και ο σεβασμός του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου. Στις περιοχές προβλέπεται ανάπτυξη δραστηριοτήτων οικοτουρισμού ενώ η πρόσβαση στο παραλιακό μέτωπο γίνεται με κάθετους άξονες σε επιλεγμένες θέσεις.
- Η υπόλοιπη ακτογραμμή, η οποία καταλαμβάνεται από διαφορετικές χρήσεις και λειτουργίες, με προεξάρχουσες τις γεωργικές καλλιέργειες, τη Β' κατοικία, παραλιακούς οικισμούς και υποβαθμισμένες φυσικές εκτάσεις. Η ζώνη αυτή, που χαρακτηρίζεται από το ΕΠ Τουρισμού ως «αναπτυσσόμενη τουριστική περιοχή», προκρίνεται να αναπτυχθεί ως ένα δίκτυο όπου βασικό ρόλο στη χωρική διάρθρωση του τουρισμού αναλαμβάνουν τα τοπικά οικιστικά κέντρα.

Στο νησιωτικό χώρο η ανάπτυξη του τουρισμού διαφοροποιείται σε δυο πρότυπα. Το πρώτο αφορά στη Θάσο και σχετίζεται με την οργάνωση των ήδη αναπτυγμένων περιοχών και τον συμβιβασμό μεταξύ διαφορετικών χρήσεων γης, σε συνδυασμό με την προστασία του τοπίου καθώς και με την ανάγκη διαφοροποίησης και εμπλουτισμού του τουριστικού προτύπου. Το δεύτερο αφορά στη Σαμοθράκη και στην επιλογή σταθεροποίησης του προτύπου της οικοανάπτυξης και της μεγέθυνσης του τουριστικού προϊόντος με την προσέλκυση συγκεκριμένης ομάδας τουριστών.

Στον ορεινό χώρο βασική στρατηγική κατεύθυνση είναι η ανάδειξη της μοναδικής ταυτότητας της περιοχής και η αξιοποίηση των παραγωγικών δυνατοτήτων της στην κατεύθυνση της ήπιας οικο-ανάπτυξης. Οι περιοχές οι οποίες αναγνωρίζονται ως διακριτές ενότητες ανάπτυξης ειδικού εναλλακτικού τουρισμού στον ορεινό όγκο της ΠΑΜΘ είναι:

- Η περιοχή του Παγγαίου Όρους,
- Η περιοχή Κάτω Νευροκοπίου, Βώλακα και Γρανίτη σε συνδυασμό με το δίκτυο των οικισμών στη μεθοριακή ζώνη του Νέστου,
- Ο άξονας Σιδηρόνερο - Σκαλωτή - Ελατιά, με αφετηρία τη Δράμα.
- Η περιοχή του Παρανεστίου - Σταυρούπολης ως πύλη προς τον ορεινό όγκο,
- Η ευρύτερη περιοχή των ορεινών οικισμών της ανατολικής Ροδόπης (Πομακοχώρια) η οποία συνδυάζει το ορεινό φυσικό περιβάλλον με την ιδιαίτερη αρχιτεκτονική και πολιτισμική κληρονομιά,
- Η περιοχή του Παπίκιου Όρους του Δήμου Ιάσμου,
- Η περιοχή Δαδιάς - Σουφλίου - Μικρού Δερείου, στην ορεινή ζώνη της ΠΕ Έβρου.

Στις υπόλοιπες περιοχές της Περιφέρειας προτεραιότητα αποτελεί η ανάπτυξη του αγροτουρισμού, του οικοτουρισμού, του πολιτιστικού, του οικολογικού, του χειμερινού τουρισμού, καθώς και άλλων μορφών που ευνοούνται σε επιμέρους περιοχές ανάλογα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους. Επιδίδονται δράσεις ανάδειξης των προστατευόμενων περιοχών που διαθέτουν σχετικούς πόρους (φύση, τοπίο), καθώς και των αρχαιολογικών χώρων και των θρησκευτικών μνημείων, ως πόλων ανάπτυξης τουρισμού ευρύτερης ακτινοβολίας, όπως και η καθιέρωση τοπικών δικτύων και διαδρομών πολυθεματικού χαρακτήρα με έμφαση στην περιηγητική και φυσιολατρική διάσταση.

Η ανάπτυξη του ιαματικού και θεραπευτικού τουρισμού, όπως και γενικότερα του τουρισμού ευεξίας επιλέγεται να αποτελέσει άμεσο συμπλήρωμα του θερινού τουρισμού. Προωθείται η ανάπτυξη των περιοχών ιαματικού τουρισμού της Περιφέρειας με την αξιοποίηση των ιαματικών φυσικών πόρων και η ένταξή τους στις περιοχές που παρουσιάζουν ευρύτερο τουριστικό ενδιαφέρον. Ο αθλητικός τουρισμός επιλέγεται επίσης να αναδειχθεί σε αξιοποιήσιμο τουριστικό προϊόν με την ενίσχυση των δυνατοτήτων για εξειδικευμένες αθλητικές εκδηλώσεις, προπονητικά κέντρα κλπ.

8.8. Χωρικές ενότητες ενεργειακών πόρων και δικτύων

Η χωρική οργάνωση του ενεργειακού τομέα αποβλέπει στην υλοποίηση της προτεινόμενης ενεργειακής στρατηγικής στο έδαφος της Περιφέρειας, σε συμφωνία με τους στρατηγικούς στόχους που έχουν τεθεί.

8.8.α. Φυσικό αέριο

Η οργάνωση του δικτύου φυσικού αερίου περιλαμβάνει ως σημαντικά έργα των διακρατικών αγωγών TAP (για τη μεταφορά φυσικού αερίου από το Αζερμπαϊτζάν στη Δυτική Ευρώπη μέσω Τουρκίας, Ελλάδας, Αλβανίας και Ιταλίας) και IGB (σύνδεση Ελλάδας - Βουλγαρίας από την Κομοτηνή έως το Haskovo), για την τροφοδοσία της γείτονος χώρας και, μέσω αυτής, άλλων Βαλκανικών χωρών, με δυνατότητα και αντίστροφης ροής). Εντούτοις, η συμβολή αυτού του δικτύου περιορίζεται στην αναβάθμιση του γεωπολιτικού ρόλου της Περιφέρειας και στις θέσεις εργασίας κατά τη φάση κατασκευής των έργων, στο βαθμό που οι μεγάλοι αγωγοί είναι αγωγοί διέλευσης Επομένως, η προσπάθεια κεφαλαιοποίησης των ωφελειών σε τοπικό επίπεδο εστιάζεται στους τερματικούς σταθμούς εκφόρτωσης, αποθήκευσης και αεριοποίησης υγροποιημένου φυσικού αερίου (όπου έχει ήδη εκδηλωθεί ενδιαφέρον για την κατασκευή ενός υπεράκτιου σταθμού στην

Αλεξανδρούπολη και ενός χερσαίου ή πλωτού στην περιοχή του νέου λιμένα της Καβάλας), οι οποίοι είναι δυνατόν να λειτουργήσουν ως τοπικοί αναπτυξιακοί πόλοι, με πολλαπλασιαστικές θετικές επιπτώσεις.

Ως κρίσιμο ζήτημα εμφανίζεται η μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, η πρόληψη ενδεχόμενων κινδύνων και η διαχείριση των χρήσεων γης κατά μήκος της όδους τους – ιδίως του ΤΑΡ που διασχίζει την Περιφέρεια από άκρο εις άκρον – ώστε να ελαχιστοποιηθούν κατά το δυνατό οι δυσμενείς επιπτώσεις στις χρήσεις γης (ιδίως τις εκτάσεις γης υψηλής παραγωγικότητας, αλλά και τις περιοχές με εντοπισμένα εκμεταλλεύσιμα αποθέματα γεωθερμίας).

8.8.β. Γεωθερμία

Η αξιοποίηση της γεωθερμίας συνιστά σημαντική προοπτική για την Περιφέρεια. Κατά τις εκτιμήσεις του ΙΓΜΕ, στα πεδία Ερατεινού (Δ. Νέστου), Ερασίου (Δ. Τοπείρου), Ν. Κεσσάνης (Δ. Αβδήρων) και Τραϊανούπολης (Δ. Αλεξανδρούπολης) θα μπορούσαν να λειτουργήσουν σταθμοί με ισχύ 70MW και παραγωγή ενέργειας 45.000 Tοe/έτος. Ακόμη, οι εκτιμήσεις της συνολικής πιθανής ισχύος γεωθερμικών σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στην ΠΑΜΘ κάνουν λόγο για μεγέθη μέχρι και 200 MW. Κύριες θέσεις εκμετάλλευσης της γεωθερμίας προβλέπονται:

- Στον κάμπο της Χρυσούπολης (Δήμος Νέστου) και στον Ακροπόταμο (μπορεί να αξιοποιηθεί και σε ιαματικά λουτρά).
- Στις πεδινές εκτάσεις των Δήμων Τοπείρου και Αβδήρων.
- Στις πεδινές εκτάσεις των Δήμων Κομοτηνής και Μαρώνειας - Σαπών.
- Στον κάμπο του Τυχερού (Δήμος Σουφλίου) και στα δυτικά του δέλτα του Έβρου (στην περιοχή της Τραϊανούπολης του Δήμου Αλεξανδρούπολης μπορεί να αξιοποιηθεί και σε ιαματικά λουτρά).

Το κρίσιμο ζήτημα για την επόμενη περίοδο είναι η υλοποίηση ενός στρατηγικού σχεδιασμού για τη συνολική αξιοποίηση της γεωθερμίας σε περιφερειακό επίπεδο.

8.8.γ. Χωρική οργάνωση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας

Η ανάπτυξη των ΑΠΕ αποτελεί σημαντική δραστηριότητα στην ΠΑΜΘ με μεγάλες προοπτικές περαιτέρω επέκτασης. Το σημαντικότερο ποσοστό αιολικών πάρκων συγκεντρώνεται στο ανατολικό τμήμα του ορεινού όγκου της Ροδόπης και τα Υ/Η (μικρά και μεγάλα) στο κεντρικό και δυτικό τμήμα της οροσειράς.

Το Ειδικό Πλαίσιο αναγνώρισε στην Περιφέρεια ΑΜΘ μία Περιοχή Αιολικής Προτεραιότητας, η οποία εκτείνεται στο Δήμο Αρριανών της ΠΕ Ροδόπης και στους Δήμους Αλεξανδρούπολης και Σουφλίου της ΠΕ Έβρου. Εν όψει της σύνταξης και έγκρισης Διαχειριστικού Σχεδίου για την περιοχή που περιλαμβάνει τις ΖΕΠ Ορεινού Έβρου-Κοιλιάδας Δέριου και Δάσους Δαδιάς-Σουφλίου, συστήνεται να λαμβάνονται υπόψη κατά την αδειοδοτική διαδικασία οι επιπλέον περιορισμοί που προτείνονται σε πρόσφατα δημοσιευθείσα μελέτη του WWF Ελλάς, πέραν της υποχρέωσης εκπόνησης ειδικών ορνιθολογικών μελετών, όπως προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία.

Τα προηγούμενα χρόνια παρουσίασε μεγάλη ζήτηση η ανάπτυξη φωτοβολταϊκών σταθμών, όπως φαίνεται από το πλήθος των αιτήσεων σε όλες τις ΠΕ της ΠΑΜΘ, ζήτημα που χρήζει ιδιαίτερης προσοχής καθώς δημιουργεί ευθεία σύγκρουση με τη γεωργική χρήση του αγροτικού χώρου της Περιφέρειας. Η πτώση της ζήτησης λόγω της μείωσης της τιμής του ρεύματος, καθώς και η ψήφιση του Ν. 4015/2011, με τον οποίο επαναφέρθηκε η απαγόρευση εγκατάστασης έργων ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ σε γη υψηλής παραγωγικότητας που ίσχυε προ του Ν. 3851/2010, φαίνεται να μειώνουν τις σχετικές πιέσεις στον αγροτικό χώρο. Η κατεύθυνση που δίδεται είναι η

ενθάρρυνση της εγκατάστασης Φ/Β συστημάτων σε οργανωμένους υποδοχείς (υφιστάμενες ΒΙΠΕ και ΒΙΟΠΑ και προτεινόμενα Επιχειρηματικά Πάρκα), καθώς και σε κτίρια, με αποφυγή περαιτέρω χωροθετήσεων εντός της γεωργικής γης.

Όσον αφορά, τέλος, στην ανάπτυξη μικρών υδροηλεκτρικών έργων, που παραμένει σε χαμηλά επίπεδα τα τελευταία χρόνια παρά τις ευνοϊκές γεωμορφολογικές συνθήκες της Περιφέρειας, προωθείται η υλοποίηση έργων για την κάλυψη τοπικών αναγκών ύδρευσης και άρδευσης, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις των Σχεδίων Διαχείρισης ΥΔ Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.

Άρθρο 9: Παραγωγικές δραστηριότητες εθνικής και περιφερειακής εμβέλειας– Δυνατότητες υποδοχής μεγάλων επενδύσεων

Οι σημειακές παραγωγικές δραστηριότητες εθνικής και περιφερειακής εμβέλειας οφείλουν να συμβάλλουν στην αναπτυξιακή φυσιογνωμία της περιφέρειας ΑΜΘ και οι δυνατότητες υποδοχής μεγάλων επενδύσεων πρέπει να κατευθυνθούν προς εκείνες τις περιοχές όπου θα μεγιστοποιούν την πολλαπλασιαστική αξία τους ως τέτοιες, χωρίς να έρχονται σε σύγκρουση με άλλες χρήσεις.

Μεταποίηση

Η περιφέρεια ΑΜΘ διαθέτει πέντε (5) Βιομηχανικές Περιοχές, δύο (2) Βιοτεχνικά Πάρκα (ΒΙΟΠΑ: Σαπών, Ορεστιάδας), ένα άτυπο βιομηχανικό πάρκο («ΒΙΟ.ΠΑ Προσοτσάνης»), ενώ άλλα δυο ΒΙΟΠΑ προτείνονται από τον υποκείμενο σχεδιασμό προς υλοποίηση.

Ταυτόχρονα, υπάρχουν σημαντικές και μεγάλες βιομηχανικές μονάδες εθνικής και περιφερειακής εμβέλειας όπως ΒΦΛ Καβάλας και η Βιομηχανία Ζάχαρης, που δεν είναι ενταγμένες σε τέτοιους υποδοχείς. Επίσης, υπάρχουν περιοχές συγκέντρωσης της μεταποίησης με διάσπαρτη χωροθέτηση, που σχετίζονται με την διαχρονική και παραδοσιακή εξειδίκευση σε διάφορους κλάδους. Πρόκειται για τις περιοχές που ανήκουν στις ΠΕ Δράμας, Καβάλας και Ξάνθης, εντοπίζονται γύρω από τους άξονες σύνδεσης της Καβάλας με τις πόλεις της Δράμας και της Ξάνθης και όπου η αποβιομηχάνιση της προηγούμενης περιόδου έχει αφήσει εντονότερα τα σημάδια της.

Στρατηγική επιλογή του επιδιωκόμενου πρότυπου χωρικής ανάπτυξης, αποτελεί η διαφοροποίηση της πολιτικής εγκατάστασης των δραστηριοτήτων της μεταποίησης προς ένα βιώσιμο μοντέλο ανάπτυξης της. Αυτό μεταφράζεται χωρικά στις εξής επιλογές:

- Στις ΠΕ Δράμας, Καβάλας και Ξάνθης προτείνεται η εντατικοποίηση στους υφιστάμενους υποδοχείς καθώς και η εφαρμογή εργαλείων που αφορούν τον επί τόπου μετασχηματισμό των περιοχών διάσπαρτης χωροθέτησης όπως ΕΠΕ και ΕΠΕΒΟ του υφιστάμενου νόμου για τα Επιχειρηματικά Πάρκα. Δεν προβλέπεται η εγκατάσταση νέων μονάδων πέρα από τους υποδοχείς «οργανωμένης μεταποιητικής δραστηριότητας», καθώς και προς αυτούς που πρόκειται να ιδρυθούν, ενώ προκρίνεται η δημιουργία νέων υποδοχέων μεταποίησης κυρίως γεωργικών προϊόντων.
- Στην ΠΕ Ροδόπης προτείνεται η ενίσχυση της πολιτικής μετεγκατάστασης, και η δημιουργία νέων υποδοχέων μεταποίησης κυρίως γεωργικών προϊόντων. Οι νέες μονάδες προβλέπεται να εγκατασταθούν εντός των οργανωμένων υποδοχέων.
- Στην ΠΕ Έβρου προτείνεται η ενίσχυση της μεταποίησης καθώς και των τάσεων δικτύωσης της. Ως προς την χωροθέτηση όσον αφορά στις οχλούσες μονάδες βιομηχανικής δραστηριότητας θα πρέπει να ενισχυθούν οι υπάρχοντες

οργανωμένοι υποδοχείς, ενώ για μονάδες χαμηλής όχλησης που αφορούν στην μεταποίηση κυρίως γεωργικών προϊόντων ιδίως στην περιοχή του Β. Έβρου θα πρέπει να εξετάζεται και η χωροθέτηση τους εκτός οργανωμένων υποδοχέων, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, εφόσον παράγουν σημαντικό αναπτυξιακό αποτέλεσμα στην ευρύτερη περιοχή.

Για τις υφιστάμενες μεγάλες βιομηχανικές μονάδες εθνικής και περιφερειακής εμβέλειας (όπως ΒΦΛ Καβάλας και η Βιομηχανία Ζάχαρης) προβλέπεται ο σταδιακός μετασχηματισμός τους σε οργανωμένες περιοχές με στόχο την παραμονή ή επέκτασή τους.

Τέλος για την ενίσχυση του ενδιαφέροντος εγκατάστασης εντός των οργανωμένων υποδοχέων θα πρέπει να εξεταστεί η περαιτέρω ενίσχυση των ποσοστών που παρέχονται στις επιχειρήσεις οι οποίες εγκαθίστανται σε ΒΕΠΕ.

Τουρισμός

Στην περιφέρεια ΑΜΘ δεν έχουν εντοπιστεί μέχρι σήμερα μεγάλες μονάδες ή δραστηριότητες εθνικής και περιφερειακής εμβέλειας στο τομέα του τουρισμού αλλά η ύπαρξη ευνοϊκού νομοθετικού πλαισίου με την πρόσφατη ρύθμιση για τα σύνθετα τουριστικά καταλύματα και το αναθεωρημένο ΕΠΧΣΑΑ για τον Τουρισμό, καθώς και η δυνατότητα ανάπτυξης ακινήτων με το εργαλείο του *Ειδικού Σχεδίου Χωρικής Ανάπτυξης Δημοσίων Ακινήτων* (ΕΣΧΑΔΑ), αναδεικνύει την ανάγκη οργάνωσης των δυνατοτήτων χωροθέτησης για τέτοιες δραστηριότητες.

Δυνατότητα χωροθέτησης μεγάλων τουριστικών μονάδων εντοπίζεται στις περιοχές της ζώνης δυτικά της Αλεξανδρούπολης έως την παραλία Πετρωτών και της περιαστικής ζώνης στα δυτικά της Καβάλας. Η δημιουργία Περιοχών Οργανωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης (ΠΟΤΑ) δεν θεωρείται ότι συνάδει με τον χαρακτήρα και την κλίμακα ανάπτυξης του τουρισμού στην Περιφέρεια ΑΜΘ. Αντ' αυτού προκρίνεται η Οργανωμένη Ανάπτυξη Παραγωγικών Δραστηριοτήτων μέσω ΠΟΑΠΔ.

Επενδύσεις σε ενεργειακούς πόρους

Το υψηλό αιολικό δυναμικό που παρουσιάζεται σε περιοχές της ΠΑΜΘ καθώς και η ύπαρξη γεωθερμικών πεδίων έχει καταστήσει την περιφέρεια ως σημαντικό κέντρο ανάπτυξης **των ΑΠΕ**. Ιδιαίτερα στην περίπτωση των αιολικών πάρκων το ΕΠΧΣΑΑ για τις ΑΠΕ αναγνώρισε κομμάτι της ορεινής περιοχής στα σύνορα της ΠΕ Ροδόπης και Έβρου ως Περιοχή Αιολικής Προτεραιότητας (ΠΑΠ).

Όσον αφορά στη **γεωθερμία**, βασικό ζητούμενο είναι η βέλτιστη – πολυδιάστατη αξιοποίηση των γεωθερμικών πεδίων για την ανάπτυξη εναλλακτικών δραστηριοτήτων (θέρμανση θερμοκηπιακών εγκαταστάσεων, ξήρανση αγροτικών προϊόντων, ανάπτυξη ειδικών μορφών ιχθυοκαλλιέργειας, ανάπτυξη ιαματικών και αγροτουριστικών εγκαταστάσεων κλπ.). Ιδιαίτερα όσον αφορά στην κύρια προβλεπόμενη χρήση, της αξιοποίησης για την ανάπτυξη θερμοκηπιακών καλλιέργειών, αυτή προτείνεται να διαφοροποιηθεί, κατά το δυνατόν, από τις εκτάσεις υψηλής παραγωγικότητας.

Στον τομέα των επενδύσεων σε εγκαταστάσεις άντλησης και επεξεργασίας **πετρελαίου** στα ανοιχτά της Καβάλας, θεωρείται σκόπιμο να δοθεί η δυνατότητα επέκτασης των γεωτρήσεων για την περαιτέρω ανάπτυξη της δραστηριότητας. Αντίστοιχη δυνατότητα ανάπτυξης σχετικών δραστηριοτήτων θεωρείται απαραίτητο να δοθεί και στη χερσαία ζώνη, υπό την προϋπόθεση κατάρτισης Σχεδίου Αντιμετώπισης Τεχνολογικού Ατυχήματος Μεγάλης Έκτασης (ΣΑΤΑΜΕ) για το σύνολο των υφιστάμενων και των προγραμματισμένων εγκαταστάσεων (πλωτών και χερσαίων).

Εξόρυξη

Σύμφωνα με τις κατευθύνσεις της εθνικής μεταλλευτικής πολιτικής, ο χωροταξικός σχεδιασμός θα πρέπει να διασφαλίζει τη δυνατότητα πρόσβασης στα κοιτάσματα ορυκτών πρώτων υλών και την επίλυση των θεμάτων ανταγωνισμού των χρήσεων γης, ώστε να επιτευχθεί ισόρροπη σχέση μεταξύ της βιώσιμης διασφάλισης των απαραίτητων ορυκτών πρώτων υλών, της οικονομικής ανάπτυξης, του κοινωνικού περιβάλλοντος, του φυσικού περιβάλλοντος (περιλαμβανομένης της αποκατάστασης υποβαθμισμένων περιοχών) και ανταγωνιστικών χρήσεων γης.

Στην ΠΑΜΘ, στον κλάδο αυτό ξεχωρίζουν σήμερα τα Λατομεία Μαρμάρου στις Περιφερειακές Ενότητες Καβάλας - Θάσου και Δράμας. Η στρατηγική της Περιφέρειας για τις δραστηριότητες της εξόρυξης μαρμάρου είναι η βιώσιμη περαιτέρω ανάπτυξη τους με τη θέσπιση οργανωμένων περιοχών μέσω του εργαλείου των ΠΟΑΠΔ. Μέχρι τότε, η χωροθέτηση τους πρέπει να εξετάζεται κατά περίπτωση, στο πλαίσιο της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης, λαμβάνοντας υπόψη περιορισμούς σε σχέση με τα τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, τα σχέδια διαχείρισης των περιοχών Natura 2000, τους αρχαιολογικούς χώρους, τα μνημεία, τους παραδοσιακούς οικισμούς και την επίπτωση τους στο τοπίο.

Λοιπές εξορύξεις όπως βιομηχανικά ορυκτά, ενεργειακές πρώτες ύλες, μεταλλικά και μη μεταλλικά ορυκτά, υποστηρίζονται με τη προϋπόθεση περιβαλλοντικά συμβατών όρων για κάθε μια. Από τον υποκείμενο σχεδιασμό θα πρέπει να θεσπιστούν συγκεκριμένοι χωρικοί περιορισμοί που θα εξειδικεύουν τις κατευθύνσεις της μεταλλευτικής πολιτικής λαμβάνοντας υπόψη τις λοιπές χρήσεις, το τοπίο και το περιβάλλον, ενώ σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η συνολική επίπτωση στην αναπτυξιακή φυσιογνωμία της περιοχής. Τα παραπάνω χρειάζεται να λαμβάνονται υπόψη και στο πλαίσιο της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

Δυνατότητες υποδοχής άλλων μεγάλων επενδύσεων

Στο πλαίσιο της ενίσχυσης του ρόλου της Αλεξανδρούπολης και Καβάλας ως διαμετακομιστικό εμπορευματικό κέντρο συνδυασμένων μεταφορών και εμπορευματικό κέντρο αντίστοιχα προκρίνεται η οργάνωση και η χωροθέτηση δραστηριοτήτων που σχετίζονται με logistics (εφοδιαστικής αλυσίδας) και χονδρεμπόριο / αποθήκευση σε εμπορευματικές ζώνες εντός των χερσαίων λιμενικών ζωνών. Παρόμοια ζώνη πρέπει να κριθεί ως προς τη σκοπιμότητα δημιουργίας της στην περιοχή του Ορμένιου ως υποστηρικτική στη διατροφική λειτουργία του κόμβου μεταφορών. Πρέπει πάντως να αποφευχθεί η ανάπτυξη τέτοιων δραστηριοτήτων κατά μήκος του άξονα σύνδεσης Ορμένιου – Αλεξανδρούπολης. Λοιπές άτυπες συγκεντρώσεις ιδίως στις περιμετρικές ζώνες των κύριων αστικών κέντρων καλούνται να αντιμετωπιστούν από τον υποκείμενο σχεδιασμό στο πλαίσιο της συνεκτικότερης σχέσης αστικού και περιαστικού περιβάλλοντος.

Άρθρο 10: Φυσικοί και πολιτιστικοί πόροι και δίκτυα εθνικής και περιφερειακής εμβέλειας

Το αίτημα για ολοκληρωμένο σχεδιασμό, αποτελεσματική διαχείριση και προστασία του συνόλου των φυσικών και πολιτιστικών πόρων, σε συνδυασμό με δράσεις αποκατάστασης, ανάπλασης και διαχείρισης τοπίων, φυσικών στοιχείων και αρχαιολογικών χώρων / ιστορικών τόπων παραμένει έγκυρο. Έτσι, στο παρόν Περιφερειακό Πλαίσιο, οι οριστικά πλέον οριοθετημένες και εκτεταμένες περιοχές του δικτύου «Natura 2000» της ΠΑΜΘ, τα θεσμοθετημένα Εθνικά Πάρκα και η προγενέστερη πρόταση για τα «Τόξα Υγροβιοτόπων και Αρχαιολογικών Χώρων» συνδυάζονται σε δίκτυα χωρικών ενότητων με σημαντική προτεραιότητα ανάδειξης

και προστασίας. Στο πλαίσιο αυτό αναδεικνύεται και ο στόχος του νέου πρότυπου χωρικής ανάπτυξης της Περιφέρειας για τη συγκρότηση ενός δικτύου ανάδειξης και προστασίας των φυσικών και πολιτιστικών πόρων. Οι κατευθύνσεις οργάνωσης των ενοτήτων αυτών είναι:

- Η προστασία μέσω της ανάδειξης,
- Η συγκρότηση φυσικών και πολιτιστικών πόρων σε ενιαία χωρικά σύνολα,
- Η λειτουργική προσπελασιμότητα και επισκεψιμότητα,
- Η ενιαία αντίληψη χωρικών ενοτήτων του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος.

Τα σημαντικότερα μεμονωμένα στοιχεία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος της ΠΑΜΘ, που αποτελούν τα κύρια στοιχεία πάνω στα οποία συγκροτούνται τα δίκτυα χωρικών ενοτήτων ανάδειξης και προστασίας της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς της Περιφέρειας, ταξινομούνται ως εξής:

1. Φυσικοί πόροι:

Διεθνούς σημασίας:

- Δέλτα Νέστου και γειτονικές λιμνοθάλασσες (υγρότοποι Ramsar),
- Δέλτα Έβρου (υγρότοποι Ramsar),
- Πόρτο Λάγος, Λίμνη Βιστωνίδα, Λίμνη Ισμαρίδα, γειτονικές λίμνες και λιμνοθάλασσες (υγρότοποι Ramsar, Τοπίο Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους),
- Οι ειδικοί φυσικοί τόποι των δύο νησιών, Θάσου και Σαμοθράκης (τρία ΤΙΦΚ), με την ορεινή μορφολογία του εδάφους και την πλούσια φυσική βλάστηση.

Εθνικής σημασίας:

- Στενά Νέστου (ΤΙΦΚ) και Αισθητικό Δάσος Νέστου,
- Μαρώνεια - Μεσημβρία (ΤΙΦΚ),
- Δάσος Δαδιάς Λευκίμης Σουφλίου.

Περιφερειακής σημασίας:

- Νέστος - Φράγματα Θησαυρού και Πλατανόβρυσης,
- Αισθητικό Δάσος Κοτζά-Ορμάν,
- Δάσος Τσίχλας Χαϊντού (ΤΙΦΚ) - Γυφτόκαστρο Ξάνθης (ΤΙΦΚ),
- Δάσος Φρακτού,
- Φαλακρό Όρος,
- Παραποτάμιο Δάσος Βόρειου Έβρου και Άρδα.

2. Χωρικές ενότητες τοπίων ιδιαίτερης σημασίας:

Διεθνούς σημασίας:

- Ζώνη Δράμας - Καβάλας: Φίλιπποι,
- Ζώνη Νέστου: Δέλτα Νέστου,
- Ζώνη Έβρου και πεδιάδα Ορεστιάδας: Δέλτα Έβρου,
- Ζώνη Σαμοθράκης: Σαμοθράκη.

Εθνικής σημασίας:

- Ζώνη Νέστου: Στενά Νέστου,
- Ζώνη κάμπου Ξάνθης - Κομοτηνής: Μαρώνεια - Μεσημβρία.

Περιφερειακής σημασίας:

- Ζώνη Νέστου: Φράγματα Θησαυρού και Πλατανόβρυσης,
- Ζώνη ορεινού όγκου Ροδόπης: Ορεινοί οικισμοί Ροδόπης,
- Ζώνη κάμπου Ξάνθης - Κομοτηνής: Πόρτο Λάγος, Λίμνη Βιστωνίδα, λίμνες και λιμνοθάλασσες και παραλίμνιοι οικισμοί.

3. Κυριότεροι αρχαιολογικοί χώροι διεθνούς σημασίας:

- Αρχαιολογικός χώρος Φιλίππων (υποψήφιος για ένταξη στην UNESCO) (αρχαία πόλη των Φιλίππων, νεκροταφείο, προϊστορικός οικισμός Ντικιλίτας και το μνημείο Βασιλική Γ', εκτός των τειχών της αρχαίας πόλης),
- Αρχαιολογικός χώρος Αβδήρων (αρχαία πόλη),
- Αρχαιολογικός χώρος Μαρώνειας (αρχαία πόλη),
- Αρχαιολογικός χώρος Μεσημβρίας - Ζώνης,
- Αρχαιολογικός χώρος Θάσου (αρχαία πόλη και λιμάνι),
- Αρχαιολογικός χώρος Σαμοθράκης (Ιερό των μεγάλων Θεών και κέντρο λατρείας),
- Αρχαία πόλη Τοπείρου, αρχαίο παραποτάμιο οικισμοί Νέστου.

4. Μουσεία εθνικής σημασίας:

- Κρατικά μουσεία: Καβάλας, Δράμας, Αβδήρων, Αλεξανδρούπολης, Κομοτηνής.
- Θεματικά μουσεία με τοπικά χαρακτηριστικά:
 - Μεταξιού και Τέχνης Μεταξιού στο Σουφλί,
 - Εθνολογικό Μουσείο Θράκης «Αγγελική Γιαννακίδου» στην Αλεξανδρούπολη,
 - Εκκλησιαστικά Μουσεία Αλεξανδρούπολης, Δράμας και Ξάνθης,
 - Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Αλεξανδρούπολης,
 - Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Ροδόπης στο Παρανέστι κ.ά.

5. Ιστορικοί χώροι εθνικής σημασίας:

- Παλιά πόλη της Ξάνθης.
- Βυζαντινά Οθωμανικά μνημεία (Φέρες, Διδυμότειχο κλπ.) και μοναστήρια,
- Παραδοσιακοί οικισμοί (36 κηρυγμένοι και προστατευμένοι στο σύνολο, οι περισσότεροι στην ΠΕ Καβάλας), ΥΠΕΚΑ (ΦΕΚ 398/13.11.1978),

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ: Στρατηγικές κατευθύνσεις χωρικής ανάπτυξης

Άρθρο 11: Διάρθρωση του περιφερειακού οικιστικού δικτύου

Η συγκρότηση ενός ισόρροπου και διαφοροποιημένου δικτύου πόλων διαπεριφερειακής σημασίας, και η συγκρότηση λειτουργικών αναπτυξιακών ενοτήτων στο σύνολο της Περιφέρειας, θα συμβάλλουν τόσο στην βελτίωση της θέσης της στον ευρύτερο χώρο, όσο και στην εσωτερική συγκρότηση του αναπτυξιακού της προτύπου. Προς αυτή την κατεύθυνση προβλέπεται η ενίσχυση, βελτίωση και ισχυροποίηση των αστικών κέντρων σε όλα τα επίπεδα, και η συναρμογή τους με ένα πλέγμα παραγωγικών δραστηριοτήτων που αναπτύσσεται γύρω από αυτά.

Το οικιστικό δίκτυο, κατά τα πρότυπα του Γενικού Πλαισίου ΧΣΑΑ, διαρθρώνεται σε οκτώ επίπεδα. Στο πρώτο επίπεδο αναφέρεται στα δύο μητροπολιτικά κέντρα Αθήνας και Θεσσαλονίκης, το δεύτερο (πρωτεύοντες εθνικοί πόλοι) περιλαμβάνει την Κομοτηνή και την Αλεξανδρούπολη, ως αναπτυξιακό δίπολο αλληλοσυμπληρούμενων αστικών κέντρων. Το τρίτο επίπεδο (δευτερεύοντες εθνικοί πόλοι) περιλαμβάνει την πόλη της Καβάλας, ενώ το τέταρτο (λοιποί εθνικοί πόλοι) την Δράμα και τη Ξάνθη. Ακολουθώντας στο πέμπτο επίπεδο κατατάσσονται η Ορεστιάδα και ο Λιμένας Θάσου (λοιπά κέντρα ΠΕ/σημαντικά αστικά κέντρα) και στο έκτο επίπεδο οι έδρες των νέων Καλλικράτειων Δήμων. Στο έβδομο επίπεδο κατατάσσονται αντίστοιχα οι έδρες των Δημοτικών Ενοτήτων – δηλαδή οι έδρες των πρώην Καποδιστριακών Δήμων – και στο όγδοο όλοι οι υπόλοιποι οικισμοί.

Στο παρόν ΠΠΧΣΑΑ, η θέση κάθε οικιστικού κέντρου στο ευρύτερο οικιστικό πλέγμα της Περιφέρειας καθορίζεται σύμφωνα με το ρόλο του ως προς τις διοικητικές και κοινωνικές υποδομές, τις παρεχόμενες υπηρεσίες, τις αναπτυξιακές του προοπτικές, την δυναμική και την γενικότερη «βαρύτητα» που κατέχει στην ιεραρχία του οικιστικού δικτύου. Σε γενικές γραμμές η διάρθρωση του οικιστικού δικτύου της Περιφέρειας διατηρεί τη δομή η οποία προκύπτει από τις προβλέψεις του ΓΠΧΣΑΑ, με λίγες διαφοροποιήσεις, όπως εμφανίζεται στον ακόλουθο πίνακα:

Πίνακας 6: Διάρθρωση οικιστικού δικτύου στην ΠΑΜΘ			
Επίπεδα οικιστικού δικτύου (κατάταξη ΓΠΧΣΑΑ)	Επίπεδα οικιστικού δικτύου (κατάταξη ΠΠΧΣΑΑ)	Ρόλος	Οικισμοί
1 ^ο	1 ^ο	Μητρόπολη - Έδρα Αποκεντρωμένης Διοίκησης	-----
2 ^ο	2 ^ο	Πρωτεύον Εθνικός Πόλος Έδρα Περιφέρειας	▪ Κομοτηνή ▪ Αλεξανδρούπολη: Περιφερειακό Μητροπολιτικό Κέντρο, Αναπτυξιακό Δίπολο
3 ^ο	3 ^ο	Δευτερεύον Εθνικός Πόλος Έδρα Περιφερειακής Ενότητας	▪ Καβάλα (λειτουργικό/αστικό δίπολο Καβάλα-Δράμα)
4 ^ο	4 ^ο	Λοιποί Εθνικοί Πόλοι Έδρες Περιφερειακών Ενοτήτων	▪ Δράμα ▪ Ξάνθη
5 ^ο	5 ^ο	Πρωτεύοντα Περιφερειακά Κέντρα Αστικά	▪ Ορεστιάδα – Διδυμότειχο: Λειτουργικό/αναπτυξιακό δίπολο
6 ^ο	6 ^ο ενισχυμένο	Τοπικά Αναπτυξιακά Κέντρα	▪ Κ.Νευροκόπι ▪ Προσοτσάνη ▪ Παρανέστι – Σταυρούπολη (δίπολο) ▪ Καλαμπάκι – Δοξάτο (δίπολο) ▪ Ελευθερούπολη ▪ Χρυσούπολη ▪ Θάσος (Λιμένας) ▪ Γενησσέα ▪ Σμίνθη - Εχίνος - Κένταυρος (τρίπολο) ▪ Ίασμος ▪ Σάπες ▪ Σουφλί ▪ Σαμοθράκη
		Αποτελούν ταυτόχρονα Έδρες Καλλικράτειων Δήμων και κέντρα αναπτυξιακών ενοτήτων	▪ Εύλαλο ▪ Φιλλύρα ▪ Ξυλαγανή *
7 ^ο	7 ^ο	Έδρες Δ.Ε. (πρώην Καποδιστριακών δήμων)	Φωτολίβος, Νικηφόρος, Σιδηρόνερο, Δοξάτο, Κρηνίδες, Ν.Πέραμος, Φαληψός, Μουσθένη, Νικήσιανη, Κεραμωτή, Λεκάνη, Αβδηρα, Σέλερο, Θέρμες, Κοτύλη, Σάτρες, Αίγειρος, Ν.Σιδηροχώρι, Σώστης, Αμαξάδες, Αρριανά, Οργάνη, Κέχρος, Άνθεια, Φέρες, Τυχερό, Λάβαρα, Μεταξάδες, Ν.Βύσσα, Δίκαια, Κυπρίνος
8 ^ο	8 ^ο	Λοιποί οικισμοί	Όλοι οι υπόλοιποι οικισμοί

* Η Ξυλαγανή αποτελεί έδρα αναπτυξιακής ενότητας χωρίς να αποτελεί έδρα Καλλικράτειου δήμου.

2^ο επίπεδο: Κομοτηνή - Αλεξανδρούπολη

Η Κομοτηνή και η Αλεξανδρούπολη, ορίζονται ως «Περιφερειακό Μητροπολιτικό Κέντρο – Αναπτυξιακό Δίπολο» σε εξειδίκευση των προβλέψεων του Εθνικού Πλαισίου. Σε αυτή την επιλογή συνηγορεί το γεγονός ότι ισχυρές συμπληρωματικές σχέσεις οι οποίες οδηγούν στην ενδυνάμωση και των δύο πόλεων ως πρωτευόντων εθνικών πόλων και – μέσω του διπόλου – στην ανάδειξη της Κομοτηνής ως Έδρας της Περιφέρειας. Συγκεκριμένα, η αύξηση των ροών που αναμένεται να αποκτήσει η Αλεξανδρούπολη ως διαμετακομιστικό κέντρο με διεθνή ρόλο, θα εντείνει τον ρόλο της Κομοτηνής ως κέντρο της Περιφέρειας. Αντίστοιχα η ενδυνάμωση του διασυνοριακού ρόλου της Κομοτηνής αναμένεται να αυξήσει τις συνεργασίες και εν δυνάμει και τις ροές που θα εκφραστούν μέσω της Αλεξανδρούπολης. Ταυτόχρονα είναι θεμιτή μία συμπληρωματικότητα ως προς τις αστικές και κοινωνικές υποδομές καθώς και αντίστοιχη συμπληρωματικότητα ως προς τους υποδοχείς δραστηριοτήτων.

Σε αυτό το πλαίσιο η **Κομοτηνή** ορίζεται ως πρωτεύων εθνικός πόλος διαπεριφερειακής ακτινοβολίας, οικονομικό – διοικητικό κέντρο με διεθνή και διασυνοριακό ρόλο. Ο διασυνοριακός ρόλος της οφείλει να ενισχυθεί μέσω των πρωτοβουλιών της Περιφέρειας σε επίπεδο φορέων ώστε να γίνει πόλος εξωστρέφειας και διασυνοριακής και διεθνούς συνεργασίας. Ως διοικητικό κέντρο αποτελεί βασικό πυκνωτή των διοικητικών λειτουργιών της Περιφέρειας. Ως αστικό κέντρο μια ευρύτερης ενδοχώρας προτείνεται να αποτελέσει πόλο αγροτικής επιχειρηματικότητας, οργανώνοντας την ανασυγκρότηση του αγροτικού τομέα, καθώς και πόλο ανασυγκρότησης του δευτερογενούς τομέα σε σύνδεση με την καθετοποίηση της αγροτικής παραγωγής.

Η βελτίωση της θέσης της Κομοτηνής σε σχέση με τις όμορες χώρες προϋποθέτει ολοκλήρωση της οδικής σύνδεσης Κομοτηνής – Νυμφαίας και διερεύνηση της σκοπιμότητας αντίστοιχης σιδηροδρομικής σύνδεσης με τη Βουλγαρία. Οι συνδέσεις της πόλης με τα αεροδρόμια και τα δύο λιμάνια της Περιφέρειας κρίνονται ικανοποιητικές και αναμένονται να βελτιωθούν με την ολοκλήρωση της σύνδεσης του νέου λιμένα της Καβάλας με το σιδηροδρομικό δίκτυο.

Η **Αλεξανδρούπολη** ορίζεται ως πρωτεύων εθνικός πόλος – πύλη διεθνούς και διαπεριφερειακής ακτινοβολίας, διαμετακομιστικό εμπορευματικό κέντρο συνδυασμένων μεταφορών και τουριστικός πόλος. Η Αλεξανδρούπολη βρίσκεται σε ευνοϊκή γεωγραφική θέση, με αυξημένες αναπτυξιακές δυνατότητες, ιδιαίτερα σε τομείς όπως η ενέργεια και οι μεταφορές. Αναγνωρίζεται ως πύλη διεθνούς και διαπεριφερειακής ακτινοβολίας, κυρίως λόγω του ρόλου που μπορεί να διαδραματίσει ως κέντρο διαμετακομιστικού εμπορίου και συνδυασμένων μεταφορών στο πλαίσιο του γενικότερου σχεδίου παράκαμψης των στενών των Δαρδανελίων.

Σε διαπεριφερειακό επίπεδο η Αλεξανδρούπολη αποτελεί τη μια από τις δυο θαλάσσιες πύλες σύνδεσης της ΠΑΜΘ με το Βόρειο Αιγαίο και την υπόλοιπη νησιωτική χώρα. Ως κέντρο της περιφερειακής ενότητας και κύριο αστικό κέντρο του Έβρου, αποτελεί αστικό πυκνωτή παραγωγικών δραστηριοτήτων της ενδοχώρας, ενώ παράλληλα καθιερώνεται ως τουριστικός πόλος, με έμφαση στον κλασσικό θερινό και στον αστικό και συνεδριακό τουρισμό. Σε αυτό το επίπεδο δημιουργεί συμπληρωματικές σχέσεις με άλλες τουριστικές ζώνες της Περιφέρειας και με τη Σαμοθράκη, η οποία αποτελεί επίσης εν δυνάμει τουριστικό προορισμό.

Για να διαδραματίσει κεντρικό ρόλο ως πύλη εισόδου στη βαλκανική ενδοχώρα και στην ανατολική Ευρώπη, θα πρέπει να ολοκληρωθούν μια σειρά από έργα τεχνικής

κυρίως υποδομής. Ως τέτοια αναφέρονται πρωτίστως η βελτίωση των υποδομών και των εγκαταστάσεων του λιμένα και του αεροδρομίου ενώ πρέπει να υπάρξει διασύνδεση μεταξύ του λιμένα, του αερολιμένα και του σιδηροδρομικού και οδικού δικτύου (Εγνατία). Ως σημαντική παράμετρος αναδεικνύεται η ολοκλήρωση (σε οδικό και σιδηροδρομικό επίπεδο) του κάθετου οδικού άξονα προς Ορμένιο. Παράλληλα με τις υποδομές είναι κρίσιμο να εδραιωθούν διασυννοριακές συνεργασίες και να επιτευχθούν επιχειρηματικές συμφωνίες με την παρέμβαση της Περιφέρειας αλλά και της κεντρικής διοίκησης.

3ο επίπεδο: Καβάλα

Η **Καβάλα** ορίζεται ως δευτερεύων εθνικός πόλος διαπεριφερειακής εμβέλειας - πύλη διαπεριφερειακής εμβέλειας με διεθνή ρόλο ως εμπορευματικό κέντρο και τουριστικό πόλο. Η ενίσχυση του άξονα Καβάλα – Δράμα και οι πυκνώσεις των ενδιάμεσων χρήσεων αναμένεται να δώσει ώθηση στην τοπική οικονομία και να τονώσει τον τριτογενή καθώς και το δευτερογενή τομέα που δέχονται έντονο ανταγωνισμό λόγω της εγγύτητας με το μητροπολιτικό κέντρο της Θεσσαλονίκης. Με αυτή την έννοια, αν και διατηρείται για την κάθε πόλη ο ιδιαίτερος αναπτυξιακός ρόλος, η γεωγραφική και οικονομική σχέση μεταξύ της Καβάλας και της Δράμας οδηγούν στον καθορισμό των δύο πόλεων ως **λειτουργικού – αστικού δίπολου**.

Ο διαπεριφερειακός ρόλος της Καβάλας ανάγεται στη λειτουργία της ως πύλης εισόδου-εξόδου για ένα μεγάλο τμήμα της περιφέρειας, με υποδομές που στηρίζουν τόσο το εμπόριο (μέσω κυρίως του νέου λιμένα «Φίλιππος Β»), όσο και την επιβατική κίνηση μέσω του αστικού λιμανιού, του αεροδρομίου και της Εγνατίας οδού. Ο διεθνής της ρόλος αφορά κυρίως στο αεροδρόμιο και την προσέλκυση τουριστών, στο λιμάνι της πόλης της Καβάλας με τον χαρακτηρισμό του ως λιμάνι κρουαζιέρας αλλά και στο νέο εμπορευματικό λιμάνι («Φίλιππος Β'»). Το τελευταίο έχει δυνατότητες με τη διασύνδεση του με το σιδηροδρομικό δίκτυο και την επέκταση της λιμενικής του ζώνης, να μετατραπεί σε εξαγωγικό εμπορευματικό κέντρο της Περιφέρειας. Επίσης η Καβάλα αποτελεί καθιερωμένο τουριστικό πόλο συνδεδεμένο και με την τουριστική κίνηση της Θάσου, ο οποίος αναμένεται να εμπλουτιστεί, αφενός μέσω της σύνδεσης του με την ενδοχώρα και το διαφοροποιημένο τουριστικό της απόθεμα, και αφετέρου με την κρουαζιέρα και το θαλάσσιο τουρισμό.

Για τη βελτίωση της διασύνδεσης της πόλης με το πρωτεύον δίκτυο σε ενδοπεριφερειακό και διαπεριφερειακό επίπεδο καθώς και με τα διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών προβλέπονται η δημιουργία νέου άξονα Καβάλα (λιμάνι «Φίλιππος Β'») – Σέρρες (Προμαχώνας), η βελτίωση του οδικού άξονα Καβάλα – Δράμα και η δημιουργία περιφερειακής οδού της πόλης. Για την ολοκλήρωση του συστήματος συνδυσασμένων μεταφορών προβλέπεται επιπλέον η δημιουργία ευρείας λιμενικής ζώνης συμπληρωματικών δραστηριοτήτων στο λιμένα «Φίλιππος Β'» και η σύνδεσή του με το σιδηροδρομικό δίκτυο.

4ο επίπεδο: Δράμα, Ξάνθη

Η **Δράμα**, ως έδρα περιφερειακής ενότητας, εντάσσεται στους λοιπούς πόλους περιφερειακής εμβέλειας και ορίζεται ως κέντρο περιφερειακής ανάπτυξης, αστικός πυκνωτής υπηρεσιών για την υποστήριξη του πρωτογενή και του δευτερογενή τομέα και πύλη προς τον ορεινό όγκο της Ροδόπης. Η προνομιακή σχέση της με την Καβάλα διαμορφώνει όρους συνδυσασμένης αστικής ανάπτυξης των δύο κέντρων, δεδομένο που οδηγεί στον ορισμό του λειτουργικού – αστικού δίπολου Καβάλας – Δράμας. Ο ρόλος της ως κέντρο διασυννοριακής συνεργασίας παραμένει, αν και μέχρι σήμερα δεν έχει επιβεβαιωθεί από τις εγκατεστημένες διασυννοριακές ροές και σχέσεις.

Η Δράμα συνδέεται με σχέσεις διοικητικής και λειτουργικής εξάρτησης με τους δήμους της Περιφερειακής Ενότητας. Ταυτόχρονα αποτελεί πύλη προς τον ορεινό όγκο της Ροδόπης μέσω του Σιδηρόνερου αλλά και των δήμων Παρανεστίου και Κ. Νευροκοπίου (Φαλακρό). Μ' αυτή την έννοια, συνδεδεμένη και με την Καβάλα, αποτελεί πόλο πολιτιστικού / αστικού και εναλλακτικού / ορεινού τουρισμού.

Για τη βελτίωση της διασύνδεσης της πόλης με το πρωτεύον δίκτυο σε ενδοπεριφερειακό και διαπεριφερειακό επίπεδο καθώς και με τα διευρωπαϊκά δίκτυα προβλέπονται η βελτίωση του οδικού άξονα Καβάλα – Δράμα και η βελτίωση του άξονα Δράμα – Αμφίπολη. Μέσω του τελευταίου δίδεται η δυνατότητα σύνδεσης της Δράμας με τον άξονα Καβάλα – Σέρρες - Προμαχώνας και τα διευρωπαϊκά δίκτυα (E61).

Η **Ξάνθη**, ως έδρα περιφερειακής ενότητας, εντάσσεται στους λοιπούς πόλους περιφερειακής εμβέλειας και ορίζεται ως κέντρο περιφερειακής ανάπτυξης, αστικός πυκνωτής υπηρεσιών για την υποστήριξη του πρωτογενή και του δευτερογενή τομέα και πόλος αστικού και εναλλακτικού / ορεινού τουρισμού. Η πόλη έχει καθιερωθεί ως πόλος εκπαίδευσης (ΑΕΙ), καθώς και πολιτισμού και αστικού τουρισμού. Αποτελεί επίσης πύλη εισόδου προς τον ορεινό όγκο της Ροδόπης. Στο πλαίσιο αυτό προβλέπεται η ανάληψη κοινών δράσεων με τη Δράμα για την προβολή του ορεινού όγκου ως οικοτουριστικού προορισμού.

Η Ξάνθη συνδέεται με σχέσεις διοικητικής και λειτουργικής εξάρτησης με τους δήμους της Περιφερειακής Ενότητας. Επίσης διατηρεί συμπληρωματικές σχέσεις τόσο με την Καβάλα όσο και με την Κομοτηνή. Διαθέτει καλή διασύνδεση με τα μεταφορικά δίκτυα, ενώ ευνοείται προνομιακά στην προοπτική σιδηροδρομικής σύνδεσης «Φίλιππος Β'» - Τοξότες. Η προοπτική βελτιωμένης διασύνδεσης με τη Βουλγαρία (Smolyan - Plovdiv μέσω Εχίνου), της προσδίδουν μερικώς και διασυνοριακό ρόλο.

5ο επίπεδο: Ορεστιάδα - Διδυμότειχο

Η υφιστάμενη συνολική αναπτυξιακή αδυναμία της ευρύτερης ενότητας του βορείου Έβρου εμποδίζει την παραπέρα ανάδειξη και την ανάληψη σαφούς αναπτυξιακού ρόλου από τις δύο πόλεις. Για την αντιστροφή αυτής της κατάστασης προβλέπεται η συγκρότηση **λειτουργικού – αναπτυξιακού δίπολου** με ρόλο 5ου επιπέδου. Στόχος είναι οι δύο οικισμοί να αποτελέσουν από κοινού τους αστικούς πυκνωτές για την υποστήριξη του πρωτογενή και του δευτερογενή τομέα στην ευρύτερη αναπτυξιακή ενότητα. Ταυτόχρονα, το δίπολο προορίζεται να αναλάβει σημαντικό διασυνοριακό ρόλο μέσω της πολύπλευρης διασύνδεσής της (παραγωγικής, πολιτιστικής, μεταφορικής) με την Αδριανούπολη στην Τουρκική πλευρά του Έβρου (και, μέσω αυτής, με τον διευρωπαϊκό μεταφορικό και αναπτυξιακό άξονα Orient / East Med) καθώς και με τη Βουλγαρία, με δυνατότητες διακρατικής συνεργασίας και συνεργειών. Γενικότερα, για την ευρύτερη περιοχή, εκτιμάται ότι διατηρείται η αναγκαιότητα για εφαρμογή ειδικών κινήτρων και πολιτικών που θα βοηθήσουν προς την κατεύθυνση διαμόρφωσης ενός διαφορετικού αναπτυξιακού προφίλ με διασυνοριακά χαρακτηριστικά και συγκράτηση του πληθυσμού με ευνοϊκότερων συνθηκών που προκύπτουν από και την ιδιότητα της Βουλγαρίας ως μέλους της ΕΕ.

Η **Ορεστιάδα** ορίζεται ως κέντρο περιφερειακής ανάπτυξης με διασυνοριακό χαρακτήρα, χαρακτηρισμός που διατηρείται από το υφιστάμενο ΠΠΧΣΑΑ και ανταποκρίνεται και σήμερα στο ρόλο που θα έπρεπε να αναλάβει η πόλη λόγω κυρίως της γεωγραφικής της θέσης. Η πόλη προβλέπεται να λειτουργήσει ως πύλη εισόδου στη χώρα και η θέση της επί διευρωπαϊκού μεταφορικού και αναπτυξιακού άξονα διατηρεί αμείωτες τις προοπτικές βελτίωσης των συνθηκών για ανάπτυξη

δραστηριοτήτων του δευτερογενή και τριτογενή τομέα. Ταυτόχρονα, πόλη αποτελεί κέντρο μίας ευρύτερης εύφορης αγροτικής ενδοχώρας στην ενδείκνυται η καθετοποίηση της αγροτικής παραγωγής με την αντίστοιχη μεταποιητική δραστηριότητα προϊόντων του πρωτογενή τομέα.

Το **Διδυμότειχο** αποτελεί αστικό κέντρο βου επιπέδου (έδρα Δήμου), διαθέτει όμως ειδικό αναπτυξιακό και ιστορικό βάρος και λειτουργεί συμπληρωματικά προς την Ορεστιάδα, δεδομένης και της παρουσίας διοικητικών και κοινωνικών υποδομών. Μ' αυτή την έννοια διατηρείται ο χαρακτηρισμός του ως ιστορική πόλη-πύλη, με δυνατότητες πολύπλευρης ανάπτυξης.

6^ο επίπεδο ενισχυμένο: Τοπικά Αναπτυξιακά Κέντρα.

Έδρες Καλλικράτειων Δήμων και Αναπτυξιακών Ενοτήτων.

Οι έδρες των νέων διευρυμένων Δήμων, όπως προέκυψαν από το πρόγραμμα «Καλλικράτης», αποτελούσαν ήδη – στις περισσότερες περιπτώσεις – έδρες των «Καποδιστριακών» ΟΤΑ. Εξαιρεση αποτελεί ο οικισμός της Σμίνθης οποίος αναδείχθηκε για πρώτη φορά ως έδρα δήμου. Συνολικά, στην ΠΑΜΘ, αναφερόμαστε σε δεκαέξι (16) οικισμούς.

Από αυτούς, όσοι αποτελούν ταυτόχρονα έδρες δήμων και κέντρα αναπτυξιακών ενοτήτων ορίζονται ως ενισχυμένα τοπικά αναπτυξιακά κέντρα. Με αυτή την έννοια εξαιρείται ο οικισμός Εύλαλο (έδρα του δήμου Τοπείρου), ο οποίος εντάσσεται στην αναπτυξιακή ενότητα «δ. Τοπείρου – δ. Αβδήρων» στην οποία ορίζεται ως κέντρο η Γενισέα, και ο οικισμός Φιλλύρα (έδρα του δήμου Αρριανών) ο οποίος εντάσσεται στην αναπτυξιακή ενότητα «ΔΕ Σαπών – Δ. Αρριανών» στην οποία ορίζονται ως κέντρο οι Σάπες (έδρα του ομώνυμου δήμου).

Παράλληλα, οικισμοί οι οποίοι δεν αποτελούν σήμερα έδρες Δήμων ορίζονται επίσης ως ενισχυμένα τοπικά αναπτυξιακά κέντρα, στο βαθμό που αποκτούν πολυσθενείς συνδέσεις με άλλους οι οποίοι πληρούν το παραπάνω κριτήριο, δημιουργώντας λειτουργικά / αναπτυξιακά δίπολα ή τρίπολα.

Συνολικά, οι οικισμοί οι οποίοι εντάσσονται στο 6^ο ενισχυμένο επίπεδο και ορίζονται ενισχυμένα τοπικά αναπτυξιακά κέντρα είναι οι:

- Κ.Νευροκόπι
- Προσοτσάνη
- Παρανέστι – Σταυρούπολη (δίπολο)
- Καλαμπάκι – Δοξάτο (δίπολο)
- Ελευθερούπολη
- Χρυσούπολη
- Θάσος (Λιμένας)
- Γενησσέα
- Σμίνθη – Εχίνος – Κένταυρος (τρίπολο)
- Ίασμος
- Σάπες
- Σουφλί
- Σαμοθράκη

Ο ρόλος των οικισμών αυτών περιγράφεται στη συνέχεια.

Το **Κάτω Νευροκόπι** αποτελεί έδρα του ομώνυμου Καλλικράτειου δήμου και κέντρο αναπτυξιακής ενότητας με μεθοριακό χαρακτήρα. Επιφορτίζεται με ρόλο δευτερεύοντος περιφερειακού κέντρου ειδικής αγροτικής ανάπτυξης, οικοανάπτυξης, εναλλακτικού τουρισμού και διαχείρισης του ορεινού χώρου (υλοτομία, εξόρυξη, χειμερινός τουρισμός). Ο ρόλος του ως κόμβος διασυνοριακής επιχειρηματικής

δραστηριότητας παραμένει ως δυνατότητα, εφόσον αναπτυχθούν οι ανάλογες διασυννοριακές συνεργασίες και δικτυώσεις.

Η **Προσοτσάνη** αποτελεί έδρα του ομώνυμου Καλλικράτειου δήμου και κέντρο αναπτυξιακής ενότητας με μεθοριακό χαρακτήρα. Αναλαμβάνει ρόλο δευτερεύοντος περιφερειακού κέντρου ειδικής αγροτικής ανάπτυξης (γεωργία – κτηνοτροφία) και μεταποίησης αγροτικών προϊόντων, καθώς και διαχείρισης του ορεινού χώρου (υλοτομία, εξόρυξη).

Το **δίπολο Καλαμπάκι – Δοξάτο** συστήνεται και ορίζεται ως κέντρο αναπτυξιακής ενότητας με αγροτικό χαρακτήρα. Αναλαμβάνει ρόλο δευτερεύοντος περιφερειακού κέντρου αγροτικής ανάπτυξης.

Η **Ελευθερούπολη** αποτελεί έδρα Καλλικράτειου δήμου (δ. Παγγαίου) και κέντρο αναπτυξιακής ενότητας με πολλαπλό χαρακτήρα (τουρισμός – Β' κατοικία, ορεινή ανάπτυξη, αγροτική ανάπτυξη).

Το **δίπολο Παρανέστι – Σταυρούπολη** συστήνεται και αναλαμβάνει ρόλο δευτερεύοντος περιφερειακού κέντρου αγροτικής ανάπτυξης. Ορίζεται ως κέντρο αναπτυξιακής ενότητας με χαρακτήρα οικοανάπτυξης (αγροτική ανάπτυξη βασισμένη σε ειδικά και εναλλακτικά προϊόντα, ορεινή και βιολογική κτηνοτροφία, μελισσοκομία, μεταποίηση αγροτικών προϊόντων, συνεταιριστικές και καινοτόμες δράσεις).

Η **Χρυσούπολη** αποτελεί έδρα Καλλικράτειου δήμου (δ. Νέστου) και κέντρο αναπτυξιακής ενότητας με πολλαπλό χαρακτήρα (ορεινή ανάπτυξη, αγροτική ανάπτυξη, εναλλακτικός τουρισμός, εφαρμογή πρότυπων μεθόδων αγρο-περιβαλλοντικής διαχείρισης). Είναι ημιαστικό κέντρο με εγγύτητα προς την Καβάλα και την Ξάνθη (και τις αντίστοιχες αυξημένες ροές και αλληλοεξαρτήσεις με τα δύο αστικά κέντρα), επί του άξονα της Εγνατίας και πλησίον των παραγωγικών δραστηριοτήτων της Νέας Καρβάλης και, εκτός από κέντρο του ευρύτερου γεωργικού χώρου, καρπώνεται και οφέλη από την παρουσία του αεροδρομίου και του λιμένα της Κεραμωτής.

Η **Θάσος (Λιμένας)**, παρά το γεγονός πως αποτελεί τυπικά έδρα της ομώνυμης Π.Ε. δεν προβλέπεται να αποκτήσει αντίστοιχη αναπτυξιακή δυναμική και υποδομές, λόγω του σχετικά μικρού πληθυσμιακού της μεγέθους, των περιορισμένων αναπτυξιακών ροών που καλείται να υποστηρίξει αλλά και της εγγύτητας και εξάρτησής της από την πόλη της Καβάλας. Ως εκ τούτου κατατάσσεται στους οικισμούς του ενισχυμένου 6^{ου} επιπέδου ως έδρα Καλλικράτειου δήμου και κέντρο αναπτυξιακής ενότητας με ιδιαίτερα (νησιωτικά) χαρακτηριστικά. Αποτελεί το εμπορικό και διοικητικό κέντρο όλου του νησιού, όπου πέραν του τουριστικού προϊόντος είναι γνωστό και για σημαντική παραγωγή του πρωτογενή και του δευτερογενή τομέα (εξόρυξη μαρμάρου). Προβλέπεται ότι θα διατηρήσει τον ρόλο του τοπικού αναπτυξιακού κέντρου με έμφαση στις τουριστικές υπηρεσίες (κύρια κατά τη θερινή περίοδο) και τις εξυπηρετήσεις της τοπικής παραγωγής.

Η **Γενισέα** αποτελεί έδρα Καλλικράτειου δήμου (δ. Αβδήρων) και κέντρο αναπτυξιακής ενότητας (δ. Τοπείρου – δ. Αβδήρων) με διττό χαρακτήρα (ζώνη παρανέστιας αγροτικής ανάπτυξης με γη υψηλής παραγωγικότητας και δυνατότητα ανάπτυξης της γεωθερμίας, ζώνη εναλλακτικού τουρισμού και διαχείρισης περιβάλλοντος). Πρόκειται για ιστορικό οικισμό, εύρωστο πληθυσμιακά με επίκαιρη θέση στο πρωτεύον περιφερειακό οδικό δίκτυο στην πεδινή ζώνη της Ξάνθης.

Το «**τρίπολο**» **Σμίνθη – Εχίνος – Κένταυρος** συστήνεται και αναλαμβάνει ρόλο δευτερεύοντος περιφερειακού κέντρου αγροτικής ανάπτυξης. Ορίζεται ως κέντρο αναπτυξιακής ενότητας με χαρακτήρα ορεινής κατοίκησης (πυκνό δίκτυο

κατοικημένων ορεινών οικισμών), οικοανάπτυξης εναλλακτικού, πολιτιστικού, ορεινού, και ιαματικού τουρισμού (Θέρμες) και διαχείρισης και ανάδειξης της σχέσης ανθρωπογενούς και φυσικού περιβάλλοντος. Ως τέτοιο (τρίπολο). Ο ορισμός του τρίπολου έρχεται να αντισταθμίσει την αντίφαση ως προς την επιλογή της Σμίνθης ως έδρας του Καλλικράτειου Δήμου Μύκης, παρά το γεγονός ότι στερείται ικανού πληθυσμιακού μεγέθους έναντι του Εχίνου (και του Κένταυρου (2.376 κατ.).

Ο **Ίασμος** αποτελεί έδρα του ομώνυμου Καλλικράτειου δήμου και κέντρο αναπτυξιακής ενότητας με πολλαπλό χαρακτήρα (ζώνη αγροτικής ανάπτυξης με γη υψηλής παραγωγικότητας και αναδιάρθρωση καλλιεργειών, μεταποίηση αγροτικών προϊόντων και γενικότερα ανάπτυξης βιοτεχνίας (ΒΙΟ.ΠΑ), ζώνη οικοανάπτυξης στο Παππίκιον όρος της Ροδόπης, ζώνη εναλλακτικού τουρισμού και διαχείριση περιβάλλοντος σε σχέση με τη λιμνοθάλασσα Βισθωνίδα και τις όμορες περιοχές Φαναρίου – Πόρτο Λάγους).

Οι **Σάπες** αποτελούν έδρα του ομώνυμου Καλλικράτειου δήμου και κέντρο αναπτυξιακής ενότητας με πολλαπλό χαρακτήρα (ζώνη αγροτικής ανάπτυξης με γη υψηλής παραγωγικότητας και αναδιάρθρωσης με αξιοποίηση των γεωθερμικών πεδίων, ζώνη μεταποίησης (ΒΙΠΕ) με έμφαση στα αγροτικά προϊόντα, ζώνη ανάπτυξης αιολικών πάρκων, ζώνη οικοανάπτυξης στα όρη του Δήμου Αρριανών και ζώνη εναλλακτικού ορεινού και ιαματικού τουρισμού). Οι Σάπες, ημιαστικό κέντρο επί του άξονα Κομοτηνής-Αλεξανδρούπολης και με στοιχεία ιδιαίτερης οικονομικο-κοινωνικής διάρθρωσης προβλέπεται να αναλάβει ρόλο κέντρου αγροτικής ανάπτυξης και μεταποίησης (καθετοποίηση της παραγωγής του πρωτογενή τομέα).

Το **Σουφλί** αποτελεί έδρα του ομώνυμου Καλλικράτειου δήμου και κέντρο αναπτυξιακής ενότητας με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά (ζώνη αγροτικής ανάπτυξης και αναδιάρθρωσης καλλιεργειών, ζώνη οικοανάπτυξης (αγροτική ανάπτυξη βασισμένη σε ειδικά και εναλλακτικά προϊόντα, ορεινή και βιολογική κτηνοτροφία, μελισσοκομία, μεταποίηση αγροτικών προϊόντων, συνεταιριστικές και καινοτόμες δράσεις)

Η **Σαμοθράκη** αποτελεί έδρα του ομώνυμου Καλλικράτειου δήμου και κέντρο αναπτυξιακής ενότητας με ιδιαίτερα (νησιωτικά) χαρακτηριστικά. Αποτελεί το εμπορικό και διοικητικό κέντρο όλου του νησιού, με εξειδίκευση στον ήπιο και εναλλακτικό τουρισμό και την πρωτογενή παραγωγή. Ο νησιωτικός χαρακτήρας του δήμου και η απόσταση από τα υπόλοιπα κέντρα της Περιφέρειας οδηγεί στην ένταξή του οικισμού στα δευτερεύοντα περιφερειακά κέντρα αν και χωρίς πρόβλεψη για την εξασφάλιση αντίστοιχου επιπέδου εξοπλισμού, υποδομών και εξυπηρητήσεων.

6ο επίπεδο: Έδρες Καλλικράτειων Δήμων.

Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται οι οικισμοί οι οποίοι αποτελούν έδρες δήμων, χωρίς όμως να ορίζονται ως κέντρα αναπτυξιακών ενοτήτων. Πρόκειται για τους οικισμούς Εύλαλο (έδρα του δήμου Τοπείρου), και Φιλλύρα (έδρα του δήμου Αρριανών) οι οποίοι ορίζονται ως τοπικά αναπτυξιακά κέντρα. Επίσης εντάσσεται και η Ξυλαγανή, η οποία αποτελεί έδρα της αναπτυξιακής ενότητας χωρίς να αποτελεί έδρα δήμου.

7ο επίπεδο: Έδρες δημοτικών ενοτήτων (πρώην έδρες Καποδιστριακών Δήμων)

Οι έδρες των υπόλοιπων Δημοτικών Ενοτήτων των νέων Δήμων, όπως προέκυψαν από το πρόγραμμα «Καλλικράτης», αποτελούσαν τις έδρες των αντίστοιχων «Καποδιστριακών» ΟΤΑ. Συνολικά, πρόκειται για τους παρακάτω τριαντατρείς (33) οικισμούς: Φωτολίβος, Νικηφόρος, Σιδηρόνερο, Δοξάτο, Κρηνίδες, Νέα Πέραμος, Γαληψός, Μουσθένη, Νικήσιανη, Κεραμωπή, Λεκάνη, Σταυρούπολη, Άβδηρα, Σέλερο, Θέρμες, Κοτύλη, Σάτρες, Αίγειρος, Νέο Σιδηροχώρι, Σώστης, Αμαξάδες, Αρριανά,

Οργάνη, Κέχρος, Άνθεια, Φέρες, Τυχερό, Λάβαρα, Μεταξάδες, Νέα Βύσσα, Δίκαια, Κυπρίνος.

Εξ' αυτών το Δοξάτο (πρώην έδρα του Δήμου Δοξάτου) συγκροτεί λειτουργικό δίπολο με το Καλαμπάκι που αποτελεί τη νέα έδρα του ενιαίου δήμου Δοξάτου. Αντίθετα, η Γαληψός μετά την απώλεια της ιδιότητας της έδρας του Δήμου Ορφανού πρακτικά εντάσσεται στους λοιπούς οικισμούς (8ου επιπέδου). Τέλος, τα Δίκαια (πρώην έδρα του Δήμου Τριγώνου) χάνουν το ρόλο που τους είχε αποδοθεί (κέντρο ενίσχυσης αξόνων, δηλαδή ίδιος με τον ρόλο των Διδυμότειχου, Κ.Νευροκοπίου και Σαπών) και συμπεριλαμβάνονται στους οικισμούς 7ου επιπέδου του διευρυμένου Δήμου Ορεστιάδας, παραμένοντας ως αγροτικό κέντρο της περιοχής και οικισμός με σημαντικές υποδομές σε σχέση με τους υπόλοιπους.

8ο επίπεδο: Λοιποί οικισμοί

Οι υπόλοιποι οικισμοί της Περιφέρειας οι οποίοι στερούνται κάποιας διοικητικής ιδιότητας (νυν ή πρώην έδρας ΟΤΑ) εκ των πραγμάτων περιλαμβάνονται στο 8ο και κατώτατο επίπεδο οικιστικού δικτύου. Παρ' όλα αυτά, η παραπάνω διάρθρωση των 8 επιπέδων του οικιστικού δικτύου βρίσκει στο κατώτατο επίπεδο κάποιους οικισμούς οι οποίοι, τόσο με πληθυσμιακά κριτήρια όσο και με χωρικά-αναπτυξιακά, μπορούν να παίξουν ένα ρόλο περισσότερο ενισχυμένο από τον μέσο οικισμό του 8ου επιπέδου, για διάφορους λόγους ο καθένας. Τέτοιοι οικισμοί είναι ο Βώλακας, η Νέα Καρβάλη, ο Αμυδαλεώνας κ.ά.

Άρθρο 12: Χωρικός προσδιορισμός των ευρύτερων ανθρωπογεωγραφικών ενότητων και εξειδίκευση των κατευθύνσεων στις ενότητες αυτές

Οι ευρύτερες ανθρωπογεωγραφικές ενότητες προσδιορίζονται στη βάση γεωμορφολογικών, οικολογικών, παραγωγικών και πολιτισμικών χαρακτηριστικών που οργανώνουν την πολυπαραγοντική ταυτότητα επιμέρους χωρικών ενότητων. Με αυτή τη θεώρηση, ως βασικές ανθρωπογεωγραφικές ενότητες καθορίζονται ο παράκτιος, ο αγροτικός, ο ορεινός και ο νησιωτικός χώρος της Περιφέρειας ΑΜΘ.

12.1. ΠΑΡΑΚΤΙΟΣ ΧΩΡΟΣ

Στο σύνολό του και με κριτήριο τα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά και τις εγκατεστημένες υποδομές και λειτουργίες συγκροτείται σε τέσσερις γενικές χωρικές κατηγορίες:

- Τα δύο παραθαλάσσια αστικά κέντρα της Αλεξανδρούπολης και της Καβάλας με τις λιμενικές ζώνες σε άμεση σχέση με τον αστικό ιστό (αστικά λιμάνια), τα εμπορευματικά λιμάνια (υφιστάμενο τμήμα του λιμένα Αλεξανδρούπολης και νέος λιμένας «Φίλιππος Β'» της Καβάλας) και τις ανεπτυγμένες τουριστικά ακτές τους στα δυτικά των αστικών κέντρων.

Στις περιοχές αυτές δίδεται ως κατεύθυνση η ανασυγκρότηση του παράκτιου χώρου με:

- Ολοκλήρωση των έργων επέκτασης και αναβάθμισης των εμπορευματικών λιμένων, με εξασφάλιση ικανής χερσαίας ζώνης συμπληρωματικών λειτουργιών και διασύνδεση των λιμένων με τα υπόλοιπα μεταφορικά δίκτυα κατά περίπτωση.
- Αναβάθμιση των τουριστικών εγκαταστάσεων των αστικών λιμανιών και η δημιουργία πρόσθετων εγκαταστάσεων (υποδοχής επιβατών κρουαζιέρας για την Καβάλα, μαρίνων σκαφών αναψυχής).

- Ολοκληρωμένες αναπλάσεις των αστικών παράκτιων μετώπων με γενικό προσανατολισμό την δημιουργία Κοινόχρηστων Χώρων – Χώρων Πρασίνου και Αθλητικών Εγκαταστάσεων.
- β. Οι παραλιακές ζώνες που εντάσσονται στο Εθνικό Σύστημα προστατευόμενων Περιοχών και περιλαμβάνουν το Εθνικό Πάρκο υδροβιότοπων ΑΜΘ, και το Εθνικό Πάρκο Δέλτα Έβρου.

Βασική επιλογή στον Παράκτιο Χώρο αποτελεί η ενεργοποίηση του προβλεπόμενου από το υφιστάμενο Π.Π.Χ.Σ.Α.Α. «τόξου υδροβιότοπων και αρχαιολογικών χώρων», το οποίο διατηρείται προγραμματικά και ενισχύεται μέσω της επικαιροποίησης των θεσμικών ρυθμίσεων και εξειδικευμένων παρεμβάσεων. Στις περιοχές αυτές αναδεικνύει σε εξαιρετικά σημαντικό ζήτημα η ολοκλήρωση και επικαιροποίηση του θεσμικού πλαισίου με την έκδοση των προβλεπόμενων Προεδρικών Διαταγμάτων, μετά την εκπόνηση Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών καθώς και αυτό της άμεσης κατάρτισης και θεσμοθέτησης των διαχειριστικών σχεδίων των περιοχών.

Σε στρατηγικό επίπεδο δίδονται κατευθύνσεις χωρικής οργάνωσης και ανάπτυξης σύμφωνα την ανάγκη διαφύλαξης της οικολογικής ακεραιότητας των περιοχών αυτών, σε συνδυασμό με τις κατευθύνσεις που πηγάζουν από το ΕΠ για τον τουρισμό σε σχέση με τις προστατευόμενες περιοχές ως εξής:

- Προστασία, διαχείριση και ανάδειξη του οικοσυστήματος καθώς και ανάταξη της οικολογικής ποιότητας, η οποία έχει διαταραχθεί λόγω κακών πρακτικών.
- Αύξηση της επισκεψιμότητας των οικοτόπων μέσω της διχείρισης και της δημιουργίας δικτύων μονοπατιών (εθνικών, ευρωπαϊκών) και διαδρομών περιβαλλοντικής ευαισθησίας και εκπαίδευσης.
- Ανάδειξη και προστασία περιβάλλοντος και τοπίου (προστασία φυσικού περιβάλλοντος, αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, δημιουργία μουσείων, κ.α.).
- Αξιοποίηση των εκάστοτε τοπικών πόρων που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για την ανάπτυξη ειδικών εναλλακτικών μορφών τουρισμού (αγροτουρισμού, περιηγητικού, πεζοπορικού, πολιτιστικού τουρισμού, κ.ά.). Αξιοποίηση των λιμνοθαλασσών ως τουριστικών πόρων με έμφαση στον ήπιο περιηγητικό και αλιευτικό τουρισμό.
- Διαφύλαξη της γεωργικής γης στις περιοχές που γειτνιάζουν με υφιστάμενους υδροτόπους και προσαρμογή καλλιεργειών και καλλιεργητικών μεθόδων στους όρους βιωσιμότητας του συνολικού οικοσυστήματος.
- Προώθηση προγραμμάτων στήριξης αγροτικών δραστηριοτήτων φιλικών προς το περιβάλλον (στήριξη ολοκληρωμένης ή βιολογικής γεωργίας, προϊόντων ονομασίας προέλευσης, παραδοσιακών τεχνικών, κ.ά).
- Προώθηση των υδατοκαλλιεργειών στις περιοχές των λιμνοθαλασσών με φυσικές μεθόδους (φυσικά ιχθυοτροφεία) και διαχείριση των λιμνοθαλασσών με στόχο τη διατήρηση της υγείας και της φυσικής παραγωγικότητάς τους. Βελτίωση των διαδικασιών καθετοποίησης (τυποποίησης) και εξωστρέφειας της παραγωγής.
- Δημιουργία υποδομών στήριξης, προώθηση προγραμμάτων εκπαίδευσης και πιστοποίησης (EcoManagement and Audit Scheme – EMAS).
- Οργανωτική και λειτουργική υποστήριξη των Φορέων Διαχείρισης.
- Θέσπιση ειδικού τέλους υπέρ των Φορέων Διαχείρισης, επί των δραστηριοτήτων του τουρισμού που αναπτύσσονται στις περιοχές αυτές, με σκοπό να χρησιμοποιείται για την προστασία, διαχείριση και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος και του τοπίου.

δ. Οι κύριες παράκτιες τουριστικές ζώνες οι οποίες αναπτύσσονται στην υπόλοιπη ακτογραμμή.

Σήμερα καταλαμβάνονται από διαφορετικές χρήσεις και λειτουργίες, με προεξάρχουσες τις γεωργικές καλλιέργειες, την παραθεριστική κατοικία, παραλιακούς οικισμούς και υποβαθμισμένες φυσικές εκτάσεις.

Προτεραιότητα αποτελεί η σημαντική αύξηση του κλασικού τουριστικού προϊόντος ταυτόχρονα με τον εμπλουτισμό του με ποιοτικά και πολυθεματικά στοιχεία. Αυτό συνεπάγεται την αύξηση και τη βελτίωση των κλασικών τουριστικών υποδομών με διαβαθμισμένα καταλύματα και την ανάδειξη των επιμέρους κατηγοριών του θαλάσσιου τουρισμού όπως ο ναυτικός τουρισμός και η κρουαζιέρα. Ταυτόχρονα επιδιώκεται η οργανωμένη σύνδεσή του με τις άλλες ειδικές / εναλλακτικές μορφές τουρισμού που προωθούνται προς ανάπτυξη στην Περιφέρεια.

12.2. ΟΡΕΙΝΟΣ ΧΩΡΟΣ

Ο ορεινός χώρος της Περιφέρειας ΑΜΘ διακρίνεται για το πλούσιο και πολύμορφο φυσικό του περιβάλλον, το οποίο διατηρείται γενικά σε καλή κατάσταση με πλούσια χλωρίδα και πανίδα, και την – με κάποιες εξαιρέσεις – εγκατάλειψή του από το ανθρώπινο δυναμικό που, παλαιότερα, δραστηριοποιείτο στον χώρο αυτό. Στα κατώτερα σημεία του αποτελεί προϊόν της παράλληλης δράσης της φύσης και του ανθρώπινου παράγοντα. Εκεί βρίσκεται και μία πληθώρα οικισμών, κάποιοι από τους οποίους παραμένουν και σήμερα ενεργοί. Πολλοί περισσότεροι – ανάλογα και με την ακριβή τους θέση και την ιστορική αναπτυξιακή τους διαδρομή – έχουν εγκαταλειφθεί και παραμένουν σε διαφορετικά επίπεδα ως προς την κατάσταση των κελυφών και της οικιστικής τους δομής. Στις ανώτερες θέσεις υφίστανται περιοχές, με το φυσικό τους περιβάλλον σε τέτοια κατάσταση ώστε να χαρακτηρίζεται ως «παρθένο».

Στο σύνολο του ορεινού χώρου της ΠΑΜΘ μεγάλα τμήματα έχουν ενταχθεί στο δίκτυο Natura 2000. Από το 2009 ο ορεινός όγκος της Ροδόπης, έχει χαρακτηριστεί ως Εθνικό Πάρκο (ΦΕΚ 445/Δ/02.10.2009) ενσωματώνοντας τις αντίστοιχες περιοχές Natura καθώς και άλλες ζώνες που προστατεύονται με ρυθμίσεις εθνικού ή διεθνούς επιπέδου. Επίσης, στο δήμο Σουφλίου έχει θεσμοθετηθεί το «Εθνικό Πάρκο Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης – Σουφλίου» (ΦΕΚ 911/Δ/13.10.2006).

Στον ορεινό χώρο βασική στρατηγική κατεύθυνση είναι η ανάδειξη της μοναδικής ταυτότητας της περιοχής και η αξιοποίηση των παραγωγικών δυνατοτήτων της στην κατεύθυνση της οικοανάπτυξης. Υπό αυτό τον όρο εννοείται μία σύνθετη διαδικασία η οποία περιλαμβάνει αγροτική ανάπτυξη βασισμένη σε ειδικά και εναλλακτικά προϊόντα, ορεινή και βιολογική κτηνοτροφία, ήπια και, σε κατάλληλες θέσεις, μεταποίηση αγροτικών προϊόντων και εναλλακτικό και ορεινό τουρισμό. Στο επίπεδο της προστασίας και ανάδειξης των ορεινών περιοχών, βασική προϋπόθεση αποτελεί η εκπόνηση των προβλεπόμενων ειδικών περιβαλλοντικών μελετών, για τη θεσμοθέτηση με προεδρικά διατάγματα των υφιστάμενων ζωνών Natura.

Η ανάπτυξη του ειδικού - εναλλακτικού τουρισμού στις ορεινές περιοχές θα πρέπει να λάβει υπόψη και να προωθήσει τις διαφορετικές κατηγορίες ζήτησης που αντιστοιχούν σε διαφορετικές απαιτήσεις διαμονής και εξυπηρέτησης. Λαμβάνοντας υπόψη την υφιστάμενη κατάσταση ως προς το φυσικό περιβάλλον, τους οικισμούς και τις μεταφορικές υποδομές στην ορεινή περιοχή δίνεται η κατεύθυνση τουριστικής ανάπτυξης ήπιας μορφής κατά προτεραιότητα εντός των υφιστάμενων οικισμών, τόσο για λόγους βιωσιμότητας των τουριστικών επενδύσεων, όσο και για την ενίσχυση της βιωσιμότητας των οικισμών. Προτείνεται η παροχή κινήτρων για την

κατασκευή ξενώνων και την αποκατάσταση – επανάχρηση υφιστάμενων αξιόλογων κτιρίων, ιδιαίτερα στους παραδοσιακούς και εγκαταλειμμένους οικισμούς.

Ως επιμέρους ανθρωπογεωγραφικές ενότητες στον ορεινό όγκο αναγνωρίζονται οι περιοχές:

- Εθνικό Πάρκο της Οροσειράς Ροδόπης (ΕΠΟΡ) με τις υποενότητες του

Ως κύρια παρέμβαση στην περιοχή αυτή προτείνεται η δημιουργία αξιόπιστης οικοτουριστικής διαδρομής μεταξύ των περιοχών των Ποταμών (δήμος Κ. Νευροκοπίου) και των Φραγμάτων του Νέστου (δήμος Παρανεστίου) μέσω κυρίως της αναβάθμισης υφιστάμενων δρόμων. Ταυτόχρονα προτείνεται η αναβάθμιση των κάθετων αξόνων:

- Κάτω Νευροκόπι – Μικροκλεισούρα – Ποταμοί – Μικρομηλιά
- Δράμα – Λειβαδερό – Σιδηρόνερο – Σκαλωτή
- Δαφνώνας – Α. Καρυόφυτο - Λειβαδίτης

Οι υποενότητες εντός του Εθνικού Πάρκου της Οροσειράς Ροδόπης διαφοροποιούνται κυρίως ως προς τις προσβάσεις προς τον ορεινό όγκο αλλά και ως προς τις παραγωγικές δυνατότητες και το βαθμό / ένταση της κατοίκησης σε κάθε μία από αυτές. Από δυτικά προς τα ανατολικά αναγνωρίζονται οι παρακάτω υποενότητες:

- Κάτω Νευροκοπίου – Ποταμών
- Σιδηρόνερου - Ελατιάς
- Παρανεστίου – Σταυρούπολης
- Δήμου Μύκης
- Παπίκιου Όρους – Αρριανών

- Εθνικό Πάρκο Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης – Σουφλίου.

Η περιοχή αναμένεται να βελτιώσει την επισκεψιμότητά της μέσω της αναβάθμισης του αναπτυξιακού άξονα Αλεξανδρούπολης- Ορμενίου. Παράλληλα προτείνεται η ενεργοποίηση των προβλέψεων του υφιστάμενου πλαισίου προστασίας, σύμφωνα με το οποίο είναι δυνατή η λειτουργία οικοτουριστικών υποδομών και οι οργανωμένες επισκέψεις και ξεναγήσεις κατά μήκος ειδικών μονοπατιών, συντήρηση και εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων οικοτουριστικών υποδομών και η ανέγερση τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών σε συγκεκριμένες ζώνες. Τέλος, προτείνεται ο καθορισμός και η βελτίωση διαδρομών βασισμένων στο υφιστάμενο οδικό δίκτυο, οι οποίες θα αναδεικνύουν τις περιοχές Δαδιάς, Λευκίμης, μικρού και μεγάλου Δέρειου και των παραδοσιακών οικισμών Μεταξάδες και Παλιούρι.

- Φαλακρόν όρος,
- Παγγαίο όρος,
- Όρη Λεκάνης,
- Όρη Ίσμαρου και Κίρκης.

Στις περιοχές αυτές επιφυλάσσεται η αξιοποίηση των παραγωγικών δυνατοτήτων της στην κατεύθυνση της οικοανάπτυξης, με αιχμές και διαφοροποιήσεις ανάλογα με τα ειδικά χαρακτηριστικά κάθε μίας. Μεταξύ αυτών είναι η ανάπτυξη συμπληρωματικών δραστηριοτήτων όπως κέντρου προπονήσεων και βελτίωσης φυσικής κατάστασης και αθλημάτων ορεινού χώρου (στο Φαλακρό και το Παγγαίο), ανάπτυξη του αγροτουρισμού αλλά και της εμπορίας τοπικών

προϊόντων, εξορθολογισμός και διαδικασίες αποκατάστασης του φυσικού τοπίου στις περιοχές εξόρυξης μαρμάρου (Φαλακρό, Παγγαίο, όρη Λεκάνης).

12.3. ΠΕΔΙΝΟΣ - ΗΜΙΟΡΕΙΝΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ

Ο πεδινός και ημιορεινός («γιακάδες») αγροτικός χώρος της ΠΑΜΘ, καταλαμβάνει σημαντικό ποσοστό της συνολικής έκτασης της Περιφέρειας, σε όλες τις περιφερειακές ενότητες. Παράγει δε διαφορετικά χωρικά πρότυπα ανάλογα με τη γεωμορφολογία και τη χρήση του εδάφους.

α. Περιοχές εκτατικής και εντατικής γεωργίας

Πρόκειται για τις μεγάλες ενιαίες πεδινές ζώνες οι οποίες καλύπτονται με αροτριάιες καλλιέργειες, από τις οποίες απουσιάζει εν γένει η διάσπαρτη δόμηση. Ο γεωργικός χώρος οργανώνεται με την παρουσία αγροτικών δρόμων και καναλιών (αρδευτικών – αποστραγγιστικών) όπου εντοπίζονται αρδευόμενες εκτάσεις. Στις περιοχές αυτές βρίσκεται η γη πρώτης προτεραιότητας. Σημαντικά τμήματα των εκτάσεων αυτών, στις περιοχές της Δράμας, της Χρυσούπολης, της Ξάνθης και της Κομοτηνής, έχουν προκύψει από παλαιότερες αποξηράνσεις (εγγειοβελτιωτικά έργα) ελών και ρεμάτων περιφερειακών υδροτοπικών ζωνών.

Κύρια κατεύθυνση στις περιοχές αυτές αποτελεί η παραγωγική αναδιάρθρωση της γεωργίας με διαφοροποίηση της γεωργικής παραγωγής και εισαγωγή της γεωθερμίας, όπου είναι δυνατόν. Ταυτόχρονα αποτελεί στόχο η διαφύλαξη της παραγωγικής γεωργικής γης πρώτης προτεραιότητας και η εισαγωγή προσαρμοσμένων περιβαλλοντικά μεθόδων διαχείρισης με τη χρήση ειδικών μεθόδων άρδευσης, χρήση φυτοφρακτών κλπ.

β. Περιοχές τεχνητών αλίπεδων.

Πρόκειται για περιοχές στα όρια υδροτοπικών σχηματισμών και παραθαλάσσιων ζωνών, όπου τα εγγειοβελτιωτικά έργα δεν έχουν οδηγήσει στη δημιουργία παραγωγικής γης αλλά σε χέρσες εκτάσεις ή εκτάσεις χαμηλής παραγωγικότητας με φαινόμενα υφαλμύρωσης του υδροφόρου ορίζοντα. Στις περιοχές αυτές απουσιάζουν οι οικισμοί, εκτός από περιπτώσεις ανάπτυξης τουρισμού και, κυρίως, β' κατοικίας.

Κύρια κατεύθυνση αποτελεί η παραγωγική αναδιάρθρωση με εισαγωγή κατάλληλων μορφών καλλιέργειας και χρήση προσαρμοσμένων περιβαλλοντικά μεθόδων διαχείρισης και, κατά περίπτωση, δυνατότητα επαναπόδοσης μέρος των εκτάσεων αυτών στο φυσικό περιβάλλον στο πλαίσιο της διαχείρισης και βελτίωσης των υδροτόπων (επαναπλημμύρισμα, υγρά δάση, καλαμιώνες κλπ.).

γ. Θέσεις αγροτικών και ημιαστικών οικισμών.

Εντοπίζονται στον κάμπο, ανάμεσα στις καλλιέργειες ή στις παρυφές των εκτάσεων εκτατικής γεωργίας και στις υπώρειες των λοφοσειρών (γιακάδες). Πρόκειται για μεσαίους οικισμούς της τάξης των 300 – 3000 κατοίκων με ανάπτυξη κατά μήκος ενός κύριου και – σε κάποιες περιπτώσεις – κάποιων δευτερευόντων δρόμων. Αποτελούν συγκροτημένες οικιστικές ενότητες με πυκνωση στα κεντρικά τους τμήματα και αραιώση προς τα εξωτερικά όρια. Στις περισσότερες περιπτώσεις πρόκειται για οριοθετημένους οικισμούς.

Κύρια κατεύθυνση αποτελεί η δυνατότητα δημιουργίας περιφερειακών ζωνών γύρω από τους υφιστάμενους οικισμούς, προορισμένους κατ' αρχή για κάλυψη λειτουργικών αναγκών (ζώνες εγκατάστασης αποθηκών, συνεργείων, στάθμευσης αγροτικών μηχανημάτων κλπ.) σε συνδυασμό με ζώνες πρασίνου με στόχο την μετάβαση από τον αμιγώς αγροτικό στον αστικό χώρο. Ταυτόχρονα δίδεται η κατεύθυνση βελτίωσης του οικιστικού περιβάλλοντος με εξειδικευμένες αναπλάσεις τοπικού επιπέδου.

δ. Ενδιάμεσοι αγροτικοί χώροι – λοφώδεις εκτάσεις.

Ο χαρακτήρας αυτός αφορά πληθώρα ενδιάμεσων χώρων όπου υπάρχει ένα δυναμικό μη εκτατικών καλλιεργειών, σε συνδυασμό με την ανάπτυξη της κτηνοτροφίας. Πρόκειται για ημιορεινές περιοχές και κοιλάδες, που βρίσκονται κυρίως κατά μήκος του άνω ρου του Νέστου και γενικότερα στους πρόποδες της Ροδόπης αλλά και σε δευτερεύοντες λοφώδεις σχηματισμούς όπως οι υπώρειες του Παγγαίου, και των ορέων της Λεκάνης και του Ίσμαρου, καθώς οι μικρότερες κοιλάδες ποταμών και ρεμάτων. Στις περιοχές αυτές οι οικισμοί αναπτύσσονται σε πιο οργανική σχέση με το φυσικό περιβάλλον. Η γεωργία στις ζώνες αυτές έχει διαφοροποιημένα χαρακτηριστικά από τις υπόλοιπες ζώνες με ανάπτυξη τόσο αροτριαίων καλλιεργειών αλλά και δενδρώδεις καλλιέργειες, αμπέλια, ελιές και οπωροκηπευτικά. Η κτηνοτροφία αναπτύσσεται κυρίως με τη μορφή της ελεύθερης βοσκής σε θέσεις γύρω από ημιορεινούς οικισμούς. Οι ζώνες αυτές αποτελούν σε πολλές περιπτώσεις και ζώνες δυναμικού φυσικού περιβάλλοντος και, μ' αυτή την έννοια, αποκτούν δυνατότητες συνδυασμένης ανάπτυξης (οικοτουρισμός, αγροτουρισμός).

ε. Ενδιάμεσο «αγροτο-οικιστικό συνεχές»

Αναφέρεται σε ζώνες που αναπτύσσονται κυρίως κατά μήκος σημαντικών οδικών αξόνων του πρωτεύοντος και δευτερεύοντος περιφερειακού οδικού δικτύου, όπου παρατηρούνται συγκεντρώσεις χρήσεων οι οποίες διαφοροποιούνται ανάλογα με τα ειδικά χαρακτηριστικά κάθε συγκέντρωσης. Αφορούν δε συγκεντρώσεις βιομηχανικών και βιοτεχνικών χρήσεων, χρήσεων υπερτοπικού εμπορίου και εκθέσεων και οικιστικών χρήσεων, οι οποίες τείνουν να αντικαταστήσουν τις αγροτικές καλλιέργειες που υποβαθμίζονται σταδιακά ως προς τον παραγωγικό τους ρόλο.

Η κατεύθυνση στις περιοχές αυτές είναι η οργάνωση των χρήσεων σε συνεκτικές ζώνες και ο περιορισμός της εξάπλωσής τους με περιορισμό της κατάτμησης και του μετασχηματισμού του αγροτικού χώρου, σε συνδυασμό με ποιοτική αναβάθμιση του περιβάλλοντος.

12.4. ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ

Ο νησιωτικός χώρος στην ΠΑΜΘ αναφέρεται αποκλειστικά στα νησιά της Θάσου και της Σαμοθράκης. Διαφοροποιημένα μεταξύ τους, ως προς τη γεωμορφολογική και αναπτυξιακή τους φυσιογνωμία, διαφοροποιούνται και στο επίπεδο της διασύνδεσης και εξάρτησής τους από το χερσαίο χώρο.

Α. Θάσος

Το γεγονός ότι η Θάσος είναι νησί με έντονη τουριστική δραστηριότητα, διαφοροποιεί εξ' ορισμού τα δεδομένα της αναπτυξιακής δυναμικής της αλλά και των ειδικότερων ζητημάτων και προβλημάτων που απασχολούν την τοπική κοινωνία.

Η Θάσος είναι ένα νησί ιδιαίτερα ευνοημένο από τη φύση και με πλούσια ιστορία στο πέρασμα των αιώνων. Πέραν του τουριστικού προϊόντος, η τοπική οικονομία στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στην εξόρυξη μαρμάρου και σε δραστηριότητες του πρωτογενή τομέα (κύρια ελιές, λάδι, μέλι). Η μαζικοποίηση του τουριστικού προϊόντος με υπερσυγκέντρωση σε συγκεκριμένους πόλους της παράκτιας ζώνης έχει επιφέρει πλήθος προβλημάτων που σχετίζονται κύρια με τον πολεοδομικό σχεδιασμό και τη δόμηση, την κυκλοφορία των οχημάτων αλλά και την πραγματική ικανότητα των οικισμών να εξυπηρετήσουν (με υποδομές κλπ) την έντονη τουριστική προσέλευση. Ταυτόχρονα, η μακρόχρονη εξορυκτική δραστηριότητα αποτελεί οικονομικό – αναπτυξιακό πόρο, δημιουργεί όμως ταυτόχρονα προβλήματα ως προς το τοπίο και το φυσικό περιβάλλον και εν δυνάμει συγκρούσεις με την τουριστική δραστηριότητα.

Σε στρατηγικό επίπεδο δίδονται κατευθύνσεις χωρικής οργάνωσης και ανάπτυξης σύμφωνα την ανάγκη ενίσχυσης του τουρισμού και διαφύλαξης της φυσιογνωμίας του νησιού ως τοπικής ταυτότητας και τουριστικού πόρου:

- Εξειδίκευση των προβλέψεων του Ε.Π. για τον τουρισμό, σύμφωνα με το οποίο η παραθαλάσσια ζώνη χαρακτηρίζεται στο σύνολό της ως ανεπτυγμένη τουριστικά. Για την εξειδίκευση αυτή δίδεται η κατεύθυνση καθορισμού – από τον υποκείμενο σχεδιασμό – συγκεκριμένων ζωνών ανέγερσης νέων τουριστικών εγκαταστάσεων με κριτήρια την υφιστάμενη ανάπτυξη οικιστικών συγκεντρώσεων, την ύπαρξη και επάρκεια υποδομών, τα χαρακτηριστικά του φυσικού ανάγλυφου και του τοπίου.
- Διαφύλαξη της αγροτικής ενδοχώρας και του χαρακτήρα των παραδοσιακών οικισμών, αποτροπή της δημιουργίας συνεχών δομημένων μετώπων κατά μήκος τόσο των υφιστάμενων οδικών αξόνων όσο και των θαλάσσιων μετώπων και αποτροπή διάνοιξης νέων οδικών αξόνων, ειδικά σε περιοχές με έντονο φυσικό ανάγλυφο κατά μήκος της ακτογραμμής.
- Διεύρυνση του τουριστικού προϊόντος στον οικοτουρισμό και το θεματικό τουρισμό (αρχαιολογικό – ναυτικό) και συνδυασμό του με δράσεις οικοανάπτυξης, βασισμένης στα τοπικά προϊόντα του πρωτογενή τομέα και στις ορεινές περιοχές του νησιού.
- Δημιουργία συνθηκών βιώσιμης εξόρυξης μαρμάρου (κέντρο μαρμάρου, πιλοτικές εφαρμογές αποκατάστασης, καινοτομία στις διαδικασίες εξόρυξης) και αποφυγή συγκρούσεων μεταξύ τουριστικών και εξορυκτικών δραστηριοτήτων (βλ. και άρθρο 16 – Προγραμματικά πλαίσια χωροθέτησης παραγωγικών δραστηριοτήτων).

Β. Σαμοθράκη

Η Σαμοθράκη είναι ένα μικρό νησί σχετικά αποκομμένο από την ενδοχώρα, που – και λόγω της απομόνωσης – έχει διατηρήσει έως σήμερα ακέραια τα στοιχεία που το κάνουν μοναδικό.

Διαθέτει εντυπωσιακό φυσικό περιβάλλον και ιδιαίτερα χαρακτηριστικά (ορεινό τοπίο, πολλά νερά και πλούσια φυσική βλάστηση) που δεν απαντώνται στα άλλα νησιά του Αιγαίου. Το περιβάλλον αυτό τροφοδότησε την μυθολογία και συνδέεται με τα αρχαιολογικά μνημεία που σώζονται μέχρι σήμερα, όπως και με την πλούσια ιστορία του νησιού στην πάροδο των αιώνων. Τα χαρακτηριστικά αυτά αποτελούν πλουτοπαραγωγικούς πόρους και συγκριτικό πλεονέκτημα για τη σύγχρονη ανάπτυξη του νησιού.

Σε στρατηγικό επίπεδο ως κατεύθυνση χωρικής οργάνωσης και ανάπτυξης δίδεται η διαφύλαξη της φυσιογνωμίας του νησιού και της τοπικής ταυτότητας με την αποκλειστική ανάπτυξη ήπιου/εναλλακτικού χαρακτήρα και εξειδίκευση στον οικοτουρισμό και το θεματικό τουρισμό (αρχαιολογικό – ναυτικό) σύμφωνα και με τις προβλέψεις του Ε.Π. για τον τουρισμό.

Σημαντικό στοιχείο της γεωγραφίας του νησιού είναι η ύπαρξη πρακτικά μόνο ενός παραθαλάσσιου οικισμού (της Καμαριώτισσας) ο οποίος έχει αποκτήσει ήπια τουριστικά χαρακτηριστικά. Οι υπόλοιποι οικισμοί αναπτύσσονται στο εσωτερικό και μάλιστα στα ορεινά, ενώ οι μικρές πεδινές παραθαλάσσιες εκτάσεις στη δυτική πλευρά του νησιού επιφυλάσσονται αποκλειστικά για τη γεωργία. Μεταξύ των εσωτερικών οικισμών περιλαμβάνεται και αυτός της Σαμοθράκης που αποτελεί το αναμφισβήτητο κέντρο του νησιού.

Άρθρο 13: Βιώσιμες διοικητικές και αναπτυξιακές ενότητες (ΑΝ.Ε.).

Α. Βιώσιμες διοικητικές ενότητες

Οι υφιστάμενες διοικητικές ενότητες έχουν προέλθει από τη διοικητική αναδιοργάνωση της χώρας, βάσει του προγράμματος «Καλλικράτης» και είναι αρκετά πρόσφατες ώστε να μην έχουν ακόμη αποτιμηθεί ως προς το βαθμό αποτελεσματικότητάς τους σε σχέση με την υποστήριξη των διοικητικών και αναπτυξιακών αναγκών της Περιφέρειας. Με αυτό το δεδομένο υιοθετείται η υφιστάμενη δομή της διοικητικής οργάνωσης, όπως εμφανίζεται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 7: Υφιστάμενη δομή διοικητικής οργάνωσης στην ΠΑΜΘ	
Διοικητικές Ενότητες	Πραγμ.Πληθ. 2011
ΠΑΜΘ (Έδρα: Κομοτηνή)	605.826
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΡΑΜΑΣ (Έδρα: Δράμα)	98.411
ΔΗΜΟΣ ΔΟΞΑΤΟΥ (Έδρα: Καλαμπάκιον)	14.545
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΟΞΑΤΟΥ	8.939
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΛΑΜΠΑΚΙΟΥ	5.606
ΔΗΜΟΣ ΔΡΑΜΑΣ (Έδρα: Δράμα,η)	58.672
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΡΑΜΑΣ	58.284
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΙΔΗΡΟΝΕΡΟΥ	388
ΔΗΜΟΣ ΚΑΤΩ ΝΕΥΡΟΚΟΠΙΟΥ (Έδρα: Κ. Νευροκόπιον)	7.962
ΔΗΜΟΣ ΠΑΡΑΝΕΣΤΙΟΥ (Έδρα: Παρανέστιον)	3.971
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ	2.879
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΑΡΑΝΕΣΤΙΟΥ	1.092
ΔΗΜΟΣ ΠΡΟΣΟΤΣΑΝΗΣ (Έδρα: Προσοτσάνη,η)	13.261
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΟΣΟΤΣΑΝΗΣ	9.168
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΙΤΑΓΡΩΝ	4.093
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΒΑΛΑΣ (Έδρα: Καβάλα)	125.090
ΔΗΜΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ (Έδρα: Καβάλα)	70.567
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΒΑΛΑΣ	58.870
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΦΙΛΙΠΠΩΝ	11.697
ΔΗΜΟΣ ΝΕΣΤΟΥ (Έδρα: Χρυσούπολις)	22.469
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΕΡΑΜΩΤΗΣ	5.202
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΟΡΕΙΝΟΥ	1.250
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΧΡΥΣΟΥΠΟΛΗΣ	16.017
ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ (Έδρα: Ελευθερούπολις)	32.054
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΗΣ	9.313
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ	9.171
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΟΡΦΑΝΟΥ	5.336
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	4.218
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΙΕΡΕΩΝ	4.016
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΘΑΣΟΥ	14.678
ΔΗΜΟΣ ΘΑΣΟΥ (Έδρα: Θάσος)	14.678

Πίνακας 7: Υφιστάμενη δομή διοικητικής οργάνωσης στην ΠΑΜΘ	
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΞΑΝΘΗΣ (Έδρα: Ξάνθη)	109.615
ΔΗΜΟΣ ΑΒΔΗΡΩΝ (Έδρα: Γενισέα, Ιστορική: Άβδηρα)	18.905
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΒΔΗΡΩΝ	3.449
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΒΙΣΤΩΝΙΔΟΣ	10.371
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΕΛΕΡΟΥ	5.085
ΔΗΜΟΣ ΜΥΚΗΣ (Έδρα: Σμίνθη)	14.631
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΘΕΡΜΩΝ	770
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΤΥΛΗΣ	2.040
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΥΚΗΣ	11.368
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΑΤΡΩΝ	453
ΔΗΜΟΣ ΞΑΝΘΗΣ (Έδρα: Ξάνθη)	64.647
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΞΑΝΘΗΣ	62.567
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΗΣ	2.080
ΔΗΜΟΣ ΤΟΠΕΙΡΟΥ (Έδρα: Εύλαλον)	11.432
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΡΟΔΟΠΗΣ (Έδρα: Κομοτηνή)	110.706
ΔΗΜΟΣ ΑΡΡΙΑΝΩΝ (Έδρα: Φιλλύρα)	16.198
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΡΙΑΝΩΝ	5.557
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΕΧΡΟΥ	1.151
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΟΡΓΑΝΗΣ	2.077
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΦΙΛΛΥΡΑΣ	7.413
ΔΗΜΟΣ ΙΑΣΜΟΥ (Έδρα: Ίασμος)	13.547
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΜΑΞΑΔΩΝ	1.696
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΙΑΣΜΟΥ	5.620
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΩΣΤΟΥ	6.231
ΔΗΜΟΣ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ (Έδρα: Κομοτηνή)	66.390
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΙΓΕΙΡΟΥ	3.491
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ	60.149
ΔΗΜΟΣ ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ - ΣΑΠΩΝ (Έδρα: Σάπαι)	14.571
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ	6.282
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΑΠΩΝ	8.289
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΒΡΟΥ (Έδρα: Αλεξανδρούπολις)	147.326
ΔΗΜΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ (Έδρα: Αλεξανδρούπολις, Ιστορική έδρα: Βήρα)	72.905
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	61.688
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΦΕΡΩΝ	8.499
ΔΗΜΟΣ ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ (Έδρα: Διδυμότειχον)	19.370
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ	15.944
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΕΤΑΞΑΔΩΝ	3.426
ΔΗΜΟΣ ΟΡΕΣΤΙΑΔΑΣ (Έδρα: Ορεστιάς)	37.380
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΒΥΣΣΑΣ	6.495
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΥΠΡΙΝΟΥ	2.212
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΟΡΕΣΤΙΑΔΟΣ	23.286
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΡΙΓΩΝΟΥ	5.387
ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ (Έδρα: Σαμοθράκη)	2.773
ΔΗΜΟΣ ΣΟΥΦΛΙΟΥ (Έδρα: Σουφλίον)	14.898
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΟΡΦΕΑ	4.677
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΟΥΦΛΙΟΥ	6.122
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΥΧΕΡΟΥ	4.099

Κατά τη μετάβαση από τη δομή δήμων και κοινοτήτων στη δομή του προγράμματος «Καποδίστριας» και στην υφιστάμενη δομή του προγράμματος «Καλλικράτης», αναδείχθηκαν περιορισμένοι ενιαίοι Δήμοι με αντίστοιχους οικισμούς ως έδρες. Αυτοί είναι πολύ λιγότεροι από τους οικισμούς οι οποίοι έχουν αποκτήσει υποδομές ως έδρες των προηγούμενων ΟΤΑ. Σε πολλές περιπτώσεις δε, νέες έδρες ενδέχεται να διαθέτουν λιγότερες υποδομές από παλαιότερες. Μ' αυτή την έννοια, αν και δεν τίθεται προς το παρόν θέμα αναθεώρησης της διοικητικής δομής και των εδρών των ΟΤΑ, τίθεται ασφαλώς ζήτημα συλλειτουργίας και συμπληρωματικότητας επιμέρους οικισμών (τοπικά δίπολα – τρίπολα) στην κατεύθυνση της αποτελεσματικής αξιοποίησης των υφιστάμενων υποδομών ανά ενιαίο ΟΤΑ στο πλαίσιο τόσο του διοικητικού όσο και του αναπτυξιακού ρόλου των επιμέρους ενοτήτων.

Παράλληλα με τις διοικητικές ενότητες καθορίζονται αναπτυξιακές ενότητες οι οποίες είναι κατ' αρχή συσχετισμένες με τις διοικητικές. Ενδέχεται παρόλα αυτά, σε κάποιες περιπτώσεις, να διαφοροποιούνται από αυτές για λόγους που σχετίζονται με μία σειρά από παραμέτρους (αναπτυξιακές, γεωμορφολογικές, οικολογικές, πολιτιστικές κλπ.). Αυτή η παράλληλη θεώρηση δίνει τη δυνατότητα είτε διαίρεσης μεγαλύτερων δήμων σε επιμέρους αναπτυξιακές ενότητες, είτε συνεργασίας δήμων η δημοτικών ενοτήτων μεταξύ τους, στην κατεύθυνση μεγιστοποίησης των συνεργειών και των αναπτυξιακών προοπτικών ομοιογενών ενοτήτων. Η παράλληλη λειτουργία των διοικητικών και των αναπτυξιακών ενοτήτων σε βάθος χρόνου αναμένεται να δώσει τη δυνατότητα επανεξέτασης πτυχών της υφιστάμενης διοικητικής δομής.

Β. Βιώσιμες αναπτυξιακές ενότητες (ΑΝ.Ε.)

Ο συσχετισμός αναπτυξιακών και διοικητικών ενοτήτων αρθρώνεται καταρχήν στο επίπεδο των Περιφερειακών ενοτήτων:

ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

- **ΠΕ Δράμας**, με κέντρο τη Δράμα
- **ΠΕ Καβάλας**, με κέντρο την Καβάλα
- **ΠΕ. Ξάνθης**, με κέντρο την Ξάνθη
- **ΠΕ Θάσου**, με κέντρο τη Θάσο
- **ΠΕ Ροδόπης** με κέντρο την Κομοτηνή
- **ΠΕ Αλεξανδρούπολη**, με κέντρο την Αλεξανδρούπολη

Εκτός των γενικών αναπτυξιακών ενοτήτων και για την υποστήριξη της αναπτυξιακής διαδικασίας, αρθρώνονται επιμέρους ενότητες λαμβάνοντας υπόψη τα διοικητικά όρια των Καλλικράτειων δήμων ή εναλλακτικά – σε ελάχιστες περιπτώσεις – των επιμέρους δημοτικών ενοτήτων (ΔΕ). Ο στόχος όπως έχει διατυπωθεί και στο πρότυπο χωρικής ανάπτυξης, είναι η οργάνωση της ανάπτυξης της ενδοχώρας της Περιφέρειας μέσω της συγκρότησης λειτουργικών αναπτυξιακών ενοτήτων, για την εξισορρόπηση των ανισοτήτων. Εντός αυτών των ενοτήτων σχηματίζεται ένα δίκτυο αστικών κέντρων και οικισμών σχετιζόμενων με τις παραγωγικές διαδικασίες.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ (Αν.Ε.)

Αν.Ε.1. Δήμος Κάτω Νευροκοπίου. Πληθυσμός 7.962. Κέντρο: Κάτω Νευροκόπι

Καθορίζεται ως επιμέρους ζώνη στη βάση της περιφερειακότητάς της (παραμεθόριος ζώνη) και της έλλειψης πολλαπλών συνδέσεων με την υπόλοιπη περιφέρεια, καθώς και σε σχέση με τις ειδικές αναπτυξιακές δυνατότητές της. Ειδικότερα ορίζεται ως:

- Ζώνη διασυνοριακής ανάπτυξης – συμπληρωματικές δράσεις με Μπάνσκο
- Ζώνη αγροτικής ανάπτυξης βασισμένη σε προϊόντα ΠΟΠ και στη μεταποίησή τους.
- Ζώνη οικοανάπτυξης (εναλλακτικών αγροτικών προϊόντων, ορεινής και βιολογικής κτηνοτροφίας, μελισσοκομίας, βιώσιμης δασοπονίας – υλοτομίας)
- Ζώνη εναλλακτικού ορεινού και χειμερινού τουρισμού (χιονοδρομικό κέντρο Φαλακρού / δυνατότητα δημιουργίας προπονητικού κέντρου – συμπληρωματικές δράσεις με Μπάνσκο, αφετηρία τόξου Νέστου, δραστηριότητες πολιτιστικού τουρισμού).
- Ζώνη βιώσιμης εξόρυξης μαρμάρου (καινοτομία στις διαδικασίες εξόρυξης, πιλοτικές εφαρμογές αποκατάστασης).

Ως κέντρο της αναπτυξιακής ενότητας ορίζεται το Κάτω Νευροκόπι (οικισμός 6^{ου} ενισχυμένου επιπέδου, έδρα του δήμου και τοπικό αναπτυξιακό κέντρο), το οποίο πλαισιώνεται από τους σημαντικότερους οικισμούς 8^{ου} επιπέδου με ειδικούς ρόλους: Περιθώριο στα δυτικά, Βώλακας στο Φαλακρό όρος, Ποταμοί στην περιοχή του Νέστου, και Παγονέρι ως παραδοσιακός οικισμός.

Ως προς τον κοινωνικό εξοπλισμό, το Κ. Νευροκόπι διαθέτει κέντρο υγείας, γυμνάσιο, γενικό και επαγγελματικό λύκειο και το Περιθώριο περιφερειακό ιατρείο και γυμνάσιο. Από τους υπόλοιπους οικισμούς διαθέτουν περιφερειακό ιατρείο το Παγονέρι, οι Ποταμοί, το Βαθύτοπο, τα Λευκώγεια και ο Βώλακας.

Αν.Ε.2. Δήμος Προσοτσάνης. Πληθυσμός 13.261. Κέντρο: Προσοτσάνη.

Καθορίζεται ως επιμέρους ζώνη επίσης στη βάση της περιφερειακότητάς της και της έλλειψης πολλαπλών συνδέσεων με την υπόλοιπη περιφέρεια. Ειδικότερα ορίζεται ως:

- Ζώνη αγροτικής ανάπτυξης (γη υψηλής παραγωγικότητας – αναδιάρθρωση καλλιεργειών) καθώς και μεταποίησης αγροτικών προϊόντων
- Ζώνη με δυνατότητα ανάπτυξης της κτηνοτροφίας.
- Ζώνη βιώσιμης εξόρυξης μαρμάρου (καινοτομία στις διαδικασίες εξόρυξης, πιλοτικές εφαρμογές αποκατάστασης).

Ως κέντρο της αναπτυξιακής ενότητας ορίζεται η Προσοτσάνη, οικισμός 6^{ου} ενισχυμένου επιπέδου, έδρα του δήμου και τοπικό αναπτυξιακό κέντρο.

Ως προς τον κοινωνικό εξοπλισμό, η Προσοτσάνη διαθέτει κέντρο υγείας, γυμνάσιο, γενικό και επαγγελματικό λύκειο. Από τους υπόλοιπους οικισμούς διαθέτουν περιφερειακό ιατρείο και γυμνάσιο ο Φωτολίβος, η Μικρόπολη, η Πετρούσα, Η Καλλιθέα και οι Σιταγροί.

Αν.Ε.3. ΔΕ Δράμας. Πληθυσμός 58.284. Κέντρο: Δράμα.

Καθορίζεται ως επιμέρους ζώνη συνδυασμένης αστικής ανάπτυξης με συμπληρωματικές λειτουργίες καθώς αναπτύσσεται ως ζώνη επιρροής της Δράμας, αστικού κέντρου 4ου επιπέδου και Έδρας Περιφερειακής Ενότητας. Ειδικότερα περιλαμβάνει:

- Αστικό πόλο – κέντρο διαπεριφερειακών συνδέσεων με αστική ανάπτυξη και ανάπτυξη του τριτογενή τομέα, λειτουργώντας ταυτόχρονα ως κέντρο της ευρύτερης αγροτικής ενδοχώρας.
- Ακαδημαϊκή εκπαίδευση και έρευνα (ΤΕΙ ΑΜΘ)
- Αστικό τουρισμό με λειτουργία πύλης προς τον ορεινό όγκο της Ροδόπης.
- Ζώνη οργάνωσης της βιομηχανίας – επιχειρηματικό πάρκο.
- Ζώνες αγροτικής ανάπτυξης (γη υψηλής παραγωγικότητας – δυναμικές καλλιέργειες και προοπτική αναδιάρθρωσης καλλιεργειών) καθώς και μεταποίησης αγροτικών προϊόντων.
- Ζώνες βιώσιμης εξόρυξης μαρμάρου (κέντρο μαρμάρου, πιλοτικές εφαρμογές αποκατάστασης, καινοτομία στις διαδικασίες εξόρυξης)

Ως κέντρο της αναπτυξιακής ενότητας ορίζεται η Δράμα. Ως έδρα της Περιφερειακής Ενότητας συνδέεται με σχέσεις λειτουργικής – διοικητικής εξάρτησης με τους δήμους της περιφέρειας και ειδικά με τις έδρες τους (Κ. Νευροκόπι, Προσοτσάνη, Παρανέστι, Δοξάτο – Καλαμπάκι). Παράλληλα διατηρεί διακριτές σχέσεις με τα υπόλοιπα αστικά κέντρα της περιφέρειας ΑΜΘ, και ιδιαίτερα με την Καβάλα, με την οποία συνθέτει αστικό δίπολο, μέσω του άξονα σύνδεσης (οδικό – αναπτυξιακό) των δύο πόλεων.

Ως προς τον κοινωνικό εξοπλισμό, η Δράμα διαθέτει γενικό νοσοκομείο, τμήματα του ΤΕΙ ΑΜΘ, 8 γυμνάσια, 6 γενικά λύκεια, 4 επαγγελματικά λύκεια, επαγγελματική σχολή, ειδικό εργαστήριο επαγγελματικής εκπαίδευσης, ΙΕΚ και δύο μουσεία. Από τους υπόλοιπους οικισμούς περιφερειακό ιατρείο και γυμνάσιο διαθέτει ο Ξηροπόταμος ενώ ο Καλλίφυτος διαθέτει περιφερειακό ιατρείο.

Αν.Ε.4. Δήμος Δοξάτου – ΔΕ Νικηφόρου. Πληθυσμός 17.424. Κέντρο: δίπολο Δοξάτο – Καλαμπάκι.

Καθορίζεται ως επιμέρους ζώνη λόγω της εξειδίκευσής της στην αγροτική παραγωγή, ταυτόχρονα με τη διάταξή της στο κέντρο του αναπτυξιακού άξονα Καβάλας - Δράμας. Ειδικότερα ορίζεται ως:

- Ζώνη αγροτικής ανάπτυξης (γη υψηλής παραγωγικότητας – αναδιάρθρωση καλλιεργειών) καθώς και μεταποίησης αγροτικών προϊόντων.
- Ζώνη με δυνατότητα ανάπτυξης της κτηνοτροφίας.
- Ζώνη δραστηριοτήτων δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα (άξονας Καβάλα – Δράμα)

Ως κέντρο της αναπτυξιακής ενότητας και δευτερεύον περιφερειακό κέντρο ορίζεται το δίπολο Δοξάτο – Καλαμπάκι (οικισμοί 6^{ου} ενισχυμένου επιπέδου, έδρα του δήμου – Καλαμπάκι – και τοπικό αναπτυξιακό κέντρο) και ως τοπικά αγροτικά κέντρα η Αδριανή και ο Νικηφόρος (της ΔΕ Νικηφόρου).

Ως προς τον κοινωνικό εξοπλισμό, το Δοξάτο διαθέτει περιφερειακό ιατρείο, γυμνάσιο, γενικό και επαγγελματικό λύκειο. Το Καλαμπάκι διαθέτει περιφερειακό

ιατρείο, το οποίο πρέπει να αναβαθμιστεί σε κέντρο υγείας, γυμνάσιο και γενικό λύκειο. Από τους υπόλοιπους οικισμούς η Κύργια διαθέτει περιφερειακό ιατρείο και στην ΠΕ. Νικηφόρου, ο Νικηφόρος διαθέτει περιφερειακό ιατρείο και γυμνάσιο και η Αδριανή περιφερειακό ιατρείο.

Αν.Ε.5. ΔΕ Παρανεστίου, ΔΕ Σιδηρόνερο, ΔΕ Σταυρούπολης. Πληθυσμός 3.500.
Κέντρο: δίπολο Παρανέστι – Σταυρούπολη

Καθορίζεται ως επιμέρους ζώνη λόγω της εσωστρέφειάς της (περιορισμός στην κοιλάδα του Νέστου) και του ορεινού της χαρακτήρα. Ως τέτοια αποτελεί πύλη προς τον ορεινό όγκο της Ροδόπης. Περιλαμβάνει δημοτικές ενότητες διαφορετικών δήμων και περιφερειακών ενοτήτων (Δράμας – Ξάνθης) με κύριο κριτήριο τα γεωμορφολογικά και οικολογικά χαρακτηριστικά καθώς και το λανθάνον αναπτυξιακό δυναμικό της. Ειδικότερα ορίζεται ως:

- Ζώνη οικοανάπτυξης (αγροτική ανάπτυξη βασισμένη σε ειδικά και εναλλακτικά προϊόντα, ορεινή και βιολογική κτηνοτροφία, μελισσοκομία, μεταποίηση αγροτικών προϊόντων, συνεταιριστικές και καινοτόμες δράσεις)
- Ζώνη εναλλακτικού και ορεινού τουρισμού (κύριος κορμός και βάση του Τόξου του Νέστου, οικοτουριστική διαδρομή για ενιαία αντίληψη του Νέστου: Φράγμα Θησαυρού – Σιδηρόνερο – Ποταμοί)

Ως κέντρο της ζώνης και τοπικό αναπτυξιακό κέντρο ορίζεται το δίπολο Παρανέστι (έδρα δήμου) – Σταυρούπολη. Το δίπολο αυτό αναλαμβάνει λειτουργίες πύλης προς τον ορεινό όγκο και οικοανάπτυξης (πόλος εναλλακτικής αγροτικής παραγωγής) της κοιλάδας. Στον ορεινό χώρο ως τοπικά κέντρα ορίζονται το Σιδηρόνερο (ΠΕ Δράμας), και το Άνω Καρυόφυτο (ΠΕ Ξάνθης). Η ζώνη έχει εξαρτήσεις τόσο με την πόλη της Δράμας όσο και με της Ξάνθης. Παράλληλα εμφανίζει συνέργειες με τους οικισμούς Κεχροκάμπος και Λεκάνη της ΔΕ Ορεινού του δήμου Νέστου (ΠΕ Καβάλας).

Ως προς τον κοινωνικό εξοπλισμό, το Παρανέστι διαθέτει κέντρο υγείας και γυμνάσιο και η Σταυρούπολη κέντρο υγείας, γυμνάσιο και γενικό λύκειο. Και οι δύο οικισμοί διαθέτουν μικρά μουσεία φυσικού περιβάλλοντος. Το Σιδηρόνερο (του δήμου Δράμας) διαθέτει περιφερειακό ιατρείο.

Αν.Ε.6. Δήμος Καβάλας. Πληθυσμός 70.567. Κέντρο: Καβάλα.

Καθορίζεται ως επιμέρους ζώνη συνδυασμένης αστικής ανάπτυξης με συμπληρωματικές λειτουργίες καθώς αναπτύσσεται ως ζώνη επιρροής της Καβάλας, αστικού κέντρου 3ου επιπέδου (δευτερεύον εθνικός πόλος) και Έδρα Περιφερειακής Ενότητας. Ειδικότερα περιλαμβάνει:

- Αστικό πόλο – κέντρο διαπεριφερειακών συνδέσεων με συνδυασμένη αστική ανάπτυξη με συμπληρωματικές λειτουργίες και πληρότητα αστικών υποδομών.
- Ακαδημαϊκή εκπαίδευση και έρευνα (ΤΕΙ ΑΜΘ)
- Λειτουργία κέντρου διεθνών και διαπεριφερειακών συνδέσεων – πύλη της Περιφέρειας.
- Πολυπαραγοντική ανάπτυξη. Τριτογενής τομέας - διοίκηση, κέντρο αγροτικής ενδοχώρας, εμπορευματικό λιμάνι – βιομηχανική ζώνη, αστικό λιμάνι αναψυχής – κρουαζιέρας

- Πολύπλευρες τουριστικές δραστηριότητες (αστικός τουρισμός, θερινός τουρισμός, πολιτιστικός τουρισμός, λειτουργία τουριστικής πύλης προς την ενδοχώρα), Β' κατοικία. Πύλη προς τον ορεινό όγκο.

Ως κέντρο της αναπτυξιακής ενότητας ορίζεται η Καβάλα και ως τοπικά κέντρα (πόλοι ενδιαφέροντος με διαφορετικά χαρακτηριστικά) οι Φίλιπποι, ο Ζυγός, οι Κρηνίδες και ο Αμυγδαλέωνας στην ενδοχώρα και η Νέα Καρβάλη στην ανατολική παράκτια ζώνη. Πέρα από τους παραπάνω οικισμούς, η Καβάλα, ως σημαντικός αστικός πόλος συνδέεται με σχέσεις προαστικής εξάρτησης και με τους οικισμούς της Ηρακλείτσας και της Νέας Περάμου στη δυτική παράκτια ζώνη, όπου έχουμε την ανάπτυξη λειτουργιών τουρισμού και Β' κατοικίας. Επίσης, συνδέεται με τη Χρυσούπολη (όπου και το αεροδρόμιο) και την Κεραμωτή (και το εκεί λιμάνι διασύνδεσης με Θάσο).

Ως αστικός πόλος περιφερειακής εμβέλειας προδιαγράφεται η λειτουργική διασύνδεσή της με τα υπόλοιπα αστικά κέντρα της περιφέρειας ΑΜΘ – και ιδιαίτερα με τη Δράμα, με την οποία συνθέτει αστικό δίπολο, μέσω του άξονα σύνδεσης (οδικό – αναπτυξιακό) των δύο πόλεων, καθώς και με την όμορη περιφέρεια της Κεντρικής Μακεδονίας, με αιχμή τις Σέρρες. Ως αστικός πόλος εθνικής εμβέλειας και πύλη της Περιφέρειας, προδιαγράφεται η λειτουργική διασύνδεσή της με το εξωτερικό μέσω του αεροδρομίου και των δύο λιμανιών και ιδιαίτερα με τη Βουλγαρία μέσω του άξονα Καβάλα – Σέρρες – Προμαχώνας καθώς και με την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη.

Ως προς τον κοινωνικό εξοπλισμό, η Καβάλα διαθέτει γενικό νοσοκομείο, 10 γυμνάσια, 9 γενικά λύκεια, 3 επαγγελματικά λύκεια, επαγγελματική σχολή, ΙΕΚ και τρία μουσεία ενώ φιλοξενεί το ΔΗΠΕΘΕ Καβάλας και τμήματα του ΤΕΙ ΑΜΘ. Από τους υπόλοιπους οικισμούς περιφερειακό ιατρείο, γυμνάσιο και γενικό λύκειο διαθέτουν οι Κρηνίδες, περιφερειακό ιατρείο και γυμνάσιο ο Αμυγδαλέωνας και από ένα γυμνάσιο το Κρουονέρι και η Ν. Καρβάλη. Οι Φίλιπποι διαθέτουν περιφερειακό ιατρείο και μουσείο, ενώ στη Νέα Πέραμο λειτουργεί το Ινστιτούτο Αλιευτικής Έρευνας.

Αν.Ε.7. Δήμος Παγγαίου. Πληθυσμός 32.054. Κέντρο: Ελευθερούπολη.

Καθορίζεται ως επιμέρους ζώνη με πολλαπλό χαρακτήρα καθώς περιλαμβάνει παραλιακές ενότητες που προορίζονται για χρήση τουρισμού και παραθεριστικής κατοικίας, ορεινές ζώνες του Παγγαίου όρους και πεδινές αγροτικές εκτάσεις στην ενδοχώρα. Ειδικότερα ορίζεται ως:

- Ζώνη τουριστικής ανάπτυξης που περιλαμβάνει διαφορετικά είδη τουρισμού όπως παραθεριστικός τουρισμός, ιαματικός τουρισμός (λουτρά Ελευθερών), εναλλακτικός τουρισμός (Παγγαίο) και Β' κατοικίας.
- Ζώνη αγροτικής ανάπτυξης (γη υψηλής παραγωγικότητας – αναδιάρθρωση καλλιεργειών) με σύνδεση με όμορες ζώνες μεταποίησης αγροτικών προϊόντων.
- Ζώνη οικοανάπτυξης στο Παγγαίο όρος (αγροτική ανάπτυξη βασισμένη σε ειδικά και εναλλακτικά προϊόντα, ορεινή και βιολογική κτηνοτροφία)

Το σύνολο της ζώνης εμφανίζεται σαφώς εξαρτημένη από την Καβάλα, τουλάχιστον σε ότι αφορά τις τουριστικές δραστηριότητες, λειτουργώντας σε αρκετές περιπτώσεις ως περιοχή β' κατοικίας ως προς την Καβάλα. Ταυτόχρονα όμως, η δυτική παραλιακή ζώνη εμφανίζει προνομιακές σχέσεις και με τη Θεσσαλονίκη. Τέλος, η αγροτική ενδοχώρα εμφανίζει συνέργιες με τις αντίστοιχες ενότητες των δήμων Καβάλας και Δοξάτου.

Ως κέντρο της ζώνης και τοπικό αναπτυξιακό κέντρο ορίζεται η Ελευθερούπολη (οικισμός 6^{ου} ενισχυμένου επιπέδου, έδρα του δήμου και τοπικό αναπτυξιακό κέντρο).

Στα δυτικά επιδιώκεται η ανάδειξη ενός δευτερεύοντος τοπικού κέντρου, γύρω από το οποίο θα οργανωθεί η χωρική ανάπτυξη του τουρισμού και της παραθεριστικής κατοικίας και η δημιουργία απαραίτητων υποδομών. Ως τέτοιο τοπικό κέντρο ορίζεται ο οικισμός της παραλίας Οφρυνίου. Στην ανατολική παραλιακή ζώνη ως δευτερεύον τοπικό κέντρο ορίζεται η Νέα Πέραμος. Στην ενδοχώρα, ως δευτερεύον τοπικό κέντρο ορίζεται η Νηκίσιανη.

Ως προς τον κοινωνικό εξοπλισμό, η Ελευθερούπολη διαθέτει κέντρο υγείας, γυμνάσιο, γενικό και επαγγελματικό λύκειο και ένα μουσείο. Το Ποδοχώρι και η Νικήσιανη διαθέτουν περιφερειακό ιατρείο, γυμνάσιο και γενικό λύκειο. Από τους υπόλοιπους οικισμούς διαθέτουν περιφερειακό ιατρείο η Νέα Πέραμος, οι Ελευθεραί, το Παλαιοχώρι, η Μουσθένη, το Κοκκινοχώρι, η Αυλή, ο Μυριόφυτος, η Κάρυανη, το Ορφάνιο, το Οφρύνιο και η Γαληψός.

Αν.Ε.8. Δήμος Νέστου. Πληθυσμός 22.469. Κέντρο: Χρυσούπολη.

Καθορίζεται ως επιμέρους ζώνη με πολλαπλό χαρακτήρα καθώς περιλαμβάνει από τη μία τον ορεινό όγκο της Λεκάνης και από την άλλη την πεδινή αγροτική περιοχή δυτικά του Δέλτα του Νέστου. Ειδικότερα ορίζεται ως:

- Ζώνη παρανέστιας αγροτικής ανάπτυξης με γη υψηλής παραγωγικότητας στην οποία προτείνεται αναδιάρθρωση καλλιεργειών σε συνδυασμό με μεταποίηση αγροτικών προϊόντων.
- Ζώνη εναλλακτικού τουρισμού, πρότυπης αγρο-περιβαλλοντικής διαχείρισης
- Ζώνη οικοανάπτυξης στα όρη της Λεκάνης (αγροτική ανάπτυξη βασισμένη σε ειδικά και εναλλακτικά προϊόντα, ορεινή και βιολογική κτηνοτροφία) σε σχέση και με την όμορη ζώνη στην κοιλάδα Παρανεστίου – Σταυρούπολης.

Το νότιο πεδινό τμήμα του δήμου εμφανίζεται εξαρτημένο από την Καβάλα, σε ότι αφορά τις μεταφορές (αεροδρόμιο Χρυσούπολης, λιμάνι Κεραμωτής) και τη μεταποίηση. Το βόρειο ορεινό τμήμα εμφανίζει συνέργειες με τη ζώνη της κοιλάδας Παρανεστίου – Σταυρούπολης. Ως κέντρο της ζώνης ορίζεται η Χρυσούπολη, (οικισμός 6^{ου} ενισχυμένου επιπέδου, έδρα του δήμου και τοπικό αναπτυξιακό κέντρο). Στην ενδοχώρα, στην ΔΕ Ορεινού, ως τοπικό κέντρο ορίζεται η Λεκάνη. Στην παραλιακή ζώνη ως τοπικό κέντρο ορίζεται η Κεραμωτή, πύλη προς τη Θάσο.

Ως προς τον κοινωνικό εξοπλισμό, η Χρυσούπολη διαθέτει κέντρο υγείας, γυμνάσιο, γενικό και επαγγελματικό λύκειο. Η Πέρνη διαθέτει περιφερειακό ιατρείο, και ένα γυμνάσιο. Από τους υπόλοιπους οικισμούς διαθέτουν περιφερειακό ιατρείο το Μακρυχώρι, ο Παράδεισος, το Χρυσοχώρι, η Νέα Καρυά, η Λεκάνη και ο Κεχροκάμπος. Χαρακτηριστική είναι η έλλειψη μονάδων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε όλη τη ΔΕ Ορεινού.

Αν.Ε.9. Δήμος Θάσου. Πληθυσμός 14.678. Κέντρο: Θάσος/Λιμένας

Καθορίζεται ως επιμέρους ζώνη νησιωτικού χαρακτήρα. Ειδικότερα ορίζεται ως:

- Ζώνη τουριστικής ανάπτυξης εξειδικευμένη στον παραθεριστικό τουρισμό με δυνατότητες διεύρυνση του προϊόντος στον οικοτουρισμό και το θεματικό τουρισμό (αρχαιολογικό – ναυτικό).
- Ζώνη οικοανάπτυξης βασισμένη στα τοπικά προϊόντα του πρωτογενή τομέα και στις ορεινές περιοχές του νησιού.

- Ζώνη βιώσιμης εξόρυξης μαρμάρου (κέντρο μαρμάρου, πιλοτικές εφαρμογές αποκατάστασης, καινοτομία στις διαδικασίες εξόρυξης)

Ως κέντρο της ζώνης ορίζεται ο οικισμός του Λιμένα (οικισμός 6ου ενισχυμένου επιπέδου, έδρα του δήμου και της Π.Ε. και τοπικό αναπτυξιακό κέντρο). Οι οικισμοί Λιμενάρια, Πρίνος και Θεολόγος αποτελούν κέντρα υπηρεσιών θαλάσσιου τουρισμού. Εξ' αυτών, ενισχυμένος ρόλος προβλέπεται για τα Λιμενάρια.

Ως προς τον κοινωνικό εξοπλισμό, ο Λιμένας Θάσου και τα Λιμενάρια διαθέτουν περιφερειακό ιατρείο, γυμνάσιο και γενικό λύκειο. Από τους υπόλοιπους οικισμούς ο Πρίνος διαθέτει κέντρο υγείας και ο Θεολόγος και η Παναγιά περιφερειακό ιατρείο.

Αν.Ε.10. Δήμος Μύκης. Πληθ. 14.631. Κέντρο: τρίπολο Εχίνος – Κένταυρος – Σμίνθη.

Καθορίζεται ως επιμέρους ζώνη λόγω της ιδιαιτερότητας της ορεινής κατοίκησης (πυκνό δίκτυο κατοικημένων ορεινών οικισμών), της πολιτισμικής ιδιαιτερότητας των κατοίκων (έλληνες μουσουλμάνοι πομακικής καταγωγής) και του χαρακτηριστικού φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος. Ειδικότερα ορίζεται ως:

- Ζώνη οικοανάπτυξης (αγροτική ανάπτυξη βασισμένη σε ειδικά και εναλλακτικά προϊόντα, ορεινή και βιολογική κτηνοτροφία, μελισσοκομία, μεταποίηση αγροτικών προϊόντων, συνεταιριστικές και καινοτόμες δράσεις).
- Ζώνη εναλλακτικού, πολιτιστικού, ορεινού, και ιαματικού τουρισμού (Θέρμες).
- Ζώνη διαχείρισης και ανάδειξης της σχέσης ανθρωπογενούς και φυσικού περιβάλλοντος και επιδεικτικής αναβίωσης των παραδοσιακών τρόπων καλλιέργειας και επεξεργασίας του καπνού.

Ως κέντρο της ζώνης ορίζεται το τρίπολο των οικισμών Εχίνος – Κένταυρος – Σμίνθη (έδρα του δήμου) το οποίο ορίζεται στο σύνολό του ως δίκτυο οικισμών 6^{ου} ενισχυμένου επιπέδου και τοπικό αναπτυξιακό κέντρο. Οι οικισμοί Άνω Θέρμες και Μύκη ορίζονται ως δευτερεύοντα τοπικά κέντρα. Άμεσες σχέσεις διοικητικής και λειτουργικής εξάρτησης της αναπτυξιακής ενότητας αναγνωρίζονται με την πόλη της Ξάνθης.

Ως προς τον κοινωνικό εξοπλισμό, ο Εχίνος διαθέτει κέντρο υγείας, γυμνάσιο και γενικό λύκειο, η Γλαύκη γυμνάσιο και γενικό λύκειο και οι Άνω Θέρμες γυμνάσιο. Από τους υπόλοιπους οικισμούς οι Θέρμες, το Ωραιόν, η Κοτύλη, η Μύκη και οι Σάτρες διαθέτουν περιφερειακό ιατρείο.

Αν.Ε.11. ΔΕ Ξάνθης. Πληθυσμός 62.567. Κέντρο: Ξάνθη.

Καθορίζεται ως επιμέρους ζώνη συνδυασμένης αστικής ανάπτυξης με συμπληρωματικές λειτουργίες καθώς αναπτύσσεται ως ζώνη επιρροής της πόλης της Ξάνθης, αστικού κέντρου 4ου επιπέδου και Έδρας Περιφερειακής Ενότητας. Ειδικότερα περιλαμβάνει:

- Αστικό πόλο – κέντρο διαπεριφερειακών συνδέσεων με αστική ανάπτυξη και ανάπτυξη του τριτογενή τομέα, λειτουργώντας ταυτόχρονα ως οργάνωσης της αγροτικής οικονομίας για την ευρύτερης ενδοχώρα.
- Ακαδημαϊκή εκπαίδευση και έρευνα (Πολυτεχνική Σχολή ΔΠΘ)
- Αστικό τουρισμό (παλιά πόλη, καρναβάλι κ.ά.) με λειτουργία πύλης προς τον ορεινό όγκο της Ροδόπης. πύλη ορεινού και εναλλακτικού τουρισμού
- Ζώνη οργάνωσης της βιομηχανίας – επιχειρηματικό πάρκο.

- Ζώνες αγροτικής ανάπτυξης (γη υψηλής παραγωγικότητας – δυναμικές καλλιέργειες και προοπτική αναδιάρθρωσης καλλιεργειών) καθώς και μεταποίησης αγροτικών προϊόντων.

Ως κέντρο της αναπτυξιακής ενότητας ορίζεται η Ξάνθη. Ως έδρα της Περιφέρειας συνδέεται με σχέσεις λειτουργικής – διοικητικής εξάρτησης με τους δήμους της περιφερειακής ενότητας και ειδικά με τις έδρες τους. Παράλληλα διατηρεί διακριτές σχέσεις με τα υπόλοιπα αστικά κέντρα της περιφέρειας ΑΜΘ, και ιδιαίτερα με την Καβάλα, (μεταφορικές υποδομές, διάσπαρτη βιομηχανία), την Κομοτηνή (σχέσεις διοικητικής εξάρτησης) και τη Δράμα (προοπτική κοινών δράσεων για τον ορεινό όγκο).

Ως προς τον κοινωνικό εξοπλισμό, η Ξάνθη διαθέτει γενικό νοσοκομείο, 10 γυμνάσια, 7 γενικά λύκεια, 2 επαγγελματικά λύκεια, επαγγελματική σχολή, ειδικό εργαστήριο επαγγελματικής εκπαίδευσης, ΙΕΚ, μία πινακοθήκη και δύο μουσεία, ενώ φιλοξενεί την Πολυτεχνική Σχολή του ΔΠΘ και το ΙΕΛ / Ερευνητικό Κέντρο «Αθηνά». Από τους υπόλοιπους οικισμούς (εκτός της Σταυρούπολης, η οποία εντάσσεται στην Αν.Ε.5), περιφερειακό ιατρείο διαθέτουν το Νεοχώρι και τα Κιμμέρια.

Αν.Ε.12. Δήμος Τοπίου – Δήμος Αβδήρων. Πληθυσμός 30.000. Κέντρο: Γενισέα.

Καθορίζεται ως επιμέρους ζώνη με διπτό χαρακτήρα καθώς περιλαμβάνει την πεδινή αγροτική περιοχή ανατολικά του Δέλτα του Νέστου, ενώ ταυτόχρονα αναπτύσσεται στο παραλιακό μέτωπο ως περιοχή ήπιας τουριστικής ανάπτυξης. Ειδικότερα ορίζεται ως:

- Ζώνη παρανέστιας αγροτική ανάπτυξη, γη υψηλής παραγωγικότητας με δυνατότητα ανάπτυξης της γεωθερμίας, αναδιάρθρωση καλλιεργειών και μεταποίηση αγροτικών προϊόντων.
- Ζώνη εναλλακτικού τουρισμού και πρότυπης αγρο-περιβαλλοντικής διαχείρισης (Παραλιακό μέτωπο – Τόξο υδροβιοτόπων / Νέστου και αρχαιολογικών χώρων, περιοχή Βισθωνίδας).

Ως κέντρο της αναπτυξιακής ενότητας ορίζεται η Γενισέα (οικισμός 6^{ου} ενισχυμένου επιπέδου, έδρα του δήμου Αβδήρων και τοπικό αναπτυξιακό κέντρο), και τοπικά κέντρα το Εύλαλο (έδρα του δήμου Τοπίου), τα Αβδηρα, οι Τοξότες, και το Πόρτο Λάγος.

Ως προς τον κοινωνικό εξοπλισμό, η Γενισέα διαθέτει περιφερειακό ιατρείο και ένα γυμνάσιο. Τα Αβδηρα διαθέτουν κέντρο υγείας, γυμνάσιο, γενικό λύκειο και δύο μουσεία. Το Εράσμιο έχει περιφερειακό ιατρείο, γυμνάσιο και γενικό λύκειο, οι Τοξότες περιφερειακό ιατρείο και ένα γυμνάσιο και το Πολύσιτο και το Όλβιο ένα γυμνάσιο. Από τους υπόλοιπους οικισμούς το Σέλερο, η Διομήδεια, το Κουτσό και το Εύλαλο διαθέτουν περιφερειακό ιατρείο.

Αν.Ε.13. Δήμος Ίασμου. Πληθυσμός 14.000. Κέντρο: Ίασμος.

Καθορίζεται ως επιμέρους ζώνη με πολλαπλό χαρακτήρα καθώς περιλαμβάνει τμήμα του ορεινού όγκου της Ροδόπης (Παππίκιον όρος) και πεδινή αγροτική περιοχή ανατολικά της Βισθωνίδας και προσεγγίζει την παραλιακή ζώνη (οικισμός Γλυκονέρι στην περιοχή του Φαναρίου). Ειδικότερα ορίζεται ως:

- Ζώνη αγροτικής ανάπτυξης με γη υψηλής παραγωγικότητας στην οποία προβλέπεται αναδιάρθρωση καλλιεργειών σε συνδυασμό με μεταποίηση αγροτικών προϊόντων και γενικότερα ανάπτυξης βιοτεχνίας (ΒΙΟ.ΠΑ)

- Ζώνη οικοανάπτυξης στο Παππίκιον όρος της Ροδόπης (αγροτική ανάπτυξη βασισμένη σε ειδικά και εναλλακτικά προϊόντα, ορεινή και βιολογική κτηνοτροφία, εναλλακτικός ορεινός τουρισμός).
- Ζώνη εναλλακτικού τουρισμού και διαχείριση περιβάλλοντος σε σχέση με τη λιμνοθάλασσα Βιστωνίδα και τις όμορες περιοχές Φαναρίου – Πόρτο Λάγους.

Ως κέντρο της ζώνης και δευτερεύον περιφερειακό κέντρο ορίζεται ο Ίασμος (οικισμός 6^{ου} ενισχυμένου επιπέδου, έδρα του δήμου και τοπικό αναπτυξιακό κέντρο), ο οποίος αποτελεί σημείο πύκνωσης ενός δικτύου οικισμών που εξαπλώνονται γραμμικά επί του άξονα (παλιά εθνική οδός) Ξάνθης – Κομοτηνής. Η ζώνη του Ιάσμου εμφανίζει έντονες διοικητικές και λειτουργικές εξαρτήσεις από την Κομοτηνή αλλά, δευτερευόντως και από την Ξάνθη.

Ως προς τον κοινωνικό εξοπλισμό, ο Ίασμος διαθέτει περιφερειακό ιατρείο και ένα γυμνάσιο. Από τους υπόλοιπους οικισμούς ο Σώστης, ο Πολύανθος, οι Ασώματοι και η Αμβροσία, διαθέτουν περιφερειακό ιατρείο.

Αν.Ε.14. ΔΕ Κομοτηνής. Πληθυσμός 60.000. Κέντρο: Κομοτηνή.

Καθορίζεται ως επιμέρους ζώνη συνδυασμένης αστικής ανάπτυξης με συμπληρωματικές λειτουργίες καθώς αναπτύσσεται ως ζώνη επιρροής της πόλης της Κομοτηνής, αστικού κέντρου 2ου επιπέδου, Πρωτεύοντος Εθνικού Πόλου και Έδρας της Περιφέρειας ΑΜΘ. Ειδικότερα περιλαμβάνει:

- Αστικό πόλο – κέντρο διαπεριφερειακών συνδέσεων με αστική ανάπτυξη και ανάπτυξη του τριτογενή τομέα, ως κέντρο διοίκησης και διεθνών σχέσεων της Περιφέρειας.
- Ακαδημαϊκή εκπαίδευση και έρευνα (έδρα ΔΠΘ)
- Διαπεριφερειακό κέντρο οργάνωσης της αγροτικής οικονομίας και της αγροτικής επιχειρηματικότητας.
- Κέντρο αστικό και συνεδριακού τουρισμού με λειτουργία πύλης προς τον ορεινό όγκο της Ροδόπης.
- Ζώνη οργάνωσης της βιομηχανίας – επιχειρηματικό πάρκο.
- Ζώνες αγροτικής ανάπτυξης (γη υψηλής παραγωγικότητας – δυναμικές καλλιέργειες και προοπτική αναδιάρθρωσης καλλιεργειών) καθώς και μεταποίησης αγροτικών προϊόντων.

Ως κέντρο της αναπτυξιακής ενότητας ορίζεται η Κομοτηνή. Ως έδρα της Περιφέρειας συνδέεται με σχέσεις λειτουργικής – διοικητικής εξάρτησης με τους δήμους της περιφερειακής ενότητας και ειδικά με τις έδρες τους. Συστήνει λειτουργικό δίπολο με την Αλεξανδρούπολη, βασισμένο σε διακριτούς συμπληρωματικούς ρόλους σε σχέση κυρίως με τις υφιστάμενες και προβλεπόμενες μεταφορικές και αναπτυξιακές υποδομές.

Ως προς τον κοινωνικό εξοπλισμό, η Κομοτηνή διαθέτει γενικό νοσοκομείο, 7 γυμνάσια, 5 γενικά λύκεια, 3 επαγγελματικά λύκεια, επαγγελματική σχολή, ειδικό εργαστήριο επαγγελματικής εκπαίδευσης, ΙΕΚ, μία πινακοθήκη και 7 μουσεία, ενώ φιλοξενεί την έδρα του ΔΠΘ. Από τους υπόλοιπους οικισμούς περιφερειακό ιατρείο διαθέτουν η Παραδημή, το Θρυλόριο, η Γρατινή και ο Πάνδροσος.

Αν.Ε.15. Παραλιακή Ροδόπης (ΔΕ Αιγείρου - ΔΕ Σιδηροχωρίου - ΔΕ Μαρώνειας). Πληθυσμός 12.000. Κέντρο: Ξυλαγανή.

Καθορίζεται ως επιμέρους ζώνη με διπτό χαρακτήρα καθώς περιλαμβάνει την πεδινή αγροτική περιοχή ενώ ταυτόχρονα αναπτύσσεται στο παραλιακό μέτωπο ως περιοχή ήπιας τουριστικής ανάπτυξης. Ειδικότερα ορίζεται ως:

- Ζώνη θερινού τουρισμού, οικοτουρισμού, αγροτουρισμού, και Β' κατοικίας με δράσεις διαχείρισης και ανάδειξης φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος (Παραλιακό μέτωπο – Τόξο υδροβιοτόπων και αρχαιολογικών χώρων).
- Ζώνη αγροτικής ανάπτυξης με δυνατότητα ανάπτυξης της γεωθερμίας και αναδιάρθρωση καλλιεργειών.

Ως κέντρο της ζώνης και τοπικό αναπτυξιακό κέντρο ορίζεται η Ξυλαγανή και ως δευτερεύοντα τοπικά κέντρα στο παραλιακό μέτωπο, το Φανάρι ο Ίμερος και η Μαρώνεια.

Ως προς τον κοινωνικό εξοπλισμό, η Ξυλαγανή διαθέτει περιφερειακό ιατρείο (το οποίο πρέπει να αναβαθμιστεί σε κέντρο υγείας), γυμνάσιο και γενικό λύκειο και το Νέο Σιδηροχώρι και η Νέα Καλλίστη διαθέτουν περιφερειακό ιατρείο και ένα γυμνάσιο. Από τους υπόλοιπους οικισμούς περιφερειακό ιατρείο διαθέτει η Μαρώνεια και χρειάζεται να δημιουργηθεί και στο Φανάρι.

Αν.Ε16. ΔΕ Σαπών – Δήμος Αρριανών. Πληθυσμός 22.000. Κέντρο: Σάπες.

Η αναπτυξιακή σύνδεση των δύο περιοχών κρίνεται απαραίτητη με το δεδομένο ότι ο δήμος Αρριανών περιλαμβάνει ένα σημαντικό πεδινό τμήμα της πεδιάδας Κομοτηνής – Σαπών αλλά και λόγω του ότι οι Σάπες αποτελούν τη μοναδική αστική πύλη προς την ορεινή περιοχή του Δήμου Αρριανών. Η ζώνη καθορίζεται ως πολλαπλού χαρακτήρα καθώς περιλαμβάνει από τη μία τμήμα του ορεινού όγκου της Ροδόπης και από την άλλη την πεδινή αγροτική περιοχή. Ειδικότερα ορίζεται ως:

- Ζώνη αγροτικής ανάπτυξης με γη υψηλής παραγωγικότητας στην οποία προτείνεται αναδιάρθρωση καλλιεργειών σε συνδυασμό με την αξιοποίηση των γεωθερμικών πεδίων.
- Ζώνη μεταποίησης (ΒΙΟΠΑ) με έμφαση στα αγροτικά προϊόντα.
- Ζώνη ανάπτυξης αιολικών πάρκων.
- Ζώνη οικοανάπτυξης στα όρη του Δήμου Αρριανών (αγροτική ανάπτυξη βασισμένη σε ειδικά και εναλλακτικά προϊόντα, ορεινή και βιολογική κτηνοτροφία).
- Ζώνη εναλλακτικού ορεινού και ιαματικού τουρισμού).

Ως κέντρο της ζώνης ορίζονται οι Σάπες (οικισμός 6^{ου} ενισχυμένου επιπέδου, έδρα του δήμου Σαπών και τοπικό αναπτυξιακό κέντρο) και ως δευτερεύοντα τοπικά αγροτικά κέντρα η Φιλλύρα (έδρα του δήμου Αρριανών) και τα Αρριανά. Στον ορεινό όγκο ως τοπικός πόλος αναγνωρίζεται ο Κέχρος. Η υπόψη ζώνη με την όμορη ζώνη του δήμου Σουφλίου και ειδικά με τα ορεινά του τμήματα, δημιουργώντας δυνατότητα συνεργειών.

Ως προς τον κοινωνικό εξοπλισμό, οι Σάπες διαθέτουν κέντρο υγείας, γυμνάσιο και γενικό λύκειο, ενώ η Φιλλύρα, τα Αρριανά, ο Κέχρος, η Οργάνη, η Νέα Σάντα, η Αρίσβη, το Πάμφορο, η Συκκοράχη και η Στρώμη διαθέτουν περιφερειακό ιατρείο.

Αν.Ε.17. Δήμος Αλεξανδρούπολης. Πληθυσμός 73.000. Κέντρο: Αλεξανδρούπολη.

Καθορίζεται ως επιμέρους ζώνη συνδυασμένης αστικής ανάπτυξης με συμπληρωματικές λειτουργίες καθώς αναπτύσσεται ως ζώνη επιρροής της πόλης της Αλεξανδρούπολης, αστικού κέντρου 2ου επιπέδου (πρωτεύον εθνικός πόλος) και Έδρα Περιφερειακής Ενότητας (ως δίπολο με την Κομοτηνή αναλαμβάνει ρόλο και στο επίπεδο της Περιφέρειας). Ειδικότερα περιλαμβάνει:

- Αστικό πόλο – κέντρο διαπεριφερειακών συνδέσεων με συνδυασμένη αστική ανάπτυξη με συμπληρωματικές λειτουργίες και πληρότητα αστικών υποδομών.
- Ακαδημαϊκή εκπαίδευση και έρευνα (Ιατρική Σχολή ΔΠΘ)
- Λειτουργία κέντρου διεθνών και διαπεριφερειακών συνδέσεων – κύρια πύλη της Περιφέρειας, διαμετακομιστικό κέντρο συνδυασμένων μεταφορών.
- Πολυπαραγοντική ανάπτυξη. Τριτογενής τομέας – διοίκηση, εμπορευματικό λιμάνι – βιομηχανική ζώνη.
- Πολύπλευρες τουριστικές δραστηριότητες (θερινός τουρισμός, πολιτιστικός τουρισμός, τουρισμός ιαματικός-ιατρικός-ευεξίας, αστικός / συνεδριακός τουρισμός, Β' κατοικία.
- Ζώνη ανάδειξης και διαχείρισης υγροτόπου Έβρου – οικοτουρισμός.

Ως κέντρο της αναπτυξιακής ενότητας ορίζεται η Αλεξανδρούπολη (έδρα της ΠΕ) με τοπικά κέντρο τις Φέρες, και ως επιμέρους πόλους (διαφορετικής φύσης) τη Μάκρη, την Άνθεια και τον Λουτρό. Ως αστικός πόλος εθνικής εμβέλειας και πύλη της Περιφέρειας, προδιαγράφεται η λειτουργική διασύνδεσή της με το εξωτερικό (ιδιαίτερα με Βουλγαρία - Τουρκία), με την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη καθώς και με τα υπόλοιπα αστικά κέντρα της περιφέρειας ΑΜΘ – και ιδιαίτερα με την Κομοτηνή με την οποία συνθέτει λειτουργικό δίπολο.

Ως προς τον κοινωνικό εξοπλισμό, η Αλεξανδρούπολη διαθέτει γενικό νοσοκομείο, 6 γυμνάσια, 5 γενικά λύκεια, 3 επαγγελματικά λύκεια, επαγγελματική σχολή, ειδικό εργαστήριο επαγγελματικής εκπαίδευσης, ΙΕΚ και 4 μουσεία, ενώ φιλοξενεί σχολές του ΔΠΘ. Οι Φέρες διαθέτουν περιφερειακό ιατρείο, γυμνάσιο, γενικό λύκειο και ένα μουσείο, ενώ η Άνθεια και ο Πέπλος διαθέτουν περιφερειακό ιατρείο και γυμνάσιο. Από τους υπόλοιπους οικισμούς περιφερειακό ιατρείο διαθέτουν η Άνθεια, η Αισύμη και η Μάκρη.

Αν.Ε.18. Δήμος Σουφλίου - Πάρκο Δαδιάς. Πληθυσμός 15.000. Κέντρο: Σουφλί.

Καθορίζεται ως επιμέρους ζώνη λόγω της έλλειψης σημαντικών αστικών κέντρων και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της, καθώς μεγάλο τμήμα της συνιστά το Εθνικό Πάρκο Δαδιάς ενώ διαθέτει ταυτόχρονα ορεινές και πεδινές ενότητες. Ειδικότερα ορίζεται ως:

- Ζώνη αγροτικής ανάπτυξης στην οποία προτείνεται αναδιάρθρωση καλλιεργειών σε συνδυασμό με την ανάγκη αντιμετώπισης των πλημμυρών του ποταμού Έβρου.
- Ζώνη οικοανάπτυξης (αγροτική ανάπτυξη βασισμένη σε ειδικά και εναλλακτικά προϊόντα, ορεινή και βιολογική κτηνοτροφία, μελισσοκομία, μεταποίηση αγροτικών προϊόντων, συνεταιριστικές και καινοτόμες δράσεις)
- Ζώνη εναλλακτικού και ορεινού τουρισμού με βάση το Εθνικό Πάρκο, τους ορεινούς οικισμούς και το Σουφλί (αστικός και θεματικός τουρισμός)

- Ζώνη ανάπτυξης αιολικών πάρκων μετά από έλεγχο της συμβατότητάς τους με τις υφιστάμενες συνθήκες περιβάλλοντος και ειδικά τις συνθήκες διαβίωσης προστατευόμενων ειδών και πληθυσμών της προστατευόμενης ορνιθοπανίδας.

Ως κέντρο της ζώνης ορίζεται το Σουφλί (οικισμός 6^{ου} ενισχυμένου επιπέδου, έδρα του δήμου και τοπικό αναπτυξιακό κέντρο) που αναλαμβάνει λειτουργίες πύλης (κέντρο ενημέρωσης, θεματικός τουρισμός - μετάξι). Στην πεδινή ζώνη ως τοπικό κέντρο ορίζεται το Τυχερό και στον ορεινό χώρο αναγνωρίζονται ως πόλοι η Δαδιά και το Δέρειο. Στο πλαίσιο της ανάδειξης του ορεινού χώρου και του εναλλακτικού τουρισμού παράγονται συνέργειες με τους Μεταξάδες και το Παλιούρι καθώς και με το Διδυμότειχο.

Ως προς τον κοινωνικό εξοπλισμό, το Σουφλί διαθέτει κέντρο υγείας, γυμνάσιο, γενικό λύκειο και ένα μουσείο, το Τυχερό περιφερειακό ιατρείο, γυμνάσιο και γενικό λύκειο και τα Λάβαρα περιφερειακό ιατρείο και γυμνάσιο. Από τους υπόλοιπους οικισμούς περιφερειακό ιατρείο διαθέτουν το Μεγάλο Δέρειο, το Λυκόφωτο, ο Προβατάνας και το Πρωτοκλήσι.

Αν.Ε.19. Βόρειος Έβρος (δήμοι Διδυμοτείχου–Ορεστιάδας). Πληθυσμός 56.000.
Κέντρο: δίπολο Ορεστιάδα – Διδυμότειχο.

Η περιοχή του βόρειου Έβρου, την οποία καλύπτουν οι δήμοι Διδυμοτείχου και Ορεστιάδας αποτελεί μία ειδική γεωγραφική και αναπτυξιακή ενότητα. Βασικό κριτήριο για τον ορισμό της αποτελεί η σχετική της απομόνωση και η έλλειψη πολλαπλών συνδέσεων με την υπόλοιπη περιφέρεια, καθώς και η ραγδαία μείωση του πληθυσμού σε όλους τους οικισμούς. Οι αναπτυξιακές δυνατότητες της ενότητας σχετίζονται κυρίως με την ανάπτυξη του γεωργοκτηνοτροφικού πλέγματος και με την αξιοποίηση φυσικών και πολιτισμικών πόρων για την προσέλκυση εναλλακτικού τουρισμού. Ειδικότερα η υπόψη ζώνη ορίζεται ως:

- Ζώνη στοχευμένης αγροτικής ανάπτυξης με τη δημιουργία ενός ευρύ συνδυασμένου αγροκτηνοτροφικού πάρκου (συμπληρωματικότητα γεωργίας - κτηνοτροφίας) με δυνατότητες καθετοποίησης της παραγωγής.
- Ζώνη μεταποίησης αγροτικών προϊόντων αλλά και ζώνη καινοτομίας στους υφιστάμενους υποδοχείς (ΒΙΠΑ Ορεστιάδας)
- Ζώνη ακαδημαϊκής εκπαίδευσης και έρευνας (Τμήματα ΔΠΘ) και σύνδεσής τους με την τοπική παραγωγή.
- Ζώνη συντονισμένων δράσεων για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού (βασισμένου στην αξιοποίηση των ποταμών Άρδα, Έβρου και Ερυθροπόταμου) και πολιτιστικού τουρισμού (βασισμένου κυρίως στην ανάδειξη των υλικών και άυλων στοιχείων του Διδυμοτείχου και των οικισμών Μεταξάδες και Παλιούρι).
- Τόνωση της διασυνοριακής ανάπτυξης τόσο προς βορρά όσο κυρίως προς τα ανατολικά (σύνδεση με Αδριανούπολη). Ανάπτυξη κοινών δράσεων πολιτιστικού και εναλλακτικού τουρισμού.
- Βελτίωση της αστικής βιωσιμότητας με σημαντικές παρεμβάσεις στα δύο μεγάλα αστικά κέντρα και ιδιαίτερα στην Ορεστιάδα.

Ως κέντρο της ζώνης ορίζεται το δίπολο Ορεστιάδα – Διδυμότειχο (οικιστικό δίκτυο 5ου επιπέδου, έδρες δήμων και πρωτεύοντα περιφερειακά αστικά κέντρα) και ως τοπικά κέντρα στον πεδινό χώρο η Νέα Βύσσα, τα Ρύζια και οι Καστανιές (σύνδεση με Αδριανούπολη - πύλη του Άρδα), ενώ το Ορμένιο και τα Δίκαια αναγνωρίζονται ως μεθοριακές πύλες. Ως πόλοι στον ορεινό χώρο αναγνωρίζονται οι Μεταξάδες και το

Παλιούρι με δυνατότητες συνέργειας σε σχέση με τον ορεινό και εναλλακτικό τουρισμό με το Δέριο.

Ως προς τον κοινωνικό εξοπλισμό, η Ορεσιτιάδα διαθέτει κέντρο υγείας, 4 γυμνάσια, 3 γενικά λύκεια, 2 επαγγελματικά λύκεια, ειδικό εργαστήριο επαγγελματικής εκπαίδευσης, ΙΕΚ, και μουσείο, ενώ φιλοξενεί σχολές του ΔΠΘ. Το Διδυμότειχο διαθέτει γενικό νοσοκομείο, γυμνάσιο, γενικό λύκειο, επαγγελματικό λύκειο, δύο μουσεία και μία πινακοθήκη, ενώ φιλοξενεί και ένα τμήμα του ΤΕΙ ΑΜΘ. Τα Δίκαια διαθέτουν κέντρο υγείας, γυμνάσιο και γενικό λύκειο, η Νέα Βύσσα περιφερειακό ιατρείο, γυμνάσιο και γενικό λύκειο, ο Κυπρίνος και τα Ριζιά περιφερειακό ιατρείο και γυμνάσιο και οι Μεταξάδες ένα γυμνάσιο. Από τους υπόλοιπους οικισμούς περιφερειακό ιατρείο διαθέτουν η Μάνη, το Ελαφοχώρι, το Πετράδι, η Κυανή, το Πύθιο, το Ορμένιο, οι Καστανιές, τα Πετρωτά, το Σπήλαιο, το Θούριο, η Καβύλη και ο Βάλτος. Προτείνεται η δημιουργία γενικού νοσοκομείου στην Ορεσιτιάδα, σε αντικατάσταση του υφιστάμενου νοσοκομείου στο Διδυμότειχο (που μπορεί να γίνει κέντρο υγείας).

Αν.Ε.20. Δήμος Σαμοθράκης. Πληθυσμός 2.773. Κέντρο: Σαμοθράκη.

Καθορίζεται ως επιμέρους ζώνη νησιωτικού χαρακτήρα. Ειδικότερα ορίζεται ως:

- Ζώνη αποκλειστικά ήπιας/εναλλακτικής τουριστικής ανάπτυξης, εξειδικευμένη στον οικοτουρισμό και το θεματικό τουρισμό (αρχαιολογικό – ναυτικό).
- Ζώνη οικοανάπτυξης βασισμένη στα τοπικά προϊόντα του πρωτογενή τομέα και στις ορεινές περιοχές του νησιού.

Ως κέντρο της ζώνης ορίζεται ο οικισμός της Σαμοθράκης (οικισμός 6ου ενισχυμένου επιπέδου, έδρα του δήμου και τοπικό αναπτυξιακό κέντρο). Ενισχυμένος ρόλος προβλέπεται για τον παραθαλάσσιο οικισμό της Καμαριώτισσας.

Ως προς τον κοινωνικό εξοπλισμό, ο οικισμός της Σαμοθράκης διαθέτει κέντρο υγείας, γυμνάσιο και γενικό λύκειο, και η Καμαριώτισσα περιφερειακό ιατρείο.

Άρθρο 14: Κατευθύνσεις για τα βασικά δίκτυα μεταφορικής υποδομής

Ως στρατηγικός στόχος για τον τομέα των μεταφορών στην ΠΑΜΘ τίθεται η βέλτιστη αξιοποίηση και η στοχευμένη ανάπτυξη των μεταφορικών υποδομών και των διασυννοριακών διασυνδέσεων της Περιφέρειας μέσω της ένταξής της στα ευρύτερα διεθνή δίκτυα μεταφορών, ως πύλης του Βορειο-ανατολικού άξονα προσανατολισμού (ανάπτυξης) της χώρας, αλλά και ως διέξοδος των Βαλκανικών χωρών, και ιδίως της Ρουμανίας, προς τη Μεσόγειο μέσω του άξονα ΙΧ. Ταυτόχρονα, διατυπώνεται η ανάγκη ενίσχυσης της προσπελασιμότητας σε ενδοπεριφερειακό επίπεδο, στο πλαίσιο της συγκρότησης των επιμέρους αναπτυξιακών ενοτήτων και της χωρικής διάρθρωσης των παραγωγικών λειτουργιών. Με βάση τα παραπάνω, οι στρατηγικές κατευθύνσεις ανάπτυξης των μεταφορών στην Περιφέρεια ΑΜΘ διατυπώνονται ως εξής:

- Ανάπτυξη της διατροφικότητας των μεταφορών, στο πλαίσιο ενσωμάτωσης της εθνικής και Ευρωπαϊκής πολιτικής, αλλά και με στόχο την ανάπτυξη των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της ΠΑΜΘ, η οποία διαθέτει τη δυνατότητα ανάπτυξης δύο σημαντικών πολυτροπικών κόμβων.

- Αύξηση της προσπελασιμότητας και βέλτιστη δυνατή αξιοποίηση των υφιστάμενων υποδομών, έναντι του προγραμματισμού νέων.
- Σταδιακή αποκατάσταση της ισορροπίας μεταξύ οδικών και σιδηροδρομικών μεταφορών, τόσο στο επίπεδο των εμπορευματικών όσο και των επιβατικών ροών.
- Ανάπτυξη συστήματος συνδυασμένων επιβατικών μεταφορών σε αστικό, προαστιακό ή και περιφερειακό επίπεδο.

Η υλοποίηση αυτών των στρατηγικών κατευθύνσεων προϋποθέτει μια αλλαγή φιλοσοφίας, από τον σχεδιασμό μεμονωμένων έργων προς την υιοθέτηση μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης, όπου ο προγραμματισμός κάθε παρέμβασης θα τεκμηριώνεται και θα ιεραρχείται ανάλογα με τη συμβολή της ως προς την επίτευξη των συνολικών στόχων χωρικής οργάνωσης και ανάπτυξης της Περιφέρειας. Η επίτευξη των στόχων αυτών προϋποθέτει κατά προτεραιότητα παρεμβάσεις στις ακόλουθες ενότητες:

- A. Ολοκλήρωση των έργων που αφορούν στην ενίσχυση του Βορειο-ανατολικού άξονα ανάπτυξης της Περιφέρειας (μέρος του Πανευρωπαϊκού άξονα ΙΧ) και στηρίζουν τον στόχο να καταστεί η Αλεξανδρούπολη πύλη της ΠΑΜΘ και σημαντικό διαμετακομιστικό κέντρο στην περιοχή των ΝΑ Βαλκανίων.
- B. Ολοκλήρωση των έργων που αφορούν στην ενίσχυση του ρόλου της Καβάλας ως δευτερεύοντος εθνικού πόλου διαπεριφερειακής εμβέλειας και πύλης διαπεριφερειακής εμβέλειας με διεθνή ρόλο.
- Γ. Βελτίωση – ανάπτυξη λοιπών υποδομών. Ως σημαντικότερες αναγνωρίζονται οι:
 - Ολοκλήρωση του κάθετου οδικού άξονα της Εγνατίας οδού Ξάνθη – Ελληνοβουλγαρικά σύνορα μέσω Εχίνου, με παράκαμψη της πόλης.
 - Ανάπτυξη υπηρεσιών προαστιακού σιδηροδρόμου Καβάλα (Φίλιππος Β΄) - Ξάνθη - Κομοτηνή - Αλεξανδρούπολη (μέχρι το αεροδρόμιο).
 - Διερεύνηση της σκοπιμότητας / υλοποίηση σιδηροδρομικής σύνδεσης Κομοτηνή - Νυμφαία - Ostrovets.
 - Βελτίωση σημαντικών τμημάτων του πρωτεύοντος και δευτερεύοντος περιφερειακού δικτύου.

Στο επίπεδο των διαφορετικών μεταφορικών δικτύων οι στρατηγικές κατευθύνσεις και παρεμβάσεις μεταφράζονται σε συγκεκριμένα έργα, για άλλα από τα οποία απαιτείται η ολοκλήρωση και/ή βελτίωσή τους και για άλλα ο εξαρχής σχεδιασμός και υλοποίηση.

1. Οδικό δίκτυο

Το κύριο οδικό δίκτυο της Περιφέρειας συγκροτείται στις ακόλουθες κατηγορίες:

- Διευρωπαϊκό / διαπεριφερειακό,
- Πρωτεύον περιφερειακό,
- Δευτερεύον περιφερειακό.

Το διευρωπαϊκό / διαπεριφερειακό οδικό δίκτυο της ΠΑΜΘ περιλαμβάνει ολοκληρωμένες ή υπό κατασκευή οδούς που ανήκουν στο κύριο (κορμού) ή το εκτεταμένο δίκτυο των διευρωπαϊκών αξόνων. Πρόκειται για:

- την Εγνατία Οδό (μέρος του κύριου διευρωπαϊκού δικτύου),

- Τον κάθετο άξονα Αρδάνιο - Ορεστιάδα - Καστανιές - Ορμένιο (μέρος του Πανευρωπαϊκού άξονα ΙΧ και του εκτεταμένου διευρωπαϊκού δικτύου)
- και Κομοτηνή - Νυμφαία (επίσης μέρος και οι δύο του Πανευρωπαϊκού άξονα ΙΧ και του εκτεταμένου διευρωπαϊκού δικτύου),
- τον κάθετο άξονα Ξάνθη - Εχίνος (μέρος του εκτεταμένου διευρωπαϊκού δικτύου),
- τον άξονα Καβάλα - Δράμα - Εξοχή.
- τον προβλεπόμενο άξονα Καβάλα - Σέρρες (Ε61, μέρος του εκτεταμένου διευρωπαϊκού δικτύου),

Για την ολοκλήρωσή του σύμφωνα με τους στρατηγικούς στόχους στο επίπεδο των μεταφορών απαιτούνται:

- Ολοκλήρωση του κάθετου άξονα της Εγνατίας Οδού: Αρδάνιο - Καστανιές (Ελληνοτουρκικά σύνορα) - Ορμένιο (Ελληνοβουλγαρικά σύνορα). Η ολοκλήρωση του άξονα θα πρέπει να συνδυαστεί με την υλοποίηση της σύνδεσης με τη ΒΙΠΕ Ορεστιάδας.
- Υλοποίηση του κάθετου άξονα της Εγνατίας Οδού: Ξάνθη - Εχίνος - Ελληνοβουλγαρικά σύνορα. Περιλαμβάνει την αναβάθμιση του τμήματος Ξάνθης - Εχίνου - Μελιβοίων και νέα χάραξη στο τμήμα Μελίβοια - Ελληνοβουλγαρικά σύνορα. Κάθετος άξονας Εγνατίας Οδού: Δράμα - Κάτω Νευροκόπι - Εξοχή - Ελληνοβουλγαρικά σύνορα:
- Βελτίωση του κάθετου άξονα Καβάλα - Δράμα - Εξοχή με λειτουργική αναβάθμιση στο τμήμα Καβάλα - Δράμα (βελτίωση γεωμετρικών χαρακτηριστικών, παρακάμψεις τμημάτων οικισμών, ρύθμιση των παρόδιων χρήσεων και έλεγχος των προσβάσεων).
- Υλοποίηση νέου οδικού άξονα Καβάλα - Σέρρες (Ε61) και σύνδεση Δράμας. Η βασική σημασία του άξονα αυτού είναι η παροχή απευθείας σύνδεσης του λιμένα Καβάλας με το κύριο διευρωπαϊκό δίκτυο (Orient / East-Med Corridor). Σε αυτό το πλαίσιο, προκρίνεται η όδευση του έργου από την Καβάλα προς τη Νέα Μπάφρα σε πεδινή χάραξη βόρεια της Ελευθερούπολης, παράλληλα με την αναβάθμιση της επαρχιακής οδού Δράμας - Αμφίπολης για τη σύνδεση της Δράμας με τον Ε61 μέσω Νέας Μπάφρας.

Για την ενίσχυση του ρόλου της Εγνατίας απαιτούνται ακόμα οι απαραίτητες συνδέσεις με τα υπόλοιπα μεταφορικά δίκτυα καθώς και η σύνδεση της οδού με σημαντικούς χώρους παραγωγικών δραστηριοτήτων:

- Σύνδεση με τον εμπορευματικό λιμένα και το αεροδρόμιο της Αλεξανδρούπολης με την υλοποίηση της ανατολικής περιφερειακής οδού της πόλης και ολοκλήρωση της κατασκευής του δυτικού τμήματος, μέρος του οποίου έχει ήδη δρομολογηθεί.
- Απευθείας σύνδεση του αεροδρομίου της Αλεξανδρούπολης με την Εγνατία Οδό.
- Βελτίωση της σύνδεσης με το αεροδρόμιο της Καβάλας και το λιμάνι της Κεραμωτής με αναβάθμιση του άξονα Πέρνης - αεροδρομίου - Κεραμωτής και αναβάθμιση του κόμβου Πέρνης από ημι-κόμβο σε πλήρη ανισόπεδο κόμβο.
- Υλοποίηση του κάθετου άξονα Ξάνθης - Εχίνου - Ελληνοβουλγαρικών συνόρων και σύνδεσή του με την ανατολική παράκαμψη Ξάνθης
- Δημιουργία περιαστικού δακτύλιου Καβάλας

- Σύνδεση της Εγνατίας οδού με τις ΒΙΠΕ Καβάλας (δημιουργία ανισόπεδου κόμβου στο ύψος της ΒΙΠΕ), Ξάνθης (αναβάθμιση της οδού Βανιάνου - Πετροχωρίου και της παλιάς εθνικής οδού μέχρι τη ΒΙΠΕ), Κομοτηνής και το ΒΙΟΠΑ Σαπών.

Πέραν των συνδέσεων που αναφέρονται παραπάνω, προτείνεται να διερευνηθεί η σκοπιμότητα και η εφικτότητα υλοποίησης και άλλων ανισόπεδων κόμβων, λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, τις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας, τις κυκλοφοριακές συνθήκες, τους κυκλοφοριακούς φόρτους, τις γεωμορφολογικές συνθήκες και τυχόν εναλλακτικές λύσεις ώστε να επιλεγούν οι πλέον κατάλληλες θέσεις. Οι δύο κόμβοι για τους οποίους έχει ήδη διερευνηθεί η εφικτότητα κατασκευής και προτείνεται να εξεταστούν σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα είναι οι κόμβοι Πολυσίτου (σύνδεση με το λιμάνι και την περιοχή του Πόρτο Λάγους) και Παλιού (σύνδεση με τις παραλίες της Καβάλας).

Το πρωτεύον περιφερειακό οδικό δίκτυο περιλαμβάνει οδούς που έχουν σημαίνοντα ρόλο στο πλαίσιο εξυπηρέτησης των στόχων του προτύπου χωρικής ανάπτυξης της Περιφέρειας:

- Παλαιά εθνική οδός (Θεσσαλονίκη) - Καβάλα - Ξάνθη - Πόρτο Λάγος - Κομοτηνή - Σάπες - Αλεξανδρούπολη - Φέρες (Ε.Ο. 2)
- Παλαιά εθνική οδός Ξάνθης – Κομοτηνής μέσω Ιάσμου,
- Παλαιά εθνική οδός Δράμα - Παρανέστι - Σταυρούπολη - Ξάνθη (Ε.Ο. 14),
- Σύνδεση Προσοτσάνης - Σιταγρών/Αλιστράτης με τον άξονα Ε61 Καβάλας - Σερρών,
- Πέρνη - αεροδρόμιο Καβάλας - Κεραμωτή (περιλαμβάνει παράκαμψη των οικισμών Πηγές και Αγίασμα),
- Περιφερειακή οδός Αλεξανδρούπολης (σύνδεση Εγνατίας Οδού με αεροδρόμιο και λιμάνι),
- Αναβαθμισμένος άξονας Δράμα – Αμφίπολη, σύνδεση με τον άξονα Ε61 Καβάλας - Σερρών,

Το δευτερεύον περιφερειακό οδικό δίκτυο περιλαμβάνει τις υπόλοιπες οδούς που δεν ανήκουν στην παραπάνω κατηγορία, αλλά συμπληρώνουν το κύκλωμα των κύριων ενδοπεριφερειακών συνδέσεων στο πλαίσιο του προτύπου χωρικής ανάπτυξης της Περιφέρειας. Αναφέρονται κυρίως οι ακόλουθες συνδέσεις:

- Αλεξανδρούπολη - Άβαντα - Μεταξάδες - Ορεσιτιάδα (Ε.Ο. 53),
- Διδυμότειχο - Μεταξάδες (Επαρχιακή Οδός 7),
- Οδικό κύκλωμα Μέστης - Κρωβύλης - Μαρώνειας - Αρχαίας Μαρώνειας - Παραλίας Πετρωτών - Αρχαίας Μεσημβρίας - Δικκέλων - Μάκρης (άξονας πολιτισμού και τουριστικού ενδιαφέροντος, που περιλαμβάνει τη χάραξη νέας ήπιας οδού από την Παραλία Πετρωτών ως τον Άγιο Χαράλαμπο / Αρχαία Μαρώνεια),
- Μαρώνειας - Ξυλαγανής - Ίμερου - Μέσης – Αρωγής,
- Η προτεινόμενη νέα οδός Νέα Κεσσάνη - Άβδηρα - Άβατο,
- Τοξότες - Άβατο - Νέο Εράσμιο,
- Η προτεινόμενη οικοτουριστική διαδρομή Κάτω Νευροκόπι - Σιδηρόνερο - Παρανέστι η οποία προβλέπεται να δημιουργηθεί με βελτίωση και διασύνδεση υφιστάμενων ορεινών δρόμων.
- Χρυσούπολη (από Α/Κ Εγνατίας Οδού) - Κεραμωτή,
- Ελευθερούπολη - Μουσθένη - Γαληψός - Οφρύνιο,
- Λιμένας Θάσου - Λιμενάρια (Ε.Ο. 69).

- Οι παράπλευρες οδοί των οδικών αξόνων του πρωτεύοντος εθνικού οδικού δικτύου,
- Παρακάμψεις - νέες περιφερειακές οδοί οικισμών (ενδεικτικά αναφέρονται: Πηγαδίων και Σιδύνης στην ΠΕ Ξάνθης, Πρίνου, Ποτού, Σκάλας Καλλιράχης και Σκάλας Σωτήρα στην ΠΕ Θάσου, Ελαιοχωρίου στην ΠΕ Καβάλας, περιφερειακή οδός σύνδεσης της Καμαριώτισσας με την επαρχιακή οδό Καμαριώτισσας - Χώρας στη θέση Σωληνάρι, στη Σαμοθράκη της ΠΕ Έβρου).

2. Σιδηροδρομικό δίκτυο

Η σημαντικότερη υστέρηση στις υποδομές μεταφορών της Περιφέρειας αφορά την υποβάθμιση του ρόλου του σιδηροδρομικού δικτύου καθώς ο σιδηρόδρομος «αντικαταστάθηκε» από την Εγνατία Οδό και τις οδικές μετακινήσεις, που πλέον προσφέρουν μικρότερες χρονοαποστάσεις. Για την ανάληψη νέου ρόλου από το σιδηροδρομικό δίκτυο είναι απαραίτητη η υλοποίηση σημαντικών έργων αναβάθμισης καθώς και η δημιουργία νέων συνδέσεων με στρατηγική στόχευση και προτεραιοποίηση. Επισημαίνονται ειδικά τα παρακάτω:

- Το έργο της αναβάθμισης του σιδηροδρομικού άξονα Αλεξανδρούπολη - Ορμένιο, και η σύνδεσή του με το λιμάνι της Αλεξανδρούπολης. Το έργο χαρακτηρίζεται ως υψηλής προτεραιότητας καθώς συμβάλλει στην ανάδειξη του RRT (Rail-Road Terminal) του Σιδηροδρομικού Σταθμού Αλεξανδρούπολης, που περιλαμβάνεται στο εκτεταμένο διευρωπαϊκό δίκτυο.
- Η σύνδεση της Καβάλας (λιμένας Φίλιππος Β΄) με το υφιστάμενο σιδηροδρομικό δίκτυο (τμήμα Καβάλα - Τοξότες Ξάνθης).
- Οι συνδέσεις του σιδηροδρομικού δικτύου με τις περιοχές όπου αναπτύσσονται ΒΙΠΕ-ΒΙΟΠΑ, οι παρακάμψεις των αστικών κέντρων όπου παρατηρούνται προβλήματα ασφάλειας, η δημιουργία ανισόπεδων διαβάσεων του υφιστάμενου δικτύου με οδούς μεγάλης κυκλοφορίας,
- Η ανάπτυξη προαστιακής σιδηροδρομικής σύνδεσης μεταξύ των πόλεων της Περιφέρειας, και κατά προτεραιότητα μεταξύ Ξάνθης, Κομοτηνής και Αλεξανδρούπολης.
- Διερεύνηση της σκοπιμότητας - βιωσιμότητας της σιδηροδρομικής σύνδεσης Κομοτηνής - Βουλγαρίας μέσω Νυμφαίας.

Στο πλαίσιο αναβάθμισης του ρόλου του σιδηροδρόμου, μεγάλη σημασία πρέπει να αποδοθεί στη διαλειτουργικότητα / διασυνδεσιμότητα του ελληνικού δικτύου με τα όμορα της Βουλγαρίας και της Τουρκίας, καθώς και η ένταξη νέων τεχνολογιών στο σύστημα λειτουργίας / διαχείρισης του δικτύου (ηλεκτροκίνηση, αυτόματη σηματοδότηση κλπ), ούτως ώστε ο σιδηρόδρομος να καταστεί ανταγωνιστικός και στις διεθνείς μετακινήσεις.

3. Λιμενικές υποδομές

Σύμφωνα με το Γενικό Πλαίσιο, ο λιμένας της Αλεξανδρούπολης χαρακτηρίζεται ως «Κύρια Διεθνής Θαλάσσια Πύλη/Λιμένας και ο λιμένας της Καβάλας ως «Λιμένας Διεθνούς Ενδιαφέροντος». Η Εθνική Στρατηγική Λιμένων 2013-2018 ακολουθεί την κατηγοριοποίηση βάσει της ΚΥΑ 8315.2/02/07/2.2.2007, (ΦΕΚ 202/Β/16.2.2007, «Κατάταξη Λιμένων»), σύμφωνα με την οποία τα δύο μεγάλα λιμάνια της Περιφέρειας, Αλεξανδρούπολη και Καβάλα, κατατάσσονται ως «Λιμένες Διεθνούς Ενδιαφέροντος». Τα δύο λιμάνια δεν έχουν καταφέρει να διαδραματίσουν σημαντικό αναπτυξιακό ρόλο. Για τη μεταβολή αυτών των συνθηκών λόγο αυτό τίθεται ως

ζήτημα πρώτης προτεραιότητας η ανάπτυξη πρωτοβουλιών για την ανάδειξη του νέου ρόλου των βασικών λιμανιών, η βελτίωση των λιμενικών υποδομών και η διασύνδεσής τους με τα λοιπά μεταφορικά δίκτυα (Εγνατία Οδός, σιδηροδρομικό δίκτυο). Επίσης, υπό συνθήκες, είναι δυνατόν να υπάρξει συνδυασμένος ρόλος των λιμανιών Καβάλας και Αλεξανδρούπολης.

▪ Λιμένας Αλεξανδρούπολης - Λιμένας / Πύλη Διεθνούς Εμβέλειας

Στο πλαίσιο της ανάδειξης του λιμένα της Αλεξανδρούπολης σε λιμένα / πύλη διεθνούς εμβέλειας, τίθεται ως σημαντική προτεραιότητα η ένταξή του στα διευρωπαϊκά δίκτυα ως μέρος του εκτεταμένου δικτύου λιμένων. Στο πλαίσιο αυτό, ταυτόχρονα με την εκπόνηση ενός συγκροτημένου σχεδίου δράσης σε σχέση με τις διεθνείς μεταφορικές ροές και τις πρωτοβουλίες που μπορεί να αναλάβει η Περιφέρεια και η κεντρική διοίκηση, προτείνεται η διερεύνηση εναλλακτικών λύσεων ως προς τα χαρακτηριστικά του ίδιου του λιμένα και της χερσαίας ζώνης του. Προτείνεται να διερευνηθεί η δυνατότητα μελλοντικής επέκτασης του λιμένα προς τα ανατολικά (περιοχή δεξαμενών - αεροδρομίου) και η δημιουργία ευρείας χερσαίας ζώνης συμπληρωματικών λειτουργιών, με διευθέτηση της εκβολής του ρέματος Μαϊστρου. Τέλος, τίθεται το ζήτημα διασύνδεσης του λιμανιού με τα υπόλοιπα μεταφορικά δίκτυα.

▪ Εμπορευματικός Λιμένας Καβάλας - Λιμένας / Πύλη Διεθνούς Ενδιαφέροντος

Ο εμπορευματικός λιμένας «Φίλιππος Β΄» της Καβάλας καλείται, στο πλαίσιο του εθνικού και του διεθνή ρόλου της ΠΑΜΘ, να αναλάβει ρόλο διαμετακομιστικού κέντρου. Η δυναμικότητά του θα κριθεί σε σχέση με τις διεθνείς επιχειρηματικές ροές, το είδος και τον προορισμό των φορτίων κλπ. Σε κάθε περίπτωση, η ολοκλήρωση των υποδομών του λιμανιού και η διασύνδεσή του με το σιδηροδρομικό δίκτυο και το αεροδρόμιο είναι απαραίτητες ενέργειες για την ανάληψη του νέου ρόλου. Στο πλαίσιο αυτό, κρίνεται σκόπιμη η εξασφάλιση τόσο της μελλοντικής χωρητικότητας του λιμανιού όσο και ικανής χερσαίας ζώνης, όπως προβλέπεται από το ΓΠΣ Καβάλας, για τη δημιουργία ζώνης σχετικών λειτουργιών (βιομηχανικών, logistics, επιχειρηματικών κλπ.), όπως και η πρόβλεψη για την ανάπτυξη του νέου Σιδηροδρομικού Σταθμού Νέας Καρβάλης, καθώς και πρόβλεψη για σιδηροδρομική σύνδεση με το υφιστάμενο δίκτυο στην περιοχή των τοξοτών. Τέλος, για την ανάληψη από το λιμάνι νέου αναπτυξιακού ρόλου κρίνεται σκόπιμη η ολοκλήρωση των διασυννοριακών διαδρόμων μέσω του προτεινόμενου νέου άξονα Καβάλας - Σερρών - Προμαχώνα.

▪ Επιβατικός Λιμένας Καβάλας - Εθνικής εμβέλειας λιμένας ακτοπολιτισμού και τουρισμού

Η ανάδειξη της Καβάλας ως πύλης εισόδου επιβατών κρουαζιέρας, σύμφωνα με το Ειδικό Πλαίσιο για τον Τουρισμό, επιβάλλει την αναβάθμιση των σχετικών εγκαταστάσεων του λιμανιού καθώς και πρόσθετες εγκαταστάσεις (ανάπτυξη χώρων εμπορικών χρήσεων, ψυχαγωγίας και προώθησης τοπικών προϊόντων). Ταυτόχρονα, η δημιουργία μαρίνας σκαφών αναψυχής, αν και δεν προβλέπεται στο ΕΠ για τον Τουρισμό, κρίνεται σκόπιμη για την πόλη της Καβάλας, με δεδομένη την υφιστάμενη ζήτηση σε θαλάσσιο τουρισμό μικρών σκαφών (bare boats). Η προβλεπόμενη από το ΓΠΣ Καβάλας μετακίνηση της υφιστάμενης ιχθυόσκαλας στην περιοχή του νέου λιμένα, δίνει τη δυνατότητα πιθανής δημιουργίας μαρίνας στη συγκεκριμένη θέση στα δυτικά του αστικού λιμανιού. Όσον αφορά στο υπόλοιπο αστικό παραλιακό μέτωπο, από το παλιό καρνάγιο έως την υφιστάμενη ιχθυόσκαλα, προτείνεται η συντονισμένη ανάπτυξη του μετώπου και η οργάνωση των χρήσεων σύμφωνα με τις προβλέψεις του ΓΠΣ Καβάλας (και το εγκεκριμένο Master Plan του λιμένα), «...με γενικό

προσανατολισμό τη δημιουργία Κοινόχρηστων Χώρων - Χώρων Πρασίνου και Αθλητικών Εγκαταστάσεων».

▪ Λιμένες Πόρτο Λάγους (εθνικής σημασίας σύμφωνα με την Εθνική Στρατηγική Λιμένων)

Το μοναδικό λιμάνι της Περιφέρειας που έχει καταταχθεί, σύμφωνα με την ΚΥΑ 8315.2/02/07/2.2.2007, ΦΕΚ 202/Β/16.2.2007, στους λιμένες εθνικής σημασίας είναι του Πόρτο Λάγους. Το λιμάνι του Πόρτο Λάγους εμφανίζει, πέραν της τοπικής αλιευτικής δραστηριότητας, και περιορισμένη εμπορευματική κίνηση ενώ από αυτό γίνεται και τροφοδοσία καυσίμων σε δεξαμενές της περιοχής. Το λιμάνι θα μπορούσε να αναδείξει το ρόλο του ως αλιευτικό, τουριστικό και επιβατικό λιμάνι της περιοχής, διερευνώντας έναν περαιτέρω αναβαθμισμένο ρόλο σε σχέση με τα λιμάνια διεθνούς σημασίας της Περιφέρειας. Παράλληλα, η ολοκλήρωση των υποδομών και των διασυνδέσεων του εμπορευματικού λιμένα της Καβάλας, θα μπορούσε να συνδυαστεί με την απομάκρυνση των οχλουσών εμπορευματικών δραστηριοτήτων του λιμένα του Πόρτο Λάγους, για λόγους προστασίας των ευαίσθητων υδροτοπικών οικοσυστημάτων της περιοχής.

▪ Λοιποί λιμένες περιφερειακής και τοπικής σημασίας

Συνεχίζουν να υπάρχουν προβλήματα στη σύνδεση του ηπειρωτικού τμήματος με τα νησιά της Θάσου και της Σαμοθράκης ενώ υπάρχουν εντοπισμένες ανάγκες βελτιώσεων των λιμενικών εγκαταστάσεων σε μικρότερους λιμένες της Περιφέρειας (Κεραμωτής, Θάσου, Καμαριώτισσας Σαμοθράκης, Αβδήρων) καθώς και στους λιμένες που εξυπηρετούν κυρίως αλιευτική δραστηριότητα, τοπική επιβατική κίνηση και λιγότερο τουριστική (επισημαίνονται ιδίως τα αλιευτικά λιμάνια Μάκρης και Θέρμων Σαμοθράκης, το λιμάνι της Νέας Περάμου, που εξυπηρετεί και τη σύνδεση με εγκαταστάσεις ανόρυξης πετρελαίου, τα λιμάνια του Πρίνου και των Λιμεναρίων Θάσου, που εξυπηρετούν και αλιευτικές δραστηριότητες). Προτείνεται επίσης η κατασκευή αλιευτικού καταφυγίου στην περιοχή του Λακκώματος Σαμοθράκης ως λιμένας τοπικής σημασίας, εξέλιξη που θα βοηθούσε σημαντικά τους αλιείς της περιοχής, καθώς προσφέρει άμεση πρόσβαση και καταφύγιο στη θαλάσσια περιοχή μεταξύ Λήμνου και Σαμοθράκης όπου εμφανίζονται έντονα καιρικά και κυματικά φαινόμενα. Για την εξυπηρέτηση του τουρισμού προτείνονται δράσεις βελτίωσης των υποδομών και των παρεχόμενων υπηρεσιών στα μικρότερα λιμάνια και αλιευτικά καταφύγια της Περιφέρειας. Προβλέπεται επίσης η δημιουργία μικρών αγκυροβολίων και προβλητών για εποχική χρήση.

4. Αεροδρόμια

Τα διεθνή αεροδρόμια Αλεξανδρούπολης και Καβάλας εντάσσονται στο εκτεταμένο διευρωπαϊκό δίκτυο αεροπορικών μεταφορών, εντούτοις παρουσιάζουν μείωση της επιβατικής και εμπορευματικής τους κίνησης λόγω του αυξημένου κόστους μεταφοράς σε συνδυασμό με την οικονομική κρίση. Λόγω της ιδιαίτερης γεωγραφικής θέσης της Περιφέρειας τα αεροδρόμια της θα μπορούσαν να αποκτήσουν ευρύτερη περιφερειακή και διεθνή σημασία έχουν όμως να αντιμετωπίσουν και τον ανταγωνισμό άλλων αεροδρομίων, τόσο ελληνικών (ιδίως της Θεσσαλονίκης) όσο και του εξωτερικού (ιδίως της Κωνσταντινούπολης). Οι άμεσης προτεραιότητας υποδομές που θα βελτιώσουν τις συνθήκες βιωσιμότητας και ανάπτυξης των δύο αερολιμένων αφορούν κύρια στις συνδέσεις με το σιδηροδρομικό δίκτυο και, κατ' επέκταση, με τα λιμάνια των δύο πόλεων. Σημειώνεται ιδίως ότι το αεροδρόμιο της Χρυσούπολης έχει προβλήματα προσβασιμότητας μέσω της Εγνατίας οδού (απαιτείται βελτίωση της συνδετήριας οδού και του ανισόπεδου κόμβου της Εγνατίας) αλλά και σύνδεσης με τις πόλεις της Καβάλας και της Ξάνθης μέσω ανταποκρίσεων με τα ΜΜΜ.

Άρθρο 15: Βασικά δίκτυα λοιπής τεχνικής υποδομής

Α. ΔΙΚΤΥΑ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Η ενεργειακή στρατηγική της Περιφέρειας χρειάζεται να στραφεί σε ολοκληρωμένες παρεμβάσεις που θα μεγιστοποιούν τα οφέλη των ενεργειακών πηγών, υποδομών και δικτύων της ΠΑΜΘ, αξιοποιώντας τις πιθανές συνέργειες σε όλα τα επίπεδα, στο πλαίσιο επάλληλων και αλληλοσυμπληρούμενων στόχων. Συγκεκριμένα απαιτείται:

- Ενεργός ένταξη της ΠΑΜΘ στα διεθνή ενεργειακά δίκτυα, τόσο στο επίπεδο των αγωγών φυσικού αερίου, όσο και στο πλαίσιο των διασυνδέσεων με τα δίκτυα ηλεκτρικής ενέργειας των όμορων χωρών.
- Αξιοποίηση των πολλαπλών ενεργειακών πηγών της Περιφέρειας στο πλαίσιο υποστήριξης της ανάπτυξης άλλων παραγωγικών δραστηριοτήτων, με την ενίσχυση των συνεργειών στο παραγωγικό πεδίο.
- Ανάπτυξη ποιοτικών, αξιόπιστων και οικονομικά προσιτών ενεργειακών υπηρεσιών, ως μέσο ενίσχυσης της χωρικής και κοινωνικής συνοχής.
- Ανάπτυξη όλων των ενεργειακών πηγών, συμπεριλαμβανομένων ιδίως των ΑΠΕ, με γνώμονα την προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος και του τοπίου της Περιφέρειας.
- Ανάλυση οριζόντιων, ποιοτικού χαρακτήρα, δράσεων, που αφορούν στην ενίσχυση της συμβολής των τοπικών φορέων σε προγράμματα μείωσης της κατανάλωσης και αύξησης της ενεργειακής απόδοσης.

Οι παραπάνω γενικοί στόχοι εξειδικεύονται στη συνέχεια ανά θεματική ενότητα.

1. Δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας

Η ανταγωνιστική θέση της Περιφέρειας, λόγω της ανάπτυξης διαπεριφερειακού - διασυνοριακού δικτύου διανομής μεταφοράς ηλεκτρικού ρεύματος, θεωρείται δεδομένη. Η ολοκλήρωση του συνόλου των έργων ανάπτυξης του βασικού συστήματος των 400kV θεωρείται απαραίτητη για την εξασφάλιση ικανοποιητικών επιπέδων τάσης, ακόμη και σε περιπτώσεις διαταραχών. Παράλληλα θα επιτρέψει τη βελτίωση της ικανότητας υποδοχής-μεταφοράς της παραγόμενης ισχύος από τις μονάδες ΑΠΕ της περιοχής. Στο δίκτυο των 150kV απαιτείται η ολοκλήρωση των απαραίτητων έργων αναβάθμισης, με σημαντικότερα τα προγραμματισμένα έργα στην περιοχή της Καβάλας, στη Νέα Σάντα και στον Έβρο.

Γενικότερα, η ενίσχυση των δικτύων μεταφοράς θεωρείται απαραίτητη και σε συνάρτηση με την υποδοχή των παραγόμενων φορτίων από τις ΑΠΕ, ώστε να εξασφαλίζεται η ασφαλής και αξιόπιστη λειτουργία του συστήματος, να αποτρέπεται ο κορεσμός των δικτύων αλλά και να ελαχιστοποιείται η απώλεια ισχύος κατά τη μεταφορά της από τις μονάδες ΑΠΕ στο κεντρικό σύστημα. Θα πρέπει επομένως να προβλεφθεί η ικανότητα υποδοχής και μεταφοράς της παραγόμενης τάσης από τις μονάδες ΑΠΕ, λαμβάνοντας ως παραδοχή ότι όλες οι προγραμματιζόμενες μονάδες ΑΠΕ θα συνδεθούν με το σύστημα, έτσι ώστε να υπολογιστεί η απαιτούμενη υποδομή και ικανότητα υποδοχής-μεταφοράς ενέργειας για το σύνολο της πιθανής διατιθέμενης ισχύος.

2. Φυσικό αέριο

Η στρατηγική ανάπτυξης των δικτύων φυσικού αερίου στην Περιφέρεια αναφέρεται σε δύο επίπεδα. Το πρώτο επίπεδο αφορά στην κατασκευή των μεγάλων αγωγών,

που προωθείται στο επίπεδο διακρατικών συμφωνιών. Οι δύο προγραμματιζόμενοι μεγάλοι αγωγοί που αφορούν την ΠΑΜΘ είναι:

- ο TAP, για τη μεταφορά φυσικού αερίου από το Αζερμπαϊτζάν στη Δυτική Ευρώπη μέσω Τουρκίας, Ελλάδας, Αλβανίας και Ιταλίας (ο οποίος φαίνεται πως έχει κερδίσει έδαφος σε σχέση με την προηγούμενη πρόταση του αγωγού IGI για την απευθείας σύνδεση Ελλάδας - Ιταλίας μέσω Ηγουμενίτσας), και
- ο IGB (σύνδεση Ελλάδας - Βουλγαρίας από την Κομοτηνή ως το Haskovo), για την τροφοδοσία της γείτονος χώρας και, μέσω αυτής, άλλων Βαλκανικών χωρών, με δυνατότητα και αντίστροφης ροής.

Το κύριο ζήτημα ως προς τις χωροταξικές επιπτώσεις της κατασκευής των δύο αγωγών σχετίζεται με τις απαιτούμενες διευκολύνσεις για τη διέλευσή τους, που δημιουργούν δεσμεύσεις στις χρήσεις γης με σημαντικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες χρήσεις (ιδίως στις καλλιεργούμενες εκτάσεις) και σε διάφορα προγραμματισμένα έργα κοινωνικής και τεχνικής υποδομής (συμπεριλαμβανομένων των περιοχών με εντοπισμένα γεωθερμικά πεδία).

Σημαντικός παράγοντας που αφορά στην κεφαλαιοποίηση των ωφελειών σε τοπικό επίπεδο είναι η ανάπτυξη των κομβικών σημείων εισόδου του φυσικού αερίου στο δίκτυο των αγωγών, που μπορεί να έχει πολλαπλασιαστικές επιπτώσεις στην ανάπτυξη των περιοχών πέριξ των κόμβων. Αναφέρονται ιδίως οι περιοχές των σταθμών συμπίεσης (χερσαία σημεία εισόδου των αγωγών στη χώρα), καθώς και οι τερματικοί σταθμοί εκφόρτωσης, αποθήκευσης και αεριοποίησης υγροποιημένου φυσικού αερίου, οι οποίοι μπορούν να λειτουργήσουν ως τοπικοί αναπτυξιακοί πόλοι. Ενδεικτικά αναφέρεται η προοπτική κατασκευής δύο σταθμών υγροποίησης φυσικού αερίου, ενός υπεράκτιου στην Αλεξανδρούπολη και ενός στην περιοχή του νέου λιμένα της Καβάλας από τη ΔΕΠΑ. Οι υποδομές αυτές μπορούν να δημιουργήσουν προστιθέμενη αξία στην περιοχή, η χωροθέτησή τους όμως χρειάζεται να σταθμιστεί με αυστηρά κριτήρια ως προς τον περιορισμό των περιβαλλοντικών τους επιπτώσεων στις αντίστοιχες θαλάσσιες περιοχές. Αν και τα έργα αυτά εντάσσονται σε μεσομακροπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα, η εκτιμώμενη επιβάρυνση (ιδιαίτερα στην περίπτωση της Καβάλας), αποκτά σωρευτικά χαρακτηριστικά, δεδομένης της παρουσίας πολλών οχλουσών δραστηριοτήτων, πολλές εκ των οποίων εμπίπτουν και στην Οδηγία Seveso.

Το δεύτερο επίπεδο αφορά στην κατασκευή του δικτύου μέσης και χαμηλής πίεσης για την τροφοδοσία των μεγάλων αστικών κέντρων της Περιφέρειας. Εδώ εντοπίζεται η βασική προτεραιότητα της επόμενης περιόδου για την ΠΑΜΘ, καθώς η επέκταση των σχετικών δικτύων θα συμβάλει στην παροχή φθηνότερης ενέργειας για οικιακή και βιομηχανική χρήση, με πολλαπλά οφέλη –άμεσα και έμμεσα– στην τοπική κοινωνία και οικονομία. Τα έργα αυτά θα πρέπει να ενταχθούν στο βραχυ-μεσοπρόθεσμο ορίζοντα υλοποίησης, τόσο λόγω της μεγαλύτερης επιφύλαξης υλοποίησης που παρουσιάζουν, όσο και λόγω της σημαντικής άμεσης συμβολής τους στην περιφερειακή ανάπτυξη.

Ένα ακόμη σημαντικό ζήτημα αφορά στην προοπτική συμπαραγωγής ενέργειας, κυρίως με χρήση φυσικού αερίου, αλλά και βιομάζας, για την παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος (κάλυψη οικιακών και βιομηχανικών αναγκών), παράλληλα με την κάλυψη αναγκών θέρμανσης (ανάπτυξη δικτύου τηλεθέρμανσης τουλάχιστον στα μεγάλα αστικά κέντρα που βρίσκονται κοντά σε μεγάλες παραγωγικές μονάδες).

3. Γεωθερμία

Η αξιοποίηση των πλούσιων γεωθερμικών πεδίων συνιστά σημαντική προοπτική για την Περιφέρεια. Στην Περιφέρεια ΑΜΘ έχουν εντοπιστεί μέχρι σήμερα δέκα (10) γεωθερμικά πεδία χαμηλής ενθαλπίας.

Η διατύπωση και σταδιακή υλοποίηση ενός στρατηγικού σχεδιασμού για τη συνολική αξιοποίηση της γεωθερμίας σε περιφερειακό επίπεδο αποτελεί μείζον ζήτημα για την ΠΑΜΘ. Βασικό ζητούμενο είναι η βέλτιστη δυνατή αξιοποίηση των γεωθερμικών πεδίων για τη θέρμανση μεγάλων θερμοκηπιακών εγκαταστάσεων (παραγωγή εκτός εποχής κηπευτικών και ανθοκομικών ειδών), την ξήρανση αγροτικών προϊόντων, τη θέρμανση ιχθυοδεξαμενών (ιχθυοκαλλιέργειες θαλάσσιων και εσωτερικών υδάτων), καθώς και την ανάπτυξη ιαματικών και αγροτουριστικών εγκαταστάσεων. Όσον αφορά στην κύρια προβλεπόμενη χρήση, της αξιοποίησης για την ανάπτυξη θερμοκηπιακών καλλιεργειών, αυτή προτείνεται να διαφοροποιηθεί, κατά το δυνατόν, από τις εκτάσεις υψηλής παραγωγικότητας και να αναπτυχθεί σε θύλακες του αγροτικού χώρου, προωθώντας τη χρήση καινοτόμων μεθόδων άρδευσης, για την ελαχιστοποίηση των απαιτούμενων ποσοτήτων νερού.

Οι κύριες περιοχές συγκέντρωσης προβλέπονται:

- Στον Ακροπόταμο Καβάλας (μπορεί να αξιοποιηθεί και σε ιαματικά λουτρά).
- Στον κάμπο της Χρυσούπολης (Δήμος Νέστου, ΠΕ Καβάλας).
- Στον κάμπο της Ξάνθης (Δήμοι Τοπείρου και Αβδήρων, ΠΕ Ξάνθης).
- Στον κάμπο της Κομοτηνής (Δήμοι Κομοτηνής και Μαρώνειας-Σαππών).
- Στα δυτικά του Δέλτα του Έβρου (στην περιοχή Τραιανούπολης Δήμου Αλεξανδρούπολης μπορεί να αξιοποιηθεί και σε ιαματικά λουτρά) και στον κάμπο του Τυχερού (Δήμος Σουφλίου) στην ΠΕ Έβρου.

Η στρατηγική αξιοποίησης της γεωθερμίας στον πρωτογενή τομέα χρειάζεται να στοχεύσει στη δημιουργία συνεταιριστικών δικτύων δημοτικού και διαδημοτικού επιπέδου, μέσω της κατάλληλης χρηματοδότησης από το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 (άξονας καινοτομίας), παράλληλα με τα μεμονωμένα επενδυτικά σχέδια, που προτείνεται να ενταχθούν στον αναπτυξιακό νόμο.

4. Πετρέλαιο

Η εξόρυξη πετρελαίου στον κόλπο της Καβάλας αποτελεί σημαντική δραστηριότητα για την Περιφέρεια, με προοπτικές περαιτέρω επέκτασης σύμφωνα με τις εκτιμήσεις για τα διαθέσιμα κοιτάσματα στην υποθαλάσσια περιοχή.

Το μείζον ζήτημα είναι η διασφάλιση της προστασίας του περιβάλλοντος, ιδίως όσον αφορά στην πρόληψη και αντιμετώπιση κινδύνων ατυχήματος. Αντίστοιχη απαίτηση προκύπτει εξάλλου και για τις υπόλοιπες μονάδες της περιοχής (βιομηχανία φωσφορικών λιπασμάτων κλπ.), που εμπίπτουν στις διατάξεις της Οδηγίας Seveso. Σε αυτό το πλαίσιο (λαμβάνοντας υπόψη και τη σχετική κατεύθυνση του Ειδικού Πλαισίου για τη Βιομηχανία), χρειάζεται να τεθεί ως απαραίτητη προϋπόθεση για την επέκταση της όποιας δραστηριότητας στην περιοχή η κατάρτιση Σχεδίου Αντιμετώπισης Τεχνολογικού Ατυχήματος Μεγάλης Έκτασης (ΣΑΤΑΜΕ) για το σύνολο των υφιστάμενων και των προγραμματισμένων εγκαταστάσεων (πλωτών και χερσαίων). Πέραν του συνολικού αυτού σχεδιασμού, σημαντικό μέτρο πρόληψης ατυχήματος διασποράς πετρελαίου στη θάλασσα που χρειάζεται να προωθηθεί, είναι η κατασκευή αγωγού μεταφοράς του εξορυσσόμενου αργού πετρελαίου από τις πλωτές εγκαταστάσεις στους αποθηκευτικούς χώρους και τα διυλιστήρια της χερσαίας ζώνης.

5. ΑΠΕ

Η ανάπτυξη των ΑΠΕ αποτελεί σημαντική προοπτική για την Περιφέρεια, κυρίως λόγω του σημαντικού αιολικού δυναμικού της, αλλά και λόγω των υδατικών πόρων που διαθέτει. Το κύριο ζητούμενο από πλευράς χωρικής οργάνωσης είναι η θέσπιση σαφέστερων κριτηρίων χωροθέτησης.

Όσον αφορά στην αιολική ενέργεια, το Ειδικό Πλαίσιο καθόρισε στην ΠΑΜΘ μία Περιοχή Αιολικής Προτεραιότητας (ΠΑΠ), στην οποία, με βάση τα κριτήρια χωροθέτησης του Ειδικού Πλαισίου, η φέρουσα ικανότητα, εκτιμάται σε 538 τυπικές ανεμογεννήτριες – ενδεικτικής παραγωγικής ισχύος 1.076 MW. Η ΠΑΠ εκτείνεται στο Δήμο Αρριανών (στην πρώην Κοινότητα Κέχρου) της ΠΕ Ροδόπης, στο Δήμο Αλεξανδρούπολης (στις δημοτικές ενότητες Τραϊανούπολης και Φερών) και στο δήμο Σουφλίου (στη δημοτική ενότητα Τυχερού) της ΠΕ Έβρου.

Στην Περιοχή Αιολικής Προτεραιότητας της ΑΜΘ, όπως προκύπτει και από μελέτη του WWF, υφίστανται ειδικές συνθήκες οι οποίες σχετίζονται με τις διεθνείς διαδρομές μετακίνησης των αποδημητικών πουλιών καθώς και με τους χώρους ενδιαίτησης και τροφοληψίας προστατευόμενων και παγκοσμίως απειλούμενων αρπακτικών πουλιών.

Για τους λόγους αυτούς, στο πλαίσιο εξειδίκευσης του Ε.Π. για τις ΑΠΕ, προτείνεται ο καθορισμός ειδικών ζωνών αποκλεισμού εντός της περιοχής ΠΑΠ. Επίσης προτείνεται η ενσωμάτωση τόσο της περιοχής ΠΑΠ και των όρων εγκατάστασης αιολικών πάρκων όσο και των ζωνών αποκλεισμού, στο προβλεπόμενο Διαχειριστικό Σχέδιο για την περιοχή, το οποίο θα περιλαμβάνει τις ΖΕΠ Ορεινού Έβρου-Κοιλιάδας Δέρειου και Δάσους Δαδιάς-Σουφλίου.

Στο πλαίσιο της επιδιωκόμενης ανάπτυξης συνεργειών μεταξύ σημαντικών δραστηριοτήτων της Περιφέρειας, προτείνεται η δημιουργία κέντρου έρευνας για την ενέργεια –και ιδίως τις ΑΠΕ– με στόχο την κεφαλαιοποίηση της αποκτηθείσας εμπειρίας για την παραγωγή σχετικής τεχνογνωσίας –δράση που μπορεί επίσης να αναπτυχθεί σε άμεση συνεργασία με τις ερευνητικές δραστηριότητες της Πολυτεχνικής Σχολής του ΔΠΘ και με τη συνδρομή του ΚΑΠΕ. Ακόμη, προκρίνεται η υποστήριξη της εφαρμοσμένης έρευνας για να διερευνηθούν οι δυνατότητες συμμετοχής της τοπικής βιομηχανίας στην παραγωγή ενεργειακής τεχνολογίας.

Τα προηγούμενα χρόνια παρουσίασε μεγάλη ζήτηση η ανάπτυξη φωτοβολταϊκών (Φ/Β) σταθμών, όπως φαίνεται από το πλήθος των αιτήσεων σε όλες τις ΠΕ της ΠΑΜΘ, ζήτημα που χρήζει ιδιαίτερης προσοχής καθώς δημιουργεί ευθεία σύγκρουση με τη γεωργική χρήση του αγροτικού χώρου της Περιφέρειας. Η κατεύθυνση που δίδεται είναι η ενθάρρυνση της εγκατάστασης Φ/Β συστημάτων σε οργανωμένους υποδοχείς (υφιστάμενες ΒΙΠΕ και ΒΙΟΠΑ και προτεινόμενα Επιχειρηματικά Πάρκα) με τη θέσπιση οικονομικών κινήτρων για την αξιοποίηση αργούντων οικοπέδων, καθώς και σε κτίρια (υφιστάμενα ή νέα) μεγάλων επιφανειών.

Όσον αφορά, τέλος, στην ανάπτυξη μικρών υδροηλεκτρικών έργων, που παραμένει σε χαμηλά επίπεδα τα τελευταία χρόνια παρά τις ευνοϊκές γεωμορφολογικές συνθήκες της Περιφέρειας, προωθείται η υλοποίηση έργων για την κάλυψη τοπικών αναγκών ύδρευσης και άρδευσης, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις των Σχεδίων Διαχείρισης ΥΔ Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.

B. ΔΙΚΤΥΑ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

Δεν προβλέπεται κάποια τηλεπικοινωνιακή υποδομή περιφερειακής εμβέλειας καθώς ήδη το δίκτυο και οι υποδομές του ΟΤΕ καλύπτουν τις ανάγκες σε όλο το φάσμα των τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών. Η απαίτηση για διαρκή αναβάθμιση των δικτύων και η άμεση ανταπόκριση σε ζητήματα βλαβών θεωρείται δεδομένη και αντιμετωπίζεται σε τοπικό επίπεδο. Η παρουσία επιπλέον και των ιδιωτικών εταιρειών παροχής

τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών προϋποθέτει ελαφρές υποδομές δικτύου σε τοπικό επίπεδο (εγκαταστάσεις κεραιών, οδεύσεις καλωδιώσεων σε οικιστικές περιοχές κλπ.), ενώ ο ανταγωνισμός επιτρέπει τη διαρκή εισαγωγή νέων τεχνολογιών και υπηρεσιών, προς όφελος των χρηστών. Βραχυπρόθεσμα, αναμένεται η επέκταση της κάλυψης της Περιφέρειας από το ψηφιακό τηλεοπτικό σήμα που ήδη παρέχεται σε άλλες περιοχές της χώρας.

Γ. ΔΙΚΤΥΑ ΥΔΡΕΥΣΗΣ

Η κάλυψη των αναγκών γίνεται σε τοπικό επίπεδο και τα αντίστοιχα τεχνικά έργα σε επίπεδο Δήμων, μέσω των αντίστοιχων υπηρεσιών των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης (ΔΕΥΑ). Βασικός στόχος είναι η σταδιακή μείωση της ύδρευσης από γεωτρήσεις, επομένως η προώθηση έργων που εξασφαλίζουν την παροχή πόσιμου ύδατος από επιφανειακές πηγές παροχής. Επιπλέον προβλέπεται η σταδιακή αντικατάσταση των τμημάτων που περιλαμβάνουν αμιαντοσωλήνες, καθώς και τα συνοδευτικά έργα ποιοτικού ελέγχου και μετρήσεων, ενώ σημαντική παράμετρος θεωρείται και η ελάττωση των απωλειών ύδατος κατά τη μεταφορά του, λόγω τεχνικών προβλημάτων των δικτύων.

Τα σημαντικότερα έργα ύδρευσης (από το ΠΕΠ) αφορούν τη βελτίωση των δικτύων ύδρευσης (επέκταση και αντικατάσταση) των μεγάλων πόλεων της Περιφέρειας ή τουλάχιστον τμημάτων αυτών. Σε πρώτη προτεραιότητα τίθεται το ζήτημα στις πόλεις της Καβάλας και της Δράμας και δευτερευόντως της Ξάνθης και των άλλων πόλεων. Επίσης τίθεται θέμα ανεύρεσης νέων υδάτινων πόρων, για την ενίσχυση των δικτύων. Τέλος, τίθεται ζήτημα αντικατάστασης τμημάτων των δικτύων ύδρευσης σε μικρότερους οικισμούς.

Δ. ΔΙΚΤΥΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΩΝ ΛΥΜΑΤΩΝ

1. Στερεά Απόβλητα

Για το σύνολο της διαδικασίας διαχείρισης και διάθεσης των στερεών αποβλήτων θα ακολουθείται το ολοκληρωμένο σχέδιο του Περιφερειακού Σχεδιασμού Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ), με φορέα διαχείρισης τη ΔΙΑΑΜΑΘ (Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρεία που λειτουργεί ως Φορέας Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων για την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης). Ο ΠΕΣΔΑ περιλαμβάνει:

- Κατασκευή και λειτουργία δύο (2) Ολοκληρωμένων Εγκαταστάσεων Διαχείρισης Απορριμμάτων (ΟΕΔΑ), στις περιοχές Χρυσούπολης της Π.Ε. Καβάλας και Αλεξανδρούπολης της Π.Ε. Έβρου. Η κάθε μία ΟΕΔΑ περιλαμβάνει Μονάδα Επεξεργασίας Απορριμμάτων (ΜΕΑ) και Χώρο Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων (ΧΥΤΥ). Δίκτυο μεταφόρτωσης απορριμμάτων με 15 Σταθμούς Μεταφόρτωσης (ΣΜΑ). Δίκτυο ανακύκλωσης με 6 Κέντρα Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΚΔΑΥ).
- Δίκτυο μεταφόρτωσης απορριμμάτων με 15 Σταθμούς Μεταφόρτωσης (ΣΜΑ).
- Δίκτυο ανακύκλωσης με 6 Κέντρα Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΚΔΑΥ).
- Προμήθεια κινητού μηχανολογικού εξοπλισμού.
- Χώρο Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων (ΧΥΤΑ) μικρού νησιού στη Σαμοθράκη.
- Αποκατάσταση Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων (ΧΑΔΑ).

Μέχρι την ολοκλήρωση των έργων των ΜΕΑ (μεταβατική περίοδος) οι οικισμοί εξυπηρετούνται από τρεις (υφιστάμενους) ΧΥΤΑ, στην Καβάλα, την Ξάνθη και την

Κομοτηνή. Στους χώρους αυτούς προβλέπονται διάφορες παρεμβάσεις για τη λειτουργία κατά τη μεταβατική περίοδο. Επίσης υπάρχει ανακύκλωση αποβλήτων συσκευασίας στον ανατολικό τομέα της Περιφέρειας.

Όσον αφορά στους ΣΜΑ, υπολείπεται η κατασκευή των ΣΜΑ Καβάλας και Μύκης, καθώς έχουν υλοποιηθεί οι υπόλοιποι (περιοχές: Κάτω Νευροκοπίου, Ελευθερούπολης, Θάσου, Ν. Βύσσας, Φερών, Χρυσούπολης, Σαμοθράκης, Σαπών, Ξάνθης, Δράμας, Κομοτηνής, Διδυμοτείχου και Σουφλίου).

Επίσης έχει ολοκληρωθεί η κατασκευή 4 ΚΔΑΥ – ΣΜΑ (Δράμας, Κομοτηνής, Διδυμοτείχου, Ξάνθης) καθώς και το ΚΔΑΥ Αλεξανδρούπολης και υπολείπεται η κατασκευή του ΚΔΑΥ Καβάλας. Σε λειτουργία βρίσκονται σήμερα μόνο τα ΚΔΑΥ Αλεξανδρούπολης και Δράμας και απαιτείται η ενεργοποίηση και των υπολοίπων.

Έχει παύσει η λειτουργία της πλειοψηφίας των ΧΑΔΑ της Περιφέρειας και απαιτείται το κλείσιμο των 7 ενεργών, καθώς και η αποκάτασταση των ανενεργών.

Τονίζεται ότι, εκτός από την υλοποίηση των δύο προβλεπόμενων ΜΕΑ και ΧΥΤΥ στις ΟΕΔΑ Χρυσούπολης και Αλεξανδρούπολης, θα πρέπει να αντιμετωπιστούν και άλλες κατηγορίες αποβλήτων, όπως βιομηχανικά και επικίνδυνα απόβλητα, αδρανή, γεωργικά υπολείμματα, ελαστικά κλπ, καθώς και να προωθηθεί η επεξεργασία στερεών και υγρών αποβλήτων κτηνοτροφικών μονάδων και η διαχείριση της ιλύος των ΕΕΛ.

2. Αστικά Λύματα

Όσον αφορά στη διαχείριση των αστικών λυμάτων, θεωρείται απαραίτητη η ο εξοπλισμός με πλήρες αποχετευτικό δίκτυο και Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων (ΕΕΛ) κάθε οικισμού με πληθυσμό άνω των 2.000 κατοίκων, για την κάλυψη των απαιτήσεων της Οδηγίας 91/271/ΕΟΚ (διαχείριση λυμάτων). Στους μικρότερους οικισμούς προβλέπεται η σταδιακή δημιουργία αποχετευτικών δικτύων ώστε να εξαιρεθεί το φαινόμενο της εξυπηρέτησης με το σύστημα των βόθρων.

Η χρηματοδότηση των υπόλοιπων έργων που αποτελούν υποχρεώσεις σύμφωνα με την Οδηγία θα πραγματοποιηθεί κυρίως από το (νέο) ΕΠΠΕΡΑΑ αλλά και το ΠΕΠ. Ειδικότερα οι οικισμοί για τους οποίους θα πρέπει να γίνουν έργα ΕΕΛ ή και αποχετευτικά με χρηματοδότηση από το ΕΠΠΕΡΑΑ είναι οι εξής:

Πίνακας 8: Οικισμοί για τους οποίους θα πρέπει να γίνουν έργα ΕΕΛ ή και αποχετευτικά έργα	
ΛΙΜΕΝΑΡΙΑ & ΠΟΤΟΣ (ΘΑΣΟΣ)	ΕΕΛ
ΝΙΚΗΣΙΑΝΗ	ΕΕΛ
ΙΑΣΜΟΣ	ΕΕΛ
ΧΩΡΙΣΤΗ	ΕΕΛ
ΚΑΤΩ ΝΕΥΡΟΚΟΠΙ	ΕΕΛ
ΝΕΑ ΒΥΣΣΑ	ΕΕΛ & Δίκτυο Αποχ.
ΜΑΚΡΗ	ΕΕΛ & Δίκτυο Αποχ.
ΠΡΙΝΟΣ (ΘΑΣΟΣ)	ΕΕΛ & Δίκτυο Αποχ.
ΚΕΡΑΜΩΤΗ	Δίκτυο Αποχ.
ΠΑΡΑΛΙΑ ΟΦΡΥΝΙΟΥ	ΕΕΛ
ΦΑΝΑΡΙ	ΕΕΛ & Δίκτυο Αποχ.
ΔΟΞΑΤΟ	Αντικατάσταση ΕΕΛ & σύνδεση οικισμών
ΤΥΧΕΡΟ	ΕΕΛ
ΑΒΔΗΡΑ	ΕΕΛ

Επιπλέον, από το ΠΕΠ προβλέπεται να χρηματοδοτηθούν τα έργα:

- ΕΕΛ και Αγωγός Μεταφοράς Λυμάτων ΠΑΡΑΝΕΣΤΙΟΥ,
- ΕΕΛ ΚΑΛΛΙΡΑΧΗΣ ΘΑΣΟΥ,
- ΕΕΛ και Εσωτερικό-Εξωτερικό Δίκτυο ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ στο ΔΔ ΦΩΛΕΑΣ (Δήμος Παγγαίου).

Ε. ΑΡΔΕΥΤΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΥΔΑΤΩΝ- ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

1. Άρδευση

Οι τεχνικές υποδομές άρδευσης αφορούν κυρίως το τοπικό επίπεδο και σταδιακά ολοκληρώνονται κατά περιοχές. Σε μακροπρόθεσμη βάση εξετάζεται η σκοπιμότητα δημιουργίας δικτύου μεταφοράς ύδατος από τα υδροηλεκτρικά φράγματα του Νέστου προς τις πεδινές περιοχές. Σε βραχυπρόθεσμο ορίζοντα προβλέπονται επιμέρους έργα βελτίωση της μεταφοράς και διανομής των υδάτων στις πεδινές περιοχές της Ξάνθης (Δήμοι Τοπίου, Ξάνθης, Αβδήρων), καθώς και η ενίσχυση της άρδευσης στις πεδινές περιοχές της ΠΕ Δράμας. Προβλέπεται επίσης κατά προτεραιότητα η υλοποίηση-βελτίωση αρδευτικών δικτύων και έργων στις περιοχές Φωτολίβου, Αδριανής, Μυλοποτάμου και Ποταμών της ΠΕ Δράμας, καθώς και στη δυτική πεδιάδα του ποταμού Νέστου (Δήμος Νέστου της ΠΕ Καβάλας).

Σε επιμέρους περιοχές προβλέπονται μικρότερα φράγματα για την βελτίωση των συνθηκών διαχείρισης των υδάτων προς άρδευση. Ειδικότερα, προτεραιότητα δίνεται στα φράγματα Ιάσμου και Ιασίου της ΠΕ Ροδόπης (στον ποταμό Κομφάτο και το Ξηρόρεμα) και στο φράγμα του Ακροποτάμου στην ΠΕ Καβάλας. Ταμιευτήρες-λιμνοδεξαμενές προβλέπονται στους Φιλίππους και τις Κρηνίδες της ΠΕ Καβάλας, καθώς και στον Ξηροπόταμο της Σαμοθράκης.

2. Διαχείριση Υδάτων

Τα βασικότερα μέτρα που απαιτείται να εφαρμοστούν (σε πρώτη προτεραιότητα) είναι:

- Παρακολούθηση της λειτουργίας των Εγκαταστάσεων Επεξεργασίας Λυμάτων (ΕΕΛ) και της πορείας εφαρμογής της Οδηγίας 91/271/ΕΟΚ
- Δράσεις για την εφαρμογή της Οδηγίας για τα ύδατα κολύμβησης την περίοδο 2014- 2020
- Οργανωτική, λειτουργική, και διοικητική εφαρμογή της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ και των λοιπών θυγατρικών οδηγιών
- Υλοποίηση οριζόντιων δράσεων που απαιτούνται από την εφαρμογή των Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών και γενικότερα την εθνική και κοινοτική νομοθεσία για την προστασία και διαχείριση των υδατικών πόρων
- Παρακολούθηση και καταγραφή της κατάστασης (ποιότητα, ποσότητα, πιέσεις, χρήση) των υδάτων της Περιφέρειας
- Δράσεις για την εφαρμογή της αρχής ανάκτησης κόστους, κατάλληλα για τους σκοπούς του Άρθρου 9 της Οδηγίας 2000/60/ ΕΚ
- Δράσεις για την προώθηση αποδοτικής και αειφόρου χρήσης του νερού
- Δράσεις για τον προσδιορισμό ζωνών προστασίας έργων υδροληψίας για άντληση πόσιμου ύδατος από Επιφανειακά και υπόγεια ύδατα.

- Ειδικά προγράμματα παρακολούθησης παράκτιων υδάτων σε περιοχές εκβολών αγωγών ομβρίων και λοιπών σημειακών πηγών ρύπανσης.
- Διερεύνηση/καταγραφή των πηγών απόρριψης ρύπων στο υδάτινο περιβάλλον, κατάρτιση μητρώου πηγών ρύπανσης (εκπομπές, απορρίψεις και διαρροές)
- Δράσεις εκπαίδευσης φορέων που σχετίζονται με την εφαρμογή των Σχεδίων Διαχείρισης
- Ανάπτυξη εργαλείων και υποδομών για τον καθορισμό και την εφαρμογή ειδικών μέτρων προστασίας και διαχείρισης υδατικών συστημάτων – ευαίσθητα, προστατευόμενα, προοριζόμενα για πόση, ειδικών χρήσεων, κλπ.

3. Αντιπλημμυρική προστασία

Σε ό,τι αφορά τις πλημμύρες, πρώτη προτεραιότητα παραμένουν οι Ζώνες Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας. Οι Ζώνες Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας για την ΠΑΜΘ είναι οι χαμηλές ζώνες της Ν. Περάμου και της κλειστής λεκάνης Οχυρού, οι χαμηλές ζώνες ποταμών Νέστου, Κόσυνθου, Κομψάτου, Ασπροποτάμου, Μπόσμπου, Φιλιούρη και οι παρόχθιες εκτάσεις της λίμνης Βιστωνίδας στην πεδιάδα Ξάνθης-Κομοτηνής και οι παρόχθιες περιοχές και το δέλτα του Έβρου.

Ωστόσο, ιδιαίτερα κρίσιμο έργο αντιπλημμυρικής προστασίας είναι η προστασία από τις πλημμύρες του ποταμού Έβρου. Γ' αυτό κρίνεται επιβεβλημένη η μελέτη του συνολικού αντιπλημμυρικού-αποστραγγιστικού συστήματος, μέσω ολοκληρωμένης, διακρατικής θεώρησης της υδραυλικής λειτουργίας του συστήματος των ποταμών, τάφρων, αναχωμάτων και αντλιοστασίων, καθώς και του συνολικού συστήματος διαχείρισης υδάτων από τις τρεις χώρες –Ελλάδα, Βουλγαρία, Τουρκία. Σε βραχυπρόθεσμο ορίζοντα, αναμένεται να χρηματοδοτηθεί από το ΠΕΠ σχετικό έργο που αφορά πλημμύρες στον ποταμό Έβρο, σύμφωνα με σχετική μελέτη που εκπονήθηκε.

Γενικότερα, την επόμενη προγραμματική περίοδο, προτείνεται η έναρξη των προγραμματισμένων διερευνήσεων ως προς τους τρόπους προσαρμογής της Περιφέρειας στην κλιματική αλλαγή συνολικά, και η προώθηση ειδικών δράσεων αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής σε παράκτιες περιοχές που κινδυνεύουν.

4. Διάβρωση ακτών

Η Περιφέρεια περιλαμβάνει εκτεταμένη παράκτια ζώνη όπου σε πολλά σημεία εντοπίζονται φαινόμενα διάβρωσης των ακτών. Η παράκτια ζώνη είναι εκτεθειμένη σε ισχυρούς Β-ΒΑ, και ειδικά σε Ν-ΝΔ ανέμους. Οι παράγοντες που θεωρείται ότι παίζουν το σπουδαιότερο ρόλο στη διάβρωση των θαλασσίων πρανών και των ακτών είναι η δράση των κυμάτων και των ρευμάτων κατά μήκος της ακτής, η επίδραση των φερτών από τα δέλτα των ποταμών, διάφοροι χερσαίοι παράγοντες χερσαίοι παράγοντες (π.χ. αποσάθρωση, άνεμοι) και η λιθολογία. Η διάβρωση των ακτών από ανθρωπογενείς παράγοντες προκύπτει επίσης από τα τεχνικά έργα στις ακτές, έργα διευθέτησης της κοίτης των ποταμών, τις κατασκευές φραγμάτων και την εκκαθάριση της βλάστησης. Για την παράκτια ζώνη στην ΠΑΜΘ εντοπίζονται τέσσερις περιοχές για τις οποίες απαιτούνται παρεμβάσεις για την προστασία από τη διάβρωση:

- Παραλιακή Ζώνη Αλεξανδρούπολη, όπου πρέπει να ληφθούν μέτρα αντιστήριξης του παραλιακού μετώπου.
- Ακτής Ραψάνης (Δήμος Καβάλας), όπου εκτιμάται ότι πρέπει να υπάρξουν έργα προστασίας και τοπικών διαμορφώσεων για την αποτροπή της κατάρρευσης έργων στην ακτή από διάβρωση και υποσκαφή.

- Παραλία Κάριανης (Δήμου Παγγαίου), όπου εκτιμάται ότι πρέπει να υπάρξουν έργα προστασίας της ακτής με εφαρμογή ήπιων τεχνικών ελέγχου της διάβρωσης.
- Ποταμός Έβρος (περιοχή Δέλτα) όπου εκτιμάται ότι πρέπει να υπάρξουν έργα δημιουργίας αναβαθμών για την παρεμπόδιση της διόδου νερού προς τη θάλασσα (παραμονή γλυκού νερού στην περιοχή του Δέλτα και προστασία εκτάσεων από την πρόοδο της υφαλμύρωσης).

Ανάλογες παρεμβάσεις θα πρέπει να πραγματοποιηθούν και για το Δέλτα του ποταμού Νέστου ενώ σημαντικό πρόβλημα προσχώσεων αντιμετωπίζει η λιμνοθάλασσα Βιστωνίδα, η οποία θεωρείται ιδιαίτερα σημαντική εξαιτίας των πολλαπλών χρήσεων που εντοπίζονται σε αυτήν και ειδικά ως υγρότοπου και προστατευόμενης περιοχής.

Άρθρο 16: Προγραμματικά πλαίσια για τη χωροθέτηση των παραγωγικών δραστηριοτήτων

A. Κατευθύνσεις για τη χωροθέτηση των βασικών παραγωγικών δραστηριοτήτων του πρωτογενή τομέα

Όπως έχει διατυπωθεί στο αναπτυξιακό πρότυπο ο πρωτογενής τομέας συνιστά διαχρονικά σημαντικό πυλώνα ανάπτυξης, οπότε και η χωρική έκφραση των στρατηγικών επιλογών ανάπτυξης του έχει βαρύνουσα σημασία στη χωρική οργάνωση της Περιφέρειας.

1. Γεωργία

Η προώθηση της πολυκαλλιέργειας, μέσω μιας στροφής στις εντατικές καλλιέργειες, στις δυναμικές και στις βιολογικές καλλιέργειες, καθώς και η χρήση καινοτόμων πρακτικών μέσω και της γεωθερμίας αποτελούν βασικές προτεραιότητες για την αναδιάρθρωση της γεωργίας στην περιφέρεια ΑΜΘ. Για να επιτευχθούν οι στόχοι της αναδιάρθρωσης όπως εκφράζονται και στο πρότυπο χωρικής ανάπτυξης απαιτείται :

- Η διαφύλαξη της γεωργικής γης
- Η διαφοροποίηση του μοντέλου καλλιέργειας
- Η στήριξη της μεταποίησης, τυποποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων.
- Η συνέχιση των αγροτικών αναδασμών κατά περίπτωση, σε σχέση και με την αναδιάρθρωση των καλλιεργειών και τις λειτουργικές απαιτήσεις των νέων ειδών.

Με την έκδοση της ΚΥΑ 168040/201053 51 Ν. 4002/2011 (ΦΕΚ 180/Α/22.08.2011) επανακαθορίζονται τα κριτήρια κατάταξης της αγροτικής γης σε ποιότητες (ορίζονται τέσσερις κατηγορίες με βάση τα χαρακτηριστικά του εδάφους) και κατηγορίες παραγωγικότητας. Ως προς το δεύτερο κριτήριο, που αφορά άμεσα το χωροταξικό σχεδιασμό, η αγροτική γη διαβαθμίζεται σε Γεωργική Γη Υψηλής Παραγωγικότητας (ΓΓΥΠ), Μέσης Παραγωγικότητας και Απλή. Ως ΓΓΥΠ καθορίζονται όλες οι εκτάσεις που:

α. κατατάσσονται ως Α' ποιότητας,

β. πληρούν ένα από τα παρακάτω κριτήρια:

- διαθέτουν ή σχεδιάζεται να αποκτήσουν αρδευτικά δίκτυα,
- αποτελούν προϊόν αναδασμού (ή προγραμματίζεται αναδασμός),

- συγκροτούν φυσικές ενότητες από καλλιέργειες με τοπικά χαρακτηριστικά και πολλαπλή χρησιμότητα (πχ. ελαιώνας Άμφισσας, δενδροκομικές καλλιέργειες Πηλίου κλπ),
 - διαθέτουν παραδοσιακές ή ιδιαίτερες καλλιέργειες (πχ. κρόκος Κοζάνης, μαστιχόδενδρα Χίου κλπ),
 - διαθέτουν ιδιαίτερη εδαφική σύνθεση (πχ. τυρφώδη εδάφη).
- γ. βρίσκονται σε νησιά και χαρακτηρίζονται ως Α' ή Β' ποιότητας,
- δ. βρίσκονται σε ζώνη 300 μέτρων από τα όρια προστατευόμενων περιοχών του Ν.1650/86, όπως ισχύει (δηλ. περιοχές προστασίας και απόλυτης προστασίας της φύσης, εθνικά πάρκα και προστατευόμενους φυσικούς σχηματισμούς), υγροτόπων Ramsar και περιοχών του Δικτύου Natura 2000.

Βάσει αυτής της κατηγοριοποίησης οι περιοχές που μπορούν να οριστούν ως ΓΓΥΠ στην περιφέρεια είναι καταρχάς αυτές που διαθέτουν αρδευτικά δίκτυα δηλαδή:

- Η **πεδινή ζώνη της Δράμας** (περί το 60%) της ζώνης αυτής είναι αρδευόμενο.
- Η **πεδινή ζώνη της Χρυσούπολης** είναι σχεδόν στο σύνολό της αρδευόμενη.
- Η **πεδινή ζώνη της Ξάνθης που** από το σύνολο της έκτασης ένα μικρό ποσοστό είναι μονίμως αρδευόμενη, αλλά προβλέπονται έργα για το 60%
- Η **πεδινή ζώνη του** Ιάσμου
- Η στενή γραμμική **πεδινή ζώνη κατά μήκος του Έβρου** 40% της οποίας είναι αρδευόμενη.
- Η **ευρεία πεδινή ζώνη του βόρειου Έβρου, βόρεια του Διδυμότειχου** περί το 50% είναι αρδευόμενη

Με τις διατάξεις της ΚΥΑ 168040/2010 ένα σημαντικό τμήμα της αγροτικής γης της επικράτειας «θωρακίζεται» μέσω του χαρακτηρισμού της ως ΓΓΥΠ. Παράλληλα με αυτές τις εκτάσεις, υπάρχουν και αρδευόμενες με άλλα μέσα εκτάσεις αλλά και αμπελώνες, ελαιώνες, εκτάσεις με σύνθετα συστήματα καλλιέργειας, εκτάσεις με οπωροφόρα δέντρα οι οποίες θα πρέπει να διαφυλαχθούν καθώς αποτελούν κομμάτι της πρωτογενούς παραγωγής που διασφαλίζει την διαφοροποίηση και την πολυκαλλιέργεια. Το σύνολο αυτών των εκτάσεων ορίζονται ως περιοχές έντονης γεωργικής ανάπτυξης.

Στις περιοχές αυτές προωθείται ο καθορισμός και διαφύλαξη της αγροτικής γης, ειδικά στις περιοχές των μεγάλων πεδινών ζωνών της Δράμας, της Ξάνθης, της Κομοτηνής - Σαπών και του βόρειου Έβρου. Για τις περιοχές αυτές δίδεται κατεύθυνση αποκλειστικής χωροθέτησης δραστηριοτήτων και εγκαταστάσεων που έχουν άμεση συνάφεια με τη γεωργική δραστηριότητα, όπως αγροτικές αποθήκες, αντλιοστάσια κλπ. Ιδιαίτερα για τις ΓΓΥΠ η διάσταση της διαφύλαξης περιλαμβάνει και τη διαφοροποίηση, κατά το δυνατόν, των περιοχών εγκατάστασης θερμοκηπίων από τις εκτάσεις υψηλής παραγωγικότητας, σε συνδυασμό με τη χρήση καινοτόμων μεθόδων άρδευσης των θερμοκηπίων. Επίσης, εντός των περιφερειακών ζωνών των υφιστάμενων θερμοθετημένων περιοχών προστασίας προωθείται η εισαγωγή της βιολογικής καλλιέργειας, κατά προτεραιότητα σε επιλεγμένους θύλακες, σε συνδυασμό με την ανάγκη προστασίας του υδροφόρου ορίζοντα και των επιφανειακών υδάτων σε περιοχές υγροτόπων. Σε σχέση και με τα σχέδια διαχείρισης θα πρέπει να διασφαλίζονται οι συνδέσεις των διαφόρων οικοτόπων και όπου είναι δυνατόν η συνέχεια τους.

Για την εξυπηρέτηση των λειτουργικών αναγκών των αγροτικών και ημιαστικών οικισμών, δίδεται κατεύθυνση καθορισμού επιλεγμένων ζωνών ανάπτυξης αντίστοιχων χρήσεων στην περιφέρεια των οικισμών. Σε αυτές δύνανται να χωροθετούνται και οι δραστηριότητες που σχετίζονται με τη μεταποίηση και επεξεργασία των αγροτικών προϊόντων.

Πλέον των περιοχών έντονης γεωργικής ανάπτυξης, στην Περιφέρεια ΑΜΘ υφίσταται πληθώρα ενδιάμεσων χώρων όπου υπάρχει ένα δυναμικό μη εκτατικών καλλιεργειών, σε συνδυασμό με την ανάπτυξη της κτηνοτροφίας και τη διαχείριση των δασών. Για τους χώρους αυτούς επιφυλάσσεται ο ρόλος των περιοχών συνδυασμένης οικοανάπτυξης. Στις περιοχές αυτές δίδεται η κατεύθυνση διαφύλαξης της συνεκτικότητας της αγροτικής γης και της συνέχειας των οικοτόπων και των φυσικών σχηματισμών με τον περιορισμό των διάσπαρτων δραστηριοτήτων. Εξαιρέσεις επιτρέπονται όπου αυτές αφορούν σε συναφείς δραστηριότητες, όπως η κτηνοτροφία και ο αγροτουρισμός.

2. Κτηνοτροφία

Στην Περιφέρεια ΑΜΘ η στρατηγική για την ανάπτυξη της κτηνοτροφίας στοχεύει στην αύξηση της απασχόλησης και της παραγωγικότητας. Η περαιτέρω ανάπτυξη της εκτατικής κτηνοτροφίας, που επικρατεί στην περιοχή και ιδιαίτερα στα ορεινά και ημιορεινά, απαιτεί την ορθολογική αξιοποίηση των βοσκοτόπων, μέσω της απογραφής και οριοθέτησης των λιβαδιών, και της διαχείρισής τους με οικολογικές αρχές. Προς αυτή την κατεύθυνση αναμένεται να συμβάλουν τα σχέδια διαχείρισης κτηνοτροφίας και η θεσμοθέτηση των ζωνών ελεγχόμενης βόσκησης στις ορεινές περιοχές. Ιδιαίτερα στις προστατευόμενες περιοχές τα μέτρα διαχείρισης της βόσκησης θα πρέπει να εντάσσονται στα Σχέδια Διαχείρισης, καθώς η κτηνοτροφία επιδρά άμεσα στα προστατευτέα αντικείμενα, και η παρουσία της με σωστή διαχείριση μπορεί να αποτελέσει θετικό παράγοντα.

Ένας άλλος στόχος της στρατηγικής αυτής είναι η ενίσχυση της μεταποίησης και τυποποίησης προϊόντων, καθώς και η παραγωγή προϊόντων ονομασίας προέλευσης. Σε αυτό το πλαίσιο προωθείται η παροχή ενισχύσεων για τη δημιουργία ή τον εκσυγχρονισμό μικρών και μεσαίων εγκαταστάσεων μεταποίησης (τυροκομεία), με προτεραιότητα στις ορεινές περιοχές. Παράλληλα προωθείται ο εκσυγχρονισμός των κτηνοτροφικών μονάδων (χοιροτροφεία και πτηνοτροφεία), που εντοπίζονται διάσπαρτα σε ζώνες έντονης γεωργικής ανάπτυξης και συνδυασμένης οικοανάπτυξης με στόχο να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα από την άσκηση της δραστηριότητας και κυρίως τη διαχείριση των αποβλήτων τους.

Ιδιαίτερα για την περιοχή του Βόρειου Έβρου όπου προβλέπεται ανάπτυξη του γεωργοκτηνοτροφικού πλέγματος, προωθείται ζώνη στοχευμένης αγροτικής ανάπτυξης με τη δημιουργία ενός ευρύ συνδυασμένου αγροκτηνοτροφικού πάρκου (συμπληρωματικότητα γεωργίας - κτηνοτροφίας). Στην περίπτωση αυτή κρίνεται σκόπιμο να εξεταστεί η χωροθέτηση ΠΟΑΠΔ με δυνατότητες καθετοποίησης της παραγωγής στην περιοχή μεταξύ Ορεοσιάδας και Διδυμοτείχου.

3. Αλιεία – Υδατοκαλλιέργειες

3.1. Αλιεία

Η προώθηση της αλιείας και των υδατοκαλλιεργειών θεωρούνται από τις προτεραιότητες της Περιφέρειας. Το Θρακικό πέλαγος θεωρείται από τις πλέον ιχθυοπαραγωγικές θαλάσσιες περιοχές της χώρας, ενώ πλήθος μεταποιητικών μονάδων αλλά και μονάδες προώθησης και εμπορίας αλιευμάτων δραστηριοποιούνται στην περιοχή, με έντονα εξαγωγικό χαρακτήρα. Πόλοι της δραστηριότητας

θεωρούνται οι ιχθυόσκαλες της Καβάλας και της Αλεξανδρούπολης και τα αλιευτικά λιμάνια της Περιφέρειας κατά μήκος της χερσαίας ακτογραμμής καθώς και στη Θάσο και τη Σαμοθράκη.

3.2. Θαλάσσιες υδατοκαλλιέργειες

Στην ΠΑΜΘ δεν υφίσταται δραστηριότητα ιχθυοκαλλιέργειας ανοιχτών υδάτων κυρίως λόγω της γεωμορφολογίας των ακτών (ανοιχτό πέλαγος που προσβάλεται από νότιους ανέμους και αβαθείς προσχωσιγενείς ακτές) παρά μόνο οστρακοκαλλιέργεια σε παράκτιες αβαθείς ζώνες. Επίσης δεν υφίστανται οριοθετημένες ζώνες μέσω ΠΟΑΥ.

Ο καθορισμός περιοχών σύμφωνα με το ΕΧΠΣΑΑ για τις υδατοκαλλιέργειες αφορά στις περιοχές:

Πίνακας 9: Περιοχές υδατοκαλλιεργειών (σύμφωνα με το ΕΧΠΣΑΑ)			
Κωδ.	Περιοχή	Είδος	Χαρακτηρισμός
B.12	ΣΤΡΥΜΩΝΙΚΟΣ ΚΟΛΠΟΣ ΣΕΡΡΩΝ - ΚΑΒΑΛΑΣ	ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ, ΟΣΤΡΑΚΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ, ΛΟΙΠΟΙ ΥΔΡΟΒΙΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ	ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΜΕ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΠΕΡΙΩΡΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
B.13	ΗΡΑΚΛΕΙΤΣΑ - ΝΕΑ ΠΕΡΑΜΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ		
B.14	ΑΓΙΑΣΜΑ-ΚΕΡΑΜΩΤΗ - ΕΡΑΣΜΙΟ ΚΑΒΑΛΑΣ - ΞΑΝΘΗΣ		
B.15	ΜΑΡΩΝΕΙΑ ΡΟΔΟΠΗΣ - ΕΒΡΟΥ		
Δ.2	ΒΙΣΤΩΝΙΚΟΣ ΚΟΛΠΟΣ ΞΑΝΘΗΣ ΡΟΔΟΠΗΣ	ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ, ΟΣΤΡΑΚΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ, ΛΟΙΠΟΙ ΥΔΡΟΒΙΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ	ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΜΕ ΙΔΙΑΙΤΕΡΗ ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΑ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΦΥΣΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Μεταξύ των θέσεων αυτών, αντικειμενική δυνατότητα περαιτέρω ανάπτυξης της οστρακοκαλλιέργειας (σε συνέχεια της υφιστάμενης δραστηριότητας) εμφανίζουν τμήματα των ζωνών B.12 (στην ακτογραμμή του Παγγαίου), B.13 (στις βραχώδεις ακτές γύρω από τη Νέα Πέραμο, εξωτερικά του κόλπου) B.14 (στις παράκτιες ζώνες των λιμνοθαλασσών της Κεραμωτής) και Δ.2 (στην ακτογραμμή του Βιστωνικού κόλπου). Για το σύνολο των συγκεκριμένων ζωνών δίδεται η κατεύθυνση οργάνωσης ΠΟΑΥ-ΑΜΘ.

Στις παραπάνω ζώνες δε διαφαίνεται η δυνατότητα ανάπτυξης ιχθυοκαλλιέργειας, λόγω της φύσης και των περιορισμών της δραστηριότητας (κατάληψη σημαντικών θαλάσσιων εκτάσεων, ανάγκη σχετικά προστατευμένων κόλπων, ικανά βάθη >20μ., απουσία λιβαδιών ποσειδωνίας κ.ά) σε συνδυασμό με την υφιστάμενη κατάσταση περιβάλλοντος που περιλαμβάνει περιοχές τουρισμού και δεύτερης κατοικίας με οργανωμένες ακτές κολύμβησης, διαύλους διέλευσης πλωτών μέσων, αβαθείς θαλάσσιες περιοχές λόγω της προσχωσιγενούς δράσης των ποταμών, λιβάδια ποσειδωνίας κλπ. Ειδικά για τη ζώνη B.15 (στην περιοχή της ακτογραμμής του όρους Ίσμαρος στη Μαρώνεια), εκτιμάται ότι η δραστηριότητα πρέπει να αποκλειστεί ολοκληρωτικά, για λόγους που σχετίζονται με την ανάγκη προστασίας και ανάδειξης της περιοχής η οποία προτείνεται να χαρακτηριστεί ως τοπίο ιδιαίτερου φυσικού κάλλους και πολιτιστικού περιβάλλοντος.

3.3. Υδατοκαλλιέργειες λιμνοθαλασσών – εσωτερικών υδάτων

Ως σημαντικό συγκριτικό πλεονέκτημα της ΠΑΜΘ θεωρείται η ανάπτυξη των υδατοκαλλιεργειών στις λιμνοθάλασσες της παράκτιας ζώνης με μεθόδους εκτατικής - φυσικής διαχείρισης των αλιευμάτων. «Οι Λιμνοθάλασσες είναι φυσικά, ανοιχτά,

ευαίσθητα, παράκτια υδάτινα οικοσυστήματα, υπάγονται σε διάφορα καθεστώτα προστασίας (και διεθνή) και μπορεί να λειτουργούν και ως μονάδες υδατοκαλλιέργειας εκτατικής και ημιεντατικής μορφής ή αλιείας – ιχθυοσυλλογής, βασισμένης στο φυσικό κύκλο των ψαριών. Με αυτή την έννοια απαιτούν ιδιαίτερες συνθήκες διαχείρισης και συντονισμού όλου του πλέγματος των διαδικασιών, τόσο των οικολογικών όσο και των αλιευτικών – υδατοκαλλιεργητικών. Παράλληλα, και στη χερσαία ζώνη της ΠΑΜΘ (ακόμη και την ημιορεινή, στις περιοχές της Δράμας) υφίσταται δυναμικό υδατοκαλλιεργειών εσωτερικών υδάτων (κυρίως πεστροφοκαλλιέργειες) για το οποίο πρέπει να υπάρξει μέριμνα διαχείρισης, οικολογικής και παραγωγικής.

Δίδεται κατεύθυνση για την ένταξη σε Π.Α.Υ. του συνόλου των υδατοσυλλογών γλυκών και υφάλμυρων υδάτων της περιφέρειας Α.Μ.Θ. στις οποίες υφίστανται παραγωγικές δραστηριότητες υδατοκαλλιέργειας ή αλιείας – ιχθυοσυλλογής. Σε αυτές πρέπει να περιληφθούν και οι μονάδες συσκευασίας – μεταποίησης, αποθήκευσης υλικών και μηχανημάτων κλπ. Στο πλαίσιο της οργάνωσης της υδατοκαλλιέργειας εσωτερικών υδάτων ενθαρρύνεται η χρήση της γεωθερμίας για κάποιους τύπους υδατοκαλλιέργειας (π.χ. εκτροφή χελιών). Τέλος, ενθαρρύνονται οι δυνατότητες εναλλακτικού τουρισμού, συμπεριλαμβανομένου και του αλιευτικού, στις περιοχές των λιμνοθαλασσών ή των εσωτερικών υδάτων, χωρίς διατάραξη της παραγωγικής ικανότητάς τους.

B. Κατευθύνσεις για την εκμετάλλευση της γεωθερμίας

Οι κατευθύνσεις και ο προγραμματισμός για τις γεωθερμικές εκμεταλλεύσεις, αναφέρονται σε επιλογές σε διάφορα επίπεδα, όπως ο τρόπος της αξιοποίησης, οι φορείς διαχείρισης, οι συγκρούσεις με άλλες χρήσεις και η δυνατότητα χωροθέτησης σε προστατευόμενες περιοχές.

Στην Περιφέρεια ΑΜΘ έχουν εντοπιστεί μέχρι σήμερα δέκα (10) γεωθερμικά πεδία με διαφοροποιήσεις ως προς τα χαρακτηριστικά των ρευστών, της έκτασης του πεδίου, της θερμοκρασίας και της δυνατότητας παροχής:

- Γεωθερμικό πεδίο Αριστηνού Αλεξανδρούπολης (περιοχή Τραιανούπολης)
- Γεωθερμικό πεδίο Ακροπόταμου, Παγγαίου.
- Γεωθερμικό πεδίο Ν. Κεσσάνης, Αβδήρων.
- Γεωθερμικό πεδίο Ν. Ερασμίου, Τοπείρου.
- Γεωθερμικό πεδίο Ερατεινού, Νέστου.
- Γεωθερμικό πεδίο Θερμών, Σαμοθράκης.
- Γεωθερμικό πεδίο Σαπών-Κροβύλης, Σαπών- Μαρώνειας.
- Γεωθερμικό πεδίο Λίμνης Μητρικού, Κομοτηνής.
- Γεωθερμικό πεδίο Θασοπούλας, Θάσου
- Γεωθερμικό πεδίο Τυχερού, Σουφλίου

Κρίνεται απαραίτητη η συγκρότηση και σταδιακή υλοποίηση ενός στρατηγικού σχεδιασμού για τη συνολική αξιοποίηση της γεωθερμίας σε περιφερειακό επίπεδο ανάλογα με τις εναλλακτικές δυνατότητες που υπάρχουν. Οι γενικοί στόχοι ενός τέτοιου σχεδίου πρέπει να είναι η διαφύλαξη της βιωσιμότητας του πόρου, ως μοναδικού για την Περιφέρεια, η αποτελεσματικότητα της αξιοποίησης της γεωθερμίας καθώς και η συμβατότητα - συμπληρωματικότητα με άλλες χρήσεις, το περιβάλλον και το τοπίο. Η οργάνωση της εκμετάλλευσης των γεωθερμικών πεδίων θα πρέπει να λάβει υπόψη τα επιμέρους χαρακτηριστικά του κάθε πεδίου, αλλά και τα χαρακτηριστικά της ευρύτερης περιοχής που αυτό εντάσσεται.

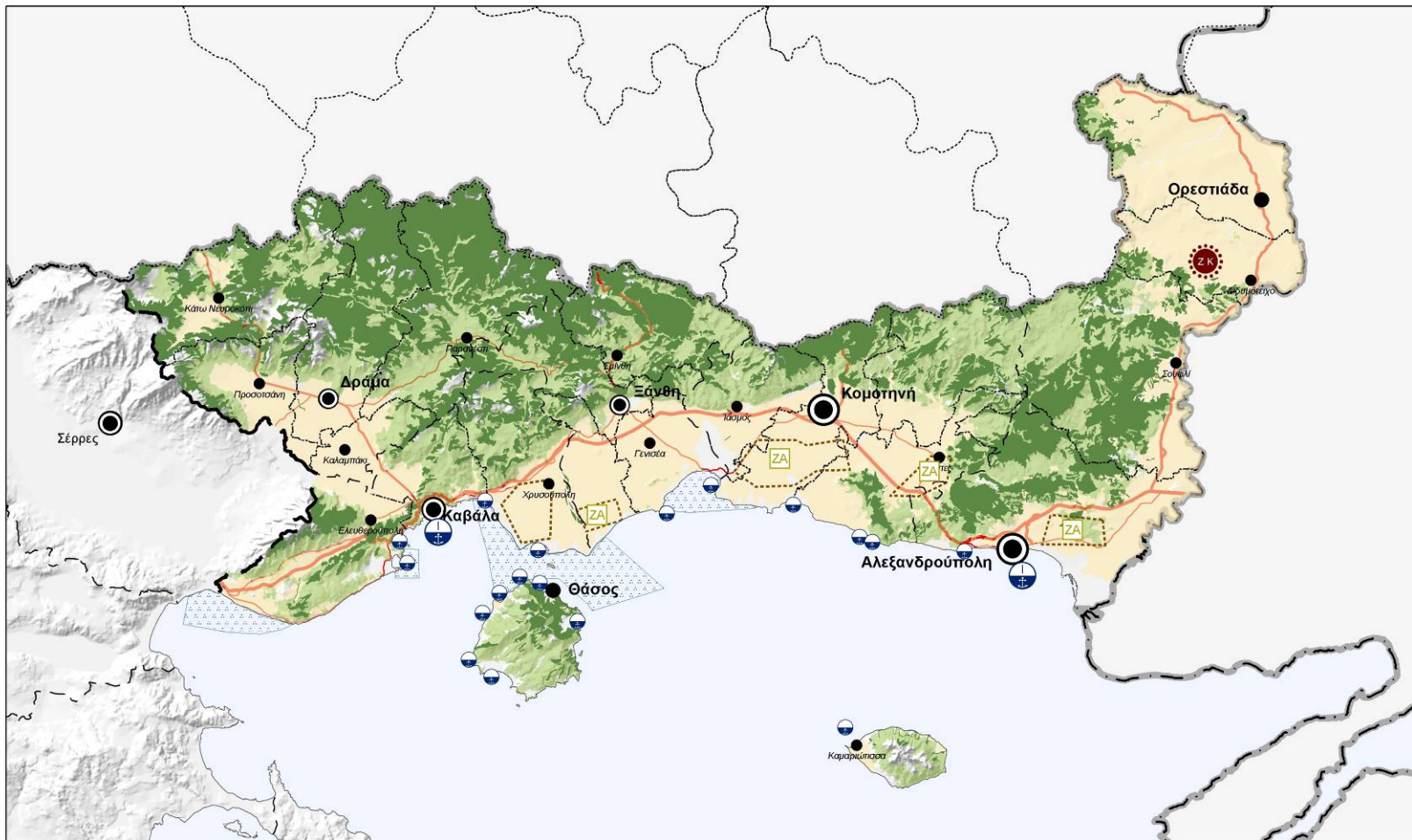
Βασική κατεύθυνση αποτελεί η αξιοποίηση των γεωθερμικών πόρων για πολλαπλούς σκοπούς και παραγωγικές δραστηριότητες. Ειδικά αναφέρονται:

- Λουτροθεραπεία – ιαματικός τουρισμός, τόσο σε ειδικές μονάδες (λουτρά) όσο και στο πλαίσιο ξενοδοχειακών υποδομών.
- Θέρμανση χώρων και δεξαμενών κολύμβησης (τουρισμός)
- Τηλεθέρμανση (οικισμών, δημόσιων χώρων κλπ.)
- Λειτουργία θερμοκηπιακών εκμεταλλεύσεων
- Υδατοκαλλιέργειες
- Μεταποίηση αγροτικών προϊόντων (ξήρανση) σε ειδικές μονάδες
- Θέρμανση εδαφών,
- Διαχείριση υγρών αποβλήτων

Ειδικά για τις θερμοκηπιακές εκμεταλλεύσεις προωθείται:

- Η διαφοροποίηση στα μεγέθη των εκμεταλλεύσεων και η δυνατότητα πρόσβασης στη γεωθερμία σε ευρύτερες ομάδες χρηστών- παραγωγών.
- Η διαφύλαξη της υφιστάμενης παραγωγικότητας των γεωργικών εδαφών και των πραγματοποιημένων και προγραμματιζόμενων επενδύσεων σε γεωργικά έργα. Προτείνεται να εξαντλείται η δυνατότητα χωροθέτησης θερμοκηπιακών μονάδων εκτός ΓΓΥΠ.
- Η ένταξη των θερμοκηπιακών εκμεταλλεύσεων στα πλαίσια της πολυκαλλιέργειας.

Για τους σκοπούς αυτούς κρίνεται σκόπιμη η διερεύνηση των διαδικασιών εκμετάλλευσης (γεωτρήσεις, διανομή) ανά γεωθερμικό πεδίο με τη δημιουργία αντίστοιχων φορέων (συνεταιρισμοί, εταιρείες ιδιωτικού ή δημόσιου χαρακτήρα κλπ.).

Π.1.α. Πρόταση χωρικής διάρθρωσης του πρωτογενούς τομέα

Γ. Κατευθύνσεις για την εξορυκτική δραστηριότητα

Η Εθνική Πολιτική για την Αξιοποίηση των Ορυκτών Πρώτων Υλών (Φεβρουάριος 2012), αναφέρεται ρητά στην διασφάλιση της δυνατότητας πρόσβασης στα κοιτάσματα Ορυκτών Πρώτων Υλών (έρευνα και εκμετάλλευση) και στην επίλυση ανταγωνισμού των χρήσεων γης. Βάσει της πολιτικής αυτής προωθείται η προτεραιοποίηση της εξόρυξης έναντι των άλλων χρήσεων στις θέσεις εντοπισμού κοιτασμάτων καθώς και η εξασφάλιση της δυνατότητας διενέργειας εξορυκτικών εργασιών και μεταφοράς των προϊόντων τους. Επίσης, η διασφάλιση της δυνατότητας επέκτασης σε περιοχές όπου εντοπίζονται νέα κοιτάσματα ή νέα ορυκτά. Η ενσωμάτωση αυτής της πολιτικής μέσω του χωροταξικού σχεδιασμού θα πρέπει να διασφαλίζει τη ισόρροπη σχέση μεταξύ:

- βιώσιμης διασφάλισης των απαραίτητων ορυκτών πρώτων υλών
- οικονομικής ανάπτυξης
- κοινωνικού περιβάλλοντος
- φυσικού περιβάλλοντος
- ανταγωνιστικών χρήσεων γης

Με αυτά τα δεδομένα, οι εξορυκτικές δραστηριότητες στην ΠΑΜΘ διαχωρίζονται σε αυτές που αποτελούν ήδη μέρος της παραγωγικής ταυτότητας της περιφέρειας και σε εκείνες που εμφανίζονται ως μελλοντικό παραγωγικό δυναμικό και οι οποίες είναι πιθανό να επαναπροσδιορίσουν την παραγωγική ταυτότητα.

Η σημαντική θέση που έχει η εξόρυξη μαρμάρου στην παραγωγική δυναμική της Περιφέρειας ΑΜΘ και ιδιαίτερα των ΠΕ Δράμας και Καβάλας σε συνδυασμό με τα διαπιστωμένα προβλήματα του κλάδου, θέτουν την ανάγκη ύπαρξης ενός βιώσιμου τρόπου περαιτέρω ανάπτυξης της. Κρίσιμη κατεύθυνση στο πλαίσιο αυτό είναι η εκπόνηση και εφαρμογή σχεδίου συνολικής διαχείρισης μέσω οργανωμένων περιοχών εξορυκτικών δραστηριοτήτων. Το σχέδιο αυτό πρέπει να εξειδικεύσει τις κατευθύνσεις της εξορυκτικής πολιτικής λαμβάνοντας υπόψη τις λοιπές χρήσεις, το τοπίο και το περιβάλλον. Στο πλαίσιο αυτού του σχεδίου θα πρέπει να αντιμετωπίζονται οι συνεργιστικές συνέπειες από το σύνολο της δραστηριότητας, με πρόνοια ώστε δυνατότητα δημιουργίας νέων λατομείων να παρέχεται βάσει της συνολικής χωρητικότητας του τοπίου και σε συνδυασμό με την αποκατάσταση των ανενεργών θέσεων. Η οργάνωση, σε επιμέρους οργανωμένες περιοχές εξόρυξης μαρμάρου, θα προωθούσε την ορθολογικότερη ανάπτυξη τους και την διαχείριση των αποβλήτων τους. Τέτοιες περιοχές με έντονη δραστηριότητα εξόρυξης μαρμάρων είναι η περιοχή του Φαλακρού, Λεκάνης, Θάσου, καθώς και Παγγαίου. Στο σχέδιο αυτό είναι δυνατόν να ενσωματωθούν και οι εξορυκτικές δραστηριότητες που αφορούν τα αδρανή υλικά εντός «λατομικών περιοχών» οι οποίες θεσμοθετούνται με βάσει το ισχύον θεσμικό πλαίσιο (Ν.1428/84, Ν.2115/2013 κλπ), δηλ. εκτάσεις εντός των οποίων χωροθετούνται ένας ή περισσότεροι λατομικοί χώροι εκμετάλλευσης αδρανών υλικών.

Από τον υποκείμενο σχεδιασμό και στο πλαίσιο του παραπάνω σχεδίου θα πρέπει να θεσπιστούν συγκεκριμένοι χωρικοί περιορισμοί σε σχέση με τα τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, τα σχέδια διαχείρισης των περιοχών Natura 2000, τους αρχαιολογικούς χώρους, τα μνημεία, τους παραδοσιακούς οικισμούς και την επίπτωση της δραστηριότητας στο τοπίο.

Οι λοιπές εξορυκτικές δραστηριότητες που αφορούν μεταλλευτικά, ενεργειακά και βιομηχανικά ορυκτά υποστηρίζονται με την προϋπόθεση περιβαλλοντικά συμβατών

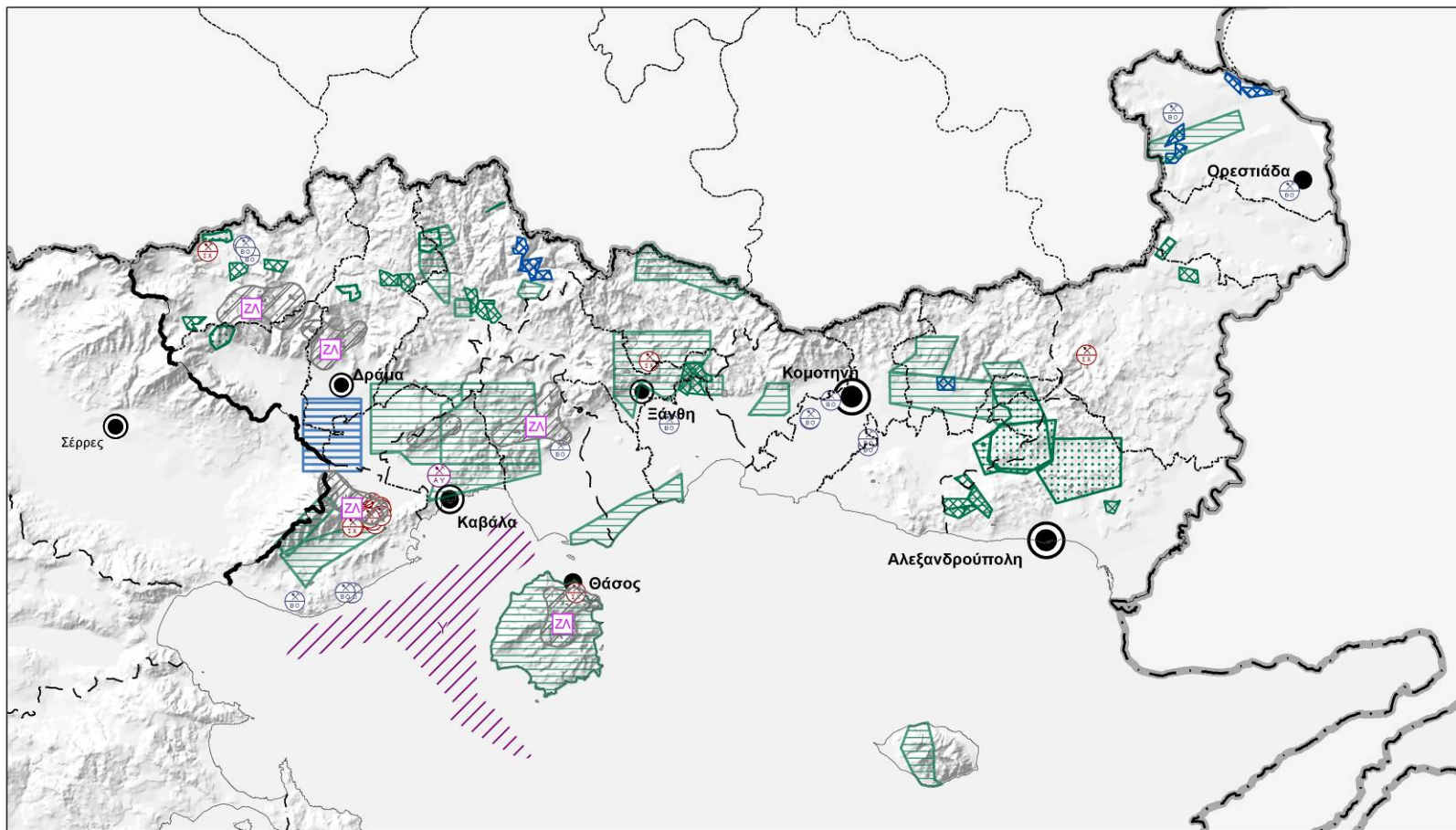
όρων. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και η επίπτωση στην αναπτυξιακή φυσιογνωμία της περιοχής.

Ειδικά για την περίπτωση των κοιτασμάτων χρυσού είναι σκόπιμο να ληφθούν υπόψη μία σειρά από χαρακτηριστικά της δραστηριότητας, τα οποία προσδιορίζουν το μελλοντικό ρόλο της στην περιφέρεια:

- Η εξόρυξη αποτελεί μια δραστηριότητα που αφορά στην ευρύτερη περιοχή, παρά το γεγονός ότι σε πρώτη φάση το ενδιαφέρον εντοπίζεται σε δύο περιοχές (Σάπες Ν. Ροδόπης, Πέραμα Ν. Εβρου)
- Η εξόρυξη αποτελεί μια δραστηριότητα που επαναπροσδιορίζει τα αναπτυξιακά χαρακτηριστικά της ευρύτερης περιοχής. Αυτό γίνεται φανερό μέσα από τη μελέτη περιοχών που έχουν σημαντική εξειδίκευση στην εξορυκτική δραστηριότητα, όπως άλλωστε συμβαίνει και στην ΠΑΜΘ με τη δραστηριότητα της λατόμευσης μαρμάρου. Στην περίπτωση του χρυσού, όπως τονίζεται στην ΜΠΕ του έργου, αυτό «...επαναπροσδιορίζει για την περιοχή εν όλω ή εν μέρει τα οικονομικά χαρακτηριστικά και το αναπτυξιακό πρότυπο μέσω πλήρους αξιοποίησης του καταγεγραμμένου κοιτάσματος».
- Η εκμετάλλευση των ΟΠΥ οδηγεί σε ορατό αποτύπωμα κατά την διάρκεια της εκμετάλλευσης, και το αποτύπωμα αυτό πρέπει να μειώνεται σημαντικά μετά το πέρας αυτής με την εφαρμογή των βέλτιστων διαθέσιμων τεχνολογιών (BAT's).
- Η εξόρυξη μπορεί να αποτελέσει μια δραστηριότητα επικίνδυνη για το περιβάλλον και για αυτό το λόγο συνδέεται με δέσμευση για τη λήψη όλων των απαραίτητων μέτρων ασφαλείας και προστασίας του περιβάλλοντος, που προβλέπει τόσο η Ευρωπαϊκή όσο και η Ελληνική Νομοθεσία.

Με αυτά τα δεδομένα, η εκμετάλλευση των διαφόρων κοιτασμάτων χρυσού στην Περιφέρεια, θέτει συνολικότερα ζητήματα ως προς την αναπτυξιακή φυσιογνωμία περιοχών πέρα από τα όρια της εκάστοτε εκμετάλλευσης, και δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται ως μια μεμονωμένη δραστηριότητα. Επομένως, για την προώθηση της εξορυκτικής δραστηριότητας είναι απαραίτητο να λαμβάνεται υπόψη η συνολική επίπτωση στις υπόλοιπες δραστηριότητες καθώς μπορεί να οδηγήσει σε σημαντική διαφοροποίηση του αναπτυξιακού προτύπου. Σε κάθε περίπτωση, για την προώθηση της δραστηριότητας κρίνεται σημαντική η επίτευξη της απαραίτητης κοινωνικής συναίνεσης ως προς τη σκοπιμότητά της, μετά από συνεκτίμηση κόστους – οφέλους με την οποία θα τεκμηριώνονται οι συνολικές επιπτώσεις στην οικονομική ανάπτυξη και στο περιβάλλον τόσο σε περιφερειακό όσο και σε εθνικό επίπεδο.

Ως προς τις εγκαταστάσεις άντλησης και επεξεργασίας πετρελαίου στα ανοιχτά της Καβάλας, θεωρείται σκόπιμο να δοθεί η δυνατότητα επέκτασης των γεωτρήσεων για την περαιτέρω ανάπτυξη της δραστηριότητας. Αντίστοιχη δυνατότητα ανάπτυξης σχετικών δραστηριοτήτων θεωρείται απαραίτητο να δοθεί και στη χερσαία ζώνη, υπό την προϋπόθεση κατάρτισης Σχεδίου Αντιμετώπισης Τεχνολογικού Ατυχήματος Μεγάλης Έκτασης (ΣΑΤΑΜΕ) για το σύνολο των υφιστάμενων και των προγραμματισμένων εγκαταστάσεων (πλωτών και χερσαίων) σε συνδυασμό με τη γενικότερη συγκέντρωση στην περιοχή σημαντικού αριθμού μονάδων Seveso.

Π.1.δ. Χωρική διάρθρωση της εξόρυξης

Στοιχεία από Δ/ση Ορυκτού πλούτου ΥΠΕΚΑ

- Άδειες Εκμετάλλευσης Σχιστολιθικών Πλακών
- Άδειες Εκμετάλλευσης Λατομείων Αδρανών Υλικών
- Άδειες Εκμετάλλευσης Βιομηχανικών Ορυκτών
- Άδειες Εκμετάλλευσης Λατομείων Μαρμάρου
- Παραχωρήσεις Μεταλλείων
- Μισωτήρια Συμβόλαια Δημόσιων Μεταλλευτικών Χώρων

- Δημόσιοι Μεταλλευτικοί Χώροι
- Παραχωρήσεις Χώρων Ενεργειακών Ορυκτών
- Δημόσιοι Χώροι Ενεργειακών Ορυκτών
- Ζώνη Εξόρυξης Υδρογονανθράκων
- Συγκεντρώσεις Λατομείων
- Προτεινόμενη Ζώνη ανάπτυξης οργανωμένων λατομικών εγκαταστάσεων

Δ. Κατευθύνσεις για τη χωροθέτηση των βασικών παραγωγικών δραστηριοτήτων του δευτερογενούς τομέα

Η χωρική διάσταση της στρατηγικής για τη μεταποίηση στην περιφέρεια περιλαμβάνει την ανάγκη βέλτιστης αξιοποίησης των υφιστάμενων υποδοχέων και την ανάγκη διαφοροποίησης της πολιτικής εγκατάστασης των δραστηριοτήτων.

Σε αυτό το πλαίσιο προκρίνεται η ενδυνάμωση των υφιστάμενων περιοχών, με την ένταξή τους στο καθεστώς των Επιχειρηματικών Πάρκων (ΕΠ) του Ν. 3982/2011, ώστε να δοθούν αυξημένες δυνατότητες για τη συμπληρωματική ανάπτυξη δραστηριοτήτων του τριτογενούς τομέα που μπορούν να προσδώσουν προστιθέμενη αξία στις μεταποιητικές μονάδες. Το εργαλείο των ΕΠ προβλέπει ότι οι δραστηριότητες του δευτερογενούς τομέα (βιομηχανικές και βιοτεχνικές, επαγγελματικά εργαστήρια και αποθήκες) πρέπει να καταλαμβάνουν τουλάχιστον 60% της συνολικής έκτασης του υποδοχέα, γεγονός που διασφαλίζει τη διατήρηση του κυρίαρχου μεταποιητικού χαρακτήρα της ζώνης απέναντι στον κίνδυνο «τριτογενοποίησης» της.

Παράλληλα, κρίνεται απαραίτητη η ένταξη των υφιστάμενων άτυπα διαμορφωμένων βιομηχανικών συγκεντρώσεων σε καθεστώς οργανωμένου υποδοχέα (σύμφωνα με το Ν. 3982/2011) με στόχο την επιτόπου περιβαλλοντική και λειτουργική εξυγίανση και αναβάθμιση σημαντικών συγκεντρώσεων που δεν είναι εφικτό, ούτε επιθυμητό, να μετεγκατασταθούν (Επιχειρηματικά Πάρκα Εξυγίανσης –ΕΠΕ). Τέλος κρίνεται σκόπιμη η αξιοποίηση της δυνατότητας θέσπισης «ενδιάμεσων», μη πολεοδομούμενων, υποδοχέων (ΕΠ Ενδιάμεσου Βαθμού Οργάνωσης –ΕΠΕΒΟ), για τις περιοχές που δεν διαθέτουν τη δυναμική ανάπτυξης ΕΠ άλλων τύπων.

Με αυτά τα δεδομένα και σύμφωνα με την προτεινόμενη χωρική οργάνωση της μεταποίησης, διατυπώνονται οι κατευθύνσεις για τη χωροθέτηση των βασικών παραγωγικών δραστηριοτήτων του δευτερογενούς τομέα:

1. Περιοχές κατά μήκος του άξονα της παλαιάς εθνικής οδού Καβάλας-Ξάνθης

Για τις περιοχές κατά μήκος του άξονα της παλαιάς εθνικής οδού Καβάλας-Ξάνθης (περιοχή εντατικοποίησης του Ειδικού Πλαισίου Βιομηχανίας), προτείνεται η διατήρηση, περιβαλλοντική εξυγίανση και λειτουργική αναβάθμιση των δυναμικών συγκεντρώσεων μεταποιητικών δραστηριοτήτων, η προώθηση της εγκατάστασης αγροτοβιομηχανικών μονάδων και ο έλεγχος της εκτός σχεδίου ανάπτυξης στον υπόλοιπο χώρο. Ειδικότερα:

- Στην περίπτωση των μονάδων που έχουν αναπτυχθεί στην περιοχή νοτίως της ΒΙΠΕ Ξάνθης, προτείνεται η εξέταση της δυνατότητας επέκτασης της ΒΙΠΕ προς τη Λεύκη (και μέχρι τη σιδηροδρομική γραμμή), για την ανάπτυξη ΕΠ Τύπου Α (κάθε βαθμού όχλησης) στο χώρο της σημερινής ΒΙΠΕ και Τύπου Β (μέσης και χαμηλής όχλησης) στο χώρο της επέκτασης. Στόχος της ανάπτυξης του ΕΠ είναι η λειτουργική ένταξη των υφιστάμενων μονάδων και η σύνδεσή τους με τις υποδομές της ΒΙΠΕ, η εγκατάσταση μονάδων μεταποίησης, συσκευασίας και τυποποίησης των αγροτικών προϊόντων του κάμπου της Ξάνθης, η εγκατάσταση επιχειρήσεων και υποδομών εφοδιαστικής διαχείρισης (με εξέταση πιθανής σύνδεσης με το παραπλεύρως διερχόμενο σιδηροδρομικό δίκτυο) και η ανάπτυξη ερευνητικών κέντρων σε συνεργασία με το Πολυτεχνείο της Ξάνθης και το ΤΕΙ ΑΜΘ.
- Η ΒΙΠΕ Καβάλας προτείνεται να ενταχθεί σε καθεστώς ΕΠ Τύπου Α, με στόχο την ανάπτυξη περιβαλλοντικών υποδομών (κατασκευή εγκατάστασης επεξεργασίας λυμάτων) και την προσέλκυση μονάδων μεταποίησης, συσκευασίας και

τυποποίησης των αγροτικών προϊόντων του κάμπου της Χρυσούπολης, καθώς και επιχειρήσεων και υποδομών εφοδιαστικής διαχείρισης. Επιθυμητή είναι και η εγκατάσταση επιχειρήσεων έρευνας, καινοτομίας και προβολής επιχειρήσεων, σε συνεργασία και με τα εκπαιδευτικά ιδρύματα της περιοχής.

- Στην περίπτωση της έντονα οχλούσας συγκέντρωσης που αναπτύσσεται εκατέρωθεν του οικισμού της Νέας Καρβάλης στην περιοχή ανατολικά του νέου εμπορευματικού λιμένα Καβάλας, μείζονα προτεραιότητα αποτελεί η κατάρτιση ΣΑΤΑΜΕ (συγκέντρωση σημαντικού αριθμού μονάδων Seveso) και η περιβαλλοντική εξυγίανση (μέτρα αποκατάστασης που μπορεί να περιλαμβάνουν την απομάκρυνση ρυπασμένων καταλοίπων της βιομηχανίας φωσφορικών λιπασμάτων και μέτρα πρόληψης περαιτέρω υποβάθμισης που μπορεί να περιλαμβάνουν την κατασκευή αγωγού μεταφοράς του εξορυσσόμενου αργού πετρελαίου από τις πλωτές στις χερσαίες εγκαταστάσεις της Kavala Oil). Η περαιτέρω ανάπτυξη της περιοχής (με την ένταξή της για παράδειγμα σε καθεστώς Επιχειρηματικού Πάρκου Εξυγίανσης περιλαμβανομένου και του ΒΙΟΠΑ Καβάλας) θα εξαρτηθεί από τον προσδιορισμό των αναγκών επέκτασης της χερσαίας ζώνης του λιμένα, επομένως θα πρέπει να προσδιοριστεί σε συνεργασία με τον Οργανισμό Λιμένος Καβάλας, κατόπιν εκπόνησης επιχειρησιακού σχεδίου (business plan) και σχεδίου γενικής διάταξης (master plan) του λιμένα. Κρίνεται πάντως επιτυχής η σχετική πρόβλεψη του ΓΠΣ Καβάλας για τη δυνατότητα επέκτασης του λιμένα, για τη δημιουργία ζώνης σχετικών λειτουργιών (βιομηχανικών, logistics, επιχειρηματικών κλπ.).
- Στην περιοχή κατά μήκος του οδικού άξονα της ανατολικής εισόδου της Ξάνθης από την Εγνατία, που έχει προσελκύσει πλήθος παρόδιων χρήσεων του δευτερογενούς και του τριτογενούς τομέα, απαιτείται άμεσα η αποτροπή περαιτέρω διάχυσης, με κατάργηση των παρεκκλίσεων, και η ρύθμιση της κυκλοφορίας, με έλεγχο των προσβάσεων.
- Ανάλογη πολιτική συστήνεται και για την περιοχή της παλαιάς εθνικής οδού στο ύψος της Χρυσούπολης (όπου πάντως εμφανίζονται σαφώς χαμηλότερες πιέσεις). Κατ' εξαίρεση, προτείνεται να εξεταστεί θετικά η εγκατάσταση μονάδων μεταποίησης, συσκευασίας και τυποποίησης των αγροτικών προϊόντων της περιοχής, εφόσον εμφανίζεται μειωμένη ζήτηση στη ΒΙΠΕ Καβάλας.

2. Περιοχή κατά μήκος του άξονα Καβάλας-Κρηνιδών-Δράμας

Στη δυναμική περιοχή κατά μήκος του άξονα Καβάλας-Κρηνιδών-Δράμας (περιοχή εντατικοποίησης του Ειδικού Πλαισίου Βιομηχανίας), με το πλήθος των παρόδιων δραστηριοτήτων μεταποίησης, συστήνεται η διατήρηση, περιβαλλοντική εξυγίανση και λειτουργική αναβάθμιση των κατά τόπους συγκεντρώσεων μονάδων, η ρύθμιση της κυκλοφορίας κατά μήκος του άξονα με έλεγχο των προσβάσεων, και ο αυστηρός έλεγχος της περαιτέρω εκτός σχεδίου και αξονικής ανάπτυξης στον υπόλοιπο χώρο. Ειδικότερα:

- Στην περιοχή του Αμυγδαλέωνα (βορείως της εθνικής οδού μέχρι το Πολύστιλο, με τη διακλάδωση προς Νέο Ζυγό), προτείνεται να εξεταστεί η ένταξη της περιοχής σε καθεστώς ΕΠ Εξυγίανσης (ΕΠΕ), με στόχο τη λειτουργική αναβάθμιση των υφιστάμενων μονάδων και την εξασφάλιση ικανοποιητικών πολεοδομικών συνθηκών εγκατάστασης νέων για τη διοχέτευση της μέλλουσας ζήτησης (πολεοδόμηση της περιοχής), την κατασκευή έργων περιβαλλοντικής υποδομής και τη ρύθμιση της κυκλοφορίας στους δύο άξονες (Καβάλας-Κρηνιδών και της οδού προς Νέο Ζυγό) με έλεγχο των προσβάσεων.

- Στην περιοχή της ΝΑ εισόδου της πόλης της Δράμας, παράπλευρα (ή και εκατέρωθεν) της σιδηροδρομικής γραμμής, προτείνεται η ανάπτυξη ΕΠ Εξυγίανσης (ΕΠΕ) ή ΕΠ Ενδιάμεσου Βαθμού Οργάνωσης (ΕΠΕΒΟ), με στόχο τη λειτουργική αναβάθμιση των υφιστάμενων μονάδων και την εξασφάλιση ικανοποιητικών πολεοδομικών συνθηκών εγκατάστασης νέων για τη διοχέτευση της μέλλουσας ζήτησης (πολεοδόμηση της περιοχής ή σύνταξη τοπικού ρυμοτομικού σχεδίου), την κατασκευή έργων περιβαλλοντικής υποδομής και τη ρύθμιση της κυκλοφορίας στους δύο άξονες (Δράμας-Κρηνιδών και της οδού προς Καλλίφυτο) με έλεγχο των προσβάσεων. Επιδίωξη σε αυτή την περίπτωση είναι η προσέλκυση μονάδων μεταποίησης, συσκευασίας και τυποποίησης των αγροτικών προϊόντων της περιοχής, με υποστηρικτικές υπηρεσίες και υποδομές εφοδιαστικής διαχείρισης (αξιοποιώντας και τη διέλευση του σιδηροδρομικού δικτύου).
- Η ΒΙΠΕ Δράμας προτείνεται να ενταχθεί σε καθεστώς ΕΠ Τύπου Α (κάθε βαθμού όχλησης), για την υποδοχή καινοτόμων επιχειρήσεων κάθε κατηγορίας, με έμφαση σε μονάδες μεταποίησης, συσκευασίας και τυποποίησης τοπικών προϊόντων (αγροτικών και λατομικών) και την προσέλκυση ερευνητικών κέντρων, σε συνεργασία και με τα εκπαιδευτικά ιδρύματα της περιοχής (ΔΠΘ και ΤΕΙ Δράμας).
- Στις περιοχές βόρεια του Δοξάτου και νότια του Αγ. Αθανασίου, καθώς και στη δυτική είσοδο της Δράμας προς τη ΒΙΠΕ, συστήνεται η απαγόρευση της εκτός σχεδίου ανάπτυξης μεταποιητικών μονάδων.

3. Περιοχή κατά μήκος του άξονα Κομοτηνής-Σαπών-Αλεξανδρούπολης

Στην περιοχή κατά μήκος του άξονα Κομοτηνής-Σαπών-Αλεξανδρούπολης (περιοχή επέκτασης του Ειδικού Πλαισίου Βιομηχανίας), εμφανίζονται λιγότερο δυναμικές συγκεντρώσεις αλλά και σαφώς χαμηλότερες περιβαλλοντικές πιέσεις από την ανάπτυξη μεταποιητικών δραστηριοτήτων. Χαρακτηριστικό της περιοχής είναι η ύπαρξη δύο μεγάλων αλλά εν πολλοίς αναξιοποίητων ΒΙΠΕ, οι οποίες απαιτείται να ενισχυθούν ώστε να προσελκύσουν δραστηριότητες που θα υποστηρίξουν καθοριστικά τον προβλεπόμενο ρόλο των δύο σημαντικών αστικών κέντρων. Ειδικότερα:

- Η ΒΙΠΕ Κομοτηνής προτείνεται να ενταχθεί σε καθεστώς ΕΠ Τύπου Α (κάθε βαθμού όχλησης). Άμεσος και βασικός στόχος είναι η προσέλκυση αγροτοβιομηχανικών μονάδων για τη μεταποίηση, συσκευασία και τυποποίηση αγροτικών προϊόντων του κάμπου της Κομοτηνής, με τις υποστηρικτικές υπηρεσίες και υποδομές εφοδιαστικής διαχείρισης (και επιθυμητή τη σύνδεση με το σιδηροδρομικό δίκτυο που διέρχεται σε απόσταση 1,5 χλμ ΝΔ). Η ύπαρξη του ΑΗΣ συμπαραγωγής της ΔΕΗ μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την κάλυψη των αναγκών ηλεκτρισμού και θέρμανσης των μονάδων, λειτουργώντας σαν κίνητρο εγκατάστασης.
- Η ΒΙΠΕ Αλεξανδρούπολης προτείνεται να ενταχθεί σε καθεστώς ΕΠ Ειδικού Τύπου, με επιδίωξη τη λειτουργία τεχνόπολης με εξειδίκευση σε θέματα ενέργειας –και ιδίως ΑΠΕ– για την παραγωγή σχετικής τεχνογνωσίας (ενώ σε απώτερο στόχο θα μπορούσε, εφόσον προκύψει τέτοια δυνατότητα, να επιδιωχθεί και η ανάπτυξη τοπικής βιομηχανίας κατασκευής εξαρτημάτων ΑΠΕ, όπως π.χ. ανεμογεννητριών). Απαραίτητη είναι σε κάθε περίπτωση η υλοποίηση των υποδομών επεξεργασίας λυμάτων της ΒΙΠΕ.
- Η μοναδική περίπτωση άτυπης συγκέντρωσης μονάδων (μικρής πάντως έκτασης) εντοπίζεται στην περιοχή της δυτικής εισόδου της Κομοτηνής, στους Υφαντές.

Προτείνεται να εξεταστεί η ένταξη της περιοχής σε καθεστώς ΕΠΕΒΟ, με στόχο την πολεοδομική και κυκλοφοριακή της εξυγίανση, με παράλληλο περιορισμό της περαιτέρω εκτός σχεδίου αξονικής ανάπτυξης μεταποιητικών δραστηριοτήτων στην παλαιά εθνική οδό και το υπόλοιπο επαρχιακό δίκτυο (κατάργηση των παρεκκλίσεων).

4. Περιοχή Βόρειου Έβρου

Στο πλαίσιο ενίσχυσης της Ορεστιάδας και εν γένει της περιοχής του Βόρειου Έβρου δεν διαφαίνεται άμεση ανάγκη προσδιορισμού άλλων οργανωμένων υποδοχέων πέραν του υφιστάμενου ΒΙΟΠΑ Ορεστιάδας και του προβλεπόμενου από το Ειδικό Πλαίσιο ΒΙΟΠΑ Σουφλίου. Σε κάθε περίπτωση, δίδεται ως γενική κατεύθυνση, ενόψει της επιδιωκόμενης αναβάθμισης του αναπτυξιακού άξονα του Έβρου, η αποφυγή διάσπαρτης ανάπτυξης δραστηριοτήτων εκατέρωθεν της εθνικής οδού Αρδανίου-Ορμενίου. Για μονάδες χαμηλής όχλησης που αφορούν στην μεταποίηση κυρίως γεωργικών προϊόντων ιδίως στην περιοχή του Β. Έβρου θα πρέπει να εξετάζεται και η χωροθέτηση τους εκτός οργανωμένων υποδοχέων, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, εφόσον παράγουν σημαντικό αναπτυξιακό αποτέλεσμα στην ευρύτερη περιοχή. Επίσης με σκοπό την ενίσχυση της αγροτοκτηνοτροφικής δραστηριότητας, λαμβάνοντας υπόψη και τον υποκείμενο σχεδιασμό προτείνεται η διερεύνηση για τη δημιουργία νέου υποδοχέα μεταποίησης γεωργικών προϊόντων, στις αναπτυξιακές ενότητες.

Ε. Κατευθύνσεις για τη χωροθέτηση βασικών μονάδων ενέργειας

Η σταδιακή αξιοποίηση των πολυποικίλων και πλούσιων πόρων της Περιφέρειας σε ήπιες, ανανεώσιμες μορφές (υδροηλεκτρική και αιολική ενέργεια, γεωθερμία κ.ά.) καθιστούν την παραγωγή ενέργειας στην ΑΜΘ περισσότερο φιλοπεριβαλλοντική σε σχέση με άλλες Περιφέρειες της χώρας.

Το Ειδικό Πλαίσιο αναγνώρισε στην ΠΑΜΘ μία από τις τρεις Περιχές Αιολικής Προτεραιότητας (ΠΑΠ) της χώρας, στην οποία η φέρουσα ικανότητα εκτιμάται σε 538 τυπικές ανεμογεννήτριες – ενδεικτικής παραγωγικής ισχύος 1.076 MW. Η ΠΑΠ 1 εκτείνεται στο Δήμο Αρριανών (περιλαμβάνει την πρώην Κοινότητα Κέχρου) της ΠΕ Ροδόπης, στους Δήμους Αλεξανδρούπολης (περιλαμβάνει τους Καποδιστριακούς Δήμους Τραϊανούπολης και Φερών) και Σουφλίου (περιλαμβάνει τον Καποδιστριακό Δήμο Τυχερού) της ΠΕ Έβρου.

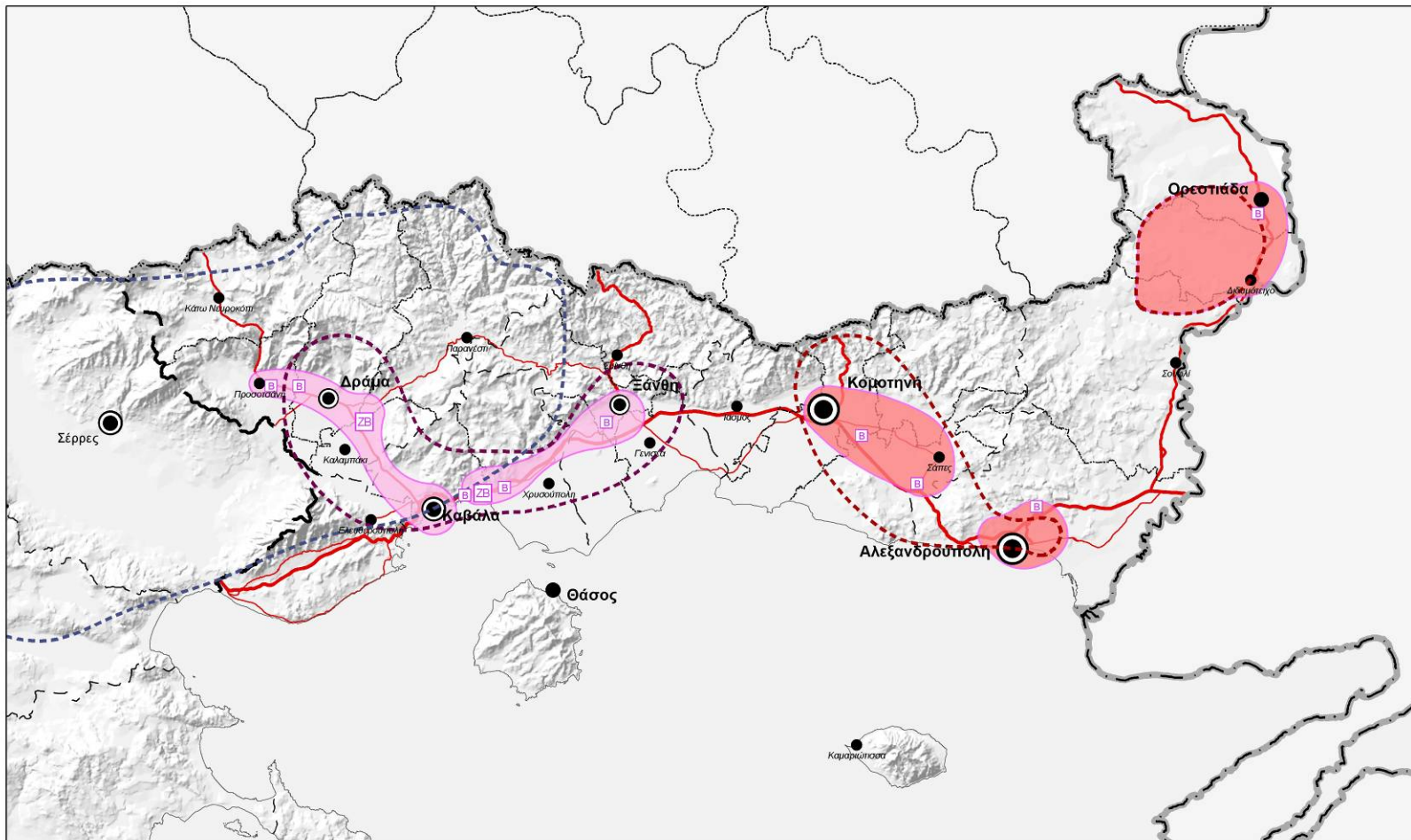
Σε μεγάλα τμήματα της υπόψη ΠΑΠ, αναδεικνύεται ως κρίσιμο το ζήτημα της προστασίας της ορνιθοπανίδας και ειδικά των απειλούμενων και προστατευόμενων με διεθνείς συνθήκες αρπακτικών πουλιών της περιοχής. Για την αντιμετώπιση του ζητήματος κρίνεται απαραίτητη η εφαρμογή της απόφασης του ΣΤΕ (αποφ. ΣΤΕ 1422/2013, Σκέψη14), σύμφωνα με την οποία για τη χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων σε περιοχές που έχουν αναγνωρισθεί ως Σημαντικές Περιχές για τα Πουλιά – ανεξάρτητα αν οι προτεινόμενες θέσεις βρίσκονται εντός ή εκτός ΖΕΠ – κρίνεται απαραίτητη η εκπόνηση ειδικής ορνιθολογικής μελέτης. Ως κατεύθυνση για την εκπόνηση των μελετών αυτών δίδεται ο καθορισμός ως ζώνης αποκλεισμού για την εγκατάσταση αιολικών πάρκων μίας έκτασης ακτίνας 5χλμ. από τις φωλιές των «επικρατειακών αρπακτικών» (χρυσαιτός, αετογερακίνα, γερακαετός, κραυγαετός, μπούφος) και του μαυροπελαργού. Επίσης δίδεται κατεύθυνση αποφυγής της χωροθέτησης των ανεμογεννητριών σε παράλληλες λοφοσειρές, ώστε να μη δημιουργούνται επάλληλοι φραγμοί στις μετακινήσεις των πουλιών και να εξασφαλίζονται ασφαλείς ζώνες διέλευσής τους. Τέλος, κρίνεται σκόπιμο, οι παραπάνω περιορισμοί να περιληφθούν στο προβλεπόμενο Διαχειριστικό Σχέδιο για την περιοχή που περιλαμβάνει τις ΖΕΠ Ορεινού Έβρου-Κοιλιάδας Δέρειου και Δάσους

Δαδιάς-Σουφλίου. Σύμφωνα με μελέτη του WWF Ελλάς, ακόμα και αν εφαρμοστούν πρόσθετοι περιορισμοί λόγω της ανάγκης για την προστασία της ορνιθοπανίδας μπορούν να καλυφθούν οι προβλέψεις του Ειδικού Πλαισίου για συνολική ισχύ περί των 960MW.

Όσον αφορά στην εγκατάσταση Φ/Β συστημάτων η κατεύθυνση που δίδεται είναι η ενθάρρυνση της εγκατάστασης σε οργανωμένους υποδοχείς (υφιστάμενες ΒΙΠΕ και ΒΙΟΠΑ και προτεινόμενα Επιχειρηματικά Πάρκα) με εφαρμογή ειδικών κινήτρων για την αξιοποίηση αργούντων εκτάσεων, καθώς και σε κτίρια, στο πλαίσιο ενεργειακής αναβάθμισης των κελυφών, με αποφυγή περαιτέρω χωροθετήσεων εντός της γεωργικής γης, ανεξαρτήτως κατηγορίας παραγωγικότητας.

Όσον αφορά, στην ανάπτυξη μικρών υδροηλεκτρικών έργων, που παραμένει σε χαμηλά επίπεδα τα τελευταία χρόνια παρά τις ευνοϊκές γεωμορφολογικές συνθήκες της Περιφέρειας, προωθείται η υλοποίηση έργων για την κάλυψη τοπικών αναγκών ύδρευσης και άρδευσης, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις των Σχεδίων Διαχείρισης ΥΔ Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.

Όσον αφορά στο φυσικό αέριο, σημαντικό ρόλο αναμένεται να αναλάβουν οι τερματικοί σταθμοί εκφόρτωσης, αποθήκευσης και αεριοποίησης υγροποιημένου φυσικού αερίου. Οι σταθμοί αυτοί χωροθετούνται στις ευρύτερες ζώνες των εμπορευματικών λιμένων υπό ειδικούς όρους ασφάλειας και γειτνίασης με τις υπόλοιπες χρήσεις των λιμένων. Μέχρι σήμερα έχει εκδηλωθεί ενδιαφέρον για την κατασκευή ενός υπεράκτιου σταθμού στην Αλεξανδρούπολη και ενός χερσαίου ή πλωτού στην περιοχή του νέου λιμένα της Καβάλας.

Π.1.β. Πρόταση χωρικής διάρθρωσης της μεταποίησης

ΕΠΧΣΑΑ Βιομηχανίας

- Ευρείες περιοχές στήριξης
- Περιοχές εντατικοποίησης
- Περιοχές επέκτασης

- Περιοχές εντατικοποίησης - εξυγίανσης
- Περιοχές ενίσχυσης και επέκτασης
- Υφιστάμενοι οργανωμένοι υποδοχείς
- Ζώνες οργάνωσης και εξυγίανσης

Z. Κατευθύνσεις για τη χωροθέτηση των βασικών παραγωγικών δραστηριοτήτων του τριτογενούς τομέα

1. Τουρισμός

Όσον αφορά στη χωροθέτηση τουριστικών δραστηριοτήτων διαπιστώνεται η ευρεία χρήση του θεσμού των ΠΕΡΠΟ από την πλειοψηφία των υπό εκπόνηση ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ, καθώς και η πρόταση για Περιοχή Οργανωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης (ΠΟΤΑ) ήπιας μορφής στο ΣΧΟΟΑΠ Δήμου Σαμοθράκης. Από το παρόν πλαίσιο προωθείται η εφαρμογή του θεσμού των ΠΟΑΠΔ σχετικά με τις τουριστικές εγκαταστάσεις αντί για ΠΕΡΠΟ, και της ένταξης της ζώνης ΠΟΤΑ στη Σαμοθράκη στο εργαλείο των ΠΟΑΠΔ. Σε αυτό το πλαίσιο δίδονται οι παρακάτω κατευθύνσεις προς τον υποκείμενο σχεδιασμό για τις επιμέρους γεωγραφικές ενότητες:

- Αστικά κέντρα – αστικός και θεματικός τουρισμός – city break

Στα αστικά κέντρα της ΠΑΜΘ και ανάλογα με τα ειδικά τους χαρακτηριστικά (παραθαλάσσιες πόλεις, αξιόλογοι οικισμοί, μνημεία, μουσεία, εκδηλώσεις) προωθείται ο αστικός τουρισμός και η μορφή του city break. Η ενίσχυσή του συνδέεται με τις αναγκαίες αναπλάσεις – ολοκληρωμένες παρεμβάσεις στο εσωτερικό των πόλεων (παραλιακά μέτωπα, βιώσιμη κινητικότητα, εξυγίανση υποβαθμισμένων περιοχών, κοινωνική συνοχή). Επίσης προωθείται ο συνεδριακός τουρισμός σε σχέση με τα τμήματα ΑΕΙ – ΤΕΙ και τα ερευνητικά κέντρα και ο ιατρικός τουρισμός (Αλεξανδρούπολη).

- Παράκτιος χώρος

Σύμφωνα με το Ε.Π. για τον τουρισμό στον παράκτιο χώρο της Α.Μ.Θ. καθορίζονται τρεις κατηγορίες περιοχών τουριστικής ανάπτυξης:

Αναπτυγμένες τουριστικές περιοχές

Περιλαμβάνονται οι περιοχές γύρω από την πόλη της Καβάλας, από τη Ν. Καρβάλη στα ανατολικά, έως την Α. Μαρίνα της Ν. Περάμου στα δυτικά, καθώς και το σύνολο της παράκτιας ζώνης της Θάσου. Για τις περιοχές αυτές δίνονται οι παρακάτω κατευθύνσεις, εξειδίκευσης των προβλέψεων του Ε.Π. για τον τουρισμό:

α. Περιοχή ανατολικά της Καβάλας έως τη Ν. Καρβάλη

Η περιοχή αυτή παραλαμβάνει σήμερα και προγραμματικά (ΓΠΣ Καβάλας) χρήσεις εμπορευματικού λιμένα (Φίλιππος Β'), βιομηχανικές και αποθηκευτικές εγκαταστάσεις (ΒΙΟΠΑΚ), εγκαταστάσεις διύλισης πετρελαίου και τερματικό σιδηροδρομικό σταθμό.

Υπό αυτή την έννοια η αναπτυγμένη τουριστική ζώνη περιορίζεται στο θαλάσσιο μέτωπο του οικισμού της Ν. Καρβάλης. Γί αυτήν ισχύουν οι προβλέψεις του Ε.Π. για τον τουρισμό ως προς τις δυνατότητες ανάπτυξης νέων τουριστικών εγκαταστάσεων. Κρίσιμο ζήτημα είναι ο συνεχής έλεγχος της ποιότητας των υδάτων, με στόχο την αποτροπή της πιθανότητας θαλάσσιας ρύπανσης από τις παρακείμενες παράκτιες δραστηριότητες, ειδικά δε από την απόθεση καταλοίπων επεξεργασίας φωσφορικών λιπασμάτων και τις εγκαταστάσεις διύλισης πετρελαίου.

β. Περιοχή δυτικά της Καβάλας

Πρόκειται για αναπτυγμένη τουριστικά περιοχή με ταυτόχρονη συγκέντρωση παραθεριστικής κατοικίας. Στην περιοχή αυτή υποστηρίζεται η προσέλκυση σημαντικών τουριστικών μονάδων σύμφωνα με προβλέψεις και τους όρους του Ε.Π. για τον τουρισμό και προκρίνεται η Οργανωμένη Ανάπτυξη Παραγωγικών Δραστηριοτήτων μέσω ΠΟΑΠΔ. Ειδικά στην παράκτια περιοχή δυτικά της Νέας

Περάμου έως την Αγ. Μαρίνα πρέπει να ληφθεί μέριμνα για τη διαφύλαξη του μοναδικού φυσικού σχηματισμού των αμμόλοφων.

γ. *Θάσος*

Για την εξειδίκευση των προβλέψεων του Ε.Π. για τον τουρισμό, δίδεται η κατεύθυνση καθορισμού – από τον υποκείμενο σχεδιασμό – συγκεκριμένων ζωνών ανέγερσης νέων τουριστικών εγκαταστάσεων σύμφωνα με τις προβλέψεις του Ε.Π., με κριτήρια την υφιστάμενη ανάπτυξη οικιστικών συγκεντρώσεων, την ύπαρξη και επάρκεια υποδομών, τα χαρακτηριστικά του φυσικού ανάγλυφου και του τοπίου. Στο πλαίσιο αυτό δίδεται κατεύθυνση αποτροπής της δημιουργίας συνεχών δομημένων μετώπων κατά μήκος τόσο των υφιστάμενων οδικών αξόνων όσο και των θαλάσσιων μετώπων και αποτροπή διάνοιξης νέων οδικών αξόνων, ειδικά σε περιοχές με έντονο φυσικό ανάγλυφο κατά μήκος της ακτογραμμής. Ταυτόχρονα πρέπει να εξασφαλιστεί η αποφυγή συγκρούσεων μεταξύ τουριστικών και εξορυκτικών δραστηριοτήτων (λατομεία μαρμάρου).

Αναπτυσσόμενες τουριστικές περιοχές

Περιλαμβάνεται η υπόλοιπη ακτογραμμή, η οποία καταλαμβάνεται από διαφορετικές χρήσεις και λειτουργίες, με προεξάρχουσες τις γεωργικές καλλιέργειες, την παραθεριστική κατοικία, παραλιακούς οικισμούς, υποβαθμισμένες φυσικές εκτάσεις ενώ ενσωματώνει και τις υψηλής οικολογικής σημασίας παράκτιες περιοχές των Εθνικών Πάρκων. Η ζώνη αυτή προκρίνεται στρατηγικά να αναπτυχθεί ως ένα δίκτυο προορισμών και όχι ως ένα συνεχόμενο αδιαφοροποίητο μέτωπο, όπου βασικό ρόλο στη χωρική διάρθρωση του τουρισμού αναλαμβάνουν τα τοπικά οικιστικά κέντρα. Στη ζώνη αυτή ανήκουν οι υποζώνες:

- Α. η περιοχή δυτικά της Αλεξανδρούπολης έως την παράλια Δικελλών,
- Β. το προβλεπόμενο από το παρόν ΠΠΧΣΑΑ τόξο υγροβιότοπων και αρχαιολογικών χώρων, το οποίο εκτείνεται από το λιμάνι του Ίμερου, έως τα δυτικά όρια των εκβολών του ποταμού Νέστου δυτικά του οικισμού της Νέας Καρβάλης. Στην περιοχή αυτή περιλαμβάνονται και οι εκτάσεις του Εθνικού Πάρκου υγροβιότοπων ΑΜΘ. Ακόμα συμπεριλαμβάνεται και η περιοχή ανατολικά της Αλεξανδρούπολης έως τα ανατολικά όρια της ΑΜΘ, τα οποία ταυτίζονται με τα σύνορα της εθνικής επικράτειας. Στην περιοχή αυτή περιλαμβάνονται και οι εκτάσεις του Εθνικού Πάρκου Δέλτα Έβρου.
- Γ. η παράκτια ζώνη από την Αγ. Μαρίνα της Νέας Περάμου έως τα δυτικά όρια της ΑΜΘ στις εκβολές του Στρυμόνα, δυτικά της «Παραλίας Οφρυνίου» και η ζώνη από την παράλια Μαρώνειας έως το λιμάνι του Ίμερου.
- Δ. η παράκτια ζώνη από τον αρχαιολογικό χώρο της Μεσημβρίας έως την παράλια και την ευρύτερη αρχαιολογική ζώνη της Μαρώνειας.

Η υποζώνη Α, δυτικά της Αλεξανδρούπολης, είναι μια ζώνη με δυνατότητες ανάπτυξης κλασσικού θερινού θαλάσσιου τουρισμού και σύμφωνα με το Ε.Π. για τον τουρισμό κατατάσσεται στις αναπτυσσόμενες τουριστικά περιοχές. Αποτελεί μία από τις πιο βασικές παραθαλάσσιες ζώνες της Περιφέρειας στην οποία προωθούνται ολοκληρωμένες τουριστικές παρεμβάσεις με αναπτυξιακό χαρακτήρα. Οι περιορισμοί σε αυτή τη ζώνη αφορούν κυρίως στο τοπίο και στην προσαρμογή σε αυτό των τουριστικών αναπτύξεων και των οδικών αξόνων.

Στην υποζώνη Β, οι «Περιοχές του Εθνικού Συστήματος Προστατευόμενων Περιοχών», σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 5 παρ.Ζ της ΚΥΑ 67659/2013, σε συνδυασμό με το άρθρο 1 του ν. 4179/2013, διέπονται από τα υφιστάμενα ειδικά νομικά καθεστώτα προστασίας τους. Σύμφωνα δε, με τα οριζόμενα στο άρθρο 6

παρ.Ζ της υπόψη ΚΥΑ, στις περιοχές αυτές αναπτύσσεται «τουρισμός υπαίθρου», ενώ προβλέπονται ειδικές δράσεις ανάδειξης τους ως πόλων ανάπτυξης τουρισμού φύσης ευρύτερης ακτινοβολίας. Σε κάθε περίπτωση, με βάση τα υφιστάμενα χαρακτηριστικά και τη διεθνή οικολογική σημασία των περιοχών που περιλαμβάνονται στα Εθνικά Πάρκα υγροβιότοπων ΑΜΘ και Δέλτα Έβρου, σε ενδεχόμενη μελλοντική αναθεώρηση του Ε.Π. για τον τουρισμό προτείνεται η ένταξή τους στις «περιοχές με περιθώρια ανάπτυξης ειδικού και εναλλακτικού τουρισμού» του άρθρου 5 παρ.Β1.

Για το Εθνικό Υγροτοπικό Πάρκο Δέλτα Έβρου οι όροι και οι περιορισμοί προστασίας και επιτρεπόμενων χρήσεων και δραστηριοτήτων εντός του Πάρκου καθορίζονται με την Κ.Υ.Α. 4110/2007 (ΦΕΚ 102/Δ/16.03.2007). Σύμφωνα με αυτή δεν επιτρέπεται η ανάπτυξη τουριστικών υποδομών και εγκαταστάσεων, δίνεται όμως η δυνατότητα ανάπτυξης ειδικού - εναλλακτικού τουρισμού. Στο πλαίσιο αυτό επιδιώκεται η αξιοποίηση των ιδιαίτερων πόρων του, οι οποίοι ευνοούν την ανάπτυξη του περιηγητικού τουρισμού, του οικοτουρισμού, του αγροτουρισμού, του ιαματικού τουρισμού σε σύνδεση με τα Λουτρά Τραϊανούπολης καθώς και του εκπαιδευτικού-συνεδριακού τουρισμού σε σύνδεση με τις υφιστάμενες υποδομές της Αλεξανδρούπολης. Προωθείται ένταξή του σε ευρύτερα θεματικά δίκτυα, καθώς και η δημιουργία δικτύων διαδρομών περιβαλλοντικής ευαισθησίας και εκπαίδευσης. Στην περιοχή επιτρέπεται η παρατήρηση της φύσης και η αναψυχή και οι οργανωμένες επισκέψεις και ξεναγήσεις κοινού με σκοπό την περιβαλλοντική ενημέρωση και ευαισθητοποίηση καθώς και η επιστημονική έρευνα των χαρακτηριστικών του οικοσυστήματος.

Στην υποζώνη Γ, η παράκτια ζώνη από την παράλια Μαρώνειας έως το λιμάνι του Ιμέρου αποτελεί περιοχή ανάπτυξης τουρισμού και παραθεριστικής κατοικίας, με σχεδόν μηδενική υφιστάμενη τουριστική ανάπτυξη. Το ομαλό ανάγλυφο και ο υφιστάμενος παραλιακός οδικός άξονας προσφέρουν δυνατότητες ανάπτυξης τουριστικών χρήσεων σύμφωνα με τις προβλέψεις του Ε.Π. για τον τουρισμό, καθώς και περιοχών παραθεριστικής κατοικίας. Προδιαγράφεται η ανάπτυξη τους σε σχέση με τις υφιστάμενες συγκεντρώσεις, για την αποφυγή ενός συνεχούς μετώπου και τη διαφύλαξη περιοχών αγροτικής ανάπτυξης ενδιάμεσα. Σε κάθε περίπτωση οι αναπτύξεις αυτές δεν επιτρέπονται νοτίως του παραλιακού άξονα προς την παραλία.

Η παράκτια ζώνη από την Αγ. Μαρίνα της Νέας Περάμου έως τα δυτικά όρια της ΑΜΘ στις εκβολές του Στρυμώνα, δυτικά της «Παραλίας Οφρυνίου» αποτελεί περιοχή ανάπτυξης τουρισμού και παραθεριστικής κατοικίας. Λόγω της μορφολογίας του εδάφους ευνοούνται στο δυτικό άκρο οι περιοχές Παραλία Κάριανης και Παραλία Οφρυνίου. Δυνατότητες ανάπτυξης έχει επίσης η περιοχή Παραλίας Μυρτόφυτου έως τα Λουτρά Ελευθέρων. Στην περιοχή εφαρμόζονται οι προβλέψεις του Ε.Π. για τον τουρισμό. Για την προστασία του τοπίου, στις θέσεις όπου η παλαιά Εθνική οδός στους πρόποδες του Παγγαίου αναπτύσσεται σε απόσταση μικρότερη των 500μ. από το αιγιαλό, δίδεται κατεύθυνση προς τον υποκείμενο σχεδιασμό για τον περιορισμό της δόμησης στις περιοχές νότια της παλαιάς Ε.Ο. Στις περιοχές Παραλία Κάριανης, και Παραλία Οφρυνίου, όπου παρουσιάζεται έντονη ανάπτυξη παραθεριστικής κατοικίας δίδεται κατεύθυνση για την οργάνωση του οικιστικού ιστού.

Στην υποζώνη Δ, δίδεται κατεύθυνση χαρακτηρισμού της ως ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, δεδομένου ότι διαθέτει μία σειρά από ιδιαίτερα στοιχεία όπως γεωμορφολογικό ανάγλυφο, ιδιαίτερους εμφανείς γεωλογικούς σχηματισμούς, ερείπια ιστορικών και παλαιολιθικών κατασκευών και ιδιαίτερη χλωρίδα, περιλαμβανομένων των ιστορικών ελαιώνων της περιοχής. Σε αυτό το πλαίσιο, σε ολόκληρο το παραλιακό μέτωπο μεταξύ της παραλίας Δικέλλων και του λιμανιού του Αγίου Χαράλαμπου δίδεται κατεύθυνση πλήρους απαγόρευσης δόμησης.

Για τη συνολική πρόσληψη της τουριστικής ζώνης και την ανάδειξη του συνόλου των φυσικών και πολιτιστικών πόρων της ευρύτερης περιοχής προτείνεται η δημιουργία ειδικά διαμορφωμένης διαδρομής μεταξύ της παραλίας Δικέλλων και του λιμανιού του Αγίου Χαράλαμπου, η οποία θα διέρχεται μέσα από μια περιοχή φυσικής και πολιτισμικής κληρονομιάς (scenic route).

▪ Ορεινός χώρος

Βασική στρατηγική κατεύθυνση στον ορεινό χώρο είναι η ανάδειξη της μοναδικής ταυτότητας της περιοχής και η αξιοποίηση των παραγωγικών δυνατοτήτων της στην κατεύθυνση της οικοανάπτυξης. Υπό αυτό τον όρο εννοείται μία σύνθετη διαδικασία η οποία περιλαμβάνει αγροτική ανάπτυξη βασισμένη σε ειδικά και εναλλακτικά προϊόντα, ορεινή και βιολογική κτηνοτροφία, ήπια και, σε κατάλληλες θέσεις, μεταποίηση αγροτικών προϊόντων και εναλλακτικό και ορεινό τουρισμό. Στο επίπεδο της προστασίας και ανάδειξης των ορεινών περιοχών, βασική προϋπόθεση αποτελεί η εκπόνηση των προβλεπόμενων ειδικών περιβαλλοντικών μελετών, για τη θεσμοθέτηση με προεδρικά διατάγματα των υφιστάμενων ζωνών Natura.

Στην κατεύθυνση αυτή, προτεραιότητες είναι:

- η δημιουργία ολοκληρωμένων δικτύων διαβαθμισμένων διαδρομών οι οποίες θα συνδυάζουν την ανάδειξη του μοναδικού φυσικού πλούτου και των ιδιαίτερων στοιχείων πολιτισμού της περιοχής
- η ανάδειξη οικισμών ως τοπικά κέντρα ανάπτυξης, σε σχέση και με τις τοπικές παραγωγικές δραστηριότητες των περιοχών,
- η ανάδειξη, σήμανση και ψηφιακή χαρτογράφηση βασικών μονοπατιών και διαδρομών (όπως το ίχνος του Ευρωπαϊκού μονοπατιού Ε6 που διατρέχει το σύνολο του ορεινού όγκου της Ροδόπης και αποτελεί τουριστικό πόρο μεγάλης εμβέλειας),
- ο εντοπισμός και η αξιοποίηση επιλεγμένων αξιόλογων σημείων θέας με τη διαμόρφωσή τους σε υποσταθμούς χώρων αναψυχής,
- η δημιουργία κέντρων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και επιμόρφωσης καθώς και κέντρων ενημέρωσης, με εισαγωγή νέων - καινοτόμων τεχνικών, σε επιλεγμένους οικισμούς, που αποτελούν τις βασικές διόδους προς τις περιοχές ενδιαφέροντος,
- η ανάπτυξη υποδομής για την προώθηση της ερευνητικής δραστηριότητας και η σύνδεση των ακαδημαϊκών ιδρυμάτων με την επιτόπια έρευνα

Λαμβάνοντας υπόψη την υφιστάμενη κατάσταση ως προς το φυσικό περιβάλλον, τους οικισμούς και τις μεταφορικές υποδομές στην ορεινή περιοχή δίνεται η κατεύθυνση δημιουργίας τουριστικών καταλυμάτων κατά προτεραιότητα εντός των υφιστάμενων οικισμών, τόσο για λόγους βιωσιμότητας των τουριστικών επενδύσεων, όσο και για την ενίσχυση της βιωσιμότητας των οικισμών. Ενθαρρύνεται η παροχή κινήτρων για την αποκατάσταση – επανάχρηση υφιστάμενων αξιόλογων κτιρίων, ιδιαίτερα στους παραδοσιακούς και εγκαταλειμμένους οικισμούς.

Κατά μήκος του άξονα Παρανεστίου – Σταυρούπολης, ενθαρρύνεται η ανάπτυξη υποδομής τουριστικών εξυπηρετήσεων (διαμονής, εστίασης, ενημέρωσης κλπ).

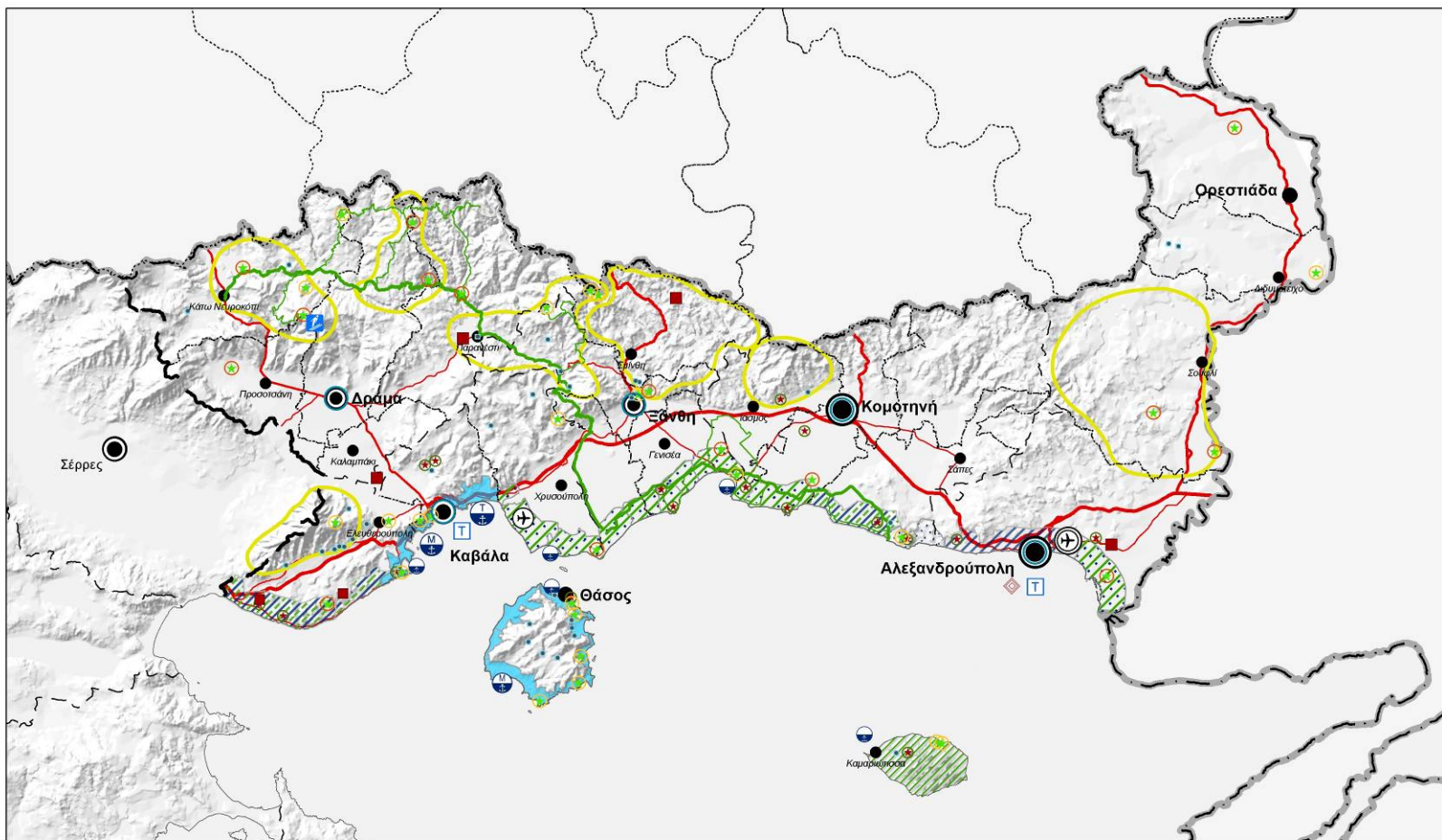
▪ Ειδικές κατηγορίες τουρισμού

Ως γενικές κατευθύνσεις προωθούνται:

- Η οργάνωση συστήματος προβολής και ενημέρωσης σε διάφορα επίπεδα της τουριστικής ταυτότητας της Περιφέρειας (διαδικτυακοί κόμβοι, κέντρα

ενημέρωσης σε αστικά κέντρα και θέσεις ενδιαφέροντος, ενημερωτικό υλικό κλπ.). Στο πλαίσιο αυτό δίδεται κατεύθυνση για το "Branding" της συνολικής ταυτότητας της Περιφέρειας καθώς και επιμέρους τόπων στο εσωτερικό της, σε συνδυασμό με την ανάδειξη σημαντικών ιστορικών, πολιτισμικών και παραγωγικών αναφορών (Δημόκριτος, τόποι της Μυθολογίας, πολιτισμικά δρώμενα, δρόμοι του καπνού και του μεταξίου κλπ.).

- Η διευκόλυνση της υλοποίησης ειδικών τουριστικών υποδομών όπως ιαματικού και θεραπευτικού τουρισμού σε επιλεγμένες θέσεις, όπου εντοπίζεται η ύπαρξη ιαματικών πηγών. Επιδιώκεται η δυνατότητα υποστήριξης με ξενοδοχειακές υποδομές υψηλών προδιαγραφών καθώς και με συναφείς εγκαταστάσεις ελεύθερου χρόνου, αναψυχής, αθλητισμού, όπως και η δημιουργία γενικότερα κέντρων θεραπευτικού τουρισμού, με έμφαση στο συνδυασμό πρόληψης, θεραπείας, αποκατάστασης, αναψυχής και παραθερισμού.
- Ο αθλητικός τουρισμός, ο οποίος μπορεί να αναδειχθεί σε αξιοποιήσιμο τουριστικό προϊόν με την ενίσχυση των δυνατοτήτων για εξειδικευμένες αθλητικές εκδηλώσεις (αγώνες ταχύπλων σκαφών, κωπηλατικοί αγώνες, κ.λπ.). Είναι επιθυμητή η ανάπτυξη προπονητικών κέντρων και αντίστοιχης ξενοδοχειακής υποδομής σε ορεινές, παραθαλάσσιες και παραλίμνιες περιοχές, σύμφωνα με τους υφιστάμενους όρους και περιορισμούς και την φυσιογνωμία της εκάστοτε περιοχής.
- Η οργάνωση δικτύων και διαδρομών φυσιολατρικού, αρχαιολογικού, θρησκευτικού και ιαματικού τουρισμού με τη δημιουργία – βελτίωση των υποδομών (οδικά δίκτυα, μονοπάτια, σημάνσεις, θέσεις φυσικής αναψυχής, παρατηρητήρια), τη διαχείριση και ανάταξη του φυσικού περιβάλλοντος, την ολοκλήρωση των ανασκαφών, την ανάδειξη αρχαιολογικών χώρων και θρησκευτικών μνημείων, τη βελτίωση και τη δημιουργία νέων εγκαταστάσεων ιαματικού τουρισμού σε συνδυασμό με την ενσωμάτωσή του στις ξενοδοχειακές υποδομές κλπ.
- Η ενθάρρυνση ανάπτυξης τουρισμού της υπαίθρου, μέσω της οριοθέτησης περιοχών οικοανάπτυξης σε συνδυασμό με ειδικές μορφές τουρισμού (οικοτουρισμός, αγροτουρισμός). Η δράση αυτή αφορά κυρίως στον ενδιάμεσο αγροτικό χώρο, τις ημιορεινές περιοχές και τις κοιλάδες και τους λοφώδεις σχηματισμούς όπως οι υπώρειες του Παγγαίου και των ορέων της Λεκάνης, του Ίσμαρου και της Κίρκης.
- Ο εκσυγχρονισμός και η δημιουργία νέων διαβαθμισμένων ξενοδοχειακών υποδομών υψηλών προδιαγραφών (τάξης μεγαλύτερης των 4 αστέρων):
 - Ξενώνες μικρού μεγέθους στο εσωτερικό ή στις ζώνες γύρω από τους οικισμούς – οικοτουριστικές και αγροτουριστικές μονάδες.
 - Ξενοδοχεία αστικού τύπου στα αστικά κέντρα.
 - Μεγάλες τουριστικές μονάδες και σύνθετα τουριστικά καταλύματα σε σχέση με τη χωρητικότητά των κύριων τουριστικών ζωνών.

Π.1.γ. Πρόταση χωρικής διάρθρωσης του τουρισμού

	Αστικός Τουρισμός		Στοιχεία Φυσικής και Πολιτιστικής Κληρονομιάς και Τοπίου		Ανεπτυγμένες τουριστικά περιοχές
	Συνεδριακός τουρισμός		Αρχαιολογικοί Χώροι		Αναπτυσσόμενες τουριστικά περιοχές - Α
	Πύλη του τουρισμού		Τουρισμός κρουαζιέρας		Αναπτυσσόμενες τουριστικά περιοχές - Β
	Χιονοδρομικός τουρισμός		Μαρίνες		Αναπτυσσόμενες τουριστικά περιοχές - Γ
	Ιαματικός τουρισμός		Καταφύγιο/ αγκυροβόλιο		Αναπτυσσόμενες τουριστικά περιοχές - Δ
			Περιοχές εναλλακτικού τουρισμού		Οικοτουριστικές περιοχές

2. Εμπόριο

Η συγκέντρωση των δραστηριοτήτων λιανικού εμπορίου υφίσταται κατά κύριο λόγο στα κέντρα των μεγάλων πόλεων για τα οποία δίνεται κατεύθυνση ενίσχυσής τους μέσω σχεδίων ολοκληρωμένων αστικών παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ) και σχεδίων βιώσιμης κινητικότητας στα οποία πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα για την εξυπηρέτηση των λειτουργικών αναγκών των καταστημάτων (συνθήκες φωρτοεκφόρτωσης, παρόδιας στάθμευσης μικρού χρόνου κλπ.).

Λοιπές συγκεντρώσεις που αφορούν κυρίως σε υπερτοπικό εμπόριο, χονδρεμπόριο, εκθέσεις και εμπορικά κέντρα λιανικού εμπορίου, εμφανίζονται κυρίως στις περιμετρικές ζώνες των σημαντικών αστικών κέντρων. Για τις περιπτώσεις αυτές δίδεται κατεύθυνση αντιμετώπισής τους από τον υποκείμενο σχεδιασμό στο πλαίσιο της συνεκτικότερης σχέσης αστικού και περιαστικού περιβάλλοντος.

Η οργάνωση του εμπορίου σε εμπορευματικά κέντρα (logistics) αναφέρεται στην ανάγκη δημιουργίας κέντρων διαμετακομιστικού εμπορίου στους μεταφορικούς κόμβους και ιδίως στους λιμένες.

Στη χερσαία ζώνη του λιμένα Αλεξανδρούπολης, στα ανατολικά του λιμένα, προωθείται η ανάπτυξη πάρκου εμπορευματοκιβωτίων, σε συνάφεια με τον προβλεπόμενο διαμετακομιστικό ρόλο του λιμανιού, ρόλος για τον οποίο πρέπει να προβλεφθεί η επέκταση της λιμενικής ζώνης προς τα ανατολικά. Αντίστοιχα, στη χερσαία ζώνη του νέου εμπορευματικού λιμένα Καβάλας υιοθετείται η πρόταση του ΓΠΣ Καβάλας ως προς την οργάνωση ζώνης, η οποία σε συνδυασμό με τα έργα αναβάθμισης του λιμένα θα ενισχύσει τον ρόλο του.

Παρόμοια ζώνη πρέπει να κριθεί ως προς τη σκοπιμότητα δημιουργίας της στην περιοχή του Ορμένιου ως υποστηρικτική στη διατροφική λειτουργία του κόμβου μεταφορών. Πρέπει πάντως να αποφευχθεί η ανάπτυξη τέτοιων δραστηριοτήτων κατά μήκος του άξονα σύνδεσης Ορμένιου – Αλεξανδρούπολης.

Άρθρο 17: Καθορισμός περιοχών για την εφαρμογή ΠΕΧΠ και ΣΟΑΠ

A. Περιοχές Ειδικών Χωρικών Παρεμβάσεων (ΠΕΧΠ):

Ως Περιοχές Ειδικών Χωρικών Παρεμβάσεων (ΠΕΧΠ) ορίζονται οι περιοχές (εντός ή εκτός σχεδίων πόλεως ή ορίων οικισμών) που παρουσιάζουν ιδιαίτερα ή κρίσιμα προβλήματα χωρικής ανάπτυξης, τα οποία απαιτούν ειδικό σχεδιασμό και ρυθμίσεις. Ως ΠΕΧΠ στην Περιφέρεια ΑΜΘ προτείνεται να καθοριστούν:

1. Η παράκτια ζώνη του Τόξου Υγροβιοτόπων και Αρχαιολογικών Χώρων, το οποίο εκτείνεται από τις περιαστικές παραθαλάσσιες περιοχές της Αλεξανδρούπολης στα ανατολικά, έως τα δυτικά όρια των εκβολών του ποταμού Νέστου στην περιοχή της Κεραμωτής στα δυτικά.
2. Ο ορεινός όγκος της Δυτικής Ροδόπης και το Τόξο του Νέστου, από το Κάτω Νευροκόπι (ΠΕ Δράμας) ως τη Σταυρούπολη (ΠΕ Ξάνθης) και τις εκβολές του Νέστου.
3. Η περιοχή του δήμου Μύκης της Ορεινής Ροδόπης.
4. Η περιοχή του άξονα Καβάλας - Δράμας (συντονισμός παρεμβάσεων και οργάνωση χρήσεων γης στην περιοχή του αστικού διπόλου).
5. Τα ανατολικά παράλια της Καβάλας, από τα όρια της πόλης μέχρι τα όρια με το Δήμο Νέστου (εγκαταστάσεις της Kavala Oil), που περιλαμβάνουν τον νέο εμπορευματικό λιμένα και σημαντικές οχλούσες χρήσεις.

6. Η περιοχή του Βόρειου Έβρου, που περιλαμβάνει τους Καλλικράτειους Δήμους Ορεστιάδας και Διδυμοτείχου.
7. Τα ανατολικά παράλια της Αλεξανδρούπολης, από την περιοχή του λιμένα μέχρι τα όρια του αεροδρομίου.

1. ΠΑΡΑΚΤΙΟΣ ΧΩΡΟΣ - ΤΟΞΟ ΥΓΡΟΒΙΟΤΟΠΩΝ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ

Στο «**Τόξο υγροβιοτόπων και αρχαιολογικών χώρων**» περιλαμβάνονται οι κύριες παράκτιες τουριστικές ζώνες από τα δυτικά της Αλεξανδρούπολης έως την παραλία Πετρωτών και από την παραλία Μαρώνειας έως το λιμάνι του Ίμερου, με τη μεταξύ τους διασύνδεση, καθώς και η παράκτια ζώνη του Εθνικού Πάρκου υγροβιοτόπων ΑΜΘ. Η στρατηγική σημασία της περιοχής στο πλαίσιο του προτύπου χωρικής ανάπτυξης της Περιφέρειας εγείρει την ανάγκη μιας ενιαίας θεώρησης για το συντονισμό του υποκείμενου χωροταξικού και περιβαλλοντικού σχεδιασμού, καθώς και των επιμέρους αναπτυξιακών παρεμβάσεων, θέτοντας την εκπόνηση της σχετικής μελέτης ΠΕΧΠ σε πρώτη προτεραιότητα. Γενικοί στόχοι για το σύνολο της περιοχής είναι:

- η εξειδίκευση του Ειδικού Πλαισίου για τον Τουρισμό στον παράκτιο χώρο ανάλογα με τον χαρακτήρα κάθε επιμέρους ζώνης. Στόχος είναι η μεγέθυνσή του της τουριστικής ανάπτυξης, ταυτόχρονα με την εξασφάλιση της βιωσιμότητάς της μέσω του εμπλουτισμού και της διαφοροποίησης του προϊόντος και της αποτροπής φαινομένων απαξίωσης των τουριστικών πόρων της Περιφέρειας λόγω υπερκορεσμού και υποβάθμισης της ποιότητας των τουριστικών περιοχών.
- η προστασία των ευαίσθητων περιβαλλοντικών πόρων και η διαφύλαξη της οικολογικής ακεραιότητας των περιοχών (ιδίως των υγροτοπικών οικοσυστημάτων) από τις πιέσεις οικιστικής / τουριστικής / παραθεριστικής ανάπτυξης, με τη διοχέτευση της ζήτησης σε συγκεκριμένους θύλακες, με διαφοροποιημένα χαρακτηριστικά ανάλογα με τη φέρουσα ικανότητα κάθε υπο-περιοχής,
- η συνδυασμένη προστασία και ανάδειξη των πλούσιων φυσικών και πολιτιστικών πόρων και του τοπίου –που αναγνωρίζονται ως σημαντικό αναπτυξιακό πλεονέκτημα της Περιφέρειας– με τη δημιουργία των κατάλληλων δικτυώσεων, στις οποίες περιλαμβάνονται ήπιες παρεμβάσεις σύνδεσης των επιμέρους περιοχών,
- η ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα, με τη διαφύλαξη των καλλιεργούμενων εκτάσεων και τη στήριξη φιλοπεριβαλλοντικών πρακτικών στη γεωργία, τις ιχθυοκαλλιέργειες και την αλιεία.

Λόγω της πολυπλοκότητας του χώρου και της ειδικής σημασίας της υπόψη ΠΕΧΠ για τη φυσιογνωμία και την αναπτυξιακή δυναμική της ΑΜΘ, δίνονται αναλυτικές κατευθύνσεις για την ανάπτυξη και χωρική οργάνωση των επιμέρους ενοτήτων στο άρ.18.

2. ΤΟΞΟ ΝΕΣΤΟΥ – ΟΡΕΙΝΟΣ ΟΓΚΟΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΡΟΔΟΠΗΣ

Η περιοχή περιλαμβάνει το «**Τόξο του Νέστου**», το οποίο συνδέει τους ορεινούς θύλακες του Εθνικού Πάρκου της Οροσειράς της Ροδόπης κατά μήκος του άνω ρου του ποταμού Νέστου, με τα Στενά του Νέστου και την ευρύτερη περιοχή των εκβολών. Χαρακτηρίζεται συνολικά από το πλούσιο φυσικό περιβάλλον που διαθέτει, με πλήθος περιοχών εξαιρετικού φυσικού κάλλους και περιλαμβάνει τα τοπία «Φράγματα Θησαυρού και Πλατανόβρυσης» (τοπίο περιφερειακής σημασίας), «Στενά Νέστου» (τοπίο εθνικής σημασίας) και «Δέλτα Νέστου» (τοπίο διεθνούς σημασίας). Η περιοχή αναπτύσσεται στο εσωτερικό ή σε τμήματα των αναπτυξιακών ενοτήτων:

Αν.Ε.1. (Δήμος Κ. Νευροκοπίου), Αν.Ε.3. (Δ.Ε. Δράμας – περιοχή Σιδηρόνερου), Αν.Ε.5. (Δ.Ε. Παρανεστίου – Δ.Ε. Σταυρούπολης), Αν.Ε.8. (Δήμος Νέστου), Αν.Ε.11. (Δ.Ε. Ξάνθης) και Αν.Ε.12. (Δήμος Τοπείρου – Δήμος Αβδήρων).

Ως γενικός στόχος για το σύνολο της περιοχής τίθεται η ανάδειξη της μοναδικής της ταυτότητας και η αξιοποίηση των παραγωγικών της δυνατοτήτων στην κατεύθυνση της οικοανάπτυξης. Με αυτό τον όρο νοείται μία σύνθετη διαδικασία η οποία περιλαμβάνει αγροτική ανάπτυξη βασισμένη σε ειδικά και εναλλακτικά προϊόντα, ορεινή και βιολογική κτηνοτροφία, ήπια και σε κατάλληλες θέσεις μεταποίηση αγροτικών προϊόντων και οικολογικό, εναλλακτικό και ορεινό τουρισμό.

Στο επίπεδο του αναπτυξιακού προγραμματισμού, για τις ορεινές ζώνες της περιοχής έχει εκπονηθεί το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Βιώσιμης Ανάπτυξης Οροσειράς Ροδόπης, όπου προσδιορίζονται στρατηγικές και μέτρα ανάπτυξης, ενώ όσον αφορά στην προστασία του περιβάλλοντος έχει θεσμοθετηθεί η ΚΥΑ προστασίας του Εθνικού Πάρκου Οροσειράς Ροδόπης και λειτουργεί ο οικείος Φορέας Διαχείρισης. Για τις περιοχές που εντάσσονται στο Εθνικό Πάρκο Υγροβιοτόπων ΑΜΘ (Δέλτα και Στενά Νέστου) έχει επίσης θεσμοθετηθεί η ΚΥΑ προστασίας του Πάρκου και λειτουργεί ο οικείος Φορέας Διαχείρισης. Παρ' όλα αυτά εκκρεμεί η έκδοση των προβλεπόμενων προεδρικών διαταγμάτων μετά από εκπόνηση ειδικών περιβαλλοντικών μελετών καθώς και η θεσμοθέτηση διαχειριστικών σχεδίων για το σύνολο των Εθνικών Πάρκων και, μέσω αυτών για τις υφιστάμενες περιοχές Natura.

Οι ρυθμίσεις και οι δράσεις που κρίνεται σκόπιμο να περιλαμβάνει η μελέτη της υπόψη ΠΕΧΠ αφορούν:

- Συντονισμό και ενσωμάτωση σε επιχειρησιακό επίπεδο των διαχειριστικών σχεδίων των δύο Εθνικών Πάρκων με συντονισμό των αρμοδιοτήτων των αντίστοιχων φορέων.
- Οργάνωση, ενίσχυση και εξοπλισμό των υφιστάμενων φορέων για την εφαρμογή και παρακολούθηση του σχεδίου.
- Πολεοδομικές ρυθμίσεις στις οικιστικές ζώνες και ιδιαίτερα κατά μήκος του άξονα Παρανεστίου – Σταυρούπολης, συμπεριλαμβανομένης και της περιοχής της Δ.Ε. Σταυρούπολης του Καλλικράτειου δήμου Ξάνθης. Σε αυτές περιλαμβάνονται ιδίως οι απαραίτητες οριοθετήσεις οικισμών.
- Οργάνωση διαβαθμισμένων ζωνών (πυρήνα και περιφερειακών) ανάπτυξης δραστηριοτήτων και καθορισμό όρων, περιορισμών και προτύπων για αυτές (διαχείριση δασών – υλοτομία, ορεινή – δασική κτηνοτροφία, μελισσοκομία, εναλλακτική γεωργία, οικοτουρισμός, αγροτουρισμός, ζώνες ανάπτυξης καταλυμάτων, οργάνωση περιβαλλοντικών υποδομών κλπ.).
- Διαχείριση του υδάτινου δυναμικού της περιοχής και ιδιαίτερα του Νέστου και των φραγμάτων για την άρδευση και ύδρευση περιοχών, με διατήρηση της αποτελεσματικότητας των φραγμάτων (εκτίμηση μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας) και της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, βελτίωση της ποιότητας των υδάτων (διακρατικές συμφωνίες) και με διαφύλαξη των οικολογικών χαρακτηριστικών του κάτω ρου του ποταμού.
- Επιλογή ορεινών οικισμών ως τοπικών κέντρων οικοανάπτυξης και δημιουργίας καταλυμάτων με προτίμηση στην αξιοποίηση υφιστάμενων αξιόλογων κτιρίων (παλαιά διοικητικά κτίρια, σχολεία κλπ.). Δίδεται κατεύθυνση εφαρμογής ειδικών κινήτρων και οργάνωσης δράσεων αναβάθμισης του οικιστικού περιβάλλοντος (τοπικές αναπλάσεις).
- Εκπόνηση επιχειρησιακού σχεδίου δραστηριοτήτων συμβατών με το χαρακτήρα των περιοχών (αγροτουρισμός, πεζοπορικές διαδρομές, διαδρομές

με άλογα, ειδικές οικολογικές ξεναγήσεις, κατάβαση Νέστου, παρατήρηση ορνιθοπανίδας κλπ.).

- Δημιουργία εξειδικευμένων, ευέλικτων διαχειριστικών / επιχειρηματικών σχημάτων, με την εμπλοκή του τοπικού ανθρώπινου δυναμικού και των υφιστάμενων διαχειριστικών και αυτοδιοικητικών φορέων.
- Δημιουργία οικότουριστικής διαδρομής από τους Ποταμούς έως το Παρανέστι μέσω του Σιδηρόνερου και των Φραγμάτων του Νέστου.
- Δημιουργία και σήμανση μονοπατιών στον ορεινό όγκο.
- Βελτίωση της οδικής σύνδεσης του Κάτω Νευροκοπίου με τους Ποταμούς.
- Βελτίωση της οδικής σύνδεσης Δράμα – Σιδηρόνερο – Ελατιά.
- Βελτίωση της οδικής σύνδεσης Δαφνώνας – Άνω Καρυόφυτο – Λειβαδίτης.
- Δημιουργία υποδομών οικότουριστικής και δασικής αναψυχής.
- Διαχείριση και βελτίωση των παρανέστιων δασών ειδικά στην περιοχή του κάτω ρου και του Δέλτα και έλεγχο της ανάπτυξης και των χαρακτηριστικών των καλλιεργείων.
- Βελτίωση των υποδομών και των προσφερόμενων υπηρεσιών του υφιστάμενου μουσείου φυσικού περιβάλλοντος του Παρανεστίου.
- Δημιουργία στη Σταυρούπολη κέντρου υποδοχής και ενημέρωσης για την ταυτότητα της περιοχής και τις οικότουριστικές δυνατότητες.
- Διερεύνηση δυνατοτήτων διασύνδεσης με την αντίστοιχη περιοχή Κεχροκάμπου – Λεκάνης.

3. ΔΗΜΟΣ ΜΥΚΗΣ ΟΡΕΙΝΗΣ ΡΟΔΟΠΗΣ.

Η Ανατολική Ροδόπη χαρακτηρίζεται ως φυσικό περιβάλλον υψηλής ποιότητας, χώρος πληθυσμών θηλαστικών και πτηνών. Η περιοχή του δήμου Μύκης με σημαντικότερο οικισμό τον Εχίνο, χαρακτηρίζεται από ιδιαίτερα πολιτισμικά στοιχεία, τόσο σε σχέση με το ανθρώπινο δυναμικό όσο και σε σχέση με την υλική και άυλη πολιτισμική κληρονομιά. Οι ιδιαιτερότητές της αφορούν την ορεινή κατοίκηση (πυκνό δίκτυο κατοικημένων ορεινών οικισμών) και την πολιτισμική ιδιαιτερότητα των κατοίκων. Προσφέρεται για ήπιες μορφές ανάπτυξης ορεινού τουρισμού, που θα αναδείξουν την ιδιαίτερη αρχιτεκτονική και πολιτισμική κληρονομιά της.

Παράλληλα, από το εσωτερικό της περιοχής προβλέπεται η διέλευση του κάθετου στην Εγνατία διασυνωριακού άξονα με τα προβλήματα που έχουν ανακύψει ως προς τη χάραξή του.

Η περιοχή είναι συνδεδεμένη και με την ορεινή γεωργία και ιδιαίτερα με τη καλλιέργεια του καπνού, η οποία, παρότι φθίνουσα την τελευταία δεκαετία, κρίνεται σκόπιμο να διατηρηθεί και να αναδειχθεί στο πλαίσιο των παραδοσιακών τρόπων και τεχνικών καλλιέργειας. Επιδιώκεται η προώθηση νέου παραγωγικού προτύπου που θα στραφεί σε πιο ανταγωνιστικά προϊόντα (βιολογικές καλλιέργειες, βιολογική κτηνοτροφία, κλπ), στοχεύοντας ιδιαίτερα στη σύνδεση μεταξύ πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα μέσω καθετοποίησης. Η ανάπτυξη του ειδικού εναλλακτικού τουρισμού μπορεί να προωθηθεί παράλληλα με την ανάδειξη των πολιτισμικών και πολιτιστικών στοιχείων της περιοχής (χοροί, τραγούδια, αρχιτεκτονική, μαγειρική), με την ανάδειξη των ιστορικών διαδρομών της, του αγροτουρισμού και του θερμαλισμού.

Έμφαση πρέπει να δοθεί στην ανάδειξη της ιδιαιτερότητας που σχετίζεται με τη διαμόρφωση του φυσικού και του οικιστικού περιβάλλοντος, λόγω της ειδικής διαδικασίας παραγωγής που έχει αναπτυχθεί στην περιοχή μέσα στο χρόνο, με

αποτέλεσμα την οργάνωση του χώρου σε συγκροτημένες ενότητες (πεζούλες, κλπ). Για την ανάδειξη αυτής της ιδιαιτερότητας μπορούν να προωθηθούν μελέτες μορφολογικών προτύπων. Ταυτόχρονα, ως απολύτου προτεραιότητας κρίνονται οι απαραίτητες οριοθετήσεις οικισμών.

Τέλος, τίθεται ζήτημα οργάνωσης του αστικού τρίπολου (Σμίνθη – Εχίνος – Κένταυρος) για την κάλυψη των διοικητικών και αστικών υποδομών.

4. ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΜΑΣ - ΚΑΒΑΛΑΣ

Στην υπόψη ζώνη περιλαμβάνονται τμήματα των αναπτυξιακών ενοτήτων Αν.Ε.3. (Δ.Ε. Δράμας), Αν.Ε.6. (Δήμος Καβάλας), Αν.Ε.4. (Δήμος Δοξάτου – ΔΕ Νικηφόρου) καθώς και το τοπίο των Φιλιππων (Διεθνούς σημασίας).

Όπως προκύπτει από το πρότυπο χωρικής ανάπτυξης της Περιφέρειας, η γεωγραφική και οικονομική σχέση μεταξύ της Καβάλας και της Δράμας οδηγούν στον καθορισμό ενός αστικού διπόλου, το οποίο σηματοδοτείται αφενός από τη συμπληρωματικότητα των δύο πόλεων ως προς τα παραγωγικά χαρακτηριστικά και τη γεωγραφική τους σχέση, και αφετέρου από την αξιοποίηση του ενδιάμεσου χώρου κατά μήκος του οδικού άξονα Καβάλας - Δράμας. Η ενίσχυση του άξονα και οι πυκνώσεις των ενδιάμεσων χρήσεων αναμένεται να δώσουν ώθηση στην τοπική οικονομία και να τονώσουν το δευτερογενή και τριτογενή τομέα της περιοχής, ενισχύοντας έτσι και τη δυναμική του αστικού διπόλου Καβάλας - Δράμας. Η δυναμική αυτή αναγνωρίζεται και από τους τοπικούς και περιφερειακούς φορείς που υποστηρίζουν την ανάγκη ενδυνάμωσης του άξονα μέσω συντονισμένων παρεμβάσεων, εντούτοις απουσιάζει έως σήμερα το συνεκτικό εκείνο πλαίσιο που θα επιτρέψει την υλοποίηση αυτού του στόχου.

Σε αυτό το πλαίσιο προτείνεται ο καθορισμός ΠΕΧΠ κατά μήκος της ζώνης επιρροής του άξονα, από την περιοχή του Αμυγδαλέωνα και του κόμβου της Εγνατίας Οδού μέχρι τα όρια της αστικής περιοχής της Δράμας (σιδηροδρομική γραμμή), σε ζώνη κυμαινόμενου πλάτους, που να περιλαμβάνει τους οικισμούς (και τον ενδιάμεσο εξωαστικό - περιαστικό χώρο) του Νέου Ζυγού, των Φιλιππων, των Κρηνίδων, της Λυδίας, του (Άνω και Κάτω) Κεφαλαρίου, του Αγίου Αθανασίου, του Δοξάτου και της Χωριστής. Η μελέτη της ΠΕΧΠ χρειάζεται να προωθηθεί σε στενή συνεργασία με τους Δήμους Καβάλας, Δοξάτου και Δράμας για τη ρύθμιση των ζητημάτων εμβέλειας διπόλου (χωροθετήσεις υπερτοπικής εμβέλειας, συμπληρωματικότητα υποδομών, συνεκτική οργάνωση χρήσεων γης, κλπ.).

Οι ρυθμίσεις και οι δράσεις που κρίνεται σκόπιμο να περιλαμβάνει η μελέτη της υπόψη ΠΕΧΠ αφορούν:

- Τη λειτουργική και αισθητική αναβάθμιση του οδικού άξονα, με παρεμβάσεις ρύθμισης της κυκλοφορίας και βελτίωσης της οδικής ασφάλειας (που περιλαμβάνουν την παράκαμψη του οικισμού Αγίου Αθανασίου, τον έλεγχο των προσβάσεων στο υπόλοιπο μήκος της οδού, τη διάνοιξη παράπλευρων οδών εξυπηρέτησης στα σημεία συγκέντρωσης εμπορικών και άλλων υπερτοπικών χρήσεων). Σε κάθε περίπτωση, σημειώνεται ότι δίδεται η κατεύθυνση αποφυγής χάραξης κλειστού αυτοκινητοδρόμου μεταξύ των δύο πόλεων, καθώς εκτιμάται ότι κάτι τέτοιο θα αποδυναμώσει τη λειτουργία του αστικού διπόλου.
- Τη διερεύνηση των κατάλληλων θέσεων και των χωροταξικών προϋποθέσεων για την οργάνωση Επιχειρηματικών Πάρκων του Ν. 3982/2011 σε περιοχές με σημαντικές εκτός σχεδίου συγκεντρώσεις μονάδων του δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα (περιοχές Αμυγδαλέωνα και ανατολικής εισόδου Δράμας).

- Την οργάνωση των υπόλοιπων εμπορικών, βιοτεχνικών και άλλων χρήσεων υπερτοπικού χαρακτήρα σε θύλακες με βάση τις υφιστάμενες συγκεντρώσεις (με παράλληλη απαγόρευση της εγκατάστασής τους στον υπόλοιπο χώρο), με πρόβλεψη των απαραίτητων μέτρων περιβαλλοντικής και λειτουργικής εξυγίανσης όπου απαιτείται.
- Την ανάπλαση και αισθητική αποκατάσταση των συνδέσεων με χώρους πολιτιστικού και τουριστικού ενδιαφέροντος (ιδίως του αρχαιολογικού χώρου Φιλίππων), με έλεγχο των χρήσεων και της μορφολογίας της δόμησης και οργάνωση διαδρομών ήπιας κυκλοφορίας.
- Τη δημιουργία υποδοχέα τουριστών, μουσείου ή κέντρου πληροφόρησης στην περιοχή των Φιλίππων.
- Την υλοποίηση του έργου σύνδεσης των αρχαιολογικών χώρων της περιοχής με το κέντρο του οικισμού Κρηνίδες με ανάπλαση κατά μήκος του άξονα σύνδεσης του αρχαιολογικού χώρου με το κέντρο του οικισμού (αποκατάσταση αξιόλογων κτιρίων κλπ.) και τη σύνδεση της περιοχής με την πόλη της Καβάλας και η προώθηση τουριστικών διαδρομών αρχαιολογικού ενδιαφέροντος.
- Την ανάπτυξη τουριστικής σχέσης με τα λουτρά του οικισμού των Ελευθερών και το Πηλοθεραπευτήριο Κρηνίδων αλλά και τον δρόμο του κρασιού στη Δράμα.
- Την οργάνωση της ζώνης διέλευσης του αγωγού φυσικού αερίου σε σχέση με τα χαρακτηριστικά του φυσικού περιβάλλοντος και τις χρήσεις γης.
- Την οριοθέτηση των λατομικών περιοχών και την αποκατάσταση όσων λατομείων δεν είναι πλέον ενεργά.
- Τη λήψη μέτρων αντιμετώπισης του φαινομένου της καύσης των καλάμιών για τον περιορισμό της έντονης υποβάθμισης του εδάφους και τη μείωση της παραγωγής.

5. ΒΟΡΕΙΟΣ ΕΒΡΟΣ

Η περιοχή του Βόρειου Έβρου, την οποία καλύπτουν οι Καλλικράτειοι Δήμοι Ορεστιάδας και Διδυμοτείχου, αποτελεί μια ειδική γεωγραφική και αναπτυξιακή ενότητα, εξαιτίας της σχετικής γεωγραφικής της απομόνωσης και της έλλειψης πολλαπλών συνδέσεων με την υπόλοιπη Περιφέρεια, καθώς και λόγω της ραγδαίας μείωσης του πληθυσμού σε όλους τους οικισμούς της. Οι αναπτυξιακές δυνατότητες της περιοχής σχετίζονται κυρίως με την ανάπτυξη του γεωργοκτηνοτροφικού πλέγματος, με την αξιοποίηση φυσικών και πολιτισμικών πόρων για την προσέλκυση εναλλακτικού τουρισμού, αλλά και με την ενίσχυση της διασυνοριακής συνεργασίας. Η μελέτη της ΠΕΧΠ χρειάζεται να προωθήσει ιδίως:

- την οργάνωση ενός εκτεταμένου αγρο-κτηνοτροφικού πάρκου (συμπληρωματικότητα γεωργίας - κτηνοτροφίας), πιθανά με χαρακτηρισμό ως ΠΟΑΠΔ, με δυνατότητες καθετοποίησης της παραγωγής στην περιοχή μεταξύ Ορεστιάδας και Διδυμοτείχου,
- την αξιοποίηση και ενίσχυση της ΒΙΠΕ Ορεστιάδας για τη μεταποίηση των τοπικών αγροτικών προϊόντων, εξετάζοντας και την προοπτική ανάπτυξης ζώνης καινοτομίας,
- δράσεις συνολικής ανάπτυξης του εναλλακτικού τουρισμού (αξιοποίηση των ποταμών Άρδα, Έβρου και Ερυθροπόταμου) και του πολιτιστικού τουρισμού (ανάδειξη των υλικών και άυλων στοιχείων του Διδυμοτείχου και των οικισμών Μεταξάδες και Παλιούρι),

- την ενίσχυση της διασυνοριακής συνεργασίας, τόσο προς βορρά όσο κυρίως προς τα ανατολικά (σύνδεση με Αδριανούπολη), μέσω κοινών δράσεων πολιτιστικού και εναλλακτικού τουρισμού,
- τη βελτίωση της αστικής βιωσιμότητας με σημαντικές παρεμβάσεις στα δύο μεγάλα αστικά κέντρα και ιδιαίτερα στην Ορεστιάδα.

6. ΑΝΑΤΟΛΙΚΑ ΠΑΡΑΛΙΑ ΚΑΒΑΛΑΣ

Η περιοχή κυριαρχείται από την παρουσία του νέου εμπορευματικού λιμένα «Φίλιππος Β΄» και σημαντικών οχλουσών χρήσεων, με προεξάρχουσες τη Βιομηχανία Φωσφορικών Λιπασμάτων και τις πλωτές και χερσαίες εγκαταστάσεις της Kavala Oil, ενώ προγραμματίζονται και νέες δραστηριότητες (κατασκευή σταθμού αποθήκευσης και αεριοποίησης φυσικού αερίου), που αναμένεται να εντείνουν τις, ήδη σημαντικές, περιβαλλοντικές πιέσεις στο θαλάσσιο περιβάλλον του κόλπου της Καβάλας. Επιπλέον, ο εμπορευματικός λιμένας της Καβάλας προβλέπεται να αναλάβει ρόλο διαμετακομιστικού κέντρου, στο πλαίσιο του εθνικού και του διεθνή ρόλου της ΠΑΜΘ, γεγονός που θα απαιτήσει την ολοκλήρωση των υποδομών του λιμανιού, τη διασύνδεσή του με το σιδηροδρομικό δίκτυο και το αεροδρόμιο της Χρυσούπολης, καθώς και την επέκταση της χερσαίας λιμενικής ζώνης (όπως προβλέπεται και στο νέο ΓΠΣ Καβάλας) για τη δημιουργία ζώνης επιχειρηματικών και βιομηχανικών δραστηριοτήτων και τη χωροθέτηση εγκαταστάσεων εφοδιαστικής διαχείρισης. Ο καθορισμός ΠΕΧΠ στοχεύει στο συντονισμό και ενιαίο προγραμματισμό όλων των παραπάνω παρεμβάσεων, που υλοποιούνται από διαφορετικούς φορείς, ούτως ώστε να εξασφαλιστεί η συνολική λειτουργικότητα της σύνθετης αυτής επιχειρηματικής περιοχής, με έγκαιρη πρόβλεψη των απαραίτητων χώρων για την ανάπτυξη κάθε δραστηριότητας και κατάλληλη οργάνωση των προσβάσεων και των δικτύων τεχνικής υποδομής, με παράλληλη πρόβλεψη όλων των απαραίτητων μέτρων προστασίας του χερσαίου και θαλάσσιου περιβάλλοντος (πρόληψη και αντιμετώπιση κινδύνων, οργάνωση τεχνικών - περιβαλλοντικών υποδομών, μέτρα αποκατάστασης ρυπασμένων και υποβαθμισμένων χώρων). Αναφέρονται ιδίως:

- Το master plan του λιμένα, όπου πρέπει να προβλεφθεί η οργάνωση λιμενοβιομηχανικής-επιχειρηματικής ζώνης, με επέκταση της χερσαίας ζώνης του λιμένα (πιθανά σε συνδυασμό με την απομάκρυνση της Βιομηχανίας Φωσφορικών Λιπασμάτων) και την ενσωμάτωση του ΒΙΟΠΑ Καβάλας και η εξέταση της δυνατότητας ένταξης (μέρους ή όλης) της περιοχής σε καθεστώς Επιχειρηματικού Πάρκου Εξυγίανσης.
- Η οργάνωση της χωροθέτησης των χερσαίων και πλωτών εγκαταστάσεων του προγραμματιζόμενου σταθμού φυσικού αερίου, σε συνδυασμό και με τις υφιστάμενες και μελλοντικές εγκαταστάσεις εξόρυξης και αποθήκευσης πετρελαίου,
- Η εκπόνηση ΣΑΤΑΜΕ για το σύνολο της περιοχής, σε συνάρτηση με τις υφιστάμενες και προγραμματιζόμενες δραστηριότητες.
- Η χάραξη της σιδηροδρομικής γραμμής σύνδεσης του νέου λιμένα με τους Τοξότες Ξάνθης (με πρόβλεψη και για την πιθανή μελλοντική επέκταση προς την πόλη της Καβάλας και εν συνέχεια προς Αμφίπολη - Θεσσαλονίκη) και η δημιουργία σιδηροδρομικού σταθμού Ν. Καβάλας.

7. ΑΝΑΤΟΛΙΚΑ ΠΑΡΑΛΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ

Το λιμάνι της Αλεξανδρούπολης έχει κομβικό ρόλο για την ανάδειξη της πόλης σε πύλη διεθνούς εμβέλειας. Ο σύνθετος ρόλος που καλείται να παραλάβει (διεθνές διαμετακομιστικό - εμπορευματικό κέντρο και διεθνής πύλη για τον τουρισμό, με

λειτουργίες εμπορευματικού και επιβατικού λιμένα, αλιευτικού καταφύγιου, μαρίνας σκαφών αναψυχής και έδρας ναυαθλητικών δραστηριοτήτων) εγείρει την ανάγκη διερεύνησης λύσεων για την αύξηση της χωρητικότητάς του (καθώς πρόκειται για ένα τεχνητό αστικό λιμάνι μικρής χωρητικότητας με μία μόνο είσοδο και σχετικά περιορισμένη χερσαία ζώνη), καθώς και ανάπτυξης των απαραίτητων συνδέσεων με το οδικό και σιδηροδρομικό δίκτυο. Στο πλαίσιο των παραπάνω, προτείνεται ο καθορισμός ΠΕΧΠ σε μια περιοχή που εκτείνεται από το λιμάνι μέχρι και το αεροδρόμιο, με στόχο το συντονισμό και ενιαίο προγραμματισμό όλων των απαιτούμενων παρεμβάσεων, που υλοποιούνται από διαφορετικούς φορείς. Αναφέρονται ιδίως:

- Το master plan του λιμένα, στο πλαίσιο του οποίου χρειάζεται να διερευνηθούν εναλλακτικές λύσεις ως προς τα χαρακτηριστικά του ίδιου του λιμένα και της χερσαίας ζώνης του, πέραν της απλής εκβάθυνσης (εξετάζοντας π.χ. τη δυνατότητα διαχωρισμού ανατολικού και δυτικού λιμένα, με διαφορετικές εισόδους και με εξειδίκευση λειτουργιών: δυτικός ως μαρίνα και αλιευτικός, ανατολικός ως εμπορευματικός και επιβατικός),
- Η οργάνωση της χερσαίας ζώνης του λιμένα για τη χωροθέτηση πολυχρηστικού τερματικού σταθμού και σταθμού εμπορευματοκιβωτίων, υποδομών εφοδιαστικής διαχείρισης, κέντρου επιχειρηματικότητας κλπ. (για τα οποία μπορεί να απαιτηθεί η επέκταση της χερσαίας ζώνης, αλλά και του ίδιου του λιμένα, προς τα ανατολικά, στην περιοχή των δεξαμενών και του αεροδρομίου, με διευθέτηση της εκβολής και των φερτών υλικών του ρέματος Μαΐστρου),
- η οργάνωση των συνδέσεων του λιμένα με το εθνικό οδικό και σιδηροδρομικό δίκτυο (συντονισμός με τα έργα που εκτελούνται ήδη από τον ΟΣΕ και τη μελέτη της ανατολικής περιφερειακής οδού που εκπονεί η Εγνατία Οδός ΑΕ),
- η πρόβλεψη επέκτασης - επαναχάραξης της σιδηροδρομικής γραμμής για την εξυπηρέτηση του αεροδρομίου (σε πρώτη φάση) και την παράκαμψη της πόλης (σε επόμενο στάδιο),
- η οργάνωση των παρόδιων χρήσεων κατά μήκος της παλιάς ΕΟ Αλεξανδρούπολης - Φερών στην περιοχή ανάμεσα στην πόλη και το αεροδρόμιο.

B. Σχέδια Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ):

Η εκπόνηση Σχεδίων Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ) στην ΠΑΜΘ αναφέρεται αποκλειστικά στις μεγάλες πόλεις της Περιφέρειας. Και στην περίπτωση αυτή πάντως, η ανάγκη εκπόνηση ΣΟΑΠ πρέπει να κρίνεται κάθε φορά σε σχέση με την εξέλιξη του υφιστάμενου προγραμματισμού για την ολοκλήρωση ήδη προωθούμενων αναπλάσεων του Ν. 2508/97. Ειδικότερα προτείνεται η εξέταση της εφαρμογής του εργαλείου των ΣΟΑΠ για τις περιπτώσεις:

1. Της πόλης της Δράμας. Αφορά κυρίως :

- Την ανάδειξη και διεύρυνση του δικτύου δημόσιων χώρων και την ανάδειξη των αξιολογών κτιρίων της πόλης, για την εξασφάλιση βιώσιμου αστικού περιβάλλοντος και τόνωσης της αστικής ανάπτυξης.
- Τη συνολική ρύθμιση της κυκλοφορίας οχημάτων, πεζών, ποδηλάτων σε σχέση με τις χρήσεις γης και τις υφιστάμενες τάσεις μετακίνησης, στο πλαίσιο της βιώσιμης κινητικότητας.
- Τις περιπτώσεις υποβαθμισμένων γειτονιών.

2. Της πόλης της Καβάλας. Αφορά κυρίως:

- Το αστικό παραλιακό μέτωπο, σε συνδυασμό με την μετατροπή του αστικού λιμανιού σε λιμάνι υποδοχής κρουαζιέρας, τη μεταφορά της ιχθυόσκαλας και τη δημιουργία μαρίνας στην ίδια θέση.
- Τη συνολική ρύθμιση της κυκλοφορίας οχημάτων, πεζών, ποδηλάτων σε σχέση με τις χρήσεις γης και τις υφιστάμενες τάσεις μετακίνησης, στο πλαίσιο της βιώσιμης κινητικότητας.
- Την περιοχή του μεσαιωνικού οικισμού της Παναγιάς, στο τείχος και στις πύλες της πόλης.
- Τις περιοχές των προσφυγικών

3. Της πόλης της Ξάνθης. Αφορά κυρίως:

- Την περιοχή καπναποθηκών – Πούρναλικ, με την ύπαρξη σημαντικού κτιριακού δυναμικού αξιόλογων κτιρίων που διαθέτουν τη δυνατότητα υποδοχής νέων χρήσεων στην κατεύθυνση δημιουργίας νέου αναπτυξιακού δυναμικού, καθώς και την παρουσία υποβαθμισμένων γειτονιών, περιοχών κατοικίας ευάλωτων ομάδων.
- Τη συνολική ρύθμιση της κυκλοφορίας οχημάτων, πεζών, ποδηλάτων σε σχέση με τις χρήσεις γης και τις υφιστάμενες τάσεις μετακίνησης, στο πλαίσιο της βιώσιμης κινητικότητας, με ιδιαίτερη έμφαση στο κέντρο της πόλης και στην παλιά πόλη και στη δυνατότητα δημιουργία οδικού δακτύλιου στα όρια της πόλης.
- Την ανάπλαση και τη βελτίωση των συνθηκών ένταξης στην πόλη των περιοχών ανατολικά της σιδηροδρομικής γραμμής στις γειτονιές του ΟΑΕΔ και τον οικισμό Δροσερό.
- Την ανάπλαση και τη βελτίωση των συνθηκών ένταξης των περιοχών της ΕΚΤΕΝΕΠΟΛ και του ΟΕΚ στα δυτικά της πόλης.

4. Της πόλης της Κομοτηνής. Αφορά κυρίως:

- Τις υποβαθμισμένες γειτονιές κατοικίας ευάλωτων ομάδων.
- Τη συνολική ρύθμιση της κυκλοφορίας οχημάτων, πεζών, ποδηλάτων σε σχέση με τις χρήσεις γης και τις υφιστάμενες τάσεις μετακίνησης, στο πλαίσιο της βιώσιμης κινητικότητας με έμφαση στο κέντρο πόλης.
- Την ανάπλαση και τη βελτίωση των συνθηκών ένταξης των περιοχών της ΕΚΤΕΝΕΠΟΛ και του ΟΕΚ.

5. Της πόλης της Αλεξανδρούπολης. Αφορά κυρίως:

- Το αστικό παραλιακό μέτωπο, σε συνδυασμό με την αναβάθμιση του λιμανιού και το διαχωρισμό του σε εμπορευματικό και επιβατικό λιμάνι και τη δημιουργία μαρίνας.
- Τις υποβαθμισμένες γειτονιές κατοικίας ευάλωτων ομάδων.
- Τη συνολική ρύθμιση της κυκλοφορίας οχημάτων, πεζών, ποδηλάτων σε σχέση με τις χρήσεις γης και τις υφιστάμενες τάσεις μετακίνησης, στο πλαίσιο της βιώσιμης κινητικότητας, με έμφαση στο κέντρο πόλης. Στο πλαίσιο αυτό πρέπει να εξεταστεί η δυνατότητα παράκαμψης της πόλης από το σιδηροδρομικό δίκτυο.

6. Της πόλης των Σαπών. Αφορά κυρίως:

- Στρατηγικές βιώσιμης ανάπτυξης και αστικής βιωσιμότητας, κυρίως για τις υποβαθμισμένες γειτονιές ευάλωτων κοινωνικών ομάδων.

Άρθρο 18: Εξειδίκευση των κατευθύνσεων του ΠΠΧΣΑΑ στο «Τόξο υγροβιοτόπων και αρχαιολογικών χώρων» και στο παράκτιο μέτωπο

Στην Περιφέρεια ΑΜΘ η λειτουργία του παράκτιου χώρου θεωρείται σημαντική παράμετρος, τόσο ως προς την αναπτυξιακή διαδικασία με έμφαση στον τουρισμό, όσο και ως προς την ποιότητα του φυσικού περιβάλλοντος και του τοπίου. Συμπληρωματικές ή και αντιφατικές λειτουργίες αναπτύσσονται σε πολύ κοντινές αποστάσεις αλληλοδισυδύοντες στις ίδιες χωρικές ενότητες. Ταυτόχρονα η ύπαρξη παράλληλων αλλά διαφορετικών θεσμικών πλαισίων στις ίδιες ζώνες δημιουργούν προβληματισμό ως προς το κατισχύον πλαίσιο σε ότι αφορά στις χρήσεις γης και στους όρους ανάπτυξης δραστηριοτήτων και εγκαταστάσεων. Για τους παραπάνω λόγους, καθορίζεται η υπόψη ζώνη ως ΠΕΧΠ και δίδονται εξειδικευμένες κατευθύνσεις προς τον υποκείμενο σχεδιασμό.

Η παράκτια ζώνη η οποία περιλαμβάνει το τόξο υγροβιοτόπων και αρχαιολογικών χώρων εκτείνεται από τις περιαστικές παραθαλάσσιες περιοχές της Αλεξανδρούπολης στα ανατολικά (camping), έως τα δυτικά όρια των εκβολών του ποταμού Νέστου στην περιοχή της Κεραμωτής. Σε αυτή περιλαμβάνονται οι κύριες παράκτιες τουριστικές ζώνες από τα δυτικά της Αλεξανδρούπολης έως την παραλία Πετρωτών και από την παραλία Μαρώνειας έως το λιμάνι του Ίμερου με τη μεταξύ τους διασύνδεση, καθώς και η παράκτια ζώνη του Εθνικού Πάρκου υγροβιοτόπων ΑΜΘ.

1. Η ΖΩΝΗ ΔΥΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ ΕΩΣ ΤΗΝ ΠΑΡΑΛΙΑ ΔΙΚΕΛΛΩΝ

Η υπόψη ζώνη περιλαμβάνει την παραθαλάσσια έκταση από την περιοχή του camping (ακτή ΕΟΤ) στη δυτική είσοδο της Αλεξανδρούπολης, έως την παραλία Μεσημβρίας – Δικέλλων. Αποτελεί μία από τις πιο βασικές παραθαλάσσιες ζώνες της Περιφέρειας με δυνατότητες ανάπτυξης κλασσικού θερινού θαλάσσιου τουρισμού και σύμφωνα με το Ε.Π. για τον τουρισμό κατατάσσεται στις αναπτυσσόμενες τουριστικά περιοχές.

Για την ανάπτυξη της ζώνης προωθείται η δημιουργία ενιαίου, ήπιου οδικού παραλιακού άξονα, η χάραξη του οποίου θα επιτρέψει την προσαρμογή στο φυσικό ανάγλυφο και το τοπίο και η απόστασή του από την παραλία δε θα υπερβαίνει (κατά το δυνατόν) τα 600μ. Ο νέος άξονας πρέπει να βασίζεται στον υφιστάμενο με αποκατάσταση της συνέχειάς του στις περιοχές της Μάκρης και των Δικέλλων.

Στην περιοχή προωθούνται ολοκληρωμένες τουριστικές παρεμβάσεις με αναπτυξιακό χαρακτήρα, σύμφωνα με το Ειδικό Πλαίσιο για τον τουρισμό. Είναι επίσης δυνατή η χωροθέτηση οργανωμένων κατασκηνώσεων (camping). Στο εσωτερικό των οικισμών και σε ζώνες γύρω από αυτούς, είναι σκόπιμο να προβλεφθεί η δυνατότητα ανάπτυξης ξενώνων μικρής κλίμακας. Ειδικά στην περιοχή της Μάκρης κρίνεται σκόπιμο να υπάρξουν περιορισμοί της δόμησης για την προστασία του υφιστάμενου ελαιώνα.

2. Η ΖΩΝΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΑΛΙΑ ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ ΕΩΣ ΤΟ ΛΙΜΑΝΙ ΤΟΥ ΪΜΕΡΟΥ

Πρόκειται για μία ζώνη με ελάχιστη οικιστική και σχεδόν μηδενική τουριστική ανάπτυξη. Οι εκτάσεις έως το παραλιακό μέτωπο καλύπτονται από καλλιέργειες.

Σε ζώνη μέγιστου πλάτους 800μ. από την παραλία προς την ενδοχώρα προδιαγράφεται η ανάπτυξη τουριστικών χρήσεων σύμφωνα με τις προβλέψεις του Ε.Π. για τον τουρισμό, καθώς και περιοχών παραθεριστικής κατοικίας.

Διατηρείται και βελτιώνεται, με πρόβλεψη και χώρων στάθμευσης, ο υφιστάμενος παραλιακός οδικός άξονας μέχρι το λιμάνι του Ίμερου. Στη συνέχεια, ο δρόμος

κινείται προς το εσωτερικό (οικισμός Ίμερου, Μέση, Αρωγή, Φανάρι) παρακάμπτοντας τις παράκτιες λιμνοθάλασσες ενώ δίδεται διάνοιξη νέου τμήματος Μέση – Πόρτο Λάγος. Νότια του δρόμου, προς τη θάλασσα, απαγορεύεται η δόμηση. Στην παραλιακή ζώνη επιτρέπονται τα θαλάσσια λουτρά και περιορισμένες (σε πλήθος και μέγεθος) ελαφρές κατασκευές για την εξυπηρέτηση των λουομένων.

3. ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΤΩΝ ΖΩΝΩΝ 1 & 2

Για τη συνολική πρόσληψη της τουριστικής ζώνης και την ανάδειξη του συνόλου των φυσικών και πολιτιστικών πόρων της ευρύτερης περιοχής προτείνεται η δημιουργία ειδικά διαμορφωμένης διαδρομής μεταξύ της παραλίας Δικέλλων και του λιμανιού του Αγίου Χαράλαμπου, η οποία θα διέρχεται μέσα από μια περιοχή φυσικής και πολιτισμικής κληρονομιάς (scenic route). Στο τμήμα από την παραλία Δικέλλων έως την παραλία Πετρωτών η διαδρομή θα ακολουθεί τον υφιστάμενο παραλιακό δρόμο με παράκαμψη του αρχαίου οικισμού της Μεσημβρίας. Στο υπόλοιπο τμήμα θα υπάρξει νέα χάραξη επιλεγμένη ώστε να προσαρμόζεται στο φυσικό ανάγλυφο και να μη δημιουργεί ορύγματα και επιχώματα καθώς κάτι τέτοιο θα αλλοιώνε τον χαρακτήρα του τοπίου. Τα γεωμετρικά χαρακτηριστικά του δρόμου δεν πρέπει να υπερβαίνουν τις δύο λωρίδες κυκλοφορίας. Κατά μήκος της διαδρομής προβλέπεται η διαμόρφωση ειδικών περιοχών στάσης και θέας.

Δίδεται κατεύθυνση χαρακτηρισμού της υπόψη ζώνης ως ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, δεδομένου ότι διαθέτει μία σειρά από ιδιαίτερα στοιχεία όπως γεωμορφολογικό ανάγλυφο, ιδιαίτερους εμφανείς γεωλογικούς σχηματισμούς, ερείπια ιστορικών και παλαιολιθικών κατασκευών και ιδιαίτερη χλωρίδα, περιλαμβανομένων των ιστορικών ελαιώνων της περιοχής. Σε αυτό το πλαίσιο, σε ολόκληρο το παραλιακό μέτωπο μεταξύ της παραλίας Δικέλλων και του λιμανιού του Αγίου Χαράλαμπου δίδεται κατεύθυνση πλήρους απαγόρευσης δόμησης.

Γενικότερα στην περιοχή επιβάλλεται συνολική διαχείριση για τη δημιουργία ενός θεματικού πάρκου που θα οδηγήσει στον εμπλουτισμό και την ποιοτική αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος. Υπό αυτές τι προϋποθέσει αποθαρρύνεται και η εγκατάσταση ιχθυοκαλλιεργειών στη συγκεκριμένη θαλάσσια ζώνη, παρά την πρόβλεψη του ειδικού πλαισίου για τις ιχθυοκαλλιέργειες.

4. ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΥΓΡΟΒΙΟΤΟΠΩΝ ΑΜΘ (ΕΠΑΜΘ)

Σύμφωνα με το Ειδικό Πλαίσιο για τον τουρισμό (ΚΥΑ 67659/2013) και ειδικότερα σύμφωνα με τα γεω-χωρικά δεδομένα, το Εθνικό Πάρκο ΑΜΘ περιλαμβάνεται στις αναπτυσσόμενες τουριστικά περιοχές. Παρ' όλα αυτά, οι «Περιοχές του Εθνικού Συστήματος Προστατευόμενων Περιοχών», σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 5 παρ.Ζ. του Ε.Π. για τον τουρισμό, σε συνδυασμό με το άρθρο 1 του ν. 4179/2013, διέπονται από τα υφιστάμενα ειδικά νομικά καθεστώτα προστασίας τους.

Μετά την ακύρωση από το Συμβούλιο της Επικρατείας της ΚΥΑ 44549/2008 (ΦΕΚ 497/Δ/2008) για τον χαρακτηρισμό του Εθνικού Πάρκου ΑΜΘ και μέχρι την έκδοση σχετικού προεδρικού διατάγματος, ως ισχύον θεσμικό πλαίσιο επανέρχεται η ΚΥΑ 5796/1996 (ΦΕΚ 854/Β/15.09.1996). Σε κάθε περίπτωση κρίνεται επιτακτική η έκδοση του προβλεπόμενου από την νομοθεσία προεδρικού διατάγματος, μετά από εκπόνηση ειδικής περιβαλλοντικής μελέτης καθώς και η θεσμοθέτηση διαχειριστικού σχεδίου για το σύνολο του Εθνικού Πάρκου.

Σύμφωνα δε, με τα οριζόμενα στο Ειδικό Πλαίσιο για τον τουρισμό, στις περιοχές αυτές αναπτύσσεται «τουρισμός υπαίθρου», ενώ προβλέπονται ειδικές δράσεις ανάδειξής τους ως πόλων ανάπτυξης τουρισμού φύσης ευρύτερης ακτινοβολίας.

Στη συνέχεια, συνεκτιμώντας τις προβλέψεις του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου για το Εθνικό Πάρκο υδροβιότοπων ΑΜΘ, και του Ειδικού Πλαισίου για τον Τουρισμό, και στην προοπτική της έκδοσης σχετικού προεδρικού διατάγματος για τους όρους και περιορισμούς προστασίας και επιτρεπόμενων χρήσεων δίδονται οι παρακάτω κατευθύνσεις ως προς το παράκτιο μέτωπο της περιοχής του Εθνικού Πάρκου ΑΜΘ:

- Σε όλο το μήκος της ακτής η χρήση των παραλιών είναι ελεύθερη για πλάτος τουλάχιστον 50μ. από το χειμέριο κύμα. Επιτρέπονται οι οργανωμένες πλαζ για κολύμβηση με μη μόνιμες υποδομές, με ελεύθερη είσοδο για το κοινό. Στη ζώνη αυτή δίνεται η δυνατότητα δημιουργίας μικρών λυόμενων αναψυκτηρίων τα οποία απομακρύνονται μετά το πέρας της θερινής περιόδου. Οι όροι για τα υπόψη αναψυκτήρια (μεγέθη, πλήθος, αποστάσεις μεταξύ τους κλπ.) θα καθοριστούν από την Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη του νέου Π.Δ.
- Οι περιοχές με δυνατότητα ανάπτυξης τουριστικών εγκαταστάσεων, προσδιορίζονται σε μία ευρύτερη ζώνη ήδη υφιστάμενων οικισμών τόσο στο παράκτιο μέτωπο όσο και στις εσωτερικές πεδινές περιοχές, σε μέγιστη απόσταση 500μ. από τα όρια των οικισμών.
- Δίδεται κατεύθυνση καθορισμού των όρων δόμησης των τουριστικών εγκαταστάσεων από την Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη του νέου Π.Δ., σε συνάρτηση με τα προβλεπόμενα στις διαβαθμισμένες ζώνες προστασίας του Πάρκου.

Οι κατευθύνσεις αυτές, σε συνδυασμό με τις γενικές κατευθύνσεις για τα εθνικά πάρκα υδροτόπων εξειδικεύονται στις επιμέρους ζώνες ως εξής:

4.1. Για το τμήμα από την παραλία Ίμερου έως το Πόρτο Λάγος

- Η βασική κυκλοφορία οχημάτων στο τμήμα από την παραλία Ίμερου έως το Φανάρι κατευθύνεται μέσω του υφιστάμενου εσωτερικού επαρχιακού δρόμου (Ίμερος – Μέση – Αρωγή – Φανάρι) με δυνατότητα βελτίωσής του και σύνδεσής του από τον οικισμό της Μέσης με τον άξονα Πόρτο Λάγος – Κομοτηνή. Η πρόσβαση στην παραλία γίνεται κυρίως μέσω κάθετων διαδρομών.
- Στην παραλιακή ζώνη από Φανάρι έως Παραλία Μέσης δίνεται η δυνατότητα βελτίωσης του υφιστάμενου παραθαλάσσιου διαδρόμου ήπιας κυκλοφορίας, για την πρόσβαση στην παραλία, με οργανωμένους χώρους στάθμευσης, σε απόσταση τουλάχιστον 100μ. από τον αιγιαλό, χωρίς την ανάπτυξη σημαντικών τεχνικών έργων τα οποία επηρεάζουν υφιστάμενους υδροτοπικούς σχηματισμούς. Ειδική μέριμνα πρέπει να υπάρξει στη θέση διέλευσης της διαδρομής πάνω από το κανάλι σύνδεσης της λιμνοθάλασσας «Καρατζά» με τη θάλασσα. Μετά τον οικισμό Παραλία Μέσης προτείνεται η κατάργηση της υφιστάμενης παραθαλάσσιας διαδρομής και η αποκατάσταση του φυσικού τοπίου (αλυκή – θαλάσσιο μέτωπο).
- Ο οικισμός Φανάρι αναγνωρίζεται ως τοπικός τουριστικός πόλος με περιορισμένη δυνατότητα περαιτέρω ανάπτυξης τουριστικών εγκαταστάσεων. Ως υποδοχέας ανάπτυξης νέων τουριστικών εγκαταστάσεων ορίζεται η περιοχή της Αρωγής και κυρίως η ζώνη βόρεια του υφιστάμενου οικισμού. Στην παραλιακή ζώνη μεταξύ Φαναρίου – παραλίας Αρωγής διατηρούνται και αναβαθμίζονται οι υφιστάμενες εγκαταστάσεις οργανωμένων κατασκηνώσεων με δυνατότητα επέκτασής τους στο χώρο του εγκαταλειμμένου camping.
- Ο κόλπος του Πόρτο Λάγους εντάσσεται στις περιοχές με ιδιαίτερη ευαισθησία στο φυσικό και πολιτισμικό περιβάλλον. Στο Πόρτο Λάγος, παλαιό ιστορικό λιμένα, και σήμερα, εμπορευματικό λιμένα της περιοχής, απαιτείται η ανάδειξη της ιδιαιτερότητας της φυσιογνωμίας του, που συνδέεται με την ιστορικότητα του

παραθαλάσσιου μετώπου, τη βιοποικιλότητα της περιοχής και την παραγωγή υδατοκαλλιέργειών. Η δυνατότητα για την ανάπτυξη νέων τουριστικών εγκαταστάσεων είναι περιορισμένη. Ενθαρρύνεται η δημιουργία ξενώνων σε υφιστάμενα αξιόλογα κτίρια του οικισμού.

Στην ευρύτερη περιοχή προτείνεται η συγκρότηση σε τουριστικό δίκτυο των οικισμών Αρωγή, Φανάρι και Πόρτο Λάγος, με έμφαση στην ανάδειξη των ιδιαίτερων αξιόλογων χαρακτηριστικών και της μεγάλης σημασίας του ΕΠΑΜΘ.

4.2. Για το τμήμα από το Πόρτο Λάγος έως τις εκβολές του ποταμού Νέστου

- Η βασική κυκλοφορία οχημάτων στο τμήμα από το Πόρτο Λάγος έως το Ν. Εράσμιο γίνεται με βελτίωσή του υφιστάμενου εσωτερικού επαρχιακού δρόμου και προσθήκη νέου τμήματος Βελόνη – Μάγγανα (Ν. Κεσσάνη – Λουτρά Ποταμιάς – Μάνδρα – Βελόνη – Μάγγανα – Ν. Εράσμιο). Η πρόσβαση στην παραλία γίνεται μέσω κάθετων διαδρομών στις θέσεις προς παραλία Μάνδρας, Σκάλα Αβδήρων, Ερωδιός, παραλία Μαγγάνων, Παραλία Ν. Ερασμίου, Δασοχώρι – «φωνή της Αμερικής».
- Στην παραλιακή ζώνη από παραλία Μάνδρας έως σκάλα Αβδήρων και Φανάρι έως Παραλία Μέσης διατηρείται ο υφιστάμενος παραθαλάσσιος δρόμος, με δυνατότητα βελτίωσής του με οργανωμένους χώρους στάθμευσης. Ειδικά στην παραλία Μάνδρας δίδεται κατεύθυνση διάνοιξης νέου εσωτερικού δρόμου σε απόσταση περί τα 150μ. προς τον υφιστάμενο, και μετατροπή του υφιστάμενου παραθαλάσσιου δρόμου σε πεζόδρομο – ποδηλατόδρομο.
- Στην ευρύτερη περιοχή προβλέπεται η προστασία και ανάδειξη των αρχαιολογικών χώρων και ειδικά του «Πολύστιλου» Αβδήρων
- Δυνατότητα τουριστικής ανάπτυξης προβλέπεται γύρω από τους υφιστάμενους εσωτερικούς οικισμούς (Ποταμιά, Λουτρά Ποταμιάς, Μάνδρα, Βελόνη, Μάγγανα, Άβδηρα, Ν. Εράσμιο) καθώς και στις παραλίες Αβδήρων και Μάνδρας, σε ζώνες μέγιστου πλάτους από 600μ. έως 300μ., ανάλογα με τις τοπικές συνθήκες και τα πορίσματα της ΕΠΜ. Στην περιοχή από σκάλα Αβδήρων έως παραλία Αγ. Ιωάννη Αβδήρων δίνεται η δυνατότητα δημιουργίας οργανωμένων κατασκηνώσεων, με εξαίρεση τις θέσεις αρχαιολογικών χώρων.
- Στην έκταση των εγκαταστάσεων της πρώην «φωνής Αμερικής» επιτρέπονται εγκαταστάσεις για τη δημιουργία Περιβαλλοντικού Κέντρου για την εκπαίδευση και ενημέρωση του κοινού, τουριστικές εγκαταστάσεις κύριων και μη κύριων ξενοδοχειακών καταλυμάτων, εγκαταστάσεις Ειδικής Τουριστικής Υποδομής (π.χ. Συνεδριακά Κέντρα, κλπ) και αθλητικές εγκαταστάσεις, σύμφωνα και με το ΕΠ για τον τουρισμό.

4.3. Για τις εκβολές του ποταμού Νέστου

- Στην περιοχή των εκβολών του ποταμού Νέστου και των παραποτάμιων διαπλάσεων επιτρέπονται τα θαλάσσια λουτρά, η ημερήσια επίσκεψη με σκοπό την περιβαλλοντική εκπαίδευση, την παρατήρηση της φύσης και την αναψυχή, καθώς επίσης και η επιστημονική έρευνα.
- Επιτρέπεται η κατασκευή μη μόνιμης ελαφριάς υποδομής για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών (βελτίωση μονοπατιών, στέγαστρα, παρατηρητήρια, πινακίδες πληροφόρησης, υπαίθριοι χώροι περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, υποδομές εστίασης σε συγκεκριμένα σημεία, ποδηλατοδρόμοι, μικροί ελεγχόμενοι χώροι στάθμευσης κλπ.). Στη θαλάσσια ζώνη και στις εσωτερικές λιμνοθάλασσες επιτρέπεται η υδατοκαλλιέργεια, η αλιεία και ο αλιευτικός τουρισμός, υπό όρους που θα καθοριστούν από την Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη του νέου Π.Δ.

4.4. Για την παραθαλάσσια έκταση: εκβολές Νέστου – όρια της Νέας Καρβάλης

- Η παραθαλάσσια έκταση είναι – σε μεγάλο τμήμα της – περιοχή λιμνοθαλασσών και ελωδών εκτάσεων, χωρίς ιδιαίτερες δυνατότητες τουριστικής ανάπτυξης.
- Μικρές δυνατότητες για ανάπτυξη τουριστικών εγκαταστάσεων υφίσταται μόνο εντός του οικισμού της Κεραμωτής και στην περίμετρο των εσωτερικών οικισμών (Αγίασμα, Νέα Κρυά, Μοναστηράκι, Χαϊδευτό). Χώροι οργανωμένης κατασκήνωσης επιτρέπονται στην παραθαλάσσια έκταση του κόλπου της Καλαμωτής. Τα ακριβή όρια των υπόψη ζωνών θα πρέπει καθοριστούν από την Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη του νέου Π.Δ.
- Στην παραθαλάσσια ζώνη των λιμνοθαλασσών βόρεια του κόλπου της Καλαμωτής επιτρέπονται μόνο τα θαλάσσια λουτρά και η παραμονή στην ευαίσθητη λουρονησίδα των λιμνοθαλασσών από την ανατολή έως τη δύση του ηλίου. Επίσης δεν επιτρέπονται κατασκευές (μόνιμες ή μη) εκτός από τις απολύτως απαραίτητες ήπιες κατασκευές για την ενίσχυση της σταθερότητας της λουρονησίδας.
- Στην περιοχή επιρροής του αερολιμένα Καβάλας δεν επιτρέπεται η ανάπτυξη εγκαταστάσεων και δραστηριοτήτων

Άρθρο 19: Βασικές προτεραιότητες για την προστασία, διατήρηση και ανάδειξη της φυσικής κληρονομιάς

1. ΓΕΝΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ

Για την προστασία διατήρηση και ανάδειξη της φυσικής κληρονομιάς της ΠΑΜΘ υιοθετούνται κατ' αρχή οι προβλέψεις του Ν. 3937/2011 για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Σε εφαρμογή αυτού, για την προστασία και διαχείριση των περιοχών της ΠΑΜΘ που ανήκουν στο Εθνικό Σύστημα Προστατευόμενων Περιοχών (ΕΣΠΠ) απαιτείται η έκδοση Προεδρικών Διαταγμάτων μετά την εκπόνηση Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών και η κατάρτιση Σχεδίων Διαχείρισης. Τα σχέδια διαχείρισης συνοδεύονται από σχέδια δράσης, στα οποία εξειδικεύονται τα αναγκαία μέτρα, δράσεις, έργα και προγράμματα, οι φάσεις, το κόστος, οι πηγές και οι φορείς χρηματοδότησής τους, καθώς και το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσής τους και οι φορείς εφαρμογής τους.

Η διοίκηση και διαχείριση των τεσσάρων Εθνικών Πάρκων της ΠΑΜΘ είναι αρμοδιότητα των οικείων Φορέων Διαχείρισης. Σύμφωνα με το νόμο, απαιτείται η ίδρυση «Διεύθυνσης Συντονισμού Προστατευόμενων Περιοχών» σε επίπεδο Αποκεντρωμένης Διοίκησης με αρμοδιότητα την εποπτεία και διαχείριση όλων των προστατευόμενων περιοχών που υπάγονται στη χωρική αρμοδιότητά της, το συντονισμό της φύλαξης από τα χωρικά αρμόδια σώματα ασφαλείας, καθώς και το σχεδιασμό και την εφαρμογή μέτρων και δράσεων διαχείρισης, έρευνας, προστασίας και ενημέρωσης.

Ειδικότερα για τις Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (ΕΖΔ) του δικτύου Natura 2000 θα πρέπει να καθοριστούν εθνικοί στόχοι διατήρησης των τύπων οικοτόπων και των ειδών (Οδηγία 92/43/ΕΟΚ) με στόχο την επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησής τους στο σύνολο της εξάπλωσής τους μέχρι το 2020. Προβλέπεται επίσης η διατύπωση στόχων διατήρησης για την επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων και των ειδών που απαντώνται σε κάθε μια περιοχή του δικτύου. Στις ΕΖΔ που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα Φορέων Διαχείρισης, ο συντονισμός των προγραμμάτων και η διαδικασία εκπόνησης των σχεδίων διαχείρισης ανήκει στην αρμοδιότητα των φορέων αυτών.

Στην Περιφέρεια ΑΜΘ υπάρχουν 34 περιοχές του δικτύου Natura 2000. Από αυτές, οι 16 είναι Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ), με συνολική έκταση 457.563,75 ha και οι 18 ΕΖΔ, με συνολική έκταση 175.802,1 ha, ενώ σε πολλές από τις περιοχές αυτές υπάρχουν επιφάνειες με αλληλοεπικάλυψη. Ο βασικός διαχωρισμός των περιοχών αυτών όσον αφορά στη διαχείρισή τους σχετίζεται με την ένταξη ή μη κάθε περιοχής σε κάποιο από τα τέσσερα θεσμοθετημένα Εθνικά Πάρκα της Περιφέρειας. Οι υπόλοιπες ΕΖΔ και ΖΕΠ, που βρίσκονται εκτός Εθνικών Πάρκων, ομαδοποιούνται με βάση γεωγραφικά κριτήρια ενώ η εφαρμογή του πλαισίου διαχείρισης και προστασίας τους θα οριστεί με βάση κεντρικές κατευθύνσεις σχεδιασμού των περιοχών αυτών. Κρίνεται σκόπιμη η ταξινόμησή τους με βάση προτεραιότητες εξαιτίας διαπιστωμένων φυσικών κινδύνων ή ανθρωπογενών πιέσεων.

Με βάση τα παραπάνω, για το σύνολο της ΠΑΜΘ διακρίνονται οι εξής ομαδοποιήσεις:

Εθνικό Πάρκο Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (ΕΠΑΜΘ)

Το (ΕΠΑΜΘ) εκτείνεται στην παράκτια ζώνη των ΠΕ Καβάλας, Ξάνθης και Ροδόπης σε σύνολο έξι (6) Δήμων. Περιλαμβάνονται τέσσερις (4) περιοχές του δικτύου Natura 2000:

- Δέλτα Νέστου και λιμνοθάλασσες Κεραμωτής - Ευρύτερη περιοχή και παράκτια ζώνη (GR1150010, ΕΖΔ), με έκταση 22484,63 ha.
- Δέλτα Νέστου και λιμνοθάλασσες Κεραμωτής και Νήσος Θασοπούλα (GR1150001, ΖΕΠ), με έκταση 14624,76 ha.
- Λίμνες Βιστωνίδα, Ισμαρίδα - Λιμνοθάλασσες Πόρτο Λάγος, Αλυκή Πτελέα, Ξηρολίμνη, Καρατζά (GR1130010, ΖΕΠ), με έκταση 18217,14 ha.
- Λίμνες και λιμνοθάλασσες της Θράκης - Ευρύτερη περιοχή και παράκτια ζώνη (GR1130009, ΕΖΔ), με έκταση 29455,98 ha.

Για το σύνολο του Εθνικού Πάρκου κρίνεται επιτακτική η έκδοση του προβλεπόμενου από την νομοθεσία προεδρικού διατάγματος, μετά από εκπόνηση ειδικής περιβαλλοντικής μελέτης καθώς και η θεσμοθέτηση διαχειριστικού σχεδίου.

Σημειώνεται ότι η περιοχή του ΕΠΑΜΘ εντάσσεται στο προτεινόμενο Τόξο Υγροβιοτόπων και Αρχαιολογικών Χώρων, περιλαμβάνει τον αρχαιολογικό χώρο διεθνούς σημασίας των Αβδήρων (αρχαία πόλη) και γειτνιάζει με τους, επίσης διεθνούς σημασίας, αρχαιολογικούς χώρους της Μαρώνειας (αρχαία πόλη) και της Μεσημβρίας - Ζώνης. Ο συντονισμός των παρεμβάσεων προστασίας και ανάδειξης των παραπάνω σημαντικών φυσικών και πολιτιστικών πόρων αποτελεί σημαντική προτεραιότητα στο πλαίσιο του σχετικού στόχου του προτύπου χωρικής ανάπτυξης της Περιφέρειας ΑΜΘ και χρειάζεται να προωθηθεί μέσω συστηματικής συνεργασίας του Φορέα Διαχείρισης του Εθνικού Πάρκου και των αρμόδιων αρχαιολογικών υπηρεσιών.

Εθνικό Υγροτοπικό Πάρκο Δέλτα Έβρου

Περιλαμβάνονται δύο (2) περιοχές του δικτύου Natura 2000 στην ΠΕ Έβρου:

- Δέλτα Έβρου (GR1110006, ΖΕΠ), με έκταση 12557,92 ha.
- Δέλτα Έβρου και Δυτικός Βραχιάνας (GR1110007, ΕΖΔ), με έκταση 9857,56 ha.

Απαιτείται άμεση εφαρμογή του σχεδίου διαχείρισης για το σύνολο της περιοχής.

Εθνικό Πάρκο Οροσειράς Ροδόπης (ΕΠΟΡ)

Στο ΕΠΟΡ περιλαμβάνονται πέντε (5) περιοχές του δικτύου Natura 2000 στην ΠΕ Δράμας και μικρή περιοχή στην ΠΕ Ξάνθης:

- Δάσος Φρακτού (GR1140001 ΕΖΔ), με έκταση 1090,05 ha.
- Ροδόπη (Σημύδα) (GR1140002 ΕΖΔ), με έκταση 6715,45 ha.
- Περιοχή Ελατιά, Πύραμις Κούτρα (GR1140003 ΕΖΔ), με έκταση 7447,1 ha.
- Κεντρική Ροδόπη και Κοιλάδα Νέστου (GR1140008 ΖΕΠ), με έκταση 105948,3 ha.
- Όρος Χαϊντού - Κούλα και γύρω κορφές (GR1120003 ΕΖΔ), με έκταση 3491,99 ha.

Για το σύνολο του ΕΠΟΡ κρίνεται επιτακτική η έκδοση του προβλεπόμενου από την νομοθεσία προεδρικού διατάγματος, μετά από εκπόνηση ειδικής περιβαλλοντικής μελέτης καθώς και η θεσμοθέτηση διαχειριστικού σχεδίου.

Εθνικό Πάρκο Δάσους Δαδιάς - Λευκίμης - Σουφλίου

Περιλαμβάνονται δύο (2) περιοχές του δικτύου Natura 2000 στην ΠΕ Έβρου:

- Δάσος Δαδιάς - Σουφλί (GR1110002, ΖΕΠ), με έκταση 41.111,58 ha.
- Βουνά Έβρου (GR1110005, ΕΖΔ), με έκταση 42.372,5 ha.

Απαιτείται άμεση εφαρμογή και υλοποίηση του σχεδίου διαχείρισης για το σύνολο της περιοχής.

Υπόλοιπες ΕΖΔ και ΖΕΠ εκτός Εθνικών Πάρκων

Διακρίνονται οι εξής ομαδοποιήσεις περιοχών:

Περιοχές που βρίσκονται στην Περιοχή Αιολικής Προτεραιότητας (ΠΑΠ) 1 του Ειδικού Πλαισίου για τις ΑΠΕ, των ΠΕ Έβρου και Ροδόπης:

- Τρεις Βρύσες (GR1110003, ΕΖΔ), 9912,62 ha (ΠΕ Έβρου).
- Νότιο Δασικό Σύμπλεγμα Έβρου (GR1110009, ΖΕΠ), 29275,36 ha (ΠΕ Έβρου).
- Ορεινός Έβρος - Κοιλάδα Δέρειου (GR1110010, ΖΕΠ), 48907,49 ha (ΠΕ Έβρου).
- Κοιλάδα Φιλιούρι (GR1130011, ΖΕΠ), 37565,9 ha (ΠΕ Ροδόπης).

Αποτελούν γειτονικές περιοχές (κυρίως ΖΕΠ) που συνδέονται με την ύπαρξη της θεσμοθετημένης ΠΑΠ του ΕΠ για τις ΑΠΕ στο νότιο τμήμα της ΠΕ Έβρου και στο βορειοανατολικό τμήμα της ΠΕ Ροδόπης. Το αυξημένο ενδιαφέρον που παρουσιάζεται για την ανάπτυξη αιολικών πάρκων στην ευρύτερη περιοχή και οι απειλές εξαιτίας της λειτουργίας των αιολικών για σημαντικό αριθμό ειδών ορνιθοπανίδας καθιστούν απαραίτητη την εκπόνηση ενιαίου διαχειριστικού σχεδίου για την περιοχή. Η αναγκαιότητα αυτή προκύπτει ιδίως από τα αποτελέσματα ερευνών στην περιοχή όπου διαπιστώνεται αυξημένος αριθμός θανάτων ειδών ορνιθοπανίδας εξαιτίας πρόσκρουσης σε ανεμογεννήτριες, καθώς και από την προοπτική κατασκευής νέων αιολικών πάρκων.

Περιοχές του ποταμού Κομψάτου, υδρολογική λεκάνη Βιστωνίδας (ΠΕ Ροδόπης):

- Ποταμός Κομψάτος (Νέα Κοίτη) (GR1130007, ΕΖΔ) 423,65 ha.
- Κοιλάδα Κομψάτου (GR1130012 ΖΕΠ) 16600,86 ha.

Η εκπόνηση σχεδίων διαχείρισης κρίνεται απαραίτητη καθότι οι περιοχές αυτές βρίσκονται στο βόρειο τμήμα της λιμνοθάλασσας Βιστωνίδας, η οποία σύμφωνα με

εκτιμήσεις απειλείται εξαιτίας των προσχώσεων και άλλων φυσικών και ανθρωπογενών κινδύνων. Η εκπόνηση σχεδίου διαχείρισης εντάσσεται στη γενικότερη αναγκαιότητα για τη διαχείριση της περιοχής σε επίπεδο λεκάνης απορροής της λιμνοθάλασσας. Η εφαρμογή κατάλληλων διαχειριστικών μέτρων στο κύριο σύστημα του ποταμού που καταλήγει στη λιμνοθάλασσα θα συμβάλει σε σημαντικό βαθμό στη συνολική αντιμετώπιση της υποβάθμισης των οικοσυστημάτων.

Περιοχές της νήσου Θάσου:

- Όρμος Ποταμιάς - Ακρ. Πύργος ως Ν. Γραμβούσσα (GR1150008, ΕΖΔ) 357,89 ha.
- Θάσος (Όρος Υψάριο και Παράκτια Ζώνη) και Νησίδες Κοίνυρα, Ξηρονήσι (GR1150012, ΖΕΠ) 17592,29 ha.

Η εκπόνηση διαχειριστικού σχεδίου για τις δύο περιοχές της νήσου Θάσου κρίνεται απαραίτητη εξαιτίας των ανθρωπογενών πιέσεων και κυρίως της τουριστικής ανάπτυξης στην παράκτια ζώνη και των λατομικών δραστηριοτήτων στο εσωτερικό της νήσου. Επιπρόσθετα, προκύπτει η ανάγκη διαχείριση των δασικών οικοσυστημάτων εξαιτίας παλαιότερων προβλημάτων υποβάθμισης τους (π.χ. πυρκαγιές). Σημειώνεται ότι η περιοχή περιλαμβάνει επίσης τον αρχαιολογικό χώρο διεθνούς σημασίας της Θάσου (αρχαία πόλη και λιμάνι), γεγονός που υπογραμμίζει τη σημασία συντονισμού των παρεμβάσεων μεταξύ των αρμόδιων φορέων για την από κοινού ανάδειξη των φυσικών και πολιτιστικών πόρων της περιοχής.

Όρος Φαλακρό (ΠΕ Δράμας):

- Κορυφές Όρους Φαλακρό (GR1140004, ΕΖΔ) 9845,62 ha.
- Όρος Φαλακρό (GR1140009, ΖΕΠ) 25484,44 ha.

Αφορά τις δύο περιοχές που καλύπτουν το όρος Φαλακρό στην ΠΕ Δράμας. Η εκπόνηση σχεδίου Διαχείρισης κρίνεται απαραίτητη εξαιτίας της ύπαρξης υποβαθμισμένων οικοσυστημάτων και των ανθρωπογενών πιέσεων (βόσκηση, λατομικές δραστηριότητες, χειμερινός τουρισμός).

Περιοχές Στενών Νέστου (ΠΕ Ξάνθης):

- Στενά Νέστου (GR1120004, ΖΕΠ), 8752,99 ha.
- Αισθητικό Δάσος Νέστου (GR1120005, ΕΖΔ), 2335,86 ha.

Τα στενά του Νέστου αποτελούν αξιόλογη περιοχή οικολογικού ενδιαφέροντος και μοναδικό τοπίο για το σύνολο της Περιφέρειας που ωστόσο βρίσκεται εκτός των δύο μεγάλων Εθνικών Πάρκων, Οροσειράς Ροδόπης (βόρεια) και Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης (νότια), επομένως δεν εντάσσεται στα διαχειριστικά σχέδια των δύο περιοχών. Η περιοχή αποτελεί σημαντικό πόλο έλξης επισκεπτών ενώ απαιτούνται δράσεις διαχείρισης για την προστασία του τοπίου και των οικοσυστημάτων.

Όρος Παγγαίο (ΠΕ Καβάλας):

- Κορυφές Όρους Παγγαίο (GR1150005, ΕΖΔ) 10345,47 ha.
- Όρος Παγγαίο και νότιες υπώρειες του (GR1150011, ΖΕΠ) 24384 ha.

Περιλαμβάνει περιοχές του όρους Παγγαίου, τμήμα των οποίων ανήκει στην ΠΕ Σερρών της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας. Οι πιέσεις στην περιοχή εντοπίζονται κυρίως από τις εξορυκτικές δραστηριότητες ενώ απαιτείται προσαρμογή της δασικής διαχείρισης του ορεινού χώρου στις απαιτήσεις διαχείρισης των προστατευόμενων οικοσυστημάτων και ενδιαίτημάτων.

Περιοχές της νήσου Σαμοθράκης:

- Φεγγάρι Σαμοθράκης, Ανατολικές Ακτές, Βραχονησίδα Ζουράφα και θαλάσσια ζώνη (GR1110004, ΕΖΔ), 16437,74 ha.
- Σαμοθράκη: Όρος Φεγγάρι και παράκτια ζώνη (GR1110012, ΖΕΠ), 21021,87 ha.

Δεν παρατηρούνται ιδιαίτερες πιέσεις, πέρα από τη βόσκηση και, δευτερευόντως, τον τουρισμό. Η εκπόνηση σχεδίου διαχείρισης αποσκοπεί στον εντοπισμό των ευαίσθητων περιοχών και στη διατύπωση των σχετικών μέτρων πρόληψης. Σημειώνεται ότι στο νησί βρίσκεται ο αρχαιολογικός χώρος διεθνούς σημασίας της Σαμοθράκης (Ιερό των μεγάλων Θεών και κέντρο λατρείας), γεγονός που υπογραμμίζει τη σημασία συντονισμού των παρεμβάσεων μεταξύ των αρμόδιων φορέων για την από κοινού ανάδειξη των φυσικών και πολιτιστικών πόρων της περιοχής.

Άλλες μεμονωμένες περιοχές:

Περιλαμβάνει τις υπόλοιπες περιοχές που εκτείνονται σε διάφορα μέρη της Περιφέρειας και ενδέχεται να δέχονται πιέσεις, να αντιμετωπίζουν κινδύνους από φυσικές καταστροφές ή να αποτελούν αξιόλογα τοπία και φυσικούς σχηματισμούς που χρήζουν διαφύλαξης. Οι περιοχές αυτές είναι:

- Παραποτάμιο δάσος βόρειου Έβρου και Άρδα (GR1110008, ΖΕΠ), 25931,73 ha (ΠΕ Έβρου).
- Κοιλάδα Ερυθροπόταμου: Ασβεστάδες, Κουφόβουνο, Βρυσικά (GR1110011, ΖΕΠ), 9587,12 ha (ΠΕ Έβρου).
- Ποταμός Φιλιουρής (GR1130006, ΕΖΔ), 2058,44 ha (ΠΕ Ροδόπης).
- Μαρώνεια - Σπήλαιο (GR1130008, ΕΖΔ), 1,31 ha (ΠΕ Ροδόπης), που αποτελεί επίσης και σημαντικό αρχαιολογικό χώρο.
- Κόλπος Παλαιού - Όρμος Ελευθερών (GR1150009, ΕΖΔ), 1168,27 ha (ΠΕ Καβάλας).

Στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζεται η ομαδοποίηση των ΕΖΔ και ΖΕΠ της Περιφέρειας ΑΜΘ, με στόχο τη διατύπωση κοινού πλαισίου προστασίας και διαχείρισης.

Πίνακας 10: Ομαδοποίηση ΕΖΔ και ΖΕΠ της ΠΑΜΘ με στόχο τη διαχείρισή τους				
ΠΕ	Κωδικός	Κατηγορία	Όνομασία	Έκταση (ha)
1. Εθνικό Πάρκο Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (ΕΠΑΜΘ)				
ΡΟΔΟΠΗΣ	GR1130009	ΕΖΔ	ΛΙΜΝΕΣ & ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΕΣ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ-ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΖΩΝΗ	29455,98
ΡΟΔΟΠΗΣ	GR1130010	ΖΕΠ	ΛΙΜΝΕΣ ΒΙΣΤΟΝΙΣ, ΙΣΜΑΡΙΣ-ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΕΣ ΠΟΡΤΟ ΛΑΓΟΣ, ΑΛΥΚΗ ΠΤΕΛΕΑ, ΞΗΡΟΛΙΜΝΗ, ΚΑΡΑΤΖΑ	18217,14
ΚΑΒΑΛΑΣ	GR1150001	ΖΕΠ	ΔΕΛΤΑ ΝΕΣΤΟΥ ΚΑΙ ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΕΣ ΚΕΡΑΜΩΤΗΣ ΚΑΙ ΝΗΣΟΣ ΘΑΖΟΠΟΥΛΑ	14624,76
ΚΑΒΑΛΑΣ	GR1150010	ΕΖΔ	ΔΕΛΤΑ ΝΕΣΤΟΥ & ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΕΣ ΚΕΡΑΜΩΤΗΣ-ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΖΩΝΗ	22484,63
2. Εθνικό Πάρκο Οροσειράς Ροδόπης (ΕΠΟΡ)				
ΔΡΑΜΑΣ	GR1140001	ΕΖΔ	ΔΑΣΟΣ ΦΡΑΚΤΟΥ	1090,05

Πίνακας 10: Ομαδοποίηση ΕΖΔ και ΖΕΠ της ΠΑΜΘ με στόχο τη διαχείρισή τους				
ΔΡΑΜΑΣ	GR1140002	ΕΖΔ	ΡΟΔΟΠΗ (ΣΗΜΥΔΑ)	6715,45
ΔΡΑΜΑΣ	GR1140003	ΕΖΔ	ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΛΑΤΙΑ, ΠΥΡΑΜΙΣ ΚΟΥΤΡΑ	7447,10
ΔΡΑΜΑΣ	GR1140008	ΖΕΠ	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΡΟΔΟΠΗ ΚΑΙ ΚΟΙΛΑΔΑ ΝΕΣΤΟΥ	105948,3
ΞΑΝΘΗΣ	GR1120003	ΕΖΔ	ΟΡΟΣ ΧΑΪΝΤΟΥ-ΚΟΥΛΑ & ΓΥΡΩ ΚΟΥΡΥΦΕΣ	3491,99
3. Εθνικό Υγροτοπικό Πάρκο Δέλτα Έβρου				
ΕΒΡΟΥ	GR1110006	ΖΕΠ	ΔΕΛΤΑ ΕΒΡΟΥ	12557,92
ΕΒΡΟΥ	GR1110007	ΕΖΔ	ΔΕΛΤΑ ΕΒΡΟΥ ΚΑΙ ΔΥΤΙΚΟΣ ΒΡΑΧΙΩΝΑΣ	9857,56
4. Εθνικό Πάρκο Δάσους Δαδιάς - Λευκίμμης - Σουφλίου				
ΕΒΡΟΥ	GR1110002	ΖΕΠ	ΔΑΣΟΣ ΔΑΔΙΑΣ-ΣΟΥΦΛΙ	41111,58
ΕΒΡΟΥ	GR1110005	ΕΖΔ	ΒΟΥΝΑ ΕΒΡΟΥ	42372,50
5.1 Περιοχές που βρίσκονται στην ΠΑΠ Έβρου - Ροδόπης				
ΕΒΡΟΥ	GR1110003	ΕΖΔ	ΤΡΕΙΣ ΒΥΣΣΕΣ	9912,62
ΕΒΡΟΥ	GR1110010	ΖΕΠ	ΟΡΕΙΝΟΣ ΕΒΡΟΣ – ΚΟΙΛΑΔΑ ΔΕΡΕΙΟΥ	48907,49
ΕΒΡΟΥ	GR1110009	ΖΕΠ	ΝΟΤΙΟ ΔΑΣΙΚΟ ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ ΕΒΡΟΥ	29275,36
ΡΟΔΟΠΗΣ	GR1130011	ΖΕΠ	ΚΟΙΛΑΔΑ ΦΙΛΙΟΥΡΙ	37565,90
5.2 Περιοχές του ποταμού Κομψατού (υδρολογική λεκάνη Βιστωνίδα)				
ΡΟΔΟΠΗΣ	GR1130007	ΕΖΔ	ΠΟΤΑΜΟΣ ΚΟΜΨΑΤΟΣ (ΝΕΑ ΚΟΙΤΗ)	423,65
ΡΟΔΟΠΗΣ	GR1130012	ΖΕΠ	ΚΟΙΛΑΔΑ ΚΟΜΨΑΤΟΥ	16600,86
5.3 Περιοχές της νήσου Θάσου				
ΚΑΒΑΛΑΣ	GR1150008	ΕΖΔ	ΟΡΜΟΣ ΠΟΤΑΜΙΑΣ-ΑΚΡ. ΠΥΡΓΟΣ ΕΩΣ Ν. ΓΡΑΜΒΟΥΣΣΑ	357,89
ΚΑΒΑΛΑΣ	GR1150012	ΖΕΠ	ΘΑΣΟΣ (ΟΡΟΣ ΥΨΑΡΙΟ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΖΩΝΗ) ΚΑΙ ΝΗΣΙΔΕΣ ΚΟΙΝΥΡΑ, ΞΗΡΟΝΗΣΙ	17592,29
5.4 Όρος Φαλακρό				
ΔΡΑΜΑΣ	GR1140004	ΕΖΔ	ΚΟΥΡΥΦΕΣ ΟΡΟΥΣ ΦΑΛΑΚΡΟ	9845,62
ΔΡΑΜΑΣ	GR1140009	ΖΕΠ	ΟΡΟΣ ΦΑΛΑΚΡΟ	25484,44
Περιοχές Στενών Νέστου				
ΞΑΝΘΗΣ	GR1120004	ΖΕΠ	ΣΤΕΝΑ ΝΕΣΤΟΥ	8752,99
ΞΑΝΘΗΣ	GR1120005	ΕΖΔ	ΑΙΣΘΗΤΙΚΟ ΔΑΣΟΣ ΝΕΣΤΟΥ	2335,86
5.5 Περιοχές Στενών Νέστου				
ΞΑΝΘΗΣ	GR1120004	ΖΕΠ	ΣΤΕΝΑ ΝΕΣΤΟΥ	8752,99
ΞΑΝΘΗΣ	GR1120005	ΕΖΔ	ΑΙΣΘΗΤΙΚΟ ΔΑΣΟΣ ΝΕΣΤΟΥ	2335,86
5.6 Όρος Παγγαίο				
ΚΑΒΑΛΑΣ	GR1150005	ΕΖΔ	ΚΟΥΡΥΦΕΣ ΟΡΟΥΣ ΠΑΓΓΑΙΟ	10345,47
ΚΑΒΑΛΑΣ	GR1150011	ΖΕΠ	ΟΡΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟ ΚΑΙ ΝΟΤΙΕΣ ΥΠΩΡΕΙΕΣ ΤΟΥ	24384,00
5.7 Περιοχές της νήσου Σαμοθράκης				
ΕΒΡΟΥ	GR1110004	ΕΖΔ	ΦΕΓΓΑΡΙ ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ, ΑΝΑΤΟΛΙΚΕΣ ΑΚΤΕΣ, ΒΡΑΧΟΝΗΣΙΔΑ ΖΟΥΡΑΦΑ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ	16437,74
ΕΒΡΟΥ	GR1110012	ΖΕΠ	ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ: ΟΡΟΣ ΦΕΓΓΑΡΙ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΖΩΝΗ	21021,87
5.8 Άλλες μεμονωμένες περιοχές				
ΕΒΡΟΥ	GR1110008	ΖΕΠ	ΠΑΡΑΠΟΤΑΜΙΟ ΔΑΣΟΣ ΒΟΡΕΙΟΥ	25931,73

Πίνακας 10: Ομαδοποίηση ΕΖΔ και ΖΕΠ της ΠΑΜΘ με στόχο τη διαχείρισή τους				
			ΕΒΡΟΥ ΚΑΙ ΑΡΔΑ	
ΕΒΡΟΥ	GR1110011	ΖΕΠ	ΚΟΙΛΑΔΑ ΕΡΥΘΡΟΠΟΤΑΜΟΥ: ΑΣΒΕΣΤΑΔΕΣ, ΚΟΥΦΟΒΟΥΝΟ, ΒΡΥΣΙΚΑ	9587,12
ΡΟΔΟΠΗΣ	GR1130006	ΕΖΔ	ΠΟΤΑΜΟΣ ΦΙΛΙΟΥΡΗΣ	2058,44
ΡΟΔΟΠΗΣ	GR1130008	ΕΖΔ	ΜΑΡΩΝΕΙΑ-ΣΠΗΛΛΑΙΟ	1,31
ΚΑΒΑΛΑΣ	GR1150009	ΕΖΔ	ΚΟΛΠΟΣ ΠΑΛΑΙΟΥ - ΟΡΜΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ	1168,27

Εκτός από τις περιοχές που προαναφέρθηκαν υπάρχουν και ορισμένες ΖΕΠ και ΕΖΔ που καταγράφονται στην ΠΕ Σερρών της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας και περιλαμβάνονται κατά ένα μέρος στην ΠΑΜΘ. Οι περιοχές αυτές είναι οι:

- Εκβολές Πόταμου Στρυμόνα (GR1260002, ΖΕΠ - ΕΖΔ) - τμήμα ανήκει στην ΠΕ Καβάλας,
- Κορυφές Όρους Μενοίκιον - Όρος Κούσκουρας - Ύψωμα (GR1260004, ΕΖΔ) - τμήμα ανήκει στην ΠΕ Δράμας,
- Κορυφές Όρους Όρβηλος (GR1260005, ΕΖΔ) - τμήμα ανήκει στην ΠΕ Δράμας,
- Κοιλάδα Τιμίου Προδρόμου - Μενοίκιον (GR1260009, ΖΕΠ) - τμήμα ανήκει στην ΠΕ Δράμας.

Εκτός από τις ΖΕΠ και ΕΖΔ, στις περιοχές προστασίας οικοτόπων και ειδών εντάσσονται και τα Καταφύγια Άγριας Ζωής (ΚΑΖ), τα οποία καταλαμβάνουν συνολική έκταση περίπου 1,5 εκατ. στρ. και ανέρχονται συνολικά σε 51. Απαιτείται η εκπόνηση ειδικών μελετών διαχείρισης που εγκρίνονται από τον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης εάν κριθεί απαραίτητο με έργα π.χ. αναβάθμισης και αποκατάστασης υδροτοπικών εκτάσεων, δημιουργία ζωνών φυσικής βλάστησης, κ.ά.

2. ΣΧΕΔΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΗΣ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑΣ

Η κτηνοτροφία αποτελεί δραστηριότητα που μπορεί να επιδρά άμεσα στα προστατευτέα αντικείμενα και είναι απαραίτητο να ενσωματώνεται στην ολοκληρωμένη διαχείριση κάθε προστατευόμενης περιοχής. Μια από τις κατηγορίες μέτρων διαχείρισης αφορά τα μέτρα για τη ρύθμιση της άσκησης της βόσκησης, για τη διατύπωση των οποίων είναι συνήθως απαραίτητη η εκπόνηση ειδικών μελετών. Σε περιοχές που εντάσσονται εντός ΖΕΠ ή/και ΕΖΔ, τα μέτρα διαχείρισης της βόσκησης θα πρέπει να εντάσσονται στα Σχέδια Διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών.

3. ΕΙΔΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΑΛΛΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

Μικροί υγρότοποι

Οι μικροί υγρότοποι που βρίσκονται στο νησιωτικό ή ηπειρωτικό τμήμα και έχουν επιφάνεια έως ογδόντα (80) στρέμματα θα πρέπει να προστατεύονται σύμφωνα με τις διατάξεις της περιβαλλοντικής νομοθεσίας (άρθρο 13 Ν. 3937/2011). Καταρχήν απαιτείται να γίνει απογραφή και οριοθέτηση των ηπειρωτικών υγροτόπων της Περιφέρειας ΑΜΘ. Επιπλέον, προτείνεται η εκπόνηση μελετών για την αποκατάσταση υγροτόπων της ΠΑΜΘ που αντιμετωπίζουν προβλήματα υποβάθμισης όπως επιχωμάτωση / μπαζώματα, δόμηση, διάνοιξη δρόμων, κ.ά. Περαιτέρω, όλοι οι φυσικοί και τεχνητοί υγρότοποι (περιοχές που έχουν αποκτήσει υδροτοπικές λειτουργίες) θα πρέπει να εντάσσονται στα οικεία ΓΠΣ / ΣΧΟΟΑΠ ως Περιοχές Ειδικής

Προστασίας (ΠΕΠ) και να καθορίζονται ήπιες δραστηριότητες, με στόχο την προστασία τους από ενέργειες υποβάθμισης. Σε κάθε περίπτωση, η φύλαξη των υγροτόπων θα πρέπει να αποτελεί αρμοδιότητα των οικείων τοπικών αρχών.

Επίσης απαιτείται η απογραφή των υγροτόπων με επιφάνεια μεγαλύτερη των 80 στρεμμάτων και η απαγόρευση της άμεσης ή έμμεσης αποστράγγισης και της μερικής ή ολικής επιχωμάτωσής τους σε περίπτωση που αυτοί δεν εντάσσονται σε καθεστώδες προστασίας. Τέλος, απαιτείται η οριοθέτηση της «κρίσιμης παράκτιας ζώνης», των χρήσεων γης και των όρων και περιορισμών δόμησης (άρθρο 20 Ν. 3937/2011).

Ανάδειξη Περιβαλλοντικού Πάρκου Παραποτάμιου Δάσους Νέστου

Στο πλαίσιο της ανάδειξης του παραποτάμιου δάσους του Νέστου, διατηρείται η πρόταση (Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις στο περιβαλλοντικό πάρκο του ποταμού Νέστου, 2011) για δημιουργία δύο περιβαλλοντικών πάρκων στην παρόχθια ζώνη του ποταμού και εντάσσεται στο προτεινόμενο «Τόξο του Νέστου».

Τα δύο περιβαλλοντικά πάρκα προβλέπεται να δημιουργηθούν σε επιλεγμένες εκτάσεις εκατέρωθεν της κοίτης του ποταμού Νέστου και θα αποτελούν προσομοίωση του παραποτάμιου δάσους, περιλαμβάνοντας όλους τους τύπους οικοτόπων που αναπτύσσονται στο φυσικό δάσος, αλλά και τύπους βλάστησης που εμφανίστηκαν στην περιοχή μετά τις διαδοχικές εκχερσώσεις. Στόχος είναι η δημιουργία οργανωμένων υπαίθριων εργαστηρίων εκπαίδευσης και ψυχαγωγίας, όπου ο επισκέπτης θα έχει τη δυνατότητα να έρθει σε άμεση επαφή με όλα τα είδη δένδρων, θάμνων και αναρριχητικών φυτών που αναπτύσσονται στο φυσικό παραποτάμιο δάσος, αλλά και με τύπους βλάστησης που υπήρχαν στο δάσος και σήμερα έχουν εξαφανισθεί.

Το πάρκο της δυτικής όχθης προτείνεται σε έκταση 150 στρεμμάτων, νότια της Χρυσούπολης, στην κοίτη του Νέστου. Το αντίστοιχο περιβαλλοντικό πάρκο της ανατολικής όχθης θα καλύπτει περίπου 450 στρέμματα σε περιοχή κοντά στο Εράσμιο και σε άμεση γειτνίαση με το Κέντρο Υποδοχής Επισκεπτών και θα διακρίνεται σε τρεις μεγάλες χωρικές ενότητες: χώρο υποδοχής - εξυπηρέτησης επισκεπτών και υποδομών ερμηνείας περιβάλλοντος, βοτανικό κήπο και χώρο προσομοίωσης του φυσικού παραποτάμιου δάσους. Για την κατασκευή των δύο προτεινόμενων περιβαλλοντικών πάρκων έχουν εκπονηθεί σχετικές μελέτες καθώς και μεγάλο μέρος των υποδομών.

Εξαιτίας της μοναδικότητας του παραποτάμιου δάσους (σε επίπεδο χώρας) και της γειτνίασης αυτού με άλλες αξιόλογες περιοχές του Εθνικού Πάρκου ΑΜΘ, απαιτείται η ολοκλήρωση των απαιτούμενων έργων (και ειδικά στο περιβαλλοντικό πάρκο της ανατολικής όχθης) και η ανάδειξη και αξιοποίηση της περιοχής με στόχο την περιβαλλοντική εκπαίδευση και την αναψυχή.

Οικοτουριστικό Camping στο Φανάρι Κομοτηνής

Το camping στο Φανάρι του Δήμου Κομοτηνής κατασκευάστηκε από τον ΕΟΤ με αξιόλογες κτιριακές υποδομές, στο ύψος του μοντέρνου κινήματος. Λειτουργήσε από το 1972 μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του '90 εξυπηρετώντας κυρίως αλλοδαπούς τουρίστες. Σήμερα βρίσκεται σε φθίνουσα πορεία, φιλοξενώντας κατασκηνωτές της περιοχής Ξάνθης - Ροδόπης. Η περιοχή εντάσσεται στο Εθνικό Πάρκο ΑΜΘ, γειτονεύει με τη λίμνη Βιστωνίδα και εφάπτεται στη λιμνοθάλασσα Ξηρολίμνη (Α' ζώνη προστασίας). Η προσέλκυση τουριστικής δραστηριότητας στη συγκεκριμένη περιοχή θα πρέπει να συνδέεται με την προστασία και ανάδειξη της φύσης, την περιβαλλοντική εκπαίδευση και την αειφορική χρήση των φυσικών πόρων, λόγω του ιδιαίτερου υγροτοπικού χαρακτήρα και φυσικού κάλλους της ευρύτερης περιοχής. Η

παράμετρος αυτή θεωρείται ως προστιθέμενη αξία και γι' αυτό προτείνεται ο επανασχεδιασμός της κατασκήνωσης ως eco-camping. Επιπλέον θα πρέπει να συνυπολογιστεί η ύπαρξη του αξιόλογου κτιριακού συγκροτήματος της κατασκήνωσης, με χαρακτηριστικά στοιχεία μοντερνισμού. Η διατήρηση και ανάδειξη του αποτελεί μια επιπλέον περιβαλλοντική παράμετρο και μάλιστα με την πλέον σύγχρονη έννοια του βιοκλιματικού σχεδιασμού. Προτείνεται η υλοποίηση των απαιτούμενων παρεμβάσεων με σκοπό τη λειτουργική ένταξη της περιοχής στο Εθνικό Πάρκο ΑΜΘ και την επαναλειτουργία των εγκαταστάσεων ως eco camping, στοιχείο καθοριστικής σημασίας για την προσέλκυση επισκεπτών.

Άρθρο 20: Κατευθύνσεις για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς

Στο πλαίσιο του ΠΠΧΣΑΑ οι πόροι του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος συνδυάζονται σε ενιαία δίκτυα χωρικών ενότητων σημαντικής προτεραιότητας, ανάδειξης και προστασίας, που εμπεριέχουν αρχαιολογικούς και ιστορικούς χώρους, μνημεία, σύνολα και τοπία, παρέχοντας παράλληλα συνδέσεις με τη σύγχρονη κοινωνική, πολιτιστική, οικονομική και παραγωγική δραστηριότητα. Στόχος είναι η εφαρμογή προγράμματος στοχευμένων χωρικών δράσεων, οι οποίες θα προστατεύουν, ενεργοποιούν και αναδεικνύουν τις οργανικές διασυνδέσεις φυσικού περιβάλλοντος, ιστορίας και πολιτισμού, τοπίου, παραγωγικών δραστηριοτήτων και οικιστικού δικτύου.

Ως γενικές αρχές διαχείρισης της πολιτιστικής κληρονομιάς της ΠΑΜΘ ορίζονται:

- Ολοκληρωμένη ανάπτυξη των πολιτιστικών πόρων που βασίζεται σε ενδογενείς παράγοντες, συνδέεται με την κοινωνικο-οικονομική ζωή κάθε τόπου, αποτελεί πηγή απασχόλησης και συμβάλλει στην άνοδο του επιπέδου διαβίωσης.
- Ενίσχυση και δημιουργία διακρατικών, διαπεριφερειακών, διαδημοτικών δικτύων και ένταξη σε εθνικά και διεθνή δίκτυα.
- Δημιουργία δικτύων που συνδέουν φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους, αρχαιολογικούς και ιστορικούς χώρους, τα οικιστικά κέντρα, τους κυκλοφοριακούς άξονες, με συνδέσεις με τη σύγχρονη κοινωνική, πολιτιστική, οικονομική και παραγωγική δραστηριότητα.
- Ισόρροπη γεωγραφική κατανομή στο χώρο.
- Σύνδεση πολιτισμού με τον τουρισμό, ιδιαίτερα με τις ήπιες μορφές του (οικοτουρισμός, αγροτουρισμός, αρχαιολογικός τουρισμός), και ένταξη πολιτιστικών δικτύων σε τουριστικά προγράμματα –ο πολιτισμός ως αναπτυξιακός πόρος.
- Σύνδεση του πολιτισμού με την εκπαίδευση (εκπαιδευτικά προγράμματα, βιβλιοθήκες, πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση) και κυρίως με το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης.
- Σύνδεση του πολιτισμού με τις νέες τεχνολογίες, ανάπτυξη ψηφιακών πολιτιστικών προϊόντων και εφαρμογών.
- Ανάδειξη της πολιτισμικής ποικιλομορφίας μέσω της ένταξης θρησκευτικών κοινωνικών ομάδων της Δυτικής Θράκης.

Για την επίτευξη των παραπάνω αρχών, δίδονται οι ακόλουθες κατευθύνσεις:

1. Ανάδειξη και ενδυνάμωση της ιδιαίτερης πολιτισμικής ταυτότητας και της πολιτιστικής κληρονομιάς της Περιφέρειας

- Όσον αφορά στους αρχαιολογικούς χώρους, τα μεμονωμένα μνημεία και σύνολα:
 - Συνέχεια της πολιτικής για τον χαρακτηρισμό, την προστασία και την οριοθέτηση αρχαιολογικών χώρων και συνόλων και του ανασκαφικού έργου,
 - Ανάδειξη μέσω ολοκληρωμένων εργασιών αναστήλωσης, διαμόρφωσης προσβάσεων και προώθησης της ελκυστικότητας,
 - Απόδοση με ήπιους τρόπους σε πολιτιστικές και εκπαιδευτικές δραστηριότητες,
 - Ισχυρότερη μέριμνα για τα μεσαιωνικά και νεώτερα μνημεία, τα ιδιωτικά μνημεία και τον σύγχρονο πολιτισμό,
 - Συνέχεια της πολιτικής για την προστασία και ανάδειξη αξιόλογων οικιστικών συνόλων, μέσω αναπλάσεων του οικιστικού περιβάλλοντος και ανάδειξης της παραδοσιακής και νεότερης αρχιτεκτονικής κληρονομιάς.
- Όσον αφορά στους μουσειακούς χώρους:
 - Συνέχεια της αναβάθμισης της κτιριακής υποδομής και λειτουργίας μουσείων με ταυτόχρονη έμφαση στον κοινωνικό, εκπαιδευτικό και ψυχαγωγικό τους ρόλο,
 - Αναβάθμιση μόνιμων και περιοδικών εκθέσεων και υλικοτεχνικής υποδομής,
 - Διερεύνηση ίδρυσης νέων μουσειακών χώρων με επανάχρηση κτιριακού αποθέματος (βιομηχανικού, οχυρώσεων κ.ά.).
- Όσον αφορά στις υπόλοιπες πολιτισμικές δραστηριότητες:
 - Στήριξη και ενίσχυση της πρωτογενούς πολιτιστικής και καλλιτεχνικής παραγωγής, αλλά και της ερασιτεχνικής δημιουργίας και προσέλκυση καλλιτεχνών και καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων,
 - Εκπόνηση σχεδίων δράσης και θέσπιση οικονομικών κινήτρων για τη διαφύλαξη και αξιοποίηση των τοπικών πολιτισμικών παραδόσεων / πολιτιστικής κληρονομιάς, αλλά και την ανάπτυξη της σύγχρονης τέχνης,
 - Δικτύωση μεγάλων πολιτιστικών και καλλιτεχνικών εκδηλώσεων με διεθνή και εθνική εμβέλεια (Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας, Φεστιβάλ Φιλίππων και Θάσου, Καρναβάλι και Γιορτές Παλιάς Πόλης Ξάνθης, Φεστιβάλ Μαρώνειας - Σαπών, Συνάντηση Νέων Άρδα).
 - Δημιουργία διαδρομών πολιτισμικής διαχρονικότητας.

2. Αναβάθμιση των υπηρεσιών στον τομέα του πολιτισμού

- Δημιουργία Διεύθυνσης Πολιτισμού - Τουρισμού στην Περιφέρεια, με τμήματα στις Περιφερειακές Ενότητες, για να επιτευχθεί η διασύνδεση Πολιτισμού - Τουρισμού (σύμφωνα και με το ΠΕΠ, 2012),
- Δημιουργία Μητρώου Πολιτιστικών Φορέων, Συλλόγων και Δημιουργών της Περιφέρειας,
- Δημιουργία διαδικτυακής πολιτιστικής ιστοσελίδας, επεξεργασία και διανομή / επικοινωνία έντυπου και ηλεκτρονικού υλικού για τον πολιτισμό,
- Ανάπτυξη υπηρεσιών πληροφόρησης και εξυπηρέτησης του κοινού, εκπαιδευτικά προγράμματα και πολιτιστικές εκδηλώσεις, δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης,

- Αναβάθμιση υπηρεσιών προς τους επισκέπτες και οργανωμένα σχέδια διαχείρισης επισκεπτών με στόχο την αντιμετώπιση της εποχικότητας της κίνησης και την αύξηση της επισκεψιμότητας,
- Οργάνωση της σήμανσης, ανάδειξης και προβολής των πολιτιστικών δικτύων, βελτίωση της προσβασιμότητας σε όλες τις κοινωνικές ομάδες.

Ειδικότερα, στο πλαίσιο του παρόντος Περιφερειακού Πλαισίου προτείνεται:

A. Η συγκρότηση και ενίσχυση ενός Τόξου Υγροβιοτόπων και Αρχαιολογικών Χώρων, που αναπτύσσεται κατά μήκος του παράκτιου χώρου της ΑΜΘ, περιλαμβάνει το Εθνικό Πάρκο ΑΜΘ και επεκτείνεται μέχρι και τον αρχαιολογικό χώρο της αρχαίας Μαρώνειας και περιλαμβάνει:

- τους υγροτόπους του ποταμού Νέστου, της λίμνης Βιστωνίδα και των λιμνοθαλασσών έως τη λίμνη Ισμαρίδα, παράλληλα με τον αρχαιολογικό χώρο των Αβδήρων (ΠΕ Ξάνθης),
- τις λιμνοθάλασσες και τη λίμνη Μητρικού, καθώς και τους αρχαιολογικούς χώρους των Δικαίων παρ' Άβδηρα, της αρχαίας Στρώμης και της αρχαίας Μαρώνειας (ΠΕ Ροδόπης).

Κεντρικό ρόλο στη συγκρότηση αυτού του ενιαίου Τόξου αναμένεται να παίξει ο Φορέας Διαχείρισης του Εθνικού Πάρκου ΑΜΘ.

B. Η συγκρότηση και ενίσχυση του Τόξου Ποταμού Νέστου – Ορεινής Ροδόπης, κατά μήκος του ποταμού, αλλά και της υφιστάμενης ορεινής διαδρομής που συνδέει τους ορεινούς θύλακες της δυτικής Ροδόπης:

- το θύλακα Μικροκλεισούρα - Ποταμοί - Μικρομηλιά, με συνδέσεις προς το Φαλακρό Όρος, τον Βώλακα και τη Δράμα,
- το θύλακα Σιδηρόνερο - Φράγματα Νέστου (Θησαυρού, Πλατανόβρυσης), με συνδέσεις προς Ελατιά, Δάσος Φρακτού και Δράμα,
- το θύλακα Παρανέστι - Σταυρούπολη, με σύνδεση προς τα Στενά Νέστου και το Δάσος Χαϊντού,
- το Τόξο περιλαμβάνει επίσης την ευρύτερη περιοχή των εκβολών του ποταμού Νέστου (γειτονικές λιμνοθάλασσες, αισθητικό δάσος Νέστου κλπ.).

Γ. Συμπληρωματικά δίκτυα και διαδρομές που θα προστατεύουν, μέσω της ανάδειξής τους, σημαντικούς φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους της Περιφέρειας, καθώς και δικτυακά οργανωμένες πολιτιστικές εκδηλώσεις. Ειδικότερα προτείνονται:

- Πολιτιστικές διαδρομές αρχαιολογικού ενδιαφέροντος και δίκτυο μουσείων, αρχαιολογικών χώρων και μνημείων:
 - Αρχαιολογικό μουσείο Αλεξανδρούπολης, αρχαιολογικός χώρος της Δοξιάρας, Κοσμοσώτεια των Φερών, βυζαντινά μνημεία του Διδυμοτείχου, τέμενος Βαγιαζήτ.
 - Πόλεις και μνημεία της Εγνατίας Οδού: Αναστασιούπολη - Μαξιμιανούπολη - Τραϊανούπολη - Νέστος - Βιστωνίδα - Ξάνθη - Κομοτηνή (Αρχαιολογικό Μουσείο) - Τάφος των Συμβόλων (βόρεια Κομοτηνής).
 - Ερείπια αυτοκρατορικών πόλεων (ρωμαϊκά - βυζαντινά): Ξάνθη - Κομοτηνή - Αλεξανδρούπολη - Διδυμότειχο - Παπίκιον όρος - Αναστασιούπολη - Μαξιμιανούπολη - Τραϊανούπολη - «Χάνα» λουτρά - Κοσμοσώτεια των Φερών - Διδυμότειχο - Πύθιο.

- Δίκτυο παραδοσιακών οικισμών ΠΕ Καβάλας.
- Δίκτυο θρησκευτικών και βυζαντινών μνημείων και χώρων (ναών, μοναστηριών, οχυρών, κλπ.): διαδρομή «στα βήματα του Αποστόλου Παύλου», Καβάλα - Φίλιπποι - πηγές Λυδίας - Σαμοθράκη.
- Δρομολόγιο ΟΣΕ στους Δήμους Ξάνθης, Τοπείρου και Παρανεστίου.
- Δίκτυο διαδρομών οινοτουρισμού: Στις περιοχές Δράμας, Καβάλας, Άβδηρων και Μαρώνας, με άξονα τις αμπελοκομικές και οινοπαραγωγικές περιοχές.
- Δίκτυο πολιτιστικών εκδηλώσεων (περιφερειακής εμβέλειας):
 - Φεστιβάλ Φιλίππων - Θάσου,
 - Γιορτές Παλιάς Πόλης / καρναβάλι Ξάνθης,
 - Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας,
 - Φεστιβάλ Μαρώνας - Σαπών,
 - Συνάντηση νέων Άρδα,
 - Κέντρο λαϊκών δρώμενων (Κομοτηνή),
 - Κέντρο μουσικού θεάτρου (Αλεξανδρούπολη),
 - Κέντρο διεθνών συναντήσεων εικαστικών τεχνών (Διδυμότειχο),
 - Γιορτή του «Ήλιου» με τους παραδοσιακούς αγώνες πάλης, Χίλγια.
- Πολιτιστικές εκδηλώσεις με πυρήνα τα Καβείρια μυστήρια στη Σαμοθράκη (διεθνούς εμβέλειας) και τον αρχαιολογικό χώρο.
- Αθλητικές εκδηλώσεις και αγώνες (επίγειοι, θαλάσσιοι, εναέριοι, πχ. Το «Kavala Air Show» στην Καβάλα, στη Θάσο και την Κεραμωτή).

3. Ενίσχυση του συντονιστικού και επιτελικού ρόλου της Περιφέρειας στο δίκτυο των φορέων που δραστηριοποιούνται στον τομέα του πολιτισμού

- Ανάπτυξη ολοκληρωμένων συνεργασιών και δράσεων μεταξύ δομών και κοινωνικών φορέων, σε διαδημοτική, διαπεριφερειακή και διακρατική κλίμακα.
- Οργάνωση, συντονισμός και υποστήριξη προγραμμάτων σε συνεργασία με τους αρμόδιους τοπικούς φορείς, συλλογικότητες, εκπαιδευτικά και επαγγελματικά ιδρύματα και ΜΚΟ, με έμφαση στη συμμετοχή των πολιτών. Έλεγχος και εποπτεία πολιτιστικών συλλόγων και εκδηλώσεων ανά Περιφερειακή Ενότητα.
- Συνεργασία της Περιφέρειας με το ΥΠΠΟ και τις Εφορείες Κλασικών και Προϊστορικών Αρχαιοτήτων, Βυζαντινών Αρχαιοτήτων και Νεωτέρων Μνημείων, το Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων, την Αρχαιολογική Εταιρεία, τους Οργανισμούς Μεγάρων και τα Μουσεία.
- Συνεργασία με την τοπική αυτοδιοίκηση Α' βαθμού και ειδικότερα με τις Δημοτικές Πολιτιστικές Επιχειρήσεις με τις οποίες συνδέεται σε μεγάλο βαθμό η πολιτιστική ανάπτυξη (περίπου 30 σε τέσσερις Περιφερειακές Ενότητες).
- Υλοποίηση ευρωπαϊκών, διακρατικών, διαπεριφερειακών και διαδημοτικών προγραμμάτων μέσω της αξιοποίησης πόρων του ΕΣΠΑ / κοινοτικών πόρων σε συντονισμό με άλλους αρμόδιους φορείς στο κεντρικό και τοπικό επίπεδο.
- Συντονισμός με πρωτοβουλία της Περιφέρειας όλων των φορέων που δραστηριοποιούνται στον τομέα του πολιτισμού με τους αντίστοιχους φορείς στον τομέα του φυσικού περιβάλλοντος, με στόχο την ενιαία αντιμετώπιση

φυσικών και πολιτιστικών πόρων, κατεχοχόν με τους Φορείς Διαχείρισης του Εθνικού Πάρκου ΑΜΘ και του Εθνικού Πάρκου Οροσειράς Ροδόπης.

Άρθρο 21: Κατευθύνσεις στρατηγικής για το Τοπίο

Οι ζώνες τοπίων που εντοπίζονται στην περιφέρεια έχουν χαρακτηριστεί και αξιολογηθεί με βάση την αξία τους σε Διεθνούς, Εθνικής και Περιφερειακής αξίας ή σε Ιδιαίτερος Υποβαθμισμένα, όπως φαίνονται στον παρακάτω Πίνακα.

Πίνακας 11: Κατηγορίες τοπίων με βάση την αξία τους	
Διεθνούς αξίας	Ζώνη Δράμας – Καβάλας: Οι Φίλιπποι Ζώνη του Νέστου: Δέλτα Νέστου Ζώνη Έβρου και η πεδιάδα Ορεστιάδας: Δέλτα Έβρου Ζώνη Σαμοθράκης: Σαμοθράκη
Εθνικής αξίας	Ζώνη του Νέστου: Στενά Νέστου Ζώνη κάμπου Ξάνθης – Κομοτηνής: Μαρώνεια - Μεσημβρία
Περιφερειακής αξίας	Ζώνη του Νέστου: Φράγματα Θησαυρού και Πλατανόβρυση Ζώνη ορεινού όγκου Ροδόπης: Ορεινοί οικισμοί Ροδόπης Ζώνη κάμπου Ξάνθης – Κομοτηνής: Πόρτο Λάγος, Λίμνη Βιστωνίδα, λίμνες και λιμνοθάλασσες και παραλίμνιοι οικισμοί
Ιδιαίτερος Υποβαθμισμένα	Ζώνη Δράμας – Καβάλας: Εγνατία (τμήμα Καβάλας)

Για κάθε αναγνωρισμένο τοπίο εντοπίζονται τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, φυσικά και πολιτιστικά στοιχεία του και η δυναμική του, καταγράφονται οι πιέσεις που δέχεται και δίνονται κατευθύνσεις για τη διαχείριση και αντιμετώπιση των πιέσεων αλλά και την ανάδειξή του.

1. ΖΩΝΗ ΔΡΑΜΑΣ – ΚΑΒΑΛΑΣ

1.1. Φίλιπποι - Τοπίο Διεθνούς αξίας

Η ιστορία της περιοχής ξεκινά στους προϊστορικούς χρόνους και η μεγαλύτερη ακμή της σημειώνεται την εποχή του Φιλίππου Β' ενώ στη συνέχεια ως ρωμαϊκή αποικία έχει ιδιαίτερη σημασία λόγω της θέσης της στην Εγνατία οδό. Αργότερα η περιοχή συνδέεται με τον χριστιανισμό καθώς χτίζεται η πρώτη χριστιανική εκκλησία στην Ευρώπη.

Το τοπίο περιλαμβάνει τον προϊστορικό οικισμό Ντικιλί Τας, την αρχαία πόλη των Φιλίππων και τον σημερινό οικισμό Κρηνίδες στην ΠΕ Καβάλας. Πρόκειται για την περιοχή ανάμεσα στον ποταμό Ζυγάκτη και το όρος Παγγαίο και περιλαμβάνει μέρος της πεδιάδας της Δράμας.

Στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του ανήκουν τα μνημεία του αρχαιολογικού χώρου των Φιλίππων και ο προϊστορικός οικισμός Μεγάλο Λιθάρι ή Ντικιλί Τας. Σημαντική είναι και η σχέση της περιοχής με το Παγγαίο καθώς ήταν σημαντικό θρησκευτικό κέντρο και λατρευτικός χώρος του θεού Διονύσου αλλά και σημαντικός οικονομικός πόρος. Τέλος η ύπαρξη της τύρφης και η τεράστια σημασία της για παραγωγικές δραστηριότητες της περιοχής συμπληρώνουν τον χαρακτήρα του τοπίου. Για το σύνολο των παραπάνω χαρακτηριστικών οι Φίλιπποι προτάθηκαν για ένταξη στον Κατάλογο Μνημείων Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO.

Ως κατευθύνσεις για ανάδειξη, προστασία και αειφορική διαχείριση δίνονται:

- Η δημιουργία υποδοχέα τουριστών, μουσείου ή κέντρου πληροφόρησης. Η υλοποίηση του έργου σύνδεσης των αρχαιολογικών χώρων της περιοχής με το κέντρο του οικισμού Κρηνίδες με ανάπλαση κατά μήκος του άξονα σύνδεσης του αρχαιολογικού χώρου με το κέντρο του οικισμού (αποκατάσταση αξιόλογων κτιρίων κλπ.)
- η σύνδεση της περιοχής με την πόλη της Καβάλας και η προώθηση τουριστικών διαδρομών αρχαιολογικού ενδιαφέροντος,
- Η ανάπτυξη τουριστικής σχέσης με τα λουτρά του οικισμού Ελευθερές και το Πηλοθεραπευτήριο Κρηνίδων αλλά και τον δρόμο του κρασιού στη Δράμα.
- Η οριοθέτηση των λατομικών περιοχών (Παγγαίο) και αποκατάσταση όσων λατομείων δεν είναι πλέον ενεργά.
- Η λήψη μέτρων αντιμετώπισης του φαινομένου της καύσης των καλαμιών για τον περιορισμό της έντονης υποβάθμισης του εδάφους και τη μείωση της παραγωγής.

1.2. Εγνατία (τμήμα Καβάλας) - Τοπίο υποβαθμισμένο

Πρόκειται για το τμήμα της Εγνατίας ανατολικά της πόλης της Καβάλας που περιλαμβάνει το εμπορικό λιμάνι Φίλιππος Β, τη βιομηχανία λιπασμάτων, τα λατομεία μαρμάρου και τη βιομηχανική περιοχή κοντά στον ημικόμβο 32Α Πέρνης. Περιλαμβάνει επίσης ένα μίγμα ετερόκλιτων παρόδιων χρήσεων όπως δεκάδες εκθέσεις, εμπορικά καταστήματα και μάντρες δομικών υλικών. Το συγκεκριμένο τμήμα της Εγνατίας είναι το πλέον επιβαρυνμένο από τις διάφορες βιομηχανικές δραστηριότητες ενώ η αδυναμία εφαρμογής μηχανισμών ελέγχου εκτός σχεδίου δόμησης οδήγησε στην εξάπλωση των εμπορικών δραστηριοτήτων κατά μήκος του οδικού άξονα.

Ως κατευθύνσεις για ανάδειξη, προστασία και αειφορική διαχείριση δίνονται:

- Η θέσπιση Επιχειρηματικού Πάρκου που θα περιλαμβάνει τις μεγάλες βιομηχανικές μονάδες, με περιβαλλοντική εξυγίανση της ζώνης και αποτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων σε αέριους ρύπους και σε ρύπανση της θάλασσας.
- Η οριοθέτηση των λατομικών περιοχών και αποκατάσταση όσων λατομείων δεν είναι πλέον ενεργά.
- Ο έλεγχος του φαινομένου της αστικής διάχυσης κατά μήκος της παλαιάς εθνικής οδού με θέσπιση αυστηρών ζωνών ελέγχου δόμησης.

2. ΖΩΝΗ ΤΟΥ ΝΕΣΤΟΥ

2.1. Φράγματα Θησαυρού και Πλατανόβρυσης - Τοπίο Περιφερειακής αξίας

Τα φράγματα βρίσκονται βόρεια-βορειοανατολικά του Παρανεστίου. Πρόκειται για ένα τοπίο που χαρακτηρίζεται από την έντονη αντίθεση που δημιουργεί στο χώρο μια τεράστια ανθρώπινη κατασκευή, όπως είναι το φράγμα, σε ένα παρθένο φυσικό περιβάλλον. Προσδιορίζεται ως αξιόλογο λόγω της εντυπωσιακής κλίμακας του έργου σε συνδυασμό με την παραγωγή καθαρής ηλεκτρικής ενέργειας μέσω ανανεώσιμων πηγών που φτάνει τα 500MW σε ισχύ. Η συγκράτηση φερτών υλικών στον ταμιευτήρα και η μειωμένη οξυγόνωση του νερού επηρεάζει την ποιότητα του επιφανειακού νερού και επιφέρει σημαντικές επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα.

Ως κατευθύνσεις για ανάδειξη, προστασία και αειφορική διαχείριση δίνονται:

- Η σύνδεση με άλλα αξιόλογα τοπία, ως μέρος του άξονα εναλλακτικού τουρισμού Σταυρούπολης – Παρανεστίου.
- Είναι απαραίτητη μια μελέτη τεχνικής επάρκειας του έργου και η αυστηρή παρακολούθηση για τυχόν αποκλίσεις από τον αρχικό σχεδιασμό (έλεγχος

διαρροών, αντιμετώπιση κατολισθητικών φαινομένων, περιβαλλοντικές επιπτώσεις κλπ).

2.2. Στενά Νέστου - Τοπίο Εθνικής αξίας

Πρόκειται ένα από τα εντυπωσιακότερα φαράγγια που είναι γνωστό με την ονομασία "Στενά Νέστου", στο τμήμα από τη Σταυρούπολη ως τους Τοξότες, κοντά στο εγκαταλειμμένο σήμερα χωριό των Λιβερών και το δάσος που εκτείνεται εκατέρωθεν. Ο ποταμός διασχίζει την στενή κοιλάδα του νοτιότερου τμήματος της Ροδόπης με τις απότομες βραχοπλαγιές από ασβεστολιθικά και ιζηματογενή πετρώματα με συνεχείς μαιάνδρους και λευκές αμμονησίδες στις παλιές κοίτες. Σημαντικά στοιχεία αποτελούν η μεγάλη ποικιλία χλωρίδας (οξιές, πλατάνια, λεύκες, ιτιές, γαύροι, σφενδάμια, κρانيές, μυρτιές) και πανίδας (ερωδιοί, αετοί, γύπες, χρυσαετοί, τσακάλια, κουνάβια, βίδρες και ένας μεγάλος, αριθμός αμφίβιων, ερπετών και ασπόνδυλων) καθώς και το ευρωπαϊκό μονοπάτι E6 στο εσωτερικό της κοιλάδας σε συνδυασμό με τη σιδηροδρομική γραμμή. Η περιοχή περιλαμβάνεται στις περιοχές του δικτύου Natura 2000 και έχει χαρακτηριστεί σημαντική για τα αναπαραγόμενα, διαβατικά και διαχειμάζοντα αρπακτικά.

Οι κύριες απειλές αφορούν την επέκταση των λατομείων μαρμάρου, την έντονη ανάπτυξη των οδικών έργων, το παράνομο κυνήγι, την εντατικοποιημένη διαχείριση των δασών και τη μη ελεγχόμενη τουριστική ανάπτυξη.

Ως κατευθύνσεις για ανάδειξη, προστασία και αειφορική διαχείριση δίνονται:

- Η εκπόνηση Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης για την ανάδειξη και προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, τη διαχείριση των περιβαλλοντικών συγκρούσεων και τον προσδιορισμό των δυνατοτήτων και των ορίων για την τουριστική ανάπτυξη.
- Η εκπόνηση διαχειριστικού σχεδίου, το οποίο θα ρυθμίζει την υλοτομία στην περιοχή με προσήμανση των προς υλοτομία δένδρων από έμπειρους δασολόγους.
- Η δραστηκή αντιμετώπιση του προβλήματος της λαθροθηρίας.
- Η σύνδεση με άλλα αξιόλογα τοπία μέσω διαδρομών που θα περιλαμβάνουν σημεία ενδιαφέροντος στα Νεστοχώρια, επίσκεψη στο Μακεδονικό τάφο που βρίσκεται τα Κομνηνά και στα ερείπια του κάστρου της Καλύβας, το Δασικό χωριό στο Δήμο Σταυρούπολης και τον καταρράκτη του Λειβαδίτη, και ανάδειξη της διαδρομής με το τραίνο.

2.3. Δέλτα Νέστου - Τοπίο Διεθνούς αξίας

Το Δέλτα του Νέστου εκτείνεται στα δυτικά έως την περιοχή της Νέας Καρβάλης και ανατολικά έως τους πρώτους οικισμούς του δήμου Αβδήρων. Ολόκληρη η περιοχή έως τις λιμνοθάλασσες Βιστωνίδας και Ισμαρίδας αποτελεί ένα ενιαίο σύστημα δημιουργημένο από τους ποταμούς του ορεινού όγκου της Ροδόπης που καταλήγουν στη θάλασσα της Θράκης. Στις εκβολές του ποταμού δημιουργούνται μια σειρά από λιμνοθάλασσες και βάλτους. Κατά μήκος του ποταμού διακρίνονται τμήματα από το παραποτάμιο υδροχαρές δάσος του Κοτζά-Ορμάν. Η περιοχή χαρακτηρίζεται επίσης και από την πεδινή / αγροτική ζώνη εκατέρωθεν του ποταμού. Το Δέλτα έχει εξαιρετικά μεγάλη οικολογική σημασία, έχει χαρακτηριστεί ως υγρότοπος διεθνούς σημασίας Ramsar και ανήκει στο Εθνικό Πάρκο Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης. Το δάσος του Κοτζά-Ορμάν, ένα από τα ομορφότερα υδροχαρή δάση στην Ευρώπη.

Η γεωργία αποτελεί την βασική πίεση στο τοπίο, με κύρια έκφραση τα εγγειοβελτιωτικά έργα και τους αναδασμούς που πραγματοποιήθηκαν την περίοδο από το 1950 έως το 1985. Σήμερα η εντατικοποίηση της γεωργίας εξακολουθεί να

απειλεί το τοπίο με τις αποκλειστικές καλλιέργειες καλαμποκιού και μηδικής και την έντονη υλοτομική δραστηριότητα. Η παρουσία γεωθερμικού πεδίου που ενδείκνυται για την δημιουργία θερμοκηπίων είναι δυνατόν να αλλάξει τη μορφή και την εικόνα του τοπίου. Ταυτόχρονα εντείνεται ο κλάδος της αλιείας καθώς οι λιμνοθάλασσες της περιοχής λειτουργούν ως φυσικά ιχθυοτροφεία. Παράλληλα πρέπει να σημειωθεί και η οικιστική πίεση με την δημιουργία παράνομων οικισμών και αυθαίρετων κατασκευών επί του αιγιαλού στην περιοχή δυτικά του Δέλτα.

Ως κατευθύνσεις για ανάδειξη, προστασία και αειφορική διαχείριση δίνονται:

- Η έκδοση Προεδρικού Διατάγματος για την προστασία και διαχείριση του Εθνικού Πάρκου Υγροβιοτόπων ΑΜΘ, μετά την εκπόνηση της προβλεπόμενης Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης και η άμεση θεσμοθέτηση διαχειριστικού σχεδίου.
- Η κατά προτεραιότητα ενεργοποίηση των εργαλείων του σχεδιασμού (ΣΧΟΟΑΠ, ΓΠΣ) σε συμφωνία με το Π.Δ. και το διαχειριστικό σχέδιο, για ενιαία προσέγγιση των ζωνών εντός και εκτός του πάρκου, τον καθορισμό ζώνες τουριστικής ανάπτυξης καθώς και μέτρων περιορισμού της δόμησης.
- Η ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών πρακτικών στην γεωργία σύμφωνα με τις διατάξεις της νέας ΚΑΠ και η διαχείριση των πιθανών θερμοκηπίων ώστε να αναπτυχθεί ένα σύστημα μικρών μονάδων που θα διαχωρίζονται με φυτοφράκτες.
- Η σύνδεση με άλλα αξιόλογα τοπία μέσω του προτεινόμενου «τόξου υγροτόπων και αρχαιολογικών χώρων».

3. ΖΩΝΗ ΟΡΕΙΝΟΥ ΟΓΚΟΥ ΡΟΔΟΠΗΣ

Ορεινοί οικισμοί Ροδόπης- Τοπίο Περιφερειακής αξίας

Ο ορεινός όγκος της Ροδόπης αποτελεί ένα από τα εντυπωσιακότερα συμπλέγματα της χώρας. Στην οροσειρά, έκτασης περίπου 2.000.000 στρ, περιλαμβάνονται όλες οι βλαστικές ζώνες της Ευρώπης, με το 84% να καλύπτεται από πυκνά δάση. Στη περιοχή φιλοξενείται ένα σημαντικός αριθμός ειδών πανίδας και χλωρίδας, με πολλά από αυτά να είναι σπάνια ή απειλούμενα. Η Ροδόπη όμως είναι και ένα μωσαϊκό πολιτισμών και ανθρώπων διαφορετικής κουλτούρας. Οι οικισμοί σήμερα έχουν έντονα τα σημάδια της εγκατάλειψης, με μικρές εξαιρέσεις, αλλά ότι διασώζεται μαρτυρεί ένα πλούσιο παρελθόν και τοπικές κοινότητες με ιδιαίτερα έθνη και έθιμα. Η περιοχή του υπόψη τοπίου περιλαμβάνει τους ορεινούς οικισμούς στο βόρειο τμήμα του Ν. Ξάνθης, στο βόρειο τμήμα του Ν. Ροδόπης και στο κεντρικό και δυτικό τμήμα του Ν. Έβρου.

Η περιοχή χαρακτηρίζεται από την παρουσία ιδιαίτερων πολιτισμών στοιχείων που διατηρούνται σε σημαντικό βαθμό ως τις μέρες μας και περιλαμβάνουν την παραδοσιακή αρχιτεκτονική τυπολογία, εκκλησίες και τεμένη, πέτρινα, συνήθως τοξωτά, γεφύρια κ.ά. Η γαστρονομία, η ξυλογλυπτική, η ζωγραφική, οι γιορτές και τα πανηγύρια συμπληρώνουν την ιδιαίτερη ταυτότητα του τόπου.

Η εγκατάλειψη των οικισμών είναι η κυριότερη απειλή της περιοχής, καθώς το παραγωγικό σύστημα γεωργίας που βασιζόταν στην παραγωγή καπνού και στην ορεινή κτηνοτροφία αποδιαρθρώθηκε. Τα λατομεία, δημιουργούν προβλήματα στο φυσικό περιβάλλον γεγονός που, μεταξύ άλλων, επηρεάζει αρνητικά τις προοπτικές ανάπτυξης εναλλακτικού τουρισμού.

Ως κατευθύνσεις για ανάδειξη, προστασία και αειφορική διαχείριση δίνονται:

- Η ένταξη στον μηχανισμό των ΠΕΧΠ του συνόλου της περιοχής. Μέσω αυτού μπορεί να επιτευχθεί η ενιαία ρύθμιση του χώρου εντάσσοντας τις ρυθμίσεις που αφορούν το Εθνικό Πάρκο και στοχεύοντας στην ένταξη των προτεινόμενων

παρεμβάσεων στο πλαίσιο χρηματοδότησης του νέου ΕΣΠΑ. Για το υπόλοιπο τμήμα, εκτός του Εθνικού Πάρκου, η προώθηση των ΕΠΜ μπορεί να επιλύσει τις συγκρούσεις χρήσεων και της υποβάθμισης του τοπίου (ρύθμιση λατομικής δραστηριότητας, ορισμός ζωνών για την ανάπτυξη των ΑΠΕ, καθορισμός περιοχών βόσκησης κ.α.).

- Οι πολιτικές και τα μέτρα χρειάζεται να εστιάσουν στην ενίσχυση των παραδοσιακών δραστηριοτήτων του πρωτογενούς τομέα, τη σταδιακή προώθηση του εναλλακτικού τουρισμού τη βελτίωση των βασικών τεχνικών και κοινωνικών υποδομών κ.α. Η συστηματική προώθηση των επεμβάσεων, μέτρων και ενισχύσεων του εκπονηθέντος Ολοκληρωμένου Προγράμματος Βιώσιμης Ανάπτυξης Οροσειράς Ροδόπης (ΟΠΒΑΟΡ), μπορεί να συμβάλλει θετικά προς αυτή την κατεύθυνση.
- Η σύνδεση με άλλα τοπία αξιόλογων στοιχείων φυσικού και πολιτισμικού χαρακτήρα τα οποία χρειάζεται να ενταχθούν σε ένα δίκτυο διαδρομών οικοτουριστικού ενδιαφέροντος.

4. ΖΩΝΗ ΚΑΜΠΟΥ ΞΑΝΘΗΣ – ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ

4.1. Πόρτο Λάγος, Λίμνη Βιστωνίδα

Λίμνες και λιμνοθάλασσες και παραλίμνιοι οικισμοί - Τοπίο Περιφερειακής αξίας

Ορίζεται από από την πόλη των Αρχαίων Αβδήρων έως και την Παραλία Ιμέρου και περιλαμβάνει το οικοσύστημα του Πόρτο Λάγος, της λίμνης Βιστωνίδας και της λίμνης Ισμαρίδας. Η περιοχή χαρακτηρίζεται από φυσικά στοιχεία (το σύμπλεγμα λιμνών γλυκού νερού και παράκτιων λιμνοθαλασσών) και από ανθρωπογενή στοιχεία (οικισμοί, το εκκλησάκι του Άγιου Νικόλαου). Το σύμπλεγμα έχει ενταχθεί στον κατάλογο Υγροτόπων Διεθνούς Σημασίας, σύμφωνα με τη Σύμβαση Ραμσάρ και έχει ενσωματωθεί στο Εθνικό Πάρκο Υγροβιοτόπων της ΑΜΘ, λόγω της μεγάλης οικολογικής, αισθητικής και γεωμορφολογικής αξίας του.

Οι προσβάσεις στο παραλιακό μέτωπο χαρακτηρίζονται από την επανάληψη ενός μοτίβου που περιλαμβάνει κάθετους δρόμους οι οποίοι οδηγούν σε παράκτιους οικισμούς ανάμεσα στις λιμνοθάλασσες και τον γύρω αγροτικό χώρο. Αυτές οι επαναλαμβανόμενες ενότητες έχουν προκύψει ιστορικά και είναι σημαντικό να διατηρηθούν αναλλοίωτες και αδιάσπαστες από οδικές συνδέσεις που πιθανά να διανοιχθούν στο παραλιακό μέτωπο.

Η εντατικοποίηση της γεωργίας επηρεάζει σημαντικά την περιοχή. Οι εκτάσεις γύρω από τις λίμνες καταλαμβάνονται από καλλιέργειες, τα υγρολίβαδα αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο της υπερβόσκησης ενώ η χρήση λιπασμάτων, φυτοφαρμάκων αλλά και τα κτηνοτροφικά απόβλητα, τα γεωργικά, βιομηχανικά και αστικά λύματα παράγουν μόλυνση των υδάτων. Οι ιχθυοκαλλιέργειες περιλαμβάνουν επίσης επιβαρυντικούς παράγοντες για την ποιότητα των υδάτων. Ο τουρισμός τέλος, φαίνεται να απειλεί ολόκληρο το παραλιακό μέτωπο, αν και η πιο τουριστική περιοχή φαίνεται να είναι το Φανάρι με σημαντική παράνομη δόμηση.

Ως κατευθύνσεις για ανάδειξη, προστασία και αειφορική διαχείριση δίνονται:

- Η έκδοση Προεδρικού Διατάγματος για την προστασία και διαχείριση του Εθνικού Πάρκου Υγροβιοτόπων ΑΜΘ, μετά την εκπόνηση της προβλεπόμενης Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης και, η άμεση θεσμοθέτηση και αυστηρή εφαρμογή διαχειριστικού σχεδίου.
- Ο συντονισμός των ΓΠΣ των δήμων Αβδήρων, Ιάσμου και Μαρώνειας - Σαπών σύμφωνα με τις διατάξεις της ΚΥΑ του Πάρκου, ώστε να προβλεφτεί η οργάνωση

περιοχών τουρισμού και αναψυχής και η λήψη μέτρων περιορισμού της εκτός σχεδίου δόμησης κατά μήκος του παραλιακού μετώπου.

- Η ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών πρακτικών στην γεωργία σύμφωνα με τις διατάξεις της νέας ΚΑΠ, για τη μείωση των φορτίων ρύπανσης των νερών.
- Η διατήρηση του ιστορικού μοτίβου (κάθετος δρόμος, οικισμός, λιμνοθάλασσα, αγροτική γη) με αποφυγή εγκατάστασης θερμοκηπίων και φωτοβολταϊκών γύρω από τις λιμνοθάλασσες και απαγόρευση διάνοιξης δρόμων στη λεπτή λωρίδα γης του παραλιακού μετώπου.
- Η μεταφορά όλης της εμπορικής δραστηριότητας από το Πόρτο Λάγος (κυρίως) και το Φανάρι
- Ενεργοποίηση του προτεινόμενου τόξου υγροτόπων και αρχαιολογικών χώρων για τη συνδυασμένη ανάδειξη των φυσικών και πολιτισμικών πόρων της Περιφέρειας ως ένα ενιαίο σύνολο που θα περιλαμβάνει τους υγροτόπους του ποταμού Νέστου, της λίμνης Βιστωνίδας και των λιμνοθαλασσών έως τη λίμνη Ισμαρίδα με τον αρχαιολογικό χώρο των Αβδήρων, της αρχαίας Στρώμης και της αρχαίας Μαρώνειας.

4.2. Μαρώνεια - Μεσημβρία - Τοπίο Εθνικής αξίας

Η περιοχή βρίσκεται στο νότιο τμήμα της ΠΕ Ροδόπης. Ξεκινά από το όρος Ίσμαρος και την σημερινή Μαρώνεια, περιλαμβάνει την αρχαία Μαρώνεια και εκτείνεται έως τη Μάκρη. Ανάμεσα στην πεδιάδα της Κομοτηνής και της Αλεξανδρούπολης ορθώνεται ορεινός όγκος του Ίσμαρου, γυμνός από οικισμούς αλλά με ιδιαίτερο γεωλογικό ενδιαφέρον. Στους πρόποδες του όρους Ίσμαρος είναι χτισμένος ο σύγχρονος οικισμός της Μαρώνειας. Σε μικρή απόσταση, λίγο νοτιότερα, βρίσκονται τα ερείπια της αρχαίας Μαρώνειας, μίας από τις σημαντικότερες, ακμαιότερες και πλουσιότερες πόλεις της Θράκης από τον 7ο αιώνα πΧ. Η περιοχή είναι τριγυρισμένη από μεγάλους ελαιώνες και αμπελώνες, καλλιέργειες που υπάρχουν από την αρχαιότητα. Το τοπίο συμπληρώνεται από απότομους μεγαλιθικούς σχηματισμούς, κοίτες σιδηρομεταλλεύματος αλλά και μικρούς υγρότοπους κατά μήκος της ακτογραμμής. Τα σπάνια αρχαιολογικά, και γεωλογικά στοιχεία και γενικότερα η φυσική και πολιτισμική κληρονομιά σε συνδυασμό με το μικροκλίμα της περιοχής καθιστούν το τοπίο της Μαρώνειας μοναδικό.

Η προωθούμενη δραστηριότητα εξόρυξης επιφανειακού χρυσού σε μια μεγάλη έκταση με τα συνοδά έργα αυτής και η πιθανότητα περαιτέρω επέκτασης της δραστηριότητας μέλλον δημιουργεί κινδύνους για το τοπίο της περιοχής λόγω της έντονης αλλοίωσης των χαρακτηριστικών της περιοχής που θα επιφέρει. Ως προς τα προγραμματιζόμενα έργα, η διάνοιξη δρόμου μεταξύ της παραλίας Πετρωτών και του Αγίου Χαράλαμπου ενδέχεται να δημιουργήσει οικιστικές και τουριστικές πιέσεις. Τέλος, το φαινόμενο της αυθαίρετης δόμησης παραθεριστικής κατοικίας σε εκτός σχεδίου περιοχές απειλεί να αλλάξει τον χαρακτήρα του τοπίου.

Ως κατευθύνσεις για ανάδειξη, προστασία και αειφορική διαχείριση δίνονται:

- Ο συντονισμός των ΓΠΣ της ευρύτερης περιοχής με αντικείμενο την αντιμετώπιση του χώρου με ενιαίο τρόπο, τόσο στην ανάπτυξη του τουρισμού όσο και στη λήψη μέτρων περιορισμού της εκτός σχεδίου δόμησης.
- Η προώθηση ενός μοντέλου ήπιας τουριστικής αξιοποίησης της περιοχής με συγκεκριμένους περιορισμούς στην γεωργία και άλλες δραστηριότητες (μεταλλεία, λατομεία, δόμηση, βιομηχανία).
- Η ανάδειξη και σύνδεση της Μαρώνειας τους υπόλοιπους αρχαιολογικούς χώρους (αρχαιολογικός χώρος Αβδήρων, αρχαιολογικός χώρος Δικαίων, Μεσημβρία, αρχαιολογικός χώρος Σαμοθράκης) σε μια θεματική.

- Η σύνδεση της Μαρώνειας με τις παραθαλάσσιες τουριστικές περιοχές. Αυτή η σύνδεση θα επιτευχθεί με τη δημιουργία ειδικά διαμορφωμένης διαδρομής μεταξύ της παραλίας Πετρωτών και του λιμανιού του Αγίου Χαράλαμπου, η οποία θα διέρχεται μέσα από μια περιοχή φυσικής και πολιτισμικής κληρονομιάς (scenic route). Καθ' όλο του μήκος της διαδρομής θα πρέπει να μην δημιουργούνται ορύγματα και επιχώματα, καθώς κάτι τέτοιο θα αλλοίωνε τον χαρακτήρα του τοπίου. Επίσης θα πρέπει να προβλεφθεί η διαμόρφωση ειδικών περιοχών στάσης και θέας και να υπάρξει πλήρης και αυστηρή απαγόρευση δόμησης.

5. ΖΩΝΗ ΕΒΡΟΥ ΚΑΙ Η ΠΕΔΙΑΔΑ ΟΡΕΣΤΙΑΔΑΣ

Δέλτα Έβρου - Τοπίο Διεθνούς αξίας

Πρόκειται για μια έκταση 200.000 στρεμμάτων (δελταϊκή πεδιάδα) στα σύνορα της Ελλάδας με την Τουρκία. Το Δέλτα του Έβρου είναι ένα παράκτιο σύμπλεγμα υγροτόπων αποτελούμενο από υδροχαρή δάση, υγρά λιβάδια, αλμυρούς βάλτους και στάσιμα γλυκά νερά. Η μεγάλη αξία του Έβρου βρίσκεται στη ροινοπανίδα του. Έχουν καταγραφεί 317 διαφορετικά είδη πουλιών ενώ είναι και σημαντικός μεταναστευτικός διάδρομος για μεγάλους πληθυσμούς πουλιών που μετακινούνται από την Αφρική στην Ευρώπη. Η περιοχή έχει χαρακτηριστεί προστατευόμενη από τη Συνθήκη Ραμσάρ. Ωστόσο το Δέλτα του Έβρου είναι και σημαντικός οικονομικός πόρος καθώς τα εύφορα εδάφη του στηρίζουν γεωργικές – κτηνοτροφικές δραστηριότητες.

Από το 1950 ξεκίνησε μια σειρά έργων στο Δέλτα του ποταμού που συνεχίστηκε έως το 1980 και τα οποία στόχευαν στην αύξηση των εκτάσεων για καλλιέργησιμη γη. Σήμερα, η εντατικοποίηση της γεωργίας, οι αποξηράνσεις και η πτώση της στάθμης του υδροφόρου ορίζοντα συνεχίζουν να απειλούν τον υγρότοπο. Κύριο πρόβλημα είναι επίσης η μόλυνση των νερών που προέρχονται από τα αστικά λύματα οικισμών και τα απόβλητα των κτηνοτροφικών και των μεταποιητικών μονάδων που καταλήγουν στα νερά του Έβρου.

Ως κατευθύνσεις για ανάδειξη, προστασία και αειφορική διαχείριση δίνονται:

- Η έκδοση Προεδρικού Διατάγματος για την προστασία και διαχείριση του υγροβιότοπου, μετά την εκπόνηση της προβλεπόμενης Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης και, η άμεση θεσμοθέτηση και αυστηρή εφαρμογή διαχειριστικού σχεδίου.
- Ο συντονισμός των ΓΠΣ της ευρύτερης περιοχής με αντικείμενο την αντιμετώπιση του χώρου με ενιαίο τρόπο, τόσο στην ανάπτυξη του τουρισμού όσο και στη λήψη μέτρων περιορισμού της εκτός σχεδίου δόμησης.
- Η σύνδεση με άλλα αξιόλογα τοπία του ίδιου του ποταμού του παραπόταμου Άρδα (με το παραποτάμιο ετήσιο φεστιβάλ νέων), του δάσους της Δαδιάς, της Τραϊανούπολης με τα ιαματικά λουτρά και τη μονή της Κοσμοσώτειρας, του Σουφλίου (η πόλη του μεταξιού), του Διδυμότειχου με τα μουσουλμανικά και βυζαντινά μνημεία και των παραδοσιακών οικισμών των Μεταξάδων και του Παλιουρίου.
- Η εντατικοποίηση των προσπαθειών για την αντιμετώπιση της ρύπανσης τόσο από την πλευρά της Ελλάδας όσο και διακρατικά και η ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών πρακτικών στην γεωργία σύμφωνα με τις διατάξεις της νέας ΚΑΠ.

6. ΖΩΝΗ ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ

Σαμοθράκη - Τοπίο Διεθνούς αξίας

Η Σαμοθράκη είναι το βορειότερο νησί του Αιγαίου και είναι γνωστή για το φυσικό και πολιτισμικό της πλούτο. Το τοπίο περιλαμβάνει το σύνολο του νησιού, βρίσκεται στο βορειοανατολικό τμήμα του Θρακικού Πελάγους και ανήκει διοικητικά στη ΠΕ Έβρου. Στο νησί δεσπόζει ο ορεινός όγκος Σάος που καλύπτεται από δάση με πλατάνια, βελανιδιές, καστανιές και κέδρους αλλά και σπάνια είδη θάμνων. Πάρα πολλά ρυάκια, πλήθος πηγών, καταρράκτες αλλά και φυσικές πέτρινες πισίνες, τις περίφημες βάθρες, αποτελούν χαρακτηριστικό του νησιού. Η Σαμοθράκη όμως είναι γνωστή και για τους αρχαιολογικούς της θησαυρούς και το ανθρωπογενές της περιβάλλον. Το ιερό των Μεγάλων Θεών όπου τελούσαν τα Καβείρια Μυστήρια, το άγαλμα της Νίκης, η τρίκλιτη παλαιοχριστιανική βασιλική του 5ου-6ου αι. και οι μεσαιωνικές οχυρώσεις των Γατελούζων είναι ίσως τα πιο σημαντικά και, σε συνδυασμό με την ιδιαίτερη αρχιτεκτονική των οικισμών συνθέτουν τον ιδιαίτερο χαρακτήρα της Σαμοθράκης.

Ως κατεύθυνση για ανάδειξη, προστασία και αειφορική διαχείριση δίνονται:

- Η δημιουργία και προβολή μίας διακριτής ταυτότητας του νησιού σε Ελλάδα και εξωτερικό, μέσω της προώθησης αποκλειστικά του ήπιου /εναλλακτικού και ναυτικού τουρισμού, σε συνδυασμό με την πρωτογενή παραγωγή και τη διοργάνωση ειδικών εκδηλώσεων με διαφοροποιημένα χαρακτηριστικά (αναψυχής, πολιτισμού, επιστημονικές).
- Η χρηστή και σταθερή διαχείριση του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος του νησιού με έλεγχο της ανάπτυξης τουριστικών εγκαταστάσεων σε περιορισμένες θέσεις του νησιού.

Άρθρο 22: Εξειδίκευση των κατευθύνσεων του ΠΠΧΣΑΑ στις επιμέρους αναπτυξιακές και διοικητικές ενότητες.

Η εξειδίκευση των κατευθύνσεων του προτύπου χωρικής ανάπτυξης, καθώς και των στρατηγικών κατευθύνσεων χωρικής ανάπτυξης σε χωρικές υποενότητες της Περιφέρειας, γίνεται με στόχο να δοθούν κατευθύνσεις προς τον υποκείμενο σχεδιασμό αλλά και για την πληρέστερη εφαρμογή του Περιφερειακού Πλαισίου. Σημειώνεται ότι στο σύνολο της ΠΑΜΘ υπάρχουν σαφείς ελλείψεις ως προς την εκπόνηση ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ ενώ και οι οικισμοί που διαθέτουν ΓΠΣ με βάση το παλιό θεσμικό πλαίσιο είναι ελάχιστοι. Παράλληλα υφίστανται οι θεσμοθετημένες ρυθμίσεις των τεσσάρων Εθνικών Πάρκων, για τις οποίες όμως εκκρεμεί η έκδοση Π.Δ. μετά την εκπόνηση ειδικών περιβαλλοντικών μελετών (ΕΠΜ) και η θεσμοθέτηση σχεδίων διαχείρισης. Μέσω αυτών είναι δυνατόν να επικαιροποιηθούν ή να αναθεωρηθούν οι υφιστάμενες ρυθμίσεις, οι οποίες σε κάθε περίπτωση δίνουν έμφαση στην περιβαλλοντική προστασία και λιγότερο στη χωροταξική οργάνωση των περιοχών αναφοράς τους.

Οι κατευθύνσεις για το συντονισμό των χωρικών ρυθμίσεων δίδονται κατά κύριο λόγο σε επίπεδο των επιμέρους αναπτυξιακών ενότητων (Αν.Ε) και ταυτόχρονα σε επίπεδο Καλλικράτειων Δήμων, στο βαθμό που, στις περισσότερες περιπτώσεις, οι επιμέρους αναπτυξιακές ενότητες ταυτίζονται με τα όρια Καλλικράτειων Δήμων.

Αν.Ε.1. Δήμος Κάτω Νευροκοπίου. Κέντρο: Κάτω Νευροκόπι

Απαιτούμενες μελέτες και ρυθμίσεις:

- Εκπόνηση σχεδίου διαχείρισης για την περιοχή Natura «Όρος Φαλακρό» (GR1140009, ΖΕΠ), (άμεση προτεραιότητα, εξαιτίας της ύπαρξης

υποβαθμισμένων οικοσυστημάτων και ανθρωπογενών πιέσεων - ευθύνη του Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Ροδόπης).

- Εκπόνηση σχεδίου διαχείρισης για την περιοχή Natura «Κορυφές Όρους Φαλακρό» (GR1140004, ΕΖΔ) (δευτερεύουσα προτεραιότητα).
- Εκπόνηση ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ για το σύνολο του Καλλικράτειου Δήμου (δευτερεύουσα προτεραιότητα). Στο πλαίσιο αυτό απαιτείται ριζικός περιορισμός των περιθωρίων εκτός σχεδίου δόμησης στις περιοχές του Γρανίτη και του Βώλακα, ενώ δεν τεκμηριώνεται η ανάγκη επεκτάσεων.

Χωρική οργάνωση παραγωγικών δραστηριοτήτων:

- Λατομικές δραστηριότητες:
 - α. Αναζήτηση περιοχής οργανωμένων λατομικών δραστηριοτήτων με το μηχανισμό των ΠΟΑΠΔ στην περιοχή του Φαλακρού, με στόχο την άρση των συγκρούσεων με άλλες χρήσεις (και ιδίως τον τουρισμό), την προστασία του τοπίου και των περιοχών Natura (απαιτείται συντονισμός με το ΓΠΣ και τα σχέδια διαχείρισης των περιοχών Natura).
 - β. Προώθηση πιλοτικών εφαρμογών αποκατάστασης των λατομείων και αναζήτηση καινοτομικών μεθόδων εξόρυξης και διαχείρισης των λατομικών αποβλήτων.
- Δευτερογενής τομέας: Διερεύνηση της δημιουργίας ΒΙΟΠΑ για την υποστήριξη της μεταποίησης των τοπικών αγροτο-κτηνοτροφικών προϊόντων (καθετοποίηση της παραγωγής).
- Χιονοδρομικός και ορεινός τουρισμός: Βελτίωση τεχνικών μέσων του χιονοδρομικού κέντρου Φαλακρού και ανάπτυξη συμπληρωματικών δραστηριοτήτων (π.χ. προπονητικού κέντρου) και άλλων αθλημάτων ορεινού χώρου που θα μπορούσαν να υποστηριχθούν και με υπαίθριες υποδομές.

Παρεμβάσεις και έργα:

- Βελτίωση της οδικής σύνδεσης του Κάτω Νευροκοπίου με τους Ποταμούς.
- Δημιουργία οικότουριστικής διαδρομής από τους Ποταμούς έως το Σιδηρόνερο στο πλαίσιο ανάπτυξης του Τόξου του Νέστου / Ορεινής Ροδόπης (απαιτείται συντονισμός με το ΓΠΣ του όμορου Δήμου Δράμας και ένταξη του έργου σε πρόγραμμα χρηματοδότησης - ευθύνη της Περιφέρειας ΑΜΘ).

Αν.Ε.2. Δήμος Προσοτσάνης. Κέντρο: Προσοτσάνη

Απαιτούμενες μελέτες και ρυθμίσεις:

- Θεσμοθέτηση και ορθολογική οργάνωση του ΒΙΟΠΑ Προσοτσάνης (άμεση προτεραιότητα).
- Εκπόνηση ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ για το σύνολο του Καλλικράτειου Δήμου (μακροπρόθεσμα). Δεν τεκμηριώνεται η ανάγκη επεκτάσεων. Στο πλαίσιο αυτό πρέπει να γίνει καθορισμός της γεωργικής γης πρώτης προτεραιότητας.

Χωρική οργάνωση παραγωγικών δραστηριοτήτων:

- Πρωτογενής τομέας: Οριοθέτηση της γεωργικής γης πρώτης προτεραιότητας και οργάνωση της διαδικασίας αναδιάρθρωσης των καλλιεργειών.
- Δευτερογενής τομέας: Δημιουργία μονάδων μεταποίησης των τοπικών αγροτο-κτηνοτροφικών προϊόντων εντός ΒΙΟΠΑ (καθετοποίηση της παραγωγής).
- Λατομικές δραστηριότητες:

- α. Αναζήτηση περιοχής οργανωμένων λατομικών δραστηριοτήτων με το μηχανισμό των ΠΟΑΠΔ με στόχο την προστασία του τοπίου.
- β. Προώθηση πιλοτικών εφαρμογών αποκατάστασης των λατομείων και αναζήτηση καινοτομικών μεθόδων εξόρυξης και διαχείρισης των λατομικών αποβλήτων.

Παρεμβάσεις και έργα:

- Βελτίωση της οδικής σύνδεσης Προσοτσάνης - Σιταγρών - Αλιστράτης για τη διασύνδεση με τον προτεινόμενο νέο άξονα Καβάλα - Σέρρες.

Αν.Ε.3. ΔΕ Δράμας. Κέντρο: Δράμα

Απαιτούμενες μελέτες και ρυθμίσεις:

- Εκπόνηση σχεδίου βιώσιμης αστικής ανάπτυξης (ή ΣΟΑΠ) για την πόλη της Δράμας (άμεση προτεραιότητα).
Το σχέδιο πρέπει να περιλαμβάνει την ανάπλαση δημόσιων χώρων και υποβαθμισμένων οικιστικών ζωνών και την οργάνωση δικτύου βιώσιμης κινητικότητας.
- Εκπόνηση ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ για το σύνολο του Καλλικράτειου Δήμου Δράμας (δευτερεύουσα προτεραιότητα).

Χωρική οργάνωση παραγωγικών δραστηριοτήτων:

- Για τον πρωτογενή τομέα προτείνεται:
 - α. Οριοθέτηση της γεωργικής γης πρώτης προτεραιότητας και οργάνωση της διαδικασίας αναδιάρθρωσης των καλλιεργειών.
 - β. Ένταξη σε ΠΑΥ του συνόλου των υδατοσυλλογών γλυκών και υφάλμυρων υδάτων της ΠΕ Δράμας στις οποίες υφίστανται παραγωγικές δραστηριότητες υδατοκαλλιέργειας ή αλιείας - ιχθυοσυλλογής.
- Ως προς τις λατομικές δραστηριότητες προτείνεται η ανάδειξη της Δράμας ως κέντρου μαρμάρου μέσω:
 - α. Αναζήτηση περιοχών οργανωμένων λατομικών δραστηριοτήτων με το μηχανισμό των ΠΟΑΠΔ με στόχο την προστασία του τοπίου.
 - β. Προώθηση πιλοτικών εφαρμογών αποκατάστασης των λατομείων και αναζήτηση καινοτομικών μεθόδων εξόρυξης και διαχείρισης των λατομικών αποβλήτων.
 - γ. Δημιουργία «κέντρου μαρμάρου» στη ΒΙΠΕ Δράμας με στόχο την προβολή και την έρευνα στα προϊόντα και τη λατομική ταυτότητα της περιοχής.
- Για το δευτερογενή τομέα προτείνεται η χρήση των εργαλείων του Ν. 3982/2011, με στόχο:
 - α. την ένταξη της ΒΙΠΕ Δράμας σε καθεστώς Επιχειρηματικού Πάρκου (ΕΠ) Τύπου Α, για την υποδοχή καινοτόμων επιχειρήσεων με έμφαση σε μονάδες μεταποίησης, συσκευασίας και τυποποίησης τοπικών προϊόντων (αγροτικών και λατομικών) και την προσέλκυση ερευνητικών κέντρων, σε συνεργασία και με τα τριτοβάθμια εκπαιδευτικά ιδρύματα της ΠΑΜΘ.
 - β. την οργάνωση ΕΠ Εξυγίανσης (ΕΠΕ) ή ΕΠ Ενδιάμεσου Βαθμού Οργάνωσης (ΕΠΕΒΟ) στην περιοχή της ΝΑ εισόδου της πόλης, παράπλευρα (ή και εκατέρωθεν) της σιδηροδρομικής γραμμής, και την εξασφάλιση ικανοποιητικών πολεοδομικών και κυκλοφοριακών συνθηκών.

- Για τον τριτογενή τομέα δίδεται έμφαση στον αστικό τουρισμό και στην οργάνωση υπηρεσιών για τη λειτουργία της Δράμας ως πύλης προς τον ορεινό όγκο της Ροδόπης.

Παρεμβάσεις και έργα:

- Βελτίωση της οδικής σύνδεσης Δράμας - Καβάλας με παρεμβάσεις λειτουργικής και αισθητικής αναβάθμισης στην υφιστάμενη χάραξη.
- Βελτίωση του άξονα Δράμας - Αμφίπολης, σύνδεση με την Εγνατία Οδό και το νέο προτεινόμενο άξονα Καβάλα - Σέρρες.
- Βελτίωση του άξονα Δράμα - Σιδηρόνερο.

Αν.Ε.4. Δήμος Δοξάτου - ΔΕ Νικηφόρου. Κέντρο: Δίπολο Δοξάτο - Καλαμπάκι.

Απαιτούμενες μελέτες και ρυθμίσεις:

- Οργάνωση της συμπληρωματικότητας των δύο οικισμών στο επίπεδο των διοικητικών και κοινωνικών υποδομών (άμεση προτεραιότητα).
- Εκπόνηση ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ για το σύνολο του Καλλικράτειου Δήμου Δοξάτου (μακροπρόθεσμα).

Χωρική οργάνωση παραγωγικών δραστηριοτήτων:

- Για τον πρωτογενή τομέα προτείνεται:
 - α. Οριοθέτηση της γεωργικής γης πρώτης προτεραιότητας και οργάνωση της διαδικασίας αναδιάρθρωσης των καλλιεργειών.
 - β. Διερεύνηση της δυνατότητας οργάνωσης ζώνης προώθησης της κτηνοτροφίας (κυρίως στην περιοχή του Νικηφόρου).
 - γ. Σύνδεση με μονάδες μεταποίησης αγροτικών προϊόντων (καθετοποίηση), η εγκατάσταση των οποίων προτείνεται στους υποδοχείς της Δράμας.
- Για το δευτερογενή και τριτογενή τομέα (εμπόριο) προτείνεται η εξυγίανση των αυθόρμητων συγκεντρώσεων κατά μήκος του άξονα Καβάλα - Δράμα και η μεταφορά των οχλουσών δραστηριοτήτων στους υποδοχείς της Δράμας.

Παρεμβάσεις και έργα:

- Βελτίωση της οδικής σύνδεσης Δράμας - Καβάλας με παρεμβάσεις στην υφιστάμενη χάραξη και βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος κατά μήκος του άξονα. Στο πλαίσιο αυτό προτείνεται η διερεύνηση της δυνατότητας παράκαμψης του οικισμού του Αγ. Αθανάσιου.
- Βελτίωση της οδικής σύνδεσης Δοξάτου - Καλαμπάκιου.

Αν.Ε.5. ΔΕ Παρανεστίου, ΔΕ Σιδηρόνερου, ΔΕ Σταυρούπολης.

Κέντρο: Δίπολο Παρανέστι - Σταυρούπολη.

Απαιτούμενες μελέτες και ρυθμίσεις:

- Ένταξη σε ΠΕΧΠ και εκπόνηση μελέτης στο πλαίσιο της δημιουργίας του Τόξου του Νέστου / Ορεινής Ροδόπης (άμεση προτεραιότητα). Στο πλαίσιο αυτό προτείνεται η ενσωμάτωση όλων των ρυθμίσεων για την οργάνωση της στρατηγικής «οικοανάπτυξης» (αναπτυξιακών και χωρικών) καθώς και των πολεοδομικών ρυθμίσεων κατά μήκος του άξονα Παρανεστίου - Σταυρούπολης, συμπεριλαμβανομένης και της περιοχής της ΔΕ Σταυρούπολης του Καλλικράτειου Δήμου Ξάνθης.

Χωρική οργάνωση παραγωγικών δραστηριοτήτων:

- Δημιουργία επιχειρησιακού σχεδίου «οικοανάπτυξης» ως πλέγματος λειτουργιών που περιλαμβάνει την ήπια, εναλλακτική και οικολογικά προσανατολισμένη γεωργία και κτηνοτροφία, την ήπια μεταποίηση, συσκευασία και πιστοποίηση της παραγωγής, τη διαχείριση και αειφορική εκμετάλλευση των δασών, τον αγροτουρισμό και τον οικοτουρισμό.

Παρεμβάσεις και έργα:

- Δημιουργία οικοτουριστικής διαδρομής από τους Ποταμούς έως το Παρανέστι μέσω Σιδηρόνερου, στο πλαίσιο ανάπτυξης του Τόξου του Νέστου / Ορεινής Ροδόπης (απαιτείται συντονισμός με το ΓΠΣ του όμορου Δήμου Δράμας και ένταξη του έργου σε πρόγραμμα χρηματοδότησης - ευθύνη της Περιφέρειας ΑΜΘ).
- Βελτίωση της οδικής σύνδεσης Δαφνώνας - Άνω Καρυόφυτο - Λειβαδίτης.
- Δημιουργία και σήμανση μονοπατιών στον ορεινό όγκο.
- Βελτίωση των υποδομών και των προσφερόμενων υπηρεσιών του υφιστάμενου μουσείου φυσικού περιβάλλοντος του Παρανεστίου.
- Δημιουργία στη Σταυρούπολη κέντρου υποδοχής και ενημέρωσης για την ταυτότητα της περιοχής και τις οικοτουριστικές δυνατότητες.
- Διερεύνηση δυνατοτήτων διασύνδεσης με την αντίστοιχη περιοχή του Κεχροκάμπου - Λεκάνης.

Αν.Ε.6. Δήμος Καβάλας. Κέντρο: Καβάλα.

Απαιτούμενες μελέτες και ρυθμίσεις:

- Εκπόνηση σχεδίου βιώσιμης αστικής ανάπτυξης (ή ΣΟΑΠ) για την πόλη της Καβάλας (άμεση προτεραιότητα).
Το σχέδιο πρέπει να περιλαμβάνει την ανάπλαση του παραθαλάσσιου μετώπου της Καβάλας και την ανάπλαση υποβαθμισμένων οικιστικών ζωνών.
- Κατάρτιση ΣΑΤΑΜΕ και περιβαλλοντική εξυγίανση στην περιοχή ανατολικά του νέου εμπορευματικού λιμένα Καβάλας (συγκέντρωση σημαντικού αριθμού μονάδων Seveso).

Χωρική οργάνωση παραγωγικών δραστηριοτήτων:

- Για το δευτερογενή τομέα προτείνεται η χρήση των εργαλείων του Ν. 3982/2011, με στόχο:
 - α. την ένταξη της ΒΙΠΕ Καβάλας σε καθεστώς Επιχειρηματικού Πάρκου (ΕΠ) Τύπου Α, για την ανάπτυξη περιβαλλοντικών υποδομών, την υποδοχή μονάδων μεταποίησης τοπικών αγροτικών προϊόντων (κάμπου Χρυσούπολης), επιχειρήσεων και υποδομών εφοδιαστικής διαχείρισης.
 - β. την ένταξη της ζώνης εκατέρωθεν του άξονα Καβάλα - Δράμα στην περιοχή του Αμυγδαλέωνα (βορείως της εθνικής οδού μέχρι το Πολύστυλο, με τη διακλάδωση προς Νέο Ζυγό) σε καθεστώς Επιχειρηματικού Πάρκου Εξυγίανσης (ΕΠΕ).
 - γ. τη διερεύνηση της πιθανής ένταξης της περιοχής ανατολικά του εμπορευματικού λιμένα Καβάλας σε καθεστώς ΕΠΕ, περιλαμβανομένου και του ΒΙΟΠΑ Καβάλας, σε συνεργασία με τον Οργανισμό Λιμένος Καβάλας.

Παρεμβάσεις και έργα:

- Ολοκλήρωση του νέου εμπορευματικού λιμένα Φίλιππος Β' με δημιουργία ευρείας λιμενικής ζώνης ικανής να φιλοξενήσει συμπληρωματικές λειτουργίες.

- Κατά προτεραιότητα σύνδεση του νέου εμπορευματικού λιμένα Φίλιππος Β΄ με το σιδηροδρομικό δίκτυο και δημιουργία του νέου Σιδηροδρομικού Σταθμού Νέας Καρβάλης.
- Υλοποίηση νέου οδικού άξονα Καβάλα - Σέρρες (Ε61) και σύνδεσή του με το λιμένα Φίλιππος Β΄.
- Ανάδειξη της Καβάλας ως πύλης εισόδου επιβατών κρουαζιέρας με αναβάθμιση / ανάπλαση του αστικού λιμανιού για να λειτουργήσει με επάρκεια ως λιμάνι κρουαζιέρας.
- Ανάπλαση του αστικού παραλιακού μετώπου με γενικό προσανατολισμό τη δημιουργία Κοινόχρηστων Χώρων - Χώρων Πρασίνου και Αθλητικών Εγκαταστάσεων, μετακίνηση της υφιστάμενης ιχθυόσκαλας στην περιοχή του νέου λιμένα και δημιουργία μαρίνας σκαφών αναψυχής.
- Δημιουργία περιαστικού δακτυλίου Καβάλας.
- Σύνδεση της Εγνατίας Οδού με τη ΒΙΠΕ Καβάλας με τη δημιουργία Α/Κ.
- Υλοποίηση σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα του Α/Κ Παληού για τη βελτίωση της σύνδεσης με τις παραλίες της Καβάλας.
- Κατασκευή του Κέντρου Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΚΔΑΥ) και του Σταθμού Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων (ΣΜΑ) Καβάλας, σύμφωνα με τον εγκεκριμένο ΠΕΣΔΑ.

Αν.Ε.7. Δήμος Παγγαίου. Κέντρο: Ελευθερούπολη.

Απαιτούμενες μελέτες και ρυθμίσεις:

- Ολοκλήρωση και θεσμοθέτηση των υπό εκπόνηση ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ στις Δημοτικές Ενότητες Ορφανού και Ελευθερών (άμεση προτεραιότητα). Στο πλαίσιο των σχεδίων πρέπει να αντιμετωπιστεί το ζήτημα των οικιστικών επεκτάσεων και του περιορισμού της εκτός σχεδίου δόμησης.
- Εκπόνηση ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ για το σύνολο του Καλλικράτειου Δήμου Παγγαίου (μακροπρόθεσμα).

Χωρική οργάνωση παραγωγικών δραστηριοτήτων:

- Για τον πρωτογενή τομέα προτείνεται:
 - α. Οριοθέτηση της γεωργικής γης πρώτης προτεραιότητας και οργάνωση της διαδικασίας αναδιάρθρωσης των καλλιεργειών (στην περιοχή της Νικήσιανης).
 - β. Οργάνωση ζώνης οικοανάπτυξης στο Παγγαίο όρος (αγροτική ανάπτυξη βασισμένη σε ειδικά και εναλλακτικά προϊόντα, ορεινή και βιολογική κτηνοτροφία).
- Για τον τριτογενή τομέα προτείνεται:
 - α. Οργάνωση του εναλλακτικού τουρισμού στο Παγγαίο όρος με βελτίωση και αναπροσανατολισμό του χιονοδρομικού κέντρου (ως κέντρο εναλλακτικών αθλημάτων - κέντρο προπονήσεων) και του ιαματικού τουρισμού (λουτρά Ελευθερών).
 - β. Έλεγχος της τουριστικής ανάπτυξης και της Β΄ κατοικίας στην παραλιακή ζώνη.

Αν.Ε.8. Δήμος Νέστου. Κέντρο: Χρυσούπολη.

Απαιτούμενες μελέτες και ρυθμίσεις:

- Ολοκλήρωση και θεσμοθέτηση του υπό εκπόνηση ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ στη Δημοτική Ενότητα Χρυσούπολης (άμεση προτεραιότητα).

- Έκδοση Π.Δ. μετά από την εκπόνηση ΕΠΜ για το Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων ΑΜΘ και θεσμοθέτηση διαχειριστικού σχεδίου (άμεση προτεραιότητα).

Χωρική οργάνωση παραγωγικών δραστηριοτήτων:

- Για τον πρωτογενή τομέα προτείνεται:
 - α. Οριοθέτηση της γεωργικής γης πρώτης προτεραιότητας και οργάνωση της διαδικασίας αναδιάρθρωσης των καλλιεργειών.
 - β. Οργάνωση ζώνης οικοανάπτυξης στη ΔΕ Ορεινού (αγροτική ανάπτυξη βασισμένη σε ειδικά και εναλλακτικά προϊόντα, ορεινή και βιολογική κτηνοτροφία).
- Για το δευτερογενή τομέα και για την περιοχή της παλαιάς εθνικής οδού, προτείνεται η αποτροπή περαιτέρω διάχυσης των διάσπαρτων συγκεντρώσεων βιομηχανίας και η ρύθμιση της κυκλοφορίας.
- Για τον τριτογενή τομέα προτείνεται:
 - α. Οργάνωση του εναλλακτικού τουρισμού στο Δέλτα του Νέστου και ανάδειξη και διαχείριση του υγροτόπου.
 - β. Έλεγχος της τουριστικής ανάπτυξης και της Β' κατοικίας στην παραλιακή ζώνη.

Παρεμβάσεις και έργα:

- Βελτίωση της προσβασιμότητας προς το αεροδρόμιο της Χρυσούπολης και την Κεραμωτή μέσω της Εγνατίας Οδού (βελτίωση της συνδετήριας οδού και του Α/Κ της Εγνατίας)
- Σύνδεση του αεροδρομίου με τις πόλεις της Καβάλας και της Ξάνθης μέσω ανταποκρίσεων με τα ΜΜΜ - ΚΤΕΛ (άμεση προτεραιότητα) και το σιδηροδρομικό δίκτυο (αφού υλοποιηθεί η σύνδεση του λιμένα Φίλιππος Β' με τους Τοξότες Ξάνθης).
- Κατασκευή της Ολοκληρωμένης Εγκατάστασης Διαχείρισης Απορριμμάτων (ΟΕΔΑ) Χρυσούπολης, σύμφωνα με τον εγκεκριμένο ΠΕΣΔΑ.

Αν.Ε.9. ΠΕ Θάσου / Δήμος Θάσου. Κέντρο: Θάσος / Λιμένας.

Απαιτούμενες μελέτες και ρυθμίσεις:

- Εκπόνηση ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ για το σύνολο του Καλλικράτειου Δήμου (άμεση προτεραιότητα - ΓΠΣ υφίσταται μόνο για το Λιμένα).
- Σε αυτό το πλαίσιο πρέπει να προβλεφθεί η οργάνωση του τουρισμού και της παραπέρα ανάπτυξης καταλυμάτων σε συγκεκριμένες ζώνες στις παραλιακές περιοχές και γύρω από υφιστάμενους οικισμούς και να αποθαρρυνθεί η ανεξέλεγκτη τουριστική ανάπτυξη σε άλλες παράκτιες θέσεις και στις αγροτικές περιοχές. Επίσης, πρέπει να υπάρξει οριστικός σχεδιασμός για τα λιμάνια του νησιού και να αποκατασταθούν αστοχίες (όπως στο Λιμένα με τον ασαφή ρόλο του αρχαίου λιμανιού και την ανενεργή / εγκαταλειμμένη μαρίνα σε συνδυασμό με το σχεδιασμό για νέο λιμάνι οχηματαγωγών).
- Εκπόνηση και εφαρμογή μελετών ανάπλασης επιλεγμένων θέσεων.

Χωρική οργάνωση παραγωγικών δραστηριοτήτων:

- Για τον πρωτογενή τομέα προτείνεται η οργάνωση δραστηριοτήτων οικοανάπτυξης, βασισμένης σε ειδικά και εναλλακτικά προϊόντα του πρωτογενή τομέα.
- Ως προς τις λατομικές δραστηριότητες προτείνεται:
 - α. Αναζήτηση περιοχών οργανωμένων λατομικών δραστηριοτήτων με το μηχανισμό των ΠΟΑΠΔ, με στόχο την προστασία του τοπίου.

β. Προώθηση πιλοτικών εφαρμογών αποκατάστασης των λατομείων και αναζήτηση καινοτομικών μεθόδων εξόρυξης και διαχείρισης των λατομικών αποβλήτων.

- Για τον τριτογενή τομέα προτείνεται:
 - α. ο καθορισμός περιοχών τουριστικής ανάπτυξης με έλεγχο της διάχυσης.
 - β. η ανάδειξη και προστασία (περίφραξη - φύλαξη) των αρχαιολογικών χώρων του νησιού.
 - γ. η ένταξη του νησιού σε δίκτυο ναυτικού τουρισμού με τα νησιά της Σαμοθράκης της Λήμνου και της Ίμβρου (διασυνοριακή συνεργασία).

Παρεμβάσεις και έργα:

- Υλοποίηση της προγραμματιζόμενης μαρίνας σκαφών αναψυχής στα Λιμενάρια.
- Βελτίωση της διασύνδεσης του νησιού με την πιθανή δρομολόγηση υδροπλάνων (ειδικά με τη Θεσσαλονίκη, την Αλεξανδρούπολη, τη Λήμνο, τη Σαμοθράκη, τη Θάσο, τη Χαλκιδική, και τις Σποράδες).

Αν.Ε.10. Δήμος Μύκης. Κέντρο: Τρίπολο Εχίνος - Κένταυρος - Σμίνθη.

Απαιτούμενες μελέτες και ρυθμίσεις:

- Ένταξη σε ΠΕΧΠ.
Στο πλαίσιο αυτό προτείνεται η ενσωμάτωση όλων των ρυθμίσεων για την οργάνωση της στρατηγικής «οικοανάπτυξης» (αναπτυξιακών και χωρικών), καθώς και εκείνων που αφορούν στην ενίσχυση του εναλλακτικού-πολιτιστικού-ιαματικού τουρισμού. Ομοίως, προτείνεται η ένταξη των πολεοδομικών ρυθμίσεων που αφορούν στον έλεγχο των χρήσεων γης κατά μήκος του προγραμματισμένου κάθετου άξονα Ξάνθης - Εχίνου - Ελληνοβουλγαρικών συνόρων, στις οριοθετήσεις οικισμών και στις μελέτες μορφολογικών προτύπων.
- Ρυθμίσεις χρήσεων γης και μελέτες προστασίας τοπίου κατά μήκος του κάθετου άξονα Ξάνθης - Εχίνου - Ελληνοβουλγαρικών συνόρων.
- Μελέτες οριοθέτησης οικισμών.
- Μελέτες αναγνώρισης και ανάδειξης παραδοσιακών μορφολογικών προτύπων.

Χωρική οργάνωση παραγωγικών δραστηριοτήτων:

- Για τον πρωτογενή τομέα προτείνεται η οργάνωση ζώνης οικοανάπτυξης (αγροτική ανάπτυξη βασισμένη στην παραδοσιακή καλλιέργεια του καπνού, σε ειδικά και εναλλακτικά προϊόντα, ορεινή και βιολογική κτηνοτροφία, μελισσοκομία, μεταποίηση αγροτικών προϊόντων, συνεταιριστικές και καινοτόμες δράσεις).
- Για τον τριτογενή τομέα προτείνεται:
 - α. η ανάπτυξη του εναλλακτικού, πολιτιστικού, ορεινού και ιαματικού τουρισμού (Θέρμες).
 - β. η οργάνωση διαδρομών οικότουρισμού, με κέντρο αναφοράς τον οικισμό του Εχίνου, σε σχέση με το όρος Χαϊντού.

Παρεμβάσεις και έργα:

- Κατασκευή του ΣΜΑ Μύκης, σύμφωνα με τον εγκεκριμένο ΠΕΣΔΑ.

Αν.Ε.11. ΔΕ Ξάνθης. Κέντρο: Ξάνθη.

Απαιτούμενες μελέτες και ρυθμίσεις:

- Εκπόνηση ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ για το σύνολο του Καλλικράτειου Δήμου Ξάνθης, λαμβάνοντας υπόψη τις ρυθμίσεις της ΠΕΧΠ Τόξου Νέστου / Ορεινής Ροδόπης για τη ΔΕ Σταυρούπολης (μακροπρόθεσμα).
- Εκπόνηση σχεδίου βιώσιμης αστικής ανάπτυξης (ή ΣΟΑΠ) για την πόλη της Ξάνθης (άμεση προτεραιότητα).
Το σχέδιο πρέπει να περιλαμβάνει την ανάπλαση δημόσιων χώρων και υποβαθμισμένων οικιστικών ζωνών και την οργάνωση δικτύου βιώσιμης κινητικότητας.

Χωρική οργάνωση παραγωγικών δραστηριοτήτων:

- Για τον πρωτογενή τομέα προτείνεται:
 - α. Ολοκλήρωση των αρδευτικών έργων, οριοθέτηση της γεωργικής γης πρώτης προτεραιότητας και οργάνωση της διαδικασίας αναδιάρθρωσης των καλλιεργειών.
 - β. Υποστήριξη της μεταποίησης των τοπικών αγροτο-κτηνοτροφικών προϊόντων (καθετοποίηση της παραγωγής) κατά προτεραιότητα σε οργανωμένους υποδοχείς (ΒΙΠΕ Ξάνθης).
- Για το δευτερογενή τομέα προτείνεται:
 - α. ΒΙΠΕ Ξάνθης: Εξέταση της δυνατότητας επέκτασης της ΒΙΠΕ προς την περιοχή της Λεύκης για την ένταξη των μονάδων που έχουν αναπτυχθεί στα νότια της ΒΙΠΕ. Χρήση των εργαλείων του Ν. 3982/2011, με στόχο την ένταξη της σημερινής ΒΙΠΕ σε καθεστώς ΕΠ Τύπου Α (και ΕΠ Τύπου Β στην περιοχή της επέκτασης, εφόσον πραγματοποιηθεί), για την υποδοχή μονάδων μεταποίησης, συσκευασίας και τυποποίησης τοπικών αγροτικών προϊόντων και την εγκατάσταση επιχειρήσεων και υποδομών εφοδιαστικής διαχείρισης. Εξέταση της δυνατότητας σιδηροδρομικής σύνδεσης της ΒΙΠΕ. Ανάπτυξη ερευνητικών κέντρων σε συνεργασία με το Πολυτεχνείο Ξάνθης.
 - β. Ανατολική είσοδος πόλης: Αποτροπή περαιτέρω διάχυσης παρόδιων χρήσεων (κατάργηση παρεκκλίσεων) στον οδικό άξονα σύνδεσης με την Εγνατία Οδό (οδός Δημοκρίτου) και στο υπόλοιπο περιφερειακό οδικό δίκτυο. Εξυγίανση των αυθόρμητων συγκεντρώσεων και μεταφορά των οχλουσών δραστηριοτήτων στη ΒΙΠΕ.
- Για τον τριτογενή τομέα δίδεται έμφαση στον αστικό τουρισμό (παλιά πόλη, καρναβάλι κ.ά.) και στην οργάνωση υπηρεσιών για τη λειτουργία της Ξάνθης ως πύλης προς τον ορεινό όγκο της Ροδόπης.

Παρεμβάσεις και έργα:

- Λειτουργική και αισθητική αναβάθμιση των εισόδων της πόλης, με παρεμβάσεις ρύθμισης της κυκλοφορίας και βελτίωσης της οδικής ασφαλείας στους δύο άξονες εισόδου (οδοί Δημοκρίτου και Εγνατία).
- Έναρξη λειτουργίας του ΚΔΑΥ Ξάνθης, σύμφωνα με τον εγκεκριμένο ΠΕΣΔΑ.

Αν.Ε.12. Δήμος Τοπείρου - Δήμος Αβδήρων. Κέντρο: Γενισέα.

Απαιτούμενες μελέτες και ρυθμίσεις:

- Ένταξη της παράκτιας ζώνης της Ενότητας στην ΠΕΧΠ του Τόξου Υγροβιοτόπων και Αρχαιολογικών Χώρων (άμεση προτεραιότητα εκπόνησης).
Στο πλαίσιο αυτό προτείνεται η ενσωμάτωση όλων των ρυθμίσεων για τη διαχείριση και ανάδειξη του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, την οργάνωση του αγροτικού χώρου, την τουριστική ανάπτυξη και την οργάνωση του οδικού δικτύου.

- Εκπόνηση ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ για τους δύο Καλλικράτειους Δήμους (μακροπρόθεσμα), σε συντονισμό τόσο μεταξύ τους, όσο και με τις ρυθμίσεις της ΠΕΧΠ.
- Έκδοση Π.Δ. μετά από την εκπόνηση ΕΠΜ για το Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων ΑΜΘ και θεσμοθέτηση διαχειριστικού σχεδίου (άμεση προτεραιότητα).

Χωρική οργάνωση παραγωγικών δραστηριοτήτων:

- Για τον πρωτογενή τομέα προτείνεται:
 - α. Ολοκλήρωση των αρδευτικών έργων, οριοθέτηση της γεωργικής γης πρώτης προτεραιότητας και οργάνωση της διαδικασίας αναδιάρθρωσης των καλλιεργειών.
 - β. Αξιοποίηση των γεωθερμικών πεδίων για την ανάπτυξη θερμοκηπιακών καλλιεργειών.
 - γ. Υποστήριξη της μεταποίησης των τοπικών αγροτο-κτηνοτροφικών προϊόντων (καθετοποίηση της παραγωγής).
- Για την οργάνωση του τουρισμού προτείνεται:
 - α. Οργάνωση του εναλλακτικού τουρισμού στο παραλιακό μέτωπο (Τόξο Υγροβιοτόπων και Αρχαιολογικών Χώρων, περιοχή Βιστωνίδας), ανάδειξη και διαχείριση των υγροτοπικών εκτάσεων.
 - β. Δυνατότητα τουριστικής ανάπτυξης μόνο γύρω από τους υφιστάμενους εσωτερικούς οικισμούς και σε περιορισμένες ζώνες του παραλιακού μετώπου (παραλίες Αβδήρων και Μάνδρας). Χρήση του εσωτερικού οδικού δικτύου, αποφυγή διάνοιξης παραλιακών δρόμων και εξασφάλιση κάθετων συνδέσεων για την πρόσβαση σε επιλεγμένα σημεία του παραλιακού μετώπου.
 - γ. Ανάδειξη της φυσιογνωμίας του οικισμού του Πόρτο Λάγος και ενθάρρυνση της δημιουργίας ξενώνων σε υφιστάμενα αξιόλογα κτίρια του οικισμού.
 - δ. Δυνατότητα δημιουργίας ολοκληρωμένων τουριστικών εγκαταστάσεων στην έκταση της πρώην «Φωνής Αμερικής».
 - ε. Δυνατότητα δημιουργίας οργανωμένων κατασκηνώσεων στην περιοχή από Σκάλα Αβδήρων έως παραλία Αγίου Ιωάννη Αβδήρων (με εξαίρεση τις θέσεις αρχαιολογικών χώρων).

Παρεμβάσεις και έργα:

- Βελτίωση του υφιστάμενου εσωτερικού επαρχιακού δρόμου Ν. Κεσσάνη - Λουτρά Ποταμιάς - Μάνδρα - Βελόνη - Μάγγανα - Ν. Εράσμιο (με εξέταση της δυνατότητας προσθήκης νέου τμήματος για την απευθείας σύνδεση Βελόνης - Μάγγανας).
- Μετατροπή του υφιστάμενου παραθαλάσσιου δρόμου στην παραλία Μάνδρας σε πεζόδρομο - ποδηλατόδρομο και διάνοιξη νέου εσωτερικού παράλληλου δρόμου σε μικρή απόσταση.
- Δημιουργία Περιβαλλοντικού Κέντρου για την εκπαίδευση και ενημέρωση του κοινού στην έκταση της πρώην «Φωνής Αμερικής».
- Ανάδειξη του ρόλου του λιμένα του Πόρτο Λάγος ως αλιευτικό - τουριστικό λιμάνι της περιοχής με απομάκρυνση των οχλουσών εμπορευματικών δραστηριοτήτων παράλληλα με την ολοκλήρωση των υποδομών και των διασυνδέσεων του εμπορευματικού λιμένα της Καβάλας.

Αν.Ε.13. Δήμος Ίασμου. Κέντρο: Ίασμος.

Χωρική οργάνωση παραγωγικών δραστηριοτήτων:

- Για τον πρωτογενή τομέα προτείνεται:
 - α. Οριοθέτηση της γεωργικής γης πρώτης προτεραιότητας και οργάνωση της διαδικασίας αναδιάρθρωσης των καλλιεργειών.
 - β. Οργάνωση ζώνης οικοανάπτυξης στο Παπίκιο όρος της Ροδόπης (αγροτική ανάπτυξη βασισμένη σε ειδικά και εναλλακτικά προϊόντα, ορεινή και βιολογική κτηνοτροφία).
- Δευτερογενής τομέας: Βιοτεχνική ανάπτυξη εντός του (προβλεπόμενου από το εγκεκριμένο ΓΠΣ) ΒΙΟΠΑ, με εξειδίκευση στη μεταποίηση των τοπικών αγροτο-κτηνοτροφικών προϊόντων (καθετοποίηση της παραγωγής).
- Για την οργάνωση του τουρισμού προτείνεται:
 - α. Οργάνωση εναλλακτικού τουρισμού και ανάδειξης και διαχείρισης των υγροτοπικών εκτάσεων σε σχέση με τη λιμνοθάλασσα Βιστωνίδα και τις όμορες περιοχές Φαναρίου - Πόρτο Λάγους.
 - β. Ανάπτυξη εναλλακτικού ορεινού τουρισμού στη ζώνης οικοανάπτυξης του Παπίκιου Όρους.

Αν.Ε.14. ΔΕ Κομοτηνής. Κέντρο: Κομοτηνή.

Απαιτούμενες μελέτες και ρυθμίσεις:

- Εκπόνηση ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ για το σύνολο του Καλλικράτειου Δήμου Κομοτηνής, σε συντονισμό με τις ρυθμίσεις των θεσμοθετημένων ΓΠΣ Κομοτηνής (που αφορά μόνο στην αστική περιοχή) και Ιάσμου, καθώς και του προς θεσμοθέτηση ΓΠΣ της ΔΕ Αιγείρου (μακροπρόθεσμα).
- Εκπόνηση σχεδίου βιώσιμης αστικής ανάπτυξης (ή ΣΟΑΠ) για την πόλη της Κομοτηνής (άμεση προτεραιότητα).
Το σχέδιο πρέπει να περιλαμβάνει την ανάπλαση δημόσιων χώρων και υποβαθμισμένων οικιστικών ζωνών και την οργάνωση δικτύου βιώσιμης κινητικότητας.

Χωρική οργάνωση παραγωγικών δραστηριοτήτων:

- Για τον πρωτογενή τομέα προτείνεται η οριοθέτηση της γεωργικής γης πρώτης προτεραιότητας και η οργάνωση της διαδικασίας αναδιάρθρωσης των καλλιεργειών.
- Δευτερογενής τομέας:
 - α. ΒΙΠΕ Κομοτηνής: Προτείνεται η ένταξή της σε καθεστώς ΕΠ Τύπου Α του Ν. 3982/2011 (υποδοχή μονάδων μεταποίησης, συσκευασίας και τυποποίησης τοπικών αγροτικών προϊόντων, υπηρεσιών και υποδομών εφοδιαστικής διαχείρισης) και η σύνδεσή της με το σιδηροδρομικό δίκτυο.
 - β. Διερεύνηση της δυνατότητας οργάνωσης ΕΠΕΒΟ του Ν. 3982/2011 στην περιοχή της δυτικής εισόδου της Κομοτηνής, στους Υφαντές.
 - γ. Περιορισμός της περαιτέρω εκτός σχεδίου αξονικής ανάπτυξης μεταποιητικών δραστηριοτήτων στην παλαιά εθνική οδό και το υπόλοιπο επαρχιακό δίκτυο (κατάργηση των παρεκκλίσεων).
- Τριτογενής τομέας:
 - α. έμφαση στην οργάνωση δομών για τη λειτουργία της Κομοτηνής ως διαπεριφερειακό κέντρο οργάνωσης της αγροτικής οικονομίας και της αγροτικής επιχειρηματικότητας.
 - β. οργάνωση αστικού και συνεδριακού τουρισμού και υπηρεσιών για τη λειτουργία της Κομοτηνής ως πύλης προς τον ορεινό όγκο της Ροδόπης.

Παρεμβάσεις και έργα:

- Ολοκλήρωση του άξονα Κομοτηνή - Νυμφαία στο πεδινό τμήμα Εγνατία - Πάνδροσος.
- Έναρξη λειτουργίας του ΚΔΑΥ Κομοτηνής, σύμφωνα με τον εγκεκριμένο ΠΕΣΔΑ.

Αν.Ε.15. Παραλιακής Ροδόπης (ΔΕ Αιγείρου - ΔΕ Σιδηροχωρίου - ΔΕ Μαρώνειας).
Πληθυσμός 12.000. Κέντρο: Ξυλαγανή.

Απαιτούμενες μελέτες και ρυθμίσεις:

- Ένταξη της παράκτιας ζώνης της Ενότητας στην ΠΕΧΠ του Τόξου Υγροβιοτόπων και Αρχαιολογικών Χώρων (άμεση προτεραιότητα εκπόνησης). Στο πλαίσιο αυτό προτείνεται η ενσωμάτωση όλων των ρυθμίσεων για τη διαχείριση και ανάδειξη του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, την οργάνωση του αγροτικού χώρου, την πολυθεματική τουριστική ανάπτυξη και την οργάνωση του οδικού δικτύου.
- Έκδοση Π.Δ. μετά από την εκπόνηση ΕΠΜ για το Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων ΑΜΘ και θεσμοθέτηση διαχειριστικού σχεδίου (άμεση προτεραιότητα).
- Ολοκλήρωση και θεσμοθέτηση του υπό εκπόνηση ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ στη Δημοτική Ενότητα Αιγείρου (άμεση προτεραιότητα).
- Εκπόνηση ΓΠΣ για το σύνολο των Καλλικράτειων Δήμων Κομοτηνής και Μαρώνειας - Σαπών (μακροπρόθεσμα), σε συντονισμό τόσο μεταξύ τους, όσο και με τις ρυθμίσεις της ΠΕΧΠ, του υπό εκπόνηση ΓΠΣ Αλεξανδρούπολης και του προς θεσμοθέτηση ΓΠΣ της ΔΕ Αιγείρου.

Χωρική οργάνωση παραγωγικών δραστηριοτήτων:

- Για τον πρωτογενή τομέα προτείνεται:
 - α. Οριοθέτηση της γεωργικής γης πρώτης προτεραιότητας και οργάνωση της διαδικασίας αναδιάρθρωσης των καλλιεργειών.
 - β. Αξιοποίηση των γεωθερμικών πεδίων για την ανάπτυξη θερμοκηπιακών καλλιεργειών.
- Για την οργάνωση του τουρισμού στην περιοχή του ΕΠΑΜΘ προτείνεται:
 - α. Συγκρότηση σε τουριστικό δίκτυο των οικισμών Αρωγή, Φανάρι και Πόρτο Λάγος (κύριοι τουριστικοί πόλοι ευρύτερης περιοχής), με έμφαση στην ανάδειξη των ιδιαίτερων αξιόλογων χαρακτηριστικών και της μεγάλης σημασίας του ΕΠΑΜΘ.
 - β. Υποδοχή νέων τουριστικών εγκαταστάσεων στην περιοχή της Αρωγής (σε ζώνη βόρεια του υφιστάμενου οικισμού) και οργάνωση της πρόσβασης στο παραλιακό μέτωπο κυρίως μέσω κάθετων συνδέσεων.
 - γ. Διατήρηση και αναβάθμιση υφιστάμενων εγκαταστάσεων οργανωμένων κατασκηνώσεων στην παραλιακή ζώνη μεταξύ Φαναρίου - παραλίας Αρωγής με δυνατότητα επέκτασής τους στο χώρο του εγκαταλειμμένου camping.
- Για την οργάνωση του τουρισμού στην περιοχή ανάμεσα στον Ίμερο και τη Μαρώνεια προτείνεται:
 - α. Ανάπτυξη τουριστικών χρήσεων σύμφωνα με τις προβλέψεις του Ειδικού Πλαισίου για τον Τουρισμό, καθώς και περιοχών Β' κατοικίας, σε ζώνη μέγιστου πλάτους 800 μ. από την παραλία προς την ενδοχώρα.
 - β. Διατήρηση και βελτίωση, με πρόβλεψη και χώρων στάθμευσης, του υφιστάμενου παραλιακού οδικού άξονα μέχρι το λιμάνι του Ίμερου, με απαγόρευση δόμησης στη νότια πλευρά του δρόμου προς τη θάλασσα.

- Για την περιοχή της αρχαίας Μαρώνειας και του όρους Ίσμαρος προτείνεται:
 - α. Προστασία και ανάδειξη του εξαιρετικού φυσικού κάλλους τοπίου, με αποφυγή δραστηριοτήτων αλλοίωσης του αγροτικού χαρακτήρα (διατήρηση ελαιώνων) και εν γένει υποβάθμισης τόσο στο χερσαίο όσο και στον θαλάσσιο χώρο (κατάργηση της προβλεπόμενης από το οικείο Ειδικό Πλαίσιο ζώνης ιχθυοκαλλιεργειών).
 - β. Ήπια τουριστική αξιοποίηση με άξονα την ανάδειξη και σύνδεση της Μαρώνειας με τους υπόλοιπους αρχαιολογικούς χώρους: πρόβλεψη σύνδεσης Αγίου Χαράλαμπου - παραλίας Πετρωτών με ειδικά διαμορφωμένο δρόμο (scenic route) με ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων στο τοπίο και αυστηρή απαγόρευση δόμησης σε όλο το μήκος του.

Παρεμβάσεις και έργα:

- Σύνδεση του υφιστάμενου εσωτερικού επαρχιακού δρόμου Ίμερου - Μέσης με τον άξονα Πόρτο Λάγος - Κομοτηνή στην περιοχή του Πόρτο Λάγος (και εξέταση της δυνατότητας βελτίωσής του στα κάθετα τμήματα Μέση - Αρωγή και Φανάρι - Γλυκονέρι).
- Διάνοξη οδικής σύνδεσης Αγίου Χαράλαμπου - παραλίας Πετρωτών με ήπια γεωμετρικά χαρακτηριστικά.

Αν.Ε16. ΔΕ Σαπών - Δήμος Αρριανών. Κέντρο: Σάπες.

Απαιτούμενες μελέτες και ρυθμίσεις:

- Εκπόνηση ΓΠΣ για τους δύο Καλλικράτειους Δήμους της Ενότητας (μακροπρόθεσμα), σε συντονισμό μεταξύ τους, με τις ρυθμίσεις του υπό εκπόνηση ΓΠΣ Αλεξανδρούπολης και, μελλοντικά, του ΓΠΣ Σουφλίου.
- Εκπόνηση ΣΟΑΠ για την πόλη των Σαπών (άμεση προτεραιότητα). Το σχέδιο πρέπει να περιλαμβάνει στρατηγικές βιώσιμης ανάπτυξης και αστικής βιωσιμότητας κυρίως για τις υποβαθμισμένες γειτονιές ευάλωτων κοινωνικών ομάδων.
- Μελέτη εξειδίκευσης των ζωνών καταλληλότητας / αποκλεισμού αιολικών πάρκων - έλεγχος της συμβατότητάς τους με τις υφιστάμενες συνθήκες περιβάλλοντος και ειδικά τις συνθήκες διαβίωσης προστατευόμενων ειδών και πληθυσμών της ορνιθοπανίδας (άμεση προτεραιότητα).

Χωρική οργάνωση παραγωγικών δραστηριοτήτων:

- Για τον πρωτογενή τομέα προτείνεται:
 - α. Στη ΔΕ Σαπών: Οριοθέτηση της γεωργικής γης πρώτης προτεραιότητας, οργάνωση της διαδικασίας αναδιάρθρωσης των καλλιεργειών και αξιοποίηση των γεωθερμικών πεδίων για την ανάπτυξη θερμοκηπιακών καλλιεργειών.
 - β. Στο Δήμο Αρριανών: Οργάνωση ζώνης οικοανάπτυξης (αγροτική ανάπτυξη βασισμένη σε ειδικά και εναλλακτικά προϊόντα, ορεινή και βιολογική κτηνοτροφία) και διερεύνηση συνεργειών με τον ορεινό χώρο του όμορου Δήμου Σουφλίου.
- Για το δευτερογενή τομέα προτείνεται η δημιουργία μονάδων μεταποίησης των τοπικών αγροτο-κτηνοτροφικών προϊόντων εντός του ΒΙΟΠΑ Σαπών (καθετοποίηση της παραγωγής).
- Για τον τριτογενή τομέα προτείνεται η ανάπτυξη του εναλλακτικού, ορεινού και ιαματικού τουρισμού στο δήμο Αρριανών.

- Για την ανάπτυξη των ΑΠΕ προτείνεται η οργάνωση ζώνης ανάπτυξης αιολικών πάρκων εντός της Περιοχής Αιολικής Προτεραιότητας 1 του οικείου Ειδικού Πλαισίου, με βάση τα πορίσματα εξειδικευμένης μελέτης.

Αν.Ε.17. Δήμος Αλεξανδρούπολης. Κέντρο: Αλεξανδρούπολη.

Απαιτούμενες μελέτες και ρυθμίσεις:

- Ολοκλήρωση και θεσμοθέτηση του υπό εκπόνηση ΓΠΣ του Καλλικράτειου Δήμου Αλεξανδρούπολης (άμεση προτεραιότητα).
- Ένταξη σε ΠΕΧΠ και εκπόνηση μελέτης για την περιοχή από το χώρο του λιμένα ως το αεροδρόμιο (άμεση προτεραιότητα).
Στο πλαίσιο αυτό προτείνεται η ενσωμάτωση όλων των ρυθμίσεων για την ανάπτυξη του λιμένα (οργάνωση χερσαίας λιμενικής ζώνης και διερεύνηση πιθανής επέκτασης, χωροθέτηση εμπορευματικού κέντρου, κλπ.), τη σύνδεσή του με τα χερσαία δίκτυα μεταφορών, τη σιδηροδρομική σύνδεση του αεροδρομίου, τη μελλοντική επαναχάραξη της σιδηροδρομικής γραμμής για την παράκαμψη της πόλης, την οργάνωση των παρόδιων χρήσεων κατά μήκος της παλιάς ΕΟ Αλεξανδρούπολης - Φερών.

Χωρική οργάνωση παραγωγικών δραστηριοτήτων:

- Για το δευτερογενή τομέα προτείνεται η ένταξη της ΒΙΠΕ Αλεξανδρούπολης σε καθεστώς ΕΠ Ειδικού Τύπου του Ν. 3982/2011, με επιδίωξη τη λειτουργία τεχνόπολης με εξειδίκευση σε θέματα ενέργειας –και ιδίως ΑΠΕ. Απαραίτητη είναι σε κάθε περίπτωση η υλοποίηση των υποδομών επεξεργασίας λυμάτων.
- Τριτογενής τομέας:
 - α. Οργάνωση δομών για τη λειτουργία της Αλεξανδρούπολης ως διεθνές και διαπεριφερειακό διαμετακομιστικό κέντρο συνδυασμένων μεταφορών.
 - β. Ολοκληρωμένες τουριστικές παρεμβάσεις με αναπτυξιακό χαρακτήρα, σύμφωνα με το Ειδικό Πλαίσιο για τον Τουρισμό, στην περιοχή δυτικά της πόλης έως την παραλία Πετρωτών. Πρόβλεψη δημιουργίας ενιαίου, ήπιου οδικού παραλιακού άξονα (με χάραξη προσαρμοσμένη στο φυσικό ανάγλυφο τοπίο) σε απόστασή που να μην υπερβαίνει (κατά το δυνατόν) τα 600 μ από την παραλία.

Παρεμβάσεις και έργα:

- Ολοκλήρωση της αναβάθμισης του λιμένα, με την εκτέλεση των εργασιών εκβάθυνσης και την οργάνωση της χερσαίας λιμενικής ζώνης προκειμένου να χωροθετηθούν οι απαραίτητες υποδομές (πολυχρηστικός τερματικός σταθμός και σταθμός εμπορευματοκιβωτίων, υποδομές εφοδιαστικής διαχείρισης, κέντρο επιχειρηματικότητας, εξυπηρέτηση τουριστικών σκαφών, κλπ.).
- Ολοκλήρωση της σιδηροδρομικής σύνδεσης του λιμένα με το εθνικό δίκτυο.
- Κατασκευή της ανατολικής περιφερειακής οδού για τη σύνδεση του λιμένα (άμεση προτεραιότητα) και, σε δεύτερη προτεραιότητα, του υπόλοιπου τμήματός της.
- Ολοκλήρωση της αναβάθμισης του οδικού και σιδηροδρομικού άξονα Αλεξανδρούπολης - Ορμενίου (άμεση προτεραιότητα).
- Σιδηροδρομική σύνδεση αεροδρομίου (άμεση προτεραιότητα) και επαναχάραξη της σιδηροδρομικής γραμμής για την παράκαμψη της πόλης (δεύτερη προτεραιότητα).
- Ανάπλαση παραλιακού μετώπου της πόλης.

- Κατασκευή της ΟΕΔΑ Αλεξανδρούπολης, σύμφωνα με τον εγκεκριμένο ΠΕΣΔΑ.

Αν.Ε.18. Δήμος Σουφλίου - Πάρκο Δαδιάς. Κέντρο: Σουφλί.

Απαιτούμενες μελέτες και ρυθμίσεις:

- Εκπόνηση ΓΠΣ (μακροπρόθεσμα), σε συντονισμό με τις ρυθμίσεις του υπό εκπόνηση ΓΠΣ Αλεξανδρούπολης και, μελλοντικά, του ΓΠΣ Δήμου Αρριανών.
- Μελέτη εξειδίκευσης των ζωνών καταλληλότητας / αποκλεισμού αιολικών πάρκων - έλεγχος της συμβατότητάς τους με τις υφιστάμενες συνθήκες περιβάλλοντος και ειδικά τις συνθήκες διαβίωσης προστατευόμενων ειδών και πληθυσμών της ορνιθοπανίδας (άμεση προτεραιότητα).

Χωρική οργάνωση παραγωγικών δραστηριοτήτων:

- Για τον πρωτογενή τομέα προτείνεται:
 - α. Οριοθέτηση της γεωργικής γης πρώτης προτεραιότητας και οργάνωση της διαδικασίας αναδιάρθρωσης των καλλιεργειών σε συνδυασμό με την ανάγκη αντιμετώπισης των πλημμυρών του ποταμού Έβρου.
 - β. Οργάνωση ζώνης οικοανάπτυξης στον ορεινό χώρο (αγροτική ανάπτυξη βασισμένη σε ειδικά και εναλλακτικά προϊόντα, ορεινή και βιολογική κτηνοτροφία, μελισσοκομία, μεταποίηση αγροτικών προϊόντων, συνεταιριστικές και καινοτόμες δράσεις) και διερεύνηση συνεργειών με τον ορεινό χώρο του όμορου Δήμου Αρριανών.
- Για την οργάνωση του τουρισμού προτείνεται η ενίσχυση του εναλλακτικού και ορεινού τουρισμού με βάση το Εθνικό Πάρκο Δαδιάς, τους ορεινούς οικισμούς και το Σουφλί (αστικός και θεματικός τουρισμός - μετάξι).
- Για την ανάπτυξη των ΑΠΕ προτείνεται η οργάνωση ζώνης ανάπτυξης αιολικών πάρκων εντός της Περιοχής Αιολικής Προτεραιότητας 1 του οικείου Ειδικού Πλαισίου, με βάση τα πορίσματα εξειδικευμένης μελέτης.

Αν.Ε.19. Βόρειος Έβρος (Δήμοι Διδυμοτείχου - Ορεστιάδας). Κέντρο: Δίπολο Ορεστιάδα - Διδυμοτείχο.

Απαιτούμενες μελέτες και ρυθμίσεις:

- Ένταξη σε ΠΕΧΠ και εκπόνηση μελέτης για το σύνολο της Ενότητας (άμεση προτεραιότητα).
Στο πλαίσιο αυτό προτείνεται η ενσωμάτωση όλων των ρυθμίσεων για την ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα (οργάνωση γεωργο-κτηνοτροφικού πάρκου), τη διερεύνηση των δυνατοτήτων και προϋποθέσεων καθετοποίησης της τοπικής παραγωγής, την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού και της διασυνοριακής συνεργασίας, της αναβάθμισης του αστικού περιβάλλοντος των δύο σημαντικών οικισμών της Ενότητας, κλπ.
- Εκπόνηση των ΓΠΣ των δύο Καλλικράτειων Δήμων της Ενότητας (μακροπρόθεσμα).

Χωρική οργάνωση παραγωγικών δραστηριοτήτων:

- Για τον πρωτογενή τομέα προτείνεται η οργάνωση ενός εκτεταμένου αγρο-κτηνοτροφικού πάρκου (συμπληρωματικότητα γεωργίας - κτηνοτροφίας), πιθανά με χαρακτηρισμό ως ΠΟΑΠΔ, με δυνατότητες καθετοποίησης της παραγωγής στην περιοχή μεταξύ Ορεστιάδας και Διδυμοτείχου.

- Για το δευτερογενή τομέα προτείνεται η αξιοποίηση και ενίσχυση της ΒΙΠΕ Ορεστιάδας για τη μεταποίηση των τοπικών αγροτικών προϊόντων, εξετάζοντας και την προοπτική ανάπτυξης ζώνης καινοτομίας.
- Για τον τριτογενή τομέα προτείνεται:
 - α. Ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού (αξιοποίηση των ποταμών Άρδα, Έβρου και Ερυθροπόταμου) και του πολιτιστικού τουρισμού (ανάδειξη των υλικών και άυλων στοιχείων του Διδυμοτείχου και των οικισμών Μεταξάδες και Παλιούρι).
 - β. Ενίσχυση της διασυνοριακής συνεργασίας, ιδίως προς την Αδριανούπολη, μέσω κοινών δράσεων πολιτιστικού και εναλλακτικού τουρισμού.

Παρεμβάσεις και έργα:

- Βελτίωση της αστικής βιωσιμότητας με σημαντικές παρεμβάσεις στα δύο μεγάλα αστικά κέντρα και ιδιαίτερα στην Ορεστιάδα.
- Έναρξη λειτουργίας του ΚΔΑΥ Διδυμοτείχου, σύμφωνα με τον εγκεκριμένο ΠΕΣΔΑ.

Αν.Ε.20. Δήμος Σαμοθράκης. Κέντρο: Σαμοθράκη.

Απαιτούμενες μελέτες και ρυθμίσεις:

- Ολοκλήρωση του υπό εκπόνηση ΣΧΟΟΑΠ το οποίο θα πρέπει να ενσωματώσει το σύνολο των ρυθμίσεων (πολεοδομικών, αναπτυξιακών, περιβαλλοντικών).
Ως στρατηγική κατεύθυνση δίνεται η δημιουργία μίας διακριτής ταυτότητας του νησιού σε Ελλάδα και εξωτερικό, μέσω της προώθησης αποκλειστικά του ήπιου /εναλλακτικού και ναυτικού τουρισμού, σε συνδυασμό με την πρωτογενή παραγωγή. Στο πλαίσιο αυτό κρίνεται απαραίτητος ο περιορισμός της οικιστικής ανάπτυξης και της χωροθέτησης ξενοδοχειακών καταλυμάτων στους υφιστάμενους οικιστικούς πυρήνες, η διαφύλαξη του υφιστάμενου χαρακτήρα των οικισμών και η διαφύλαξη των χαρακτηριστικών του φυσικού και αγροτικού περιβάλλοντος.
- Εκπόνηση ΕΠΜ και έκδοση Π.Δ. και διαχειριστικού σχεδίου για τις περιοχές Natura του νησιού (GR1110004 & GR1110012: ΟΡΟΣ ΦΕΓΓΑΡΙ ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ, ΑΝΑΤΟΛΙΚΕΣ ΑΚΤΕΣ, ΒΡΑΧΟΝΗΣΙΔΑ ΖΟΥΡΑΦΑ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ).

Χωρική οργάνωση παραγωγικών δραστηριοτήτων:

- Για τον πρωτογενή τομέα προτείνεται η οργάνωση δραστηριοτήτων οικοανάπτυξης, βασισμένης σε ειδικά και εναλλακτικά προϊόντα του πρωτογενή τομέα.
- Για τον τριτογενή τομέα προτείνεται:
 - α. Η δημιουργία και προβολή μίας διακριτής ταυτότητας του νησιού σε Ελλάδα και εξωτερικό, μέσω της προώθησης αποκλειστικά του ήπιου /εναλλακτικού και ναυτικού τουρισμού, σε συνδυασμό με την πρωτογενή παραγωγή και τη διοργάνωση ειδικών εκδηλώσεων με διαφοροποιημένα χαρακτηριστικά (αναψυχής, πολιτισμού, επιστημονικές).
 - β. η ανάδειξη και προστασία (περίφραξη - φύλαξη) των αρχαιολογικών χώρων του νησιού.
 - γ. η ένταξη του νησιού σε δίκτυο ναυτικού τουρισμού με τα νησιά της Θάσου, της Λήμνου και της Ίμβρου (διασυνοριακή συνεργασία).

Παρεμβάσεις και έργα:

- Σύνδεση του νησιού με υδροπλάνα με την ενδοχώρα και το νησιωτικό χώρο (ειδικά με τη Θεσσαλονίκη, την Αλεξανδρούπολη, τη Λήμνο, τη Θάσο, τη Χαλκιδική, και τις Σποράδες).

Άρθρο 23: Εξειδίκευση των κατευθύνσεων του Γενικού και των Ειδικών Πλαισίων και ανάδραση προς το σχεδιασμό Εθνικού Επιπέδου

Κατά τη διαδικασία ενσωμάτωσης των κατευθύνσεων του Γενικού και των Ειδικών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης στο χώρο της Περιφέρειας ΑΜΘ, εμφανίζεται, ως ζητούμενο και των προδιαγραφών εκπόνησης της πρότασης αναθεώρησης του ΠΠΧΣΑΑ, η ανάγκη εξειδίκευσης, συμπλήρωσης ή και μερικής τροποποίησης των κατευθύνσεων τους, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες, τους περιορισμούς και τις ειδικότερες συνθήκες του χώρου της Περιφέρειας, όπως αναδεικνύονται από τη λεπτομερέστερη κλίμακα προσέγγισης της μελέτης του ΠΠΧΣΑΑ. Επιπλέον, η εξειδίκευση και συμπλήρωση των κατευθύνσεων του εθνικού επιπέδου υπαγορεύεται και από την απαίτηση ενσωμάτωσης νεότερων σχεδιασμών και πολιτικών, πρόσφατων μελετών αναπτυξιακού / χωροταξικού / περιβαλλοντικού χαρακτήρα, καθώς και από τις προτεραιότητες χωρικής οργάνωσης, ανάπτυξης των παραγωγικών τομέων και προστασίας του περιβάλλοντος όπως προσδιορίζονται στο πρότυπο χωρικής οργάνωσης και το σύνολο των άρθρων της παρούσας απόφασης

A. Γενικό Πλαίσιο ΧΣΑΑ

Το παρόν Σχέδιο ΠΠΧΣΑΑ ΑΜΘ εναρμονίζονται σε μεγάλο βαθμό με τις κατευθύνσεις του υπερκείμενου χωροταξικού σχεδιασμού εθνικού επιπέδου. Ειδικά ως προς το Γενικό Σχέδιο διατηρεί τις βασικές επιλογές, εξειδικεύοντας το ρόλο συγκεκριμένων χωρικών και αναπτυξιακών δομών, έργων και δράσεων. Ειδικότερα:

A1. Ως προς τους Πόλους Ανάπτυξης προβλέπεται η απόδοση διακριτών ρόλων σε κάθε κύριο αναπτυξιακό πόλο της Περιφέρειας (πρωτεύοντες και δευτερεύοντες εθνικοί πόλοι ανάπτυξης) πλησιέστερα στη ρεαλιστική δυναμική που μπορούν να αναπτύξουν βάσει του προτύπου χωρικής ανάπτυξης του ΠΠΧΣΑΑ. Σε αυτό το πλαίσιο προβλέπονται ιδίως:

- Εξειδίκευση και ενίσχυση του ρόλου της Κομοτηνής στο πλαίσιο του διπόλου Κομοτηνή – Αλεξανδρούπολη.
- Μερική αναθεώρηση και ενίσχυση του ρόλου της Αλεξανδρούπολης με αυξημένη έμφαση στο ρόλο της ως διαμετακομιστικού κέντρου εθνικού επιπέδου και σχετικά μειωμένη έμφαση στο ρόλο της ως ενεργειακού κόμβου.
- Αναβάθμιση της Ορεστιάδας σε κύριο αναπτυξιακό πόλο της Περιφέρειας στο πλαίσιο του δίπολου Ορεστιάδα – Διδυμότειχο
- Απόδοση συγκεκριμένων ρόλων για το σύνολο των υπόλοιπων κύριων αναπτυξιακών πόλων (Καβάλα, Δράμα, Ξάνθη) με θεματική συμπληρωματικότητα ανά δύο.

A2. Ως προς τους Αναπτυξιακούς Άξονες προβλέπεται η διαφοροποίηση των δευτερευόντων (πέραν του πρωτεύοντα άξονα Ανατολής – Δύσης) αναπτυξιακών αξόνων της Περιφέρειας με:

- Αναγνώριση του άξονα Αλεξανδρούπολη – Ορμένιο ως αυτοτελούς αναπτυξιακού άξονα ενδοπεριφερειακής εμβέλειας με ισχυρό εθνικό και διεθνή

προσανατολισμό σε συνδυασμό με το λιμάνι - διεθνή πύλη της Αλεξανδρούπολης, με εξειδίκευση δράσεων ενίσχυσής του

- Εξειδίκευση ρόλου και δράσεων ενίσχυσης των δευτερευόντων αναπτυξιακών αξόνων ενδοπεριφερειακής εμβέλειας (Καβάλα - Δράμα - Εξοχή, Κομοτηνή - Νυμφαία, Ξάνθη – Εχίνος)

A3. Ως προς τα Δίκτυα Μεταφορών προβλέπεται μερική διαφοροποίηση των προτεραιοτήτων του Γενικού Πλαισίου με:

- Εξειδίκευση ρόλου και δράσεων ενίσχυσης του λιμένα Αλεξανδρούπολης ως κύριας θαλάσσιας πύλης με διεθνή και διαπεριφερειακή εμβέλεια, με μερική αναθεώρηση του ρόλου του (έμφαση στην κατεύθυνση διαμετακομιστικού και εμπορευματικού κέντρου / απαλοιφή της πρόβλεψης εξειδίκευσης σε τερματικό πετρελαϊκό λιμένα / πρόβλεψη διεύρυνσης του λιμένα και διαχωρισμού εμπορευματικού και επιβατηγού τμήματος)
- Εξειδίκευση ρόλου και δράσεων ενίσχυσης του εμπορευματικού λιμένα Καβάλας (πύλη διαπεριφερειακής εμβέλειας με διεθνή ρόλο)
- Εξειδίκευση ρόλου και δράσεων ενίσχυσης του τουριστικού - αστικού λιμένα Καβάλας (ως κόμβου κρουαζιέρας και ναυτικού τουρισμού και πόλου υποδοχής και διάχυσης του εναλλακτικού τουρισμού)
- Αναθεώρηση της γενικής πρόβλεψης πύκνωσης του δικτύου αυτοκινητοδρόμων, εστιάζοντας μόνο στις απαραίτητες σχετικές υποδομές
- Προσθήκη του οδικού άξονα Ε61 Καβάλας - Σερρών (αυτοκινητόδρομος) στο κύριο (διευρωπαϊκό / διαπεριφερειακό) οδικό δίκτυο και πρόβλεψη σύνδεσης της Δράμας
- Πρόβλεψη επέκτασης της σιδηροδρομικής γραμμής στο τμήμα Καβάλα - Τοξότες Ξάνθης (με διατήρηση του υπόλοιπου τμήματος, Καβάλα - Αμφίπολη - Θεσσαλονίκη, ως μελλοντική προοπτική)
- Πρόβλεψη επέκτασης του προαστιακού σιδηροδρόμου Αλεξανδρούπολης - Κομοτηνής μέχρι την Ξάνθη
- Πρόβλεψη σιδηροδρομικής σύνδεσης των αεροδρομίων Αλεξανδρούπολης (με την υφιστάμενη γραμμή του ΟΣΕ) και Χρυσούπολης (με τον προτεινόμενο κλάδο Καβάλα - Τοξότες Ξάνθης)
- Πρόβλεψη σύνδεσης των δύο αεροδρομίων με το δίκτυο των τοπικών ΚΤΕΛ

A4. Ως προς την Ενέργεια προβλέπεται η μερική αναθεώρηση του ρόλου της Περιφέρειας ως ενεργειακό κέντρο (έμφαση στην κεφαλαιοποίηση των ωφελειών από τα διακρατικά δίκτυα σε τοπικό επίπεδο / απαλοιφή της προοπτικής κατασκευής του αγωγού πετρελαίου και έμφαση στους αγωγούς και υποδομές φυσικού αερίου)

B. Ειδικό Πλαίσιο ΑΠΕ

Ως προς το Ειδικό Πλαίσιο για τις ΑΠΕ δίνονται ορισμένες κατευθύνσεις εξειδίκευσης στη λεπτομερέστερη κλίμακα προσέγγισης του νέου ΠΠΧΣΑΑ, ιδιαίτερα σε περιπτώσεις όπου υπάρχουν κίνδυνοι σύγκρουσης χρήσεων, αλλά και για την αποτελεσματικότερη συνολική προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος και του τοπίου, που αποτελούν διαπιστωμένο συγκριτικό πλεονέκτημα της ΠΑΜΘ.

B1. Ως προς την Αιολική Ενέργεια προβλέπεται η εξειδίκευση των ζωνών καταλληλότητας και αποκλεισμού στο σύνολο του ορεινού χώρου της Περιφέρειας μέσω εκπόνησης ειδικής μελέτης. Ιδιαίτερα:

- Προβλέπεται η εξειδίκευση των ζωνών καταλληλότητας και αποκλεισμού στην ΠΑΠ 1 μέσω εκπόνησης ειδικής μελέτης (στο πλαίσιο του Διαχειριστικού Σχεδίου της ΖΕΠ Ορεινού Έβρου - Κοιλιάδας Δέρειου και Δάσους Δαδιάς - Σουφλίου) για τη συνολική εκτίμηση των συνεργιστικών επιπτώσεων από τη χωροθέτηση του μέγιστου θεωρητικά επιτρεπόμενου αριθμού ανεμογεννητριών, με κύριο στόχο την κατάλληλη εξειδίκευση των οριζόντιων μέτρων προστασίας της ορνιθοπανίδας που προβλέπει η ΚΥΑ 8353/276/Ε103 (διασφάλιση της χωρικής συνέχειας, συνδεσιμότητας και συνοχής των επιμέρους ενδιαιτημάτων που είναι απαραίτητα για την αναπαραγωγή και την επιβίωση απειλούμενων ειδών ορνιθοπανίδας), περιλαμβάνοντας επίσης την πραγματοποίηση μελετών θέασης σε κατάλληλα επιλεγμένες θέσεις, με στόχο τη μείωση των επιπτώσεων στο τοπίο της περιοχής.
- Προβλέπεται η επιβολή αυξημένων όρων κατά την αδειοδοτική διαδικασία αιολικών πάρκων στην ΠΑΠ 1. Συγκεκριμένα, κατά την εκπόνηση των ειδικών ορνιθολογικών μελετών που προβλέπονται από το Ν.3937/2011 χρειάζεται να προβλέπεται ο καθορισμός περιοχών αποκλεισμού γύρω από εντοπισμένες θέσεις φωλιάσματος καθώς και κατά μήκος των διαδρόμων κίνησης απειλούμενων και κινδυνευόντων ειδών της περιοχής, ενώ προτείνεται ο αποκλεισμός χωροθέτησης αιολικών εγκαταστάσεων εντός των Εθνικών Πάρκων Δάσους Δαδιάς - Σουφλίου και Δέλτα Έβρου.

B.2. Όσον αφορά στην ηλιακή ενέργεια, δίδεται κατεύθυνση αποφυγής - αποθάρρυνσης της περαιτέρω διάσπαρτης εγκατάστασης Φ/Β συστημάτων στον αγροτικό χώρο της ΠΑΜΘ, ανεξαρτήτως του βαθμού παραγωγικότητας των εκτάσεων. Αντίθετα, προτείνεται η ενθάρρυνση της εγκατάστασής τους:

- σε κτίρια, στο πλαίσιο ενεργειακής αναβάθμισης των κελυφών (είτε για οικιακή χρήση, είτε για πώληση ενέργειας στην περίπτωση βιομηχανικών - βιοτεχνικών κελυφών), και
- εκτατικά, (α) σε οργανωμένους υποδοχείς, δηλαδή σε αργούντα οικόπεδα των υφιστάμενων ΒΙΠΕ και ΒΙΟΠΑ (κατεύθυνση που πιθανώς απαιτήσει την παροχή κατάλληλων συμπληρωματικών κινήτρων), και (β) σε ζώνες του εξωαστικού χώρου που θα πρέπει να προσδιοριστούν ειδικά για αυτό το λόγο από τα ΓΠΣ της Περιφέρειας για κάθε Δήμο / Δημοτική Ενότητα.

B.3. Όσον αφορά στην ανάπτυξη μικρών υδροηλεκτρικών έργων, δίδεται κατεύθυνση προώθησης έργων, σε συνδυασμό με έργα για την κάλυψη τοπικών αναγκών ύδρευσης και άρδευσης, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις των Σχεδίων Διαχείρισης ΥΔ Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.

Γ. Ειδικό Πλαίσιο Βιομηχανίας

Στο πλαίσιο της αναθεώρησης του ΠΠΧΣΑΑ αναγνωρίζεται η ανάγκη στήριξης της μεταποιητικής βάσης της Περιφέρειας, με άξονες την ενίσχυση των τομέων όπου υπάρχει συγκριτικό πλεονέκτημα και την ενσωμάτωση της καινοτομίας. Δεδομένης της ύπαρξης οργανωμένων υποδοχέων σημαντικής έκτασης, με ισόρροπη μάλιστα κατανομή στο χώρο της Περιφέρειας, κρίνεται ότι η πολιτική ανάπτυξης της βιομηχανίας χρειάζεται να στοχεύσει στη βέλτιστη αξιοποίηση των διατιθέμενων χώρων. Για το σκοπό αυτό προβλέπονται:

- Μερική αναθεώρηση των προβλέψεων του Ειδικού Πλαισίου ως προς την ανάγκη πολεοδομούμενων υποδοχέων για νέες μονάδες και μετεγκαταστάσεις στις ΠΕ Καβάλας και Ξάνθης

- Κατεύθυνση δραστικού περιορισμού της περαιτέρω διάσπαρτης χωροθέτησης βιομηχανικών και βιοτεχνικών μονάδων
- Εξειδίκευση των κατευθύνσεων για τους οργανωμένους υποδοχείς (ενίσχυση υφιστάμενων υποδοχέων και οργάνωση άτυπων συγκεντρώσεων) με κατά περίπτωση χρήση των σχετικών εργαλείων του Ν. 3982/2011 για τα Επιχειρηματικά Πάρκα
- Εξειδίκευση προτεραιοτήτων για τον επιτόπου μετασχηματισμό (οργάνωση και περιβαλλοντική εξυγίανση) των υφιστάμενων άτυπα διαμορφωμένων συγκεντρώσεων

Όσον αφορά στα εμπορευματικά κέντρα προβλέπεται:

- Αναθεώρηση της πρότασης δημιουργίας ζωνών ελεύθερων συναλλαγών στους λιμένες Καβάλας και Αλεξανδρούπολης και στο Ορμένιο
- Ανάπτυξη εμπορευματικού πάρκου σε συνδυασμό με επέκταση της ζώνης λιμένα της Αλεξανδρούπολης προς τα ανατολικά
- Οργάνωση εκτεταμένης λιμενοβιομηχανικής - εμπορευματικής ζώνης σε συνδυασμό με την ανάπτυξη του νέου λιμένα της Καβάλας, με σταδιακή επέκταση της λιμενικής ζώνης προς τα ανατολικά.
- Επανεκτίμηση της σκοπιμότητας χωροθέτησης εμπορευματικής ζώνης στο Ορμένιο σε σχέση με την υποστήριξη της διατροφικής λειτουργίας του διασυνοριακού μεταφορικού κόμβου.

Δ. Ειδικό Πλαίσιο Τουρισμού

Προβλέπεται η εξειδίκευση του ΕΠΧΣΑΑ για τον Τουρισμό ως προς τις ενότητες που εντάσσονται στις Αναπτυγμένες, τις Αναπτυσσόμενες και τις περιοχές σημαντικής Οικολογικής αξίας στην παραλιακή ζώνη της Περιφέρειας, και προτείνεται η ενσωμάτωση αυτής της χωρικής εξειδίκευσης σε πιθανή μελλοντική τροποποίηση του Ειδικού Πλαισίου. Συγκεκριμένα προτείνεται:

- Ένταξη στις Αναπτυγμένες Τουριστικά περιοχές των δυτικών παραλίων της Αλεξανδρούπολης σε συνδυασμό με κατευθύνσεις αποτελεσματικότερης σύνδεσής τους με το ευρύτερο τουριστικό προϊόν της Περιφέρειας
- Απένταξη των ανατολικών παραλίων Καβάλας από τις Αναπτυγμένες Τουριστικά περιοχές δεδομένου ότι εκεί έχει ήδη αναπτυχθεί ο νέος εμπορευματικός λιμένας καθώς και ένα σύνολο βιομηχανικών πόλων (λιπάσματα, διυλιστήρια κλπ.) και προβλέπεται η οργάνωση εκτεταμένης λιμενοβιομηχανικής - εμπορευματικής ζώνης.
- Εξειδίκευση των κατευθύνσεων στις υπόλοιπες παράκτιες περιοχές («αναπτυσσόμενες τουριστικά» σύμφωνα με το ΕΠ), με στόχο τον περιορισμό της διάχυσης τουριστικών και παραθεριστικών δραστηριοτήτων και τη συγκέντρωσή τους σε επιλεγμένους πόλους.
- Εξειδίκευση των κατευθύνσεων στις περιοχές των υγροτοπικών Εθνικών Πάρκων, με στόχο τον περιορισμό της διάχυσης τουριστικών και παραθεριστικών δραστηριοτήτων και την ενθάρρυνση του οικοτουρισμού στις περιοχές περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος, στην κατεύθυνση των θεσμοθετημένων πλαισίων προστασίας των περιοχών αυτών.
- Εξειδίκευση των κατευθύνσεων οργάνωσης του εναλλακτικού τουρισμού στον ορεινό χώρο και στην ΠΕ Έβρου, με πρόβλεψη ανάληψης συγκεκριμένου, υποστηρικτικού, ρόλου από τα κοντινά αστικά κέντρα και κατευθύνσεις συγκρότησης πολυθεματικών δικτύων τουρισμού.

Ε. Ειδικό Πλαίσιο Υδατοκαλλιεργειών

Όσον αφορά στη χωροθέτηση των δραστηριοτήτων υδατοκαλλιέργειας, πέραν των προβλεπόμενων στο θεσμοθετημένο Ειδικό Πλαίσιο, προβλέπεται η χωροθέτηση ΠΑΥ γλυκών υδάτων στην ενδοχώρα της Περιφέρειας, με κυριότερες τις θέσεις στην ευρύτερη περιοχή της Δράμας.

E. ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ

E.1 Γενικά

Η διατύπωση των εναλλακτικών λύσεων αποτελεί απαίτηση των προδιαγραφών εκπόνησης της ΣΜΠΕ σύμφωνα με τις οποίες ζητείται η διερεύνηση:

- α) της μηδενικής λύσης,
- β) των λόγων επιλογής των εναλλακτικών δυνατοτήτων που εξετάστηκαν,
- γ) των περιβαλλοντικά τεκμηριωμένων λόγων επιλογής του προτεινόμενου σχεδίου ή προγράμματος έναντι των άλλων εναλλακτικών δυνατοτήτων.

Στην παρούσα μελέτη εξετάζονται τρία εναλλακτικά σενάρια. Η μηδενική λύση διερευνά την εξέλιξη της περιβαλλοντικής κατάστασης στην περίπτωση που δεν υλοποιηθεί το συγκεκριμένο σχέδιο, δηλαδή δεν προχωρήσει η διαδικασία αναθεώρησης του εγκεκριμένου ΠΠΧΣΑΑ Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης. Τα άλλα δύο σενάρια διαφοροποιούνται ως προς το είδος και το μέγεθος των προτεινόμενων παρεμβάσεων της πρότασης αναθεώρησης του ΠΠΧΣΑΑ της ΠΑΜΘ.

Κατά τη διατύπωση και αξιολόγηση των διατυπωθέντων σεναρίων λαμβάνεται ιδιαίτερα υπόψη η ισχυρή, σήμερα, εξάρτηση της ΠΑΜΘ από αναπτυξιακούς παράγοντες της χώρας, το απαιτούμενο χρονικό πλαίσιο για την αναγκαία μετεξέλιξη των κοινωνικών και παραγωγικών δομών σε σχέση με την υφιστάμενη διάρθρωση, οι οικονομικοί περιορισμοί που θέτουν οι σημερινές δυνατότητες χρηματοδότησης και, φυσικά, οι εκτιμώμενες κάθε φορά επιπτώσεις στο περιβάλλον.

E.2 Διατύπωση Σεναρίων και Εναλλακτικών Δυνατοτήτων

Το «μηδενικό» σενάριο υποθέτει ότι δεν μεταβάλλεται η αναπτυξιακή στρατηγική της Περιφέρειας, με αποτέλεσμα αυτή να παραμένει εξαρτημένη από εξωγενείς παράγοντες, μένοντας εκτεθειμένη στο γενικό αρνητικό πλαίσιο της ύφεσης. Οι δράσεις του ΠΠΧΣΑΑ δεν θα μπορέσουν να οδηγήσουν σε παραγωγική ανασυγκρότηση και να αντιστρέψουν το κλίμα στην Περιφέρεια. Σε αυτό το σενάριο, οι παραγωγικές και κοινωνικές δομές αδυνατούν να μετεξελιχθούν και απαξιώνονται περαιτέρω, οι υποδομές δεν προσελκύουν ροές και επενδύσεις, ενώ τα διαθέσιμα μέσα χρηματοδότησης δεν αρκούν για να επανεκκινήσουν την αναπτυξιακή διαδικασία. Μέσω των αναπτυξιακών προγραμμάτων ενδέχεται να περιοριστούν σε κάποιο βαθμό οι άμεσες επιπτώσεις της ύφεσης, στο επίπεδο της ρευστότητας για συγκεκριμένους κλάδους της παραγωγής.

Κατ' αυτό τον τρόπο, η πτωτική πορεία των μεγεθών, τόσο οικονομικών όσο και δημογραφικών, θα διατηρηθεί, τουλάχιστον για την επόμενη πενταετία. Σε ένα φαύλο κύκλο, η μείωση του πληθυσμού της υπαίθρου, αλλά και των αστικών κέντρων, συνδέονται αμφίδρομα με τη συρρίκνωση της πολύπλευρης παραγωγικής διαδικασίας. Μικρή ανάπτυξη είναι δυνατόν να υπάρξει στον τουρισμό κλασικού τύπου, δημιουργώντας θέσεις εργασίας και προσελκύοντας πιθανόν επενδύσεις, στις περιοχές επιρροής της Αλεξανδρούπολης και της Καβάλας, αλλά και στη Θάσο.

Στο σενάριο αυτό, το περιβάλλον αναμένεται να δεχθεί λιγότερες άμεσες επιπτώσεις, κυρίως λόγω των περιορισμένων επενδύσεων που θα δημιουργούσαν πιέσεις με νέες χρήσεις και υποδομές, ειδικά σε ευαίσθητες περιοχές, αλλά και εξαιτίας των μειωμένων πιέσεων αστικοποίησης, κατασκευής μεγάλων έργων κλπ. Επίσης,

αναμένονται μέτριες έμμεσες πιέσεις, οι οποίες απορρέουν κυρίως από τη συρρίκνωση του πληθυσμού της υπαίθρου και την υποβάθμιση, λόγω εγκατάλειψης, σημαντικών περιοχών, με κίνδυνο περαιτέρω απαξίωσης του ρόλου του περιβάλλοντος ως πόρου της Περιφέρειας. Στο σενάριο αυτό δεν ενσωματώνονται βασικές αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης στις γενικότερες κατευθύνσεις του χωροταξικού σχεδιασμού, σε αντίθεση με τις επιταγές των χωρικών και περιβαλλοντικών πολιτικών της ΕΕ και της χώρας, γεγονός που δημιουργεί κινδύνους σύγκρουσης της αναπτυξιακής πολιτικής με τους στόχους των τομεακών περιβαλλοντικών πολιτικών (π.χ. για τη βιοποικιλότητα, την προστασία των υδάτων, την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, αλλά και την προστασία του τοπίου).

Το **2ο σενάριο** για τη μελλοντική εξέλιξη της ΠΑΜΘ υποθέτει τη στροφή της αναπτυξιακής στρατηγικής της Περιφέρειας προς την ενδογενή ανάπτυξη. Σε αυτό το σενάριο, οι υφιστάμενες παραγωγικές και κοινωνικές δομές στηρίζονται και σταδιακά εκσυγχρονίζονται, αποδίδοντας στην ουσία ενδογενές αναπτυξιακό κεφάλαιο που θα βοηθήσει να καταστεί η Περιφέρεια ελκυστική σε ένα διευρυμένο οικονομικό χώρο. Το σενάριο αυτό προσβλέπει σε μια πολυπαραγοντική ανάπτυξη, που θα αξιοποιεί τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της Περιφέρειας και θα προωθεί κυρίως τις διασυνδέσεις που θα αυξήσουν την προστιθέμενη αξία, την εξωστρέφεια και την αυτοδυναμία της αναπτυξιακής διαδικασίας. Δημιουργείται με αυτό τον τρόπο η απαραίτητη αναπτυξιακή δυναμική και η στόχευση, που θα νοηματοδοτήσουν τις υποδομές που έχουν δημιουργηθεί και θα καταστήσουν τους πόλους της ΠΑΜΘ ανταγωνιστικούς στη διεκδίκηση μια θέσης - κόμβου στις διαπεριφερειακές και διασυνοριακές συναλλαγές.

Στο σενάριο αυτό, οι δράσεις του ΠΠΧΣΑΑ (αλλά και των εθνικών σχεδίων), αξιοποιώντας τις ενδογενείς αναπτυξιακές προοπτικές και δημιουργώντας σταθερές βάσεις για μια αυτοδύναμη και εξωστρεφή ανάπτυξη, θα μπορέσουν, μέσα στην επόμενη πενταετία, να σταθεροποιήσουν τα σχετικά οικονομικά και δημογραφικά μεγέθη. Στη συνέχεια, θα επιτύχουν την επανεκκίνηση της αναπτυξιακής διαδικασίας με διαφορετικά χαρακτηριστικά. Αναμένεται ανάπτυξη του πρωτογενή τομέα με αναδιάρθρωση προϊόντων, μεθόδων παραγωγής και καθετοποίηση, του τουρισμού (κλασικού τύπου στην αρχή και πολυπαραγοντικού στη συνέχεια), καθώς και των καινοτόμων επιχειρήσεων του δευτερογενή και του τριτογενή τομέα, εν μέρει δε και του πρωτογενή. Ακόμη, μπορεί να αναμένεται αύξηση του διαμετακομιστικού εμπορίου μέσω της αξιοποίησης των γεωπολιτικών χαρακτηριστικών και των λιμανιών της ΑΜΘ.

Στη διάρκεια της πρώτης διετίας αναμένεται μικρή πτώση της δυναμικής των μεγάλων αστικών κέντρων της Περιφέρειας –με πιθανές εξαιρέσεις την Αλεξανδρούπολη και την Καβάλα– και σταθερότητα στα μεγέθη των μικρότερων οικισμών. Στη συνέχεια, αναμένεται ενίσχυση των αστικών κέντρων με βάση τα ιδιαίτερα παραγωγικά χαρακτηριστικά του καθενός (π.χ. πόλος μίας αγροτικής ενδοχώρας, διαμετακομιστικό ή τουριστικό λιμάνι, διοικητικό κέντρο, κλπ), η οποία θα βασιστεί και στις προβλεπόμενες δράσεις της επόμενης Προγραμματικής Περιόδου που δίνουν έμφαση στη «βιώσιμη αστική ανάπτυξη». Η «νέα» αυτή αστική ανάπτυξη δεν θα λειτουργεί εις βάρος της ανάπτυξης των αγροτικών οικισμών, αντίθετα θα πηγάζει από και θα λειτουργεί συμπληρωματικά με αυτήν.

Στο πλαίσιο αυτού του σεναρίου, το περιβάλλον θα δεχθεί ενδεχομένως μέτριες άμεσες πιέσεις, καθώς αναμένεται να υπάρξουν νέες επενδύσεις (κυρίως μικρής κλίμακας), οι οποίες θα πρέπει να χωροθετηθούν με βάση τις κατευθύνσεις που

προκύπτουν από το ΠΠΧΣΑΑ ή ενδεχομένως και από τον υποκείμενο σχεδιασμό. Μικρότερης κλίμακας –και ενδεχομένως εξισορροπητικές προς τις άμεσες– αναμένονται οι έμμεσες πιέσεις από διάφορες δραστηριότητες (π.χ. του πρωτογενή τομέα) που σχετίζονται με την ενεργοποίηση της υπαίθρου, οι οποίες όμως, ενσωματώνοντας κατάλληλα τις σχετικές περιβαλλοντικές πολιτικές, εξασφαλίζουν τη βιωσιμότητα των φυσικών πόρων. Παράλληλα, ο συνδυασμός των χωροταξικών και των αναπτυξιακών εργαλείων (π.χ. οι διάφοροι μηχανισμοί του χωροταξικού σχεδιασμού, όπως τα ΠΕΧΠ και τα ΣΟΑΠ, με τα αντίστοιχα εργαλεία του νέου ΕΣΠΑ) θα συμβάλει καθοριστικά στην υλοποίηση ολοκληρωμένων χωρικών και αναπτυξιακών παρεμβάσεων, με έμφαση στην αντιμετώπιση οξυμένων προβλημάτων (κοινωνικού, οικονομικού ή/και περιβαλλοντικού χαρακτήρα). Σε κάθε περίπτωση, ο έλεγχος των κρίσιμων περιβαλλοντικών επιπτώσεων από την εφαρμογή των στρατηγικών κατευθύνσεων του ΠΠΧΣΑΑ αξιολογείται αποτελεσματικά στο πλαίσιο της διαδικασίας Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης και η εξέλιξη της πορείας εφαρμογής των σχετικών όρων παρακολουθείται τακτικά μέσω επιλεγμένων δεικτών.

Στο **3ο σενάριο**, το οποίο χαρακτηρίζεται και ως το πιο επεμβατικό, απαιτείται μια πιο δραστική αλλαγή της αναπτυξιακής στρατηγικής της Περιφέρειας προς τις μεγάλες επενδύσεις και υποδομές. Η βασική υπόθεση σε αυτή την περίπτωση είναι ότι η εφαρμογή του κατάλληλου μίγματος πολιτικής, μέσα από τις δράσεις του ΠΠΧΣΑΑ και των υπολοίπων αναπτυξιακών προγραμμάτων, θα αξιοποιήσει τις προοπτικές που διαμορφώνονται στο ευρύτερο αναπτυξιακό πλαίσιο ώστε να επιτευχθεί η αντιστροφή του κλίματος στην Περιφέρεια, με δείκτες θετικότερους από την υπόλοιπη χώρα (εξέλιξη που θα οδηγήσει, με μια χρονική καθυστέρηση, την πληθυσμιακή εξέλιξη της ΠΑΜΘ σε θετικούς ρυθμούς μεταβολής, με τελικό στόχο τις καλές επιδόσεις της δεκαετίας 1991-2001).

Σε αυτό το σενάριο είναι σαφής η ανάγκη τόνωσης της αναπτυξιακής διαδικασίας της Περιφέρειας μέσω σημαντικών επενδύσεων και μεγάλων έργων, τα οποία θα μετασχηματίσουν ριζικά τη διάρθρωση των υφιστάμενων παραγωγικών και κοινωνικών δομών –και μάλιστα σε σύντομο χρονικό διάστημα. Για να καταστεί δυνατός αυτός ο δομικός μετασχηματισμός θα χρειαστούν μεγάλες επενδύσεις, δημόσιες και ιδιωτικές. Οι δημόσιες θα αφορούν κυρίως σε έργα μεταφορών, μεγάλες υποδομές ενέργειας, εμπορευματικά κέντρα και υποδομές εφοδιαστικής διαχείρισης (logistics). Οι ιδιωτικές θα αφορούν στην εντατική εκμετάλλευση των πόρων της Περιφέρειας με έμφαση στην εξωστρέφεια και την εξαγωγή μεγαλύτερου άμεσου κέρδους. Το σενάριο αυτό εξαρτάται και από διαρθρωτικές αλλαγές σε εθνικό επίπεδο, που θα στοχεύουν «στην εξωστρέφεια και στην ανταγωνιστικότητα, στη στροφή στη δημιουργία μεγαλύτερων μονάδων και σε δραστηριότητες παραγωγής και εμπορίου που αξιοποιούν καλύτερα τα επενδυτικά κεφάλαια, την τεχνολογία και το εργατικό δυναμικό».²⁷ Οι υποδομές και τα αστικά κέντρα θα πρέπει να μετασχηματιστούν ώστε η Περιφέρεια να αναπτυχθεί σε διεθνή κόμβο ενέργειας, υπηρεσιών, μεταφορών και διαμετακομιστικού εμπορίου. Η κατεύθυνση αυτής της ανασυγκρότησης προς πιο συγκεντρωτικές λειτουργίες θα δημιουργήσει φαινόμενα πόλωσης και ανισοτήτων στην Περιφέρεια, με τα αστικά κέντρα να ενισχύονται ανισομερώς, σε αντίθεση με τον αγροτικό πληθυσμό ο οποίος θα μειωθεί.

Το περιβάλλον εκτιμάται ότι θα δεχθεί με άμεσο τρόπο ισχυρές πιέσεις λόγω των απαιτήσεων για την κατασκευή νέων έργων και για την επέκταση και εντατικοποίηση

²⁷ McKinsey&Company, 2011. *Η Ελλάδα 10 Χρόνια Μπροστά - Προσδιορίζοντας το νέο Μοντέλο Ανάπτυξης της Ελλάδας*.

υφιστάμενων δραστηριοτήτων, ενώ αυξημένες αναμένονται και οι πιέσεις αστικοποίησης. Οι έμμεσες επιπτώσεις θεωρούνται επίσης σημαντικές εξαιτίας της αυξημένης ζήτησης φυσικών πόρων και ενέργειας που δημιουργεί αυτό το αναπτυξιακό πρότυπο. Στην περίπτωση αυτή, αν και πραγματοποιείται η διαδικασία της Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης, δημιουργούνται ωστόσο επιφυλάξεις σχετικά με τη δυνατότητα αποτελεσματικής εφαρμογής των όρων, λαμβάνοντας υπόψη την υφιστάμενη κατάσταση των μηχανισμών ελέγχου –και ιδίως ενόψει της ανάγκης παρακολούθησης σημαντικού αριθμού έργων μεγάλης κλίμακας. Εξάλλου, η έλλειψη επαρκούς κάλυψης του χώρου της Περιφέρειας από τοπικά σχέδια χρήσεων γης δυσχεραίνει τη δυνατότητα άμεσης εφαρμογής ενός προγράμματος εκτεταμένων παρεμβάσεων, παράλληλα με την ικανοποιητική τήρηση των περιβαλλοντικών στόχων.

Μεταξύ των εξεταζόμενων εναλλακτικών σεναρίων, διαπιστώνεται ότι το τρίτο εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις κεντρικές πολιτικές και από έντονες παρεμβάσεις. Κατ' αυτό τον τρόπο καθίσταται επισφαλές, καθώς απαιτεί σημαντικούς οικονομικούς πόρους, ενώ δεν αφήνει περιθώρια ανάπτυξης περιφερειακής πολιτικής, δημιουργώντας μια εν μέρει εξαρτημένη αναπτυξιακή πολιτική με αμφίβολη αποτελεσματικότητα σε βάθος χρόνου. Από την άλλη μεριά, το πρώτο σενάριο δεν δημιουργεί προοπτικές ανάπτυξης και αντνακλά μια εικόνα ύφεσης πάνω στο υφιστάμενο πρότυπο, με ισχυρές τάσεις περαιτέρω αποδυνάμωσης της Περιφέρειας σε όλα τα επίπεδα. Το δεύτερο σενάριο αξιοποιεί τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της Περιφέρειας και βρίσκεται πιο κοντά στις υπάρχουσες διαμορφωμένες κοινωνικές και παραγωγικές δομές και στο διαφαινόμενο αναπτυξιακό πρότυπο, τοποθετώντας την ΠΑΜΘ στην τροχιά μιας αυτοδύναμης και αυτοτροφοδοτούμενης αναπτυξιακής διαδικασίας, χωρίς να απαιτεί ισχυρή τόνωση από εξωγενείς παράγοντες. Η υλοποίησή του εξαρτάται από τη διατύπωση μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής που θα διατρέχει το σύνολο του νέου ΠΠΧΣΑΑ και θα ενταχθεί οργανικά στο πρόγραμμα δράσης του, συμβαδίζοντας παράλληλα και με τις στρατηγικές επιλογές του νέου ΕΣΠΑ για την Περιφέρεια ΑΜΘ.

Από τα προηγούμενα γίνεται φανερό ότι **το 2^ο σενάριο** αποτελεί το βέλτιστο σενάριο όσον αφορά την επίτευξη των επιλεγμένων περιβαλλοντικών στόχων για την περιοχή μελέτης.

ΣΤ. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΣΤ.1 Αντικείμενο διερεύνησης και περιοχή μελέτης

Αντικείμενο διερεύνησης

Η περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης περιβάλλοντος ακολουθεί τη βασική διάρθρωση σε τομείς του κεφαλαίου Ζ που αφορά την αξιολόγηση των επιπτώσεων όπως προδιαγράφεται στις προδιαγραφές εκπόνησης των ΣΜΠΕ. Ορισμένοι από τους τομείς αυτούς ομαδοποιούνται κατά την περιγραφή ανάλογα με τη συνάφειά τους σε ενιαία κεφάλαια (πχ. βιοποικιλότητα, χλωρίδα, πανίδα) ή ενσωματώνονται σε περίπτωση μικρής συμβολής σε ό,τι αφορά τους περιβαλλοντικούς στόχους. Οι περιβαλλοντικοί τομείς που διερευνώνται είναι οι εξής:

7. Βιοποικιλότητα, Χλωρίδα, Πανίδα.
8. Πληθυσμός, Ανθρώπινη υγεία, Υλικά περιουσιακά στοιχεία.
9. Έδαφος - Στερεά απόβλητα.
10. Ύδατα - Υγρά απόβλητα.
11. Αέρας, Κλιματικοί παράγοντες, Ενέργεια.
12. Πολιτιστική κληρονομιά, Τοπίο.

Κατά την περιγραφή δίδεται έμφαση σε στοιχεία της τρέχουσας κατάστασης του περιβάλλοντος ενώ περιγράφονται τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά της περιοχής που ενδέχεται να επηρεασθούν από την εκπόνηση του Σχεδίου. Επισημαίνεται ότι η περιοχή μελέτης περιλαμβάνει περιοχές του δικτύου Natura 2000.

Περιοχή μελέτης

Με το Ν. 3852/2010 επήλθε σημαντική μεταβολή στην διοίκηση Α΄ βαθμού σε ολόκληρη τη χώρα, με την ομαδοποίηση των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ του Ν. 2539/97 (σχέδιο Καποδίστρια). Η Περιφέρεια ΑΜΘ περιλαμβάνει πέντε Περιφερειακές Ενότητες και 22 Δήμους που προέκυψαν από τη συνένωση δήμων και κοινοτήτων του Σχεδίου Καποδίστρια (Χάρτης Α.2.1.α.6-3). Συμπληρωματικά στο νόμο αυτό, με το Ν. 3870/2010 «για τις εκλογικές δαπάνες των συνδυασμών και των υποψηφίων», άρθρο 18, παράγραφος 10, εδάφιο (α), διευκρινίζεται ότι: «ειδικά ο δήμος Θάσου αποτελεί ξεχωριστή Περιφερειακή Ενότητα».

ΣΤ.2 Βιοποικιλότητα, Χλωρίδα, Πανίδα

ΣΤ.2.1 Αξιόλογα και ευαίσθητα οικοσυστήματα

Ως προς τη θεσμοθέτηση αλλά και τη διαχείριση προστατευόμενων περιοχών προέκυψαν σημαντικές εξελίξεις από την εφαρμογή του ΠΠΧΣΑΑ μέχρι σήμερα. Οι σημαντικότερες από αυτές θεωρούνται οι εξής:

- Η θεσμοθέτηση τεσσάρων νέων Εθνικών Πάρκων στην περιοχή της Περιφέρειας όπου ορίζονται ζώνες με συγκεκριμένους περιορισμούς σε ό,τι αφορά τις χρήσεις γης και τις δραστηριότητες,

- η συμπλήρωση του καταλόγου των περιοχών NATURA 2000 με νέες περιοχές και η ένταξη τους στο δίκτυο προστατευόμενων περιοχών της ΕΕ,
- η λειτουργία των Φορέων Διαχείρισης της Περιφέρειας που ορίστηκαν σύμφωνα με το Ν. 3044/02.

Επίσης σύμφωνα με το Ν. 3937/2011 (ΦΕΚ60Α/31.3.11) «Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις» ορίζεται το «Εθνικό σύστημα προστατευόμενων περιοχών» που αποτελείται από όλες τις περιοχές που υπάγονται σε μια ή περισσότερες από τις κατηγορίες του άρθρου 19 του Ν.1650/1986 (ΦΕΚ160 Α΄).

Σύμφωνα με το Άρθρο 5 (Αντικατάσταση του άρθρου 19 του Ν.1650/1986) του Ν.3937/2011, οι προστατευόμενες περιοχές διακρίνονται σε:

- Περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης (Strict nature reserves),
- Περιοχές προστασίας της φύσης (Nature reserves),
- Φυσικά πάρκα (Natural parks),
- Εθνικά πάρκα (National parks),
- Περιφερειακά πάρκα (Regional parks),
- Περιοχές προστασίας οικοτόπων και ειδών (Habitat/species management areas). Διακρίνονται σε Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (ΕΖΔ), Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) και Καταφύγια Άγριας Ζωής (ΚΑΖ).
 - Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (Special Areas of Conservation)
 - Ζώνες Ειδικής Προστασίας (Special Protection Areas)
 - Καταφύγια Άγριας Ζωής (Wildlife refuges)
- Τοπία²⁸
 - Προστατευόμενα τοπία (Protected landscapes / seascapes)
 - Προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί (Protected natural formations)

Κατηγορίες όπως οι «Περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης» και οι «Περιοχές προστασίας της φύσης» αποτελούν ζώνες των θεσμοθετημένων Εθνικών Πάρκων για τις οποίες υφίστανται συγκεκριμένοι περιορισμοί.

Σε ό,τι αφορά τις περιοχές προστασίας οικοτόπων και ειδών (ΕΖΔ, ΖΕΠ και ΚΑΖ), αυτές είτε βρίσκονται εντός Εθνικών Πάρκων, οπότε ακολουθούν το χαρακτηρισμό των ζωνών προστασίας και τους περιορισμούς των Εθνικών Πάρκων, είτε βρίσκονται εκτός Εθνικών Πάρκων, οπότε ακολουθούν τους ελάχιστους περιορισμούς που θέτει ο Ν. 3937/2011. Οι Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (ΕΖΔ) και οι Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) εντάσσονται στο δίκτυο NATURA 2000. Στην ΠΑΜΘ υπάρχουν 34 περιοχές ΖΕΠ και ΕΖΔ. Από αυτές, οι 16 είναι ΖΕΠ με συνολική έκταση 457.563,75Ha και οι 18 ΕΖΔ με συνολική έκταση 175.802,1Ha. Η μεγαλύτερη σε έκταση ΖΕΠ είναι η περιοχή «Κεντρική Ροδόπη και κοιλάδα Νέστου» (GR1140008), με 105.948,3Ha, ενώ η μεγαλύτερη ΕΖΔ είναι η περιοχή «Βουνά Έβρου» (GR1110005), με 42.372,5Ha. Σε πολλές από τις περιοχές αυτές υπάρχουν επιφάνειες με αλληλεπικάλυψη. Οι περιοχές ΖΕΠ και ΕΖΔ της ΠΑΜΘ παρουσιάζονται στον επόμενο πίνακα:

²⁸ Τοπία που έχουν κηρυχθεί ως αισθητικά δάση, ως περιαστικά δάση, ως προστατευόμενα δάση και ως διατηρητέα μνημεία της φύσης, εντάσσονται στην αντίστοιχη κατηγορία. Για τα ήδη κηρυγμένα τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, με απόφαση Υπουργού ΠΕΚΑ, ρυθμίζονται οι όροι ένταξής τους.

Πίνακας 12: Περιοχές ΖΕΠ και ΕΖΔ ανά ΠΕ της Περιφέρειας ΑΜΘ				
α/α	Κωδικός	Κατηγορία	Όνομασία	Έκταση (ha)
ΠΕ ΕΒΡΟΥ				
1	GR1110002	ΖΕΠ	ΔΑΣΟΣ ΔΑΔΙΑΣ-ΣΟΥΦΛΙ	41111,58
2	GR1110003	ΕΖΔ	ΤΡΕΙΣ ΒΡΥΣΕΣ	9912,62
3	GR1110004	ΕΖΔ	ΦΕΓΓΑΡΙ ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ, ΑΝΑΤΟΛΙΚΕΣ ΑΚΤΕΣ, ΒΡΑΧΟΝΗΣΙΔΑ ΖΟΥΡΑΦΑ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ	16437,741
4	GR1110005	ΕΖΔ	ΒΟΥΝΑ ΕΒΡΟΥ	42372,5
5	GR1110006	ΖΕΠ	ΔΕΛΤΑ ΕΒΡΟΥ	12557,92
6	GR1110007	ΕΖΔ	ΔΕΛΤΑ ΕΒΡΟΥ ΚΑΙ ΔΥΤΙΚΟΣ ΒΡΑΧΙΩΝΑΣ	9857,56
7	GR1110008	ΖΕΠ	ΠΑΡΑΠΟΤΑΜΙΟ ΔΑΣΟΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΒΡΟΥ ΚΑΙ ΑΡΔΑ	25931,73
8	GR1110009	ΖΕΠ	ΝΟΤΙΟ ΔΑΣΙΚΟ ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ ΕΒΡΟΥ	29275,36
9	GR1110010	ΖΕΠ	ΟΡΕΙΝΟΣ ΕΒΡΟΣ - ΚΟΙΛΑΔΑ ΔΕΡΕΙΟΥ	48907,49
10	GR1110011	ΖΕΠ	ΚΟΙΛΑΔΑ ΕΡΥΘΡΟΠΟΤΑΜΟΥ: ΑΣΒΕΣΤΑΔΕΣ, ΚΟΥΦΟΒΟΥΝΟ, ΒΡΥΣΙΚΑ (*)	9587,12
11	GR1110012	ΖΕΠ	ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ: ΟΡΟΣ ΦΕΓΓΑΡΙ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΖΩΝΗ (*)	21021,87
ΠΕ ΞΑΝΘΗΣ				
12	GR1120003	ΕΖΔ	ΟΡΟΣ ΧΑΪΝΤΟΥ-ΚΟΥΛΑ & ΓΥΡΩ ΚΟΥΡΦΕΣ	3491,99
13	GR1120004	ΖΕΠ	ΣΤΕΝΑ ΝΕΣΤΟΥ	8752,99
14	GR1120005	ΕΖΔ	ΑΙΣΘΗΤΙΚΟ ΔΑΣΟΣ ΝΕΣΤΟΥ	2335,86
ΠΕ ΡΟΔΟΠΗΣ				
15	GR1130006	ΕΖΔ	ΠΟΤΑΜΟΣ ΦΙΛΙΟΥΡΗΣ	2058,44
16	GR1130007	ΕΖΔ	ΠΟΤΑΜΟΣ ΚΟΜΨΑΤΟΣ (ΝΕΑ ΚΟΙΤΗ)	423,65
17	GR1130008	ΕΖΔ	ΜΑΡΩΝΕΙΑ-ΣΠΗΛΑΙΟ	1,31
18	GR1130009	ΕΖΔ	ΛΙΜΝΕΣ & ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΕΣ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ-ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΖΩΝΗ	29455,98
19	GR1130010	ΖΕΠ	ΛΙΜΝΕΣ ΒΙΣΤΟΝΙΣ, ΣΜΑΡΙΣ-ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΕΣ ΠΟΡΤΟ ΛΑΓΟΣ, ΑΛΥΚΗ ΠΤΕΛΕΑ, ΞΗΡΟΛΙΜΝΗ, ΚΑΡΑΤΖΑ	18217,14
20	GR1130011	ΖΕΠ	ΚΟΙΛΑΔΑ ΦΙΛΙΟΥΡΗ	37565,9
21	GR1130012	ΖΕΠ	ΚΟΙΛΑΔΑ ΚΟΜΨΑΤΟΥ	16600,86
ΠΕ ΔΡΑΜΑΣ				
22	GR1140001	ΕΖΔ	ΔΑΣΟΣ ΦΡΑΚΤΟΥ	1090,05
23	GR1140002	ΕΖΔ	ΡΟΔΟΠΗ (ΣΗΜΥΔΑ)	6715,45
24	GR1140003	ΕΖΔ	ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΛΑΤΙΑ, ΠΥΡΑΜΙΣ ΚΟΥΤΡΑ	7447,1
25	GR1140004	ΕΖΔ	ΚΟΥΡΦΕΣ ΟΡΟΥΣ ΦΑΛΑΚΡΟ	9845,62
26	GR1140008	ΖΕΠ	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΡΟΔΟΠΗ ΚΑΙ ΚΟΙΛΑΔΑ ΝΕΣΤΟΥ (**)	105948,3
27	GR1140009	ΖΕΠ	ΟΡΟΣ ΦΑΛΑΚΡΟ (*)	25484,44
ΠΕ ΚΑΒΑΛΑΣ				
28	GR1150001	ΖΕΠ	ΔΕΛΤΑ ΝΕΣΤΟΥ ΚΑΙ ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΕΣ ΚΕΡΑΜΩΤΗΣ ΚΑΙ ΝΗΣΟΣ ΘΑΣΟΠΟΥΛΑ	14624,76
29	GR1150005	ΕΖΔ	ΚΟΥΡΦΕΣ ΟΡΟΥΣ ΠΑΓΓΑΙΟ	10345,47
30	GR1150008	ΕΖΔ	ΟΡΜΟΣ ΠΟΤΑΜΙΑΣ-ΑΚΡ. ΠΥΡΓΟΣ ΕΩΣ Ν. ΓΡΑΜΒΟΥΣΣΑ	357,89
31	GR1150009	ΕΖΔ	ΚΟΛΠΟΣ ΠΑΛΑΙΟΥ - ΟΡΜΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ	1168,27
32	GR1150010	ΕΖΔ	ΔΕΛΤΑ ΝΕΣΤΟΥ & ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΕΣ ΚΕΡΑΜΩΤΗΣ-ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΖΩΝΗ	22484,63
33	GR1150011	ΖΕΠ	ΟΡΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟ ΚΑΙ ΝΟΤΙΕΣ ΥΠΩΡΕΙΕΣ ΤΟΥ (*)	24384
34	GR1150012	ΖΕΠ	ΘΑΣΟΣ (ΟΡΟΣ ΥΨΑΡΙΟ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΖΩΝΗ) ΚΑΙ ΝΗΣΙΔΕΣ ΚΟΙΝΥΡΑ, ΞΗΡΟΝΗΣΙ (*)	17592,29

(*) Προσθήκη περιοχών ΖΕΠ μετά την επικαιροποίηση της βάσης δεδομένων του NATURA 2000 το 2010

(**) Έχει διαγραφεί ο παλαιός κωδικός ΖΕΠ GR1140007 και έχει ενσωματωθεί στη νέα ΖΕΠ GR1140008

Εκτός από τις προηγούμενες περιοχές υπάρχουν και ορισμένες που καταγράφονται στην ΠΕ Σερρών της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας και περιλαμβάνονται κατά ένα μέρος στην ΠΑΜΘ. Οι περιοχές αυτές είναι οι:

- Εκβολές Πόταμου Στρυμόνα (SCI-SPA, GR1260002) - τμήμα ανήκει στην ΠΕ Καβάλας,
- Κορυφές Όρους Μενοίκιον - Όρος Κούσκουρας - Ύψωμα (SCI, GR1260004) - τμήμα ανήκει στην ΠΕ Δράμας,
- Κορυφές Όρους Όρβηλος (SCI, GR1260005) - τμήμα ανήκει στην ΠΕ Δράμας,
- Κοιλιάδα Τιμίου Προδρόμου - Μενοίκιον (SPA, GR1260009) - τμήμα ανήκει στην ΠΕ Δράμας.

Επίσης οι περιοχές «Κορυφές Ορούς Παγγαίο» (ΕΖΔ, GR1150005) και «Όρος Παγγαίο και Νότιες Υπωρείς του» (ΖΕΠ, GR1150011) ενώ ανήκουν στην ΠΕ Καβάλας περιλαμβάνονται κατά ένα μέρος και στην ΠΕ Σερρών.

Οι δράσεις διαχείρισης (π.χ περιβαλλοντική παρακολούθηση, καταγραφή οικοτόπων) που υλοποιούνται από τους αρμόδιους φορείς για τις περιοχές ΖΕΠ και ΕΖΔ συνήθως διαχωρίζονται ανάλογα με την ένταξή τους σε περιοχή θεσμοθετημένου Εθνικού Πάρκου που ελέγχεται από Φορέα Διαχείρισης ή αν βρίσκονται εκτός αυτού. Στην περίπτωση ΖΕΠ και ΕΖΔ εκτός Εθνικών Πάρκων οι δράσεις συνήθως συντονίζονται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΕΚΑ.

Η κατάσταση στις περιοχές αυτές ποικίλει ανάλογα με το μέγεθος των πιέσεων που ασκούνται από ανθρώπινες δραστηριότητες και την ένταξή τους σε προστατευτικό καθεστώς. Έτσι στις περιοχές που ανήκουν σε Εθνικά Πάρκα θεωρείται ότι υπάρχει μία υποτυπώδης φύλαξη και έλεγχος από τους Φορείς Διαχείρισης, ενώ για περιοχές που βρίσκονται εκτός δεν υπάρχει αποτελεσματική αντιμετώπιση από άλλους φορείς. Επίσης οι περιοχές που βρίσκονται στο παραλιακό μέτωπο κατά κανόνα δέχονται μεγαλύτερες πιέσεις από ανθρώπινες δραστηριότητες, τόσο από πλευράς ρύπανσης, όσο και όχλησης ή περιορισμού των βιοτόπων.

Εκτός από τις ΖΕΠ και ΕΖΔ στις περιοχές προστασίας οικοτόπων και ειδών εντάσσονται και τα Καταφύγια Άγριας Ζωής, τα οποία καταλαμβάνουν συνολική έκταση περίπου 1,5 εκ.στρ. και είναι τα εξής:

Πίνακας 13: Καταφύγια Άγριας Ζωής ανά ΠΕ στην Περιφέρεια ΑΜΘ		
ΠΕ Δράμας		
1	Παρθένο Δάσος Σίλλης(Παρανεστίου)	234/B/87
2	Ποταμού Νέστου	624/B/25/05/01
3	Πλατανιάς, Πτελέας (Πρινολόφου - Μαυροκορδάτου)	1213/B/31-08-05 Τροποποίηση
4	Ξηροποτάμου - Πετρούσας	624/B/25/05/01 Τροποποίηση
5	Χαριτωμένη, Καλή Βρύση	639/B/28-05-01 Τροποποίηση
6	Νευροκόπι, Λειβαδακίου, Αχλαδιάς, Μικροκλεισούρας, Βώλακος, Γρανίτου Δήμου Κ. Νευροκοπίου	639/B/28-05-01 Τροποποίηση
7	Αετοράχη Παρανεστίου	639/B/28-05-01 Τροποποίηση. 1213/B/31-08-05 Τροποποίηση
ΠΕ Εβρου		
8	Άγγελος (Κομάρων)	779B/76
9	Πουλιά (Μικρού Δερείου-Σουφλίου)	343/29-6-87
10	Τσανάκτερε (Καρυοφύτων)	392/B/89
11	Καλός Γυαλός (Πλάτης-Αρζου- Ριζίων)	354/B/90
12	Ζιόγα-Καλύβια (Δαδιάς-Σουφλίου)	305/B/86
13	Δαδιά-Λυκόφως- Λευκίμμη	305/B/87
14	Καλλιθέα - Τρεις Βρύσες Δήμων Αλεξανδρούπολης, Ορφέα, Σουφλίου	841/B/03-07-01 Τροποποίηση
15	Κίρκη Δήμου Αλεξανδρούπολης	841/B/03-07-01 Ίδρυση
16	Βότση Δήμων Διδυμοτείχου και Ορφέα	841/B/03-07-01 Τροποποίηση
17	Δέλτα Έβρου Δήμων Τραϊανούπολης Φερρών	1069/B/30-08-00 Αναστολή Τροποποίησης 841/B/03-07-01 Τροποποίηση
18	Κατσαμπάς Δήμου Σαμοθράκης	841/B/03-07-01 Τροποποίηση
19	Αλωνούδια Δήμου Σαμοθράκης	841/B/03-07-01 Τροποποίηση
20	Πυλαίας - Καβησσού - Φερρών Δήμου Φερρών	841/B/03-07-01 Τροποποίηση
21	Νίψας - Δρυμού Δήμου Τραϊανούπολης	841/B/03-07-01 Τροποποίηση. 1213/B/31-08-05 Τροποποίηση
ΠΕ Καβάλας		
22	Στενά Νέστου- Αριστερή Όχθη ποταμού Νέστου	632/22-9-94
23	Άγιος Τιμόθεος- Κούπια	733/B/76
24	Παγγαίο όρος Δήμων Παγγαίου - Ελευθερούπολης - Πιερέων - Ορφανού	625/B/25-05-01 Τροποποίηση
25	Εκβολές Στρυμώνα Δήμος Ορφανού	672/B/01-06-01 Ίδρυση
26	Λιμανέρια, Θεολόγου, Ποταμιά, Πρίνου, Μαριών Νήσου Θάσου	672/B/01-06-01 Τροποποίηση
27	Καστενέ Νταγ Δήμου Ορεινού	625/B/25-05-01 Τροποποίηση
28	Καλλιράχη-Μαριές	744/B/76
ΠΕ Ξάνθης		
29	Φίλια-Σήμαντρα (Σελέρου)	561/B/85
30	Ντομούζ Ορμάν (Αβδήρων)	458/B/85
31	Στενά Νέστου	733/B/76
32	Κοτζά Ορμάν Νέστου Δήμου Τοπείρου	908/B/16-07-01 Τροποποίηση
33	Λίμνη Βιστονίδα - Λάγους Δήμου Αβδήρων	908/B/16-07-01 Τροποποίηση
34	Δρυμού Δήμου Σταυρούπολης	909/B/16-07-01 Τροποποίηση. 1011/B/02-08-01 Τροποποίηση
35	Παναγιάς Καλάμους Ταξιάρχων Δήμου Ξάνθης	931/B/19-07-01 Τροποποίηση

36	Γέρακα - Ωραιού και Δήμου Σταυρούπολης	909/Β/16-07-01 Τροποποίηση. 1011/Β/02-08-01 Κατάργηση(Μερική). 1012/Β/02/08/01 Τροποποίηση
ΠΕ Ροδόπης		
37	Μαυρομάτιο-Λίμνη Μητρικού	354/Β/97
38	Φανάρι-Πόρτο Λάγος	666/Β/78
39	Αναδασώσεις Ισμαρίου	607/Β/78
40	Έλος Δήμου Αιγείρου	842/Β/03-07-01 Ίδρυση
41	Πτελέα Δήμου Αιγείρου	842/Β/03-07-01 Ίδρυση
42	Καρατζά Δήμου Αιγείρου	842/Β/03-07-01 Ίδρυση
43	Αλυκή Δήμου Αιγείρου	842/Β/03-07-01 Ίδρυση
44	Ξηρολίμνη Δήμου Αιγείρου	842/Β/03-07-01 Ίδρυση
45	Αρριανών - Νέας Σάντας Δήμων Αρριανών - Σαπών	842/Β/03-07-01 Τροποποίηση
46	Νυμφαία Δήμου Κομοτηνής	842/Β/03-07-01 Τροποποίηση
47	Κομψάτου Δήμου Ιάσμου	842/Β/03-07-01 Τροποποίηση
48	Πατέρμων - Άδας Δήμου Κομοτηνής	842/Β/03-07-01 Ίδρυση
49	Κέχρου - Κερασιάς Κοινότητας Κέχρου	842/Β/03-07-01 Ίδρυση
50	Πόας - Διχάλας Δήμου Σώστη	842/Β/03-07-01 Ίδρυση
51	Χατήσιο (Κοσμίου)	601/Β/76

Πηγή: ΥΠΕΚΑ

ΣΤ.2.2 Εθνικά Πάρκα

Εθνικό Πάρκο Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (ΕΠΑΜΘ)²⁹

Το Εθνικό Πάρκο Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (ΕΠΑΜΘ) περιλαμβάνει χερσαία και υδάτινη περιοχή συνολικής έκτασης 726.775,03στρ. (με την περιφερειακή ζώνη), που εκτείνεται στην παράκτια ζώνη των ΠΕ Καβάλας, Ξάνθης και Ροδόπης σε σύνολο 6 Δήμων. Η ΚΥΑ του 2008 ουσιαστικά αντικαθιστά την προγενέστερη ΚΥΑ57/96 (ΦΕΚ 854/Β/16.9.1996).

Εντός της έκτασης του Εθνικού Πάρκου καθορίστηκαν ζώνες προστασίας Α (Α1, Α2, Α3, Α4, Α5), Β (Β1, Β2, Β3, Β4, Β5) και Γ (Γ1, Γ2), με τους εξής χαρακτηρισμούς:

- Ζώνη Α1 (Ποταμός Νέστος - παραποτάμιες διαπλάσεις, Λίμνη Βιστωνίδα, παραλίμνια ζώνη, Λίμνη Ισμαρίδα - παραλίμνια ζώνη). Περιοχή προστασίας της φύσης.
- Ζώνη Α2 (Περιοχή λιμνοθαλασσών, ελωδών εκτάσεων μονίμων ή εποχιακών). Περιοχή προστασίας της φύσης.
- Ζώνη Α3 (Τμήματα και εκβολές λοιπών ποταμών και παραποτάμιων διαπλάσεων). Περιοχή προστασίας της φύσης.
- Ζώνη Α4 (Άσος φωλιάσματος ορνιθοπανίδας περιοχής Πόρτο Λάγος). Περιοχή προστασίας της φύσης.
- Ζώνη Α5 (Θαλάσσια ζώνη). Περιοχή προστασίας της φύσης.
- Ζώνη Β1 (Η περιβάλλουσα την κοίτη του ποταμού Νέστου - Ζώνη Α1-έκταση). Περιοχή προστατευόμενων φυσικών σχηματισμών, προστατευόμενων τοπίων και στοιχείων τοπίου.

²⁹ Χαρακτηρισμός των υδροβιοτόπων Δέλτα Νέστου, Λίμνης Βιστωνίδας με λιμνοθαλάσσια και λιμνιαία χαρακτηριστικά, Λίμνης Ισμαρίδας και της ευρύτερης περιοχής τους ως Εθνικό Πάρκο με Περιφερειακή Ζώνη (ΦΕΚ 497/Δ/17.10.2008).

- Ζώνη Β2 (Τμήματα ποταμών και παραποτάμιων διαπλάσεων). Περιοχή προστατευόμενων φυσικών σχηματισμών σχηματισμών, προστατευόμενων τοπίων και στοιχείων τοπίου.
- Ζώνη Β3 (Υπόλοιπη χερσαία έκταση). Περιοχή προστατευόμενων φυσικών σχηματισμών, προστατευόμενων τοπίων και στοιχείων τοπίου.
- Ζώνη Β4 (Θαλάσσια έκταση). Περιοχή προστατευόμενων φυσικών σχηματισμών, προστατευόμενων τοπίων και στοιχείων τοπίου.
- Ζώνη Β5 (περιοχή γηπέδων πρώην «Φωνή Αμερικής»). Περιοχή προστατευόμενων φυσικών σχηματισμών, προστατευόμενων τοπίων και στοιχείων τοπίου.
- Ζώνη Γ1 (Χερσαία και Θαλάσσια έκταση). Περιοχή οικοανάπτυξης.
- Ζώνη Γ2 (Χερσαία περιοχή). Περιοχή οικοανάπτυξης.

Εκτός της έκτασης του Εθνικού Πάρκου καθορίζεται Περιφερειακή Ζώνη - Ζώνη Δ1 (χερσαία περιοχή). Περιλαμβάνονται τέσσερις (4) περιοχές του δικτύου Natura 2000:

- Δέλτα Νέστου και λιμνοθάλασσες Κεραμωτής - Ευρύτερη περιοχή και παράκτια ζώνη (GR1150010, ΕΖΔ), με έκταση 22484,63στρ.
- Δέλτα Νέστου και λιμνοθάλασσες Κεραμωτής και Νήσος Θασοπούλα (GR1150001, ΖΕΠ), με έκταση 14624,76στρ.
- Λίμνες Βιστωνίδα, Ισμαρίδα - Λιμνοθάλασσες Πόρτο Λάγος, Αλυκή Πτελέα, Ξηρολίμνη, Καρατζά (GR1130010, ΖΕΠ), με έκταση 18217,14στρ.
- Λίμνες και λιμνοθάλασσες της Θράκης - Ευρύτερη περιοχή και παράκτια ζώνη (GR1130009, ΕΖΔ), με έκταση 29455,98στρ.

Περιλαμβάνονται επίσης δύο (2) περιοχές Ραμσάρ:

- Λίμνη Βιστωνίδα, Πόρτο Λάγος, Λίμνη Ισμαρίδα και γειτονικές λιμνοθάλασσες έκτασης 243.960στρ.
- Δέλτα Νέστου και γειτονικές λιμνοθάλασσες έκτασης 219.300στρ.

Εθνικό Πάρκο Οροσειράς Ροδόπης (ΕΠΟΡ) ³⁰

Το 2009 χαρακτηρίστηκε ως Εθνικό Πάρκο η ευρύτερη περιοχή της οροσειράς της Ροδόπης που εκτείνεται σε 4 Δήμους και δύο ΠΕ (Δράμας και Ξάνθης). Εντός του Εθνικού Πάρκου καθορίστηκαν περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης, προστασίας της φύσης, περιοχές ειδικής διαχείρισης και αειφορικής χρήσης και ανάπτυξης. Ειδικότερα καθορίστηκαν:

Περιοχές Απόλυτης Προστασίας της Φύσης

Οι παραπάνω περιοχές διακρίνονται στις ζώνες Α1, Α2, Α3, που περιλαμβάνουν τις εξής προστατευόμενες περιοχές:

- Ζώνη Α1: περιλαμβάνει το Παρθένο Δάσος Φρακτού,

³⁰ Χαρακτηρισμός χερσαίων και υδάτινων περιοχών της Οροσειράς Ροδόπης ως Εθνικό Πάρκο (ΦΕΚ 445/Δ/ 2-10-2009).

- Ζώνη Α2: περιλαμβάνει το διατηρητέο μνημείο της φύσης, της Τσίχλας,
- Ζώνη Α3: περιλαμβάνει την περιοχή Γυφτοκάστρου - Κούλας,

Περιοχές Προστασίας της Φύσης

Οι παραπάνω περιοχές διακρίνονται στις ζώνες Β1, Β2, Β3, Β4, Β5, Β6 και Β7, που περιλαμβάνουν τις εξής προστατευόμενες περιοχές:

- Ζώνη Β1: περιλαμβάνει την περιοχή που περιβάλλει τη Ζώνη Α1,
- Ζώνη Β2: περιλαμβάνει την περιοχή που περιβάλλει τις Ζώνες Α2 και Α3,
- Ζώνη Β3: περιλαμβάνει την περιοχή Αετοράχης - Στραβορέματος,
- Ζώνη Β4: περιλαμβάνει τον αβαθή επίπεδο τύρφωνα έκτασης 900τμ. που βρίσκεται στη θέση Καλύβια Κούτρα κοντά στο δασικό χωριό Ελατιάς,
- Ζώνη Β5: περιλαμβάνει τον αβαθή επίπεδο τυρφώνα έκτασης 500 τμ. που βρίσκεται παραπλεύρως του δρόμου κοντά στο δασικό χωριό Ελατιάς,
- Ζώνη Β6: περιλαμβάνει το παραποτάμιο δάσος σκλήθρου (*Alnus in cana*) έκτασης ενός εκταρίου που βρίσκεται στην τοποθεσία Ερείπια βαθυρέματος κατά μήκος του ομώνυμου ρέματος,
- Ζώνη Β7: περιλαμβάνει την κοίτη του Στραβορέματος και τα εκατέρωθεν αυτής υπαλπικά - αλπικά λιβάδια βόρεια του δασικού χωριού Ελατιάς.

Περιοχές Ειδικής Διαχείρισης και Αειφορικής Χρήσης και Ανάπτυξης

Οι παραπάνω περιοχές διακρίνονται στις ζώνες Γ1, Γ2, Γ3, Γ4, Γ5 (ειδικής διαχείρισης) και Γ6 (αειφορικής χρήσης και ανάπτυξης), ως εξής:

- Ζώνη Γ1: περιλαμβάνει την περιοχή δασών Σημύδας Ποταμών - Σιδηρόνερου - Νέστου,
- Ζώνη Γ2: περιλαμβάνει τα δάση υψηλής παραγωγικότητας Ερυθρελάτης και Δασικής Πεύκης της ευρύτερης περιοχής Τσάκαλου - Βαθυρέματος.
- Ζώνη Γ3: περιλαμβάνει τις δασικές εκτάσεις του Όρους Φαλακρού .
- Ζώνη Γ4: περιλαμβάνει το τμήμα της κοίτης του ποταμού Νέστου από το φράγμα του Τεμένους μέχρι την Ελληνοβουλγαρική μεθόριο, την παρόχθια ζώνη πλάτους 500μ. εκατέρωθεν της κοίτης, καθώς και την περιοχή που κατακλύζεται από τα νερά της τεχνητής λίμνης Τεμένους,
- Ζώνη Γ5: περιλαμβάνει την ευρύτερη περιοχή Αρκουδορέματος Χαϊντού,
- Ζώνη Γ6: περιλαμβάνει όλες τις λοιπές εκτάσεις του Εθνικού Πάρκου.

Επιπλέον το Εθνικό Πάρκο διακρίνεται σε δύο χωρικές ενότητες. Η χωρική ενότητα Ι (κύρια έκταση του Εθνικού Πάρκου, Εθνικός Δρυμός), περιλαμβάνει τις ζώνες: Α1, Α2, Α3, Β1, Β2, Β3, Β4, Β5, Β6, Β7, Γ1, Γ2, Γ5 και το τμήμα των περιοχών Natura 2000: GR1140002 και GR1140003, που δεν περιλαμβάνονται στις προηγούμενες ζώνες καθώς και τμήμα της Γ6. Η χωρική ενότητα ΙΙ (περιφερειακή έκταση του Εθνικού Πάρκου) περιλαμβάνει τις ζώνες: Γ3 και Γ4 και τμήμα της ζώνης Γ6. Η ζώνη Γ6 χωρικά διακρίνεται σε Γ6-Α, που εμπίπτει στη χωρική ενότητα Ι και τη Γ6-Β, που εμπίπτει στη χωρική ενότητα ΙΙ μαζί με τις ζώνες Γ3 και Γ4.

Επιπλέον περιλαμβάνονται τέσσερεις (4) περιοχές του δικτύου Natura 2000:

- Δάσος Φρακτού (GR1140001 ΕΖΔ), με έκταση 1090,05στρ.
- Ροδόπη (Σημύδα) (GR1140002 ΕΖΔ), με έκταση 6715,45στρ.
- Περιοχή Ελατιά, Πύραμις Κούτρα (GR1140003 ΕΖΔ), με έκταση 7447,1στρ.
- Όρος Χαϊντού - Κούλα και γύρω κορφές (GR1120003 ΕΖΔ), με έκταση 3491,99στρ.

Εθνικό Υγροτοπικό Πάρκο Δέλτα Έβρου³¹

Χαρακτηρίζεται ως Εθνικό Πάρκο με την ονομασία «Εθνικό Υγροτοπικό Πάρκο Δέλτα Έβρου» η χερσαία και η θαλάσσια περιοχή των υγροτόπων του Δέλτα στις εκβολές του ποταμού Έβρου και της ευρύτερης περιοχής του. Εντός του Εθνικού Πάρκου, καθορίζονται στη χερσαία και θαλάσσια περιοχή ζώνες Α, Β, Γ, οι οποίες χαρακτηρίζονται ως περιοχή προστασίας της φύσης. Επίσης, εντός του Εθνικού Πάρκου καθορίζονται ζώνες Δ,Ε,Ζ,Η,Θ.

Περιλαμβάνονται δύο περιοχές (2) του δικτύου Natura 2000:

- Δέλτα Έβρου (GR1110006, ΖΕΠ), με έκταση 12557,92στρ.
- Δέλτα Έβρου και Δυτικός Βραχιώνας (GR1110007, ΕΖΔ), με έκταση 9857,56στρ.

Περιλαμβάνεται επίσης περιοχή Ραμσάρ με έκταση 92.670στρ.

Εθνικό Πάρκο Δάσους Δαδιάς-Λευκίμης-Σουφλίου³²

Το Εθνικό Πάρκο Δάσους Δαδιάς-Λευκίμης-Σουφλίου περιλαμβάνει περιοχή συνολικής έκτασης 428.000στρ., η οποία αποτελεί το δασικό σύμπλεγμα Δαδιάς-Λευκίμης-Σουφλίου της ΠΕ Έβρου. Εντός των ορίων του Εθνικού Πάρκου ορίζονται περιοχές Α και Β, ως εξής:

- Εντός της περιοχής Α, συνολικής έκτασης 78.000στρ. περίπου, η οποία χαρακτηρίζεται ως περιοχή προστασίας της φύσης ορίζονται Ζώνες Α1, Α2.
- Εντός της περιοχής Β, συνολικής έκτασης 350.000στρ. περίπου, ορίζονται Ζώνες Β1, Β2, Β2α, Β2β και Β3.

Περιλαμβάνονται δύο περιοχές του δικτύου Natura 2000:

- Δάσος Δαδιάς-Σουφλί (GR1110002, ΖΕΠ), με έκταση 41.111,58στρ.
- Βουνά Έβρου (GR1110005 ΕΖΔ), με έκταση 42.372,5στρ.

³¹ Χαρακτηρισμός της χερσαίας και θαλάσσιας περιοχής των υγροτόπων του Δέλτα στις εκβολές του ποταμού Έβρου και της ευρύτερης περιοχής του ως Εθνικό Πάρκο, με την ονομασία Εθνικό Υγροτοπικό Πάρκο Δέλτα Έβρου. (ΦΕΚ 102/Δ/16-3-2007).

³² Χαρακτηρισμός του δάσους Δαδιάς-Λευκίμης-Σουφλίου ως Εθνικό Πάρκο με την ονομασία «Εθνικό Πάρκο Δάσους Δαδιάς-Λευκίμης-Σουφλίου» και καθορισμός χρήσεων και όρων και περιορισμών δόμησης». (ΦΕΚ 911/Δ/13-10-2006).

Φορείς Διαχείρισης Εθνικών Πάρκων

Σύμφωνα με το Ν.3044/02³³ για την ΠΑΜΘ ιδρύθηκαν τέσσερις (4) Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, που είναι αρμόδιοι για τα ισάριθμα Εθνικά Πάρκα της Περιφέρειας και είναι οι:

- Φορέας Διαχείρισης Δέλτα Νέστου Βιστωνίδας-Ισμαρίδας,
- Φορέας Διαχείρισης Οροσειράς Ροδόπης,
- Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δέλτα Έβρου,
- Φορέας Διαχείρισης του Εθνικού πάρκου Δάσους Δαδιά-Λευκίμη-Σουφλίου.

*Φορέας Διαχείρισης Δέλτα Νέστου Βιστωνίδας-Ισμαρίδας*³⁴

Ο Φορέας Διαχείρισης περιλαμβάνει δύο κέντρα πληροφόρησης:

- Κέντρο Πληροφόρησης Λίμνης Βιστωνίδας. Βρίσκεται στην δυτική είσοδο του χωριού Πόρτο Λάγος και είναι στελεχωμένο με 8 εργαζόμενους,
- Κέντρο Πληροφόρησης Δέλτα Νέστου. Βρίσκεται στην Κεραμωτή ΠΕ Καβάλας και είναι στελεχωμένο με 5 εργαζόμενους.

*Φορέας Διαχείρισης Οροσειράς Ροδόπης*³⁵

Εδρεύει στο Μεσοχώρι Παρανεστίου Δράμας.

*Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δέλτα Έβρου*³⁶

Εδρεύει στο Κέντρο Πληροφόρησης Δέλτα Έβρου στην Τραϊανούπολη.

*Φορέας Διαχείρισης του Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης – Σουφλίου*³⁷

Ο Φορέας Διαχείρισης του Εθνικού πάρκου Δάσους Δαδιάς - Λευκίμης - Σουφλίου λειτουργεί από το 2003 αναλαμβάνοντας και τη λειτουργία του Κέντρου Πληροφόρησης με τρεις συνοδούς επισκεπτών.

Οι Φορείς Διαχείρισης των Εθνικών Πάρκων, όπως και οι περισσότερων Φορέων Διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών της χώρας, χρηματοδοτήθηκαν για τη λειτουργία τους από το *Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιβάλλον* (ΕΠΠΕΡ) του ΥΠΕΧΩΔΕ για την περίοδο 2000-2006 και από το *Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη* (ΕΠΠΕΡΑΑ) του ΥΠΕΚΑ για την περίοδο 2007-2013.

Ο Φορέας Διαχείρισης Δέλτα Νέστου Βιστωνίδας-Ισμαρίδας συμμετείχε στην Κοινοτική Πρωτοβουλία LEADER+ Ν.Ξάνθης, το χρηματοδοτικό μέσο ΕΟΧ και προγράμματα Life, ενώ πηγή χρηματοδότησης διαφόρων δράσεων για όλους τους Φορείς αποτελεί το πρόγραμμα INTERREG Ελλάδα-Βουλγαρία και το Πράσινο Ταμείο.

³³ «Μεταφορά Συντελεστή Δόμησης και ρυθμίσεις άλλων θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (ΜΣΔ)» (ΦΕΚ-197/Α/27-8-02).

³⁴ Βλ. και <http://www.fd-nestosvistonis.gr/fd/>

³⁵ Βλ. και <http://www.fdor.gr/>

³⁶ Βλ. και <http://www.evros-delta.gr/>

³⁷ Βλ. και <http://www.dadia-np.gr/>

Σύμφωνα με Σχέδιο Νόμου που αφορά την «κατάργηση και συγχώνευση νομικών προσώπων του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα» προτείνεται και «Συγχώνευση και Κατάργηση Φορέων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών» (Άρθρο 10). Για τους φορείς διαχείρισης της ΠΑΜΘ προτείνεται:

- Η συγχώνευση των Φορέων Διαχείρισης Δέλτα Έβρου και Δάσους Δαδιάς σε ένα Φορέα με την επωνυμία «Φορέας Διαχείρισης Δέλτα Έβρου & Δάσους Δαδιάς» και έδρα την Τραϊανούπολη της ΠΕ Έβρου,
- Η συγχώνευση των Φορέων Διαχείρισης Δέλτα Νέστου-Βιστωνίδας-Ισμαρίδας και Οροσειράς Ροδόπης σε ένα Φορέα με την επωνυμία «Φορέας Διαχείρισης Οικοσυστημάτων Ροδόπης-Νέστου-Βιστωνίδας-Ισμαρίδας» και έδρα το Πόρτο Λάγος της ΠΕ Ξάνθης.

ΣΤ.2.3 Δασικές εκτάσεις

Δασικές εκτάσεις

Τα Δάση της Περιφέρειας ΑΜΘ καλύπτουν ποσοστό 29,28% της συνολικής έκτασης και οι θαμνότοποι και βοσκότοποι, ποσοστά 22,7% και 6,62% αντίστοιχα. Συνολικά, αυτές οι χρήσεις γης που αφορούν τη Δασοπονία και τη Λιβαδοπονία ανέρχονται σε 8.308 χιλ.στρέμ. (58,59%). Στον επόμενο πίνακα φαίνεται η κατανομή των εκτάσεων ανά ΠΕ.

Πίνακας 14: Δάση, Δασικές εκτάσεις (θαμνότοποι) και βοσκότοποι το 2000					
Περιοχή	Σύνολο εκτάσεων		Κατανομή εκτάσεων, χιλ.στρέμ.		
	χιλ. στρέμ	%	Δάση	Θαμνότοποι	Βοσκότοποι
1	2 = 4 + 5 + 6	3	4	5	6
ΑΜΘ	8.308	100	4.151	3.218,4	938
ΠΕ Δράμας	2.682,3	32,3	1.537,1	831,6	313,6
ΠΕ Καβάλας	2.056,4	24,8	507,4	610,7	938,3
ΠΕ Ξάνθης	1.059,4	12,8	607,4	333,0	119,0
ΠΕ Ροδόπης	1.354,9	16,3	500,9	719,0	135,0
ΠΕ Έβρου	1.844,0	22,2	998,4	663,2	182,4

Παρατηρείται ότι η μεγαλύτερη έκταση Δασών (2.682,3χιλ.στρ, ποσοστό 32,3%) εντοπίζεται στο γεωγραφικό χώρο της ΠΕ Δράμας, που είναι και η ΠΕ της χώρας με τη μεγαλύτερη δασοκάλυψη. Στις εκτάσεις βοσκότοπων προηγείται η ΠΕ Καβάλας.

Οι δασικές εκτάσεις της περιφέρειας παρουσιάζουν μεγάλη ποικιλία δενδρώδους και θαμνώδους βλάστησης. Από τις κορυφές των βουνών και μέχρι τα παράλια του ηπειρωτικού χώρου και των νησιών Θάσου και Σαμοθράκης εμφανίζονται έξι (6) δασικές φυτοκοινωνίες (υποζώνες) που περιγράφουν τη βλάστηση της περιοχής:

- Η υποζώνη των ψυχρόβιων κωνοφόρων (Vaccinio-riccio) περιλαμβάνει τα Δάση της Δασικής Πεύκης και της Ερυθρελάτης, ενώ εμφανίζεται και σαν πρόδρομο είδος και η Σημύδα. Τα Δάση Ερυθρελάτης εντοπίζονται στην περιοχή Καραντερέ ΠΕ Δράμας και αυτή η παρουσία είναι η μοναδική στον Ελλαδικό Χώρο.
- Τα δάση της Οξιός (Fagion moesiaca) δεν εμφανίζονται σε μια συνεχή υποζώνη αλλά κατά νησίδες με Β, ΒΑ και ΒΔ εκθέσεις. Οι περιοχές αυτές

καλύπτονται, είτε από αμιγή δάση οξιάς, είτε από μικτά δάση Οξιάς - Ελάτης και Οξιάς - Δασικής Πεύκης.

- Η υποζώνη (*Quercion confertae*) της παραμεσογειακής ζώνης βλάστησης καλύπτει τη μεγαλύτερη έκταση της περιφέρειας και αποτελείται κατά βάση από αμιγή δρυοδάση καθώς και από μικτά δάση δρυός με άλλα πλατύφυλλα είδη όπως Καστανιά, Φλαμουριά, Σφενδάμι κλπ.
- Νοτιότερα αναπτύσσεται η υποζώνη (*Ostrya carpinion*), όπου η υπάρχουσα βλάστηση οφείλεται κατά βάση σε ανθρωπογενείς επιδράσεις (βόσκηση, πυρκαγιές) με πιο αντιπροσωπευτικά είδη το πουρνάρι, το γαύρο, το σχίνο, το φράξο, τον κότινο και τη σορβιά.
- Η υποζώνη (*Quercion ilicis*) της ευμεσογειακής ζώνης βλάστησης παρουσιάζεται σε ολόκληρη την παραλιακή περιοχή και κυρίαρχα δασοπονικά είδη είναι η τραχεία πεύκη καθώς και τα αείφυλλα είδη θάμνων (πουρνάρι, σπάρτο, ρείκι, κουμαριά, φιλυρέα κλπ.)
- Τέλος η υποζώνη (*Oleo-ceratonion*) αναπτύσσεται στους πιο θερμούς σταθμούς, στα νησιά Θάσο και Σαμοθράκη, με αντιπροσωπευτικά είδη την τραχεία πεύκη και τον σχίνο.

Εκτός από τους τύπους αυτούς της βλάστησης σε ολόκληρη την έκταση της περιφέρειας η βλάστηση που περιγράφηκε αλλάζει εντελώς κατά μήκος των ρεμάτων και τα είδη που παρατηρούνται συνήθως είναι το Πλατάνι, το Σκλήθρο, η Καρυδιά, το Σφενδάμι και η Ιτιά.

Δασικές πυρκαγιές

Σύμφωνα με έρευνα³⁸ που αφορά τις δασικές πυρκαγιές της Περιφέρειας για την περίοδο 1983 έως 2005, ο συνολικός τους αριθμός ανήλθε σε 2.690, ενώ οι συνολικές απώλειες εκτάσεων στα 802.113 στρ. Η μέση ένταση των πυρκαγιών υπολογίστηκε σε 298 στρ. καμένης έκτασης ανά περιστατικό. Κατά μέσο όρο, κάθε χρόνο στην Περιφέρεια εκδηλώνονταν περίπου 117 πυρκαγιές και καίγονταν 34.874 στρ. που αφορούσαν κυρίως δασικές εκτάσεις (91,8%). Από την κατανομή των καμένων εκτάσεων επί της συνολικής έκτασης της κάθε Περιφερειακής Ενότητας προέκυψε ότι η ΠΕ Καβάλας θεωρείται η πλέον πυρόπληκτη στην Περιφέρεια, όπου το σύνολο των καμένων εκτάσεων για τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο αντιστοιχεί στο 21% της έκτασης της ΠΕ, ενώ εμφάνισε και τα μεγαλύτερης έντασης περιστατικά.

Ειδικά για τις πυρκαγιές που εκδηλώθηκαν στις περιοχές που εποπτεύονται από το δασαρχείο Καβάλας αλλά και την ιδιαίτερα ευαίσθητη περιοχή για εκδήλωση πυρκαγιών Νήσο Θάσο (δασαρχείο Θάσου) προκύπτει ότι το 2008 υπήρξαν οι μεγαλύτερες καταστροφές περιοχών όπως φαίνεται στον επόμενο πίνακα:

³⁸ Τσαγκάρη Κ., Καρέτσος Γ. και Προύτσος Ν., 2011. *Δασικές πυρκαγιές Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, 1983-2005*. Έκδ. WWF Ελλάς και ΕΘΙΑΓΕ-ΙΜΔΟ & ΤΔΠ.

Πίνακας 15: Πυρκαγιές 2002-2011 (καείσα έκταση σε στρέμματα)

Έτος	Δασαρχείο Καβάλας	Δασαρχείο Θάσου
2002	315,55	3,75
2003	429,81	0,35
2004	46,35	130,22
2005	53,43	8,06
2006	222,99	5,50
2007	328,95	1,83
2008	823,04	500,48
2009	187,50	10,97
2010	48,00	2,09
2011	148,45	2,40
ΣΥΝΟΛΟ	2.604,08	665,65

Πηγή : Δ/ση Δασών Καβάλας (Έγγραφο με α.π.: 21880/27-9-2012)

Για τις υπόλοιπες περιοχές, σύμφωνα με τα μέχρι σήμερα διαθέσιμα στοιχεία των Δασαρχείων και Δ/σεων Δασών της Περιφέρειας (βλ. Παράρτημα ΙΙ) που αφορούν τις αναδασωτές εκτάσεις –δείχνοντας το μέγεθος των καταστροφών που προκλήθηκαν από πυρκαγιές (και σε μικρότερο βαθμό από εκχερσώσεις)– προκύπτει ότι η μεγαλύτερη έκταση αναδασωτέων περιοχών –με σημαντική διαφορά από τις υπόλοιπες Περιφερειακές Ενότητες– εντοπίζεται στην ΠΕ Έβρου (Δασαρχείο Αλεξανδρούπολης):

Πίνακας 16: Αναδασωτές εκτάσεις λόγω πυρκαγιάς ή εκχέρσωσης

ΔΑΣΑΡΧΕΙΑ	Εκτάσεις (στρ.)
ΔΡΑΜΑΣ	2.854,50
ΝΕΥΡΟΚΟΠΙΟΥ	27,00
ΞΑΝΘΗΣ	292.037,90
ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΗΣ	113,80
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	18.924.121,13
ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ	11,00
Δ/ΝΣΗ ΔΑΣΩΝ ΡΟΔΟΠΗΣ	2.382,50
ΣΥΝΟΛΟ	19.221.547,83

Πηγή: Δασαρχεία – Δ/σεις δασών ΠΑΜ-Θ, επεξεργασία στοιχείων

Σημείωση: Δεν περιλαμβάνεται το δασαρχείο Σουφλίου και τα δασαρχεία της ΠΕ Καβάλας

Από τα στοιχεία σχετικά με τις απαιτήσεις για τεχνητή αναδάσωση των περιοχών αυτών προκύπτει ότι επίσης στην ΠΕ Έβρου υπάρχουν οι περισσότερες απαιτήσεις:

Πίνακας 17: Επιφάνειες που απαιτούν τεχνητή αναδάσωση ανά Υπηρεσία

A/A	Υπηρεσία	Περιοχή	Έκταση (στρ)	Χρήζει τεχνητής αναδάσωσης	Υπαρξη Μελέτης αναδάσωσης
1	ΔΑΣΑΡΧΕΙΟ ΔΡΑΜΑΣ		0	ΟΧΙ	ΟΧΙ
2	ΔΑΣΑΡΧΕΙΟ Κ.ΝΕΥΡΟΚΟΠΙΟΥ		0	ΟΧΙ	ΟΧΙ
3	ΔΑΣΑΡΧΕΙΟ ΚΑΒΑΛΑΣ		0	ΟΧΙ	ΟΧΙ
4	ΔΑΣΑΡΧΕΙΟ ΘΑΣΟΥ				
5	ΔΑΣΑΡΧΕΙΟ ΞΑΝΘΗΣ	ΚΑΖΙΝΟ-ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟ	181	ΝΑΙ	ΝΑΙ
6	ΔΑΣΑΡΧΕΙΟ ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΗΣ		0	ΟΧΙ	ΟΧΙ
7	Δ/ΝΣΗ ΔΑΣΩΝ ΡΟΔΟΠΗΣ	ΚΡΥΣΤΑΛΛΗ-ΔΙΧΑΛΑ	872	ΝΑΙ	ΝΑΙ
		ΚΡΥΣΤΑΛΛΗ-ΠΟΑ	1510	ΝΑΙ	ΝΑΙ
8		ΠΑΛΑΓΙΑ	2	ΝΑΙ	ΟΧΙ
		ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ	39	ΝΑΙ	ΟΧΙ

	ΔΑΣΑΡΧΕΙΟ ΑΛΞΕ/ΠΟΛΗΣ	ΚΑΛΛΙΘΕΑ-Ν.ΧΙΛΗ	8	ΝΑΙ	ΟΧΙ
		ΛΟΥΤΡΑ-ΠΕΥΚΑ-ΝΙΨΑ	17.496	ΝΑΙ	ΟΧΙ
		ΜΕΣΗΜΒΡΙΑ	8	ΝΑΙ	ΟΧΙ
		ΛΕΥΚΙΜΗ-ΚΟΙΛΑ-ΔΡΥΜΟΣ	20.631	ΝΑΙ	ΟΧΙ
9	ΔΑΣΑΡΧΕΙΟ ΣΟΥΦΛΙΟΥ	ΛΕΥΚΙΜΗ-ΚΟΙΛΑ-ΔΡΥΜΟΣ	37.296	ΝΑΙ	ΟΧΙ
		ΛΕΥΚΙΜΗ-ΒΥΡΙΝΗ-ΚΙΤΡΙΝΟΠΕΤΡΑ	500	ΝΑΙ	ΝΑΙ
10	ΔΑΣΑΡΧΕΙΟ ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ	-	0	ΌΧΙ	ΟΧΙ
	ΣΥΝΟΛΟ		78.543		

Βοσκόμενες δασικές εκτάσεις και υπερβόσκηση

Στις βοσκόμενες δασικές εκτάσεις εντάσσονται οι δασικές εκτάσεις (θαμνότοποι) και οι βοσκότοποι. Η συνολική έκταση που καταλαμβάνουν ανέρχεται σε 4.156,4 χιλ.στρέμ, δηλ. το 29,31% της συνολικής έκτασης της Περιφέρειας. Οι βοσκόμενες δασικές εκτάσεις διακρίνονται σε:

- εγκαταλειμμένους αγρούς,
- ποολίβαδα,
- θαμνολίβαδα αειφύλλων,
- θαμνολίβαδα φυλλοβόλων και
- μερικώς δασοσκεπείς εκτάσεις.

Πίνακας 18: Βοσκόμενες δασικές εκτάσεις στην ΠΑΜΘ

Περιοχή	Σύνολο εκτάσεων		Κατανομή εκτάσεων, χιλ.στρέμ.		
	χιλ. στρέμ	%	Δάση	Θαμνότοποι	Βοσκότοποι
1	2 = 4 + 5 + 6	3	4	5	6
ΑΜΘ	8.308	100	4.151	3.218,4	938
ΠΕ Δράμας	2.682,3	32,3	1.537,1	831,6	313,6
ΠΕ Καβάλας	2.056,4	24,8	507,4	610,7	938,3
ΠΕ Ξάνθης	1.059,4	12,8	607,4	333,0	119,0
ΠΕ Ροδόπης	1.354,9	16,3	500,9	719,0	135,0
ΠΕ Εβρου	1.844,0	22,2	998,4	663,2	182,4

Μεγάλο τμήμα των εκτάσεων αυτών βρίσκεται σε παραγωγικά εδάφη, πράγμα που υποδηλώνει δυνατότητες ποιοτικής βελτίωσης, αλλά δεν τηρούνται οι κανόνες διαχείρισης για τη σωστή εκμετάλλευση, με αποτέλεσμα να παρατηρείται υποβάθμισή τους.

Ο κυριότερος λόγος υποβάθμισης είναι η υπερβόσκηση, φαινόμενο ιδιαίτερα έντονο γύρω από κατοικημένες περιοχές. Παράλληλα η ακαταλληλότητα του είδους των ζώων που χρησιμοποιούνται, η εποχή βόσκησης ή η ένταση της βόσκησης, διαφοροποιούν τη σύνθεση της βλάστησης των λιβαδικών εκτάσεων, με αποτέλεσμα να αυξάνονται τα ανεπιθύμητα είδη και να μειώνεται η παραγωγικότητά τους.

Στο ίδιο αποτέλεσμα υποβάθμισης καταλήγουν και οι εκτάσεις που υποβόσκονται.

ΣΤ.3 Πληθυσμός - Ανθρώπινη υγεία - Υλικά περιουσιακά στοιχεία

ΣΤ.3.1 Πληθυσμιακή εξέλιξη

Δημογραφικές εξελίξεις και τάσεις

Η Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης είχε πραγματικό πληθυσμό 611.067 κατοίκων το 2001, αποτελώντας το 5,57% του πληθυσμού της ελληνικής επικράτειας. Στη δεκαετία 1991-2001 ακολούθησε τις ανοδικές τάσεις του συνολικού πληθυσμού σε επίπεδο χώρας, με την ΠΕ Ξάνθης να καταγράφει τη σημαντικότερη αύξηση πληθυσμού (11,9%) και την ΠΕ Έβρου τη χαμηλότερη (3,9%), ενώ οι άλλες τρεις ΠΕ κινήθηκαν κοντά στον περιφερειακό μέσο όρο. Το 2011 καταγράφεται μείωση του πραγματικού πληθυσμού, τόσο σε επίπεδο χώρας όσο και ΠΑΜΘ. Η συμμετοχή της ΠΑΜΘ στον πληθυσμό της χώρας υποχωρεί ελαφρά, ενώ στο εσωτερικό της Περιφέρειας οι δύο ΠΕ με έντονη παρουσία μειονοτικού πληθυσμού, η Ροδόπη και, περισσότερο, η Ξάνθη αυξάνουν τα ποσοστά συμμετοχής τους στον περιφερειακό πληθυσμό.

Πίνακας 19: Μεταβολή του πραγματικού πληθυσμού ανά ΠΕ, 1991-2001-2011

	1991	2001	2011	Μεταβολή 1991-2001	Μεταβολή 2001-2011
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	10.259.900	10.964.020	10.939.727	6,9%	-0,2%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΜΘ	570.496	611.067	605.826	7,1%	-0,9%
ΑΜΘ / ΧΩΡΑ	5,56%	5,57%	5,54%	0,2%	-0,7%
ΠΕ ΕΒΡΟΥ	143.752	149.354	147.326	3,9%	-1,4%
ΠΕ ΡΟΔΟΠΗΣ	103.190	110.828	110.706	7,4%	-0,1%
ΠΕ ΞΑΝΘΗΣ	91.063	101.856	109.615	11,9%	7,6%
ΠΕ ΚΑΒΑΛΑΣ & ΠΕ ΘΑΣΟΥ	135.937	145.054	139.768	6,7%	-3,6%
ΠΕ ΔΡΑΜΑΣ	96.554	103.975	98.411	7,7%	-5,4%
ΠΕ ΕΒΡΟΥ / ΑΜΘ	25,2%	24,4%	24,3%	-3,0%	-0,1%
ΠΕ ΡΟΔΟΠΗΣ / ΑΜΘ	18,1%	18,1%	18,3%	0,3%	0,2%
ΠΕ ΞΑΝΘΗΣ / ΑΜΘ	16,0%	16,7%	18,1%	4,4%	1,4%
ΠΕ ΚΑΒΑΛΑΣ & ΠΕ ΘΑΣΟΥ / ΑΜΘ	23,8%	23,7%	23,1%	-0,4%	-0,6%
ΠΕ ΔΡΑΜΑΣ / ΑΜΘ	16,9%	17,0%	16,2%	0,5%	-0,8%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Ίδια Επεξεργασία

Όσον αφορά στο μόνιμο πληθυσμό, η Περιφέρεια ΑΜΘ αύξησε οριακά στη δεκαετία 2001-2001 τον πληθυσμό της, τη στιγμή που σε εθνικό επίπεδο καταγράφηκε σημαντική μείωση πληθυσμού (1,1%). Αξιοσημείωτη σε αυτό το διάστημα είναι η αύξηση 8% της ΠΕ Ξάνθης, ενώ, με εξαίρεση την ΠΕ Ροδόπης που αυξάνει οριακά τον πληθυσμό της, οι άλλες τρεις ΠΕ εμφανίζουν μείωση.

Σε επίπεδο Καλλικράτειων Δήμων, οι έδρες των ΠΕ της Θράκης επιβεβαιώνουν το δυναμισμό τους, διατηρώντας υψηλά ποσοστά πληθυσμιακής αύξησης το 2011, αν και με σαφώς μειούμενο ρυθμό σε σχέση με την προηγούμενη δεκαετία. Αντίθετα, μείωση καταγράφεται στον πολυπληθέστερο Δήμο της Περιφέρειας, την Καβάλα, ενώ ο Δήμος Δράμας εμφανίζει μικρή αύξηση.

Όσον αφορά στο μορφωτικό επίπεδο του πληθυσμού το 2001, παρατηρείται ότι οι τρεις ΠΕ της Θράκης κατέχουν τα υψηλότερα ποσοστά αποφοίτων δημοτικού και ανθρώπων που δεν έχουν τελειώσει δημοτικό, με κυρίως αυξημένα τα ποσοστά στη Ροδόπη και την Ξάνθη, όπως συνέβαινε και το 1991 (έτος αναφοράς της μελέτης του θεσμοθετημένου ΠΠΧΣΑΑ). Ενδιαφέρον στοιχείο σε σχέση με την προηγούμενη δεκαετία είναι η αύξηση του ποσοστού αποφοίτων ανώτερης και ανώτατης εκπαίδευσης στην ΠΕ Έβρου, που το 2001 ξεπερνά τις ΠΕ Καβάλας και Δράμας.

Οι τρεις ΠΕ της Θράκης συγκεντρώνουν μεγαλύτερο ποσοστό πληθυσμού σε αγροτικές περιοχές, ιδιαίτερα η ΠΕ Ροδόπης, η οποία έχει και το μεγαλύτερο ποσοστό ιδιοκτητών κατοικίας. Αντίθετα, τα μεγαλύτερα ποσοστά ενοικίασης κατοικίας παρουσιάζουν οι ΠΕ Έβρου και Καβάλας, γεγονός που μπορεί να εξηγηθεί από τη σημαντική παρουσία στρατιωτικών στην πρώτη περίπτωση και τον υψηλότερο βαθμό αστικότητας στη δεύτερη.

ΣΤ.3.2 Απασχόληση και ανεργία

Απασχόληση

Στην Περιφέρεια ΑΜΘ ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός το 2001 αντιπροσωπεύει το 40,1% του συνολικού πληθυσμού της. Το ποσοστό αυτό διαφέρει ελάχιστα από το αντίστοιχο της χώρας που είναι 42,2%. Γενικότερα η ΑΜΘ συγκεντρώνει το 5,3% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού της χώρας.

Η εξέλιξη της απασχόλησης στην Περιφέρεια ΑΜΘ κατά τη διάρκεια της τελευταίας εικοσαετίας παρακολούθησε τις τάσεις που επικράτησαν σε επίπεδο χώρας πριν το ξέσπασμα της οικονομικής κρίσης. Χαρακτηριστική εξέλιξη αυτής της περιόδου είναι η «τριτογενοποίηση» της οικονομίας, με την αύξηση του ποσοστού των απασχολούμενων στον τριτογενή τομέα, σε βάρος κυρίως του πρωτογενή και, σε μικρότερο βαθμό, του δευτερογενή τομέα. Ο ρυθμός αυτής της αύξησης ξεπέρασε τις προβλέψεις απασχόλησης του θεσμοθετημένου ΠΠΧΣΑΑ, καθώς ήδη το 2001 η απασχόληση στον τριτογενή τομέα είχε ξεπεράσει την πρόβλεψη του ΠΠΧΣΑΑ για το 2006. Ακόμη και έτσι, η Περιφέρεια ΑΜΘ, τηρουμένων των αναλογιών κάθε περιόδου, μπορεί να εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται ως «αγροτική», διατηρώντας τόσο το 2001 όσο και το 2009 τη δεύτερη θέση σε ποσοστό απασχολούμενων στον πρωτογενή τομέα, μετά την Περιφέρεια Πελοποννήσου. Σημειώνεται επίσης ότι η ποσοστιαία μείωση της απασχόλησης στον τομέα είναι χαμηλότερη της αντίστοιχης εθνικής, με αποτέλεσμα η ΑΜΘ το 2009 να εμφανίζει υπερδιπλάσιο ποσοστό σε σχέση με το σύνολο της χώρας.

Όσον αφορά στο δευτερογενή τομέα, η Περιφέρεια εμφανίζει σημαντική μείωση μεταξύ 2001-2009, ενώ την προηγούμενη περίοδο 1991-2001 η απασχόληση είχε παραμείνει σταθερή. Οι εξελίξεις, με την απασχόληση να πέφτει το 2009 στο 18,8%, κινούνται στην αντίθετη κατεύθυνση από τις προβλέψεις του ΠΠΧΣΑΑ, που διέβλεπε σταθερή αύξηση, σε 23% το 2006 και 25% το 2015. Η κάμψη της απασχόλησης, σε συνδυασμό με τη μείωση της συμμετοχής του δευτερογενούς τομέα της Περιφέρειας στο συνολικό ΑΕΠ σε επίπεδο χώρας στο ίδιο χρονικό διάστημα (βλ. προηγούμενη ενότητα «ΑΕΠ και επενδύσεις»), δείχνουν την έλλειψη δυναμισμού του τομέα κατά την τελευταία δεκαετία.

Στον τριτογενή τομέα, η αύξηση της απασχόλησης υπήρξε σταθερή την τελευταία εικοσαετία, με ελαφρώς μεγαλύτερο ρυθμό πριν το 2001, με αποτέλεσμα να ξεπεράσει, όπως προαναφέρθηκε, τις σχετικές προβλέψεις του ΠΠΧΣΑΑ, φτάνοντας στα επίπεδα του 55% το 2009. Εξακολουθεί πάντως να υπολείπεται των

περισσότερων Περιφερειών της χώρας, διατηρώντας την τρίτη χαμηλότερη θέση, μετά την Πελοπόννησο και τη Δυτική Μακεδονία.

Ανεργία - επίπεδο φτώχειας

Το 2001, το ποσοστό ανεργίας στην Περιφέρεια ΑΜΘ κυμαινόταν στο 11,7%, λίγο πιο πάνω από το μέσο όρο της χώρας (11,1%) και γενικότερα σε ικανοποιητικά επίπεδα σε σχέση με τις υπόλοιπες Περιφέρειες.

Σε ενδοπεριφερειακό επίπεδο, η ΠΕ με το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας το 2001 ήταν η ΠΕ Δράμας, όπου το 18,1% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού ήταν άνεργοι, με τον Δήμο Δοξάτου να ξεπερνά το 19%. Το μικρότερο ποσοστό καταγράφηκε στην ΠΕ Έβρου με 8,7%, ενώ σε επίπεδο Δήμων, το μικρότερο ποσοστό παρουσίασε ο αγροτικός Δήμος Αρριανών της ΠΕ Ροδόπης, με 3,7%.

Οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στην απασχόληση τα τρία τελευταία χρόνια είναι εντονότερες. Σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat για το 2011, η ανεργία στη χώρα ανήλθε στο 17,6%, ενώ η κατάσταση στην ΠΑΜΘ εμφανίζεται ακόμη δυσμενέστερη, με ποσοστό ανέργων 20,0%. Η κατάσταση το 2012 συνέχισε να επιδεινώνεται. Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ (08/11/2012), το ποσοστό ανεργίας στη χώρα τον Αύγουστο του 2012 ανήλθε σε 25,4%, έναντι 18,4% τον Αύγουστο του 2011 και 24,8% τον Ιούλιο του 2012.

Σύμφωνα με την έρευνα EU-SILC (European Union Statistics on Income and Living Conditions) για τη φτώχεια στην Ελλάδα το 2003, η Περιφέρεια ΑΜΘ καταλαμβάνει τη δεύτερη θέση μετά την Ήπειρο σε ποσοστό φτώχειας των ατόμων με επίπεδο εκπαίδευσης το πολύ μέχρι γυμνάσιο (38,9%) και την πρώτη θέση σε ποσοστό φτώχειας των ατόμων με τριτοβάθμια εκπαίδευση (15,1%) (Kikilias E. & Gazon E., 2005:5).

Στον τομέα της κοινωνικής συνοχής, σύμφωνα με τα στοιχεία του 2003 για τους οικογενειακούς προϋπολογισμούς, η Περιφέρεια ΑΜΘ παρουσιάζει το μεγαλύτερο ποσοστό φτώχειας μετά την Περιφέρεια Ηπείρου. Ενδιαφέρον παρουσιάζει η ανθρωπογεωγραφική διάσταση της φτώχειας στο δίπολο πόλη / ύπαιθρος. Όπως φαίνεται καθαρά στον πίνακα που ακολουθεί, η φτώχεια έχει μεγαλύτερη «έκταση» στον αγροτικό χώρο της Περιφέρειας.

ΣΤ.3.3 Παραγωγικές δραστηριότητες

Πρωτογενής τομέας

Ο πρωτογενής τομέας στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης εξακολουθεί να αποτελεί σημαντικό παράγοντα στη διαμόρφωση του παραγωγικού προτύπου της Περιφέρειας.

Βασικός κλάδος παραγωγής είναι η Γεωργία και συμπληρωματικά η Κτηνοτροφία και τα Παραγωγικά Δάση. Ο κλάδος της Αλιείας, περιλαμβάνει τη θαλάσσια αλιεία που αποδυναμώνεται, την αλιεία εσωτερικών υδάτων σε μικρή κλίμακα και τις Υδατοκαλλιέργειες που αναπτύχθηκαν τα τελευταία χρόνια. Σημειώνεται επίσης και η Σηροτροφία, ένας παραδοσιακός κλάδος εξειδίκευσης, ιδιαίτερα στο νομό Έβρου, όπου γίνονται προσπάθειες για την αναβίωσή του. Από άποψη γενικών χρήσεων γης ο αγροτικός τομέας (Αγροί, Δάση, Δασικές εκτάσεις και Βοσκότοποι) καλύπτει το 96,2% της συνολικής έκτασης της Περιφέρειας.

Πίνακας 20: Χρήσεις γης, 2000

Χρήσεις γης	Εκτάσεις ΑΜΘ	
	χιλ.στρέμ.	%
1.Αγροί (Γεωργική γη)	5.332	37,60
2.Δάση	4.151	29,28
3.Δασικές Εκτάσεις (θαμνότοποι)	3.218	22,70
4.Βοσκότοποι	938	6,61
5. Λοιπές Εκτάσεις	540	3,81
Αθροισμα 1 έως 4	13.640	96,19
Σύνολο	14.180	100

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Το ποσοστό των καλλιεργούμενων εκτάσεων στην ΠΑΜΘ ήταν 29,4%, των βοσκοτόπων 32,7% και οι δασικές εκτάσεις έφθαναν το 31,3%. Το 2000 παρατηρούμε αύξηση των καλλιεργούμενων εκτάσεων κατά 8,2%. Οι σημαντικές μεταβολές που παρατηρούνται στην κατανομή μεταξύ των δασών (αύξηση κατά 17,8%) και των βοσκότοπων, προφανώς οφείλονται σε διαφορές στη μεθοδολογία ταξινόμησης των εκτάσεων.

Γεωργική γη και βασικές καλλιέργειες

Η ανάλυση του βασικού κλάδου της Γεωργίας αναφέρεται στη χρονική περίοδο 1991-2007. Οι εκτάσεις που καταλαμβάνουν οι καλλιεργούμενες εκτάσεις παρουσιάζουν αυξομειώσεις από έτος σε έτος, οι οποίες εξηγούνται κυρίως λόγω αγρανάπαυσης. Το έτος 2007 οι καλλιεργούμενες εκτάσεις της ΠΑΜΘ ανήλθαν σε 4.043 χιλ.στρέμ. και σε ποσοστό 11,41% ως προς τη χώρα. Ο επόμενος πίνακας περιλαμβάνει γενικά συγκριτικά στοιχεία ως προς το σύνολο χώρας και την Περιφέρεια.

Πίνακας 21: Γεωργικές εκμεταλλεύσεις και αρδευθείσες καλλιέργειες, 2007

Περιοχή	Καλλιεργούμενες εκτάσεις	Αρδευθείσες εκτάσεις	
	χιλ.στρ.	χιλ.στρ.	%
ΧΩΡΑ	35.439	12.969	37%
ΑΜΘ/ΧΩΡΑ	11,41%	13,86%	
ΑΜΘ	4.043	1.798	44%
ΠΕ Δράμας	582	290	50%
ΠΕ Καβάλας	544	381	70%
ΠΕ Ξάνθης	398	267	67%
ΠΕ Ροδόπης	825	371	45%
ΠΕ Έβρου	1.694	489	29,5%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Με βάση τα στοιχεία του πίνακα παρατηρούνται τα εξής:

- Οι αρδευθείσες καλλιέργειες, οι οποίες δίνουν και το υψηλότερο γεωργικό εισόδημα, είναι σε ικανοποιητικά ποσοστά, καλύπτοντας το 44% των καλλιεργούμενων εκτάσεων της Περιφέρειας, και καταλαμβάνουν το 13,86% των αρδρευθεισών καλλιεργειών της Χώρας.
- Από τις 5 ΠΕ της ΠΑΜΘ, η ΠΕ Καβάλας έχει το υψηλότερο ποσοστό λόγω εκτεταμένων αρδευτικών δικτύων ενώ ακολουθεί η ΠΕ Ξάνθης λόγω αρδευτικών δικτύων αλλά κυρίως λόγω γεωτρήσεων.
- Το μικρότερο ποσοστό αρδευθεισών καλλιεργειών εμφανίζεται στο νομό Έβρου, τον πλουσιότερο σε υδατικούς πόρους και αρδευτικά δίκτυα. Ειδικά

για τις περιοχές του βόρειου Έβρου έχουν γίνει προσπάθειες για εκτέλεση αναδασμών και υλοποίηση αρδευτικών έργων, για τα οποία όμως παρατηρείται στασιμότητα.

Οι βασικές καλλιέργειες της Περιφέρειας είναι όλες ετήσιες, με κύρια παραδοσιακή καλλιέργεια το σιτάρι (σκληρό και μαλακό) που κάλυπτε το 2000 το 26,9% της γεωργικής γης της Περιφέρειας και το 2006 το 30,45%. Σημαντικό ποσοστό καταλαμβάνει το 2006 η παραγωγή καπνού στο σύνολο της Χώρας με ποσοστό 44,7%.

Κτηνοτροφία

Η εικόνα της Κτηνοτροφίας παρουσιάζεται με βάση τον αριθμό των εκτρεφόμενων ζώων για τα έτη 2000 και 2006 και την παραγωγή κτηνοτροφικών προϊόντων για τα ίδια έτη, σε επίπεδο περιφέρειας.

Πίνακας 22: Αριθμός εκτρεφόμενων ζώων στην ΠΑΜΘ					
Κατηγορία Ζώων	2000		2006		Μεταβολή 00-06 (%)
	Κεφαλές	% χώρας	Κεφαλές	% χώρας	
Βοοειδή	84074	13,71	94965	15,10	12,95
Χοίροι	76706	7,95	79159	8,77	3,20
Πρόβατα	552294	6,14	559654	6,34	1,33
Αίγες	569753	10,10	507956	9,40	-10,85

Στην δετία 2000-2006 αυξήθηκε ο αριθμός των εκτρεφόμενων βοοειδών, χοίρων και προβάτων κατά 12,95%, 3,2% και 1,33% αντίστοιχα, ενώ μειώθηκε κατά 10,85% ο αριθμός των αιγών.

- Ο μεγαλύτερος αριθμός βοοειδών εκτρέφεται στις ΠΕ Ροδόπης Ξάνθης και Δράμας και έχει ποσοστό 15,10% σε επίπεδο χώρας,
- Η αιγοπροβατοτροφία εντοπίζεται κυρίως στις ΠΕ Ροδόπης, Έβρου, όπου εκτρέφονταν 292.554 και 114215.945 αιγοπρόβατα αντίστοιχα το 2006 με ποσοστό 15,74% στη χώρα,
- Η χοιροτροφία αντιπροσωπεύει το 8,77% της χοιροτροφίας της χώρας, ενώ ο μεγαλύτερος αριθμός εκτρεφόμενων χοίρων συγκεντρώνεται στην ΠΕ Ξάνθης

Παραγωγικά δάση

Τα δασοπονικά είδη που συνθέτουν τα παραγωγικά δάση της περιφέρειας είναι η Ελάτη, η Τραχεία, η Μαύρη και η Δασική Πεύκη, η Οξιά, η Καστανιά, η Δρυς, ο Πλάτανος, η Ερυθρελάτη και η Σημύδα. Η παραγωγή ξύλου στην Περιφέρεια ΑΜΘ κυμαίνεται στο 61,6% περίπου της συνολικής εγχώριας παραγωγής.

Πίνακας 23: Παραγωγή ξύλου 2000-2006							
Παραγωγή ξύλου	Παραγωγή 2000			Παραγωγή 2006			Μεταβολή 00-06 %
	κ. μέτρα	τόνοι	% χώρας	κ. μέτρα	τόνοι	% χώρας	
Στρογγυλή ξυλεία	98046		28,9	118989,0		39,6	21,4
Καυσόξυλα από δάση		158.265	21,5		159.896	20,2	1,0
Καυσόξυλα από γεωργικές εκτάσεις		11.638	2,3		8.895	1,8	-23,6

Λαμβάνοντας υπόψη την κατανομή των δασοπονικών ειδών κατά κλάση συγκόμωσης και κατά κλάση όγκου διαπιστώνεται ότι υπάρχουν δυνατότητες σημαντικής αύξησης της παραγωγής ξύλου στην Περιφέρεια.

Αυτό οδηγεί στο συμπέρασμα ότι τα δάση της Περιφέρειας, παρόλο που παρουσιάζουν υψηλό ποσοστό κάλυψης (συγκόμωση), δεν είναι παραγωγικά σε ικανοποιητικό βαθμό, γεγονός που οφείλεται στην υποβάθμιση των παραγωγικών διαδικασιών διαχείρισης και ανάπτυξης του φυσικού περιβάλλοντος, τόσο από την έλλειψη οικονομικών πόρων όσο και από την κακή εφαρμογή του συστήματος διαχείρισης, που δυσλειτουργεί σοβαρά.

Επίσης, με την ανεπαρκή διαχείριση των δασικών πόρων, περιορίζονται συνεχώς και οι αναδασώσεις, ενώ είναι αναγκαίες για την δημιουργία νέων δασικών εκτάσεων, αλλά και για την αποκατάσταση όσων έχουν καταστραφεί από διάφορες αιτίες.

Αλιεία

Τα παραδοσιακά κύρια κέντρα αλιείας είναι η Καβάλα και η Αλεξανδρούπολη, στα οποία εντάσσονται σήμερα και οι αλιευτικές δραστηριότητες των νησιών Θάσου και Σαμοθράκης, αντίστοιχα. Αυτά τα κέντρα διαθέτουν λιμενικό χώρο για τα αλιευτικά σκάφη και Ιχθυόσκαλα για τη διακίνηση των αλιευμάτων. Τα επαγγελματικά αλιευτικά σκάφη είναι Μέσης και Παράκτιας Αλιείας και δραστηριοποιούνται μέσω Αλιευτικών Συνεταιρισμών ή Συλλόγων. Αλιευτικές δραστηριότητες υπάρχουν και στην περιοχή της Λίμνης Βιστωνίδας (Λάγος και Φανάρι). Τα περισσότερα αλιευτικά καταφύγια εξυπηρετούν τουριστικούς σκοπούς και την ερασιτεχνική αλιεία, στο πλαίσιο του σύγχρονου τρόπου ζωής.

Δευτερογενής τομέας

Σύμφωνα με τα οικονομικά μεγέθη του έτους 2008, ο δευτερογενής τομέας, συγκρινόμενος με τους άλλους δύο τομείς παραγωγής έρχεται τρίτος σε απασχόληση (20,5%) και δεύτερος στη διαμόρφωση του ΑΕΠ της Περιφέρειας (22,26%).

Η διάρθρωση του τομέα περιλαμβάνει τρεις βασικούς κλάδους, τις εκμεταλλεύσεις ορυκτού πλούτου, τη μεταποίηση και τις κατασκευές. Από τον πρώτο κλάδο ξεχωρίζουν σήμερα μόνον δύο κατηγορίες, οι εκμεταλλεύσεις Πετρελαίου στο νομό Καβάλας και τα Λατομεία Μαρμάρου στις Περιφερειακές Ενότητες Καβάλας και Δράμας. Αντίθετα, οι τρεις Περιφερειακές Ενότητες της Θράκης εμφανίζουν προβάδισμα στον κλάδο της μεταποίησης.

Τα γνωστά και εκμεταλλεύσιμα κοιτάσματα πετρελαίου του Θρακικού πελάγους βρίσκονται στη θαλάσσια περιοχή του νομού Καβάλας, μεταξύ Θάσου και ηπειρωτικού χώρου. Το σύνολο των διαδικασιών που αφορούν την εκμετάλλευση των υδρογονανθράκων στην περιοχή γίνεται με ευθύνη της εταιρείας ΚΑΒΑΛΑ ΟΙΛ ΑΕ, η οποία είναι μέχρι στιγμής και η μοναδική εταιρία εξόρυξης υδρογονανθράκων στην Ελλάδα.

Όπως ορθά αναφέρεται στο θεσμοθετημένο Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης, η Περιφέρεια ΑΜΘ είναι η πλουσιότερη ελληνική περιοχή σε ορυκτό πλούτο, αλλά με περιορισμένο βαθμό εκμετάλλευσης των μεταλλευτικών και βιομηχανικών ορυκτών, ακόμα και των κοιτασμάτων, για τα οποία υπάρχουν μελέτες αξιοποίησης ή θετικές ενδείξεις, ύστερα από συστηματικές έρευνες κυρίως του ΙΓΜΕ. Ο χώρος της ΠΑΜΘ παρουσιάζει μεγάλη

ποικιλία μεταλλικών ορυκτών, πολλά από τα οποία υπέστησαν έντονη εκμετάλλευση ήδη από την αρχαιότητα για την εξόρυξη βασικών και πολυτίμων μετάλλων.

Πρόσφατα έχουν εντοπισθεί από το ΙΓΜΕ αξιόλογα κοιτάσματα χρυσού επιθερμικού τύπου καθώς και σημαντικές εμφανίσεις μετάλλων υψηλής τεχνολογίας (πλατινοειδή) καθώς και σπάνια μέταλλα στρατηγικής σημασίας. Είναι γνωστό επίσης ότι περίπου το 80% του Ελληνικού μαρμάρου εξορύσσεται στην περιοχή ΑΜΘ με έναν μεγάλο αριθμό ενεργών λατομείων. Αξιόλογη επίσης είναι η παρουσία των Βιομηχανικών Ορυκτών (άστριοι, βολλαστονίτες, ζεόλιθοι, χαλαζίας) καθώς και των Λιγνιτικών κοιτασμάτων που υπέστησαν εκμετάλλευση στο παρελθόν ή έχουν απλώς εντοπισθεί από το ΙΓΜΕ. Ιδιαίτερη σημασία παρουσιάζει το κοιτάσμα ουρανού της περιοχής Διποτάμων ΠΕ Δράμας για την μελλοντική ενεργειακή πολιτική της χώρας, καθώς και τα εντοπισθέντα Γεωθερμικά πεδία της Περιφέρειας που την καθιστούν προνομιούχα περιοχή εφόσον αξιοποιηθούν καταλλήλως.

Σήμερα η περιοχή Δράμας - Καβάλας έχει εξελιχθεί σε ένα από τα κυριότερα Κέντρα Παραγωγής Μαρμάρου της χώρας. Η παραγόμενη ποσότητα ογκομαρμάρων στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης αντιπροσωπεύει περίπου το 80% της ετήσιας εγχώριας παραγωγής.

Τα αδρανή υλικά και πετρώματα για ειδικές χρήσεις αφθονούν στον χώρο της Περιφέρειας. Εκτός της ΠΕ Ξάνθης στους υπόλοιπους Νομούς λειτουργεί ικανοποιητικός αριθμός λατομείων αδρανών υλικών, ενώ λατομεία για πετρώματα ειδικών χρήσεων (αντιολισθηρά) λειτουργούν περιοδικά σε διάφορες θέσεις της Περιφέρειας. Το αποθεματικό δυναμικό σε αδρανή υλικά και πετρώματα ειδικών χρήσεων είναι τεράστιο και επαρκεί για την κάλυψη όχι μόνον των αναγκών της Περιφέρειας αλλά και του ευρύτερου ελλαδικού χώρου.

Η οικοδομική δραστηριότητα στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, κυρίως ως προς την κατασκευή νέων οικοδομών, αντιστοιχεί περίπου στο 5% - 6% της αντίστοιχης δραστηριότητας για το σύνολο της χώρας για όλη τη δεκαετία 2001-2011.

Στην Περιφέρεια ΑΜΘ υφίστανται πέντε (5) Βιομηχανικές Περιοχές (ΒΙΠΕ) και δύο (2) Βιοτεχνικά Πάρκα (ΒΙΟΠΑ):

- *ΒΙΠΕ Δράμας*, (ΦΕΚ 454Δ/1977). Αναπτύσσεται σε έκταση 2231 στρ. στην περιοχή του οικισμού «Σταυρός», βορειοδυτικά της πόλης της Δράμας, στον οδικό άξονα Δράμας - Νευροκοπίου.
- *ΒΙΠΕ Καβάλας*, (ΦΕΚ 152Δ/1981, ΦΕΚ 1465Δ/2003). Αναπτύσσεται σε έκταση 2081 στρ., στην περιοχή του οικισμού «Ποντολίβαδο», βορειοανατολικά της πόλης της Καβάλας, επί της (παλαιάς) Εθνικής Οδού Καβάλας - Ξάνθης.
- *ΒΙΠΕ Ξάνθης*, (ΦΕΚ 93Δ/1977, ΦΕΚ 147Δ/1998, ΦΕΚ 370Δ/2002, ΦΕΚ 1155Δ/2003). Αναπτύσσεται σε έκταση 1577 στρ., νοτιοδυτικά της πόλης της Ξάνθης, επί της (παλαιάς) Εθνικής Οδού Καβάλας - Ξάνθης.
- *ΒΙΠΕ Κομοτηνής*, (ΦΕΚ 158Δ/1981, ΦΕΚ 81Δ/2002). Αναπτύσσεται σε έκταση 4336 στρ., νοτιοανατολικά της πόλης της Κομοτηνής, επί της (παλαιάς) Εθνικής Οδού Κομοτηνής - Αλεξανδρούπολης.
- *ΒΙΠΕ Αλεξανδρούπολης*, (ΦΕΚ 731/Δ/93, ΦΕΚ 958/Δ/93, ΦΕΚ 401/Δ/206, Πολεοδομικό σχέδιο υπό τροποποίηση και επέκταση). Αναπτύσσεται σε έκταση 1996 στρ., στην περιοχή του οικισμού Άβαντας, βορειοανατολικά της πόλης της Αλεξανδρούπολης, κοντά στην (παλαιά) Εθνική Οδό Αλεξανδρούπολης - Κήπων.

- *ΒΙΟΠΑ Σαπών*, (ΦΕΚ 84Δ/2002). Αναπτύσσεται σε έκταση 465 στρ., στην περιοχή του οικισμού Σάπες, νοτιοανατολικά της πόλης της Κομοτηνής, κοντά στην Εγνατία Οδό.
- *ΒΙΟΠΑ Ορεσιιάδας*, (ΦΕΚ 292Δ/2002). Αναπτύσσεται σε έκταση 435 στρ., στην περιοχή του οικισμού Πύργος, νοτιοδυτικά της πόλης της Ορεσιιάδας, κοντά στην Εθνική Οδό Αλεξανδρούπολης - Ορμένιου.

Τριτογενής τομέας - τουρισμός

Σύμφωνα με τα οικονομικά μεγέθη του έτους 2008, ο τριτογενής τομέας, συγκρινόμενος με τους άλλους δύο τομείς παραγωγής, έρχεται πρώτος, τόσο ως προς την απασχόληση (55,3%), όσο και ως προς τη διαμόρφωση του ΑΕΠ της Περιφέρειας (72,1%). Οι υφιστάμενες τάσεις μοιάζει να ξεπερνούν το προγραμματικό μέγεθος απασχόλησης στον τομέα για το 2015, το οποίο έφτανε το 53%.

Γενικά κάποιες από τις υφιστάμενες τάσεις (στην εκπαίδευση, την αναψυχή, τον πολιτισμό, τον εναλλακτικό τουρισμό) ακολουθούν σε κάποιο βαθμό το πρότυπο που περιγράφεται στο θεσμοθετημένο ΠΠΧΣΑΑ, αν και με σχετική καθυστέρηση. Βέβαια, το ίδιο το Πλαίσιο δεν έθετε ούτε σαφείς προτεραιότητες, ούτε περιέγραφε βασικά βήματα για την εξυπηρέτηση των στόχων.

Σήμερα πάντως, η γιγάντωση του τριτογενούς τομέα δεν οφείλεται ούτε στην «...παροχή υψηλής στάθμης υπηρεσιών» ούτε στην «...ολοκληρωμένη προσφορά υπηρεσιών τουρισμού», παρά στην αντίστοιχη γιγάντωση των κλάδων που σχετίζονται με το δημόσιο τομέα (δημόσια διοίκηση, εκπαίδευση, περίθαλψη και μέριμνα κλπ.) και ταυτόχρονα στην άνθηση του εμπορίου και της αναψυχής στα αστικά κέντρα, κυρίως λόγω της αυξημένης κατανάλωσης που συνεπάγεται η ύπαρξη των φοιτητών. Και οι τρεις όμως κλάδοι (και κυρίως το λιανικό εμπόριο και η αναψυχή) εμφανίζουν σημαντικές αστάθειες στην εποχή της οικονομικής κρίσης που βιώνει η χώρα και δεν μπορούν πλέον να θεωρούνται ασφαλή καταφύγια για την απασχόληση στην Περιφέρεια.

Η διάρθρωση του τριτογενή τομέα στην Περιφέρεια ΑΜΘ μπορεί να χαρακτηριστεί πολυκλαδική, αλλά με πολλές αδυναμίες σε όλους τους κλάδους. Συγκεκριμένα:

- Το Λιανικό Εμπόριο τα τελευταία χρόνια βιώνει κρίση ως αποτέλεσμα της γενικότερης οικονομικής κρίσης της χώρας και παρατηρούνται συνεχείς μετακινήσεις αλλά και οριστικό κλείσιμο επιχειρήσεων. Το λιανικό εμπόριο στα αστικά κέντρα πιέζεται επίσης από τα νέα μεγάλα πολυκαταστήματα που εγκαθίστανται στα όρια ή και εκτός αστικού ιστού.
- Οι δραστηριότητες Εστίασης και Αναψυχής εντοπίζονται κυρίως στα αστικά κέντρα, κατ' αναλογία και για τις ίδιες αιτίες με το λιανικό εμπόριο, βιώνοντας τις ίδιες συνθήκες κρίσης. Ένα δεύτερο τμήμα του εμφανίζει συγκεντρώσεις σε παραλιακές - τουριστικές περιοχές των ΠΕ Καβάλας - Θάσου και Έβρου.
- Ως προς τις Τουριστικές δραστηριότητες, τα τελευταία χρόνια υπάρχει ένα κύμα εκσυγχρονισμού των καταλυμάτων, που έχει αναβαθμίσει τις προσφερόμενες υπηρεσίες (και τις κατηγορίες). Με εξαίρεση τη Θάσο, στην υπόλοιπη Περιφέρεια τα τελευταία χρόνια παρατηρούνται φαινόμενα κρίσης, ειδικά μετά τον περιορισμό των προγραμμάτων κοινωνικού τουρισμού και των σχολικών εκδρομών. Η κρίση αυτή αντισταθμίζεται ως ένα βαθμό με την αύξηση του «αστικού τουρισμού» και ιδιαίτερα με την είσοδο του «συνεδριακού τουρισμού».

- Η Δημόσια Διοίκηση αποτελεί βασικό κλάδο της απασχόλησης στον Τριτογενή τομέα και συνολικά στην Περιφέρεια (όπως και στο σύνολο της χώρας). Την τελευταία δεκαετία παρατηρούνται συνεχείς ανακατατάξεις σε επίπεδο υπηρεσιών καθώς και σε χωρικό επίπεδο, λόγω της διοικητικής αναδιάρθρωσης της χώρας και της αλλαγής των εδρών των ΟΤΑ. Τελευταία παρατηρούνται τάσεις μείωσης των διαφόρων δημόσιων οργανισμών, γεγονός που έχει δημιουργήσει εντάσεις στις τοπικές κοινωνίες.
- Η χωροθέτηση Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Περιφέρεια αποτελεί στρατηγική επιλογή ήδη από τη δεκαετία του 1970 τόσο για εθνικούς, όσο και για οικονομικούς λόγους. Την τελευταία δεκαετία έχουμε αύξηση των τμημάτων καθώς και σχετική αύξηση των διαδράσεων ανάμεσα στα Ιδρύματα και τις τοπικές κοινωνίες μέσω κυρίως ερευνητικών προγραμμάτων, συνεδρίων κλπ. Πρόβλημα αποτελεί η διαφαινόμενη τάση συρρίκνωσης της χρηματοδότησης στο πλαίσιο της πολιτικής μείωσης των κρατικών δαπανών.

ΣΤ.3.4 Συγκοινωνιακές και κοινωνικές υποδομές

Η Περιφέρεια ΑΜΘ περιλαμβάνει το ανατολικό τμήμα της Εγνατίας Οδού, τέσσερις Κάθετους Άξονες της Εγνατίας (ολοκληρωμένοι και μη), το Εθνικό οδικό δίκτυο (με κατάταξη σε πρωτεύον, δευτερεύον, τριτεύον) και τις θεσμοθετημένες κύριες Επαρχιακές οδούς.

Η Εγνατία Οδός στην ΠΑΜΘ εκτείνεται από τον ποταμό Στρυμόνα μέχρι τους Κήπους Έβρου, σε τμήμα συνολικού μήκους 246χλμ. Το σύνολο των έργων της Εγνατίας Οδού στην ΠΑΜΘ έχει ολοκληρωθεί και παραδοθεί σε κυκλοφορία.

Υποδομές υγείας - εκπαίδευσης στις έδρες των ΠΕ (ενδεικτικά)

Περιφερειακή Ενότητα Δράμας

Η Δράμα έδρα της Περιφερειακής Ενότητας και έδρα του διευρυμένου δήμου Δράμας, διαθέτει Γενικό Νοσοκομείο, επίσης έχει έξι (6) Γενικά Λύκεια, τέσσερα (4) Επαγγελματικά Λύκεια, μία (1) Επαγγελματική Σχολή, ένα (1) Ειδικό Εργαστήριο Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, ένα (1) ΙΕΚ και οκτώ (8) Γυμνάσια.

Περιφερειακή Ενότητα Καβάλας

Η Καβάλα έδρα της Περιφερειακής Ενότητας και έδρα του διευρυμένου δήμου Καβάλας διαθέτει Γενικό Νοσοκομείο. Επίσης σε επίπεδο β'θμιας εκπαίδευσης διαθέτει εννέα (9) Γενικά Λύκεια, τρία (3) Επαγγελματικά Λύκεια, μία (1) Επαγγελματική Σχολή, ένα (1) ΙΕΚ και δέκα (10) Γυμνάσια.

Περιφερειακή Ενότητα Ξάνθης

Η Ξάνθη έδρα της Περιφερειακής Ενότητας και έδρα του διευρυμένου Δήμου Ξάνθης διαθέτει Γενικό Νοσοκομείο. Επίσης σε επίπεδο β'θμιας εκπαίδευσης διαθέτει επτά (7) Γενικά Λύκεια, δύο (2) Επαγγελματικά Λύκεια, μία (1) Επαγγελματική Σχολή, ένα (1) Ειδικό Εργαστήριο Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, ένα (1) ΙΕΚ και δέκα (10) Γυμνάσια.

Περιφερειακή Ενότητα Ροδόπης

Η Κομοτηνή έδρα της Περιφερειακής Ενότητας και έδρα του Δήμου Κομοτηνής, έχει Νοσοκομείο. Επίσης σε επίπεδο β'θμιας εκπαίδευσης διαθέτει πέντε (5) Γενικά

Λύκεια, τρία (3) Επαγγελματικά Λύκεια, μία (1) Επαγγελματική Σχολή, ένα (1) Ειδικό Εργαστήριο Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, ένα (1) ΙΕΚ και επτά (7) Γυμνάσια.

Περιφερειακή Ενότητα Έβρου

Η Αλεξανδρούπολη έχει το Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο. Είναι και Βαλκανικό Κέντρο Υγείας όπως έχει προβλεφθεί από το ΠΠ στο πλαίσιο του ρόλου της ως «*κέντρο διευρωπαϊκών δικτύων και υπηρεσιών*». Διαθέτει πέντε (5) Γενικά Λύκεια, τρία (3) Επαγγελματικά Λύκεια, μία (1) Επαγγελματική Σχολή, ένα (1) Ειδικό Εργαστήριο Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, ένα (1) ΙΕΚ και έξι (6) Γυμνάσια.

ΣΤ.4 Υδατικοί πόροι

ΣΤ.4.1 Περιγραφή υδάτινων συστημάτων

Υδατικά Διαμερίσματα

Η Περιφέρεια ΑΜΘ περιλαμβάνεται σε δύο Υδατικά Διαμερίσματα (ΥΔ):

- Το ΥΔ Θράκης [GR12]
- Το ΥΔ Ανατολικής Μακεδονίας [GR11]

Το ΥΔ Θράκης έχει έκταση 11.243 χλμ², από τα οποία τα 564 χλμ² ανήκουν στα νησιά Θάσο και Σαμοθράκη. Σύμφωνα με τα Σχέδια Διαχείρισης των Υδατικών Διαμερισμάτων³⁹ η κατηγοριοποίηση των υδάτινων πόρων πραγματοποιείται σε πέντε (5) Λεκάνες Απορροής Ποταμών⁴⁰ για το ΥΔ Θράκης και μια (1) για το ΥΔ Ανατολικής Μακεδονίας. Το ΥΔ Θράκης αποτελείται από τις ακόλουθες πέντε λεκάνες απορροής:

Πίνακας 24: Λεκάνες απορροής στο ΥΔ Θράκης		
Κωδικός λεκάνης	Όνομασία λεκάνης	Έκταση (χλμ²)
GR07	ΝΕΣΤΟΥ	2.975,5
GR08	Ρ. ΞΑΝΘΗΣ - ΞΗΡΟΠΕΜΑΤΟΣ	1.663,6
GR09	Ρ. ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ - ΛΟΥΤΡΟΥ ΕΒΡΟΥ	1.958,4
GR10	ΕΒΡΟΥ	4.080,9
GR42	ΘΑΣΟΥ - ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ	564,3
ΥΔ 12	ΣΥΝΟΛΟ ΥΔ 12	11.242,8

Πηγή: ΥΠΕΚΑ - Ειδική Γραμματεία Υδάτων (2012)

Το ΥΔ Ανατολικής Μακεδονίας αποτελείται από τη λεκάνη απορροής του ποταμού Στρυμόνα (GR06), με έκταση 7.320χλμ.², ένα μέρος του οποίου περιλαμβάνεται στην Περιφέρεια ΑΜΘ.

Ποταμοί

Οι κυριότεροι ποταμοί της Περιφέρειας ΑΜΘ είναι ο Νέστος και ο Έβρος. Οι ποταμοί αυτοί είναι διασυνοριακοί, τα νερά των οποίων η Ελλάδα μοιράζεται με τη Βουλγαρία και την Τουρκία. Περαιτέρω, η Περιφέρεια περιλαμβάνει ένα σημαντικό δίκτυο ποταμών, τα φυσικά χαρακτηριστικά των οποίων φαίνονται στον ακόλουθο πίνακα.

Πίνακας 25: Κύριοι ποταμοί Περιφέρειας ΑΜΘ			
Κωδικός λεκάνης	Όνομασία ποταμού	Μήκος (χλμ.)	Έκταση Υπολεκάνης Απορροής (χλμ.²)
ΥΔ Θράκης [GR12]			
GR07	ΝΕΣΤΟΣ	112,4	2.429
GR10	ΕΒΡΟΣ	208,2	2.030
GR10	ΑΡΔΑΣ	42,6	344
GR10	ΕΡΥΘΡΟΠΟΤΑΜΟΣ	170,9	971
GR09	ΛΙΣΣΟΣ (ΦΙΛΙΟΥΡΗΣ)	98,9	1.486
GR08	ΚΟΜΨΑΤΟΣ	82,6	596
GR08	ΚΟΣΥΝΘΟΣ	73,0	530

³⁹ ΥΠΕΚΑ - Ειδική Γραμματεία Υδάτων (ΕΓΥ) (2012), «Κατάρτιση Σχεδίων Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών των Υδατικών Διαμερισμάτων Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, σύμφωνα με τις προδιαγραφές της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ, κατ' εφαρμογή του Ν. 3199/2003 και του ΠΔ 51/2007». Τεύχος Ι: Καταγραφή αρμόδιων αρχών για θέματα διαχείρισης και προστασίας των υδατικών πόρων και καθορισμός περιοχής άσκησης των αρμοδιοτήτων τους.

⁴⁰ Βάσει της υπ.αριθ.706/16.7.2010 Απόφασης της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων (ΦΕΚ Β'/1383/2.9.2010)

ΥΔ 12	ΣΥΝΟΛΟ ΥΔ 12	788,6	8.386
ΥΔ Ανατολικής Μακεδονίας [GR11]			
GR06	ΑΓΓΙΤΗΣ	32,7	2.234

Πηγή: ΥΠΕΚΑ - Ειδική Γραμματεία Υδάτων (2012)

Σημείωση:

1. Το αναφερόμενο μήκος για τους διασυννοριακούς ποταμούς (Νέστο, Έβρο, Άρδα και Ερυθροπόταμο) αντιστοιχεί στο επί ελληνικού εδάφους τμήμα των ποταμών.
2. Η έκταση της λεκάνης αναφέρεται στην έκταση της υπολεκάνης του καθ' εαυτό υδατορεύματος (τρίτου επιπέδου, ως ανωτέρω).

Λίμνες

Στην Περιφέρεια ΑΜΘ υπάρχει μόνο μία φυσική λίμνη, η λίμνη Ισμαρίδα (Μητρικού) του ΥΔ Θράκης. Οι υπόλοιπες λίμνες είναι ταμιευτήρες, συνολικά έξι τον αριθμό. Οι σημαντικότεροι ταμιευτήρες είναι αυτοί του Θησαυρού και της Πλατανόβρυσης του ποταμού Νέστου, οι οποίοι τροφοδοτούν αντίστοιχα υδροηλεκτρικά έργα της ΔΕΗ. Οι υπόλοιποι χρησιμοποιούνται για άρδευση (Γρατινής, Αδριανής, Λευκογείων), ψύξη του ΑΗΣ Κομοτηνής και ύδρευση της Αλεξανδρούπολης (Αισύμης).

Πίνακας 26: Λίμνες της Περιφέρειας ΑΜΘ

Κωδικός λεκάνης	Ονομασία λίμνης	Έκταση (χλμ. ²)	Σχετιζόμενος ποταμός ή παραπόταμος
ΥΔ Θράκης [GR12]			
GR09	Λίμνη Ισμαρίδα (Μητρικού)	1,87	Βοζβόζης (Ρ. Κομοτηνής)
GR07	ΤΛ Πλατανόβρυσης	3,25	Νέστος
GR07	ΤΛ Θησαυρού	13,26	Νέστος
GR09	ΤΛ Γρατινής	1,43	Αμυδαλόρεμα
GR09	ΤΛ Ν. Αδριανής	0,62	Λίσσος (Φιλιουρής)
GR10	ΤΛ Αισύμης	0,98	Χειμ. Λουτρού
ΥΔ 12	ΣΥΝΟΛΟ ΥΔ 12	21,4	
ΥΔ Ανατολικής Μακεδονίας [GR11]			
GR06	ΤΛ Λευκογείων	1,1	Μυλόρρευμα

Πηγή: ΥΠΕΚΑ - Ειδική Γραμματεία Υδάτων (2012)

Μεταβατικά ύδατα

Στην ΠΑΜΘ και ειδικότερα στο ΥΔ Θράκης βρίσκονται σημαντικά μεταβατικά ύδατα (λιμνοθάλασσες, δέλτα ποταμών κλπ.), ορισμένα εκ των οποίων είναι υπερτοπικής εμβέλειας και προστατεύονται από διεθνείς συμβάσεις. Τα κυριότερα, που προστατεύονται από τη σύμβαση Ramsar, είναι το Δέλτα του Έβρου και η Λιμνοθάλασσα Βιστωνίδα.

Πίνακας 27: Μεταβατικά ύδατα της Περιφέρειας ΑΜΘ

Κωδικός λεκάνης	Ονομασία	Είδος	Έκταση (χλμ. ²)
GR10	Εκβολές Έβρου	Δέλτα ποταμών	164,9
GR07	Εκβολές Νέστου	Δέλτα ποταμών	33,5
GR08	Λιμνοθάλασσες Ροδόπης - Πόρτο Λάγος	Λιμνοθάλασσες	72,5
GR07	Λιμνοθάλασσες Ευρύτερης περιοχής Κεραμωτής	Λιμνοθάλασσες	7,7
GR07	Λιμνοθάλασσα Κεραμωτής	Λιμνοθάλασσες	1,2
ΣΥΝΟΛΟ			279,8

Πηγή: ΥΠΕΚΑ - Ειδική Γραμματεία Υδάτων (2012)

Σημείωση: Περιλαμβάνονται μόνο στο ΥΔ Θράκης.

Παράκτια ύδατα⁴¹

Η Περιφέρεια περιλαμβάνει μεγάλη επιφάνεια παράκτιων υδάτων ως προς τη συνολική της περίμετρο. Τα παράκτια νερά της Περιφέρειας εκτείνονται από δυτικά προς τα ανατολικά, περίπου στο ίδιο γεωγραφικό πλάτος, ακολουθώντας την οριζόντια ανάπτυξη της ακτογραμμής. Περιλαμβάνουν επίσης τα παράκτια ύδατα των νήσων Θάσου και Σαμοθράκης.

Πίνακας 28: Παράκτια ύδατα της Περιφέρειας ΑΜΘ			
Κωδικός λεκάνης	Όνομασία	Έκταση (χλμ.²)	Περίμετρος (χλμ.)
ΥΔ Θράκης [GR12]			
GR08	Βιστωνικός Κόλπος	62,9	37,1
GR07	Ανατ. Κόλπος Καβάλας	69,5	37,3
GR42	Ανώνυμη νησίδα	11,6	12,5
GR42	Ακτές Σαμοθράκης	116,4	127,9
GR42	Ακτές Θάσου	197,3	222,9
GR07-08	Παραλία Αβδήρων	38,8	46,6
GR07	Βόρειες ακτές διαύλου Θάσου	48,7	53,1
GR10	Λιμάνι Αλεξανδρούπολης	5,1	11,4
GR10	Ακτές Έβρου	39,9	85,2
GR10	Ακτές Αλεξανδρούπολης	5,8	10,1
GR09-10	Ανατ. Ακτές Θρακικού πελάγους	87,7	99,9
GR08-09	Δυτ. Ακτές Θρακικού πελάγους	47,9	54,9
ΥΔ 12	ΣΥΝΟΛΟ ΥΔ 12	731,5	
ΥΔ Ανατολικής Μακεδονίας [GR11]			
GR06	Ακτές Συμβόλου	56,3	66,7
GR06	Δυτ. Κόλπος Καβάλας	182,5	72,4
GR06	Νέα Πέραμος	11,4	38,5
ΥΔ 11	ΣΥΝΟΛΟ ΥΔ 11	250,2	

Πηγή: ΥΠΕΚΑ - Ειδική Γραμματεία Υδάτων (2012)

Υπόγεια υδατικά συστήματα

Στο Υδατικό Διαμέρισμα της Θράκης (ΥΔ12) εντοπίζονται δεκαοκτώ (18) Υπόγεια Υδατικά Συστήματα από τα οποία τρία (3) ανήκουν στη λεκάνη απορροής ποταμού Νέστου (GR07), ένα (1) ανήκει στη λεκάνη απορροής Ξάνθης - Ξηροποτάμου (GR08), τέσσερα (4) στη λεκάνη απορροής Κομοτηνής - Έβρου (GR09), έξι (6) στη λεκάνη απορροής Αβάντου - Λουτρό Έβρου (GR10) και τέσσερα (4) στη λεκάνη απορροής Θάσου - Σαμοθράκης (GR42). Στο Υδατικό Διαμέρισμα της Ανατολικής Μακεδονίας (ΥΔ11) εντοπίζονται δεκαπέντε (15) Υπόγεια Υδατικά Συστήματα που ανήκουν συνολικά στην Υδρολογική Λεκάνη του Ποταμού Στρυμόνα (GR 06), η οποία αποτελεί και τη μοναδική λεκάνη απορροής ποταμού του Υδατικού Διαμερισματος. Από αυτά, τα 9 περιλαμβάνονται στην ΠΑΜΘ (εξ ολοκλήρου ή κατά ένα μέρος).

Τα υπόγεια υδατικά συστήματα διαχωρίζονται με βάση τη δυναμικότητα και την εκμεταλλευσιμότητά τους σε δύο κατηγορίες: τα κύρια ή υψηλής δυναμικότητας υπόγεια υδατικά συστήματα και τα δευτερεύοντα ή τοπικής σημασίας - χαμηλής παραγωγικότητας υπόγεια υδατικά συστήματα:

⁴¹ Παράκτια νερά ορίζονται εκείνα τα οποία βρίσκονται σε απόσταση ενός ναυτικού μιλίου από την ακτή.

Πίνακας 29: Κύρια και δευτερεύοντα υπόγεια υδατικά συστήματα ΠΑΜΘ		
Υπόγεια Υδατικά Συστήματα	Κύρια ΥΥΣ	Δευτερεύοντα ΥΥΣ
ΥΔ Θράκης [GR12]		
Λεκάνη απορροής ποταμού Νέστου (GR07)		
Σύστημα Δέλτα Νέστου GR1200060	+	
Σύστημα Ορέων Λεκάνης GR1200070	+	
Σύστημα Ποταμών - Σταυρούπολης GR120B090		+
Λεκάνη απορροής Ξάνθης - Ξηρορέματος (GR08)		
Σύστημα Ξάνθης - Κομοτηνής GR1200050	+	
Λεκάνη απορροής ρ. Κομοτηνής - Λουτρού Έβρου (GR09)		
Σύστημα Φιλιουρή GR1200040	+	
Σύστημα Δροσινίου GR120B100		+
Σύστημα Μαρώνειας GR1200110		+
Σύστημα Ροδόπης GR1200120		+
Λεκάνη απορροής Έβρου (GR10)		
Σύστημα Ορεστιάδας GR12BT010	+	
Σύστημα Παραέβριας περιοχής - Δέλτα Έβρου GR120T020	+	
Σύστημα Μάκρης GR1200030	+	
Σύστημα Αλεξανδρούπολης GR1200130		+
Σύστημα Έβρου GR1200140		+
Σύστημα Σουφλίου - Διδυμότειχου GR12BT150		+
Λεκάνη απορροής Θάσου - Σαμοθράκης (GR42)		
Σύστημα Θάσου GR1200080	+	
Σύστημα Θάσου - Πρίνου GR1200160		+
Σύστημα Σαμοθράκης GR1200170		+
Σύστημα Σαμοθράκης - Ξηροποτάμου GR1200180		+
ΥΔ Ανατολικής Μακεδονίας [GR11]		
Λεκάνη απορροής ποταμού Στρυμόνα (GR06)		
Σύστημα Μενοικίου - Φαλακρού GR110B030	+	
α. Υποσύστημα Μενοικίου GR110003α	+	
β. Υποσύστημα Φαλακρού GR110B03β	+	
Σύστημα Δράμας GR1100050	+	
Σύστημα Παγγαίου GR1100060	+	
Σύστημα Μαρμαρά GR1100070	+	
Σύστημα Βροντούς GR110B110		+
Σύστημα Νευροκοπίου GR1100120		+
Σύστημα Συμβόλου - Καβάλας GR110013		+
Σύστημα Ελευθερών - Νέας Περάμου GR1100140		+
Σύστημα Οφρυνίου GR1100150		+

Πηγή: ΥΠΕΚΑ - Ειδική Γραμματεία Υδάτων (2012)

Σημείωση:

Το Υποσύστημα Μενοικίου, το Σύστημα Παγγαίου και το Σύστημα Βροντούς του ΥΔ11 περιλαμβάνονται κατά ένα μέρος στην ΠΑΜΘ.

Διασυνοριακή λεκάνη ποταμού Νέστου

Οι διαπραγματεύσεις μεταξύ Ελλάδας και Βουλγαρίας για τα νερά του ποταμού Νέστου ξεκίνησαν το 1965. Η κατάληξη των διαπραγματεύσεων ήταν η συμφωνία που υπεγράφη το 1995 και κυρώθηκε με το Ν. 2402/96, σύμφωνα με την οποία η Βουλγαρία υποχρεούται να διοχετεύει το 29% της συνολικής παροχής στην Ελλάδα, χωρίς όμως να καθορίζει την εποχιακή διακύμανση αυτής της παροχής.

Τα κύρια σημεία της συμφωνίας είναι τα εξής:

- Η συμφωνία υποχρεώνει τη Βουλγαρία να αφήνει το 29% των υδάτων του Νέστου που απορρέει στο Βουλγαρικό έδαφος για την Ελλάδα. Καθορίζεται

επίσης η μέση ετήσια απορροή βάσει στοιχείων των ετών 1935-1970 σε 1.500 hm³.

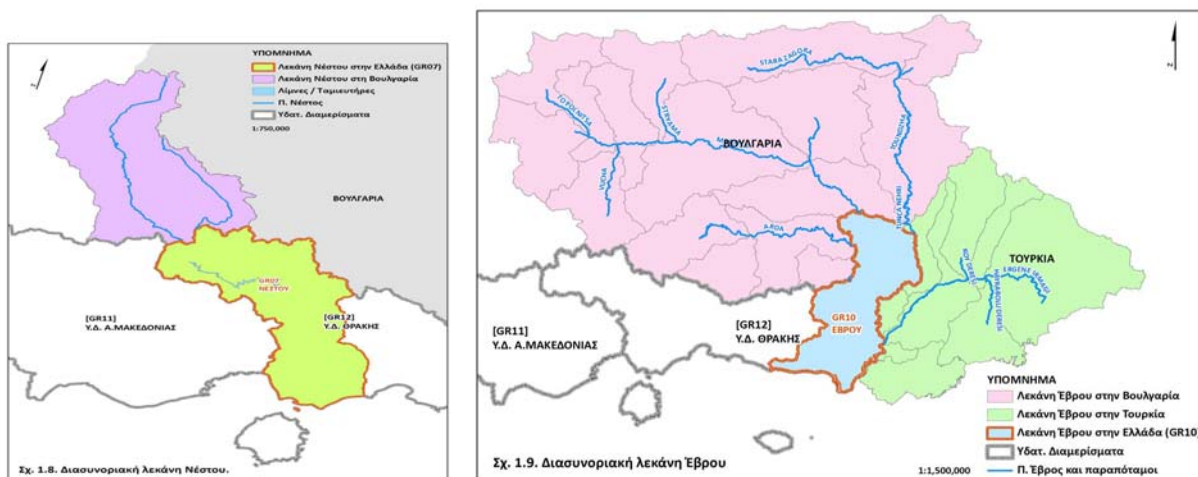
- Τα Συμβαλλόμενα Μέρη θα ανταλλάσσουν πληροφορίες και στοιχεία σχετικά με την κατάσταση των υδάτων.
- Σύσταση Μόνιμης Ελληνο-Βουλγαρικής Επιτροπής Υδροοικονομίας, υπεύθυνη για την εφαρμογή της συμφωνίας και την επίλυση διαφορών.
- Οι Διεθνείς Συμβάσεις και οι Οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα ληφθούν υπόψη για τη βελτίωση της ποιότητας των υδάτων.

Με βάση τη συμφωνία, το ποσοστό του 29% (435 hm³/έτος) προβλεπόταν να επικαιροποιηθεί από σχετική επιτροπή το αργότερο σε τρία χρόνια από την έναρξη ισχύος της συμφωνίας, και να επικαιροποιείται κάθε επτά χρόνια, εκτός αν αποφασιστεί διαφορετικά. Η επικαιροποίηση αυτή δεν έλαβε χώρα ποτέ, όπως και η σύσταση της προβλεπόμενης επιτροπής. Οι δύο χώρες συνεχίζουν να διαχειρίζονται τον ποταμό με διαφορετικές στρατηγικές. Μέχρι σήμερα έχει κατασκευαστεί στη Βουλγαρία φράγμα στη λεκάνη του παραπόταμου Δεσπάτη. Η λεκάνη απορροής που δεσμεύεται από αυτό είναι 565 km², επί συνόλου λεκάνης απορροής 3.437 km² του ποταμού Νέστου στη Βουλγαρία, επομένως η τάξη μεγέθους της απορροής του Νέστου στο Βουλγαρικό έδαφος που διατίθεται στην Ελλάδα σήμερα είναι της τάξης του 82%.

Διασυνοριακή λεκάνη ποταμού Έβρου

Η διασυνοριακή λεκάνη του Έβρου αφορά τόσο την Ελλάδα και τη Βουλγαρία, με την οποία μοιράζεται τον ποταμό Άρδα και κατά δεύτερο λόγο τον ποταμό Ερυθροπόταμο, όσο και την Ελλάδα με την Τουρκία, με την οποία ο ποταμός Έβρος αποτελεί τη μεθόριο γραμμή (με την εξαίρεση ενός μικρού τμήματος στην περιοχή της Νέας Βύσσης, στο οποίο ο ποταμός κινείται επί τουρκικού εδάφους).

Έχει συσταθεί Κοινή Επιτροπή η οποία όρισε μια Ομάδα Εργασίας σχετικά με την οργάνωση και την ανταλλαγή δεδομένων που αφορούν τον Έβρο και τις αντίστοιχες υπολεκάνες του σε ελληνικό και τουρκικό έδαφος. Η Ομάδα Εργασίας έχει συνεδριάσει ήδη δύο φορές, στην Αδριανούπολη και την Αλεξανδρούπολη. Οι δύο πλευρές έχουν ανταλλάξει πληροφορίες σχετικά με το είδος των ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων που συλλέγουν και βρίσκονται στη φάση ανταλλαγής των δεδομένων αυτών.

Σχήμα 8: Διασυνοριακές λεκάνες ποταμών Νέστου και Έβρου

Πηγή: ΥΠΕΚΑ - Ειδική Γραμματεία Υδάτων, 2013 (ΣΔ ΥΔ Θράκης και Ανατολικής Μακεδονίας)

ΣΤ.4.2 Περιοχές με κίνδυνο πλημμύρας

Σύμφωνα με την έκθεση «Προκαταρκτική αξιολόγηση των κινδύνων πλημμύρας για το σύνολο της ελληνικής επικράτειας» σε εφαρμογή της Οδηγίας 2007/60/ΕΚ⁴² που πραγματοποιήθηκε από την Ειδική Γραμματεία Υδάτων του ΥΠΕΚΑ (2012) αποτυπώνεται η κατάσταση κινδύνων από πλημμύρες και καταγράφονται παλαιότερα συμβάντα σε όλα τα Υδατικά Διαμερίσματα της Χώρας.

Η γεωγραφική μονάδα εφαρμογής της Οδηγίας 2007/60/ΕΚ είναι οι **Περιοχές Λεκάνης Απορροής Ποταμού** (που αντιστοιχούν στα Υδατικά Διαμερίσματα του άρθρου 3 του Π.Δ. 51/2007) και αποτελούν την ίδια γεωγραφική μονάδα εφαρμογής με της Οδηγίας-Πλαισίου των Υδάτων (2000/60/ΕΚ). Σκοπός της έκθεσης είναι:

- η καταγραφή των ιστορικών πλημμυρών⁴³ με τα κύρια χαρακτηριστικά τους και τον εντοπισμό τους με βάση τις συνέπειές τους,
- ο εντοπισμός περιοχών όπου είναι πιθανόν να σημειωθεί πλημμύρα και αξιολόγηση των δυνητικών αρνητικών συνεπειών των μελλοντικών πλημμυρών,
- ο καθορισμός των Ζωνών Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας.

Σύμφωνα με την έκθεση για τον προσδιορισμό των Περιοχών Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας (Areas of Potential Significant Flood Risk – APSFR) δεν υπάρχουν κατευθυντήρια κείμενα Οδηγιών της ΕΕ για τον τρόπο προσδιορισμού των περιοχών. Αυτές προκύπτουν από τον προσδιορισμό τόσο των περιοχών όπου είναι πιθανό να σημειωθεί πλημμύρα όσο και των περιοχών με δυνητικά σημαντικές συνέπειες από μελλοντικές πλημμύρες. Ως περιοχές όπου είναι πιθανόν να σημειωθεί πλημμύρα ορίστηκαν αυτές που ικανοποιούν έναν τουλάχιστον από τους δύο περιορισμούς:

⁴² Εναρμόνιση σύμφωνα με την ΚΥΑ Η.Π. 31822/1542/Ε103/2010 (ΦΕΚ 1108 Β'/21.07.2010).

⁴³ Για τον προσδιορισμό των σημαντικών ιστορικών γεγονότων ορίστηκαν κριτήρια που αφορούν την ύπαρξη ανθρώπινων θυμάτων, το ύψος χρηματικής αποζημίωσης και το μέγεθος κατακλυζόμενης έκτασης.

- βρίσκονται σε θέσεις προσχωματικών αποθέσεων,
- βρίσκονται σε έδαφος με κλίση μικρότερη από 2%.

Επιπλέον, οι **σημαντικές πλημμύρες που σημειώθηκαν κατά το παρελθόν** στα δύο Υδατικά Διαμερίσματα που αφορούν την Περιφέρεια ΑΜΘ περιλαμβάνουν:

Για το ΥΔ 11 τις περιοχές:

- κάμπος των Τεναγών Φιλίππων (ΠΕ Καβάλας),
- χαμηλές περιοχές της κλειστής λεκάνης Οχυρού (Κ. Νευροκοπίου, ΠΕ Δράμας),

ενώ για το ΥΔ 12:

- το δέλτα του π. Νέστου (δεξιά και αριστερή όχθη),
- την πεδιάδα Ξάνθης,
- την πεδιάδα Κομοτηνής,
- τις χαμηλές περιοχές των χειμάρρων της Αλεξανδρούπολης (ρέμα Απόκριμο και Αράνης),
- τις παραποτάμιες περιοχές της λεκάνης του π. Έβρου.

Οι **Ζώνες Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας (APSMR)** ορίστηκαν συνδυάζοντας τα αποτελέσματα από τον προσδιορισμό των περιοχών όπου είναι πιθανόν να σημειωθεί πλημμύρα και των περιοχών με δυνητικά σημαντικές συνέπειες από μελλοντικές πλημμύρες, λαμβάνοντας επίσης υπόψη τις αναφορές των περιφερειακών φορέων και τις σημαντικές ιστορικές πλημμύρες. Με βάση τα παραπάνω οι Ζώνες Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας για την ΠΑΜΘ φαίνονται στον επόμενο πίνακα:

Πίνακας 30: Ζώνες Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας		
Όνομασία	Κωδικός υδατικού σώματος	Έκταση (km²)
ΥΔ GR11		
Χαμηλή ζώνη λεκάνης ρ. Ν. Περάμου	GR11RAK0002	16
Χαμηλή ζώνη κλειστής λεκάνης Οχυρού	GR11RAK0005	87
ΥΔ GR 12		
Πεδιάδα Ξάνθης-Κομοτηνής (χαμηλές ζώνες ποταμών Νέστου, Κόσυνθου, Κομψάτου, Απροποτάμου, Μποσμπόζη, Φιλιουρή και παρόχθιες εκτάσεις λίμνης Βεγορίτιδας)	GR12RAK0001	1927
Παρόχθιες περιοχές και δέλτα π. Έβρου	GR12RAK0002	1447
Χαμηλές περιοχές από Αλεξανδρούπολη έως ρ. Ξυλά	GR12RAK0003	328

Πηγή: ΥΠΕΚΑ - Ειδική Γραμματεία Υδάτων (2012)

Ιδιαίτερα σημαντικό ζήτημα από πλευράς φυσικών κινδύνων στην Περιφέρεια αποτελούν οι πλημμύρες στον ποταμό Έβρο και τους παραποτάμους του κυρίως εξαιτίας του διασυνωριακού χαρακτήρα της υδρολογικής λεκάνης του ποταμού. Οι κυριότερες ενέργειες που πραγματοποιήθηκαν για το θέμα αυτό αφορούν την υπογραφή συμφωνιών μεταξύ των γειτονικών χωρών Βουλγαρίας και Τουρκίας.⁴⁴

Συγκεκριμένα, η ελληνική κυβέρνηση μέσω του Υπουργείου Εξωτερικών διοργάνωσε επίσημη επίσκεψη του Έλληνα πρωθυπουργού στη Σόφια, στη Βουλγαρία στις 14-15 Απριλίου 2006. Αποτέλεσμα αυτής της επίσκεψης ήταν η επίσημη δήλωση που

⁴⁴ Περιφέρεια ΑΜΘ. CivPro, *Regional Strategies for Disaster Prevention*. Περιφερειακή Έκθεση.

υπογράφηκε από τους Πρωθυπουργούς της Ελλάδας και της Βουλγαρίας στην οποία περιγράφεται ένα νέο πλαίσιο για τη διμερή συνεργασία όσον αφορά, μεταξύ άλλων, «τα μέτρα πολιτικής και τις δράσεις για την αποτροπή πλημμυρών στη λεκάνη απορροής του ποταμού Έβρου». Επίσης, έχει αποφασιστεί ότι ως πρώτο βήμα / στόχος των κοινών προσπάθειών θα είναι η ανάπτυξη της παρακολούθησης και των συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης. Με ευκαιρία αυτή, την ημέρα υπογραφής της συμφωνίας πραγματοποιήθηκε και το άνοιγμα ενός νέου συνοριακού σημείου διέλευσης στον Κυπρίνο (Άρδα, παραπόταμο του Έβρου).

Η Ελλάδα και η Τουρκία υπέγραψαν διμερή συμφωνία / πρωτόκολλο στις 10/06/2006 σχετικά με τη διασυνοριακή συνεργασία για την ενίσχυση της αποτροπής πλημμυρών στην παρόχθια περιοχή του διασυνοριακού ποταμού Έβρου. Διαδοχικά, μια κοινή ελληνική, τουρκική τεχνική επιτροπή συστάθηκε το Νοέμβριο του 2006, προκειμένου να εξετάσει και να προτείνει μέτρα άμβλυνσης των επιπτώσεων (τόσο «τεχνικών όσο και ήπιας μορφής») εντός της κοίτης του Έβρου αλλά και για την προστασία των παρόχθιων περιοχών από τις ανεξέλεγκτες πλημμύρες. Η ειδική τεχνική επιτροπή έχει συμφωνήσει ένα μνημόνιο για ένα πρόγραμμα ορισμένων τεχνικών μέτρων που αποσκοπούν στη διευκόλυνση / αύξηση της ροής του νερού (π.χ. εκκαθάριση / κοπή μεγάλων δέντρων, μεταβολές στις όχθες του ποταμού, κλπ).

Επίσης πραγματοποιήθηκαν σημαντικά προγράμματα συνεργασίας για το θέμα της πρόληψης και αντιμετώπισης κινδύνων και συγκεκριμένα τα εξής:

- Ο κύριος στόχος του προγράμματος FLINKMAN είναι η ανάπτυξη ενός κατάλληλου πλαισίου μέσω της προετοιμασίας ενός σχεδίου διαχείρισης πλημμυρών ώστε να εξασφαλιστεί η συνεπής και αποτελεσματική σύνδεση σε κάθε στάδιο της αλυσίδας πρόληψης - ετοιμότητας - απόκρισης - αποκατάστασης πλημμυρών.
- Ο κύριος στόχος του MONITOR II είναι να βελτιωθεί η παροχή πληροφοριών για τη διαχείριση των καταστροφών. Αυτό βασίζεται στη βελτίωση της επικοινωνίας μεταξύ εμπειρογνομώνων κινδύνου, τοπικών παραγόντων και των υπηρεσιών πολιτικής προστασίας με επιτάχυνση της ροής των πληροφοριών.
- Το δίκτυο FLAPP είχε στόχο την ολοκληρωμένη διαχείριση της λεκάνης των ποταμών σε παραμεθόριες περιοχές. Η συγκεκριμένη πρωτοβουλία της Νομαρχίας Έβρου θεωρείται σημαντική για τη διασυνοριακή διαχείριση των πλημμυρών. Το δίκτυο ήταν χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ και έχει θέμα την «Ευαισθητοποίηση στις πλημμύρες και Πολιτικές Πρόληψης παραμεθόριων περιοχών» (FLAPP) στο πλαίσιο της ΚΠ Interreg III.

Επίσης σε τεχνικό επίπεδο, ορισμένες παρεμβάσεις όσον αφορά την ενίσχυση της πρόληψης -όπως συστήματα παρακολούθησης- έχουν αναπτυχθεί τα τελευταία χρόνια. Ένα δίκτυο αυτόματων σταθμών παρακολούθησης τοποθετήθηκε για τη μέτρηση της στάθμης των υδάτων του ποταμού σε έξι διαφορετικά σημεία ευαίσθητα σε πλημμύρες και αποτελούν τμήμα ενός μεγαλύτερου συστήματος που αποτελείται από δεκαεννέα σταθμούς εγκατεστημένους και στη Βουλγαρία, έτσι ώστε να επιτρέπει τη μέτρηση ποσοτικών και ποιοτικών χαρακτηριστικών των υδάτων του ποταμού. Η συγκεκριμένη πρωτοβουλία είναι το αποτέλεσμα μιας συμφωνίας συνεργασίας μεταξύ των πρωθυπουργών της Ελληνικής και Βουλγαρικής κυβέρνησης το 2006 και χρηματοδοτήθηκε από το INTERREG III-A / PHARE-CBC.

Καταστάσεις εκτάκτου ανάγκης αντιμετωπίστηκαν επιτυχώς στο πλαίσιο διασυνοριακής συνεργασίας και υλοποίησης ενός Τοπικού Σχεδίου το Φεβρουάριο του 2010 στον Έβρο.

ΣΤ.4.3 Επιβαρημένα υπόγεια υδάτινα συστήματα

Σύμφωνα με την υποχρέωση της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ, για χαρακτηρισμό όλων των υπόγειων υδατικών συστημάτων τα οποία έχουν θεωρηθεί ότι διατρέχουν κίνδυνο και δεν πληρούν συγκεκριμένους περιβαλλοντικούς στόχους προκύπτουν τα εξής για την ΠΑΜΘ⁴⁵:

ΥΔ Θράκης

Το κοκκώδες σύστημα Ορεσιτιάδας GR12BT010

Το σύστημα βρίσκεται σε πλήρη υδραυλική επικοινωνία με τους ποταμούς Άρδα και Έβρο. Αξιοποιείται για την κάλυψη υδρευτικών και αρδευτικών αναγκών και έχει υποστεί ποιοτική υποβάθμιση που οφείλεται σε ανθρωπογενείς πιέσεις. Παρουσιάζει αυξημένες συγκεντρώσεις Fe, Mn λόγω της σύστασης των μεταμορφωμένων πετρωμάτων του υποβάθρου και αυξημένες συγκεντρώσεις E.C., Cl και NO₃ λόγω αγροτικών δραστηριοτήτων. Παρουσιάζουν υψηλό κίνδυνο αλατότητας σε αρκετά σημεία του υδροφόρου.

Το υπόγειο υδατικό σύστημα Παραέβριας περιοχής-Δέλτα Έβρου GR120T020

Το υπόγειο υδατικό σύστημα Παραέβριας περιοχής - Δέλτα Έβρου ανήκει σε ένα πολύ ιδιαίτερο περιβαλλοντικά προστατευόμενο οικοσύστημα που είναι το Δέλτα Έβρου. Δεν χρησιμοποιείται για ύδρευση ενώ το φαινόμενο της υφαλμύρινσης εντοπίζεται σε απόσταση μεγαλύτερη των 5χλμ. από την ακτή και παραμένει ισχυρή στα βαθύτερα στρώματα τα οποία και τα καθιστά ακατάλληλα για κάθε χρήση στο μεγαλύτερο τμήμα του υπόγειου υδροφόρου.

Το υπόγειο υδατικό σύστημα Φιλιουρή GR1200040

Το υπόγειο υδατικό σύστημα Φιλιουρή, βρίσκεται σε υδραυλική επικοινωνία με τον ποταμό Φιλιούρη ο οποίος τροφοδοτεί τον φρεάτιο υδροφόρο ορίζοντα. Αξιοποιείται για την κάλυψη υδρευτικών και αρδευτικών αναγκών ενώ έχει υποστεί ποιοτική υποβάθμιση που οφείλεται σε ανθρωπογενείς πιέσεις.

Στο νότιο τμήμα του συστήματος εντοπίζεται σημαντικός αριθμός γεωτρήσεων οι οποίες παρουσιάζουν αυξημένες τιμές αγωγιμότητας και υποδηλώνουν την υφαλμύριση του υπόγειου υδροφόρου ορίζοντα. Κατά τόπους τα υπόγεια νερά στο εσωτερικό του υπόγειου υδατικού συστήματος χαρακτηρίζονται ακατάλληλα ή σχεδόν ακατάλληλα για αρδευτική χρήση λόγω υψηλών συγκεντρώσεων ιόντων χλωρίου.

Το υπόγειο υδατικό σύστημα Ξάνθης-Κομοτηνής GR1200050

Το υπόγειο υδατικό σύστημα Ξάνθης - Κομοτηνής βρίσκεται σε πλήρη υδραυλική επικοινωνία με τους ποταμούς Κομψάτο και Κόσυνθο αλλά και με τους χειμάρρους Ασπροπόταμο και Βοσβόζη. Αξιοποιείται για την κάλυψη υδρευτικών και αρδευτικών

⁴⁵ ΥΠΕΚΑ - Ειδική Γραμματεία Υδάτων (ΕΓΥ) (2012). «Κατάρτιση Σχεδίων Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών των Υδατικών Διαμερισμάτων Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, σύμφωνα με τις προδιαγραφές της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ, κατ' εφαρμογή του Ν.3199/2003 και του ΠΔ 51/2007. Τεύχος 5: Χαρακτηρισμός και τυπολογία επιφανειακών υδατικών συστημάτων και αρχικός και περαιτέρω χαρακτηρισμός των υπόγειων υδατικών συστημάτων» (σε διαβούλευση).

αναγκών, έχει υποστεί ποιοτική υποβάθμιση που οφείλεται σε ισχυρές ανθρωπογενείς πιέσεις. Στο ανατολικό τμήμα του υπόγειου υδατικού συστήματος παρατηρείται έντονα το φαινόμενο της υφαλμύρισης και της πτώσης της πιεζομετρικής στάθμης, λόγω έντονων ανθρωπογενών πιέσεων και υπεραντλήσεων. Ρύπανση του υπόγειου υδροφόρου λόγω έντονης ανθρωπογενούς δραστηριότητας εντοπίζεται και σε άλλα σημεία στο εσωτερικό τμήμα του συστήματος.

Το υπόγειο υδατικό σύστημα Δέλτα Νέστου GR1200060

Το υπόγειο υδατικό σύστημα Δέλτα Νέστου βρίσκεται σε υδραυλική επικοινωνία με τον ποταμό Νέστο από τον οποίο δέχεται ισχυρή τροφοδοσία. Αξιοποιείται για την κάλυψη υδρευτικών και αρδευτικών αναγκών ενώ έχει υποστεί ποιοτική υποβάθμιση που οφείλεται σε έντονες ανθρωπογενείς πιέσεις. Τα νερά του φρεάτιου υδροφόρου ορίζοντα έχουν υποστεί υφαλμύριση, η οποία εντοπίζεται σε μέτωπο έως και 6χλμ. από την ακτή, χαρακτηρίζονται από μέτρια έως υψηλή αλατότητα και προοδευτικά ακατάλληλα για αρδευτική χρήση. Εκτός της ρύπανσης που υφίσταται από τη διείσδυση της θάλασσας, που προέρχεται από την υπεράντληση του φρεάτιου υδροφόρου ορίζοντα για την κάλυψη αρδευτικών αναγκών, εμφανίζει και ρύπανση λόγω της παρουσίας στο υπέδαφος γεωθερμικών ρευστών και παλιών εγκλωβισμένων υφάλμυρων νερών.

Το υπόγειο υδατικό σύστημα Αλεξανδρούπολης GR1200130

Το υπόγειο υδατικό σύστημα Αλεξανδρούπολης αξιοποιείται για την κάλυψη υδρευτικών και αρδευτικών αναγκών ενώ έχει υποστεί ποιοτική υποβάθμιση που οφείλεται σε ανθρωπογενείς πιέσεις. Στο παράκτιο τμήμα του υδατικού συστήματος εντοπίζεται η ύπαρξη ενός μετώπου υφαλμύρισης το οποίο έχει προχωρήσει αρκετά προς το εσωτερικό και σε ολόκληρο το εύρος της πεδινής ζώνης.

Για το ΥΔ Ανατολικής Μακεδονίας

Το υπόγειο υδατικό σύστημα Ελευθερών-Νέας Περάμου GR1100140

Το υπόγειο υδατικό σύστημα Ελευθερών-Νέας Περάμου που αξιοποιείται για την κάλυψη υδρευτικών και αρδευτικών αναγκών έχει υποστεί ποιοτική υποβάθμιση που οφείλεται σε ανθρωπογενείς πιέσεις. Στο παράκτιο τμήμα του οι υπεραντλήσεις έχουν προκαλέσει την υφαλμύριση των υπόγειων υδάτων.

Το υπόγειο υδατικό σύστημα Οφρυνίου GR1100150

Το υπόγειο υδατικό σύστημα Οφρυνίου αξιοποιείται για την κάλυψη υδρευτικών και αρδευτικών αναγκών. Στο παράκτιο τμήμα του τα υπόγεια νερά παρουσιάζουν αυξημένες τιμές αγωγιμότητας και χλωριόντων γεγονός που υποδηλώνει την ύπαρξη υφαλμύρισης.

ΣΤ.4.4 Κίνδυνοι υποβάθμισης από παραγωγικές δραστηριότητες

Βιομηχανία

Οι πηγές ρύπανσης που αφορούν βιομηχανικές δραστηριότητες και εξετάζονται στα Σχέδια Διαχείρισης των ΥΔ περιλαμβάνουν κυρίως:

- εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων Βιομηχανικών Περιοχών (ΒΙΠΕ),
- βιομηχανίες και εγκαταστάσεις που εμπίπτουν στις απαιτήσεις της Οδηγίας IPPC,⁴⁶
- βιομηχανίες και εγκαταστάσεις που εμπίπτουν στις πρόνοιες Οδηγίας SEVESO,
- βιομηχανίες των τομέων του Άρθρου 13 της Οδηγίας 91/271/ΕΟΚ47,
- λοιπές ρυπογόνες εγκαταστάσεις που λόγω δυναμικότητάς τους δεν εμπίπτουν στις πρόνοιες των ανωτέρω οδηγιών.

Πολλές από τις βιομηχανικές δραστηριότητες στην ΠΑΜΘ που μπορεί να θεωρηθούν ρυπαίνουσες, χωροθετούνται σε Βιομηχανικές Περιοχές (ΒΙΠΕ) και Βιοτεχνικά Πάρκα (ΒΙΟΠΑ), που είναι τα εξής:

- ΒΙΠΕ Καβάλας, Ξάνθης, Κομοτηνής, Αλεξανδρούπολης, Δράμας,
- ΒΙΟΠΑ Ορεστιάδας, Σαπών, Προσοτσάνης

Στο σύνολο της περιφέρειας, ξεχωρίζουν ορισμένες εγκαταστάσεις, οι οποίες είτε λόγω της δυναμικότητάς τους είτε λόγω του αποδέκτη των επεξεργασμένων τους λυμάτων προκαλούν μεγαλύτερη ρυπαντική επιβάρυνση από τις υπόλοιπες.

Για το *Υδατικό Διαμέρισμα Θράκης*, η σημαντικότερη από αυτές είναι η βιομηχανία παραγωγής και αποθήκευσης πετρελαιοειδών (Καβάλα OIL AE), η οποία διαθέτει τα επεξεργασμένα βιομηχανικά της λύματα στον άμεσο θαλάσσιο χώρο της. Η εγκατάσταση βρίσκεται στον παραθαλάσσιο χώρο της Ν. Καρβάλης (Καβάλα) και η ρυπαντική συνεισφορά της σχεδόν καλύπτει το 35% του συνόλου του Υδατικού Διαμερίσματος Θράκης. Ακολουθούν με σημαντική διαφορά τρεις εγκαταστάσεις από τις οποίες οι δύο είναι πτηνοτροφεία και η τρίτη κτηνοτροφείο-σφαγείο:

- η πρώτη εγκατάσταση (Ζούρας Φαρμ ΑΕ) βρίσκεται στην Αμφιτρίτη (Αλεξανδρούπολη) διαθέτει τριτοβάθμια μονάδα επεξεργασίας, έτσι ώστε να μπορεί να διαθέτει τα υγρά αστικά και βιομηχανικά της απόβλητα υπεδαφώς,
- η δεύτερη (ΑΓΡΕΚ ΑΕ) βρίσκεται στην Ορεστιάδα, έχει θεωρηθεί ότι διαθέτει τουλάχιστον μονάδα δευτεροβάθμιας επεξεργασίας λυμάτων με δυνατότητα διάθεσης των επεξεργασμένων της λυμάτων προς άρδευση εντός του οικοπέδου της, και
- η τρίτη (Αφοί Κιουτσούκωστα-Κρέκα ΑΕ) στη Χρυσούπολη (Καβάλα) διαθέτει δευτεροβάθμια μονάδα επεξεργασίας με αποδέκτη των επεξεργασμένων της λυμάτων παρακείμενη αποστραγγιστική τάφρο και τελικό αποδέκτη το θαλάσσιο χώρο.

⁴⁶ Η Οδηγία 2008/1/ΕΚ21 (Οδηγία IPPC), αποτελεί κωδικοποίηση της Οδηγίας 96/61/ΕΚ και έχει ως στόχο τον έλεγχο και την πρόληψη της ρύπανσης που προκαλούν ορισμένες «ρυπογόνες» δραστηριότητες με βάση την πρόγνωση και τη λήψη των αναγκαίων μέτρων, ώστε να επιτευχθεί ένας υψηλός βαθμός προστασίας του περιβάλλοντος. Στόχο της Οδηγίας IPPC αποτελεί η αποφυγή ή ελαχιστοποίηση των εκπομπών, στην ατμόσφαιρα, στο νερό και στο έδαφος, που προέρχονται από «μεγάλες» και γενικά ρυπογόνες βιομηχανικές εγκαταστάσεις, ώστε να επιτευχθεί υψηλό επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος. Η ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης αφορούν τις βιομηχανικές και γεωργικές δραστηριότητες, νέες ή ήδη υπάρχουσες, υψηλού δυναμικού ρύπανσης, όπως ορίζονται στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας IPPC.

⁴⁷ Η Οδηγία 91/271/ΕΟΚ προνοεί και για την επεξεργασία και διάθεση των υγρών αποβλήτων συγκεκριμένων κλάδων της βιομηχανίας τροφίμων. Σύμφωνα με το Άρθρο 13, οι βιομηχανίες με παραγόμενο συνολικό οργανικό φορτίο ≥ 4.000 ΙΠ, θα πρέπει να επεξεργάζονται το φορτίο αυτό πριν την απόρριψή του στο υδάτινο περιβάλλον ώστε να πληρούνται όροι που έχουν θεσπιστεί στο πλαίσιο ειδικών αδειών από τις αρμόδιες αρχές.

Οι εγκαταστάσεις αυτές υπάγονται στην Οδηγία IPPC. Τρεις ακόμα εγκαταστάσεις που υπάγονται στην Οδηγία IPPC και διαθέτουν τα επεξεργασμένα τους λύματα σε φυσικό αποδέκτη είναι:

- ο θερμοηλεκτρικός σταθμός της ΔΕΗ στη ΒΙΠΕ της Κομοτηνής με φυσικό αποδέκτη την αποστραγγιστική τάφρο Αμαράντων και τελικό αποδέκτη τον ποταμό Φιλιούρη,
- μία χαρτοποιία (Χαρτοποιία Θράκης ΑΕ) με φυσικό αποδέκτη το ρέμα Ασιρή,
- μια βιομηχανία ζάχαρης (Ελληνική Βιομηχανία Ζάχαρης ΑΕ) με φυσικό αποδέκτη το ρέμα Λασπία.

Επίσης η Βιομηχανία Γάλακτος Ξάνθης-Ροδόπη ΑΕ διαθέτει τα επεξεργασμένα της απόβλητα σε φυσικό αποδέκτη (ρέμα Γενησέα), με μικρή ρυπαντική συνεισφορά.

Στην περιοχή του ΥΔ Θράκης υπάρχουν επίσης δύο εγκαταστάσεις ΧΥΤΑ, οι οποίες υπάγονται στην Οδηγία IPPC, καθώς και η ΕΕΛ της ΒΙΠΕ Κομοτηνής. Η ρυπαντική επιβάρυνση αυτών των εγκαταστάσεων είναι σημαντικά μικρότερη συγκριτικά με την επιβάρυνση των βιομηχανικών μονάδων που προαναφέρθηκαν. Τα επεξεργασμένα λύματα της ΒΙΠΕ Κομοτηνής εκρέουν σε φυσικό αποδέκτη και συγκεκριμένα στον ποταμό Φιλιούρη.

Στο *Υδατικό Διαμέρισμα Ανατολικής Μακεδονίας* (τμήμα ΠΑΜΘ) ξεχωρίζει η βιομηχανία παραγωγής λιπασμάτων και χημικών (Ελληνικά Λιπάσματα ELFE ΑΕ), η οποία διαθέτει τα επεξεργασμένα βιομηχανικά της λύματα στον άμεσο θαλάσσιο χώρο της. Η εγκατάσταση βρίσκεται στον παραθαλάσσιο χώρο της Ν. Καβάλης (Καβάλα) και η κύρια ρυπαντική της συνεισφορά οφείλεται στο άζωτο και τον φώσφορο. Με σημαντική διαφορά από τη βιομηχανία λιπασμάτων ακολουθούν:

- ένα πτηνοτροφείο-σφαγείο (Β. Γεωργιάδου & ΣΙΑ ΟΕ), το οποίο ανήκει στο Δήμο Προσοτσάνης (ΠΕ Δράμας) και διαθέτει τα επεξεργασμένα του λύματα κυρίως για άρδευση εντός του οικοπέδου αυτού,
- ένα αποσταγματοποιείο (Ένωση Ποτοποιών Καβάλας - «ΕΝΠΟΚΑ» ΑΕ), το οποίο βρίσκεται κοντά στην Καβάλα, και
- ένα οινοποιείο (Κτήμα Κώστα Λαζαρίδη ΑΕ), το οποίο βρίσκεται κοντά στην Αδριανή (Δράμα).

Και οι δύο ποτοποιίες διαθέτουν τα επεξεργασμένα τους λύματα προς άρδευση εντός του οικοπέδου.

Λατομεία - αμμοληψίες

Σε σχέση με τα υφιστάμενα λατομεία γενικά δεν παρατηρούνται χωροθετήσεις που να δημιουργούν υδρομορφολογικές αλλοιώσεις στα επιφανειακά υδάτινα συστήματα. Υδρομορφολογικές αλλοιώσεις τοπικής κλίμακας εντοπίζονται στο ποτάμιο ΥΣ (Ξηρόρεμα) στην περιοχή του οικισμού Δύσβατο Καβάλας και στην περιοχή του οικισμού Νικηφόρου ΠΕ Δράμας (χείμαρρος Δοξάτου).

Από το σύνολο των λατομείων (από πλευράς έκτασης), εντοπίζεται μόνο ένα (1) λατομείο με άδεια εκμετάλλευσης, έκτασης μεγαλύτερης των 250 στρ. (λατομείο κερατολίθου στο Δήμο Ορεστιάδος). Η μεγαλύτερη συγκέντρωση λατομείων μαρμάρου παρατηρείται στη Δημοτική Ενότητα Ορεινού του Δήμου Νέστου εντός της λεκάνης απορροής του Ξηρορέματος και στο Δήμο Θάσου.

Όσον αφορά στις αμμοληψίες, αυτές διενεργούνται σε μεγάλο αριθμό υδατορευμάτων του ΥΔ, είτε νόμιμα είτε παράνομα. Εκτεταμένες αμμοληψίες που έγιναν στο Χιονόρρεμα (ή Δυτικός παραπόταμος Βοσβόζη), σε συνδυασμό με την ανεξέλεγκτη διάθεση μπάζων και άλλων απορριμμάτων είχαν ως αποτέλεσμα την υδρομορφολογική αλλοίωση του ποταμού και την πλήρη αλλοίωση του τοπίου.

Για το σύνολο της Περιφέρειας δεν υφίσταται ολοκληρωμένη καταγραφή των νόμιμων και εντοπισμός των παράνομων δραστηριοτήτων αμμοληψιών. Οι δραστηριότητες αμμοληψιών εντάσσονταν σύμφωνα με την κατάταξη έργων για την περιβαλλοντική αδειοδότηση (πριν από την εφαρμογή του Ν.4014/2011) στην 5^η ομάδα «εξορυκτικές και συναφείς δραστηριότητες». Περιλαμβάνονταν τόσο στη δεύτερη υποκατηγορία έργων όσο και στην τρίτη που αφορά την περίπτωση χωροθέτησης σε «ποταμό, ρέμα και χείμαρρο».

Υδατοκαλλιέργειες

Οι υδατοκαλλιέργειες μπορεί να θεωρηθούν πηγή ρύπανσης, αν θεωρηθεί ότι οι επιπτώσεις τους στο περιβάλλον περιλαμβάνουν τους εξής επιβαρυντικούς παράγοντες:

- Προϊόντα μεταβολισμού των οργανισμών που εκτρέφονται.
- Υπολείμματα ιχθυοτροφών.
- Υπολείμματα αντιβιοτικών και απολυμαντικών μέσων.
- Διασπορά ασθενειών που αναπτύσσονται στις υδατοκαλλιέργειες.
- Ελάττωση του οξυγόνου.
- Απόληψη νερού.

Στο *Υδατικό Διαμέρισμα Θράκης* λειτουργούν οι περισσότερες υδατοκαλλιέργειες της ΠΑΜΘ (συνολικά 34 μονάδες υδατοκαλλιεργειών εντατικού και ημιεντατικού τύπου). Επίσης μία (1) λίμνη και δεκαεννιά (19) λιμνοθάλασσες είναι υπό εκμετάλλευση. Από τις μονάδες εντατικού τύπου οι είκοσι δύο (22) βρίσκονται σε παράκτια ύδατα. Πέντε (5) μονάδες σε εσωτερικά ύδατα και τέσσερις (4) σε κανάλια. Οι μονάδες παράκτιων υδατοκαλλιεργειών καλύπτουν μία συνολική έκταση 530 στρ. (500 περίπου στρέμματα οστρακοκαλλιέργειες και 30 στρέμματα ευρύαλα είδη), ενώ αυτές των εσωτερικών υδάτων 135 στρ.

Οι εκμεταλλεύσιμες λίμνες και λιμνοθάλασσες καλύπτουν συνολική έκταση 80.000 στρ. Η σημαντικότερη εκμεταλλεύσιμη περιοχή είναι η λίμνη Βιστωνίδα με έκταση 45.000 στρ. Σημαντικούς εκμεταλλεύσιμους ψαρότοπους αποτελούν και οι λιμνοθάλασσες Αγιάσματος, Ερατεινού, Βάσσοβας στην ευρύτερη περιοχή Κεραμωτής, καθώς και οι λιμνοθάλασσες της Ροδόπης (Πόρτο Λάγος, Ισμαρίδα κλπ).

Επιπλέον στο *Υδατικό Διαμέρισμα Ανατολικής Μακεδονίας* λειτουργούν πέντε (5) μονάδες εντατικής εκμετάλλευσης εκ των οποίων οι τρεις (3) στις ακτές της ΠΕ Καβάλας και οι 2 στην ΠΕ Δράμας. Επιπλέον στην Καβάλα λειτουργούν πέντε (5) μονάδες μεταποίησης αλιευμάτων, από τις οποίες οι τέσσερις (4) αποτελούν εργαστήριο μεταποίησης (αλιπαστών, καπνιστών, κονσερβοποίησης) και η μία (1) είναι κέντρο καθαρισμού και αποστολής οστρακοειδών.

Τουρισμός

Οι επιπτώσεις του τουρισμού από πλευράς ρυπαντικών φορτίων θεωρούνται γενικά περιορισμένες στην ΠΑΜΘ (ορισμένες εγκαταστάσεις διαθέτουν δικές τους ΕΕΛ ενώ

άλλες είναι συνδεδεμένες με υφιστάμενες ΕΕΛ οικισμών). Ωστόσο ένα σημαντικό ποσοστό των φορτίων αυτών αφορά το νησί της Θάσου που έχει ιδιαίτερα οικοσυστήματα και είναι πιθανό ότι σε τοπικό επίπεδο, η λειτουργία των τουριστικών μονάδων να αποτελεί μια αξιόλογη ανθρωπογενή πίεση προς τα υδάτινα σώματα.

Γεωργία - Κτηνοτροφία

Η γεωργία καθώς και μεγάλο μέρος των κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων (ελεύθερη κτηνοτροφία) αποτελούν μη σημειακές πηγές ρύπανσης. Εντατικές καλλιέργειες εκτείνονται σε όλες τις πεδινές και λοφώδεις εκτάσεις των ΠΕ Έβρου, Ξάνθης, Ροδόπης και Δράμας, καθώς και στην περιοχή της Χρυσούπολης της ΠΕ Καβάλας. Οι εντονότερες αγροτοκτηνοτροφικές δραστηριότητες καταγράφονται στις περιοχές των Υπόγειων Υδατικών Συστημάτων Ορεστιάδας, Παρέβριας περιοχής - Δέλτα Έβρου, Φιλιούρη, Ξάνθης - Κομοτηνής και Δέλτα Νέστου, καθώς και των Ελευθερών - Νέας Περάμου και Οφρυνίου.

Επίσης η λίμνη Βιστωνίδα παρουσιάζει αυξημένες συγκεντρώσεις φωσφόρου (ως αποτέλεσμα πιθανόν της εντατικής γεωργικής εκμετάλλευσης της γύρω περιοχής), που την καθιστούν ιδιαίτερα ευαίσθητη ως προς τον ευτροφισμό. Υψηλή τρωτότητα στις ρυπαντικές διεργασίες παρουσιάζουν τα καρστικά συστήματα Μάκρης, Ορέων Λεκάνης και Ν.Θάσου, καθώς και το Υπόγειο Υδατικό Σύστημα Ορεστιάδας (αυξημένες συγκεντρώσεις EC, Cl και NO₃), λόγω αγροτικών δραστηριοτήτων.

Επίσης στο ΥΔ υπάρχουν διάσπαρτες κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις και κυρίως στις πεδιάδες Ξάνθης, Κομοτηνής, Ορεστιάδας, Έβρου καθώς και στην πεδιάδα της Δράμας.

ΣΤ.4.5 Υποδομές επεξεργασίας αστικών λυμάτων

Τα αστικά λύματα αποτελούν μία σημαντική πηγή ρύπανσης, η επεξεργασία των οποίων θεωρείται απαραίτητη ειδικά όταν σχετίζεται με ευαίσθητο αποδέκτη. Για την περιοχή της ΠΑΜΘ έχουν οριστεί μέχρι σήμερα, βάσει της ΥΑ 19661/1982/1999, οι ακόλουθες ευαίσθητες περιοχές (αφορά και τη διάθεση λυμάτων στις περιοχές αυτές):

- Δέλτα Έβρου
- Λίμνη Βιστωνίδα
- Λίμνη Μητρικού
- Δυτικός Παραπόταμος (Παραπόταμος ποταμού Βοζβόζη)
- Ποταμός Έβρος
- Ποταμός Ευρυθροπόταμος (Παραπόταμος ποταμού Έβρου)
- Ποταμός Κομφάτος
- Ποταμός Κόσυνθος
- Ποταμός Αγγίτης (περιλαμβάνεται και στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας)

Με βάση τις απαιτήσεις της Οδηγίας 91/271/ΕΟΚ «για την επεξεργασία και διάθεση αστικών λυμάτων» και τον σχετικό Εθνικό Σχεδιασμό που αφορά την κατάταξη των

οικισμών της χώρας σε τρεις προτεραιότητες⁴⁸ (Α, Β και Γ) προκύπτουν τα εξής για την αντιμετώπιση της ρύπανσης από αστικά λύματα στην ΠΑΜΘ:

- Οικισμοί Α' προτεραιότητας (ΙΠ>15.000). Έχουν ολοκληρωθεί τα έργα της ΕΕΛ στη Δράμα, (αποδέκτης λυμάτων εντός λεκάνης απορροής ευαίσθητης περιοχής). Επίσης στην Κομοτηνή, Ορεστιάδα, Διδυμότειχο (με ευαίσθητο αποδέκτη - γλυκά ύδατα).
- Οικισμοί Β' προτεραιότητας. Έχουν ολοκληρωθεί οι ΕΕΛ Καβάλας, (με αποδέκτη παράκτια ύδατα - κανονική περιοχή), καθώς και Ξάνθης, Αλεξανδρούπολης, Χρυσούπολης, Παναγιάς Ποταμιάς Θάσου (με κανονικό αποδέκτη - παράκτια ή γλυκά ύδατα).
- Οικισμοί Γ' προτεραιότητας. Όσον αφορά στους τριάντα (30) οικισμούς Γ' προτεραιότητας η κατάσταση και τα νέα έργα παρουσιάζονται στον πίνακα παρακάτω.

Πίνακας 31: Αντιμετώπιση ρύπανσης από αστικά λύματα στους οικισμούς Γ' προτεραιότητας

ΟΙΚΙΣΜΟΣ	% ΔΑ	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΕΕΛ		ΝΕΑ ΕΕΛ	Αποδέκτης
		ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΟΝΟΜΑ	
ΠΕ ΔΡΑΜΑΣ					
ΑΓ .ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ	100%	ΔΟΞΑΤΟΥ	ΑΔΡΑΝΕΙ	ΔΟΞΑΤΟΥ	Χείμαρρος Δοξάτου*
ΚΑΛΑΜΠΑΚΙ	100%				
ΔΟΞΑΤΟ	100%	ΔΟΞΑΤΟΥ			
ΧΩΡΙΣΤΗ	100%			ΧΩΡΙΣΤΗΣ	Ρέμα*
ΚΑΤΩ ΝΕΥΡΟΚΟΠΙ	100%	Κ. ΝΕΥΡΟΚΟΠΙΟΥ	ΑΔΡΑΝΕΙ		Χείμαρρος Νευροκοπίου
ΠΡΟΣΟΤΣΑΝΗ	90%	ΠΡΟΣΟΤΣΑΝΗΣ	ΑΔΡΑΝΕΙ		Π. Αγγίτης (ευαίσθητη περιοχή)
ΠΕ ΚΑΒΑΛΑΣ					
ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΗ	100%	ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΗΣ	ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙ		Τάφρος Τ3 *
ΝΕΑ ΠΕΡΑΜΟΣ	80%	ΝΕΑΣ ΠΕΡΑΜΟΥ	ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙ	-	Έδαφος - Άρδευση
ΝΕΑ ΗΡΑΚΛΙΤΣΑ	100%				
ΠΑΛΙΟ ΤΣΙΦΛΙΚΙ	100%	ΠΑΛΑΙΟΥ	ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙ		Κόλπος Καβάλας
ΚΡΗΝΙΔΕΣ	75%	ΦΙΛΙΠΠΩΝ	ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙ	-	Τάφρος Δάτου*
ΝΙΚΗΣΙΑΝΗ	100%			ΝΙΚΗΣΙΑΝΗ	Τάφρος Τ5*
ΠΑΡΑΛΙΑ ΟΦΡΥΝΙΟΥ	0%			ΠΑΡ. ΟΦΡΥΝΙΟΥ	Θαλάσσια περιοχή
ΘΑΣΟΣ	100%	ΘΑΣΟΥ	ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙ	-	Θαλάσσια περιοχή
ΛΙΜΕΝΑΡΙΑ	0%	-	-	ΠΟΤΟΥ	Υπεδαφια Διάθεση
ΠΟΤΟΣ	0%	-	-		
ΠΡΙΝΟΣ	0%	-	-	ΠΡΙΝΟΥ	Θαλάσσια Περιοχή
ΚΕΡΑΜΩΤΗ	0%	-	-	ΚΕΡΑΜΩΤΙΣ	Παλιορεμα
ΓΡΑΒΟΥΝΑ	0%	-	-	Σύνδεση με ΕΕΛ	Αποστραγγιστική Τάφρος Τ3
ΕΡΑΤΕΙΝΟ	0%	-	-	Χρυσούπολη	
ΧΡΥΣΟΧΩΡΙ	0%	-	-	ς	
ΠΕ ΕΒΡΟΥ					
ΝΕΑ ΒΥΣΣΑ	0%	-		ΝΕΑ ΒΥΣΣΑΣ	Ρέμα**
ΚΑΒΥΛΗ	0%	-	-	ΚΑΒΥΛΗΣ	**
ΣΟΥΦΛΙ	40%	ΣΟΥΦΛΙΟΥ	ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙ	-	Π. Έβρος (ευαίσθητη περιοχή)
ΤΥΧΕΡΟ	30%	-	-	ΤΥΧΕΡΟΥ	Έδαφος/ Άρδευση**

⁴⁸ Οι οικισμοί της χώρας κατατάσσονται σε τρεις Προτεραιότητες (Α, Β και Γ) ως εξής:

- την Προτεραιότητα Α, η οποία περιλαμβάνει όλους τους οικισμούς με ισοδύναμο πληθυσμού άνω των 10.000 κατοίκων και οι οποίοι αποχετεύουν τα λύματά τους σε «ευαίσθητους» αποδέκτες.
- την Προτεραιότητα Β, η οποία περιλαμβάνει όλους τους οικισμούς με ισοδύναμο πληθυσμού άνω των 15.000 κατοίκων και οι οποίοι αποχετεύουν τα λύματά τους σε «κανονικούς» αποδέκτες.
- την Προτεραιότητα Γ, η οποία περιλαμβάνει όλους τους οικισμούς με ισοδύναμο πληθυσμού άνω των 2.000 κατοίκων και μικρότερο από 10.000 (ευαίσθητοι αποδέκτες) ή 15.000 (κανονικοί αποδέκτες).

Πίνακας 31: Αντιμετώπιση ρύπανσης από αστικά λύματα στους οικισμούς Γ' προτεραιότητας

ΦΕΡΕΣ	25%	-	-	ΦΕΡΩΝ	Τσαϊ Ρέμα**
ΜΑΚΡΗ	0%	-	-	ΜΑΚΡΗ	Ρέμα
ΠΕ ΞΑΝΘΗΣ					
ΚΕΝΤΑΥΡΟΣ	100%	-	-		Π.Κόσυνθος (ευαίσθητη περιοχή)
ΕΧΙΝΟΣ	100%	-	-	ΕΧΙΝΟΥ	Π.Κομψατος (ευαίσθητη περιοχή)
ΑΒΔΗΡΑ	40%	-	-	ΑΒΔΗΡΩΝ	Π.Λάσπιας
ΠΕ ΡΟΔΟΠΗΣ					
ΙΑΣΜΟΣ	0%	-	-	ΙΑΣΜΟΥ	οικεία λεκάνη υδροσυλλογής της ευαίσθητης περιοχής λίμνης Βιστωνίδας
ΣΑΠΑΙ	18%	-	-	ΣΑΠΠΩΝ	Σακουλόρεμα
ΦΑΝΑΡΙ	0%	-	-	ΦΑΝΑΡΙΟΥ	Λιμνοθ/σα Καρατζά (ευαίσθητη περιοχή)

Πηγή: ΥΠΕΚΑ (2012)

Σημειώσεις:

* οικεία λεκάνη υδροσυλλογής της ευαίσθητης περιοχής ποταμού Αγγίτη

** οικεία λεκάνη υδροσυλλογής της ευαίσθητης περιοχής ποταμού Έβρου

Οι υπόλοιποι οικισμοί δεν διαθέτουν Εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων (ενώ άλλοι ούτε αποχετευτικό δίκτυο) και θεωρούνται σημειακές πηγές ρύπανσης. Το ρυπαντικό φορτίο αυτών των πηγών ρύπανσης παρουσιάζεται αναλυτικά στα Σχέδια Διαχείρισης των δύο ΥΔ. Γενικά κατά σειρά μεγέθους ως προς το εισερχόμενο φορτίο πρόκειται για τις ΕΕΛ των μεγάλων πόλεων / εδρών ΠΕ της Περιφέρειας –Καβάλα, Κομοτηνή, Ξάνθη, Αλεξανδρούπολη, Δράμα– και ακολουθούν οι υπόλοιπες ΕΕΛ (Ορεστιάδας, Διδυμότειχου, Χρυσούπολης, Λιμένα Θάσου, Σουφλίου κλπ).

ΣΤ.4.6 Καθορισμός περιοχών προστασίας υδάτινων συστημάτων από δραστηριότητες και χρήσεις

Περιοχές που προορίζονται για την άντληση ύδατος για ανθρώπινη κατανάλωση

Αφορά όλα τα υδατικά συστήματα που χρησιμοποιούνται για την υδροληψία με σκοπό την ανθρώπινη κατανάλωση και παρέχουν κατά μέσον όρο άνω των 10μ³ ημερησίως ή εξυπηρετούν περισσότερα από 50 άτομα καθώς και τα υδατικά συστήματα που προορίζονται για τέτοια χρήση μελλοντικά. Τα ύδατα που χρησιμοποιούνται στην ΠΑΜΘ για την άντληση πόσιμου ύδατος είναι κυρίως υπόγεια (πηγές ή γεωτρήσεις), ενώ για υδρευτικούς σκοπούς της Αλεξανδρούπολης χρησιμοποιείται και ο ταμιευτήρας Αισύμης. Ενδεικτικά μόνο για την περιοχή του ΥΔ12, έχουν καταγραφεί μέχρι στιγμής 407 σημεία υδροληψίας απ' όπου αντλείται νερό προοριζόμενο για ανθρώπινη κατανάλωση. Επειδή το σύνολο των υπόγειων Υδατικών Συστημάτων τόσο του ΥΔ11 όσο και του ΥΔ12 χρησιμοποιούνται ως πηγές άντλησης ύδατος που προορίζεται για ανθρώπινη κατανάλωση, προκύπτει ότι το σύνολο των υπόγειων Υδατικών Συστημάτων της Περιφέρειας εντάσσονται στο *Μητρώο Προστατευόμενων Περιοχών*.

Υδατικά συστήματα που έχουν χαρακτηριστεί ως ύδατα αναψυχής, συμπεριλαμβανομένων περιοχών που έχουν χαρακτηριστεί ως ύδατα κολύμβησης, σύμφωνα με την Οδηγία 76/160/ΕΟΚ

Η κοινοτική νομοθεσία που διέπει τα νερά κολύμβησης είναι:

- η Οδηγία 76/160/ΕΟΚ «περί της ποιότητας των υδάτων κολυμβήσεως» (σε ισχύ μέχρι το 2014), και

- η Οδηγία 2006/7/ΕΚ «σχετικά με τη διαχείριση της ποιότητας των υδάτων κολύμβησης και την κατάργηση της Οδηγίας 76/160/ΕΟΚ».
- Σε εφαρμογή των Οδηγιών στο ΥΔ12 έχουν καθοριστεί 63 ύδατα κολύμβησης σε παράκτια ΥΣ. Επιπλέον για το ΥΔ11 έχουν καθοριστεί 25 περιοχές που περιλαμβάνονται στην ΠΑΜΘ.

Περιοχές ευαίσθητες στην παρουσία θρεπτικών ουσιών, συμπεριλαμβανομένων των περιοχών που χαρακτηρίζονται ως ευπρόσβλητες ζώνες

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται οι περιοχές που χαρακτηρίζονται ως ευπρόσβλητες ζώνες,⁴⁹ σύμφωνα με την Οδηγία 91/676/ΕΟΚ «για την προστασία των υδάτων από τη νιτρορρύπανση γεωργικής προέλευσης» και οι περιοχές που χαρακτηρίζονται ως ευαίσθητες περιοχές, σύμφωνα με την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ «για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων».

Στο ΥΔ12 δεν έχουν μέχρι σήμερα αναγνωριστεί ύδατα που υφίστανται νιτρορρύπανση γεωργικής προέλευσης και ευπρόσβλητες ζώνες. Ωστόσο σύμφωνα με το ΣΔ ΥΔ12 θεωρείται πιθανή η ένταξη των ακόλουθων δύο περιοχών στο ΥΔ12:

- το ανατολικό τμήμα της Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης (πεδιάδα της Αλεξανδρούπολης - Δέλτα Έβρου),
- το νότιο τμήμα της Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης (περιοχές των νομών Ροδόπης και Ξάνθης).

Στο ΥΔ11 έχει χαρακτηριστεί ως ευπρόσβλητη ζώνη η Λεκάνη Στρυμόνα. Σύμφωνα με την ΚΥΑ20419/2522/2001 ως ύδατα που υφίστανται ή ενδέχεται να υποστούν νιτρορρύπανση έχουν χαρακτηριστεί τα υπόγεια νερά της λεκάνης Στρυμόνα η οποία βρίσκεται εκτός περιοχής μελέτης. Ωστόσο εντοπίζονται ορισμένα υπόγεια υδατικά συστήματα που περιλαμβάνονται κατά ένα μικρό τμήμα στην ΠΑΜΘ και επηρεάζονται από την οριοθέτηση της ευπρόσβλητης ζώνης. Τα συστήματα αυτά είναι:

- Σύστημα Μενοικίου
- Σύστημα Αγγίτη
- Σύστημα Βροντούς

Το Υπόγειο Υδατικό Σύστημα Παγγαίου βρίσκεται εντός της περιοχής μελέτης και επηρεάζεται κατά ένα μικρό μέρος από την ευπρόσβλητη ζώνη του Στρυμόνα.

⁴⁹ Χαρακτηρίζονται ως Ευπρόσβλητες Ζώνες, όλες οι περιοχές της ξηράς που βρίσκονται στο έδαφος τους, των οποίων τα ύδατα απορρέουν στα ύδατα που έχουν καθοριστεί ως νερά που υφίστανται ή ενδέχεται να υποστούν νιτρορρύπανση και οι οποίες περιοχές συμβάλλουν στη νιτρορρύπανση.

ΣΤ.5 Έδαφος - Στερεά απόβλητα

ΣΤ.5.1 Γεωμορφολογία - Γεωλογικά στοιχεία - Σεισμικότητα

Η Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης χαρακτηρίζεται από ένα σημαντικό μέτωπο ορεινών και ημιορεινών περιοχών στα βόρεια και δυτικά, που διαμορφώνεται από τον ορεινό όγκο της νότιας Ροδόπης, τα όρη της Λεκάνης και το Παγγαίο και περιλαμβάνει τις εσωτερικές πεδιάδες και λεκάνες της Τενάγης Φιλίππων και της Λεκάνης της Δράμας. Στα νότια της περιφέρειας διαμορφώνεται ένα εκτεταμένο παραλιακό μέτωπο κατά μήκος του Θρακικού πελάγους, που χαρακτηρίζεται από μια ποικιλομορφία παραθαλάσσιων πεδινών περιοχών.

Η Περιφέρεια διατρέχεται από δύο σημαντικούς διακρατικούς ποταμούς, το Νέστο και τον Έβρο, οι οποίοι πηγάζουν στη Βουλγαρία και εκβάλλουν στο Θρακικό Πέλαγος. Σημαντικοί επίσης θεωρούνται και οι ποταμοί Αγγίτης (ο μεγαλύτερος από τους παραπόταμους του Στρυμόνα, που πηγάζει από το όρος Φαλακρό και τμήμα του βρίσκεται στην ΠΕ Δράμας), Άρδας και Ερυθροπόταμος (παραπόταμοι του ποταμού Έβρου). Στην παράκτια περιοχή μεταξύ των Δέλτα των ποταμών Νέστου και Έβρου σχηματίζονται λιμνοθάλασσες σημαντικές από πλευράς οικολογικού ενδιαφέροντος. Στην Περιφέρεια περιλαμβάνονται δύο νησιά, η Θάσος και η Σαμοθράκη.

Από πλευράς μορφολογίας η Περιφέρεια διακρίνεται:

- στο δυτικό τμήμα της ΠΕ Δράμας αναπτύσσεται η οροσειρά του Όρβηλου - Βροντούς - Μενοικίου, στο εσωτερικό και μέχρι τον Νέστο δεσπόζει το όρος Φαλακρό, ενώ πέρα από τον Νέστο βρίσκεται ο ορεινός όγκος της Ροδόπης. Συγκεκριμένα⁵⁰, ψηλότερη κορυφή της Κεντρικής Ροδόπης αποτελεί το Παρθένο Δάσος με 1.953 μ., του όρους Φαλακρό ο «Προφήτης Ηλίας», σε υψόμετρο 2.232 μ., καθώς και «Βάρδενα» (2.194 μ.) και «Χιονότρυπα» (2.111 μ). Η ψηλότερη κορυφή του Μενοικίου (εντός ΠΕ Δράμας) είναι το «Θαμνοτόπι» (1.952 μ) ενώ ο Όρβηλος έχει υψόμετρο 2.212 μ.
- στο έδαφος της ΠΕ Καβάλας εκτείνονται οι οροσειρές: Παγγαίο (1.956 μ.), Σύμβολο (694 μ.) και τα Όρη Λεκάνης (1.298 μ.), ενώ στη Θάσο υπάρχει το όρος Υψάριο (1.127 μ.). Στην ΠΕ Ξάνθης εκτείνονται οι απολήξεις του ορεινού όγκου της Ροδόπης. Ψηλότερη κορυφή είναι το Γυφτόκαστρο (1.827 μ.) και ακολουθούν το Χαϊντού (1.525 μ.), το Αχλάτ-Τσαλ (1.400 μ.) και η Καμέρτζη (1.070 μ.)⁵¹.
- τα σπουδαιότερα βουνά της ΠΕ Ροδόπης είναι το Παπίκιο (1.483 μ.), το Μεγάλο Λιβάδι (1.267 μ.), τα όρη Σάπκα (1.044 μ.) και η Καλλιθέα (944 μ.)⁵².
- στην ΠΕ Έβρου καταλήγει ο ορεινός όγκος της Ανατολικής Ροδόπης που μαζί με τις κορυφές του ανατολικού τμήματος της ΠΕ Ροδόπης διαγράφουν ένα τόξο σχεδόν ως την παραλία. Το δυτικό τμήμα της ΠΕ είναι ορεινό, ενώ το ανατολικό γίνεται περισσότερο πεδινό όσο πλησιάζουμε στην κοιλάδα του ποταμού Έβρου. Συγκεκριμένα⁵³, οι κυριότερες κορυφές, από τα Β (όπου εντοπίζεται και ο ορεινός όγκος του Τριγώνου του Β. Έβρου) προς τα Ν, είναι: Σίλο (1.065 μ), Σάπκα (1.044 μ), Καλλιθέα (944 μ) και Επτάδενδρος (794 μ).

⁵⁰ <http://www.drama.gr/>

⁵¹ Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ΕΠ της ΠΑΜΘ, 2006. *Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης της προγραμματικής περιόδου 2007 - 2013*. Αθήνα: ENVIROPLAN ΑΕ.

⁵² ό.π.

⁵³ <http://www.alexpolis.gr/>

Επίσης, στο εσωτερικό της ΠΕ, στο ύψος του Σουφλίου, βρίσκεται η κορυφή Αντάς (654 μ), νοτιότερα το Κάψαλο (618 μ) και στο νοτιοδυτικό τμήμα η κορυφή Τσοπάν (628 μ).

Η περιοχή της Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης γεωτεκτονικά ανήκει στις ζώνες: μάζα της Ροδόπης, Σερβομακεδονική μάζα και Περιροδοπική ζώνη. Η μάζα της Ροδόπης χωρίζεται από τη Σερβομακεδονική μάζα στα δυτικά με τη γραμμή του Στρυμόνα, ενώ Ν-ΝΑ συνορεύει με την Περιροδοπική ζώνη. Τα κυριότερα πετρώματα που εντοπίζονται στην περιοχή είναι οι γνεύσιοι, αμφιβολίτες, μαρμαρυγιακοί και ασβεστικοί σχιστόλιθοι, μάρμαρα, μαγματίτες και οι δολομίτες⁵⁴.

Η περιοχή του Έβρου - Ροδόπης χαρακτηρίζεται από αδιαπέρατους σχηματισμούς (φλύσχης) και αποθέσεις μικρής διαπερατότητας. Επίσης, παρατηρούνται αδρόκοκκες έως λεπτόκοκκες αποθέσεις κροκαλών, χαλικών, άμμου, κυρίως στις εσωτερικές περιοχές πεδιάδων και στις παράκτιες δελταϊκές περιοχές. Στην Ξάνθη κυριαρχούν επίσης οι αδιαπέρατοι σχηματισμοί ενώ εντοπίζονται καρστικοί σχηματισμοί υψηλής διαπερατότητας σε συνδυασμό με αποθέσεις μικρής διαπερατότητας. Η περιοχή Καβάλας - Δράμας κυριαρχείται από ασβεστολιθικούς σχηματισμούς υψηλής διαπερατότητας ενώ εντοπίζονται αποθέσεις μικρής διαπερατότητας. Εδαφολογικά, η περιφέρεια χαρακτηρίζεται από ασύνδετες τριτογενείς αποθέσεις ενώ εντοπίζονται και ασβεστολιθικά και ολόκαινα αλούβια υλικά.

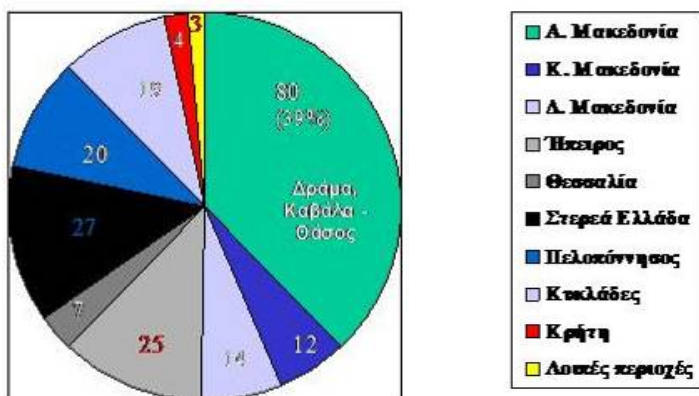
ΣΤ.5.2 Ορυκτός πλούτος

Μάρμαρα και αδρανή υλικά

Στην Περιφέρεια ΑΜΘ εξορύσσεται περίπου το 80% του ελληνικού μαρμάρου. Η μαρμαροφόρος περιοχή Δράμας - Καβάλας - Θάσου (με κύρια λατομικά κέντρα στις περιοχές Φαλακρού, Παγγαίου και Θάσου) είναι το σπουδαιότερο λατομικό κέντρο της χώρας με συνολική ετήσια παραγωγή που υπερβαίνει τα 185.000μ³. Το 80% των συνολικών εξαγωγών ελληνικού μαρμάρου προέρχεται από αυτή την περιοχή, με το «χιονόλευκο» δολομιτικό μάρμαρο της Θάσου, γνωστό από την αρχαιότητα, να κατέχει το μεγαλύτερο μερίδιο αυτών των εξαγωγών. Εδώ συγκεντρώνεται το σύνολο σχεδόν των λατομείων μαρμάρου της Περιφέρειας (80 ενεργά λατομεία), ενώ υπάρχουν πάνω από 25 σχιστήρια, που μαζί με τα λατομεία απασχολούν περισσότερα από 2.500 άτομα.⁵⁵ Δύο λατομεία λειτουργούν και στην περιοχή της Ξάνθης (Κομνηνά) για την παραγωγή λευκού ασβεστιτικού μαρμάρου.

⁵⁴ Λιαρίκος, Κ., Μαραγκού, Π. και Παπαγιάννης Θ. (επιμ. έκδοσης), 2012. *Η Ελλάδα τότε και τώρα: Διαχρονική χαρτογράφηση των καλύψεων γης, 1987-2007. Γεωγραφικό Διαμέρισμα Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης*. WWF Ελλάς, Αθήνα.

⁵⁵ Βλ. <http://www.oryktosploutos.net>.

Σχήμα 9: Κατανομή των ενεργών λατομείων μαρμάρων ανά μαρμαροφόρο περιοχή της Ελλάδας

Πηγή: www.oryktosploutos.net.

Ωστόσο τα λειτουργούντα λατομεία έχουν περιοριστεί τα τελευταία έτη. Σε έκθεση του ΙΓΜΕ⁵⁶ αναφέρεται χαρακτηριστικά ότι: «Στο τέλος του 2000, ο αριθμός των διανοιχθέντων λατομείων ξεπερνούσε τα 350, με 33 μεγάλες και πλήθος μικρών επιχειρήσεων που ασχολούνται με την εξόρυξη, επεξεργασία και εμπορία μαρμάρων. Σήμερα, όπως προκύπτει από στοιχεία που προέκυψαν στο πλαίσιο των εργασιών του Β' και Γ' ΚΠΣ, από τα 350 διανοιχθέντα λατομεία λειτουργούν μόνο 80, αφού στα περισσότερα το υπό εξόρυξη πέτρωμα είτε εξαντλήθηκε, είτε δεν έχει προϋποθέσεις οικονομικής εκμετάλλευσης. Στα 80 λειτουργούντα λατομεία εξορύσσονται συνολικά 225.000 m³ ογκομαρμάρων, παραγωγή που αντιπροσωπεύει το 80% της ετήσιας εγχώριας παραγωγής».

Οι κύριοι ποιοτικοί τύποι μαρμάρων που παράγονται στην Περιφέρεια είναι:

1. Λευκά - χιονόλευκα αδρόκοκκα δολομιτικά μάρμαρα Θάσου,
2. Λευκά - υπόλευκα λεπτόκοκκα δολομιτικά μάρμαρα Φαλακρού-Παγγαίου,
3. Ημίλευκα ασβεστιτικά μάρμαρα Θάσου-Λεκάνης,
4. Λευκά - φαιόλευκα ασβεστιτικά μάρμαρα Νέστου-Φαλακρού.

Η πραγματοποιούμενη έρευνα από το ΙΓΜΕ τα τελευταία χρόνια έδωσε τη δυνατότητα να εντοπιστούν νέες περιοχές ενδιαφέροντος και παράλληλα να εκτιμηθούν οι πιθανότητες επαναλειτουργίας ορισμένων εγκαταλειμμένων λατομείων, με νέες τεχνικές εξόρυξης (υπόγειες εκμεταλλεύσεις) ώστε να αποφεύγεται η άσκοπη λατόμευση με καταστροφικά αποτελέσματα στο περιβάλλον αλλά και σημαντική οικονομική επιβάρυνση στις επιχειρήσεις.

Εκτός από τα μάρμαρα σημαντική αξία τα τελευταία χρόνια απέκτησαν οι σχιστόλιθοι Ελευθερούπολης στο ΝΑ τμήμα του Παγγαίου Όρους. Τα αδρανή υλικά και πετρώματα για ειδικές χρήσεις επίσης αφθονούν στον χώρο της Περιφέρειας. Εκτός της ΠΕ Ξάνθης στις υπόλοιπες ΠΕ λειτουργεί ικανοποιητικός αριθμός λατομείων αδρανών υλικών, ενώ λατομεία για πετρώματα ειδικών χρήσεων (αντιολισθηρά) λειτουργούν περιοδικά σε διάφορες θέσεις της Περιφέρειας. Το αποθεματικό δυναμικό σε αδρανή υλικά και πετρώματα ειδικών χρήσεων είναι τεράστιο και επαρκεί για την κάλυψη όχι μόνον των αναγκών της Περιφέρειας αλλά και του ευρύτερου ελλαδικού χώρου.

⁵⁶ ΙΓΜΕ, 2010. *Οι ορυκτές πρώτες ύλες στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης*. Αθήνα: ΙΓΜΕ-ΠΜΑΜΘ.

ΣΤ.5.3 Διάβρωση ακτών, προσχώσεις

Η Περιφέρεια περιλαμβάνει εκτεταμένη παράκτια ζώνη όπου σε πολλά σημεία εντοπίζονται φαινόμενα διάβρωσης των ακτών. Η παράκτια ζώνη είναι εκτεθειμένη σε ισχυρούς Β-ΒΑ, και ειδικά σε Ν-ΝΔ ανέμους.

Στο πλαίσιο σημαντικών εξειδικευμένων ευρωπαϊκών προγραμμάτων όπως το COASTANCE – όπου συμμετέχει η Περιφέρεια ΑΜΘ– έχουν πραγματοποιηθεί μια σειρά από τεχνικές μελέτες σχετικά με τη διάβρωση και πλημμύριση των ακτών. Επίσης στο πλαίσιο εφαρμογής των αρχών της ολοκληρωμένης διαχείρισης του παράκτιου χώρου υλοποιήθηκε από την Περιφέρεια μελέτη σχετικά με τη βιώσιμη ανάπτυξη για το μεγαλύτερο μέρος της παράκτιας ζώνης⁵⁸.

Σύμφωνα με τη μελέτη, κατά μήκος της ακτογραμμής της Περιφέρειας εντοπίζονται περίπου 100 χλμ. βραχώδεις - υψηλές ακτές, 70 χλμ. λοφώδεις - μέσου ύψους ακτές, αποτελούμενες από μικρής ως μέσης αντοχής γεωλογικούς σχηματισμούς, οι οποίοι υφίστανται μέτρια ως έντονη διάβρωση και υποχώρηση, και 110 χλμ. περίπου αμμώδεις - χαμηλές ακτές στις οποίες περιλαμβάνονται και τέσσερα δέλτα ποταμών (Στρυμόνα, Νέστου, Φιλιούρη-Λίσου, και Έβρου) και λιμνοθαλασσών. Οι παράγοντες που θεωρείται ότι παίζουν το σπουδαιότερο ρόλο στη διάβρωση των θαλασσιών πρηνών και των ακτών είναι:

- η ανύψωση του επιπέδου της θάλασσας,
- η δράση των κυμάτων και των ρευμάτων κατά μήκος της ακτής,
- η λιθολογία (η αντοχή) και η δομή των υλικών του πρηνούς,
- οι χειρσαίοι παράγοντες (αποσάθρωση, επιφανειακό και υπόγειο νερό, άνεμοι, εξωτερικές φορτίσεις, σεισμοί, προσανατολισμός του πρηνούς ως προς τον ήλιο, κλπ.),
- η επίδραση των φερτών από τα δέλτα των ποταμών,
- η αύξηση της θαλάσσιας κυκλοφορίας πολύ μεγάλου μεγέθους δεξαμενοπλοίων στην περιοχή που αναμένεται να αυξήσει το μέσο ύψος κύματος.

Σοβαροί κίνδυνοι διάβρωσης εντοπίζονται για τις υποδομές που χωροθετούνται στον παράκτιο χώρο, όπως παραλιακοί δρόμοι, ξενοδοχεία, προβλήτες και δίκτυα κοινής ωφέλειας. Η διάβρωση των ακτών από ανθρωπογενείς παράγοντες δημιουργείται επίσης από τα τεχνικά έργα στις ακτές, έργα διευθέτησης της κοίτης των ποταμών, τις κατασκευές φραγμάτων και την εκκαθάριση της βλάστησης.

Εκτιμάται ότι η άνοδος της στάθμης της θάλασσας λόγω της κλιματικής αλλαγής θα συμβάλει σε φυσικές αλλαγές κατά μήκος των ακτογραμμών, αυξάνοντας την παράκτια διάβρωση. Το φαινόμενο αναμένεται να είναι πιο έντονο τους καλοκαιρινούς μήνες επειδή μειώνονται οι ποτάμιες ροές που φέρνουν ιζήματα προς το Θρακικό Πέλαγος και τα οποία λειτουργούν ως φυσικά αμυντικά συστήματα.

Επιπλέον, η υπαλμύρωση οδηγεί στη διάβρωση, που γίνεται πιο έντονη όταν το επίπεδο στάθμης του υδροφόρου στρώματος είναι χαμηλό και επιδεινώνεται από τις απολήψεις επιφανειακών και υπόγειων υδάτων, δημιουργώντας επιπλέον κινδύνους στα δίκτυα ύδρευσης, όπως π.χ. στο Δήμο Κεραμωτής.

⁵⁸ Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας - Θρακίας, 2012. *Επιχειρησιακό σχέδιο για την υλοποίηση προγράμματος διατήρησης και βιώσιμης ανάπτυξης παράκτιας ζώνης στην Περιφέρεια ΑΜΘ. Α' Φάση, Υφιστάμενη κατάσταση.* TRANSCOOP.

Σύμφωνα με την προαναφερθείσα μελέτη για την παράκτια ζώνη, στην ΠΑΜΘ εντοπίζονται τέσσερις περιοχές για τις οποίες προτείνονται παρεμβάσεις για την προστασία από τη διάβρωση:

- Προστασία από διάβρωση της παραλιακής ζώνης Αλεξανδρούπολης (αντιστήριξη του παραλιακού μετώπου).
- Έργα προστασίας - διαμόρφωσης ακτής Ραψάνης (Δήμος Καβάλας, ΠΕ Καβάλας - αποτροπή κατάρρευσης έργων στην ακτή από διάβρωση και υποσκαφή).
- Έργα προστασίας ακτής στην παραλία Κάριανης (Δήμου Παγγαίου, ΠΕ Καβάλας - εφαρμογή ήπιων τεχνικών ελέγχου της διάβρωσης).
- Έργα διευθέτησης στον ποταμό Έβρο (κατασκευή αναβαθμού για την παρεμπόδιση της διόδου νερού προς τη θάλασσα, παραμονή γλυκού νερού στην περιοχή του Δέλτα και προστασία εκτάσεων από την πρόοδο της υφαλμύρωσης).

Σημαντικό πρόβλημα προσχώσεων αντιμετωπίζει η λιμνοθάλασσα Βιστωνίδα, η οποία θεωρείται ιδιαίτερα σημαντική εξαιτίας των πολλαπλών χρήσεων που εντοπίζονται σε αυτήν και ειδικά ως υγρότοπου και προστατευόμενης περιοχής. Η Βιστωνίδα βρίσκεται μεταξύ των ΠΕ Ξάνθης και Ροδόπης και ενώνεται στο νότιο τμήμα με τη θάλασσα και τη λιμνοθάλασσα του Πόρτο Λάγος μέσω τεχνητής διώρυγας μήκους 1500 μέτρων. Η επιφάνεια της λίμνης παρουσιάζει διακυμάνσεις κατά τη διάρκεια του έτους με υψηλότερη στάθμη κατά τους χειμερινούς μήνες και χαμηλότερη κατά τους θερινούς, με αποτέλεσμα την εισροή θαλασσινού νερού σε αυτήν. Η λεκάνη απορροής της λίμνης (έκτασης 1319,96 χλμ² χωρίς τη λίμνη) περιλαμβάνει πυκνό υδρογραφικό δίκτυο ενώ τα σημαντικότερα ποτάμια υδατικά συστήματα που καταλήγουν σε αυτήν είναι ο Κόσυνθος και ο Πολύανθος.

Οι κίνδυνοι προσχώσεων στη λιμνοθάλασσα αναγνωρίστηκαν σε παλαιότερες έρευνες. Σε σχετική διατριβή που αφορά την εκτίμηση των χειμαρρικών φαινομένων σε φυσικές λίμνες της Ελλάδας⁵⁹, τα φαινόμενα διάβρωσης που προκαλούν προσχώσεις στη λιμνοθάλασσα περιγράφονται ως εξής:

«Οι σημαντικές βροχοπτώσεις και οι έντονες θερμοκρασιακές μεταβολές, ιδιαίτερα στις ορεινές περιοχές, επιτείνουν λόγω του έντονου αναγλύφου τη δράση των χειμαρρικών φαινομένων. Ευνοείται λοιπόν ο θρυμματισμός και η απολέπιση του υποθεματικού υλικού. Αποτέλεσμα όλης αυτής της διαδικασίας είναι η παραγωγή άφθονων φερτών υλικών, μικρότερων και μεγαλύτερων, που μεταφέρονται προς την πεδινή περιοχή και τον τελικό αποδέκτη που είναι η λίμνη».

Ως βασικό πρόβλημα αναγνωρίζεται η έντονη διακίνηση φερτών υλικών της λεκάνης απορροής ενώ οι προσχώσεις που προκαλούν τα υλικά αυτά αναμένεται να προκαλέσουν στένωση στον λιμναίο χώρο αρχικά και πιθανή διχοτόμηση στη συνέχεια, με πιθανό κίνδυνο αφανισμού της λιμνοθάλασσας και τη μετατροπή της σε ελώδη έκταση.

Ο κίνδυνος που διατρέχει η λιμνοθάλασσα Βιστωνίδα εξαιτίας των προσχώσεων έχει αναγνωριστεί από τους αρμόδιους φορείς, γεγονός που οδήγησε στην εκπόνηση ειδικής μελέτης⁶⁰ σχετικά με το ζήτημα από την Περιφέρεια ΑΜΘ (2009). Στη μελέτη

⁵⁹ Μάρης, Φ., 2000. *Το Χειμαρρικό Περιβάλλον των Φυσικών Λιμνών της Ελλάδας*. Διδακτορική Διατριβή: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Τμήμα Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος.

⁶⁰ Περιφέρεια ΑΜΘ - Δ/ση Δημοσίων Έργων, 2009. *Μελέτη για την αντιμετώπιση προβλημάτων διαχείρισης στερεοπαροχής υδάτινου συστήματος λίμνης Βιστωνίδας και ποταμών και χειμάρρων*

πραγματοποιείται εκτίμηση των προβλημάτων στερεοπαροχής της λιμνοθάλασσας Βιστωνίδας και της λίμνης Ισμαρίδας και επισημαίνονται τρόποι αντιμετώπισης των προβλημάτων. Από τη Δ/νση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, αρμόδια υπηρεσία για το ζήτημα, σημειώνεται (έγγραφο α.π. 5131/11-020013) ότι το φράγμα στον ποταμό Κομφάτο αναμένεται να έχει σημαντικά θετικές επιπτώσεις στην αντιμετώπιση του προβλήματος.

Σε κάθε περίπτωση, οι όποιες προτεινόμενες υδρομορφολογικές αλλοιώσεις σε υφιστάμενα υδάτινα συστήματα (με πιθανή τροποποίηση της οικολογικής τους κατάστασης) για την ανάσχεση των φαινομένων πρόσχωσης, θα πρέπει να αξιολογηθούν στο πλαίσιο εφαρμογής της Οδηγίας-Πλαίσιο για τα Ύδατα 2000/60/ΕΚ –στην προκειμένη περίπτωση, την εκπόνηση του Σχεδίου Διαχείρισης του Υδατικού Διαμερίσματος Θράκης. Κατά τη διαδικασία αυτή θα πρέπει να συνεκτιμηθεί ο κίνδυνος της απώλειας του υδάτινου συστήματος της λιμνοθάλασσας που θα σήμαινε υποβάθμιση της οικολογικής αλλά και της χημικής κατάστασης σε κατώτερη της «καλής», συνυπολογίζοντας και την ένταξη της περιοχής στο «μητρώο προστατευόμενων περιοχών» σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στους στόχους εφαρμογής της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ.

ΣΤ.5.4 Στερεά απόβλητα

Διαχείριση Αστικών Αποβλήτων

Ως πηγή ρύπανσης για το έδαφος και τους υδάτινους αποδέκτες θεωρούνται και τα αστικά στερεά απόβλητα.

Το τελικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων για την Περιφέρεια εγκρίθηκε το 2009 με την υπ' αριθμ. 9424/9/3-9-2009 απόφαση και την ονομασία «Περιφερειακός Σχεδιασμός Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης». Αρμόδιος φορέας διαχείρισης είναι η «Ανώνυμη Αναπτυξιακή Εταιρία Διαχείρισης Απορριμμάτων Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης» (ΔΙΑΑΜΑΘ ΑΑΕ) που συστάθηκε το 2003.

Η χρονική αλληλουχία των ενεργειών που οδήγησαν στο εν λόγω εγκεκριμένο ΠΕΣΔΑ είναι η ακόλουθη:

- 2002: εγκρίθηκε το πρώτο σχέδιο διαχείρισης αποβλήτων της Περιφέρειας
- 2006: πρώτη αναθεώρηση του ΠΕΣΔΑ (4292/14-11-2006 απόφαση ΓΓ Περιφέρειας)
- 2009: τροποποίηση του ΠΕΣΔΑ (9424/9/3-9-2009 απόφαση ΓΓ Περιφέρειας)

Ο εγκεκριμένος ΠΕΣΔΑ της ΠΑΜΘ, όπως αναθεωρήθηκε με την αποφ. 9424/9/2009, αντιμετωπίζει την Περιφέρεια ως μία ενιαία Διαχειριστική Ενότητα, και ειδικότερα προβλέπει για τη διαχείριση των Αστικών Στερεών Αποβλήτων (ΑΣΑ) τις ακόλουθες ενέργειες:

- Δημιουργία δικτύου μεταφόρτωσης απορριμμάτων με 15 Σταθμούς Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων (ΣΜΑ).
- Δημιουργία δικτύου ανακύκλωσης με 6 Κέντρα Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΚΔΑΥ).
- Προμήθεια κινητού μηχανολογικού εξοπλισμού.

ευρύτερης περιοχής. Φάσεις Α', Β'. Οριστική μελέτη έργου ανάσχεσης και διαχείρισης της στερεοπαροχής.

- Κατασκευή και λειτουργία δύο (2) Ολοκληρωμένων Εγκαταστάσεων Διαχείρισης Απορριμμάτων (ΟΕΔΑ). Η κάθε μία ΟΕΔΑ περιλαμβάνει Μονάδα Επεξεργασίας Αποβλήτων (ΜΕΑ) και Χώρο Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων (ΧΥΤΥ).
- Χώρο Υγειονομικής Ταφής Αποβλήτων (ΧΥΤΑ) μικρού νησιού στη Σαμοθράκη.

Ωστόσο, επί του παρόντος η κύρια μέθοδος διαχείρισης των Αστικών Στερεών Αποβλήτων (ΑΣΑ) στην ΠΑΜΘ είναι η εδαφική διάθεση. Επίσης, υπάρχει ανεπτυγμένη ανακύκλωση των αποβλήτων συσκευασίας, μέσω του συστήματος του «μπλε κάδου» στον Ανατολικό Τομέα της Περιφέρειας (Κομοτηνή, Αλεξανδρούπολη, Σαμοθράκη) από το 2010 και ανάπτυξη των συστημάτων ανακύκλωσης ειδικών κατηγοριών αποβλήτων (μπαταρίες, συσσωρευτές, ελαστικά, απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού, οχήματα στο τέλος του κύκλου ζωής, απόβλητα λιπαντικών ελαίων) στο σύνολο της ΠΑΜΘ.

Σήμερα λειτουργούν στην ΠΑΜΘ τρεις ΧΥΤΑ, στην Καβάλα, την Ξάνθη και την Κομοτηνή, στους οποίους όμως υπάρχει ανάγκη εκτέλεσης τεχνικών έργων εφαρμογής σχεδίου διευθέτησης και επεκτάσεων καθώς εξαντλούνται τα όρια της αδειοδοτημένης λεκάνης. Ήδη στο ΧΥΤΑ Κομοτηνής είναι σε εξέλιξη διαγωνισμός για την κατασκευή της Β' φάσης. Αναλυτικότερα:

- Ο ΧΥΤΑ Καβάλας βρίσκεται στη θέση Εσκή Καπού, σε απόσταση 10χλμ. από την πόλη της Καβάλας και εξυπηρετεί το σύνολο των ΠΕ Καβάλας και Θάσου. Ο ΧΥΤΑ λειτουργεί από το 1994.
- Ο ΧΥΤΑ Ξάνθης βρίσκεται στο αγρόκτημα Πρασινάδας του Δήμου Τοπείρου, με πλησιέστερους οικισμούς σε αυτόν το Πετροχώρι και το Βανιάνο. Ο χώρος λειτουργεί από τον Ιανουάριο του 1995 και εξυπηρετεί την ΠΕ Ξάνθης. Το γήπεδο του ΧΥΤΑ έχει συνολική έκταση 200 στρ. και δέχεται περίπου 45.000 τόνους απορριμμάτων το έτος.
- Ο ΧΥΤΑ Κομοτηνής βρίσκεται στη θέση «Σιδεράδες» Δήμου Κομοτηνής, σε απόσταση περίπου 15 χλμ. από την πόλη της Κομοτηνής και λειτουργεί από τον Αύγουστο του 2002. Αποτελεί ιδιοκτησία του Δήμου Κομοτηνής. Το γήπεδο του ΧΥΤΑ έχει συνολική έκταση 116 στρ.

Από τον ΠΕΣΔΑ προβλέπεται να κατασκευαστούν και δύο (2) Ολοκληρωμένες Εγκαταστάσεις Διαχείρισης Απορριμμάτων (ΟΕΔΑ) με Μονάδα Επεξεργασίας Απορριμμάτων (ΜΕΑ) και Χώρο Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων (ΧΥΤΥ) ο καθένας τους, στις περιοχές Χρυσούπολης της ΠΕ Καβάλας και Αλεξανδρούπολης της ΠΕ Έβρου.

Επίσης έχουν κατασκευασθεί 13 σταθμοί μεταφόρτωσης απορριμμάτων (ΣΜΑ) και 5 Κέντρα διαλογής ανακυκλώσιμων υλικών (ΚΔΑΥ), ενώ έχει ολοκληρωθεί η προμήθεια του εξοπλισμού διακίνησης απορριμμάτων.

Σχετικά με τους Χώρους Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων (ΧΑΔΑ) αξίζει να σημειωθεί ότι έχει παύσει η λειτουργία της πλειοψηφίας των ΧΑΔΑ στην Περιφέρεια, μετά και τις σχετικές παρατηρήσεις από την Ευρωπαϊκή Ένωση που έθεσε χρονικά όρια για την παύση της λειτουργίας τέτοιων χώρων. Μέχρι την ολοκλήρωση του ΠΕΣΔΑ, στο μεσοδιάστημα παραμένει η λειτουργία του ελάχιστου αριθμού ΧΑΔΑ, μέχρι την εξασφάλιση εναλλακτικής λύσης. Οι ΧΑΔΑ, οι οποίοι παραμένουν σε λειτουργία είναι εκείνοι της Ορεστιάδας, του Σουφλίου, του Διδυμοτείχου, της Αλεξανδρούπολης, της Δράμας και της Προσοτσάνης. Οι ΧΑΔΑ που έχουν σταματήσει τη λειτουργία τους, είτε έχουν αποκατασταθεί ήδη, είτε έχουν ενταχθεί σε προγράμματα χρηματοδότησης για την αποκατάστασή τους (βλ. τους ακόλουθους

πίνακες για τα ενταγμένα έργα στο ΠΕΠ 2000-2006 και το ΕΠΠΕΡΑΑ 2007-2013) και πρόκειται να αποκατασταθούν με ευθύνη των οικείων Δήμων.

Τα Κέντρα Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΚΔΑΥ) προς το παρόν είναι αυτά της Ξάνθης, της Δράμας, της Κομοτηνής, της Αλεξανδρούπολης και του Διδυμοτείχου, αν και σε λειτουργία βρίσκεται μόνο αυτό της Αλεξανδρούπολης που έχει κατασκευασθεί και λειτουργεί από την Ελληνική Εταιρία Αξιοποίησης Ανακύκλωσης (ΕΕΑΑ) και αναλαμβάνει την ανακύκλωση απορριμμάτων συσκευασίας των Δήμων Κομοτηνής, Αλεξανδρούπολης και Σαμοθράκης. Γενικότερα, υπάρχει ανεπτυγμένο δίκτυο σε όλη την Περιφέρεια για την ολοκληρωμένη διαχείριση ειδικών απορριμμάτων (ηλεκτρικές συσκευές, οχήματα τέλους κύκλου ζωής, χρησιμοποιημένα λιπαντικά, ελαστικά κλπ).

Σε κάθε περίπτωση, επειδή η ολοκλήρωση των υποδομών του ΠΕΣΔΑ δεν αναμένεται να ολοκληρωθεί νωρίτερα από 3 έτη, και η υποχρέωση της χώρας για την οριστική παύση λειτουργίας των ΧΑΔΑ έχει εκπνεύσει από τις 31/12/2008, έχει εκπονηθεί από τη ΔΙΑΑΜΑΘ ΑΑΕ και σε στενή συνεργασία με την Περιφέρεια, ένα προσωρινό Σχέδιο «Μεταβατικής Περιόδου», που διασφαλίζει τη σύννομη και οικονομικά βέλτιστη διαχείριση των απορριμμάτων στην Περιφέρεια μέχρι την έναρξη λειτουργίας των δύο ΟΕΔΑ. Για την εφαρμογή του Σχεδίου της Μεταβατικής Περιόδου προβλέπεται να χρησιμοποιηθεί μέρος των υποδομών του ΠΕΣΔΑ ΑΜΘ που έχουν ολοκληρωθεί. Σε γενικές γραμμές αξιοποιούνται οι υποδομές των ΧΥΤΑ σε Καβάλα, Ξάνθη και Κομοτηνή και προβλέπεται η δημιουργία υποδομών διαχείρισης σε Δράμα, Αλεξανδρούπολη και Διδυμότειχο.

Αδρανή απόβλητα από εκσκαφές, κατασκευές και κατεδαφίσεις (ΑΕΚΚ)

Σύμφωνα με την «Τροποποίηση του Περιφερειακού Σχεδιασμού Διαχείρισης Αποβλήτων της Περιφέρειας ΑΜΘ» εκτιμάται ότι τα παραγόμενα αδρανή απόβλητα από εκσκαφές, κατασκευές και κατεδαφίσεις (ΑΕΚΚ) ανέρχονται σε 250 χιλιάδες τόνους ετησίως. Η συμμετοχή της Περιφέρειας ΑΜΘ στην παραγωγή ΑΕΚΚ στο σύνολο της χώρας εκτιμάται σε 5,6%.

Πίνακας 32: Εκτίμηση ποσοτικών στόχων για τα ΑΕΚΚ σε επίπεδο Περιφέρειας				
Έτος - Στόχος	Αξιοποίηση		Ανακύκλωση	
	%	Χιλ. τον/έτος	%	Χιλ. τον/έτος
2006	30%	75	15%	37,5
2008	50%	125	25%	62,5
2015	80%	200	40%	100

Πηγή: Τροποποίηση Περιφερειακού Σχεδιασμού Διαχείρισης Αποβλήτων Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης.

Το θεσμικό πλαίσιο για την εναλλακτική διαχείριση των ΑΕΚΚ ορίζεται από την ΚΥΑ 36259/1757/Ε103/2010 που θέτει το πεδίο εφαρμογής, τις γενικές κατευθύνσεις του προγράμματος εναλλακτικής διαχείρισης, τους όρους και τις προϋποθέσεις για τη διαχείριση καθώς και τους διαχειριστές των ΑΕΚΚ. Ως χρονικό όριο για την εφαρμογή ορίζεται η 31-12-2013 ενώ θα εφαρμόζονται σταδιακά τα προβλεπόμενα σε αυτήν με την έγκριση και έναρξη λειτουργίας των συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης.

Στην ΚΥΑ ορίζονται επίσης οι όροι και οι προϋποθέσεις για την επεξεργασία και αξιοποίηση των ΑΕΚΚ και οι χώροι πιθανής εγκατάστασης, μεταξύ των οποίων ανενεργά ή και ενεργά λατομεία. Οι χώροι αυτοί θεωρούνται ως μία εναλλακτική λύση αντιμετώπισης του οξυμένου προβλήματος ΑΕΚΚ στην Περιφέρεια σε

συνδυασμό με τις απαιτήσεις περιβαλλοντικής αποκατάστασής τους (σύμφωνα και με τη Δ/νση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού ΑΜΘ της Αποκεντρωμένης Διοίκησης).

ΣΤ.6 Ατμόσφαιρα, κλιματικοί παράγοντες, ενέργεια

ΣΤ.6.1 Κλιματικά δεδομένα

Η ΠΑΜΘ βρίσκεται στα μέσα γεωγραφικά πλάτη του βόρειου ημισφαιρίου σε περιοχή ανταγωνισμού αντίθετων αερίων μαζών. Ειδικότερα το χειμώνα η μετανάστευση της γενικής κυκλοφορίας της ατμόσφαιρας φέρνει στην περιοχή τον νότιο κλάδο των ανέμων δυτικής συνιστώσας, οι οποίοι είναι στενά συνδεδεμένοι με κυκλωνικές διελεύσεις και με εισβολές μετασηματισθέντος πολικού αέρα. Στη ζώνη αυτή αναπτύσσεται κατά την ψυχρή περίοδο το κυμαινόμενο Μεσογειακό - Πολικό μέτωπο, κατά μήκος του οποίου ο θερμός τροπικός αέρας συναντάται με τον ψυχρό πολικό αέρα. Η παρουσία του Μεσογειακού - Πολικού μετώπου και οι συνδεδεμένες με αυτό υφέσεις, προκαλούν τις βροχοπτώσεις. Για τον λόγο αυτό, η ψυχρή περίοδος είναι κατ' εξοχήν βροχερή περίοδος⁶¹.

Κατά το καλοκαίρι, η περιοχή κυριαρχείται από τον αντικυκλώνα των Αζόρων, ενώ ταυτόχρονα υπάρχει και η εκτεταμένη σκάφη χαμηλών πιέσεων της Ασίας. Ο συνδυασμός αυτός συντελεί στην πνοή ανέμων Βόρειου τομέα (ετησίες), οι οποίοι τοπικά εξασθενούν από τη δράση της θαλάσσιας αύρας και προσδίδουν στο κλίμα ιδιαίτερο χαρακτήρα, γνωστό ως κλίμα των ετήσιων ανέμων. Η κυριαρχούσα διεύθυνση του ανέμου (κατά το πλείστον βόρειας συνιστώσας), οι κινήσεις των αερίων μαζών και το πολύπλοκο ανάγλυφο της περιοχής, καθορίζουν την οριζόντια κατανομή της βροχόπτωσης και της θερμοκρασίας του αέρα.

Η ενδοετήσια κατανομή της μέσης μηνιαίας θερμοκρασίας και της βροχόπτωσης δείχνει την κυριαρχία του Μεσογειακού τύπου κλίματος στην ΑΜΘ. Ειδικότερα το κλίμα της περιοχής χαρακτηρίζεται ως μεσογειακό κλίμα με ήπιους χειμώνες και ξηρό, θερμό καλοκαίρι.

Πάντως, οι διαφοροποιήσεις στο κλίμα από τις πεδινές παράκτιες εκτάσεις έως τα οροπέδια και τους οικισμούς στις πλαγιές των βουνών στην ΑΜΘ είναι αξιοσημείωτες. Η ηπιότητα των χειμώνων στην παράκτια ζώνη από την Καβάλα έως την Αλεξανδρούπολη δημιουργεί ζωνή αντίθεση με τις παρατεταμένες περιόδους χιονιού και τις χαμηλές θερμοκρασίες από το Νευροκόπι και τον Εχίνο έως το Ορμένιο και τους άλλους βόρειους οικισμούς της ΠΕ Έβρου (ΣΜΠΕ ΕΠ Μακεδονίας - Θράκης, 2007-2013). Παράλληλα, η ανάπτυξη μικροκλιματικών συνθηκών σε διάφορες περιοχές που ενισχύεται από τις ιδιαιτερότητες της μορφολογίας του εδάφους δημιουργούν κατάλληλες συνθήκες για τη βιοποικιλότητα. Χαρακτηριστικές περιπτώσεις αξιόλογων οικοσυστημάτων αποτελούν οι κοιλάδες ποταμών, όπως τα στενά του Νέστου, αλλά και η κοιλάδα του ποταμού Άρδα στην ΠΕ Έβρου.

Αξιοσημείωτο ενδιαφέρον παρουσιάζουν επίσης οι υψηλές ταχύτητες των ανέμων που καταγράφονται στην ΠΕ Έβρου αλλά και στην ΠΕ Ροδόπης. Οι διαφοροποιήσεις αυτές ως προς τις υπόλοιπες περιοχές της Περιφέρειας, αλλά και των περισσότερων περιοχών της Ελλάδας, τις καθιστούν πρώτης προτεραιότητας περιοχές για την αξιοποίηση του αιολικού δυναμικού με την ανάπτυξη έργων ΑΠΕ.

⁶¹ Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ΕΠ της ΠΑΜΘ, 2006. *Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης της προγραμματικής περιόδου 2007 - 2013*. Αθήνα: ENVIROPLAN ΑΕ.

Τα παραπάνω αποτυπώνονται με ενδεικτικά στοιχεία κλιματικών δεδομένων στους ακόλουθους πίνακες:⁶²

Πίνακας 33: Μέση μηνιαία θερμοκρασία 24ώρου (°C)

Περιοχή/μήνας	ΙΑΝ	ΦΕΒ	ΜΑΡ	ΑΠΡ	ΜΑΙ	ΙΟΥΝ	ΙΟΥΛ	ΑΥΓ	ΣΕΠ	ΟΚΤ	ΝΟΕ	ΔΕΚ
Αλεξανδρούπολη	5.0	5.9	8.3	13,2	18,4	23,2	25.9	25,6	21,1	15,7	10,8	7,0
Δράμα	4,7	6.5	10,0	14.7	20,2	24.7	26,7	25.9	22.3	16.4	9.9	6,0
Κομοτηνή	4,8	6.2	8,6	13.1	18,4	23,0	25,5	25,0	20,6	15,2	10,8	7,0
Ξάνθη	5.6	6,8	9.6	14.3	19.8	24,1	26.6	26.0	22,4	16.5	11.0	6.9
Χρυσούπολη (Καβάλα)	5,5	6,2	8,7	13,7	18,6	23,4	25,9	25,3	21.0	15,6	10,4	6.6

Πίνακας 34: Μέση μηνιαία σχετική υγρασία [%]

Περιοχή/μήνας	ΙΑΝ	ΦΕΒ	ΜΑΡ	ΑΠΡ	ΜΑΙ	ΙΟΥΝ	ΙΟΥΛ	ΑΥΓ	ΣΕΠ	ΟΚΤ	ΝΟΕ	ΔΕΚ
Αλεξανδρούπολη	75.5	73.6	72.6	71.1	68,3	60,5	54,0	54,0	60,0	68.2	75,5	76,9
Δράμα	78,7	73,2	69,0	63.7	60,7	55.3	52,6	55.0	59.3	69.0	77.7	81.0
Κομοτηνή	72.5	71.7	70,2	69.8	67,1	58,3	52,4	51,3	58.9	67,9	75,1	75.6
Ξάνθη	73.2	73.7	73,4	73.5	70.1	65.6	61.6	62.7	66,4	70.7	75,3	74.3
Χρυσούπολη (Καβάλα)	74.4	72.4	72.3	72,0	67,3	62.8	57.5	59,0	65.0	69.7	75.3	75.0

Πίνακας 35: Μέση ταχύτητα του ανέμου [m/s]

Περιοχή/μήνας	ΙΑΝ	ΦΕΒ	ΜΑΡ	ΑΠΡ	ΜΑΙ	ΙΟΥΝ	ΙΟΥΛ	ΑΥΓ	ΣΕΠ	ΟΚΤ	ΝΟΕ	ΔΕΚ
Αλεξανδρούπολη	4.3	4,4	4,3	3.2	2,8	2.8	3.5	3.5	3,4	3.9	3.5	4.1
Δράμα	0.6	0,7	0.8	0.9	0.8	0,8	0,7	0.6	0.6	0,6	0,5	0.6
Κομοτηνή	3.2	3.2	3.3	2.8	2.6	2.7	3.2	3.4	3.2	3.2	2.5	2.8
Ξάνθη	1.4	1,3	1.0	0,8	0.9	1.0	1.0	0.9	0.9	1.4	1.3	1.4
Χρυσούπολη (Καβάλα)	2,4	2.7	2,8	2,6	2.6	2,2	1,9	2,0	1.9	2,1	2.1	2,3

Πίνακας 36: Κλιματικά στοιχεία των δυσμενέστερων μηνών χειμώνα - θέρους

ΣΤΑΘΜΟΣ	ΣΥΝΤΕΤΑΓΜΕΝΕΣ	ΜΗΝΑΣ	ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΕΣ				ΑΝΕΜΟΙ		ΗΛΙΟΦΑΝΕΙΑ Α		ΥΨΟΣ ΥΕΤΟΥ	ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ
			ΑΠΟΛΥΤΗ ΕΛΑΧΙΣΤΗ	ΜΕΣΗ ΕΛΑΧΙΣΤΗ	ΜΕΣΗ ΜΕΓΙΣΤΗ	ΑΠΟΛΥΤΗ ΜΕΓΙΣΤΗ	ΕΠΙΚΡΣΑ Δ/ΝΣΗ	ΜΕΣΗ ΕΝΤΑΣΗ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ	ΜΕΣΗ ΝΕΦΩΣΗ		
Αλεξ/τρολη	40" 51' 25° 56'	ΙΟΥΛ	9,0	17,7	30,3	39,8	ΒΑ	2.3	345.4	1.9	19.4	1951 -2001
		ΑΥΓ	6,5	17,6	30,5	39,8	ΒΑ	2.3	331.8	1.7	12.6	
		ΙΑΝ	-13,2	1,3	8,6	17,8	ΒΑ	2.5	105.9	5.1	59.8	
		ΦΕΒ	-14,0	1,8	9,8	22,4	ΒΑ	2.5	113.6	4.9	55.7	
Χρυσούπολη	40" 54'	ΙΟΥΛ	11,2	19,1	30,0	39,0	ΝΔ	1.4	339.8	2.0	14.3	

⁶² ΥΠΟΜΕΔΙ-ΤΕΕ, 2010. *Κλιματικά Δεδομένα Ελληνικών Περιοχών. Τεχνική Οδηγία Τεχνικού Επιμελητήριου Ελλάδας (ΤΟΤΕΕ)*. Αθήνα.

24" 36'	ΑΥΓ	11,0	18,7	30,1	38,0	ΝΔ	1.4	331.9	1,7	13.9	1984 -2001
	ΙΑΝ	-8,0	1,6	9,6	22,0	ΒΑ	1.7	135.1	4.3	32.0	
	ΦΕΒ	-11,0	1,9	10,3	20,0	Α	1.8	139.2	4.2	45.8	

Υπολογίσιμο στοιχείο με απρόβλεπτες περιβαλλοντικές επιπτώσεις και ενδεχόμενες επιπτώσεις στο κοινωνικοοικονομικό σύστημα, θεωρείται ο κίνδυνος από τις κλιματικές αλλαγές. Το ζήτημα αποτελεί αντικείμενο συζητήσεων και έντονης κινητικότητας σε ό,τι αφορά το πλαίσιο αντιμετώπισης σε ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο. Οι εκτιμήσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο κάνουν λόγο για αυξημένες συνθήκες ξηρασίας σε περιοχές τις νότιες Ευρώπης μελλοντικά, με απρόβλεπτες συνέπειες τόσο ως προς τη διαθεσιμότητα ύδατος όσο και ως προς την εκδήλωση ακραίων καταστάσεων, που περιλαμβάνουν ξηρασία, κίνδυνο πυρκαγιών αλλά και μεταβολή της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων. Προβλήματα αναμένονται και στην παράκτια ζώνη από πιθανή άνοδο της στάθμης της θάλασσας αλλά και διατάραξη της λειτουργίας του συστήματος των ποταμών και στις απολήψεις ύδατος⁶³.

ΣΤ.6.2 Ενέργεια

Παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας

Οι κύριες εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στην Περιφέρεια ΑΜΘ είναι η Μονάδα Συνδυασμένου Κύκλου της ΔΕΗ στην Κομοτηνή και τα υδροηλεκτρικά έργα του Νέστου. Η Μονάδα Συνδυασμένου Κύκλου φιλοξενείται εντός της ΒΙΠΕ Κομοτηνής και αποτελεί μονάδα ηλεκτροπαραγωγής με φυσικό αέριο σε συνδυασμό με το (συμπληρωματικό της έργου) φράγμα Γρατινής, εγκατεστημένης ισχύος 484,6MW (και καθαρής ισχύος 476,3 MW). Το σύστημα φραγμάτων Θησαυρού, Πλατανόβρυσης, Τεμένους αποτελεί πέραν της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και βασικό πάροχο υδάτων για την άρδευση 1,3 εκ. στρ. γεωργικής γης. Το φράγμα του Θησαυρού έχει εγκατεστημένη ισχύ 3 x 128 MW και της Πλατανόβρυσης 2 x 58 MW.

Επιπλέον, στην Περιφέρεια λειτουργούν και ιδιωτικοί σταθμοί παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας (θερμοηλεκτρικοί, συνδυασμένου κύκλου, κλπ.), πολλοί εκ των οποίων βρίσκονται εντός των μεγάλων βιομηχανικών μονάδων της περιοχής. Οι περισσότεροι ανήκουν στην κατηγορία των μικρών θερμοηλεκτρικών σταθμών πλην των δύο μεγάλων μονάδων συνδυασμένου κύκλου στον Έβρο (447 MW, της ENELCO ΑΕ) και στην Καβάλα (440 MW, της ΚΑΒΑΛΑ CCGT POWER PLANT).

Πίνακας 37: Ιδιωτικοί σταθμοί παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στην ΠΑΜΘ

ΠΕ	ΔΗΜΟΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΘΕΣΗ	ΙΣΧΥΣ MW
ΚΑΒΑΛΑΣ	ΚΑΒΑΛΑΣ	Ν.ΚΑΡΒΑΛΗ		440,00
	ΠΑΓΓΑΙΟΥ	ΚΑΡΥΑΝΗ	ΠΗΔΗΜΑ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ	0,32
ΘΑΣΟΥ	ΘΑΣΟΥ	ΠΟΤΑΜΙΑ	ΛΑΤΟΜΕΙΟ ΠΟΤΑΜΙΑΣ	0,51
ΞΑΝΘΗΣ	ΤΟΠΕΙΡΟΥ		ΑΓΡΟΚΤΗΜΑ ΤΥΜΠΑΝΟΥ	9,50
	ΤΟΠΕΙΡΟΥ	ΜΑΓΓΑΝΑ		9,90
ΕΒΡΟΥ	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ		ΚΑΤΩ ΛΟΥΤΡΑ	447,00
	ΣΟΥΦΛΙΟΥ	ΠΡΟΒΑΤΩΝΑΣ		1,20

⁶³ Αναλυτικά στοιχεία παρουσιάζονται σε παλιότερες αλλά κυρίως πρόσφατες εκθέσεις (2012) της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Περιβάλλοντος – European Environmental Agency (eea.europa.eu).

Κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας

Η κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας στην Περιφέρεια ΑΜΘ στα χρόνια μετά τη θεσμοθέτηση του ΠΠΧΣΑΑ παρουσίασε σημαντική αύξηση, όπως φαίνεται και στο ακόλουθο σχήμα. Από το 2008, έτος αιχμής της ζήτησης σε περιφερειακό –αλλά και εθνικό– επίπεδο, η κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας σημειώνει έντονη μείωση, ως αποτέλεσμα των επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης, αλλά και της σημαντικής αύξησης της τιμής του ηλεκτρικού ρεύματος.

Δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας

Το δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας της Περιφέρειας εντάσσεται στο ευρύτερο Διασυνδεδεμένο Σύστημα Μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας του ηπειρωτικού τμήματος της χώρας, κορμό του οποίου αποτελεί το δίκτυο 400kV.

Οι συνδέσεις που αφορούν την ΠΑΜΘ είναι αυτές με τη Βουλγαρία και την Τουρκία. Η σύνδεση με το βουλγαρικό σύστημα γίνεται μέσω μίας ΓΜ 400kV (τύπου Β'Β'), μεταξύ του Κέντρου Υπερυψηλής Τάσης (ΚΥΤ) Θεσσαλονίκης και Blagoevgrad στη Βουλγαρία, ενώ για τη σύνδεση με την Τουρκία έχει ολοκληρωθεί από το 2008 η κατασκευή της ΓΜ 400 kV ΚΥΤ Φιλίππων-ΚΥΤ Ν. Σάντας-Babaeski (Τουρκία).

Δίκτυο φυσικού αερίου

Το φυσικό αέριο εισάγεται στο Εθνικό Σύστημα Μεταφοράς Φυσικού Αερίου (ΕΣΜΦΑ) μέσω τριών σημείων εισόδου, ένα εκ των οποίων βρίσκεται στους Κήπους Έβρου. Μάλιστα, το σημείο εισόδου των Κήπων παρουσιάζει και τη μεγαλύτερη δυναμικότητα, όπως φαίνεται στον ακόλουθο πίνακα. Ένας νέος υπεράκτιος σταθμός υγροποιημένου φυσικού αερίου (ΥΦΑ), νοτιανατολικά της Αλεξανδρούπολης, που θα αποτελέσει το τέταρτο σημείο εισόδου στη χώρα, είναι ακόμα σε διαδικασία αδειοδότησης.

ΑΠΕ

Κατά τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας το ενεργειακό περιβάλλον της Περιφέρειας έχει παρουσιάσει αξιοσημείωτες αλλαγές ως προς την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, τόσο από τις παραδοσιακές πηγές και τις υποδομές φυσικού αερίου, όσο και από τη σημαντική εξάπλωση των ΑΠΕ, με κυριότερα τα αιολικά και φωτοβολταϊκά πάρκα.

Σε μικρότερο βαθμό πραγματοποιήθηκαν έργα για την αξιοποίηση γεωθερμικών πεδίων, μικρά υδροηλεκτρικά (ΜΥΗΣ), έργα συμπαραγωγής ηλεκτρισμού-θερμότητας υψηλής απόδοσης (ΣΗΘΥΑ) και έργα βιομάζας-βιοαερίου.

Σημειώνεται ιδιαίτερα ότι η γεωθερμική ενέργεια αποτελεί σημαντικό ενεργειακό πόρο της Περιφέρειας, το υπέδαφος της οποίας διαθέτει σημαντικά αποθέματα κυμαινόμενης ποιότητας, με τις εκτιμήσεις για τις ενεργειακές δυνατότητες των γεωθερμικών πεδίων της Περιφέρειας να ξεπερνούν τα 200 MW.⁶⁴ Η παραγόμενη ενέργεια στα γεωθερμικά πεδία καταγράφεται ανάλογα με την κατανάλωση, συνεπώς η κατανάλωση διαφέρει ανά έτος ανάλογα με τον καιρό και τις ανάγκες του χρήστη.

⁶⁴ Τα όρια των γεωθερμικών πεδίων της Περιφέρειας ορίζονται με τα ΦΕΚ Β'/1012/2005 (αφορά όλα τα πεδία πλην αυτό του Ακροποτάμου), Β'/161/2008 και Β'/1058/2009 (αμφότερα για το πεδίο Ακροποτάμου).

Ενδεικτικά, κατά μέσο όρο έχουμε παραγόμενη ενέργεια στο γεωθερμικό πεδίο Ν.Ερασιού- Μαγγανά 1100 KWh και στο πεδίο Ν. Κεσσάνης 300 KWh.

Όσον αφορά στα *αιολικά πάρκα*, στην ΠΑΜΘ καταγράφονται 45 θέσεις συνολικής ισχύος 0,53,02 MW, ο μεγαλύτερος αριθμός των οποίων συγκεντρώνεται στην ΠΕ Ροδόπης και ακολούθως στις ΠΕ Έβρου και Δράμας. Τα αιολικά πάρκα με άδεια λειτουργίας είναι 13, με συνολική ισχύ 262,37 MW, και συγκεντρώνονται αποκλειστικά στις ΠΕ Έβρου και Ροδόπης (πλην μιας περίπτωσης στην ΠΕ Δράμας).

Όσον αφορά στα *φωτοβολταικά πάρκα*, στην ΠΑΜΘ καταγράφονται 92 θέσεις, με συνολική ισχύ 325,76 MW, οι περισσότερες εκ των οποίων εντοπίζονται στην ΠΕ Ξάνθης και ακολούθως στις ΠΕ Δράμας και Έβρου. Τα Φ/Β πάρκα με άδεια λειτουργίας είναι 12, συνολικής ισχύος 27,16 MW, και εντοπίζονται κυρίως στις ΠΕ Δράμας, Έβρου και Ξάνθης. Ελάχιστες θέσεις εντοπίζονται στην ΠΕ Καβάλας.

Σαφώς μικρότερος είναι ο αριθμός των θέσεων *γεωθερμικών πεδίων* (14), που κατανέμονται ομοιόμορφα μεταξύ των ΠΕ (πλην της ΠΕ Δράμας).

Οι 24 αδειοδοτημένοι *ΜΥΗΣ*, με συνολική ισχύ 53,70 MW, εντοπίζονται στη συντριπτική τους πλειοψηφία στην ΠΕ Δράμας. Οι τέσσερις ΜΥΗΣ με άδεια λειτουργίας, συνολικής ισχύος 3,72 MW, βρίσκονται δύο στην ΠΕ Δράμας και δύο στην ΠΕ Καβάλας.

Στις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας εντάσσονται και οι σταθμοί Συμπαγωγής ηλεκτρισμού και θερμότητας υψηλής απόδοσης (ΣΗΘΥΑ), μιας και εμπίπτουν στην κατηγορία των μονάδων του άρθρου 8 του Ν. 3468/2006, όπως και οι σταθμοί βιομάζας - βιοαερίου (ΣΒΙΟ). Στην ΠΑΜΘ λειτουργούν εγκαταστάσεις μόνο της πρώτης κατηγορίας (ΣΗΘΥΑ), συνολικής ισχύος 27,15 MW. Επίσης άδεια παραγωγής από τη ΡΑΕ έχουν λάβει 9 μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από βιομάζα.

Στο σύνολό της, η δυναμικότητα των σταθμών ηλεκτροπαραγωγής με χρήση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας κατατάσσει την ΠΑΜΘ δεύτερη σε δυναμικότητα των σταθμών ηλεκτροπαραγωγής με χρήση ΑΠΕ, στο σύνολο των 13 Περιφερειών της χώρας, με πρώτη την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας.

Σύμφωνα δε και με το Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τις ΑΠΕ, στην ΠΑΜΘ αναγνωρίζονται Περιοχές Αιολικής Προτεραιότητας (ΠΑΠ), ήτοι περιοχές οι οποίες διαθέτουν συγκριτικά πλεονεκτήματα για την εγκατάσταση αιολικών σταθμών, ενώ ταυτόχρονα προσφέρονται από απόψεως επίτευξης των χωροταξικών στόχων. Στις περιοχές αυτές εκτιμάται η μέγιστη δυνατότητα χωροθέτησης αιολικών εγκαταστάσεων (φέρουσα ικανότητα), και για την ΠΑΠ 1 που εντοπίζεται κυρίως στους Δήμους Αλεξανδρούπολης, Αρριανών και Σουφλίου, η φέρουσα ικανότητα εκτιμάται σε 538 τυπικές Ανεμογεννήτριες (Α/Γ), ενδεικτικά 1.076 MW.

Κύρια στις ΠΕ Ροδόπης και Έβρου, αλλά και στα ορεινά της Δράμας, η διαχρονική αύξηση των αιτήσεων αδειοδότησης (αρμοδιότητας ΡΑΕ) για χωροθέτηση αιολικών πάρκων αποδεικνύει την τάση για την μεγαλύτερη δυνατή αξιοποίηση των αντίστοιχων δυνατοτήτων που παρέχουν τα χαρακτηριστικά της Περιφέρειας. Παρόλα αυτά η ανάπτυξη της συγκεκριμένης μορφής ενέργειας και οι χωροθετήσεις των ανάλογων έργων, χωρίς να παραγνωρίζεται η δεδομένη ωφέλεια από την αξιοποίησή της, θα πρέπει να αποκλείει την εμφάνιση συγκρούσεων με άλλες χρήσεις γης και ιδιαίτερα την επιβάρυνση του φυσικού περιβάλλοντος, ειδικότερα στις ευαίσθητες ζώνες προστασίας της φύσης ή αρχαιολογικών χώρων.

ΣΤ.7 Πολιτιστική κληρονομιά - Τοπίο

ΣΤ.7.1 Ζώνες τοπίου και τοπία που αναγνωρίζονται

Αναγνώριση τοπίων και ένταξή τους σε κατηγορίες με βάση την αξία τους

Τα τοπία κατατάσσονται σε τέσσερις κατηγορίες: διεθνούς, εθνικής και περιφερειακής αξίας, ιδιαίτερα υποβαθμισμένα τοπία. Μια πρόσθετη κατηγοριοποίηση των τοπίων, με βάση τα κύρια χαρακτηριστικά τους, μπορεί να είναι η ακόλουθη:

- Αστικά τοπία, στα οποία κυριαρχεί ο δομημένος χώρος των οικισμών.
- Αγροτικά και περιαστικά τοπία
 - α) με προεξάρχουσες χρήσεις του πρωτογενούς τομέα (όπως οι καλλιέργειες και οι βοσκότοποι),
 - β) αλλά και με χρήσεις σαφώς διακριτού χαρακτήρα που συνήθως υποβαθμίζουν αισθητικά το τοπίο (όπως οι μεταλλευτικές ζώνες και οι εξορύξεις).
- Φυσικά τοπία, με υψηλή βιοποικιλότητα, στα οποία οι ανθρώπινες παρεμβάσεις είναι περιορισμένες.
- Πολιτισμικά τοπία με κυρίαρχο το διαχρονικό ανθρώπινο αποτύπωμα, όπως οι αρχαιολογικοί χώροι.
- Τοπία μεγάλων υποδομών, όπως τα υδροηλεκτρικά φράγματα, οι αυτοκινητόδρομοι, οι λιμένες, οι βιομηχανικές ζώνες.

Ο συνδυασμός των δύο αυτών κατηγοριοποιήσεων καταλήγει στο ακόλουθο ενδεικτικό μητρώο χαρακτηριστικών τοπίων που έχουν επιλεγεί:

Πίνακας 38: Κατηγορίες τοπίων με βάση τον κυρίαρχο χαρακτήρα τους					
Τοπία / Ζώνες	Αστικά	Αγροτικά – Περιαστικά	Φυσικά	Πολιτιστικά	Υποδομών
Διεθνούς αξίας			Δέλτα Νέστου/ Δέλτα Έβρου	Σαμοθράκη	
Εθνικής αξίας			Στενά Νέστου	Μαρώνεια - Μεσημβρία	
Περιφερειακής αξίας			Πόρτο Λάγος, Λίμνη Βιστωνίδα, λίμνες και λιμνοθάλασσες και παραλίμνιοι οικισμοί	Ορεινοί οικισμοί Ροδόπης	Φράγματα Θησαυρού
Υποβαθμισμένα					Εγνατία

Οι κύριες ζώνες τοπίου και τοπία που αναγνωρίζονται στην Ανατολική Μακεδονία και Θράκη είναι:

Η ζώνη Δράμας - Καβάλας

Η περιοχή επεκτείνεται από τα Βουλγαρικά σύνορα έως το όρος Σύμβολο και είναι το δυτικότερο τμήμα της περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης. Περιλαμβάνει σπουδαίους ορεινούς όγκους, το Παγγαίο όρος με υψηλότερη κορυφή στα 1956 μ. και το Φαλακρό με υψόμετρο 2232 μ., τις μεγάλες πεδιάδες της Δράμας και της Χρυσούπολης αλλά και σημαντικούς ποταμούς, τον Νέστο στα βόρεια της ΠΕ Δράμας και τον Αγγίτη με τις πηγές στον ομώνυμο οικισμό.

Η ύπαρξη γόνιμων εδαφών, οι πηγές πόσιμου νερού, οι άφθονες πρώτες ύλες κυρίως δασικές αλλά και τα κοιτάσματα χρυσού και αργύρου συντέλεσαν ώστε από πολύ

ωρίς να υπάρξει ανθρώπινη παρουσία στη περιοχή. Ειδικά το όρος Παγγαίο αποτέλεσε στην αρχαιότητα σημαντικό λατρευτικό χώρο του Διονύσου και συνδέθηκε με τον μύθο του Ορφέα.

Τοπίο Διεθνούς αξίας οι Φίλιπποι

Η περιοχή των Φιλιππων, πολιτισμικό και εμπορικό σταυροδρόμι για χιλιετίες, σημαδέυτηκε από τα μεγάλα ιστορικά γεγονότα που είχαν επίκεντρο τον συγκεκριμένο χώρο. Είναι σημαντικό να επισημανθεί η διαχρονικότητα που τον χαρακτηρίζει, γεγονός που οδήγησε και στην υποβολή υποψηφιότητας ένταξής του στον Κατάλογο των Μνημείων Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO.

Η ζώνη του Νέστου

Ο ποταμός Νέστος είναι ένα από τα πλέον χαρακτηριστικά φυσικά στοιχεία της περιοχής. Έχει τις πηγές του στο όρος Ρίλα στη Βουλγαρία και συναντά τα ελληνικά σύνορα βόρεια του οικισμού Λευκόγεια. Διατρέχει τον ορεινό όγκο της Ροδόπης, την πεδιάδα της Ξάνθης και χύνεται στο Θρακικό Πέλαγος απέναντι από τη Θάσο, έχοντας διανύσει συνολικά 130 χλμ. Είναι το φυσικό σύνορο ανάμεσα στη Μακεδονία και τη Θράκη ενώ λειτουργεί συνδυετικά ως προς τις τρεις Περιφερειακές Ενότητες Δράμας, Καβάλας και Ξάνθης. Σε όλο το μήκος του ο Νέστος έχει συμβάλει στη διάπλαση τοπίων με διαφορετικά γνωρίσματα, επηρεάζοντας τη γεωμορφολογία και τη βλάστηση αλλά και τις ανθρώπινες δραστηριότητες.

Μέσα στη ζώνη του Νέστου θεωρούνται χαρακτηριστικά τοπία:

- Τα φράγματα Θησαυρού και Πλατανόβρυσης.
- Τα Στενά του Νέστου.
- Το Δέλτα του Νέστου.

Φράγματα στον Νέστο, Θησαυρού και Πλατανόβρυσης (Τοπίο Εθνικής αξίας)

Παρά το γεγονός ότι τα φράγματα Θησαυρού - Πλατανόβρυσης κατασκευάστηκαν στα στενότερα σημεία του ποταμού ώστε να είναι μικρότερο το μήκος τους και να γίνει μια «οικονομία» στην κατασκευή, η επίδρασή τους στο τοπίο υπήρξε καταλυτική. Ένα τέτοιο έργο σημαίνει τη δημιουργία βοηθητικών δρόμων, πρικών στήριξης, εργοστασίου και φυσικά την τεράστιας έκτασης τεχνητή λίμνη που καλύπτει ένα μεγάλο μέρος του χώρου που προηγουμένως ήταν ορεινή περιοχή και δάσος. Μπορεί το συγκεκριμένο έργο να μη σήμαινε το πλημμύρισμα κατοικημένων περιοχών, όμως οι βαθιές κοιλάδες βόρεια του Παρανεστίου είναι πια παρελθόν.

Στενά Νέστου (Τοπίο Εθνικής αξίας)

Η γεωμορφολογία του τοπίου λειτουργεί σχεδόν απαγορευτικά για κάθε είδους άλλη επέμβαση τόσο στη φυσική ροή του ποταμού όσο και στον περιβάλλοντα χώρο. Πρόκειται για μια βαθιά και στενή κοιλάδα που την οριοθετεί ο ορεινός όγκος της Ροδόπης. Ολόκληρο το τοπίο δίνει την αίσθηση του εσωκλειόμενου καθώς οι αυστηρές πλαγιές της Ροδόπης υψώνονται περιορίζοντας σημαντικά το ποτάμι. Η μαιανδρική πορεία του ποταμού, οι λευκές αμμονησίδες, οι κατάφυτες απόκρημνες πλαγιές συνθέτουν τον χαρακτήρα της περιοχής. Το φυσικό περιβάλλον δημιουργεί ένα πλέγμα συχνά απροσπέλαστο από τον άνθρωπο αλλά ταυτόχρονα ιδανικό

καταφύγιο για πουλιά, ψάρια και ζώα, το οποίο προστατεύεται από ένα σύνολο εθνικών και διεθνών καθεστώτων προστασίας όπως πιο αναλυτικά αναφέρεται παρακάτω.

Μοναδική ανθρώπινη παρέμβαση διακριτή στο τοπίο αποτελεί η σιδηροδρομική γραμμή στη βάση του φαραγγιού. Η διαδρομή του τρένου χάνεται μέσα σε διάφορες σήραγγες δημιουργώντας την ψευδαίσθηση της διακεκομμένης γραμμής και δίνει στον επισκέπτη την ευκαιρία να θαυμάσει το τοπίο από τη βάση της χαράδρας. Επιπλέον στην περιοχή εντοπίζεται η διαδρομή φυσικού ενδιαφέροντος «Μονοπάτι από Τοξότες προς το εσωτερικό της κοιλάδας παράλληλα με τη γραμμή του τρένου».

Δέλτα Νέστου (Τοπίο Διεθνούς αξίας)

Με τον όρο «Δέλτα του Νέστου» αναφέρεται ολόκληρη η έκταση από τον οικισμό των Τοξοτών έως το Θρακικό Πέλαγος και από τη Νέα Καρβάλη έως το Νέο Εράσμιο, που σχηματίζει νοητά ένα ανάποδο T.

Η περιοχή αποτελείται από μια σειρά μικρές διακλαδώσεις του ποταμού, λιμνοθάλασσες, βάλτους, καλλιεργήσιμες εκτάσεις και δάση. Η οικολογική της σημασία είναι πολύ μεγάλη καθώς φιλοξενεί ένα σημαντικό αριθμό ειδών πανίδας και χλωρίδας και είναι αναγνωρισμένη μέσα από μια σειρά εθνικών και διεθνών συνθηκών με σημαντικότερη ίσως τη συνθήκη Ramsar. Στους υδροβιότοπους του Νέστου συνυπάρχουν καλαμιώνες, ιτιές και λεύκες, παρυδάτια πουλιά, θηλαστικά, ερπετά και ψάρια. Στο Δέλτα απαντάται και ένα μέρος από το παραποτάμιο υδροχαρές δάσος Κοτζά Ορμάν, ένα αποτύπωμα της ιστορίας του Νέστου. Το άλλοτε «Μεγάλο Δάσος» είναι σήμερα περιορισμένο σε έκταση αλλά ζωντανό, μας δίνει την εικόνα του χώρου όπως θα ήταν χωρίς την παρέμβαση του ανθρώπου και την πιεστική ανάγκη για όλο και περισσότερη καλλιεργήσιμη γη.

Η ζώνη του ορεινού όγκου της Ροδόπης

Η οροσειρά της Ροδόπης δεσπόζει στα βόρεια σύνορα μεταξύ Ελλάδας - Βουλγαρίας, συγκροτώντας το φυσικό σύνορο μεταξύ των δύο χωρών. Στο ελληνικό έδαφος περιλαμβάνει τμήματα των Περιφερειακών Ενοτήτων Δράμας, Ξάνθης και Ροδόπης.

Στο σύνολό της η περιοχή χαρακτηρίζεται από έντονη φυσικότητα, καθώς η μορφολογία και το κλίμα της δημιούργησαν εκείνες τις προϋποθέσεις ώστε να αποθαρρύνεται η ανθρώπινη δραστηριότητα στο μεγαλύτερο τμήμα της. Χαρακτηρίζεται από πλήθος κορυφών, με υψηλότερη αυτή της Δελημπόσκας στα 1953 μ. στο Παρθένο Δάσος Φρακτού. Χαρακτηριστική είναι ακόμα και η περιοχή που είναι γνωστή ως 'Θρακικά Μετέωρα' βόρεια του όρους Ίσμαρος. Η Ροδόπη χαρακτηρίζεται από μεγάλο δασικό όγκο με σπάνια είδη χλωρίδας και πανίδας.

Ορεινοί οικισμοί Ροδόπης (Τοπίο Περιφερειακής αξίας)

Οι ορεινοί οικισμοί της Ροδόπης είναι ένα σύνολο 188 αγροτικών οικισμών (112 οικισμοί στην Περιφερειακή Ενότητα Ξάνθης, 52 στην ΠΕ Ροδόπης και 24 στην ΠΕ Έβρου). Αναπτύχθηκαν σε μεγάλο υψόμετρο, σχεδόν απομονωμένοι εξαιτίας της μορφολογίας της περιοχής και των καιρικών συνθηκών. Η βασική ασχολία των κατοίκων είναι η κτηνοτροφία, η γεωργία και η υλοτομία.

Αν και σήμερα η παραδοσιακή αρχιτεκτονική τείνει να εγκαταλειφθεί, τα εναπομένοντα στοιχεία είναι αρκετά ώστε να προκαλούν το ενδιαφέρον του

επισκέπτη. Στο χώρο υπάρχουν διάσπαρτα δεκάδες πέτρινα, τοξωτά κυρίως, γεφύρια, νερόμυλοι και θρησκευτικοί χώροι.

Η ζώνη του κάμπου Ξάνθης - Κομοτηνής

Στους πρόποδες της Ροδόπης και μέχρι το Θρακικό πέλαγος απλώνεται η πεδιάδα της Ξάνθης και της Κομοτηνής. Στο σύνολό της η περιοχή είναι γνωστή για το σημαντικό σύμπλεγμα υγροτόπων που ξεκινά από το Δέλτα του Νέστου και περιλαμβάνει τη λίμνη Βιστωνίδα και ένα σύνολο μικρότερων παράκτιων λιμνοθαλασσών αλμυρού και γλυκού νερού έως τη λίμνη Ισμαρίδα. Η περιοχή είναι σημαντική για τα μεταναστευτικά και διαχειμιάζοντα υδρόβια πουλιά που συναντώνται σε καλαμιώνες και προστατεύεται από τη διεθνή συνθήκη Ramsar.

Οι ανθρώπινες δραστηριότητες στην ενδοχώρα αφορούν κυρίως τη γεωργία με βασικές καλλιέργειες τα σιτηρά, τους αμπελώνες, τη μηδική και τα οπωροκηπευτικά. Στα παράλια είναι ανεπτυγμένη η αλιεία καθώς και η ιχθυοκαλλιέργεια με πλήθος ιχθυοτροφείων. Επιπλέον, η ζώνη χαρακτηρίζεται από σημαντικό πολιτιστικό πλούτο, με σημαντικότερα στοιχεία τους αρχαιολογικούς χώρους των Αβδήρων και της Μαρώνειας.

Στη ζώνη του κάμπου Ξάνθης - Κομοτηνής ως ειδικότερα τοπία θεωρούνται τα εξής:

- Πόρτο Λάγος, Λίμνη Βιστωνίδα, λίμνες και λιμνοθάλασσες και παραλίμνιοι οικισμοί.
- Μαρώνεια.
- Εγνατία.

Πόρτο Λάγος, Λίμνη Βιστωνίδα, λίμνες και λιμνοθάλασσες και παραλίμνιοι οικισμοί (Τοπία Περιφερειακής αξίας)

Το Πόρτο Λάγος είναι ο οικισμός που βρίσκεται στο στενό χερσαίο τμήμα που χωρίζει τη λίμνη Βιστωνίδα από το Θρακικό Πέλαγος. Ωστόσο ολόκληρο το νότιο τμήμα της λίμνης Βιστωνίδας, αλλά και το σύμπλεγμα των λιμνών και λιμνοθαλασσών με τους παραλίμνιους και παραθαλάσσιους οικισμούς έως τη λίμνη Ισμαρίδα, αποτελεί ένα ενιαίο σύνολο που μοιράζεται κοινά χαρακτηριστικά και ιδιαιτερότητες.

Ο ιδιαίτερος χαρακτήρας της περιοχής συμπληρώνεται από την υψηλή της οικολογική αξία. Μια μεγάλη ποικιλία βιοτόπων με έντονη φυσική βλάστηση και πλούσια πανίδα περιλαμβάνεται στη ζώνη των υγροτόπων.

Μαρώνεια - Μεσημβρία (Τοπία Εθνικής αξίας)

Ένα πλήθος αρχαιολογικών ευρημάτων σώζονται μέχρι σήμερα με το αρχαίο θέατρο της πόλης, το ιερό, το ψηφιδωτό μιας κατοικίας και τμήμα της οχύρωσης να είναι τα πιο σημαντικά. Η περιοχή περιλαμβάνει περισσότερα ενδιαφέροντα στοιχεία. Τα πετρώματα της περιοχής της προσδίδουν έναν ξεχωριστό χαρακτήρα. Τα κοιτάσματα σιδηρομεταλλεύματος στα μάρμαρα, οι μεγαλιθικοί σχηματισμοί μέσα στα ελαιόδεντρα, τα ηφαιστειογενή κοιτάσματα, συνθέτουν έναν τόπο απaráμιλλης ομορφιάς. Ολόκληρος ο ορεινός όγκος του Ίσмарου φημίζεται για τα αρχαία λατομεία μαρμάρου και πυριτόλιθου και τις αρχαίες μεταλλευτικές στοές, η διάνοιξη των οποίων υπολογίζεται τον 2^ο π.Χ. αιώνα, τους λαξευτούς τάφους και τα πατητήρια. Στο ύψωμα του Αγ. Γεωργίου στους πρόποδες του Ίσмарου σώζεται η ακρόπολη της αρχαίας Ισμάρας.

Ακόμη, είναι σημαντικό να σημειωθεί το ειδικό μικροκλίμα της περιοχής που ευνοεί την ανάπτυξη ιδιαίτερων ποικιλιών όπως κάπαρη και θυμάρι, οι οποίες συνήθως βρίσκονται στην κεντρική και νότια Ελλάδα, αλλά και ελιά και αμπέλι, καλλιέργειες γνωστές από τα αρχαία χρόνια που συνεχίζουν μέχρι σήμερα δημιουργώντας μια ζωντανή σύνδεση του τότε και του τώρα.

Εγνατία Οδός

Σκοπός της κατασκευής της από αρχαίων χρόνων ήταν, και εξακολουθεί να είναι, η διευκόλυνση της κίνησης. Της κίνησης των ανθρώπων, των οχημάτων, των εμπορευμάτων.

Η σημερινή Εγνατία στο έδαφος της ΠΑΜΘ ακολουθεί σχεδόν την ίδια πορεία με την αρχαία οδό. Καθώς κανείς κινείται στον άξονά της, έχει την ευκαιρία να παρατηρήσει τη συνεχή εναλλαγή διαφόρων τοπίων. Την πόλη της Καβάλας και την «εκτόνωση» της πόλης επάνω στην οδό, το όρος Λεκάνη και το πέρασμα στους πρόποδες του, τον ορεινό όγκο της Ροδόπης, την πεδιάδα και το Δέλτα του Νέστου στα νότια της οδού, τη λίμνη Βιστωνίδα και όλο τον κάμπο της Κομοτηνής, στη συνέχεια, καθώς ο δρόμος κατεβαίνει νότια, τα παράλια πριν την Αλεξανδρούπολη και τέλος ανεβαίνοντας βορειότερα πάλι συναντά τον Έβρο ποταμό μετά το χωριό Κήποι. Συνεπώς, σε όλη αυτή τη διαδρομή, μια συνεχής διαδοχή διαφορετικών τοπίων γίνεται αντιληπτή από τον παρατηρητή.

Πέρα από τα διαφορετικά τοπία που διασχίζει η Εγνατία και όσοι κινούνται πάνω σε αυτή, μπορεί κανείς να αντιληφθεί την αλλοίωση που έχει επιφέρει αυτό το μεγάλο έργο υποδομής στον παραδοσιακό χαρακτήρα της περιοχής. Η σημαντικότερη αλλοίωση συντελέστηκε από τους εκβραχισμούς σε πολλά σημεία της διαδρομής ενώ το αποτέλεσμα επιδεινώνεται από τη μη εφαρμογή των μελετών αποκατάστασης τοπίου. Κατά την κατασκευή της καταστράφηκε ένα τμήμα της φυσικής βλάστησης ενώ οπτικά «διαίρεσε» την περιοχή σε δύο φαινομενικά απομονωμένα τμήματα.

Εγνατία - τμήμα Καβάλας (Τοπίο υποβαθμισμένο)

Σε αντίθεση με τα προηγούμενα, το τμήμα της Εγνατίας έξω από την πόλη της Καβάλας χαρακτηρίζεται από έντονη ανθρώπινη παρέμβαση καθώς στο σημείο αυτό η οδός περιβάλλεται από βιομηχανικές και εμπορικές δραστηριότητες. Η βιομηχανική ζώνη της Καβάλας, οι εργασίες του εργοστασίου φωσφορικών λιπασμάτων, πλήθος λατομείων αδρανών υλικών που χρησιμοποιήθηκαν για την κατασκευή της οδού και που έχουν παραμείνει χωρίς αποκατάσταση, καθώς και δεκάδες εκθέσεις εμπορικών καταστημάτων, συνθέτουν την αρνητική εικόνα του τοπίου. Πρόκειται για ένα αυστηρό και άχαρο τοπίο, πλήρως υποβαθμισμένο που χρήζει άμεσης αποκατάστασης.

Η ζώνη του Έβρου και η πεδιάδα της Ορεστιάδας

Ο Έβρος είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος ποταμός της ΝΑ Ευρώπης και το ανατολικό χερσαίο σύνορο της Ελλάδας με την Τουρκία. Πηγάζει από τα όρη Ρίλα στη Βουλγαρία και χύνεται στο Θρακικό Πέλαγος αφού διανύσει 530 χλμ σε βουλγαρικό, ελληνικό και τουρκικό έδαφος.

Στο μεγαλύτερο τμήμα του Έβρου ποταμού συναντά κανείς σημαντικό παραποτάμιο δάσος και στο μέσο της ΠΕ Έβρου το σπουδαίο δάσος της Δαδιάς. Η Δαδιά αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους βιότοπους της Ελλάδας, είναι ιδανικό καταφύγιο για

τα αρπακτικά πουλιά και προστατεύεται από το καθεστώς Natura. Οι εκβολές του ποταμού και το Δέλτα που σχηματίζουν, είναι ένας ακόμα σημαντικός βιότοπος καθώς εδώ βρίσκουν καταφύγιο πολλά μεταναστευτικά πουλιά. Η περιοχή προστατεύεται από τη διεθνή συνθήκη Ramsar.

Στην ίδια ζώνη, στο βόρειο τμήμα, εντοπίζεται ο παραπόταμος του Έβρου, ο Άρδας. Πηγάζει από τα Βουλγαρικά όρη Κούλας και έχει συνολικό μήκος 290 χλμ. Στο ελληνικό έδαφος διανύει 49 χλμ. και αφού διασχίσει τον κάμπο της Ορεστιάδας συναντά τον Έβρο κοντά στην Αδριανούπολη. Η περιοχή έχει σημαντική οικολογική αξία καθώς φιλοξενεί αναπαραγόμενα, διαβατικά και διαχειμιάζοντα πουλιά. Το παραποτάμιο δάσος από το Πύθιο έως το Ορμένιο προστατεύεται από το καθεστώς Natura. Παράλληλα η περιοχή αποτελεί χώρο πολιτισμικών δρώμενων με την ετήσια Συνάντηση Νέων Άρδα να είναι το πιο γνωστό από αυτά.

Δέλτα Έβρου (Τοπίο Διεθνούς αξίας)

Πρόκειται για έναν από τους σημαντικότερους υγροβιότοπους της χώρας μας που προσφέρει καταφύγιο σε πλήθος υδρόβιων πουλιών αλλά και σε θηλαστικά, ερπετά και ψάρια. Ο ρόλος του Δέλτα του Έβρου ως σταθμού διαχείμασης μεταναστευτικών πουλιών, κυρίως σπάνιων και απειλούμενων, είναι αρκετός για να χαρακτηριστεί ο υγρότοπος διεθνούς σημασίας και να προστατεύεται από τη συνθήκη Ramsar. Φιλοξενεί όμως και σημαντικά είδη βλάστησης. Στις λίμνες, αλμυρές αλλά και γλυκού νερού, φύονται πυκνοί καλαμιώνες ενώ στο βορειότερο τμήμα κυριαρχούν τα δάση και οι πυκνοί θαμνώνες από αρμυρίκια.

Η ζώνη που περιλαμβάνει τη Σαμοθράκη

Η Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης περιλαμβάνει δύο νησιά, τη Θάσο και τη Σαμοθράκη. Η Σαμοθράκη ήταν σημαντικό θρησκευτικό κέντρο του 4^{ου} αι. π.Χ., με ιδιαίτερη οικονομική άνθηση, η οποία σήμερα είναι παγκοσμίως γνωστή από το άγαλμα της Νίκης που φιλοξενείται στο μουσείο του Λούβρου. Παρθένα δάση, πλούσια νερά, ορεινοί όγκοι, αρχαιολογικά μνημεία και παραδοσιακοί οικισμοί συνθέτουν τον χαρακτήρα του νησιού.

Σαμοθράκη (Τοπίο Διεθνούς αξίας)

Η Σαμοθράκη διακρίνεται για το έντονο φυσικό και γεωμορφολογικό της ανάγλυφο και τη διπολική της φύση, απότομες και δασωμένες πλαγιές στο βορρά και απέραντες παραλίες στο νότο. Είναι ένα νησί μικρής έκτασης (178 τ.χλμ) με έναν σημαντικό ορεινό όγκο και το γεγονός αυτό δημιουργεί μια ιδιαίτερη οπτική αντίθεση. Το Φεγγάρι, όπως ονομάζουν οι ντόπιοι το βουνό και την κορυφή του, φτάνει σε ύψος τα 1.611 μέτρα και κατατάσσει τη Σαμοθράκη μεταξύ των πιο ψηλών νησιών στο Αιγαίο. Η έντονη βλάστηση περιλαμβάνει δάση από πλατάνια, πεύκα, καστανιές και κέδρους που γεμίζουν τις πλαγιές. Ποτάμια, καταρράκτες και βάθρες, οι μικρές λίμνες κατά μήκος των ρεμάτων στις πλαγιές του βουνού, συνθέτουν την τελική εικόνα του νησιού.

ΣΤ.7.2 Κυριότεροι αρχαιολογικοί χώροι, μνημεία και παραδοσιακοί οικισμοί

Οι κυριότεροι αρχαιολογικοί χώροι στην Περιφέρεια είναι οι εξής:

Αρχαιολογικός χώρος Θάσου

Σε ολόκληρο το νησί υπάρχουν διάσπαρτοι αρχαιολογικοί χώροι, πολλοί από αυτούς επισκέψιμοι. Αναφέρονται οι σημαντικότεροι με την αρχαία Αγορά, τα διάφορα ιερά, το αρχαίο Τείχος και το αρχαίο Θέατρο να βρίσκονται μέσα στην πρωτεύουσα του νησιού αλλά και άλλες σπουδαιές θέσεις όπως η χερσόνησος της Αλυκής με τα αρχαϊκά ιερά τα αρχαία λατομεία μαρμάρου, ο Λιμένας και οι παλαιοχριστιανικές βασιλικές Αλυκής. Η περιοχή είναι επισκέψιμη από το 2010 και λειτουργεί μουσείο.

Αρχαιολογικός χώρος Φιλίππων

Βρίσκεται επάνω στην επαρχιακή οδό Καβάλας-Δράμας. Ο χώρος περιλαμβάνει τα τείχη και την ακρόπολη, το θέατρο, την αγορά, την "βασιλική Α" και "βασιλική Β" και έναν οκταγωνικό ναό.

Αρχαιολογικός χώρος Αβδήρων

Περιλαμβάνει το βόρειο και το νότιο περίβολο, την ακρόπολη της αρχαίας πόλης και τα νεκροταφεία της, που εκτείνονται κυρίως στα ΒΔ, Β και ΒΑ του λιμανιού. Λειτουργεί μουσείο από 2000.

Αρχαιολογικός χώρος Μαρώνειας

Βρίσκεται στις νοτιοδυτικές πλαγιές του όρους Ίσμαρος και περιλαμβάνει σημαντικά μνημεία με σπουδαιότερα το Αρχαίο Θέατρο, το Ιερό του Διονύσου, την οικία με ψηφιδωτό δάπεδο και τη Βασιλική της Βυζαντινής Μαρώνειας.

Αρχαιολογικός χώρος της Μεσημβρίας-Ζώνης

Πρόκειται για τη μία από τις έξι φρούρια-πόλεις στα παράλια της Θράκης, τη μόνη που έχει ανασκαφεί, Μεσημβρία (σύμφωνα με την αρχική άποψη) ή Ζώνη (σύμφωνα με τα νεώτερα στοιχεία). Η Αρχαία Ζώνη περιλαμβάνει την πόλη και το νεκροταφείο της με σημαντικότερο μνημείο τον Ναό του Απόλλωνα.

Αρχαιολογικός χώρος Σαμοθράκης

Περιλαμβάνει την αρχαία πόλη της Σαμοθράκης, το Ιερό των Μεγάλων Θεών και τα τείχη ενώ υπάρχουν και οι πύργοι και οι οχυρώσεις της βυζαντινής εποχής. Λειτουργεί αρχαιολογικό μουσείο.

Γενικά, οι αρχαιολογικοί χώροι δεν έχουν αναδειχθεί επαρκώς. Αρκετές είναι οι περιπτώσεις που έχουν παραμεληθεί και κύριος λόγος φαίνεται να είναι η χαμηλή χρηματοδότηση και η μείωση του μόνιμου εργατικού δυναμικού. Η πρόσβαση στους χώρους είναι μικρή και η επισκεψιμότητά τους μειώνεται. Σημαντικό στοιχείο είναι η έλλειψη θεματικής σύνδεσης μεταξύ διαφόρων μνημείων και η απουσία διαδρομών, παρά τις διάφορες προσπάθειες από τους φορείς.

Στις θετικές προσπάθειες παρατηρείται την τελευταία δεκαετία μια προσπάθεια ανάδειξης της Ξάνθης ως πολιτιστικό κέντρο της περιφέρειας. Η κήρυξη των καπναποθηκών και άλλων κτιρίων ως νεώτερα μνημεία και η αξιοποίηση των παλιών αρχοντιών των καπνέμπορων αλλά και η πραγματοποίηση πλήθους πολιτιστικών δρώμενων και εκδηλώσεων όπως οι γιορτές της παλιάς πόλης και το καρναβάλι της, αλλά και η γενικότερη ανάπτυξη της παλιάς πόλης και του κέντρου της Ξάνθης, αύξησαν την επισκεψιμότητά της όχι μόνο από κατοίκους εντός της περιφέρειας αλλά και από όλη την χώρα, τονίζοντας την οικονομία της. Στην ίδια κατεύθυνση είχε κινηθεί η Καβάλα την δεκαετία του 1990, όμως η τάση αυτή ατόνησε τα τελευταία χρόνια δίνοντας την ευκαιρία στην Ξάνθη να καλύψει αυτή την θέση.

Είναι σημαντικό ακόμα να αναφερθεί το πλήθος σπηλαίων που έχουν εντοπιστεί στο σύνολο της Περιφέρειας ΑΜΘ. Πρέπει να τονιστεί ότι τα μόνα σπήλαια που έχουν

οριοθετηθεί βρίσκονται στην περιφερειακή ενότητα Καβάλας και ένα στην περιφερειακή ενότητα Έβρου ενώ για όλα είναι γνωστές οι θέσεις τους, σε πολλές περιπτώσεις και με τις ακριβείς συντεταγμένες.

Παραδοσιακοί οικισμοί

Σε ολόκληρη την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης αριθμούνται τριάντα έξι (36) κηρυγμένοι και προστατευμένοι οικισμοί με τους περισσότερους να εντοπίζονται στην Περιφερειακή Ενότητα Καβάλας.

Νεώτερα μνημεία και ιστορικοί τόποι

Σε ολόκληρη την περιοχή Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης υπάρχουν 412 κτίρια χαρακτηρισμένα ως νεώτερα μνημεία ενώ βρίσκονται σε διαδικασία ολοκλήρωσης του χαρακτηρισμού τους άλλα 20.

Όσον αφορά τους ιστορικούς τόπους ανά περιφερειακή ενότητα είναι οι εξής:

- Ν. Ροδόπης: οικισμός Μαρώνειας (ΦΕΚ 815/Β/17-8-1974)
τμήμα της παραδοσιακής αγοράς της πόλης της Κομοτηνής (ΦΕΚ 2059/Β/24-11-99)
- Ν. Ξάνθης: η παλιά πόλη Ξάνθης (ΦΕΚ 661/Β/27-05-76, 142/Β/25-2-77)
- Κ. Καβάλας: η χερσόνησος της Παναγίας Καβάλας (ΦΕΚ 822/22-8-74)
το παλιό τμήμα του οικιστικού κέντρου της Ελευθερούπολης (ΦΕΚ 128/Β/23-3-83)
ο οικισμός της Παναγίας Θάσου (ΦΕΚ 875/Β/23-10-72)
ο οικισμός του Θεολόγου Θάσου (ΦΕΚ 875/Β/23-10-72)
οι προσφυγικοί οικισμοί «Χίλια», «Πεντακόσια» και «Δεκαοκτώ»
- Ν. Δράμας: το ιστορικό κέντρο της πόλης της Δράμας (ΦΕΚ 427/Β/26-6-84)

Z. ΕΚΤΙΜΗΣΗ, ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Z.1 Μεθοδολογία εκτίμησης των επιπτώσεων

Οι επιπτώσεις που αναμένονται από την εφαρμογή της πρότασης αναθεώρησης του ΠΠΧΣΑΑ ΑΜΘ στα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά της Περιφέρειας προσεγγίζονται κυρίως με βάση τους περιβαλλοντικούς στόχους - παραμέτρους που προτάθηκαν στο κεφάλαιο Γ της παρούσας μελέτης. Σε αυτό το πλαίσιο, η στρατηγική προσέγγιση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων του ΠΠΧΣΑΑ εξετάζει τον βαθμό στον οποίο εκτιμάται ότι θα επηρεαστούν οι αναφερόμενοι στόχοι - παράμετροι, λαμβάνοντας υπόψη τη σημερινή τους κατάσταση και τις πιέσεις που δέχονται, όπως κατεγράφησαν στο προηγούμενο κεφάλαιο ΣΤ.

Η μεθοδολογία εκτίμησης των επιπτώσεων βασίστηκε κυρίως στο "Εγχειρίδιο των ΣΠΕ για τη Στρατηγική Συνοχής 2007-2013" (2006) με σχετικές προσαρμογές που απαιτούνται στο επίπεδο σχεδιασμού και των προτεινόμενων παρεμβάσεων που προκύπτουν από το σχεδιασμό του χώρου σε επίπεδο Περιφέρειας.

Συγκεκριμένα, σε πρώτο βήμα καθορίζονται οι κατηγορίες παρεμβάσεων του σχεδίου όπως προκύπτουν από τις βασικές στρατηγικές κατευθύνσεις και την εφαρμογή του προτύπου χωρικής ανάπτυξης. Πραγματοποιείται ομαδοποίηση σε βασικές κατηγορίες παρεμβάσεων για την πληρέστερη κάλυψη των προτάσεων του σχεδίου. Έτσι, προκύπτουν διακριτές κατηγορίες που αφορούν τους βασικούς τομείς παραγωγικών δραστηριοτήτων, τα δίκτυα τεχνικών και κοινωνικών υποδομών, τη διάρθρωση του οικιστικού δικτύου και τις κατευθύνσεις για το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον. Αναλυτικότερα, οι κατηγορίες που προσδιορίστηκαν είναι οι εξής:

- 1. Πρωτογενής τομέας.** Αφορά παρεμβάσεις και μέτρα κυρίως για τη γεωργία, που αποτελεί σημαντικό συντελεστή ως προς το μετασχηματισμό των χρήσεων γης της υπαίθρου και τη χρήση φυσικών πόρων, και, δευτερευόντως, την κτηνοτροφία, την αλιεία και τη δασική παραγωγή.
- 2. Δευτερογενής τομέας.** Αφορά το σύνολο των δραστηριοτήτων του δευτερογενή τομέα (κυρίως βιομηχανία, μεταποίηση) πλην των εξορυκτικών δραστηριοτήτων και της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας.
- 3. Εξορυκτικές δραστηριότητες.** Αποτελεί οικονομικό κλάδο με ιδιαίτερη βαρύτητα για την Περιφέρεια ΑΜΘ εξαιτίας του ορυκτού πλούτου που διαθέτει και των προοπτικών ανάπτυξης που αυτός δημιουργεί σε διάφορες περιοχές.
- 4. Ενεργειακοί πόροι και δίκτυα.** Αποτελεί οικονομικό κλάδο με σημαντικές αναπτυξιακές προοπτικές για την ΠΑΜΘ (ειδικά οι ΑΠΕ). Οι παρεμβάσεις σε ενεργειακά δίκτυα και υποδομές θεωρούνται άμεσης προτεραιότητας.
- 5. Τουρισμός και παραθεριστική κατοικία.** Αποτελεί διακριτό κλάδο του τριτογενή τομέα, για τον οποίο προκύπτει η ανάγκη ξεχωριστής διερεύνησης εξαιτίας των ευνοϊκών αναπτυξιακών προοπτικών που παρουσιάζει σε συνδυασμό με τη φύση των σχετικών δραστηριοτήτων.
- 6. Ισορροπη ανάπτυξη - Διάρθρωση οικιστικού δικτύου.** Αποτελεί δέσμη παρεμβάσεων με σκοπό την ισορροπη ανάπτυξη των οικιστικών περιοχών σε διάφορες διοικητικές και αναπτυξιακές ενότητες της Περιφέρειας.

7. Βασικά δίκτυα μεταφορικής υποδομής. Αποτελούν παρεμβάσεις καθοριστικής σημασίας από πλευράς μετασχηματισμού του χώρου, περιβαλλοντικών επιπτώσεων και άλλου είδους αναπτυξιακών προσαρμογών που προκύπτουν.

8. Λοιπά δίκτυα τεχνικής υποδομής (πλην ενέργειας). Περιλαμβάνει διαφόρων ειδών παρεμβάσεις σε δίκτυα και άλλες τεχνικές υποδομές για την περιβαλλοντική προστασία (διαχείριση υγρών και στερεών αποβλήτων, κ.ά.) ή την κάλυψη άλλων αναγκών της Περιφέρειας.

9. Φυσική και πολιτιστική κληρονομιά - Τοπίο. Αφορά κατευθύνσεις και παρεμβάσεις, που αποτελούν στρατηγικές επιλογές του σχεδίου, με σκοπό την προστασία και ανάδειξη του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος και του τοπίου της ΠΑΜΘ.

Η κάθε κατηγορία παρεμβάσεων και στρατηγικών επιλογών αξιολογείται ως προς τις επιπτώσεις των επιλεγμένων περιβαλλοντικών στόχων στις βασικές κατηγορίες περιβαλλοντικών παραμέτρων (βιοποικιλότητα - χλωρίδα - πανίδα, πληθυσμός - ανθρώπινη υγεία - υλικά περιουσιακά στοιχεία, υδατικοί πόροι - υγρά απόβλητα, κλπ).

Η αξιολόγηση πραγματοποιείται με ποιοτικά κριτήρια στοχεύοντας στον προσδιορισμό της βαρύτητας των εκτιμώμενων επιπτώσεων της κάθε κατηγορίας παρέμβασης του σχεδίου στις επιλεγμένες περιβαλλοντικές παραμέτρους. Κύριο χαρακτηριστικό στην εκτίμηση των επιπτώσεων αποτελεί η κατεύθυνση της κάθε επίπτωσης, δηλαδή εάν πρόκειται για θετική ή αρνητική μεταβολή της επιλεγμένης περιβαλλοντικής παραμέτρου. Η κλίμακα της επίπτωσης διαβαθμίζεται σε επιπτώσεις ισχυρά θετικές → πιθανά θετικές → πιθανά αρνητικές → ισχυρά αρνητικές. Σε περίπτωση που υπάρχουν τόσο θετικές όσο και αρνητικές επιπτώσεις από την εφαρμογή της ίδιας κατηγορίας παρέμβασης τότε η κατεύθυνση θεωρείται «ανάμικτη». Ακόμη, σημειώνονται οι περιπτώσεις εκείνες όπου δεν προκύπτουν καθοριστικής κλίμακας επιπτώσεις για τον επιλεγμένο περιβαλλοντικό στόχο ή δεν υπάρχει συσχέτιση.

Στην περίπτωση που προσδιορίζονται θετικές ή αρνητικές επιπτώσεις για τις περιβαλλοντικές παραμέτρους σημειώνεται και η ένταση της επίπτωσης, πχ. ισχυρή ή μέτρια επίπτωση. Σε περίπτωση αδυναμίας προσδιορισμού της κατεύθυνσης της επίπτωσης, αυτή θεωρείται ως «απροσδιόριστη» εξαιτίας της έλλειψης επαρκών δεδομένων ή άλλων παραγόντων.

Ο χρονικός ορίζοντας της κάθε επίπτωσης προσδιορίζεται, όπου είναι εφικτό, διακρίνοντας ανάμεσα σε επιπτώσεις μόνιμης ή μεσο-μακροπρόθεσμης διάρκειας και σε προσωρινές ή βραχυπρόθεσμες. Στη συνέχεια καταγράφονται οι επιπτώσεις που ενδέχεται να είναι «μη αναστρέψιμες» και εκείνες για τις οποίες εκτιμάται ότι υπάρχει δυνατότητα αναστροφής των αρνητικών τους συνεπειών, ενώ, τέλος, σημειώνονται οι παρεμβάσεις εκείνες που ενδέχεται να έχουν διασυννοριακές επιπτώσεις.

Η αξιολόγηση του βαθμού και της έκτασης των επιπτώσεων σύμφωνα με τα παραπάνω γίνεται στο επόμενο κεφάλαιο Ζ.2, με τη χρήση των ακόλουθων συμβολισμών:

Πίνακας 39: Χρησιμοποιούμενοι συμβολισμοί για την αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων του σχεδίου

Κλίμακα	++ Επιπτώσεις ισχυρά θετικές + Επιπτώσεις πιθανά θετικές +/- Επιπτώσεις ανάμικτες - Επιπτώσεις πιθανά αρνητικές -- Επιπτώσεις ισχυρά αρνητικές ΟΧΙ Περιορισμένες επιπτώσεις ή χωρίς συσχέτιση
Αβεβαιότητα	? Επιπτώσεις απροσδιόριστες
Πιθανότητα	!! Ισχυρή πιθανότητα ! Μέτρια πιθανότητα
Χρονικός ορίζοντας	>> Μόνιμη ή μεσο-μακροπρόθεσμη > Προσωρινή ή βραχυπρόθεσμη
Αναστρεψιμότητα	A Αναστρέψιμη MA Μη αναστρέψιμη
Διασυνοριακότητα	ΔΣ Διασυνοριακή

Σε συνέχεια της αναλυτικής αξιολόγησης του κεφαλαίου Ζ.2, πραγματοποιείται στο κεφάλαιο Ζ.3 η συνολική αξιολόγηση των επιπτώσεων του σχεδίου στις βασικές περιβαλλοντικές παραμέτρους, κάνοντας μνεία και σε πιθανές σωρευτικές επιπτώσεις που προκύπτουν από το σύνολο των παρεμβάσεων και στρατηγικών επιλογών στην κάθε περιβαλλοντική παράμετρο.

Στο κεφάλαιο Ζ.4 προτείνονται τα κατάλληλα μέτρα για την αντιμετώπιση, πρόληψη και περιορισμό των δυσμενών επιπτώσεων από την εφαρμογή των κατευθύνσεων του σχεδίου.

Τέλος, στο κεφάλαιο Ζ.5 περιγράφεται η επιλογή του προτεινόμενου συστήματος παρακολούθησης του σχεδίου και οι σχετικοί δείκτες ανά βασική περιβαλλοντική παράμετρο.

Ζ.2 Αναλυτική εκτίμηση των επιπτώσεων του σχεδίου

Ζ.2.1 Οργάνωση πρωτογενούς τομέα

A/A	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ - ΣΤΟΧΟΙ		Επεξήγηση
	ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ - ΧΛΩΡΙΔΑ - ΠΑΝΙΔΑ		
1	Προστασία βιοποικιλότητας και αποφυγή μη αναστρέψιμων απωλειών	+/- A	Θετικές θεωρούνται οι επιπτώσεις από την εφαρμογή βιολογικών καλλιεργειών, την ενίσχυση της πολυκαλλιέργειας και τον σταδιακό περιορισμό των εκτατικών καλλιεργειών. Θετικά εκτιμάται και η κατεύθυνση διαφύλαξης της συνεκτικότητας της αγροτικής γης και της συνέχειας των οικοτόπων στις περιοχές οικονομικής ανάπτυξης. Δυσμενείς επιπτώσεις ενδέχεται να υπάρξουν στις περιοχές όπου προγραμματίζεται επέκταση των δικτύων άρδευσης, καθώς και εκεί όπου διατηρούνται οι εκτατικές καλλιέργειες. Οι επιπτώσεις αυτές θεωρούνται γενικά αναστρέψιμες με την εφαρμογή κατάλληλων διαχειριστικών και καλλιεργητικών μεθόδων.
2	Αποφυγή πρόκλησης βλαβών στη χλωρίδα και την πανίδα και τα προστατευόμενα είδη	! +	Θετικές κρίνονται οι προτάσεις διατήρησης στοιχείων του αγροτικού τοπίου και αποκατάστασης υποβαθμισμένων αγροτικών περιοχών που έχουν ήδη εντοπιστεί ή πρόκειται να εντοπιστούν από τα σχέδια διαχείρισης για την περίπτωση προστατευόμενων περιοχών. Η ενίσχυση της πολυκαλλιέργειας, η θεσμοθέτηση ζωνών ελεγχόμενης βόσκησης μέσω των σχεδίων διαχείρισης κτηνοτροφίας και η διαχείριση των αποβλήτων των κτηνοτροφικών μονάδων αναμένεται να επιδράσουν επίσης θετικά.
3	Αποφυγή υποβάθμισης φυσικών χαρακτηριστικών εντός των Προστατευόμενων Περιοχών	! +	Θετικές προβλέψεις είναι η εισαγωγή των βιολογικών καλλιεργειών σε θύλακες εντός των περιφερειακών ζωνών και η ένταξη των μέτρων διαχείρισης της βόσκησης στα Διαχειριστικά Σχέδια των προστατευόμενων περιοχών, προβλέψεις που είναι συναφείς με τις ρυθμίσεις των ΚΥΑ των Εθνικών Πάρκων.
4	Πρώθηση των πράσινων υποδομών	?	Αν και προωθούνται οι πράσινες υποδομές ο τρόπος συμβολής τους στον πρωτογενή τομέα θα πρέπει να εξειδικευθεί περαιτέρω.
	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ - ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ - ΥΛΙΚΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ		
5	Δημιουργία συνθηκών για τη βελτίωση της υγείας και μείωση ανισοτήτων υγείας	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει συσχέτιση για την αξιολόγηση των επιπτώσεων.
6	Κοινωνική συνοχή και προστασία ευάλωτων πληθυσμιακών ομάδων	! +	Πιθανή θετική επίπτωση από την ενίσχυση των ευάλωτων αγροτικών περιοχών.
7	Μείωση θορύβου οικιστικών περιοχών	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει συσχέτιση για την αξιολόγηση των επιπτώσεων.
8	Προστασία παραγωγικών εδαφών για κάλυψη διατροφικών αναγκών	! ++	Αναμένονται ισχυρά θετικές επιπτώσεις από την εφαρμογή του σχεδίου.
9	Ενίσχυση του τοπικού εισοδήματος και της απασχόλησης	! +	Αναμένονται θετικές επιπτώσεις στην αύξηση του εισοδήματος και της απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα και στη μεταποίηση αγροτικών προϊόντων.
10	Ισορροπία εδαφική ανάπτυξη (σχέσεις πόλης - υπαίθρου)	! ++	Η ανάπτυξη της υπαίθρου και των αγροτικών περιοχών ενισχύεται σημαντικά, τόσο στις

Α/Α	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ - ΣΤΟΧΟΙ		Επεξήγηση
			περιοχές εντατικής γεωργικής ανάπτυξης, όσο και στις περιοχές συνδυασμένης οικοανάπτυξης. Σημαντική πρόβλεψη συνιστά η δυνατότητα καθορισμού ζωνών αγροτικής ανάπτυξης, με δυνατότητα χωροθέτησης μονάδων μεταποίησης των προϊόντων, στην περιφέρεια αγροτικών και ημιαστικών οικισμών.
11	Αποτελεσματική προστασία και πρόληψη κινδύνων από τεχνολογικές καταστροφές	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει συσχέτιση για την αξιολόγηση των επιπτώσεων.
ΥΔΑΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ - ΥΓΡΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ			
12	Μείωση της ρύπανσης των υδάτων σε επίπεδα αβλαβή για τα φυσικά συστήματα	! +/-	Η εισαγωγή μεθόδων βιολογικής καλλιέργειας σε περιφερειακές ζώνες προστατευόμενων περιοχών αποτελεί θετική πρόταση. Αρνητικές επιπτώσεις υπάρχουν από τις υφιστάμενες εκτατικές και αρδευόμενες γεωργικές εκμεταλλεύσεις που εξακολουθούν να αποτελούν την κυρίαρχη μορφή αγροτικής χρήσης, λόγω και της συνεχιζόμενης χρήσης λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων. Αρνητικές επιπτώσεις υπάρχουν επίσης στις περιοχές υδατοκαλλιεργείων, ενώ θα πρέπει να διερευνηθούν πιθανές αρνητικές επιπτώσεις από τη χρήση της γεωθερμίας.
13	Διασφάλιση της επαρκούς επαναπλήρωσης των υδροφορέων όπου γίνονται υδροληψίες πάσης φύσεως	! +/- >>	Η διασφάλιση της επαρκούς επαναπλήρωσης ορισμένων υποβαθμισμένων υδροφορέων εξαιτίας της εκτατικής αγροτικής χρήσης προκύπτει από τα βασικά μέτρα των Σχεδίων Διαχείρισης ΥΔ, που υποστηρίζονται από το παρόν σχέδιο. Επιπλέον προτείνονται μέτρα που αφορούν στη μείωση της χρήσης νερού στη γεωργία (δίκτυα στάγδην, περιορισμός εκτατικών καλλιεργειών, καινοτόμες μέθοδοι άρδευσης στα θερμοκήπια), ιδίως στις πεδινές περιοχές των ΠΕ Ξάνθης, Ροδόπης και Έβρου όπου το πρόβλημα είναι εντονότερο. Εντούτοις, λόγω της δυσκολίας επανόρθωσης υποβαθμισμένων υδάτινων συστημάτων οι θετικές επιπτώσεις των μέτρων αναμένονται σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα.
14	Διασφάλιση επάρκειας ύδατος για ύδρευση, άρδευση και χρήση σε άλλες οικονομικές δραστηριότητες	! +/-	Οι ανάγκες για την επαρκή κάλυψη της ζήτησης ύδατος στη γεωργία γενικά διασφαλίζονται μέσω των προβλεπόμενων μέτρων των Σχεδίων Διαχείρισης ΥΔ, που υποστηρίζονται από το παρόν σχέδιο (κυρίως μέσω των έργων μεταφοράς υδάτων από άλλες περιοχές). Η επέκταση των δικτύων άρδευσης στην πεδινή περιοχή της ΠΕ Ξάνθης αναμένεται να συμβάλει θετικά σε αυτό τον τομέα. Ωστόσο εντοπίζονται πιθανές αρνητικές επιπτώσεις των έργων άρδευσης (π.χ. φράγματα και μεταφορά νερού από άλλα υδάτινα συστήματα, όπως το έργο του Νέστου), τα οποία θα πρέπει να εξεταστούν και αντιμετωπιστούν στο πλαίσιο των οικείων μελετών.
ΕΔΑΦΟΣ - ΣΤΕΡΕΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ			
15	Μείωση της ρύπανσης των εδαφών και διαφύλαξη της ποσότητας και ποιότητάς τους	! +/-	Η συνεχιζόμενη χρήση λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων των εκτατικών καλλιεργειών

Α/Α	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ - ΣΤΟΧΟΙ		Επεξήγηση
			συντελεί στη ρύπανση των εδαφών. Η σταδιακή αλλαγή του μοντέλου προς την πολυκαλλιέργεια και τη βιολογική γεωργία αναμένεται να επιδράσει θετικά σε μεσο-μακροπρόθεσμο ορίζοντα. Ακόμη, θα πρέπει να διερευνηθούν οι επιπτώσεις από τη χρήση της γεωθερμίας.
16	Μείωση αποβλήτων στο ελάχιστο και επαναχρησιμοποίηση μέσω ανακύκλωσης, λιπασματοποίησης ή ανάκτησης ενέργειας	! +	Θετική πρόβλεψη συνιστά η προώθηση του εκσυγχρονισμού των κτηνοτροφικών μονάδων που εντοπίζονται διάσπαρτα στον αγροτικό χώρο, με βασικό στόχο τη διαχείριση των αποβλήτων τους. Περαιτέρω προβλέψεις προκύπτουν από τις γενικές κατευθύνσεις του σχεδίου για τη διαχείριση των αποβλήτων σε επίπεδο Περιφέρειας.
17	Αποφυγή διάβρωσης των εδαφών και του κινδύνου ερημοποίησης	+/-	Στις περιοχές όπου εξακολουθούν να υφίστανται εκτατικές καλλιέργειες οι επιπτώσεις θεωρούνται πιθανόν αρνητικές (εξαρτώνται από την εφαρμογή κατάλληλων καλλιεργητικών μεθόδων και διαχείρισης των αγροτοδασικών περιοχών). Στις ορεινές περιοχές και εξαιτίας του έντονου αναγλύφου και του εκτεταμένου υδρογραφικού δικτύου, οι επιπτώσεις στη δημιουργία φερτών υλών θεωρούνται επίσης πιθανές. Ωστόσο η εφαρμογή κατάλληλων γεωργικών πρακτικών, η συμβολή της δασικής διαχείρισης και ο έλεγχος της βόσκησης που προτείνονται από το σχέδιο αποτελούν θετικά στοιχεία.
18	Αποφυγή απομάκρυνσης του εδάφους και της φυτοκάλυψης εξαιτίας ανθρωπογενών παρεμβάσεων	! +/-	Πιθανές αρνητικές συνέπειες αναμένονται στις περιοχές αναδασμών και αρδευτικών έργων. Εκτιμάται ως πιθανή η συγκράτηση των εδαφών σε ορεινές κυρίως περιοχές λόγω των προωθούμενων μέτρων για τη διαχείριση των βοσκοτόπων, την ενίσχυση της δασικής διαχείρισης και την εφαρμογή μεθόδων ορθής γεωργικής πρακτικής.
19	Αντιμετώπιση του κινδύνου υποβάθμισης της παράκτιας ζώνης	! +	Γενικά επιδιώκεται διαφύλαξη της οικολογικής ακεραιότητας της γεωργικής γης και η στήριξη των αγροτικών δραστηριοτήτων φιλικών προς το περιβάλλον. Ενισχύεται η προστασία της αγροτικής γης από τις πιέσεις αστικοποίησης σε μεγάλα τμήματα του παράκτιου χώρου, μέσω του προσδιορισμού περιορισμένων περιοχών τουριστικής και παραθεριστικής ανάπτυξης.
ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΗ ΡΥΠΑΝΣΗ - ΚΛΙΜΑΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ - ΕΝΕΡΓΕΙΑ			
20	Περιορισμός της ανάγκης μετακινήσεων - Μείωση των περιβαλλοντικών συνεπειών του τομέα των μεταφορών	! +	Η δυνατότητα χωροθέτησης δραστηριοτήτων μεταποίησης αγροτικών προϊόντων στην περιφέρεια αγροτικών και ημιαστικών οικισμών και σε εγγύτητα με τις καλλιεργούμενες εκτάσεις αναμένεται να συμβάλει στην καλύτερη οργάνωση του συστήματος μεταφοράς των προϊόντων του πρωτογενούς τομέα.
21	Περιορισμός της ατμοσφαιρικής ρύπανσης	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει συσχέτιση για την αξιολόγηση των επιπτώσεων.
22	Περιορισμός παραγωγής αερίων θερμοκηπίου (μετριασμός κλιματικής αλλαγής)	?	Οι επιπτώσεις είναι απροσδιόριστες.

Α/Α	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ - ΣΤΟΧΟΙ		Επεξήγηση
23	Ενίσχυση της συμβολής των ΑΠΕ στην παραγωγή ενέργειας (μετριασμός κλιματικής αλλαγής)	! +	Αναμένονται θετικές επιπτώσεις από τη χρήση της γεωθερμίας και ενδεχομένως άλλων μορφών ΑΠΕ (π.χ. βιομάζα) σε δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα και της μεταποίησης αγροτικών προϊόντων.
24	Συμβολή στην εξοικονόμηση ενέργειας (μετριασμός κλιματικής αλλαγής)	?	Οι δράσεις του πρωτογενή τομέα για την εξοικονόμηση ενέργειας δεν προσδιορίζονται.
25	Συμβολή στην πρόληψη των επιπτώσεων από ενδεχόμενα ακραία καιρικά φαινόμενα	! -	Εξακολουθούν να υφίστανται κίνδυνοι, ιδίως από πλημμύρες σε γεωργικές καλλιέργειες.
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ - ΤΟΠΙΟ			
26	Προστασία, ανάδειξη και βελτίωση προσβασιμότητας ιστορικών κτιρίων, αρχαιολογικών χώρων και άλλων χώρων πολιτιστικού ενδιαφέροντος	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει συσχέτιση για την αξιολόγηση των επιπτώσεων.
27	Βελτίωση ποσότητας και ποιότητας ανοικτών χώρων, προσβάσιμων στο κοινό	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει συσχέτιση για την αξιολόγηση των επιπτώσεων.
28	Προστασία και ανάδειξη τοπίου	! +/-	Η ενίσχυση της πολυκαλλιέργειας με περιορισμό / διαφοροποίηση των εκτατικών καλλιεργειών εκτιμάται θετικά, καθώς ενισχύει την ποικιλομορφία του αγροτικού τοπίου. Θετική επίπτωση στην οικολογική λειτουργία του τοπίου αναμένεται και από την εισαγωγή βιολογικών καλλιεργειών στις περιφερειακές ζώνες των Πάρκων. Αρνητικές επιπτώσεις αναμένονται στις περιοχές εγκατάστασης θερμοκηπίων.

2.2.2 Οργάνωση δευτερογενούς τομέα (μεταποίηση)

A/A	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ - ΣΤΟΧΟΙ		Επεξήγηση
ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ - ΧΛΩΡΙΔΑ - ΠΑΝΙΔΑ			
1	Προστασία βιοποικιλότητας και αποφυγή μη αναστρέψιμων απωλειών	OXI	Οι επιπτώσεις δεν θεωρούνται σημαντικές.
2	Αποφυγή πρόκλησης βλαβών στη χλωρίδα και την πανίδα και τα προστατευόμενα είδη	OXI	Οι επιπτώσεις δεν θεωρούνται σημαντικές.
3	Αποφυγή υποβάθμισης φυσικών χαρακτηριστικών εντός των Προστατευόμενων Περιοχών	OXI	Δεν προβλέπεται η χωροθέτηση οχλουσών δραστηριοτήτων και οργανωμένων υποδοχέων σε προστατευόμενες περιοχές.
4	Πρώθηση των πράσινων υποδομών	OXI	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ - ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ - ΥΛΙΚΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ			
5	Δημιουργία συνθηκών για τη βελτίωση της υγείας και μείωση ανισοτήτων υγείας	! +	Η αποτροπή της περαιτέρω διάχυτης εγκατάστασης μονάδων σε περιαστικές περιοχές μπορεί να συμβάλει θετικά στην υγεία του πληθυσμού των αστικών περιοχών.
6	Κοινωνική συνοχή και προστασία ευάλωτων πληθυσμιακών ομάδων	! +	Η στήριξη της μεταποιητικής δραστηριότητας με τη διατήρηση και ενίσχυση των υφιστάμενων μονάδων και οι κατευθύνσεις σύνδεσης της δραστηριότητας με τα προϊόντα του πρωτογενή τομέα, μπορούν να έχουν έμμεσες θετικές επιπτώσεις στην κοινωνική συνοχή.
7	Μείωση θορύβου οικιστικών περιοχών	! +	Η αποτροπή της περαιτέρω διάχυτης εγκατάστασης μονάδων σε περιαστικές περιοχές και η ενίσχυση των οργανωμένων υποδοχέων έχει θετικές επιπτώσεις.
8	Προστασία παραγωγικών εδαφών για κάλυψη διατροφικών αναγκών	! +	Η αποτροπή της περαιτέρω διάχυτης εγκατάστασης μονάδων στον εξωαστικό χώρο συντελεί στην προστασία των αγροτικών εκτάσεων.
9	Ενίσχυση του τοπικού εισοδήματος και της απασχόλησης	! ++	Τα μέτρα στήριξης της μεταποιητικής δραστηριότητας, σε σύνδεση με τον πρωτογενή (αγροτικά προϊόντα) και τον τριτογενή (έρευνα) τομέα, μπορούν να εισφέρουν σημαντικά στην ενίσχυση του τοπικού εισοδήματος και της απασχόλησης.
10	Ισορροπη εδαφική ανάπτυξη (σχέσεις πόλης - υπαίθρου)	! +	Το πρότυπο οργάνωσης της μεταποίησης στοχεύει στην ισορροπη κατανομή των δραστηριοτήτων στον χώρο της Περιφέρειας. Θετικές κρίνονται οι προβλέψεις δημιουργίας αγρο-κτηνοτροφικού πάρκου στο Βόρειο Έβρο, όπως και οι κατευθύνσεις ανάπτυξης μονάδων μεταποίησης αγροτικών προϊόντων σε υποδοχείς (ΒΙΟΠΑ) ή ζώνες κοντά σε μικρούς οικισμούς.
11	Αποτελεσματική προστασία και πρόληψη κινδύνων από τεχνολογικές καταστροφές	! +/-	Πρωθυούνται μέτρα προστασίας και πρόληψης κινδύνων (π.χ. κατάρτιση ΣΑΤΑΜΕ στη Ν. Καρβάλη) καθώς και σχέδια ασφαλείας σε υποδοχείς οργανωμένων δραστηριοτήτων. Δεν αποκλείεται ωστόσο η πρόκληση βλαβών στην ανθρώπινη υγεία ή τα οικοσυστήματα σε περίπτωση ατυχημάτων.
ΥΔΑΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ - ΥΓΡΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ			
12	Μείωση της ρύπανσης των υδάτων σε επίπεδα αβλαβή για τα φυσικά συστήματα	! +	Κρίνεται θετικά η κατεύθυνση ολοκλήρωσης των απαραίτητων υποδομών επεξεργασίας λυμάτων σε οργανωμένους υποδοχείς και η

A/A	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ - ΣΤΟΧΟΙ		Επεξήγηση
			πρόβλεψη περιβαλλοντικής εξυγίανσης υφιστάμενων άτυπων συγκεντρώσεων.
13	Διασφάλιση της επαρκούς επαναπλήρωσης των υδροφορέων όπου γίνονται υδροληψίες πάσης φύσεως	ΟΧΙ	Δεν υπάρχουν σημαντικές επιπτώσεις.
14	Διασφάλιση επάρκειας ύδατος για ύδρευση, άρδευση και χρήση σε άλλες οικονομικές δραστηριότητες	! -	Η ενίσχυση των μεταποιητικών δραστηριοτήτων θα επιφέρει αύξηση της χρήσης ύδατος, η οποία θα πρέπει να διασφαλίζει την επάρκεια των υδροφορέων σύμφωνα με τα Σχέδια Διαχείρισης ΥΔ.
ΕΔΑΦΟΣ - ΣΤΕΡΕΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ			
15	Μείωση της ρύπανσης των εδαφών και διαφύλαξη της ποσότητας και ποιότητάς τους	ΟΧΙ	Υπάρχουν περιορισμένες πιθανότητες χωροθέτησης βιομηχανικών δραστηριοτήτων με ισχυρές επιπτώσεις στο έδαφος.
16	Μείωση αποβλήτων στο ελάχιστο και επαναχρησιμοποίηση μέσω ανακύκλωσης, λιπασματοποίησης ή ανάκτησης ενέργειας	! +	Η πολιτική ενίσχυσης της οργανωμένης χωροθέτησης και της περιβαλλοντικής εξυγίανσης υφιστάμενων άτυπων συγκεντρώσεων αναμένεται να συμβάλει στη μείωση και επαναχρησιμοποίηση μέσω ανακύκλωσης των αποβλήτων του τομέα.
17	Αποφυγή διάβρωσης των εδαφών και του κινδύνου ερημοποίησης	ΟΧΙ	Οι επιπτώσεις δεν θεωρούνται σημαντικές.
18	Αποφυγή απομάκρυνσης του εδάφους και της φυτοκάλυψης εξαιτίας ανθρωπογενών παρεμβάσεων	! -	Η χωροθέτηση δραστηριοτήτων προβλέπεται γενικά σε ήδη διαμορφωμένους χώρους (οργανωμένοι υποδοχείς και άτυπες συγκεντρώσεις). Περιορισμένες, τοπικές επιπτώσεις αναμένονται σε περιοχές ανάπτυξης μονάδων μεταποίησης προϊόντων του πρωτογενή τομέα.
19	Αντιμετώπιση του κινδύνου υποβάθμισης της παράκτιας ζώνης	ΟΧΙ	Πρωθείται η προστασία του παράκτιου μετώπου από τη χωροθέτηση νέων δραστηριοτήτων και προβλέπεται η αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών πιέσεων σε περιοχές υφιστάμενων συγκεντρώσεων (π.χ. Ν. Καρβάλη).
ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΗ ΡΥΠΑΝΣΗ - ΚΛΙΜΑΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ - ΕΝΕΡΓΕΙΑ			
20	Περιορισμός της ανάγκης μετακινήσεων - Μείωση των περιβαλλοντικών συνεπειών του τομέα των μεταφορών	! +	Το προωθούμενο μοντέλο οργανωμένης χωροθέτησης της βιομηχανίας, που αναπτύσσεται σε άμεση σύνδεση με το βασικό δίκτυο μεταφορών της Περιφέρειας, αναμένεται να συμβάλει στον περιορισμό του συνολικού μήκους των μετακινήσεων.
21	Περιορισμός της ατμοσφαιρικής ρύπανσης	ΟΧΙ	Η πιθανή μικρή επιβάρυνση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης από την ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων αντισταθμίζεται από τον περιορισμό της διάχυτης εγκατάστασης δραστηριοτήτων.
22	Περιορισμός παραγωγής αερίων θερμοκηπίου (μετριασμός κλιματικής αλλαγής)	ΟΧΙ	Δεν αναμένονται σημαντικές επιπτώσεις.
23	Ενίσχυση της συμβολής των ΑΠΕ στην παραγωγή ενέργειας (μετριασμός κλιματικής αλλαγής)	! +	Αναμένεται θετική επίπτωση, με την προϋπόθεση της χρήσης ΑΠΕ σε υφιστάμενες και νέες δραστηριότητες, ιδιαίτερα στους οργανωμένους υποδοχείς. Θετική κατεύθυνση συνιστά η πρόβλεψη εξειδίκευσης της ΒΙΠΕ Αλεξανδρούπολης σε θέματα έρευνας και παραγωγής σχετικά με τις ΑΠΕ.
24	Συμβολή στην εξοικονόμηση ενέργειας (μετριασμός κλιματικής αλλαγής)	! +	Η ενίσχυση της οργανωμένης χωροθέτησης επιδρά εμμέσως θετικά.

Α/Α	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ - ΣΤΟΧΟΙ		Επεξήγηση
25	Συμβολή στην πρόληψη των επιπτώσεων από ενδεχόμενα ακραία καιρικά φαινόμενα	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ - ΤΟΠΙΟ			
26	Προστασία, ανάδειξη και βελτίωση προσβασιμότητας ιστορικών κτιρίων, αρχαιολογικών χώρων και άλλων χώρων πολιτιστικού ενδιαφέροντος	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
27	Βελτίωση ποσότητας και ποιότητας ανοικτών χώρων, προσβάσιμων στο κοινό	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
28	Προστασία και ανάδειξη τοπίου	! +	Η αποτροπή της περαιτέρω διάχυτης εγκατάστασης μονάδων και η ενίσχυση της οργανωμένης χωροθέτησης επιδρά εμμέσως θετικά στην προστασία του τοπίου στον εξωαστικό χώρο.

Ζ.2.3 Οργάνωση εξορυκτικών δραστηριοτήτων

A/A	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ - ΣΤΟΧΟΙ		Επεξήγηση
ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ - ΧΛΩΡΙΔΑ - ΠΑΝΙΔΑ			
1	Προστασία βιοποικιλότητας και αποφυγή μη αναστρέψιμων απωλειών	! - A	Υφίστανται ήδη αρνητικές επιπτώσεις λόγω της σημαντικής εξορυκτικής δραστηριότητας στην Περιφέρεια. Οι επιπτώσεις θεωρούνται αναστρέψιμες εφόσον προωθηθεί η εφαρμογή κατάλληλων πρακτικών αποκατάστασης και οργανωθούν περιοχές οργανωμένων λατομικών δραστηριοτήτων.
2	Αποφυγή πρόκλησης βλαβών στη χλωρίδα και την πανίδα και τα προστατευόμενα είδη	?	Υπάρχει μικρή πιθανότητα για την πρόκληση βλαβών σε προστατευόμενα είδη χλωρίδας και πανίδας. Απαιτούνται ωστόσο επιπλέον δεδομένα για τον ακριβή προσδιορισμό της επίπτωσης σε ό,τι αφορά τους οικοτόπους και τα ενδιαιτήματα.
3	Αποφυγή υποβάθμισης φυσικών χαρακτηριστικών εντός των Προστατευόμενων Περιοχών	! -	Η αντιμετώπιση των σημαντικών πιέσεων σε προστατευόμενες περιοχές του ορεινού χώρου επιβάλλει την κατά προτεραιότητα προώθηση μέτρων αποκατάστασης και ορθολογικής διαχείρισης των αποβλήτων, καθώς και τον καθορισμό περιοχών οργανωμένων λατομικών δραστηριοτήτων στις περιοχές που προβλέπει το σχέδιο (Φαλακρό, όρη Λεκάνης, Θάσος, Παγγαίο).
4	Προώθηση των πράσινων υποδομών	! +	Οι κατευθύνσεις για δημιουργία πράσινων υποδομών συμβάλλουν καθοριστικά για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας σε υποβαθμισμένες περιοχές εξόρυξης. Θετική συμβολή μπορεί να υπάρξει εφόσον προωθηθούν καινοτομικές πρακτικές αποκατάστασης λατομείων και διαχείρισης των αποβλήτων.
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ - ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ - ΥΛΙΚΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ			
5	Δημιουργία συνθηκών για τη βελτίωση της υγείας και μείωση ανισοτήτων υγείας	OXI	Δεν υπάρχει άμεση σημαντική επίπτωση σε περίπτωση λήψης κατάλληλων μέτρων.
6	Κοινωνική συνοχή και προστασία ευάλωτων πληθυσμιακών ομάδων	OXI	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
7	Μείωση θορύβου οικιστικών περιοχών	OXI	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση λόγω της φύσης της δραστηριότητας (χωροθέτηση σε σχετικά μεγάλες αποστάσεις από οικισμούς).
8	Προστασία παραγωγικών εδαφών για κάλυψη διατροφικών αναγκών	OXI	Δεν υπάρχει σημαντική επιβάρυνση παραγωγικών εδαφών.
9	Ενίσχυση του τοπικού εισοδήματος και της απασχόλησης	! +/-	Υπάρχουν θετικές επιπτώσεις στην αύξηση του περιφερειακού ΑΕΠ και του εισοδήματος, εντούτοις ο κλάδος συμβάλλει σαφώς λιγότερο στο επίπεδο της απασχόλησης. Αρνητικές επιπτώσεις προκύπτουν έμμεσα σε άλλους κλάδους, στο βαθμό που η δραστηριότητα συντελεί στην υποβάθμιση των πόρων τους (π.χ. τουρισμός εξαιτίας της υποβάθμισης του τοπίου), γεγονός που υπογραμμίζει τη σημασία της ορθολογικής οργάνωσης της εξορυκτικής δραστηριότητας και της αποκατάστασης των περιβαλλοντικών της επιπτώσεων.
10	Ισορροπία εδαφική ανάπτυξη (σχέσεις πόλης - υπαίθρου)	! +	Εκτιμάται ως πιθανή η ενίσχυση της ανάπτυξης της υπαίθρου, ιδιαίτερα στον

A/A	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ - ΣΤΟΧΟΙ		Επεξήγηση
			ορεινό χώρο.
11	Αποτελεσματική προστασία και πρόληψη κινδύνων από τεχνολογικές καταστροφές	! -	Αν και λαμβάνονται τα σχετικά μέτρα προστασίας και πρόληψης κινδύνου δεν αποκλείεται η πρόκληση βλαβών στην υγεία ή τα οικοσυστήματα σε περίπτωση ατυχημάτων από ορισμένες κατηγορίες εξορυκτικών δραστηριοτήτων. Οι σημαντικότερες αφορούν εξορυκτικές δραστηριότητες όπου, σε περίπτωση αστοχίας, μπορεί να προκληθούν σημαντικές βλάβες σε μια ευρεία γεωγραφική ενότητα κυρίως από τη χρήση τοξικών υλικών. Στην Περιφέρεια, ο κίνδυνος αυτός αναφέρεται ιδίως στην περίπτωση εκμετάλλευσης των κοιτασμάτων χρυσού που διαθέτει (εφόσον προωθηθεί η σχετική δραστηριότητα).
ΥΔΑΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ - ΥΓΡΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ			
12	Μείωση της ρύπανσης των υδάτων σε επίπεδα αβλαβή για τα φυσικά συστήματα	! -	Υπάρχουν πιθανές αρνητικές επιπτώσεις μικρής κλίμακας (σύμφωνα και με τα Σχέδια Διαχείρισης των ΥΔ).
13	Διασφάλιση της επαρκούς επαναπλήρωσης των υδροφορέων όπου γίνονται υδροληψίες πάσης φύσεως	?	Δεν υπάρχουν επαρκή δεδομένα για τον προσδιορισμό της κλίμακας της επίπτωσης.
14	Διασφάλιση επάρκειας ύδατος για ύδρευση, άρδευση και χρήση σε άλλες οικονομικές δραστηριότητες	! -	Η χρήση ύδατος εξαρτάται από το είδος των εξορυκτικών δραστηριοτήτων. Γενικά αναμένεται αύξηση, η οποία θα πρέπει να διασφαλίζει την επάρκεια των υδροφορέων σύμφωνα με τα Σχέδια Διαχείρισης των ΥΔ.
ΕΔΑΦΟΣ - ΣΤΕΡΕΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ			
15	Μείωση της ρύπανσης των εδαφών και διαφύλαξη της ποσότητας και ποιότητάς τους	!! -- MA	Υπάρχουν ισχυρές επιπτώσεις από ορισμένες εξορυκτικές δραστηριότητες για τα εδάφη, ιδίως στις περιπτώσεις επιφανειακής εξόρυξης. Σε γενικό επίπεδο απαιτείται η προώθηση περιοχών οργανωμένης χωροθέτησης, ενώ σε επίπεδο μεμονωμένων δραστηριοτήτων πρέπει να διασφαλίζεται αυστηρά η τήρηση των Περιβαλλοντικών Όρων και της κατάλληλης χωροθέτησης των εγκαταστάσεων.
16	Μείωση αποβλήτων στο ελάχιστο και επαναχρησιμοποίηση μέσω ανακύκλωσης, λιπασματοποίησης ή ανάκτησης ενέργειας	! +	Κρίνεται θετικά η πρόβλεψη μείωσης και ολοκληρωμένης διαχείρισης των αποβλήτων εξορυκτικών δραστηριοτήτων.
17	Αποφυγή διάβρωσης των εδαφών και του κινδύνου ερημοποίησης	! -	Υπάρχουν πιθανότητες διάβρωσης των εδαφών εξαιτίας των επιφανειακών εξορυκτικών δραστηριοτήτων.
18	Αποφυγή απομάκρυνσης του εδάφους και της φυτοκάλυψης εξαιτίας ανθρωπογενών παρεμβάσεων	! -	Υπάρχουν πιθανές επιπτώσεις εξαιτίας των επιφανειακών εξορυκτικών δραστηριοτήτων.
19	Αντιμετώπιση του κινδύνου υποβάθμισης της παράκτιας ζώνης	OXI	Το σχέδιο δεν προωθεί γενικά τη χωροθέτηση εξορυκτικών δραστηριοτήτων στην παράκτια ζώνη.
ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΗ ΡΥΠΑΝΣΗ - ΚΛΙΜΑΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ - ΕΝΕΡΓΕΙΑ			
20	Περιορισμός της ανάγκης μετακινήσεων - Μείωση των περιβαλλοντικών συνεπειών του τομέα των μεταφορών	?	Η πιθανή αύξηση των απαιτήσεων μετακίνησης λόγω ενίσχυσης της δραστηριότητας μπορεί να αντισταθμιστεί εφόσον καθοριστούν περιοχές οργανωμένων δραστηριοτήτων.
21	Περιορισμός της ατμοσφαιρικής ρύπανσης	! -	Εκτιμάται πιθανή μικρή επιβάρυνση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης σε μικρές

Α/Α	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ - ΣΤΟΧΟΙ		Επεξήγηση
			αποστάσεις από εξορυκτικές δραστηριότητες εξαιτίας κυρίως των αιωρούμενων σωματιδίων.
22	Περιορισμός παραγωγής αερίων θερμοκηπίου (μετριασμός κλιματικής αλλαγής)	?	Οι επιπτώσεις είναι απροσδιόριστες.
23	Ενίσχυση της συμβολής των ΑΠΕ στην παραγωγή ενέργειας (μετριασμός κλιματικής αλλαγής)	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
24	Συμβολή στην εξοικονόμηση ενέργειας (μετριασμός κλιματικής αλλαγής)	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
25	Συμβολή στην πρόληψη των επιπτώσεων από ενδεχόμενα ακραία καιρικά φαινόμενα	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ - ΤΟΠΙΟ			
26	Προστασία, ανάδειξη και βελτίωση προσβασιμότητας ιστορικών κτιρίων, αρχαιολογικών χώρων και άλλων χώρων πολιτιστικού ενδιαφέροντος	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
27	Βελτίωση ποσότητας και ποιότητας ανοικτών χώρων, προσβάσιμων στο κοινό	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
28	Προστασία και ανάδειξη τοπίου	!! --	Οι εξορυκτικές δραστηριότητες έχουν ισχυρές αρνητικές επιπτώσεις στο τοπίο. Επιβάλλεται η λήψη μέτρων αποκατάστασης, κατά προτεραιότητα στις περιοχές τουριστικού ενδιαφέροντος (Θάσος, Φαλακρό).

Ζ.2.4 Ενεργειακοί πόροι και δίκτυα

A/A	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ - ΣΤΟΧΟΙ		Επεξήγηση
ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ - ΧΛΩΡΙΔΑ - ΠΑΝΙΔΑ			
1	Προστασία βιοποικιλότητας και αποφυγή μη αναστρέψιμων απωλειών	! -	Πιθανοί κίνδυνοι υφίστανται ήδη από τις δραστηριότητες εξόρυξης πετρελαίου στον θαλάσσιο και παράκτιο χώρο (περιοχή Ν. Καρβάλης), οι οποίοι ενδέχεται να ενταθούν από την υλοποίηση του υπεράκτιου σταθμού φυσικού αερίου. Απαραίτητη κρίνεται η προετοιμασία συνολικού σχεδίου αντιμετώπισης (ΣΑΤΑΜΕ) για το σύνολο των υφιστάμενων και προγραμματιζόμενων εγκαταστάσεων στην περιοχή, όπως προβλέπεται και στο σχέδιο.
2	Αποφυγή πρόκλησης βλαβών στη χλωρίδα και την πανίδα και τα προστατευόμενα είδη	! -	Εκτιμώνται πιθανές αρνητικές επιπτώσεις στην ορνιθοπανίδα από την κατασκευή αιολικών πάρκων, καθώς και περιορισμένη πιθανότητα βιομηχανικού ατυχήματος στο θαλάσσιο χώρο (πετρελαϊκές εγκαταστάσεις). Για την πρώτη περίπτωση συστήνεται η εκπόνηση σχετικής μελέτης (αξιοποιώντας τα πορίσματα της πρόσφατης μελέτης του WWF Ελλάς) για το σύνολο του ορεινού χώρου, με προτεραιότητα στην περιοχή της ΠΑΠ 1. Για τη δεύτερη περίπτωση, βλ. την προηγούμενη παρατήρηση.
3	Αποφυγή υποβάθμισης φυσικών χαρακτηριστικών εντός των Προστατευόμενων Περιοχών	! - >>	Η επίπτωση αφορά κυρίως στην εγκατάσταση αιολικών πάρκων στην ΠΑΠ 1 (βλ. την προηγούμενη παρατήρηση).
4	Προώθηση των πράσινων υποδομών	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ - ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ - ΥΛΙΚΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ			
5	Δημιουργία συνθηκών για τη βελτίωση της υγείας και μείωση ανισοτήτων υγείας	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
6	Κοινωνική συνοχή και προστασία ευάλωτων πληθυσμιακών ομάδων	! + >>	Η κατεύθυνση απόδοσης προτεραιότητας στην επέκταση των δικτύων διανομής φυσικού αερίου στα μεγάλα αστικά κέντρα της Περιφέρειας μπορεί να συμβάλει στην παροχή φθηνότερης ενέργειας, επιδρώντας θετικά στην προστασία των χαμηλότερων εισοδηματικών στρωμάτων.
7	Μείωση θορύβου οικιστικών περιοχών	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
8	Προστασία παραγωγικών εδαφών για κάλυψη διατροφικών αναγκών	! +	Αξιολογούνται θετικά οι κατευθύνσεις για τη χωροθέτηση θερμοκηπίων κατά προτεραιότητα εκτός ΓΓΥΠ και για την αποφυγή περαιτέρω χωροθέτησης Φ/Β εγκαταστάσεων εντός γεωργικής γης, ανεξαρτήτως παραγωγικότητας.
9	Ενίσχυση του τοπικού εισοδήματος και της απασχόλησης	! + >	Οι θετικές επιπτώσεις αφορούν κυρίως στην αύξηση του περιφερειακού ΑΕΠ και, εμμέσως, του εισοδήματος. Στο επίπεδο της απασχόλησης κρίνονται ως βραχυχρόνιες, καθώς αφορούν στο μεγαλύτερο ποσοστό τους την περίοδο κατασκευής των έργων υποδομής.
10	Ισορροπη εδαφική ανάπτυξη (σχέσεις πόλης - υπαίθρου)	! +	Οι κατευθύνσεις ανάπτυξης των ενεργειακών πόρων και δικτύων υποστηρίζουν το στόχο ενίσχυσης της εδαφικής συνοχής της Περιφέρειας.

A/A	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ - ΣΤΟΧΟΙ		Επεξήγηση
11	Αποτελεσματική προστασία και πρόληψη κινδύνων από τεχνολογικές καταστροφές	+/-	Θετική κρίνεται η πρόβλεψη του σχεδίου για την κατάρτιση ΣΑΤΑΜΕ (ως προτεραιότητα και στα μέτρα διαχείρισης), σε κάθε περίπτωση όμως οι κίνδυνοι σε περίπτωση ατυχήματος είναι σημαντικόι (π.χ. εξόρυξη πετρελαίου, ενεργειακές εγκαταστάσεις).
ΥΔΑΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ - ΥΓΡΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ			
12	Μείωση της ρύπανσης των υδάτων σε επίπεδα αβλαβή για τα φυσικά συστήματα	?	Θα πρέπει να διερευνηθούν τυχόν επιπτώσεις από τη χρήση της γεωθερμίας.
13	Διασφάλιση της επαρκούς επαναπλήρωσης των υδροφορέων όπου γίνονται υδροληψίες πάσης φύσεως	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
14	Διασφάλιση επάρκειας ύδατος για ύδρευση, άρδευση και χρήση σε άλλες οικονομικές δραστηριότητες	! + >	Γενικά υπάρχει (ως ένα βαθμό) επάρκεια για τη χρήση ύδατος για παραγωγή ενέργειας στην Περιφέρεια. Σε αυτό το πλαίσιο, κρίνεται ως θετική η προώθηση μικρών υδροηλεκτρικών έργων, σύμφωνα με τις προβλέψεις των Σχεδίων Διαχείρισης ΥΔ.
ΕΔΑΦΟΣ - ΣΤΕΡΕΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ			
15	Μείωση της ρύπανσης των εδαφών και διαφύλαξη της ποσότητας και ποιότητάς τους	?	Θα πρέπει να διερευνηθούν τυχόν επιπτώσεις από τη χρήση της γεωθερμίας.
16	Μείωση αποβλήτων στο ελάχιστο και επαναχρησιμοποίηση μέσω ανακύκλωσης, λιπασματοποίησης ή ανάκτησης ενέργειας	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
17	Αποφυγή διάβρωσης των εδαφών και του κινδύνου ερημοποίησης	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
18	Αποφυγή απομάκρυνσης του εδάφους και της φυτοκάλυψης εξαιτίας ανθρωπογενών παρεμβάσεων	! - >>	Αναμένονται τοπικά αρνητικές συνέπειες εξαιτίας μεταβολών και δεσμεύσεων χρήσεων φυσικής γης από την κατασκευή νέων ενεργειακών εγκαταστάσεων, δικτύων και αγωγών μεταφοράς φυσικού αερίου, οι οποίες θα πρέπει να αντιμετωπιστούν στο πλαίσιο εκπόνησης των σχετικών μελετών. Αξιολογείται πάντως θετικά η κατεύθυνση για αποφυγή περαιτέρω χωροθέτησης Φ/Β εγκαταστάσεων εντός γεωργικής γης, ανεξαρτήτως παραγωγικότητας.
19	Αντιμετώπιση του κινδύνου υποβάθμισης της παράκτιας ζώνης	! -	Εκτιμάται περιορισμένος κίνδυνος υποβάθμισης της παράκτιας ζώνης σε περίπτωση πετρελαϊκού ατυχήματος στην περιοχή της Ν. Καρβάλης.
ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΗ ΡΥΠΑΝΣΗ - ΚΛΙΜΑΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ - ΕΝΕΡΓΕΙΑ			
20	Περιορισμός της ανάγκης μετακινήσεων - Μείωση των περιβαλλοντικών συνεπειών του τομέα των μεταφορών	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
21	Περιορισμός της ατμοσφαιρικής ρύπανσης	! +	Αναμένονται θετικές επιπτώσεις εξαιτίας της ενίσχυσης των ΑΠΕ και του φυσικού αερίου, με προοπτική προώθησης της συμπαραγωγής και ανάπτυξης δικτύων τηλεθέρμανσης.
22	Περιορισμός παραγωγής αερίων θερμοκηπίου (μετριασμός κλιματικής αλλαγής)	!! ++	Αναμένονται ισχυρά θετικές επιπτώσεις λόγω της ενίσχυσης της παραγωγής ενέργειας από ΑΠΕ.
23	Ενίσχυση της συμβολής των ΑΠΕ στην παραγωγή ενέργειας (μετριασμός κλιματικής αλλαγής)	!! ++	Αναμένονται ισχυρά θετικές επιπτώσεις λόγω της ενίσχυσης της παραγωγής ενέργειας από ΑΠΕ.
24	Συμβολή στην εξοικονόμηση ενέργειας (μετριασμός κλιματικής αλλαγής)	! +	Αναμένονται θετικές επιπτώσεις από τη χρήση συστημάτων ΑΠΕ κυρίως σε οικίες και βιομηχανίες και την προώθηση λοιπών μέτρων εξοικονόμησης ενέργειας σε δημόσια

Α/Α	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ - ΣΤΟΧΟΙ		Επεξήγηση
			κτήρια.
25	Συμβολή στην πρόληψη των επιπτώσεων από ενδεχόμενα ακραία καιρικά φαινόμενα	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ - ΤΟΠΙΟ			
26	Προστασία, ανάδειξη και βελτίωση προσβασιμότητας ιστορικών κτιρίων, αρχαιολογικών χώρων και άλλων χώρων πολιτιστικού ενδιαφέροντος	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
27	Βελτίωση ποσότητας και ποιότητας ανοικτών χώρων, προσβάσιμων στο κοινό	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
28	Προστασία και ανάδειξη τοπίου	! - >>	Η ανάπτυξη ενεργειακών υποδομών (συμβατικών και ΑΠΕ) συμβάλλει γενικά στην αλλοίωση του τοπίου. Κρίνεται θετικά η πρόβλεψη εκπόνησης μελέτης για την εξειδίκευση των περιοχών καταλληλότητας και αποκλεισμού αιολικών πάρκων στον ορεινό χώρο, καθώς και η κατεύθυνση χωροθέτησης των Φ/Β εντός οργανωμένων περιοχών. Σημειώνεται ότι και στις δύο περιπτώσεις, η εξειδίκευση των ζωνών (ή και ο καθορισμός νέων) θα πρέπει να αποδίδει ιδιαίτερη βαρύτητα και στην παράμετρο της οπτικής επιβάρυνσης.

2.2.5 Τουρισμός και παραθεριστική κατοικία

A/A	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ - ΣΤΟΧΟΙ		Επεξήγηση
ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ - ΧΛΩΡΙΔΑ - ΠΑΝΙΔΑ			
1	Προστασία βιοποικιλότητας και αποφυγή μη αναστρέψιμων απωλειών	! +	Στο σύνολο της Περιφέρειας οι επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα δεν θεωρούνται σημαντικές ή μη αναστρέψιμες. Γενικά δεν ενισχύεται η τουριστική ανάπτυξη μεγάλης κλίμακας, προτείνονται οικοτουριστικές δραστηριότητες και διαδρομές τόσο στον ορεινό όσο και στον παράκτιο χώρο και αποφεύγεται η κατάτμηση οικοτόπων και φυσικών περιοχών (βελτίωση των προσβάσεων στη λογική κάθετων συνδέσεων από την Εγνατία και υφιστάμενους άξονες, αποφυγή διάνοιξης νέων διαμπερών αξόνων).
2	Αποφυγή πρόκλησης βλαβών στη χλωρίδα και την πανίδα και τα προστατευόμενα είδη	! +	Οι προτάσεις του σχεδίου στοχεύουν άμεσα στον περιορισμό της διατάραξης των ενδιαιτημάτων και της οικοσυστημικής λειτουργίας ειδικά στην παράκτια ζώνη και κοντά σε ευαίσθητα οικοσυστήματα (οργάνωση τουριστικών πόλων, οργάνωση κάθετων προσβάσεων στην παραλία, κλπ.).
3	Αποφυγή υποβάθμισης φυσικών χαρακτηριστικών εντός των Προστατευόμενων Περιοχών	! ++	Κρίνονται ιδιαίτερα θετικά οι προβλέψεις διοχέτευσης του μαζικού τουρισμού εκτός των προστατευόμενων περιοχών, στις οποίες προωθείται ο οικοτουρισμός με ήπιες χρήσεις και δραστηριότητες, τόσο στην περιοχή των παράκτιων υγροτοπικών Πάρκων, όσο και στα Εθνικά Πάρκα και τις περιοχές Natura του ορεινού χώρου. Σημειώνεται θετικά ότι οι σχετικές προβλέψεις δεν έρχονται σε σύγκρουση με τις υφιστάμενες θεσμοθετημένες ρυθμίσεις των Εθνικών Πάρκων της Περιφέρειας.
4	Προώθηση των πράσινων υποδομών	! +	Ενισχύονται έμμεσα εξαιτίας της ανάπτυξης του οικοτουρισμού και της ένταξής τους στις τουριστικές υποδομές φυσικών περιοχών.
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ - ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ - ΥΛΙΚΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ			
5	Δημιουργία συνθηκών για τη βελτίωση της υγείας και μείωση ανισοτήτων υγείας	! +	Μικρή θετική επίπτωση ενδέχεται να υπάρξει από την προώθηση του ιαματικού τουρισμού, εφόσον γίνει συστηματική αξιοποίηση των σχετικών πόρων και αποτελεσματική ένταξη τους στο τουριστικό προϊόν της Περιφέρειας, με βελτίωση των συνθηκών πρόσβασης για το σύνολο του πληθυσμού.
6	Κοινωνική συνοχή και προστασία ευάλωτων πληθυσμιακών ομάδων	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
7	Μείωση θορύβου οικιστικών περιοχών	! -	Εκτιμάται πιθανή τοπική αύξηση του θορύβου στις προβλεπόμενες περιοχές εντατικής τουριστικής ανάπτυξης (κύριες παράκτιες τουριστικές ζώνες), οι οποίες πάντως χωροθετούνται εκτός των μεγάλων οικιστικών συγκεντρώσεων.
8	Προστασία παραγωγικών εδαφών για κάλυψη διατροφικών αναγκών	! +	Κρίνεται θετικά η πρόβλεψη προστασίας των καλλιεργούμενων εκτάσεων του παράκτιου χώρου από τη διάχυση τουριστικών δραστηριοτήτων και Β' κατοικίας. Η ανάπτυξη αγροτουριστικών δραστηριοτήτων ενδέχεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στην

A/A	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ - ΣΤΟΧΟΙ		Επεξήγηση
			περίπτωση που δεν ελέγχεται αποτελεσματικά η κλίμακα και ο χαρακτήρας των δημιουργούμενων καταλυμάτων.
9	Ενίσχυση του τοπικού εισοδήματος και της απασχόλησης	!! +	Η εφαρμογή των κατευθύνσεων του σχεδίου δημιουργεί ισχυρή πιθανότητα θετικών επιπτώσεων στην αύξηση του εισοδήματος και της απασχόλησης στο σύνολο της Περιφέρειας.
10	Ισορροπη εδαφική ανάπτυξη (σχέσεις πόλης - υπαίθρου)	! ++	Ενισχύεται συστηματικά η ανάπτυξη της υπαίθρου, των αγροτικών και των ορεινών περιοχών, μέσω της προώθησης του οικοτουρισμού και άλλων εναλλακτικών μορφών, καθώς και μέσω της ένταξής τους σε ένα ευρύτερο δίκτυο φυσικών και πολιτιστικών πόρων, που έχει άμεση αναφορά και στα αστικά κέντρα της Περιφέρειας.
11	Αποτελεσματική προστασία και πρόληψη κινδύνων από τεχνολογικές καταστροφές	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
ΥΔΑΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ - ΥΓΡΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ			
12	Μείωση της ρύπανσης των υδάτων σε επίπεδα αβλαβή για τα φυσικά συστήματα	! -	Εκτιμώνται πιθανές αρνητικές επιπτώσεις μικρής κλίμακας σε τουριστικές περιοχές που δεν διαθέτουν συστήματα επεξεργασίας λυμάτων. Απαιτείται η λήψη κατάλληλων μέτρων ως προϋπόθεση για την εγκατάσταση και επέκταση / αναβάθμιση μονάδων, ιδιαίτερα στις κύριες παράκτιες τουριστικές ζώνες.
13	Διασφάλιση της επαρκούς επαναπλήρωσης των υδροφορέων όπου γίνονται υδροληψίες πάσης φύσεως	! -	Οι υδροληψίες και η κατανάλωση ύδατος για τουριστικές δραστηριότητες δεν αναμένονται σημαντικές. Δεν προβλέπεται επαναπλήρωση υδροφορέων.
14	Διασφάλιση επάρκειας ύδατος για ύδρευση, άρδευση και χρήση σε άλλες οικονομικές δραστηριότητες	+	Γενικά διασφαλίζεται η επάρκεια ύδατος για τουριστική χρήση σε επίπεδο Περιφέρειας.
ΕΔΑΦΟΣ - ΣΤΕΡΕΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ			
15	Μείωση της ρύπανσης των εδαφών και διαφύλαξη της ποσότητας και ποιότητάς τους	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
16	Μείωση αποβλήτων στο ελάχιστο και επαναχρησιμοποίηση μέσω ανακύκλωσης, λιπασματοποίησης ή ανάκτησης ενέργειας	! +	Η αποκομιδή και διάθεση αποβλήτων από τουριστικές και παραθεριστικές δραστηριότητες ακολουθεί το γενικότερο σχεδιασμό διαχείρισης αποβλήτων που πρόκειται να ολοκληρωθεί.
17	Αποφυγή διάβρωσης των εδαφών και του κινδύνου ερημοποίησης	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
18	Αποφυγή απομάκρυνσης του εδάφους και της φυτοκάλυψης εξαιτίας ανθρωπογενών παρεμβάσεων	! +/-	Ο περιορισμός της τουριστικής ανάπτυξης σε συγκεκριμένους πόλους και περιοχές συμβάλλει εν γένει θετικά. Εκτιμώνται πιθανές τοπικές επιπτώσεις λόγω της μεταβολής των χρήσεων φυσικής γης για τη δημιουργία νέων τουριστικών υποδομών και καταλυμάτων, ιδίως στις κύριες παράκτιες τουριστικές ζώνες.
19	Αντιμετώπιση του κινδύνου υποβάθμισης της παράκτιας ζώνης	! +	Κρίνεται θετικά η πρόβλεψη προστασίας του μεγαλύτερου τμήματος του παράκτιου χώρου από τη διάχυση τουριστικών δραστηριοτήτων και Β' κατοικίας. Εντούτοις, εξακολουθούν να υφίστανται περιοχές πιέσεων, στις οποίες μπορεί να απαιτηθεί η λήψη μέτρων εξυγίανσης.

Α/Α	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ - ΣΤΟΧΟΙ		Επεξήγηση
ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΗ ΡΥΠΑΝΣΗ - ΚΛΙΜΑΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ - ΕΝΕΡΓΕΙΑ			
20	Περιορισμός της ανάγκης μετακινήσεων - Μείωση των περιβαλλοντικών συνεπειών του τομέα των μεταφορών	! -	Εκτιμάται πιθανότητα αύξησης των απαιτήσεων μετακίνησης εξαιτίας της αύξησης της τουριστικής κίνησης. Το μεγαλύτερο μέρος αυτής της αύξησης θα καλυφθεί εκ των πραγμάτων με τη χρήση ΙΧ.
21	Περιορισμός της ατμοσφαιρικής ρύπανσης	! -	Εκτιμάται πιθανότητα μικρής επιβάρυνσης της ατμοσφαιρικής ρύπανσης αστικών κέντρων εξαιτίας της αύξησης των μετακινήσεων.
22	Περιορισμός παραγωγής αερίων θερμοκηπίου (μετριασμός κλιματικής αλλαγής)	?	Οι επιπτώσεις είναι απροσδιόριστες.
23	Ενίσχυση της συμβολής των ΑΠΕ στην παραγωγή ενέργειας (μετριασμός κλιματικής αλλαγής)	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
24	Συμβολή στην εξοικονόμηση ενέργειας (μετριασμός κλιματικής αλλαγής)	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
25	Συμβολή στην πρόληψη των επιπτώσεων από ενδεχόμενα ακραία καιρικά φαινόμενα	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ - ΤΟΠΙΟ			
26	Προστασία, ανάδειξη και βελτίωση προσβασιμότητας ιστορικών κτιρίων, αρχαιολογικών χώρων και άλλων χώρων πολιτιστικού ενδιαφέροντος	! ++	Η προώθηση πολυθεματικού τουρισμού, με έμφαση σε δράσεις δικτύωσης περιοχών και πολιτιστικών πόρων τουριστικού ενδιαφέροντος αναμένεται να επιδράσει ιδιαίτερα θετικά στην ανάδειξη της πολιτισμικής ταυτότητας του τόπου, συμβάλλοντας στην προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς.
27	Βελτίωση ποσότητας και ποιότητας ανοικτών χώρων, προσβάσιμων στο κοινό	! +	Η ανάπτυξη ποιοτικού τουρισμού προϋποθέτει τη βελτίωση των ελεύθερων χώρων.
28	Προστασία και ανάδειξη τοπίου	+/-	Η ανάπτυξη ποιοτικού τουρισμού προϋποθέτει την προστασία και ανάδειξη του τοπίου, ως σημαντικού τουριστικού πόρου. Η αποφυγή της διάσπαρτης χωροθέτησης τουριστικών και παραθεριστικών χρήσεων στον εξωαστικό χώρο και το παράκτιο μέτωπο συμβάλλουν στην προστασία του τοπίου, ωστόσο υπάρχουν παράλληλα τοπικοί κίνδυνοι υποβάθμισης στις περιοχές όπου θα αναπτυχθούν πιο εντατικά οι χρήσεις αυτές.

Ζ.2.6 Ισορροπη ανάπτυξη - Διάρθρωση οικιστικού δικτύου

A/A	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ - ΣΤΟΧΟΙ		Επεξήγηση
ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ - ΧΛΩΡΙΔΑ - ΠΑΝΙΔΑ			
1	Προστασία βιοποικιλότητας και αποφυγή μη αναστρέψιμων απωλειών	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
2	Αποφυγή πρόκλησης βλαβών στη χλωρίδα και την πανίδα και τα προστατευόμενα είδη	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
3	Αποφυγή υποβάθμισης φυσικών χαρακτηριστικών εντός των Προστατευόμενων Περιοχών	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
4	Προώθηση των πράσινων υποδομών	?	Δεν προσδιορίζεται ο τρόπος προώθησης των πράσινων υποδομών και ένταξης αυτών στη βιώσιμη αστική ανάπτυξη.
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ - ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ - ΥΛΙΚΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ			
5	Δημιουργία συνθηκών για τη βελτίωση της υγείας και μείωση ανισοτήτων υγείας	! +	Προτείνεται η ενίσχυση των υποδομών υγείας σε συνάρτηση με τις λειτουργικές εξαρτήσεις των οικισμών και των περιοχών αναφοράς τους.
6	Κοινωνική συνοχή και προστασία ευάλωτων πληθυσμιακών ομάδων	! +	Η ισορροπη ανάπτυξη του οικιστικού δικτύου, με αξιοποίηση των τοπικών πλεονεκτημάτων και την απόδοση συμπληρωματικών ρόλων συμβάλλει έμμεσα στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και στην προστασία ευάλωτων πληθυσμιακών ομάδων.
7	Μείωση θορύβου οικιστικών περιοχών	! - >	Η κατασκευή νέων υποδομών σε αστικές περιοχές πιθανόν να αυξήσει προσωρινά τα επίπεδα θορύβου.
8	Προστασία παραγωγικών εδαφών για κάλυψη διατροφικών αναγκών	! - ΜΑ	Πιθανή αρνητική επίπτωση σε περίπτωση οικιστικών επεκτάσεων εις βάρος της αγροτικής γης. Προκύπτει ανάγκη λελογισμένων επεκτάσεων οικισμών κατά τη διαδικασία του υποκείμενου σχεδιασμού.
9	Ενίσχυση του τοπικού εισοδήματος και της απασχόλησης	! +	Η ενδυνάμωση του ρόλου των αστικών κέντρων (που περιλαμβάνουν την πλειοψηφία του πληθυσμού) μπορεί να συμβάλει στην ενίσχυση της απασχόλησης και του εισοδήματος.
10	Ισορροπη εδαφική ανάπτυξη (σχέσεις πόλης - υπαίθρου)	! -	Η οργάνωση των αναπτυξιακών ενοτήτων με γεωγραφικά, αναπτυξιακά και λειτουργικά κριτήρια στοχεύει στην ισορροπη ανάπτυξη του χώρου της Περιφέρειας. Η ισχυροποίηση των αστικών κέντρων μπορεί πάντως να έχει αρνητικές επιπτώσεις στην ισορροπη εδαφική ανάπτυξη.
11	Αποτελεσματική προστασία και πρόληψη κινδύνων από τεχνολογικές καταστροφές	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
ΥΔΑΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ - ΥΓΡΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ			
12	Μείωση της ρύπανσης των υδάτων σε επίπεδα αβλαβή για τα φυσικά συστήματα	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
13	Διασφάλιση της επαρκούς επαναπλήρωσης των υδροφορέων όπου γίνονται υδροληψίες πάσης φύσεως	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
14	Διασφάλιση επάρκειας ύδατος για ύδρευση, άρδευση και χρήση σε άλλες οικονομικές δραστηριότητες	! +	Επιτυγχάνεται η διασφάλιση της παροχής ύδατος για ύδρευση και άλλες αστικές χρήσεις.
ΕΔΑΦΟΣ - ΣΤΕΡΕΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ			

A/A	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ - ΣΤΟΧΟΙ		Επεξήγηση
15	Μείωση της ρύπανσης των εδαφών και διαφύλαξη της ποσότητας και ποιότητάς τους	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
16	Μείωση αποβλήτων στο ελάχιστο και επαναχρησιμοποίηση μέσω ανακύκλωσης, λιπασματοποίησης ή ανάκτησης ενέργειας	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
17	Αποφυγή διάβρωσης των εδαφών και του κινδύνου ερημοποίησης	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
18	Αποφυγή απομάκρυνσης του εδάφους και της φυτοκάλυψης εξαιτίας ανθρωπογενών παρεμβάσεων	! -	Πιθανή αρνητική επίπτωση από τη χρήση φυσικής γης για οικιστική ανάπτυξη. Ανάγκη λελογισμένων επεκτάσεων οικισμών κατά τη διαδικασία του υποκείμενου σχεδιασμού.
19	Αντιμετώπιση του κινδύνου υποβάθμισης της παράκτιας ζώνης	! -	Πιθανός κίνδυνος από περαιτέρω οικιστική εξάπλωση και ενίσχυση των αστικών κέντρων Καβάλας - Αλεξανδρούπολης.
ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΗ ΡΥΠΑΝΣΗ - ΚΛΙΜΑΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ - ΕΝΕΡΓΕΙΑ			
20	Περιορισμός της ανάγκης μετακινήσεων - Μείωση των περιβαλλοντικών συνεπειών του τομέα των μεταφορών	! +/-	Η ισόρροπη ανάπτυξη του οικιστικού δικτύου και ο τρόπος οργάνωσης των αναπτυξιακών ενότητων στοχεύουν στη μείωση των μετακινήσεων μεγάλου μήκους. Η ενίσχυση λειτουργικών διπόλων μπορεί να συντελέσει στην αύξηση τοπικών μετακινήσεων. Καθοριστική παράμετρος είναι η ενίσχυση και βελτίωση των συλλογικών τρόπων μεταφοράς για μετακινήσεις εντός και εκτός οικιστικών περιοχών.
21	Περιορισμός της ατμοσφαιρικής ρύπανσης	! -	Εκτιμάται πιθανή περιορισμένη αύξηση των επιπέδων ατμοσφαιρικής ρύπανσης σε αστικές περιοχές. Ανάγκη ενίσχυσης της βιώσιμης αστικής κινητικότητας στα σημαντικά αστικά κέντρα.
22	Περιορισμός παραγωγής αερίων θερμοκηπίου (μετριασμός κλιματικής αλλαγής)	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
23	Ενίσχυση της συμβολής των ΑΠΕ στην παραγωγή ενέργειας (μετριασμός κλιματικής αλλαγής)	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
24	Συμβολή στην εξοικονόμηση ενέργειας (μετριασμός κλιματικής αλλαγής)	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
25	Συμβολή στην πρόληψη των επιπτώσεων από ενδεχόμενα ακραία καιρικά φαινόμενα	! -	Πιθανές επιπτώσεις σε οικιστικές περιοχές εξαιτίας του κινδύνου πλημμυρών.
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ - ΤΟΠΙΟ			
26	Προστασία, ανάδειξη και βελτίωση προσβασιμότητας ιστορικών κτιρίων, αρχαιολογικών χώρων και άλλων χώρων πολιτιστικού ενδιαφέροντος	! +	Η ενδυνάμωση των οικιστικών κέντρων συναρτάται άμεσα με δράσεις προστασίας και ανάδειξης της πολιτιστικής κληρονομιάς, που περιλαμβάνουν την ανάπτυξη δικτύωσης μεταξύ διαφορετικών πολιτιστικών πόρων.
27	Βελτίωση ποσότητας και ποιότητας ανοικτών χώρων, προσβάσιμων στο κοινό	! +	Για την ενίσχυση των οικιστικών κέντρων προτείνονται μελέτες αναπλάσεων, στο πλαίσιο των οποίων θα προωθηθούν δράσεις αναβάθμισης των κοινόχρηστων χώρων.
28	Προστασία και ανάδειξη τοπίου	?	Δεν προσδιορίζονται κατευθύνσεις προστασίας και ανάδειξης του αστικού τοπίου. Οι μελέτες αναπλάσεων χρειάζεται να στοχεύσουν στην ανάδειξη του ιδιαίτερου χαρακτήρα κάθε οικισμού.

2.2.7 Βασικά δίκτυα μεταφορικής υποδομής

A/A	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ - ΣΤΟΧΟΙ		Επεξήγηση
ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ - ΧΛΩΡΙΔΑ - ΠΑΝΙΔΑ			
1	Προστασία βιοποικιλότητας και αποφυγή μη αναστρέψιμων απωλειών	! - A	Δεν υφίστανται σημαντικοί κίνδυνοι πρόκλησης μη αναστρέψιμων επιπτώσεων στο σύνολο των παρεμβάσεων.
2	Αποφυγή πρόκλησης βλαβών στη χλωρίδα και την πανίδα και τα προστατευόμενα είδη	! -	Περιορισμένες αρνητικές επιπτώσεις από την κατασκευή νέων έργων υποδομών.
3	Αποφυγή υποβάθμισης φυσικών χαρακτηριστικών εντός των Προστατευόμενων Περιοχών	! +	Κρίνεται θετικά η αποφυγή διάνοιξης νέων οδικών αξόνων σε προστατευόμενες περιοχές (προτείνονται μόνο βελτιώσεις υφιστάμενων δρόμων)
4	Προώθηση των πράσινων υποδομών	?	Δεν προσδιορίζονται οι επιπτώσεις από την ένταξη των πράσινων υποδομών στα έργα μεταφορών.
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ - ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ - ΥΛΙΚΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ			
5	Δημιουργία συνθηκών για τη βελτίωση της υγείας και μείωση ανισοτήτων υγείας	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
6	Κοινωνική συνοχή και προστασία ευάλωτων πληθυσμιακών ομάδων	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
7	Μείωση θορύβου οικιστικών περιοχών	! +/-	Οι παρακάμψεις οικισμών και οι τοπικές βελτιώσεις του οδικού δικτύου μπορεί να συντελέσουν στη μείωση του θορύβου. Αύξηση των επιπέδων θορύβου αναμένεται από την κατασκευή νέων έργων (όπως αυτά που σχετίζονται με το λιμένα της Αλεξανδρούπολης) ειδικά την περίοδο κατασκευής.
8	Προστασία παραγωγικών εδαφών για κάλυψη διατροφικών αναγκών	! - >>	Περιορισμένες τοπικές επιπτώσεις από τη μεταβολή χρήσεων γης εξαιτίας νέων συγκοινωνιακών δικτύων και υποδομών.
9	Ενίσχυση του τοπικού εισοδήματος και της απασχόλησης	! +	Τα έργα που αφορούν στην ενίσχυση των συνδυασμένων μεταφορών αναμένεται να συμβάλουν στην ενίσχυση του αναπτυξιακού δυναμικού και του διεθνούς ρόλου της Περιφέρειας, με έμμεση θετική επίπτωση στα εισοδήματα και την απασχόληση. Βραχυπρόθεσμα οφέλη αναμένονται και από την αυξημένη απασχόληση κατά την περίοδο κατασκευής των έργων.
10	Ισορροπία εδαφική ανάπτυξη (σχέσεις πόλης - υπαίθρου)	! +	Θετικές επιπτώσεις στην ισορροπία εδαφική ανάπτυξη από τη βελτίωση διασυνδέσεων των αστικών κέντρων με άλλους οικισμούς, στο πλαίσιο της συγκρότησης των αναπτυξιακών ενοτήτων της Περιφέρειας.
11	Αποτελεσματική προστασία και πρόληψη κινδύνων από τεχνολογικές καταστροφές	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
ΥΔΑΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ - ΥΓΡΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ			
12	Μείωση της ρύπανσης των υδάτων σε επίπεδα αβλαβή για τα φυσικά συστήματα	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
13	Διασφάλιση της επαρκούς επαναπλήρωσης των υδροφορέων όπου γίνονται υδροληψίες πάσης φύσεως	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
14	Διασφάλιση επάρκειας ύδατος για ύδρευση, άρδευση και χρήση σε άλλες οικονομικές δραστηριότητες	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
ΕΔΑΦΟΣ - ΣΤΕΡΕΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ			

A/A	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ - ΣΤΟΧΟΙ		Επεξήγηση
15	Μείωση της ρύπανσης των εδαφών και διαφύλαξη της ποσότητας και ποιότητάς τους	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
16	Μείωση αποβλήτων στο ελάχιστο και επαναχρησιμοποίηση μέσω ανακύκλωσης, λιπασματοποίησης ή ανάκτησης ενέργειας	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
17	Αποφυγή διάβρωσης των εδαφών και του κινδύνου ερημοποίησης	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
18	Αποφυγή απομάκρυνσης του εδάφους και της φυτοκάλυψης εξαιτίας ανθρωπογενών παρεμβάσεων	! -	Περιορισμένες τοπικές επιπτώσεις από τη μεταβολή χρήσεων γης εξαιτίας νέων συγκοινωνιακών δικτύων και υποδομών.
19	Αντιμετώπιση του κινδύνου υποβάθμισης της παράκτιας ζώνης	! +	Η κατεύθυνση αποφυγής διάνοιξης διαμπερών παραλιακών δρόμων συμβάλλει στην προστασία του παράκτιου χώρου.
ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΗ ΡΥΠΑΝΣΗ - ΚΛΙΜΑΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ - ΕΝΕΡΓΕΙΑ			
20	Περιορισμός της ανάγκης μετακινήσεων - Μείωση των περιβαλλοντικών συνεπειών του τομέα των μεταφορών	! +/-	Η αναβάθμιση των μεταφορικών δικτύων ενδέχεται να προκαλέσει αύξηση του συνολικού αριθμού των μετακινήσεων. Η ενίσχυση του σιδηροδρόμου για υπεραστικές και προαστιακές μεταφορές, και η προώθηση των συνδυασμένων μεταφορών για επιβατικές και εμπορευματικές μεταφορές αναμένεται να συντελέσουν στη μείωση της ζήτησης για οδικές μεταφορές, με θετικές συνέπειες στις περιβαλλοντικές επιπτώσεις του τομέα.
21	Περιορισμός της ατμοσφαιρικής ρύπανσης	! +/-	Εκτιμάται πιθανή μικρή αύξηση των επιπέδων ατμοσφαιρικής ρύπανσης σε τοπικό επίπεδο (περιοχές νέων έργων). Η ενίσχυση του σιδηροδρόμου για μετακινήσεις προαστιακού χαρακτήρα, καθώς και οι προβλεπόμενες συνδέσεις των αεροδρομίων και των λιμένων αναμένεται να συμβάλουν στον περιορισμό της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στα αστικά κέντρα. Περαιτέρω, απαιτούνται παρεμβάσεις ενίσχυσης της βιώσιμης κινητικότητας στο πλαίσιο αναπλάσεων αστικών περιοχών.
22	Περιορισμός παραγωγής αερίων θερμοκηπίου (μετριασμός κλιματικής αλλαγής)	! -	Ενδεχόμενη αύξηση των οδικών μετακινήσεων λόγω ολοκλήρωσης / αναβάθμισης αξόνων θα συντελέσει στην αύξηση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου, γεγονός που μπορεί να αντισταθμιστεί εν μέρει από την ενίσχυση του σιδηροδρόμου.
23	Ενίσχυση της συμβολής των ΑΠΕ στην παραγωγή ενέργειας (μετριασμός κλιματικής αλλαγής)	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
24	Συμβολή στην εξοικονόμηση ενέργειας (μετριασμός κλιματικής αλλαγής)	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
25	Συμβολή στην πρόληψη των επιπτώσεων από ενδεχόμενα ακραία καιρικά φαινόμενα	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ - ΤΟΠΙΟ			
26	Προστασία, ανάδειξη και βελτίωση προσβασιμότητας ιστορικών κτιρίων, αρχαιολογικών χώρων και άλλων χώρων πολιτιστικού ενδιαφέροντος	! +	Η ανάπτυξη του περιφερειακού οδικού δικτύου λαμβάνει ιδιαίτερα υπόψη το στόχο διασύνδεσης πολιτιστικών και περιβαλλοντικών πόρων, τόσο στον ορεινό όσο και στον παράκτιο χώρο, συμβάλλοντας στην ανάδειξη περιοχών ενδιαφέροντος.
27	Βελτίωση ποσότητας και ποιότητας ανοικτών χώρων, προσβάσιμων στο κοινό	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.

Α/Α	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ - ΣΤΟΧΟΙ		Επεξήγηση
28	Προστασία και ανάδειξη τοπίου	! -	Τα έργα μεταφορών, είτε αφορούν νέες υποδομές, είτε βελτιώσεις χαράξεων, αναπόφευκτα θα προκαλέσουν αλλοιώσεις στο τοπίο. Κατά το σχεδιασμό των έργων απαιτείται να λαμβάνεται συστηματική πρόνοια για τη μείωση των σχετικών επιπτώσεων, αποφεύγοντας επεμβάσεις δυσανάλογης κλίμακας σε σχέση με τη λειτουργική κατάσταση του κάθε έργου.

Ζ.2.8 Λοιπά δίκτυα τεχνικών υποδομών πλην των ενεργειακών υποδομών (ύδρευση, άρδευση, αποχέτευση και επεξεργασία λυμάτων, αντιπλημμυρική προστασία, διαχείριση στερεών αποβλήτων)

A/A	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ - ΣΤΟΧΟΙ		Επεξήγηση
ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ - ΧΛΩΡΙΔΑ - ΠΑΝΙΔΑ			
1	Προστασία βιοποικιλότητας και αποφυγή μη αναστρέψιμων απωλειών	! A	Δεν υφίστανται σημαντικοί κίνδυνοι πρόκλησης μη αναστρέψιμων επιπτώσεων στο σύνολο των παρεμβάσεων.
2	Αποφυγή πρόκλησης βλαβών στη χλωρίδα και την πανίδα και τα προστατευόμενα είδη	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
3	Αποφυγή υποβάθμισης φυσικών χαρακτηριστικών εντός των Προστατευόμενων Περιοχών	! +	Οι παρεμβάσεις διαχείρισης των υδατικών πόρων συμβάλλουν στην προστασία των υποβαθμισμένων οικοσυστημάτων και των προστατευόμενων περιοχών.
4	Πρώθηση των πράσινων υποδομών	?	Δεν προσδιορίζονται οι επιπτώσεις στην πρώθηση των πράσινων υποδομών (π.χ. τεχνητοί υγρότοποι, αντιπλημμυρικά έργα).
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ - ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ - ΥΛΙΚΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ			
5	Δημιουργία συνθηκών για τη βελτίωση της υγείας και μείωση ανισοτήτων υγείας	! +	Πιθανές θετικές επιπτώσεις από τη βελτίωση των υποδομών ύδρευσης και αποχέτευσης.
6	Κοινωνική συνοχή και προστασία ευάλωτων πληθυσμιακών ομάδων	! +	Οι τεχνικές υποδομές (ύδρευση, αποχέτευση, διαχείριση απορριμμάτων) είναι και κοινωνικές, με αυτή την έννοια συμβάλλουν εμμέσως στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.
7	Μείωση θορύβου οικιστικών περιοχών	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
8	Προστασία παραγωγικών εδαφών για κάλυψη διατροφικών αναγκών	! +	Θετικές επιπτώσεις για τη διασφάλιση παραγωγικών εδαφών μέσω της επέκτασης των αρδευτικών δικτύων και των μέτρων προστασίας και ορθολογικής διαχείρισης των υδατικών πόρων.
9	Ενίσχυση του τοπικού εισοδήματος και της απασχόλησης	! + >>	Αναμένεται ενίσχυση του εισοδήματος από την κατασκευή νέων υποδομών (βραχυπρόθεσμα) και από την αξιοποίηση των επενδύσεων σε αρδευτικά δίκτυα για την ενίσχυση της πρωτογενούς παραγωγής (μόνιμα - μακροπρόθεσμα).
10	Ισορροπία εδαφική ανάπτυξη (σχέσεις πόλης - υπαίθρου)	! +	Θετικές επιπτώσεις στην ισορροπία εδαφική ανάπτυξη από τη βελτίωση των υποδομών ύδρευσης, αποχέτευσης και ΕΕΛ σε μικρότερους οικισμούς.
11	Αποτελεσματική προστασία και πρόληψη κινδύνων από τεχνολογικές καταστροφές	! -	Περιορισμένη αρνητική επίπτωση από τον κίνδυνο ατυχημάτων (π.χ. πυρκαγιάς) σε χώρους διάθεσης αποβλήτων.
ΥΔΑΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ - ΥΓΡΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ			
12	Μείωση της ρύπανσης των υδάτων σε επίπεδα αβλαβή για τα φυσικά συστήματα	!! ++	Καθοριστική συμβολή στην αντιμετώπιση κυρίως της σημειακής ρύπανσης.
13	Διασφάλιση της επαρκούς επαναπλήρωσης των υδροφορέων όπου γίνονται υδροληψίες πάσης φύσεως	! +	Θετικές επιπτώσεις από την εφαρμογή των μέτρων των Σχεδίων Διαχείρισης ΥΔ.
14	Διασφάλιση επάρκειας ύδατος για ύδρευση, άρδευση και χρήση σε άλλες οικονομικές δραστηριότητες	! +/-	Θετικές επιπτώσεις από παρεμβάσεις για την εξοικονόμηση ύδατος αλλά και αρνητικές από την ανάγκη κάλυψης νέων αρδευτικών αναγκών.
ΕΔΑΦΟΣ - ΣΤΕΡΕΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ			
15	Μείωση της ρύπανσης των εδαφών και διαφύλαξη της ποσότητας και ποιότητάς τους	!! ++	Θετικές επιπτώσεις από την κατασκευή υποδομών διαχείρισης αποβλήτων.

A/A	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ - ΣΤΟΧΟΙ		Επεξήγηση
16	Μείωση αποβλήτων στο ελάχιστο και επαναχρησιμοποίηση μέσω ανακύκλωσης, λιπασματοποίησης ή ανάκτησης ενέργειας	! + >>	Θετικές επιπτώσεις, με δυσκολίες άμεσης εφαρμογής του στόχου εξαιτίας ελλείψεων στο υφιστάμενο σύστημα διαχείρισης αποβλήτων.
17	Αποφυγή διάβρωσης των εδαφών και του κινδύνου ερημοποίησης	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
18	Αποφυγή απομάκρυνσης του εδάφους και της φυτοκάλυψης εξαιτίας ανθρωπογενών παρεμβάσεων	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
19	Αντιμετώπιση του κινδύνου υποβάθμισης της παράκτιας ζώνης	! +	Θετικές επιπτώσεις από την εφαρμογή των μέτρων των Σχεδίων Διαχείρισης ΥΔ.
ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΗ ΡΥΠΑΝΣΗ - ΚΛΙΜΑΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ - ΕΝΕΡΓΕΙΑ			
20	Περιορισμός της ανάγκης μετακινήσεων - Μείωση των περιβαλλοντικών συνεπειών του τομέα των μεταφορών	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
21	Περιορισμός της ατμοσφαιρικής ρύπανσης	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
22	Περιορισμός παραγωγής αερίων θερμοκηπίου (μετριασμός κλιματικής αλλαγής)	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
23	Ενίσχυση της συμβολής των ΑΠΕ στην παραγωγή ενέργειας (μετριασμός κλιματικής αλλαγής)	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
24	Συμβολή στην εξοικονόμηση ενέργειας (μετριασμός κλιματικής αλλαγής)	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
25	Συμβολή στην πρόληψη των επιπτώσεων από ενδεχόμενα ακραία καιρικά φαινόμενα	! +	Θετική συμβολή από τα μέτρα αντιμετώπισης πλημμυρικών φαινομένων.
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ - ΤΟΠΙΟ			
26	Προστασία, ανάδειξη και βελτίωση προσβασιμότητας ιστορικών κτιρίων, αρχαιολογικών χώρων και άλλων χώρων πολιτιστικού ενδιαφέροντος	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
27	Βελτίωση ποσότητας και ποιότητας ανοικτών χώρων, προσβάσιμων στο κοινό	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
28	Προστασία και ανάδειξη τοπίου	! -	Πιθανές επιπτώσεις στο τοπίο στις περιοχές κατασκευής φραγμάτων και άλλων μεγάλων τεχνικών υποδομών.

2.2.9 Προστασία, διατήρηση και ανάδειξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και του τοπίου

A/A	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ - ΣΤΟΧΟΙ		Επεξήγηση
ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ - ΧΛΩΡΙΔΑ - ΠΑΝΙΔΑ			
1	Προστασία βιοποικιλότητας και αποφυγή μη αναστρέψιμων απωλειών	!! ++	Αναμένονται ισχυρά θετικές επιπτώσεις.
2	Αποφυγή πρόκλησης βλαβών στη χλωρίδα και την πανίδα και τα προστατευόμενα είδη	! +	Θετική συμβολή. Δεν δίδονται επιπλέον κατευθύνσεις για το στόχο.
3	Αποφυγή υποβάθμισης φυσικών χαρακτηριστικών εντός των Προστατευόμενων Περιοχών	!! ++	Ισχυρή συμβολή στην προστασία και διαχείριση προστατευόμενων περιοχών
4	Προώθηση των πράσινων υποδομών	! +	Πρωθούνται έμμεσα στα πλαίσια της διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών.
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ - ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ - ΥΛΙΚΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ			
5	Δημιουργία συνθηκών για τη βελτίωση της υγείας και μείωση ανισοτήτων υγείας	?	Οι επιπτώσεις είναι απροσδιόριστες.
6	Κοινωνική συνοχή και προστασία ευάλωτων πληθυσμιακών ομάδων	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
7	Μείωση θορύβου οικιστικών περιοχών	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
8	Προστασία παραγωγικών εδαφών για κάλυψη διατροφικών αναγκών	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
9	Ενίσχυση του τοπικού εισοδήματος και της απασχόλησης	! +	Ενίσχυση του εισοδήματος από την αξιοποίηση και διασύνδεση σημαντικών φυσικών και πολιτιστικών πόρων (Τόξο του Νέστου, Τόξο Υγροβιοτόπων), κυρίως για την ανάπτυξη του τουρισμού. Κρίνεται θετικά ότι οι σχετικές προβλέψεις ενίσχυσης των δύο Τόξων (του ορεινού και του παράκτιου χώρου) δεν έρχονται σε σύγκρουση με τις υφιστάμενες διατάξεις προστασίας των Εθνικών Πάρκων (Ροδόπης και ΑΜΘ, αντίστοιχα).
10	Ισορροπη εδαφική ανάπτυξη (σχέσεις πόλης - υπαίθρου)	! +	Θετικές επιπτώσεις στην ισορροπη εδαφική ανάπτυξη από την ανάδειξη περιοχών της υπαίθρου και την ανάπτυξη οικότουριστικών διαδρομών σύνδεσης των περιοχών μεταξύ τους αλλά και με τα αστικά κέντρα.
11	Αποτελεσματική προστασία και πρόληψη κινδύνων από τεχνολογικές καταστροφές	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
ΥΔΑΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ - ΥΓΡΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ			
12	Μείωση της ρύπανσης των υδάτων σε επίπεδα αβλαβή για τα φυσικά συστήματα	! +	Αναμένονται έμμεσες θετικές επιπτώσεις.
13	Διασφάλιση της επαρκούς επαναπλήρωσης των υδροφορέων όπου γίνονται υδροληψίες πάσης φύσεως	! +	Αναμένονται έμμεσες θετικές επιπτώσεις.
14	Διασφάλιση επάρκειας ύδατος για ύδρευση, άρδευση και χρήση σε άλλες οικονομικές δραστηριότητες	! +	Αναμένονται έμμεσες θετικές επιπτώσεις.
ΕΔΑΦΟΣ - ΣΤΕΡΕΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ			
15	Μείωση της ρύπανσης των εδαφών και διαφύλαξη της ποσότητας και ποιότητάς τους	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
16	Μείωση αποβλήτων στο ελάχιστο και επαναχρησιμοποίηση μέσω ανακύκλωσης, λιπασματοποίησης ή ανάκτησης ενέργειας	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
17	Αποφυγή διάβρωσης των εδαφών και του κινδύνου ερημοποίησης	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.

A/A	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ - ΣΤΟΧΟΙ		Επεξήγηση
18	Αποφυγή απομάκρυνσης του εδάφους και της φυτοκάλυψης εξαιτίας ανθρωπογενών παρεμβάσεων	! +	Οι κατευθύνσεις του σχεδίου δεν συμβάλλουν στη μείωση της φυτοκάλυψης (ήπιες δράσεις ανάδειξης περιοχών).
19	Αντιμετώπιση του κινδύνου υποβάθμισης της παράκτιας ζώνης	! ++	Αναμένονται σημαντικές θετικές επιπτώσεις στον παράκτιο χώρο και ιδίως στις περιοχές των υγροτοπικών Πάρκων.
ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΗ ΡΥΠΑΝΣΗ - ΚΛΙΜΑΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ - ΕΝΕΡΓΕΙΑ			
20	Περιορισμός της ανάγκης μετακινήσεων - Μείωση των περιβαλλοντικών συνεπειών του τομέα των μεταφορών	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
21	Περιορισμός της ατμοσφαιρικής ρύπανσης	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
22	Περιορισμός παραγωγής αερίων θερμοκηπίου (μετριασμός κλιματικής αλλαγής)	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
23	Ενίσχυση της συμβολής των ΑΠΕ στην παραγωγή ενέργειας (μετριασμός κλιματικής αλλαγής)	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
24	Συμβολή στην εξοικονόμηση ενέργειας (μετριασμός κλιματικής αλλαγής)	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
25	Συμβολή στην πρόληψη των επιπτώσεων από ενδεχόμενα ακραία καιρικά φαινόμενα	ΟΧΙ	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση.
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ - ΤΟΠΙΟ			
26	Προστασία, ανάδειξη και βελτίωση προσβασιμότητας ιστορικών κτιρίων, αρχαιολογικών χώρων και άλλων χώρων πολιτιστικού ενδιαφέροντος	!! ++	Αναμένονται ισχυρά θετικές επιπτώσεις.
27	Βελτίωση ποσότητας και ποιότητας ανοικτών χώρων, προσβάσιμων στο κοινό	! +	Θετική συμβολή.
28	Προστασία και ανάδειξη τοπίου	!! ++	Αναμένονται ισχυρά θετικές επιπτώσεις.

2.2.10 Συγκεντρωτικός πίνακας επιπτώσεων των παρεμβάσεων του σχεδίου

Στη συνέχεια παρουσιάζεται συγκεντρωτικός πίνακας των επιπτώσεων των ενέα κατηγοριών παρεμβάσεων που προσδιορίστηκαν στο σχέδιο. Οι επιπτώσεις των παρεμβάσεων στις περιβαλλοντικές παραμέτρους που επιλέχθηκαν παρουσιάζονται με το συμβολισμό που αντιστοιχεί στην αξιολόγηση των επιπτώσεων και με ξεχωριστό χρωματισμό ανάλογα με την εκτιμώμενη θετική συμβολή, την πιθανή επιδείνωση της κατάστασης ή την ουδέτερη επίπτωση.

Παρατηρείται γενικά η θετική συμβολή στις περιβαλλοντικές παραμέτρους για τις περισσότερες κατηγορίες παρεμβάσεων (ως προς τις πιθανές αρνητικές) ενώ σημαντικός είναι και ο αριθμός των παραμέτρων με ουδέτερες επιπτώσεις.

A/A	Πίνακας 40: Περιβαλλοντικές Παράμετροι- Στόχοι	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ - ΧΛΩΡΙΔΑ - ΠΑΝΙΔΑ										
1	Προστασία βιοποικιλότητας και αποφυγή μη αναστρέψιμων απωλειών	+/- A	OXI	!- A	!-	!+	OXI	!- A	!A	!! ++
2	Αποφυγή πρόκλησης βλαβών στη χλωρίδα και την πανίδα και τα προστατευόμενα είδη	!+	OXI	?	!-	!+	OXI	!-	OXI	!+
3	Αποφυγή υποβάθμισης φυσικών χαρακτηριστικών εντός των Προστατευόμενων Περιοχών	!+	OXI	!-	!->>	! ++	OXI	!+	!+	!! ++
4	Προώθηση των πράσινων υποδομών	?	OXI	!+	OXI	!+	?	?	?	!+
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ - ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ - ΥΛΙΚΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ										
5	Δημιουργία συνθηκών για τη βελτίωση της υγείας και μείωση ανισοτήτων υγείας	OXI	!+	OXI	OXI	!+	!+	OXI	!+	?
6	Κοινωνική συνοχή και προστασία ευάλωτων πληθυσμιακών ομάδων	!+	!+	OXI	!+>>	OXI	!+	OXI	!+	OXI
7	Μείωση θορύβου οικιστικών περιοχών	OXI	!+	OXI	OXI	!- >	!- >	! +/-	OXI	OXI
8	Προστασία παραγωγικών εδαφών για κάλυψη διατροφικών αναγκών	! ++	!+	OXI	!+	!+	!- MA	!- >>	!+	OXI
9	Ενίσχυση του τοπικού εισοδήματος και της απασχόλησης	!+	! ++	! +/-	!+>	!! +	!+	!+	!+>>	!+
10	Ισορροπη εδαφική ανάπτυξη (σχέσεις πόλης - υπαίθρου)	! ++	!+	!+	!+	! ++	!-	!+	!+	!+
11	Αποτελεσματική προστασία και πρόληψη κινδύνων από τεχνολογικές καταστροφές	OXI	! +/-	!-	+/-	OXI	OXI	OXI	!-	OXI
ΥΔΑΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ - ΥΓΡΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ										
12	Μείωση της ρύπανσης των υδάτων σε επίπεδα αβλαβή για τα φυσικά συστήματα	! +/-	!+	!-	?	!-	OXI	OXI	!! ++	!+
13	Διασφάλιση της επαρκούς επαναπλήρωσης των υδροφορέων όπου γίνονται υδροληψίες πάσης φύσεως	! +/-	OXI	?	OXI	!-	OXI	OXI	!+	!+
14	Διασφάλιση επάρκειας ύδατος για ύδρευση, άρδευση και χρήση σε άλλες οικονομικές δραστηριότητες	! +/-	!-	!-	!+>	+	!+	OXI	! +/-	!+
ΕΔΑΦΟΣ - ΣΤΕΡΕΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ										

15	Μείωση της ρύπανσης των εδαφών και διαφύλαξη της ποσότητας και ποιότητάς τους	! +/-	OXI	!!- MA	?	OXI	OXI	OXI	!! ++	OXI
16	Μείωση αποβλήτων στο ελάχιστο και επαναχρησιμοποίηση μέσω ανακύκλωσης, λιπασματοποίησης ή ανάκτησης ενέργειας	! +	! +	! +	OXI	! +	OXI	OXI	! + >>	OXI
17	Αποφυγή διάβρωσης των εδαφών και του κινδύνου ερημποίησης	+/-	OXI	! -	OXI	OXI	OXI	OXI	OXI	OXI
18	Αποφυγή απομάκρυνσης του εδάφους και της φυτοκάλυψης εξαιτίας ανθρωπογενών παρεμβάσεων	! +/-	! -	! -	! - >>	! +/-	! -	! -	OXI	! +
19	Αντιμετώπιση του κινδύνου υποβάθμισης της παράκτιας ζώνης	! +	OXI	OXI	! -	! +	! -	OXI	! +	! ++
ΑΤΜ. ΡΥΠΑΝΣΗ - ΚΛΙΜΑΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ - ΕΝΕΡΓΕΙΑ										
20	Περιορισμός της ανάγκης μετακινήσεων - Μείωση των περιβαλλοντικών συνεπειών του τομέα των μεταφορών	! +	! +	?	OXI	! -	! +/-	! +/-	OXI	OXI
21	Περιορισμός της ατμοσφαιρικής ρύπανσης	OXI	OXI	! -	! +	! -	! -	! +/-	OXI	OXI
22	Περιορισμός παραγωγής αερίων θερμοκηπίου (μετριασμός κλιματικής αλλαγής)	?	OXI	?	!! ++	?	OXI	! -	OXI	OXI
23	Ενίσχυση της συμβολής των ΑΠΕ στην παραγωγή ενέργειας (μετριασμός κλιματικής αλλαγής)	! +	! +	OXI	!! ++	OXI	OXI	OXI	OXI	OXI
24	Συμβολή στην εξοικονόμηση ενέργειας (μετριασμός κλιματικής αλλαγής)	?	! +	OXI	! +	OXI	OXI	OXI	OXI	OXI
25	Συμβολή στην πρόληψη των επιπτώσεων από ενδεχόμενα ακραία καιρικά φαινόμενα	! -	OXI	OXI	OXI	OXI	! -	OXI	! +	OXI
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ - ΤΟΠΙΟ										
26	Προστασία, ανάδειξη και βελτίωση προσβασιμότητας ιστορικών κτιρίων, αρχαιολογικών χώρων και άλλων χώρων πολιτιστικού ενδιαφέροντος	OXI	OXI	OXI	OXI	! ++	! +	! +	OXI	!! ++
27	Βελτίωση ποσότητας και ποιότητας ανοικτών χώρων, προσβάσιμων στο κοινό	OXI	OXI	OXI	OXI	! +	! +	OXI	OXI	! +
28	Προστασία και ανάδειξη τοπίου	! +/-	! +	!! --	! - >>	+/-	?	! -	! -	!! ++

Επεξήγηση:

1. Πρωτογενής τομέας
2. Δευτερογενής τομέας
3. Εξορυκτικές δραστηριότητες
4. Ενεργειακοί πόροι και δίκτυα
5. Τουρισμός και παραθεριστική κατοικία

6. Ισορροπη ανάπτυξη - Διάρθρωση οικιστικού δικτύου
7. Βασικά δίκτυα μεταφορικής υποδομής
8. Λοιπά δίκτυα τεχνικής υποδομής (πλην ενέργειας)
9. Φυσική και πολιτιστική κληρονομιά - Τοπίο

++	Επιπτώσεις ισχυρά θετικές
+	Επιπτώσεις πιθανά θετικές
+/-	Επιπτώσεις ανάμικτες
-	Επιπτώσεις πιθανά αρνητικές
--	Επιπτώσεις ισχυρά αρνητικές
OXI	Περιορισμένες επιπτώσεις ή χωρίς συσχέτιση

?	Επιπτώσεις απροσδιόριστες
!!	Ισχυρή πιθανότητα
!	Μέτρια πιθανότητα
>>	Μόνιμη ή μεσο-μακροπρόθεσμη
>	Προσωρινή ή βραχυπρόθεσμη
A	Αναστρέψιμη
MA	Μη αναστρέψιμη

2.3 Συνολική εκτίμηση των επιπτώσεων του σχεδίου και σωρευτικές επιπτώσεις

Συμπερασματικά προκύπτουν οι εξής διαπιστώσεις για τη συνολική εκτίμηση των επιπτώσεων του σχεδίου στις περιβαλλοντικές παραμέτρους.

ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ - ΧΛΩΡΙΔΑ - ΠΑΝΙΔΑ

Η διατήρηση της βιοποικιλότητας δεν επηρεάζεται σημαντικά στο σύνολο της Περιφέρειας από την εφαρμογή του σχεδίου. Οι παρεμβάσεις σε φυσικές περιοχές θεωρούνται γενικά περιορισμένες και σχετικά μικρής κλίμακας. Επιπλέον, το θεσμικό καθεστώς των προστατευόμενων περιοχών παρέχει ένα ισχυρό πλαίσιο προστασίας ενώ η προώθηση των πράσινων υποδομών αναμένεται να ενισχύσει τη βιοποικιλότητα μέσω διαφόρων τύπων παρεμβάσεων. Πιθανές αρνητικές επιπτώσεις εντοπίζονται από εξορυκτικές δραστηριότητες, έργα μεταφορικών και άλλων τεχνικών υποδομών, καθώς και από ορισμένες παρεμβάσεις στον αγροτικό χώρο (επεκτάσεις δικτύων άρδευσης). Στον ορεινό χώρο επισημαίνονται κυρίως οι κίνδυνοι για την ορνιθοπανίδα από την εγκατάσταση αιολικών πάρκων, ενώ σε τμήματα του παράκτιου χώρου χρειάζεται να αντιμετωπιστούν υφιστάμενες πιέσεις από τουριστικές και παραθεριστικές χρήσεις. Θετικές θα μπορούσαν να θεωρηθούν οι προοπτικές από την εφαρμογή φιλοπεριβαλλοντικών μέτρων (όπως η ενίσχυση των βιολογικών καλλιεργειών) και τις κατευθύνσεις ενίσχυσης της πολυκαλλιέργειας. Για τις ορεινές περιοχές ο προσανατολισμός αυτός αποτελεί τη φυσική συνέχεια παραδοσιακών μορφών χρήσης του αγροτικού χώρου ενώ σε πεδινές υποβαθμισμένες περιοχές θα απαιτηθούν προσαρμογές με ειδικά μέτρα που αφορούν στη διαχείριση των υδάτων. Γενικά το σχέδιο προσαρμόζεται στις εθνικές και κοινοτικές δεσμεύσεις και στρατηγικές για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και, όπου είναι δυνατόν, τις εξειδικεύει. Δεν αναμένονται σωρευτικές επιπτώσεις στη χλωρίδα, την πανίδα και τη βιοποικιλότητα συνολικά από την εφαρμογή των κατευθύνσεων του σχεδίου.

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ - ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ - ΥΛΙΚΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Το σχέδιο πρόκειται να συμβάλει θετικά σε κοινωνικές και οικονομικές παραμέτρους που αποτελούν βασικές συνιστώσες της αειφόρου ανάπτυξης και στόχο ειδικότερων πολιτικών. Το σχέδιο αποσκοπεί κυρίως στην ενίσχυση του εισοδήματος και της απασχόλησης και στην ισόρροπη εδαφική ανάπτυξη, προβλέποντας την ενίσχυση των αστικών κέντρων όλων των επιπέδων, αλλά και της υπαίθρου. Η διασφάλιση της ακεραιότητας του αγροτικού χώρου προκύπτει από τις κατευθύνσεις προστασίας της γεωργικής γης (υψηλής και όχι μόνο παραγωγικότητας), αν και οι πιέσεις στην αγροτική γη θα συνεχίσουν να υφίστανται σε κάποιο βαθμό (ιδίως όσον αφορά μεγάλα έργα υποδομής). Πιθανές είναι περιορισμένες επιπτώσεις από το θόρυβο σε οικιστικές περιοχές, ωστόσο αφορούν περισσότερο το στάδιο κατασκευής διαφόρων έργων και μπορούν να αντιμετωπιστούν με κατάλληλες δομικές και κυκλοφοριακές παρεμβάσεις στο πλαίσιο έργων ανάπλασης αστικών περιοχών.

Δεν αναμένονται σωρευτικές επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία και τα υλικά περιουσιακά στοιχεία από την εφαρμογή των κατευθύνσεων του σχεδίου.

ΥΔΑΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ - ΥΓΡΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ

Σύμφωνα με το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο η αναθεώρηση των ΠΠΧΣΑΑ θα πρέπει να προσαρμόζεται στις κατευθύνσεις των Σχεδίων Διαχείρισης (ΣΔ) των Υδατικών Διαμερισμάτων. Τα μέτρα των δύο εγκεκριμένων ΣΔ που αφορούν στην Περιφέρεια

ΑΜΘ υιοθετούνται από το σχέδιο σε ό,τι αφορά τις σχετικές χωρικές συνιστώσες τους, ενώ η εφαρμογή του ΠΕΠ και του Επιχειρησιακού Προγράμματος για το Περιβάλλον της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020 αποτελούν σε κάθε περίπτωση καθοριστικούς συντελεστές για την προστασία και διασφάλιση των υδατικών πόρων στην πράξη. Ωστόσο η επιβάρυνση που πιθανόν προκύψει στη «χημική, οικολογική κατάσταση και οικολογικό δυναμικό» σε επιφανειακά και υπόγεια υδάτινα συστήματα από υφιστάμενες και νέες παρεμβάσεις του πρωτογενή τομέα, εξορυκτικές δραστηριότητες και, σε μικρότερο βαθμό, τον τουρισμό (αλλά και τα διακρατικά ύδατα) δεν θα επιτρέψει εκ των πραγμάτων την άμεση επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων τα επόμενα χρόνια σε πολλά από αυτά. Σημαντική παράμετρος είναι σε κάθε περίπτωση η εκτέλεση έργων για τη διασφάλιση της επάρκειας ύδατος για ύδρευση και άρδευση (αντιμετώπιση των προβλημάτων από πρακτικές απολήψεων ύδατος που δεν συντελούν στη βιώσιμη διαχείριση των υδατικών πόρων).

Δεν αναμένονται σωρευτικές επιπτώσεις γενικά στους υδατικούς πόρους και τα υγρά απόβλητα εκτός από την περίπτωση μη βιώσιμης χρήσης των υδατικών πόρων από τις παραγωγικές δραστηριότητες και από την επίδραση των διακρατικών υδάτων (που θεωρείται εξωγενής παράγοντας).

ΕΔΑΦΟΣ - ΣΤΕΡΕΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ

Καθοριστική παράμετρο για τη διάβρωση των εδαφών αποτελεί ο πρωτογενής τομέας, ο οποίος (συμπεριλαμβάνοντας και τις δασικές εκτάσεις) αποτελεί τη σημαντικότερη κάλυψη γης. Εκτιμάται γενικά θετικά η γενική κατεύθυνση του σχεδίου για τη μεταστροφή των γεωργοκτηνοτροφικών πρακτικών και της δασικής διαχείρισης προς περισσότερο φιλοπεριβαλλοντικές πρακτικές (πολυκαλλιέργεια, βιολογικές καλλιέργειες στις περιφερειακές ζώνες των Εθνικών Πάρκων, κ.ά.). Ως αρνητική επίπτωση υπολογίζεται η μεταβολή της φυτοκάλυψης εξαιτίας παρεμβάσεων για δίκτυα υποδομών και οικονομικές δραστηριότητες, σε περιορισμένο όμως βαθμό. Οι θετικές επιπτώσεις σχετικά με τη μείωση και την ολοκληρωμένη διαχείριση των αποβλήτων προκύπτουν από την αναμενόμενη ολοκλήρωση του ΠΕΣΔΑ. Πιθανοί κίνδυνοι θα εξακολουθήσουν να υφίστανται για την παράκτια ζώνη εξαιτίας των αναπόφευκτων πιέσεων αλλά και της δυσκολίας υποστήριξης παρεμβάσεων σε ολόκληρο το μήκος αυτής, ενώ οι εξορυκτικές δραστηριότητες αποτελούν και θα συνεχίσουν να αποτελούν σημαντική αιτία εδαφικής υποβάθμισης. Δεν αναμένονται σωρευτικές επιπτώσεις στο έδαφος και τα στερεά απόβλητα από την εφαρμογή των κατευθύνσεων του σχεδίου.

ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΗ ΡΥΠΑΝΣΗ - ΚΛΙΜΑΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ - ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Πιθανές αρνητικές επιπτώσεις εντοπίζονται από ενδεχόμενη αύξηση των ατμοσφαιρικών ρύπων (σε περιορισμένο βαθμό) αλλά και των μετακινήσεων εξαιτίας νέων παρεμβάσεων, που ωστόσο δεν αποτελούν αξιοσημείωτη επίπτωση για τις πληθυσμιακές συγκεντρώσεις και μπορούν εν μέρει να αντισταθμιστούν από την ενίσχυση του σιδηροδρόμου και των συνδυασμένων μεταφορών τόσο στις εμπορευματικές όσο και στις επιβατικές μεταφορές. Από την άλλη μεριά, εκτιμώνται ως θετικές οι επιπτώσεις που συμβάλουν στο μετριασμό της κλιματικής αλλαγής (μείωση CO₂) εξαιτίας των προωθούμενων μέτρων από προγράμματα της νέας Προγραμματικής Περιόδου αλλά και των δυνατοτήτων για περαιτέρω ανάπτυξη των ΑΠΕ στην Περιφέρεια. Ευάλωτες σε ακραία καιρικά φαινόμενα παρουσιάζονται οι γεωργικές εκτάσεις και οι οικισμοί μιας και, παρά τις δρομολογούμενες ενέργειες για

την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, υπάρχουν πρακτικές δυσκολίες εφαρμογής κυρίως λόγω του αυξημένου κόστους των απαιτούμενων παρεμβάσεων. Δεν αναμένονται σωρευτικές επιπτώσεις την ατμοσφαιρική ρύπανση, τους κλιματικούς παράγοντες και την ενέργεια από την εφαρμογή των κατευθύνσεων του σχεδίου.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ - ΤΟΠΙΟ

Σε ό,τι αφορά την προστασία και ανάδειξη των αρχαιολογικών χώρων, μνημείων και ιστορικών κτιρίων, αναμένονται ιδιαίτερα θετικές επιπτώσεις από τις κατευθύνσεις συνδυασμένης ανάδειξης του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος και ενίσχυσης του εναλλακτικού τουρισμού (Τόξο Υγροβιοτόπων και Αρχαιολογικών Χώρων και Τόξο του Νέστου). Το τοπίο αποτελεί βασική παράμετρο διερεύνησης στα πλαίσια της αναθεώρησης του ΠΠΧΣΑΑ, με γενικά θετικές εκτιμώμενες επιπτώσεις. Αρνητικές επιπτώσεις στο τοπίο εντοπίζονται ήδη κυρίως από εξορυκτικές δραστηριότητες, με κύριο πρόβλημα τη μη αποκατάσταση έως σήμερα εγκαταλελειμμένων λατομείων, καθώς και ορισμένες παρεμβάσεις που αφορούν σε μεγάλα έργα υποδομής.

Δεν αναμένονται σωρευτικές επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά και το τοπίο από την εφαρμογή των κατευθύνσεων του σχεδίου.

2.4 Μέτρα πρόληψης και περιορισμού των επιπτώσεων στο περιβάλλον

Στο παρόν κεφάλαιο περιλαμβάνονται οι όροι, περιορισμοί και κατευθύνσεις για την προστασία και διαχείριση του περιβάλλοντος, που προτείνεται να λαμβάνονται υπόψη πέραν των όσων προβλέπονται στο σχέδιο της πρότασης αναθεώρησης του ΠΠΧΣΑΑ ΑΜΘ.

Για την **προστασία της βιοποικιλότητας, της χλωρίδας και πανίδας**, θα πρέπει να ακολουθούνται οι παρακάτω κατευθύνσεις:

- Για τον περιορισμό των επιπτώσεων από νέες υποδομές θα πρέπει να ληφθούν μέτρα ως προς τον έλεγχο της τήρησης των Περιβαλλοντικών Όρων με αποτροπή κατάτμησης των βιοτόπων (πχ. οδικά έργα).
- Προώθηση κατάλληλης χωροθέτησης των έργων και δραστηριοτήτων, που θα προκύψουν από το ΠΠΧΣΑΑ, λαμβάνοντας υπόψη τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης, με παράλληλη προστασία των φυσικών περιοχών και των ευαίσθητων οικοσυστημάτων.
- Εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας για την εγκατάσταση έργων ΑΠΕ σε προστατευόμενες περιοχές και σε περιοχές εξάπλωσης απειλούμενων ειδών πανίδας και οικολογικών διαδρόμων.
- Πραγματοποίηση προγραμμάτων παρακολούθησης χλωρίδας και πανίδας σε μεγάλης κλίμακας επενδύσεις εξορυκτικών δραστηριοτήτων και υποδομών δικτύων για την εκτίμηση της αρχικής κατάστασης της βιοποικιλότητας και τις δυνατότητες επαναφοράς των αρχικών συνθηκών μετά το πέρας των έργων και την αποκατάσταση των περιοχών.
- Για τον αστικό χώρο, απαιτείται η βιώσιμη χρήση γης, όπου θα αποφευχθεί η άναρχη δόμηση, θα μειωθεί η στεγανοποίηση του εδάφους, και θα προωθείται η αστική βιοποικιλότητα και η ευαισθητοποίηση των πολιτών.
- Θα πρέπει να επιδιώκεται η εφαρμογή έργων «πράσινης υποδομής» σε περιοχές υψηλής τρωτότητας οικοσυστημάτων και κινδύνων από επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Περιλαμβάνονται αντιπλημμυρικά έργα, έργα αστικών υποδομών πρασίνου, εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων με φυσικές μεθόδους κ.ά.
- Διαφύλαξη του γενετικού αποθέματος και των ποικιλιών καλλιεργούμενων φυτών, με προώθηση της χρήσης αυτών στους καλλιεργητές στις προστατευόμενες περιοχές και σε άλλες περιοχές όπου απαιτούνται ειδικές προσαρμογές.
- Χρήση ενδημικών ειδών κατά τις εργασίες αποκατάστασης ρυπασμένων χώρων και ΧΑΔΑ με στόχο την οικολογική και αισθητική προσαρμογή στις υπάρχουσες συνθήκες.

Για την **προστασία της υγείας και των υλικών περιουσιακών στοιχείων**, θα πρέπει να ακολουθούνται οι παρακάτω κατευθύνσεις:

- Αναβάθμιση κοινωνικών υποδομών υγείας και πρόνοιας με ιδιαίτερη μέριμνα για πρόσβαση των ευπαθών κοινωνικών ομάδων σε αυτές.
- Εφαρμογή ολοκληρωμένου σχεδίου για την αντιμετώπιση κινδύνων από τεχνολογικές καταστροφές. Αποφυγή εγκατάστασης επιπλέον μονάδων με

πιθανή αύξηση της βιομηχανικής επικινδυνότητας σε περιοχές που θα εκτιμηθούν ως ακατάλληλες ή κοντά σε οικιστικές περιοχές.

- Διασφάλιση της αγροτικής γης υψηλής παραγωγικότητας με σκοπό την κάλυψη των διατροφικών αναγκών και την εφαρμογή βιώσιμων πρακτικών διαχείρισης και κατάλληλων αγροπεριβαλλοντικών μέτρων όπου εντοπιστούν ενδείξεις υποβάθμισης αυτών.
- Η διαθεσιμότητα δημόσιας γης να αξιοποιείται πρωτίστως για ελεύθερους χώρους και χώρους πρασίνου των αστικών περιοχών. Ιδιαίτερη μέριμνα θα πρέπει να υπάρξει για την αποφυγή δόμησης κοντά σε ρέματα.
- Διαχείριση των μολυσματικών και επικίνδυνων αποβλήτων και καθαρισμός μικρών χώρων ανεξέλεγκτης ρίψης αποβλήτων σε παρόδιες περιοχές και άλλους δημόσιους χώρους.
- Εφαρμογή σχεδίου βιώσιμων αστικών μεταφορών για τη μείωση της ηχορύπανσης και της ρύπανσης του αέρα καθώς και ενθάρρυνση της χρήσης του ποδηλάτου στα αστικά κέντρα και τις τουριστικές περιοχές.

Για την **ορθολογική διαχείριση των υδατικών πόρων και τη διαχείριση υγρών αποβλήτων** θα πρέπει να ακολουθούνται οι παρακάτω κατευθύνσεις:

- Εφαρμογή των βασικών και συμπληρωματικών μέτρων των Σχεδίων Διαχείρισης που εγκρίθηκαν για τα δύο Υδατικά Διαμερίσματα, Θράκης (GR12) και Ανατολικής Μακεδονίας (GR11). Η ενσωμάτωση των μέτρων στα πλαίσια εφαρμογής του περιφερειακού χωροταξικού σχεδιασμού είναι υποχρεωτική. Βασικές κατευθύνσεις αποτελούν η αντιμετώπιση και ο έλεγχος της σημειακής και μη σημειακής ρύπανσης, ο έλεγχος των απολήψεων ύδατος, η ενίσχυση των δικτύων ύδρευσης με σκοπό την εξοικονόμηση των απωλειών, κ.ά.
- Προώθηση κατά το δυνατόν προτάσεων που ενθαρρύνουν τη χρήση τεχνολογιών εξοικονόμησης νερού. Χρήση συστήματος παρακολούθησης διαρροών για τον έγκαιρο εντοπισμό των βλαβών και την εξοικονόμηση υδάτινων πόρων.
- Απομάκρυνση δραστηριοτήτων που έχουν σημαντικές επιπτώσεις στα θαλάσσια ύδατα και δεν είναι απαραίτητη η χωροθέτησή τους σε παράκτιες περιοχές.
- Αποφυγή εγκατάστασης οικιστικών ή επαγγελματικών χρήσεων σε περιοχές υψηλού κινδύνου πλημμύρας και προώθηση έργων για τη μείωση ή την εξάλειψη των επιπτώσεων.
- Αύξηση των διαπερατών επιφανειών και αύξηση του φυσικού πρασίνου με σκοπό την απόσβεση πλημμυρικών φαινομένων (πχ. χώροι ανάπλασης).

Για την **προστασία των εδαφών και την αποφυγή ρύπανσης ή υποβάθμισής τους**, καθώς και για τη διαχείριση στερεών αποβλήτων θα πρέπει να ακολουθούνται τα παρακάτω:

- Για έργα προστασίας των ακτών (από διάβρωση ή φυσικές καταστροφές) απαιτείται σύνταξη διαχειριστικής μελέτης για την επιβολή κατάλληλων όρων για την άμβλυση και αντιμετώπιση αρνητικών επιπτώσεων.

- Για την προστασία από την ερημοποίηση απαιτείται η υλοποίηση σχεδίου προσδιορισμού των περιοχών κινδύνου και των παραγόντων υποβάθμισης των εδαφών, ώστε να καθοριστούν τα κατάλληλα μέτρα αντιμετώπισης.
- Ολοκλήρωση των προβλέψεων του Περιφερειακού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων με σκοπό την αύξηση του ρυθμού ανακύκλωσης και την αντιμετώπιση όλων των ξεχωριστών ρευμάτων αποβλήτων. Στο Σχέδιο ιεραρχούνται οι προτεραιότητες διαχείρισης για τη μείωση, επανάχρηση, ανακύκλωση / ανάκτηση και ασφαλή διάθεση.
- Ιδιαίτερη μέριμνα θα πρέπει να υπάρξει για τη διαχείριση αποβλήτων σε αρχαιολογικούς και πολιτιστικούς χώρους, σε αθλητικούς χώρους, σε τουριστικές και προστατευόμενες περιοχές.

Για τη **μείωση των εκπομπών αερίων ρύπων και των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου**, θα πρέπει να ακολουθούνται οι παρακάτω κατευθύνσεις:

- Παρακολούθηση εκπομπών αερίων ρύπων στις έδρες των ΠΕ της Περιφέρειας και λήψη κατάλληλων μέτρων (π.χ. επιλογή ειδών βλάστησης που συνεισφέρουν στη βελτίωση της ατμόσφαιρας).
- Προώθηση των ΑΠΕ σε δημόσια και ιδιωτικά κτήρια.
- Μείωση της εξάρτησης από το πετρέλαιο και εξοικονόμηση ενέργειας στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα.
- Εκπόνηση σχεδίου για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, που θα περιλαμβάνει την εκτίμηση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στη θαλάσσια βιοποικιλότητα, αναβάθμιση του αστικού και περιαστικού πρασίνου, πρόγραμμα ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης των πολιτών και των οικονομικών συντελεστών.

Για την **προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς και του τοπίου** θα πρέπει να ακολουθούνται οι παρακάτω κατευθύνσεις:

- Να αποφεύγεται η εγκατάσταση μη συμβατών έργων και δραστηριοτήτων εντός οριοθετημένων περιοχών πολιτιστικού ενδιαφέροντος.
- Να λαμβάνονται όπου απαιτείται μέτρα αποκατάστασης του τοπίου για τις δράσεις και παρεμβάσεις που θα προκύψουν από το ΠΠΧΣΑΑ.
- Προώθηση της προστασίας του αγροδασικού τοπίου με τη διατήρηση - ενίσχυση κατάλληλων πρακτικών (φυσικούς φυτοφράκτες, αναβαθμίδες κ.ά.).
- Χρήση μεθόδων αποκατάστασης του τοπίου σε έργα υποδομής και εξορυκτικές δραστηριότητες που να μην αλλοιώνουν το τοπίο.
- Προσαρμογή της κλίμακας των παρεμβάσεων για την κατασκευή έργων υποδομής (διανοίξεις και βελτιώσεις οδών, έργα τεχνικής υποδομής, κ.ά.) στο απολύτως απαραίτητο (αποφυγή εκτεταμένων εκβραχισμών).
- Εκπόνηση μελετών θέας για τη χωροθέτηση σημαντικών έργων υποδομής (κυρίως εγκαταστάσεις ΑΠΕ και έργα μεταφορών).

2.5 Σύστημα παρακολούθησης του σχεδίου

Η παρακολούθηση των επιπτώσεων είναι απαίτηση της Οδηγίας 2001/42/ΕΚ, που στοχεύει στον εντοπισμό σημαντικών ή απρόβλεπτων αρνητικών επιπτώσεων, ώστε να είναι δυνατή η έγκαιρη αντιμετώπισή τους και η ενδεχόμενη προσαρμογή του εξεταζόμενου σχεδίου.

Παράλληλα, προκύπτει με βάση την κείμενη νομοθεσία για διάφορες επιμέρους θεματικές ενότητες του περιβάλλοντος. Πραγματοποιείται με ευθύνη της Αρχής Σχεδιασμού, με τη συνεργασία και υποστήριξη κάθε Υπηρεσίας Περιβάλλοντος με αρμοδιότητα παρακολούθησης περιβαλλοντικών μέσων και παραμέτρων στον τομέα της.

Ένα σύστημα παρακολούθησης πρέπει να περιλαμβάνει:

- α) σύστημα συλλογής πληροφοριών,
- β) σύστημα διαχείρισης των πληροφοριών και
- γ) μεθόδους διάχυσης της πληροφορίας σε όλες τις συναρμόδιες αρχές και στο ευρύ κοινό.

Η συλλογή πληροφοριών μπορεί να βασίζεται στην πρωτογενή παραγωγή περιβαλλοντικής πληροφορίας, εμπλέκοντας διάφορες αρμόδιες υπηρεσίες, και στην εκτίμηση περιβαλλοντικών δεικτών. Οι μετρήσεις περιβαλλοντικών παραμέτρων αποτελούν σύνθετη διαδικασία είτε πρόκειται για περιοδικές μετρήσεις είτε για συνεχείς μετρήσεις. Η συλλογή πληροφοριών μπορεί να περιλαμβάνει:

- μετρήσεις που διενεργούν οι Υπηρεσίες των Περιφερειών, είτε σε μόνιμη βάση, είτε περιστασιακά,
- στοιχεία που συλλέγονται πρωτογενώς από φορείς λειτουργίας έργων και δραστηριοτήτων στις Περιφέρειες (πχ. ΕΕΛ, ΧΥΤΑ, ΔΕΥΑ, ΔΕΗ),
- στοιχεία από υπηρεσίες της δημόσιας διοίκησης (πχ. Εθνικό Δίκτυο Παρακολούθησης Υδάτων),
- Στοιχεία επιστημονικών και άλλων φορέων, καθώς και ΑΕΙ.

Η επεξεργασία και σύνθεση των πληροφοριών έχει στόχο την εξαγωγή συμπερασμάτων για την κατάσταση του περιβάλλοντος στα όρια της Περιφέρειας. Η δημιουργία χρονοσειρών δεδομένων απαιτείται για τη διαχρονική παρακολούθηση της περιβαλλοντικής κατάστασης. Η διάχυση της πληροφορίας περιλαμβάνει τη δημιουργία κατάλληλων αναφορών. Οι αναφορές αυτές διενεργούνται στο στάδιο της υλοποίησης και επιτρέπουν τη λήψη διορθωτικών μέτρων που βασίζονται σε συγκεκριμένους δείκτες μέτρησης. Η έκθεση παρακολούθησης έχει σκοπό την καταγραφή των δεικτών που συνδέονται με τις δράσεις του σχεδίου και αντιπροσωπεύουν ενδεχόμενες περιβαλλοντικές μεταβολές. Ο ορισμός των δεικτών θα πρέπει να πραγματοποιηθεί σε συνεννόηση με τις αρμόδιες αρχές περιβάλλοντος.

Σε περίπτωση διαπίστωσης είτε σημαντικών αποκλίσεων από τις εκτιμήσεις της ΣΜΠΕ, είτε νέων υποχρεώσεων, προτείνονται κατάλληλα επανορθωτικά μέτρα. Στο πλαίσιο της έκθεσης δύναται να προταθεί από την Αρχή Σχεδιασμού, εφόσον αυτό κριθεί αναγκαίο, η εκπόνηση νέας συγκριτικής έκθεσης σε μεταγενέστερο χρονικό διάστημα.

Η καταγραφή και παρακολούθηση της περιβαλλοντικής κατάστασης μέσω δεικτών αποτελεί καθιερωμένη πρακτική του σχεδιασμού και του αναπτυξιακού

προγραμματισμού αλλά και άλλων πρωτοβουλιών για το περιβάλλον. Χαρακτηριστικά παραδείγματα εφαρμογών αποτελούν:

- Η πρωτοβουλία του Εθνικού Κέντρου Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΕΚΠΑΑ) στην πρώτη εθνική καταγραφή των εξελίξεων σε περιβαλλοντικά ζητήματα με τη χρήση δεικτών. Η έκθεση χωρίζεται σε δέκα κεφάλαια, πέντε εκ των οποίων συνιστούν κλασσικούς «περιβαλλοντικούς τομείς» και άλλα πέντε απεικονίζουν τις εξελίξεις σε βασικούς παραγωγικούς τομείς της ελληνικής οικονομίας. Συνολικά χρησιμοποιήθηκαν 70 δείκτες⁶⁵.
- Το «Σύστημα Δεικτών Περιβάλλοντος και Αειφορίας για τη Θεσσαλονίκη» του Παρατηρητηρίου Αειφορίας και Περιβάλλοντος Θεσσαλονίκης (ΠΑΠΘ) στα πλαίσια του Οργανισμού Ρυθμιστικού Σχεδίου και Προστασίας Περιβάλλοντος Θεσσαλονίκης (ΟΡΘΕ). Αποσκοπεί στην κάλυψη των διαρκών αναγκών που υπάρχουν για την αποτίμηση και σύγκριση της πορείας της περιοχής της Θεσσαλονίκης σε σχέση με την πρόοδο που επιτυγχάνεται σε εθνική κλίμακα και την πρόοδο σε σχέση με άλλες πόλεις της Ελλάδας και της Ευρώπης⁶⁶.
- Το σύστημα δεικτών του Παρατηρητηρίου της Εγνατίας Οδού. Το Παρατηρητήριο βασίζει τη διαχρονική καταγραφή, παρακολούθηση και μελέτη των χωρικών επιδράσεων της Εγνατίας Οδού σε ένα σύστημα κοινωνικοοικονομικών, χωροταξικών και περιβαλλοντικών δεικτών καθώς και δεικτών λειτουργίας του οδικού δικτύου⁶⁷.
- Δείκτες για την παρακολούθηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων στα πλαίσια του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (ΟΠΣ). Το ΟΠΣ αποτελεί το σύστημα όπου καταχωρούνται τα δεδομένα που αφορούν στα προγράμματα του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ). Οι περιβαλλοντικοί δείκτες του ΟΠΣ χαρακτηρίζονται σαν περιβαλλοντικοί ποσοτικοί και περιβαλλοντικοί μη ποσοτικοί⁶⁸.
- Προτεινόμενοι δείκτες για τις κατηγορίες περιβαλλοντικών παραμέτρων σύμφωνα με το εγχειρίδιο «Handbook on SEA for Cohesion Policy 2007-2013» (European Union - Greening Regional Development Programmes Network, 2006).

Η πλειοψηφία των δεικτών που χρησιμοποιούνται στο παρόν κεφάλαιο προέρχονται από την έκθεση καταγραφής του ΕΚΠΑΑ, τους σχετικούς δείκτες του ΠΑΠΘ και του εγχειριδίου «Handbook on SEA for Cohesion Policy 2007-2013».

ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ, ΧΛΩΡΙΔΑ, ΠΑΝΙΔΑ

Η παρακολούθηση παραμέτρων για το φυσικό περιβάλλον από το ΠΠΧΣΑΑ εντάσσεται στις γενικότερες υποχρεώσεις για την παρακολούθηση των μεταβολών της βιοποικιλότητας στις προστατευόμενες περιοχές από τους αρμόδιους φορείς. Οι δείκτες που επιλέχθηκαν στοχεύουν στην εκτίμηση των μεταβολών στις βασικές κατηγορίες (βιοποικιλότητα, χλωρίδα, πανίδα) εξαιτίας των παρεμβάσεων του σχεδίου και ενσωμάτωσης διαχειριστικών δράσεων στο σχεδιασμό. Επιπλέον, εξαιτίας

⁶⁵ Εθνικό Κέντρο Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης, 2003. Περιβαλλοντικά σήματα, σχέδιο έκθεσης δεικτών αειφορίας, Ελλάδα 2003.

⁶⁶ <http://www.oset.gr/sustima-deikton.aspx>

⁶⁷ <http://observatory.egnatia.gr/>

⁶⁸ <http://www.ops.gr/Ergorama/>

της ύπαρξης εκτεταμένης δασοκάλυψης και ευαίσθητων δασικών οικοσυστημάτων σε κάθε ΠΕ της Περιφέρειας προτείνονται δύο δείκτες που αφορούν τις δασικές πυρκαγιές και τις αναδασωθείσες εκτάσεις.

Σύνολο ειδών χλωρίδας και πανίδας

Ο δείκτης παρουσιάζει τον εκτιμώμενο αριθμό γνωστών ειδών χλωρίδας και πανίδας στην Περιφέρεια σε σύγκριση με τον αντίστοιχο αριθμό ειδών που απαντώνται στην Ελλάδα και πληροφορεί για την κατάσταση της βιοποικιλότητας.

Αριθμός, τύπος και κατάσταση διατήρησης οικοτόπων

Ο δείκτης προσδιορίζει το πλήθος, τον τύπο και την κατάσταση των οικοτόπων της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ (Παράρτημα Ι) στις περιοχές Natura της Περιφέρειας, παρέχοντας πληροφορίες για τη βιοποικιλότητα σε επίπεδο οικοσυστημάτων, και επομένως έμμεσα σε επίπεδο ειδών χλωρίδας και πανίδας.

Καθεστώς διαχείρισης σε προστατευόμενες περιοχές

Αναφέρεται στο ποσοστό της έκτασης της Περιφέρειας που έχει χαρακτηριστεί ως «προστατευόμενες περιοχές» και εντάσσεται σε διαχειριστικές δράσεις εγκεκριμένων Σχεδίων Διαχείρισης. Απαιτείται η αποτύπωση του είδους των οικοτόπων και της κατάστασης των ενδιαιτημάτων στο σύνολο της Περιφέρειας.

Δασικές πυρκαγιές

Ο δείκτης προσδιορίζει την έκταση που καταστρέφεται ετησίως από πυρκαγιές, κάνοντας διάκριση μεταξύ δασικών, μερικώς δασοσκεπών και χορτολιβαδικών εκτάσεων. Ο δείκτης παρέχει πληροφορίες για έναν σημαντικό παράγοντα απώλειας δασικών περιοχών και βιοποικιλότητας.

Αναδασωθείσες εκτάσεις

Ο δείκτης προσδιορίζει την έκταση που αναδασώνεται ετησίως παράλληλα με το ποσοστό που αντιπροσωπεύει η αναδασωθείσα έκταση σε σχέση με τη δασική έκταση που καταστράφηκε από πυρκαγιές το προηγούμενο έτος. Ο δείκτης αποτελεί μέτρο της απόκρισης στις καταστροφές που προκαλούν οι πυρκαγιές στα δασικά οικοσυστήματα και στην επάρκεια αυτής της απόκρισης δεδομένου ότι ο ρυθμός φυσικής αναγέννησης των δασών είναι βραδύς.

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ, ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ, ΥΛΙΚΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η επιλογή των δεικτών στοχεύει στην εξακρίβωση των μεταβολών και μετακινήσεων του πληθυσμού που ενδεχομένως να προκαλείται από τις παρεμβάσεις του σχεδίου στις διάφορες γεωγραφικές ενότητες της Περιφέρειας, καθώς και την κατάσταση των συνθηκών διαβίωσης και ασφάλειας που διαμορφώνονται.

Πληθυσμιακές μεταβολές

Ο δείκτης περιγράφει τις μεταβολές του μόνιμου και πραγματικού πληθυσμού της Περιφέρειας με τον υπολογισμό του μέσου ετήσιου ρυθμού μεταβολής σύμφωνα με τις επιλεγμένες γεωγραφικές ενότητες (διοικητικές και αναπτυξιακές), καθώς και μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών.

Κατασκευές νέων κατοικιών και πολεοδομική ανάπτυξη

Ο δείκτης αφορά στον αριθμό των νέων κατοικιών που κατασκευάζονται ετησίως (διακρίνοντας μεταξύ υφιστάμενων οικιστικών περιοχών, επεκτάσεων σχεδίου πόλης, αλλά και εκτός σχεδίου) και από μετατροπές άλλων κτιριακών χρήσεων.

Αστικό και περιαστικό πράσινο

Ο δείκτης αναφέρεται στην έκταση των χώρων πρασίνου (δημόσια πάρκα, άλση, χώροι αναψυχής, παιδικές χαρές, κλπ.) που αναλογεί σε κάθε κάτοικο, καθώς και τη δυνατότητα χρησιμοποίησης αυτών από τους κατοίκους.

Νοσήματα και αιτίες θανάτου

Ο δείκτης περιγράφει τη διαχρονική εξέλιξη της θνησιμότητας και των εισαγωγών σε νοσοκομεία της Περιφέρειας που οφείλονται σε ασθένειες του αναπνευστικού συστήματος, καρδιαγγειακά, καρκίνο και άλλου είδους λοιμώξεις ή επιδημίες.

Εξέλιξη τροχαίων ατυχημάτων

Ο δείκτης παρουσιάζει την εξέλιξη του συνολικού αριθμού των οδικών ατυχημάτων, στα οποία προκλήθηκαν τραυματισμοί, καθώς και των θανατηφόρων ατυχημάτων (αριθμός θανάτων που λαμβάνουν χώρα εντός 30 ημερών από το ατύχημα), αναγόμενο ανά μονάδα επιβατικού μεταφορικού έργου.

ΥΔΑΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ, ΥΓΡΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ

Η παρακολούθηση της κατάστασης των υδάτινων συστημάτων αποτελεί βασική επιδίωξη της εφαρμοζόμενης «πολιτικής των υδάτων» μέσω των Σχεδίων Διαχείρισης. Η παρακολούθηση των παραμέτρων πραγματοποιείται από διάφορους φορείς, με συντονιστή τις αρμόδιες Υπηρεσίες Υδάτων. Για το ΠΠΧΣΑΑ προκύπτουν ανάγκες ειδικότερα για την παρακολούθηση των παραγωγικών δραστηριοτήτων που καταναλώνουν νερό (και ειδικά τη γεωργία), καθώς και ως προς το ρυθμό επίτευξης των δεσμεύσεων για τον καθαρισμό των αστικών λυμάτων.

Απολήψεις νερού

Ο δείκτης παρουσιάζει τη διαχρονική εξέλιξη των ετήσιων απολήψεων νερού από επιφανειακά και υπόγεια νερά και υποδηλώνει την πίεση που υφίστανται τα διαθέσιμα αποθέματα.

Τομεακή ανάλυση της ζήτησης νερού

Ο δείκτης υπολογίζει την ποσοστιαία συμμετοχή παραγωγικών τομέων και λοιπών δραστηριοτήτων στη συνολική ζήτηση νερού στην ΠΑΜΘ.

Αρδευόμενη γεωργική γη

Ο δείκτης προσδιορίζει την επιφάνεια των αρδευομένων εκτάσεων και υπολογίζει το ποσοστό της στο σύνολο της χρησιμοποιούμενης γεωργικής γης. Ο δείκτης πληροφορεί για την εξέλιξη της χρήσης νερού στο γεωργικό τομέα και αποτελεί χαρακτηριστικό μέτρο της πίεσης που ασκεί η γεωργική δραστηριότητα στη διαθεσιμότητα των υδατικών πόρων.

Ποσοστιαία συμμετοχή οργανικών καλλιεργειών

Ο δείκτης ορίζεται ως ο λόγος της έκτασης που καλύπτεται από οργανικές καλλιέργειες (καλλιέργειες που δεν χρησιμοποιούν συνθετικά λιπάσματα και φυτοφάρμακα και πιστοποιούνται με βάση τον κανονισμό 2092/91) προς το σύνολο

της χρησιμοποιούμενης γεωργικής γης και αποτελεί ένα χαρακτηριστικό μέτρο της προσπάθειας ενσωμάτωσης της περιβαλλοντικής διάστασης στη γεωργική πολιτική.

Επεξεργασία αστικών λυμάτων

Ο δείκτης εξετάζει τη σχετική εξέλιξη του αριθμού των μονάδων επεξεργασίας λυμάτων σε συνδυασμό με το ποσοστό του πληθυσμού που εξυπηρετείται από παρόμοιες εγκαταστάσεις. Ο δείκτης πληροφορεί για την πορεία μείωσης της επιβάρυνσης των εσωτερικών υδάτινων αποδεκτών και του θαλάσσιου περιβάλλοντος από τα ρυπογόνα φορτία των αστικών λυμάτων.

ΕΔΑΦΟΣ, ΣΤΕΡΕΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ

Το σύστημα παρακολούθησης στοχεύει κυρίως στις παρεμβάσεις που αφορούν υποβαθμισμένες - εγκαταλελειμμένες περιοχές (πχ. λατομεία και άλλες εξορυκτικές δραστηριότητες) και την επανένταξή τους στο χώρο. Επίσης, περιλαμβάνεται η διαχείριση στερεών αποβλήτων που αποτελεί βασική προτεραιότητα εφαρμογής της περιβαλλοντικής πολιτικής.

Εγκαταλελειμμένη υποβαθμισμένη γη

Ο δείκτης αφορά στις ρυπασμένες, εγκαταλελειμμένες και υποβαθμισμένες εκτάσεις, όπως είναι παλιά εργοστάσια, στρατόπεδα, λατομεία κλπ. (χτισμένες και μη), καθώς και στην επανένταξή τους στον πολεοδομικό ιστό ή τη μετατροπή τους σε άλλες εξωαστικές χρήσεις.

Ποσοστιαία συμμετοχή μεθόδων διάθεσης αποβλήτων

Ο δείκτης παρουσιάζει την ποσοστιαία κατά βάρος συμμετοχή των βασικών μεθόδων διάθεσης των αστικών αποβλήτων και πληροφορεί για το βαθμό κατά τον οποίο μέρος των χρήσιμων υλικών που εισάγονται ως μίγμα στο ρεύμα των αποβλήτων επιστρέφει στο παραγωγικό κύκλωμα ως πρώτη ύλη ή αξιοποιείται ενεργειακά.

ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑ, ΚΛΙΜΑΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Αν και δεν παρουσιάζονται αυξημένα προβλήματα ατμοσφαιρικής ρύπανσης στην Περιφέρεια, κρίνεται σκόπιμη η παρακολούθηση των τιμών διαφόρων ρύπων (ειδικά των αιωρούμενων σωματιδίων) στα μεγάλα αστικά κέντρα. Επιπλέον, απαιτείται η παρακολούθηση των ρύπων που συντελούν στο φαινόμενο του θερμοκηπίου, καθώς και της συμβολής των ΑΠΕ (που αποτελεί καθοριστικό παράγοντα ανάπτυξης του ενεργειακού κλάδου στην Περιφέρεια) στην έμμεση μείωση των ατμοσφαιρικών ρύπων και στην εξοικονόμηση ενέργειας.

Ποιότητα της ατμόσφαιρας στο αστικό περιβάλλον

Περιλαμβάνει τις μεταβολές των αερίων ρύπων που καταγράφονται στα μεγάλα αστικά κέντρα της Περιφέρειας (NOx, O₃, αιωρούμενα σωματίδια, κ.ά.) παρέχοντας σημαντικές πληροφορίες για την ποιότητα της ατμόσφαιρας και τους κινδύνους που απορρέουν για τη δημόσια υγεία.

Συνεισφορά του ενεργειακού τομέα και των μεταφορών στις εκπομπές CO₂

Το μεγάλο μερίδιο ευθύνης του ενεργειακού τομέα και των μεταφορών στις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, και ιδιαίτερα CO₂, καθιστά απαραίτητη μία λεπτομερέστερη ανάλυση της συνεισφοράς αυτών.

Συμμετοχή Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας στην ηλεκτροπαραγωγή

Ο δείκτης παρουσιάζει την ποσοστιαία συμμετοχή των ΑΠΕ στο σύνολο της παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ, ΤΟΠΙΟ

Στο πλαίσιο εφαρμογής της στρατηγικής του ΠΠΧΣΑΑ για την πολιτιστική κληρονομιά απαιτείται, πέραν της παρακολούθησης παραμέτρων που αφορούν στην κατάσταση του πολιτισμικού αποθέματος της Περιφέρειας (αρχαιολογικών χώρων, μνημείων, κ.ά.), η παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης έργων και παρεμβάσεων που συναρτώνται με τη συγκρότηση του Τόξου Υγροβιοτόπων και Αρχαιολογικών Χώρων και του Τόξου του Νέστου. Όσον αφορά στη στρατηγική για το τοπίο, προκύπτει η ανάγκη παρακολούθησης παραμέτρων που αφορούν την ανάπτυξη παραγωγικών δραστηριοτήτων και την κατασκευή έργων υποδομής (πχ. παρακολούθηση της κατάστασης υποβαθμισμένων τοπίων, πορεία υλοποίησης έργων αποκατάστασης).

Υλοποίηση δράσεων και έργων συνδυασμένης ανάδειξης φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος

Παρακολουθείται η πορεία υλοποίησης έργων και δράσεων προστασίας και ανάδειξης της πολιτιστικής κληρονομιάς στις περιοχές του Τόξου του Νέστου και του Τόξου Υγροβιοτόπων και Αρχαιολογικών Χώρων (εργασίες αποκατάστασης και ανάδειξης αρχαιολογικών χώρων και μνημείων, περιπατητικές και ποδηλατικές διαδρομές, δημιουργία κέντρων πληροφόρησης, κλπ.).

Ποσοστό διατηρητέων κτηρίων και αρχαιολογικών χώρων σε κίνδυνο

Αφορά διατηρητέα κτίρια και αρχαιολογικούς χώρους που παραμένουν σε κατάσταση εγκατάλειψης ή ακατάλληλης χρήσης, με κίνδυνο πρόκλησης φθορών και καθίστανται για το λόγο αυτό μη επισκέψιμα.

Ποσοστό εκτάσεων που προορίζεται για δημόσιους χώρους αναψυχής περιλαμβάνοντας περιαστικά δάση

Τα περιαστικά δάση αποτελούν χώρους καθοριστικής σημασίας με πολλαπλές χρήσεις και σημαντικούς συντελεστές για το ευρύτερο αστικό τοπίο. Ο προσδιορισμός και η μεταβολή των εκτάσεων τους αποτελεί υπολογίσιμη παράμετρο.

Εκτάσεις υποβαθμισμένων τοπίων με παρεμβάσεις αποκατάστασης

Περιλαμβάνει υποβαθμισμένα τοπία (λατομεία, χωματερές, κ.ά.) στα οποία πραγματοποιούνται παρεμβάσεις αποκατάστασης.

Ποσοστό νέων έργων στα οποία πραγματοποιούνται μελέτες επιπτώσεων στο τοπίο

Παρακολουθείται ο αριθμός των έργων, για τη χωροθέτηση των οποίων πραγματοποιούνται μελέτες επιπτώσεων στο τοπίο (landscape and visual impact assessments).

Στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζονται συνολικά οι **προτεινόμενοι δείκτες για κάθε περιβαλλοντική ενότητα** που αφορούν στην παρακολούθηση του ΠΠΧΣΑΑ ΑΜΟ:

Πίνακας 41: Προτεινόμενοι δείκτες παρακολούθησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων του σχεδίου

Βιοποικιλότητα, πανίδα και χλωρίδα	• Σύνολο ειδών χλωρίδας και πανίδας • Αριθμός, τύπος και κατάσταση διατήρησης οικοτόπων • Καθεστώς διαχείρισης σε προστατευόμενες περιοχές • Δασικές πυρκαγιές • Αναδασωθείσες εκτάσεις
Πληθυσμός, ανθρώπινη υγεία, υλικά περιουσιακά στοιχεία	• Πληθυσμιακές μεταβολές • Κατασκευές νέων κατοικιών και πολεοδομική ανάπτυξη • Αστικό και περιαστικό πράσινο • Νοσήματα και αιτίες θανάτου • Εξέλιξη τροχαίων ατυχημάτων
Εδαφος, στερεά απόβλητα	• Εγκαταλελειμμένη υποβαθμισμένη γη • Ποσοστιαία συμμετοχή μεθόδων διάθεσης αποβλήτων
Υδατικοί πόροι, υγρά απόβλητα	• Απολήψεις νερού • Τομεακή ανάλυση της ζήτησης νερού • Αρδευόμενη γεωργική γη • Ποσοστιαία συμμετοχή οργανικών καλλιεργειών • Επεξεργασία αστικών λυμάτων
Ατμόσφαιρα, κλιματικοί παράγοντες, ενέργεια	• Ποιότητα της ατμόσφαιρας στο αστικό περιβάλλον • Συνεισφορά του ενεργειακού τομέα και των μεταφορών στις εκπομπές CO₂ • Συμμετοχή ΑΠΕ στην ηλεκτροπαραγωγή
Πολιτιστική κληρονομιά, τοπίο	• Υλοποίηση δράσεων και έργων συνδυασμένης ανάδειξης φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος • Ποσοστό διατηρητέων κτηρίων και αρχαιολογικών χώρων σε κίνδυνο • Ποσοστό εκτάσεων που προορίζεται για δημόσιους χώρους αναψυχής περιλαμβάνοντας περιαστικά δάση • Εκτάσεις υποβαθμισμένων τοπίων με παρεμβάσεις αποκατάστασης • Ποσοστό νέων έργων στα οποία πραγματοποιούνται μελέτες επιπτώσεων στο τοπίο

Η. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

Τα στοιχεία της κανονιστικής πράξης έγκρισης του νέου ΠΠΧΣΑΑ της Περιφέρειας ΑΜΘ θα προκύψουν αφενός από την απόφαση έγκρισης της παρούσας μελέτης από την αρμόδια αρχή του ΥΠΕΚΑ (ΕΥΠΕ) και αφετέρου από την τελική επεξεργασία και ενσωμάτωση των παρατηρήσεων που θα συγκεντρωθούν στο πλαίσιο της διαδικασίας δημόσιας διαβούλευσης στην οποία θα εκτεθεί τόσο το σχέδιο της ΚΥΑ όσο και η ΣΜΠΕ του ΠΠΧΣΑΑ ΑΜΘ.

Θ. ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΠΟΥ ΑΝΕΚΥΨΑΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΤΗΣ ΣΜΠΕ

Η ΣΜΠΕ εκπονείται στο πλαίσιο της Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης (ΣΠΕ), μιας συστηματικής διαδικασίας για την αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ενός σχεδίου ή προγράμματος –και του συνόλου των παρεμβάσεων που προβλέπονται σε αυτό– σε πρώιμο στάδιο της διαδικασίας λήψης αποφάσεων.

Η διαδικασία της ΣΠΕ διαφοροποιείται ως προς τη μεθοδολογική της προσέγγιση σε σχέση με τις τυπικές Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων. Το στάδιο υλοποίησης της ΣΠΕ είναι πρώιμο, με αποτέλεσμα να υπάρχει ασάφεια σε πολλά τεχνικά και οικονομικά χαρακτηριστικά του αντικειμένου που πρόκειται να αξιολογηθεί όσον αφορά τις περιβαλλοντικές του επιπτώσεις. Σαν αποτέλεσμα, η μεθοδολογία υλοποίησης της ΣΜΠΕ απαιτεί ευρύτερη αντιμετώπιση του αντικειμένου όσον αφορά το πλήθος των περιβαλλοντικών θεμάτων. Η «εποπτική θεώρηση» του αντικειμένου απαιτεί ωστόσο ακρίβεια στην προσέγγιση και αντικειμενικότητα στην κρίση και μάλιστα σε μεγαλύτερο βαθμό από ό,τι σε μια συνηθισμένη ΜΠΕ μιας και τοποθετείται σε «στρατηγικό επίπεδο οργάνωσης» των επεμβάσεων.

Σημαντικό εμπόδιο στην εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων στάθηκε η έλλειψη επαρκών στοιχείων σχετικά με το είδος των έργων και δραστηριοτήτων που πρόκειται να εγκατασταθούν στην περιοχή μελέτης.

Σε ό,τι αφορά τη μεθοδολογική προσέγγιση της περιγραφής της υφιστάμενης κατάστασης και της αξιολόγησης διαπιστώνονται τα εξής:

1. Τόσο οι περιβαλλοντικοί στόχοι - παράμετροι όσο και οι προτεινόμενοι περιβαλλοντικοί δείκτες επιλέχτηκαν κυρίως από το "Εγχειρίδιο των ΣΠΕ για τη Στρατηγική Συνοχής 2007-2013" (2006). Η επιλογή από το σύνολο των στόχων - δεικτών πραγματοποιήθηκε με βάση τη συνάφεια ως προς τα βασικά χαρακτηριστικά της περιοχής και τις υπάρχουσες περιβαλλοντικές συνθήκες.
2. Ο πίνακας επιπτώσεων (impact matrix) εφαρμόστηκε με έναν απλοποιημένο τρόπο από το "Εγχειρίδιο των ΣΠΕ για τη Στρατηγική Συνοχής 2007-2013" (2006) σύμφωνα με τον *Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος* (European Environment Agency).

Ειδικότερο πρόβλημα που αφορά την εκπόνηση μιας ΣΜΠΕ για την Αναθεώρηση των ΠΠΧΣΑΑ αποτελεί η έλλειψη εξειδικευμένων προδιαγραφών που να επικεντρώνονται σε μελέτες αυτού του τύπου. Ο ιδιαίτερος χαρακτήρας και οι σημαντικές διαφοροποιήσεις των χωροταξικών μελετών σε σχέση με τις μελέτες εφαρμογής αναπτυξιακών προγραμμάτων απαιτούν διαφοροποιήσεις και ειδική προσέγγιση. Σημαντικό είναι να αναπτυχθεί κοινός τρόπος αποτύπωσης της υφιστάμενης κατάστασης, της αξιολόγησης των επιπτώσεων, αλλά και της λήψης κατάλληλων μέτρων.

I. ΒΑΣΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΕΣ

Οι βασικές απαιτούμενες μελέτες και έρευνες προσδιορίζονται στο Πρόγραμμα Δράσης (Παράρτημα Κ.2) που συνοδεύει την πρόταση αναθεώρησης του ΠΠΧΣΑΑ Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης.

K. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

K.1 Βιβλιογραφία

Commission of the European Communities, 2009. *Adapting to climate change: towards a European framework for action. White Paper*. Brussels: COM (2009) 147 final.

European Commission, 2012. *A blueprint to safeguard Europe's water resources*. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Brussels: COM (2012) 673 final.

European Union - Greening Regional Development Programmes Network, 2006. Handbook on SEA for Cohesion Policy 2007-2013. North East South West, Interreg III C.

EC Communication "Energy Roadmap 2050" [COM/2011/885].

EEA, 2012. *Territorial cohesion and water management in Europe: the spatial perspective (technical report No 4/2012)*. Copenhagen: European Environment Agency.

EEA, 2011. *Green infrastructure and territorial cohesion: the concept of green infrastructure and its integration into policies using monitoring systems (technical report No 18/2011)*. Copenhagen: European Environment Agency.

EEA, 2010. *The territorial dimension of environmental sustainability: potential territorial indicators to support the environmental dimension of territorial cohesion (technical report No 9/2010)*. Copenhagen: European Environment Agency.

EEA, 2009. *Progress towards the european 2010 biodiversity target (report No 4/2009)*. Copenhagen: European Environment Agency.

McKinsey&Company, 2011. Η Ελλάδα 10 Χρόνια Μπροστά - Προσδιορίζοντας το νέο Μοντέλο Ανάπτυξης της Ελλάδας.

Territorial Agenda of the European Union 2020, Final Draft (Version 1.8).

Εθνικό Κέντρο Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης, 2003. *Περιβαλλοντικά σήματα, σχέδιο έκθεσης δεικτών αειφορίας, Ελλάδα 2003*.

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ΕΠ της ΠΑΜΘ, 2006. *Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης της προγραμματικής περιόδου 2007 - 2013*. Αθήνα: ENVIROPLAN ΑΕ.

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ΕΠ της ΠΑΜΘ, 2006. *Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης της προγραμματικής περιόδου 2007 - 2013*. Αθήνα: ENVIROPLAN ΑΕ.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2012. *Γενικό ενωσιακό πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον έως το 2020 «ευημερία εντός των ορίων του πλανήτη μας*. Βρυξέλες: Απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. COM (2012) 710 τελικό.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2011. *Η ασφάλεια ζωής μας, το φυσικό μας κεφάλαιο: στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2020*. Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών. Βρυξέλες: COM (2011) 244 τελικό.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2008. *Πράσινη βίβλος για την εδαφική συνοχή. Μετατροπή της εδαφικής ποικιλομορφίας σε προτέρημα*. Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Επιτροπή των Περιφερειών και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή. Βρυξέλες: COM(2008) 616 τελικό.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2001. *Περιβάλλον 2010: το μέλλον μας η επιλογή μας. Έκτο κοινοτικό πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον, 2001-2010*. Ανακοίνωση της Επιτροπής (πλήρες κείμενο). Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

ΙΓΜΕ, 2010. *Οι ορυκτές πρώτες ύλες στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης*. Αθήνα: ΙΓΜΕ-ΠΜΑΜΘ.

Λιαρικός, Κ., Μαραγκού, Π. και Παπαγιάννης Θ. (επιμ. έκδοσης), 2012. *Η Ελλάδα τότε και τώρα: Διαχρονική χαρτογράφηση των καλύψεων γης, 1987-2007. Γεωγραφικό Διαμέρισμα Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης*. WWF Ελλάς, Αθήνα.

Μάρης, Φ., 2000. Το Χειμαρρικό Περιβάλλον των Φυσικών Λιμνών της Ελλάδας. *Διδακτορική Διατριβή: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Τμήμα Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος*.

Περιφέρεια ΑΜΘ, 2012. *Επιχειρησιακό σχέδιο για την υλοποίηση προγράμματος διατήρησης και βιώσιμης ανάπτυξης παράκτιας ζώνης στην Περιφέρεια ΑΜΘ. Α' Φάση, Υφιστάμενη κατάσταση*. TRANSCOOP.

Περιφέρεια ΑΜΘ - Δ/ση Δημοσίων Έργων, 2009. *Μελέτη για την αντιμετώπιση προβλημάτων διαχείρισης στερεοπαροχής υδάτινου συστήματος λίμνης Βιστωνίδας και ποταμών και χειμάρρων ευρύτερης περιοχής. Φάσεις Α', Β'. Οριστική μελέτη έργου ανάσχεσης και διαχείρισης της στερεοπαροχής*.

Τσαγκάρη Κ., Καρέτσος Γ. και Προύτσος Ν., 2011. *Δασικές πυρκαγιές Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, 1983-2005*. Έκδ. WWF Ελλάς και ΕΘΙΑΓΕ-ΙΜΔΟ & ΤΔΠ.

ΥΠΕΚΑ - ΕΓΥ, 2013. *Σχέδιο Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Ανατολικής Μακεδονίας (GR11)*. Αθήνα: Υπουργείο Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής - Ειδική Γραμματεία Υδάτων.

ΥΠΕΚΑ - ΕΓΥ, 2013. *Σχέδιο Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Θράκης (GR12)*. Αθήνα: Υπουργείο Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής - Ειδική Γραμματεία Υδάτων.

ΥΠΕΚΑ – ΕΓΥ, 2012α. *«Κατάρτιση Σχεδίων Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών των Υδατικών Διαμερισμάτων Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, σύμφωνα με τις προδιαγραφές της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ, κατ' εφαρμογή του Ν. 3199/2003 και του ΠΔ 51/2007»*. Τεύχος Ι: Καταγραφή αρμόδιων αρχών για θέματα διαχείρισης και προστασίας των υδατικών πόρων και καθορισμός περιοχής άσκησης των αρμοδιοτήτων τους.

ΥΠΕΚΑ – ΕΓΥ, 2012β. *«Κατάρτιση Σχεδίων Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών των Υδατικών Διαμερισμάτων Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, σύμφωνα με τις προδιαγραφές της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ, κατ' εφαρμογή του*

Ν.3199/2003 και του ΠΔ 51/2007. Τεύχος 5: Χαρακτηρισμός και τυπολογία επιφανειακών υδατικών συστημάτων και αρχικός και περαιτέρω χαρακτηρισμός των υπόγειων υδατικών συστημάτων» (σε διαβούλευση).

ΥΠΕΚΑ, 2012. *Εθνικός ενεργειακός σχεδιασμός. Οδικός χάρτης για το 2050.*

ΥΠΟΜΕΔΙ-ΤΕΕ, 2010. *Κλιματικά Δεδομένα Ελληνικών Περιοχών. Τεχνική Οδηγία Τεχνικού Επιμελητήριου Ελλάδας (ΤΟΤΕΕ).* Αθήνα

Κ.2 Προγραμμα Δράσης – Πίνακας Έργων

**ΜΕΛΕΤΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ, ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ & ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ & ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ & ΘΡΑΚΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΡΑΣΗΣ: ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ**

α/α	Τομέας Έργων ή Παρεμβάσεων (Άξονας)	Κωδικός Μέτρου	Πρόγραμμα έργων ή κατηγορία έργου (Μέτρο)	Κωδικός παρέμβασης	Όνομασία παρέμβασης Προγράμματος	Φορέας Συντονισμού / Υλοποίησης	Εκτιμώμενο Κόστος (εκατομμύρια ευρώ)	Περίοδος εφαρμογής	
								Μεσοπρόθεσμα (5ετία)	Μακροπρόθεσμα (15ετία)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Αστική - οικιστική και χωρική ανάπτυξη	1.1	Σχεδιασμός του Χώρου	1.1.1	Εκπόνηση μελετών ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ	Δήμοι	4,00		X
				1.1.2	Ολοκλήρωση δασικών χαρτών και δασολογίου	ΥΠΕΚΑ, ΕΚΧΑ	15,00		X
				1.1.3	Ολοκλήρωση κτηματολογίου	Κτηματολόγιο ΑΕ	125,00		X
		1.2	Ανάπτυξη - Ενίσχυση Κοινωνικών Δομών και Υποδομών	1.2.1	Ενίσχυση Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου Αλεξανδρούπολης (υποδομές και ανθρώπινο δυναμικό)	Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας	1,20	X	
				1.2.2	Ενίσχυση Πολυτεχνικής Σχολής ΔΠΘ στην Ξάνθη (διεθνείς συνεργασίες)	ΔΠΘ	0,25	X	
				1.2.3	Δημιουργία Νοσοκομείου στην Ορεστιάδα	Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας	2,50		X
				1.2.4	Ενίσχυση πανεπιστημιακών τμημάτων στην Ορεστιάδα (δημιουργία νέων τμημάτων, ενίσχυση ερευνητικού κέντρου)	ΔΠΘ	0,50		X
				1.2.5	Ενίσχυση ΤΕΙ ΑΜΘ στο Διδυμότειχο (δημιουργία νέων τμημάτων με στόχο διασυνοριακές συνεργασίες)	ΤΕΙ ΑΜΘ	0,50		X
				1.2.6	Κοινωνικός και διοικητικός εξοπλισμός οικιστικών κέντρων βου επιπέδου	Δήμοι	10,00		X
		1.3	Ειδικές Χωρικές Ενότητες	1.3.2	Εκπόνηση και εφαρμογή Σχεδίων Ολοκληρωμένης Βιώσιμης Ανάπτυξης σε αστικά τμήματα των πόλεων: Δράμα, Καβάλα, Κομοτηνή, Ξάνθη, Σάπες, Αλεξανδρούπολη	Δήμοι	5,00	X	
				1.3.3	Εκπόνηση μελετών ΠΕΧΠ στις περιοχές που θα υποστούν χωρικές επιπτώσεις από μεγάλης κλίμακας έργα	Περιφέρεια	2,00	X	

				1.3.4	Εκπόνηση μελετών ΠΕΧΠ: Βόρειου Έβρου, Τόξου Υγροβιοτόπων και Αρχαιολογικών Χώρων, Τόξου του Νέστου και Ορεινής Ροδόπης	Περιφέρεια	5,00	X			
							Σύνολο Τομέα 1:	170,95			
2	Φυσικό και Πολιτιστικό Περιβάλλον	2.1	Φυσικό Περιβάλλον	2.1.1	Ενίσχυση των φορέων διαχείρισης των Εθνικών Πάρκων της ΑΜΘ	Φορείς Διαχείρισης Εθνικών Πάρκων	15,00	X			
				2.1.2	Προστασία του παράκτιου χώρου από τις κλιματικές αλλαγές και άλλους φυσικούς κινδύνους	Περιφέρεια	10,00		X		
				2.1.3	Ολοκληρωμένες προγραμματικές παρεμβάσεις στο Τόξο των Υγροβιοτόπων και στο Τόξο του Νέστου / Ορεινής Ροδόπης	Περιφέρεια	10,00		X		
				2.1.4	Εκπόνηση Σχεδίου Δράσης για την προστασία της λιμνοθάλασσας Βιστωνίδας	Φορέας Διαχείρισης Βιστωνίδας	0,50	X			
				2.1.5	Εφαρμογή Μέτρων Σχεδίων Διαχείρισης Υδατικών Διαμερισμάτων ΑΜΘ	ΥΠΕΚΑ - Δ/νση Υδάτων	40,00	X			
				2.1.6	Εκπόνηση Διαχειριστικών Σχεδίων σε προστατευόμενες περιοχές Natura 2000 (και εφαρμογή διαχειριστικών μέτρων)	ΥΠΕΚΑ/ Φορείς Διαχείρισης	15,00	X			
		2.2	Πολιτισμός - Πολιτιστική Κληρονομιά	2.2.1	Ενίσχυση πολιτιστικών υποδομών και μουσείων στα μεγάλα αστικά κέντρα	Εφορείες	1,50		X		
				2.2.2	Ενίσχυση πολιτιστικών υποδομών, μουσείων και οικοτουριστικών υποδομών στο Τόξο του Νέστου (Παρανέστι και Σταυρούπολη)	Εφορείες	0,50	X			
				2.2.3	Ανάπλαση και ανάδειξη επιλεγμένων σημαντικών αρχαιολογικών χώρων της ΠΑΜΘ	Υπουργείο Πολιτισμού	15,00	X			
				2.2.4	Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις σε λοιπούς αρχαιολογικούς χώρους	Υπουργείο Πολιτισμού	15,00		X		
									Σύνολο Τομέα 2:	122,50	
		3	Τοπίο	3.1	Προστασία, ανάδειξη και αποκατάσταση τοπίου	3.1.1	Ανάδειξη του ευρωπαϊκού περπατητικού μονοπατιού Ε6	Υπουργείο Τουρισμού	2,00	X	
						3.1.2	Αποκαταστάσεις τοπίων και λατομείων	ΥΠΕΚΑ	3,00		X
						3.1.3	Επεμβάσεις ανάδειξης σε ΤΙΦΚ	ΥΠΕΚΑ	3,00	X	

				3.1.4	Αποκαταστάσεις συνέχειας οικοτόπων σε τοπία	ΥΠΕΚΑ	0,50	X		
							Σύνολο Τομέα 3:	8,00		
4	Παραγωγικοί Τομείς	4.1	Πρωτογενής Τομέας	4.1.1	Επέκταση και ολοκλήρωση των αρδευτικών δικτύων ¹	Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	50,00		X	
				4.1.2	Αντικατάσταση ανοικτών αρδευτικών δικτύων της πεδιάδας της Χρυσούπολης με κλειστά δίκτυα.	Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	50,00	X		
				4.1.3	Αντικατάσταση ανοικτών αρδευτικών δικτύων του Β. Έβρου, της πεδιάδας ανατολικά του Νέστου και του Ν. Δράμας με κλειστά δίκτυα.	Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	190,00		X	
				4.1.4	Ολοκλήρωση του εδαφολογικού χάρτη	Περιφέρεια	2,00	X		
				4.1.5	Εγχειρίδια έργων - Αναδαρμοί	Περιφέρεια	50,00	X		
				4.1.6	Σχέδια διαχείρισης της κτηνοτροφίας και μελέτες βοσκοικανότητας στις ορεινές περιοχές	Περιφέρεια / Γενική Δ/νση Δασών και Αγροτικών Υποθέσεων Α.Δ.Μ-Θ.	0,20	X		
				4.1.7	Μελέτες για την υλοποίηση περιοχών ολοκληρωμένης ανάπτυξης υδατοκαλλιεργειών (ΠΟΑΥ και ΠΑΥ)	Περιφέρεια	0,20	X		
				4.1.8	Μελέτες - κατασκευή μικρών ταμιευτήρων νερού σε διάφορες περιοχές της ΠΑΜΘ.	Περιφέρεια / Δήμοι	12,00	X		
				4.1.9	Σχεδιασμός και εφαρμογή προγράμματος ολοκληρωμένης διαχείρισης δασικών οικοσυστημάτων	Γενική Δ/νση Δασών και Αγροτικών Υποθέσεων Α.Δ.Μ-Θ.	0,50	X		
		4.2	Δευτερογενής Τομέας	4.2.1	Ενίσχυση της μεταποίησης και τυποποίησης προϊόντων (παροχή ενισχύσεων για δημιουργία ή εκσυγχρονισμό μικρών και μεσαίων εγκαταστάσεων)	Υπουργείο Ανάπτυξης / Περιφέρεια	5,00		X	

			4.2.2	Ανάπτυξη οργανωμένων υποδοχέων (Επιχειρηματικών Πάρκων) (εκπόνηση μελετών, κατασκευή υποδομών και κέντρων εξυπηρέτησης)	Υπουργείο Ανάπτυξης	25,00		X
		4.3	Τριτογενής Τομέας	4.3.1	Οργάνωση και προβολή της αγροτικής επιχειρηματικότητας και της παραγωγικής ταυτότητας (φορέας, κέντρο προβολής)	Περιφέρεια	0,30	X
				4.3.2	Ενίσχυση υπηρεσιών διαπεριφερειακής εμβέλειας και διασυνοριακής συνεργασίας (Κομοτηνή, Ξάνθη, Δράμα)	Περιφέρεια	0,60	X
				4.3.3	Στρατηγική μελέτη τουριστικής ανάπτυξης	Περιφέρεια	0,10	X
				4.3.4	Μελέτη καταγραφής, τεκμηρίωσης, ψηφιοποίησης του πολιτιστικού και περιβαλλοντικού πλούτου (δημιουργία γεωχωρικής βάσης)	Περιφέρεια / Φορείς Διαχείρισης / Αρχαιολογικές υπηρεσίες	0,50	X
				4.3.5	Παρεμβάσεις ανάπλασης στον παράκτιο χώρο	Περιφέρεια	20,00	X
		4.4	Περιοχές Οργανωμένης Ανάπτυξης Παραγωγικών Δραστηριοτήτων (ΠΟΑΠΔ)	4.4.1	Μελέτες χωροθέτησης ΠΟΑΠΔ διαφόρων μορφών σε εντοπισμένες θέσεις	ΥΠΕΚΑ	0,15	X
		Σύνολο Τομέα 4:					406,55	
5	Τεχνικές Υποδομές	5.1	Μεταφορές	5.1.1	Ολοκλήρωση σύνδεσης Εγνατίας Οδού με τις ΒΙΠΕ	Εγνατία Οδός	10,00	X
				5.1.2	Μελέτη σκοπιμότητας σιδηροδρομικής σύνδεσης Κομοτηνής - Βουλγαρίας μέσω Νυμφαίας	ΟΣΕ	0,20	X
				5.1.3	Ολοκλήρωση έργων αναβάθμισης του λιμένα Αλεξανδρούπολης στη χερσαία και θαλάσσια ζώνη (έργα υποδομής και μελέτες)	ΟΛΑ	81,00	X
				5.1.4	Ολοκλήρωση κάθετου οδικού αξόνα της Εγνατίας Οδού: Αρδάνιο – Ορεστιάδα – Καστανιές (Ελληνοτουρκικά σύνορα) – Ορμένιο (Ελληνοβουλγαρικά σύνορα)	Εγνατία Οδός	34,00	X
				5.1.5	Σύνδεση του λιμένα Αλεξανδρούπολης με το	ΟΣΕ, ΟΛΑ	85,00	X

			σιδηροδρομικό δίκτυο				
			5.1.6	Ολοκλήρωση της αναβάθμισης της σιδηροδρομικής γραμμής Αλεξανδρούπολης – Ορμενίου	ΟΣΕ	185,00	X
			5.1.7	Ολοκλήρωση περιφερειακής οδού Αλεξανδρούπολης (και σύνδεση του εμπορευματικού λιμένα και του αεροδρομίου με Εγνατία Οδό)	Εγνατία Οδός	72,00	X
			5.1.8	Βελτίωση - αναβάθμιση υποδομών αερολιμένων Αλεξανδρούπολης και Καβάλας	ΥΠΑ	31,00	X
			5.1.9	Αναβάθμιση - ανάπλαση αστικού λιμένα Καβάλας (ολοκλήρωση έργων υποδομής, εξυπηρέτηση κρουαζιέρας)	ΟΛΚ	15,00	X
			5.1.10	Βελτίωση - αναβάθμιση υποδομών εμπορευματικού λιμένα Καβάλας (δημιουργία ευρείας λιμενικής ζώνης για φιλοξενία συμπληρωματικών λειτουργιών)	ΟΛΚ	15,00	X
			5.1.11	Κατασκευή σιδηροδρομικής σύνδεσης εμπορευματικού λιμένα Καβάλας με το εθνικό δίκτυο στους Τοξότες Ξάνθης	ΟΣΕ, ΟΛΚ	250,00	X
			5.1.12	Κατασκευή νέου οδικού άξονα Καβάλα – Σέρρες (Ε61)	Εγνατία Οδός	240,00	X
			5.1.13	Κατασκευή περιαστικού δακτυλίου Καβάλας	Εγνατία Οδός	61,50	X
			5.1.14	Βελτίωση - αναβάθμιση σύνδεσης Ξάνθης - Δράμας μέσω Παρανεστίου	Περιφέρεια, Δήμοι	40,00	X
			5.1.15	Λοιπά έργα αναβάθμισης - βελτίωσης του πρωτεύοντος και δευτερεύοντος περιφερειακού οδικού δικτύου (περιλαμβάνονται παρακάμψεις οικισμών)	Περιφέρεια, Δήμοι	213,00	X
			5.1.16	Ολοκλήρωση ανατολικής παράκαμψης Ξάνθης	Εγνατία Οδός	15,00	X
			5.1.17	Ολοκλήρωση κάθετου οδικού άξονα Εγνατίας Οδού: Ξάνθη - Εχίνος - Ελληνοβουλγαρικά Σύνορα	Εγνατία Οδός	207,00	X

			5.1.18	Ολοκλήρωση κάθετου οδικού άξονα Εγνατίας Οδού: Δράμα – Κάτω Νευροκόπι – Εξοχή – Ελληνοβουλγαρικά Σύνορα	Εγνατία Οδός	20,00	X	
			5.1.19	Αναβάθμιση της επαρχιακής οδού Δράμας - Αμφίπολης	Περιφέρεια	15,00		X
			5.1.20	Βελτίωση προσπελασιμότητας αεροδρομίου Χρυσούπολης και λιμένα Κεραμωτής (αναβάθμιση οδικού δικτύου, αναβάθμιση κόμβου Πέρνης, παρακάμψεις οικισμών)	ΥΠΑ, ΟΛΚ, Περιφέρεια, Εγνατία Οδός	25,00		X
			5.1.21	Διερεύνηση σκοπιμότητας και εφικτότητας υλοποίησης νέων Α/Κ στην Εγνατία Οδό	Εγνατία Οδός	0,30		X
			5.1.22	Κατασκευή Α/Κ Πολυσίτου και Παληού της Εγνατίας Οδού	Εγνατία Οδός	30,00		X
			5.1.23	Σύνδεση της Δράμας με την επαρχιακή οδό Δράμας – Αμφίπολης (τμήμα 3 χλμ. μέσω νότιου περιφερειακού δακτυλίου)	Περιφέρεια	18,50		X
			5.1.24	Σύνδεση Προσοτσάνης - Σιταγρών / Αλιστράτης	Περιφέρεια	15,00		X
			5.1.25	Ολοκλήρωση παραλιακής οδικής σύνδεσης Μεσημβρίας Έβρου - Μαρώνειας Ροδόπης	Περιφέρεια	8,50		X
			5.1.26	Ανάπτυξη υπηρεσιών προαστιακού σιδηροδρόμου Ξάνθης - Κομοτηνής - Αλεξανδρούπολης (μέχρι το αεροδρόμιο)	ΟΣΕ	3,00		X
			5.1.27	Επαναχάραξη σιδηροδρομικής γραμμής στην πόλη της Αλεξανδρούπολης (παρακάμψη αστικού ιστού), σύνδεση με το αεροδρόμιο και κατασκευή σιδηροδρομικού σταθμού αεροδρομίου	ΟΣΕ, ΥΠΑ	85,50	X	
			5.1.28	Συνδέσεις σιδηροδρομικού δικτύου με τις ΒΙΠΕ και τα ΒΙΟΠΑ	ΟΣΕ	50,00		X

			5.1.29	Ολοκλήρωση έργων βελτίωσης - αναβάθμισης σιδηροδρομικού δικτύου (περιλαμβάνονται παρακάμψεις αστικών κέντρων, ανισόπεδες διαβάσεις σε διασταυρώσεις με οδούς μεγάλης κυκλοφορίας, βελτιώσεις διασυνδεσιμότητας με δίκτυα όμορων χωρών, ένταξη νέων τεχνολογιών στα συστήματα λειτουργίας / διαχείρισης)	ΟΣΕ	15,00		X
			5.1.30	Μελέτες και έργα βελτίωσης - αναβάθμισης - διασύνδεσης μικρών επιβατικών λιμένων, τουριστικών λιμένων και αλιευτικών καταφυγίων	ΟΛΑ, ΟΛΚ, Περιφέρεια	42,00		X
			5.1.31	Ολοκλήρωση δικτύου ελικοδρομίων	Περιφέρεια, ΥΠΑ	2,00		X
			5.1.32	Επέκταση και ενίσχυση της υπηρεσίας των υδροπλάνων	Περιφέρεια, ΥΠΑ	1,00		X
			5.1.33	Βελτίωση συστήματος εμπορευματικών μεταφορών (ολοκλήρωση υποδομών, βελτίωση διαλειτουργικότητας και διαχείρισης κ.ά.)	Αποκεντρωμένη Διοίκηση, Περιφέρεια	2,50		X
			Σύνολο μέτρου 5.1:			1.888,00		
	5.2	Περιβαλλοντικές Υποδομές	5.2.1	Ολοκλήρωση υποδομών αποχέτευσης και διαχείρισης αστικών λυμάτων	Δήμοι	20,00		X
			5.2.2	Βελτίωση δικτύων ύδρευσης οικισμών	Δήμοι - ΔΕΥΑ	10,00		X
			5.2.3	Ολοκλήρωση Περιφερειακού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ)	Περιφέρεια	98,00		X
			Σύνολο μέτρου 5.2:			128,00		
	5.3	Ενέργεια - Τηλεπικοινωνίες	5.3.1	Δημιουργία περιφερειακού κέντρου έρευνας για την ανάπτυξη εφαρμογών ενέργειας	ΚΑΠΕ, Περιφέρεια	0,20		X
			5.3.2	Μελέτες διαχείρισης και εκμετάλλευσης της γεωθερμικής ενέργειας στην ευρύτερη πεδινή περιοχή των Π.Ε. Ξάνθης, Καβάλας, Ροδόπης και Αλεξανδρούπολης	ΚΑΠΕ, Περιφέρεια	0,80		X

				5.3.3	Ειδική μελέτη για τη βιώσιμη χωροθέτηση αιολικών πάρκων στο σύνολο της Περιφέρειας	ΚΑΠΕ, Περιφέρεια	0,15	X	
				5.3.4	Επέκταση του δικτύου φυσικού αερίου μέσης και χαμηλής πίεσης	ΔΕΣΦΑ	140,00	X	
				5.3.5	Έργα αξιοποίησης της γεωθερμικής ενέργειας (παραγωγή πρώιμων κηπευτικών, τηλεθέρμανση, παραγωγή ενέργειας)	ΚΑΠΕ, Περιφέρεια	12,00	X	
				Σύνολο μέτρου 5.3:			153,15		
		5.4	Προστασία από φυσικές καταστροφές	5.4.1	Κλιματική αλλαγή και αντιπλημμυρική προστασία	Περιφέρεια	50,00		X
				Σύνολο μέτρου 5.4:			50,00		
6	Διασυνοριακή - Διακρατική - Διαπεριφερειακή Συνεργασία	6.1	Ενίσχυση της καλής γειτονίας και αντιμετώπιση προκλήσεων και κοινών προβλημάτων	6.1.1	Πρώθηση αρμονικής συνύπαρξης και συνεργασιών στους τομείς του πολιτισμού, τουρισμού, τοπικών δραστηριοτήτων, αστικής και αγροτικής διαχείρισης, μεταφορών κλπ - Ανταλλαγή εμπειριών και διάδοση ορθών πρακτικών	Περιφέρεια, Δήμοι	6,60		X
				6.1.2	Αντιμετώπιση κοινών προκλήσεων στους τομείς περιβάλλοντος και δημόσιας υγείας	Αποκεντρωμένη Διοίκηση, Περιφέρεια	3,00		X
				6.1.3	Ενίσχυση της διασυνοριακής έρευνας σε θέματα περιβάλλοντος και πολιτιστικής κληρονομιάς	ΔΠΘ, ΤΕΙ, Ερευνητικά κέντρα	1,00		X
				Σύνολο Τομέα 6:			10,60		

ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΩΝ:

47

41

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ:

2.938,00

1375,15

1563,1

1: Επισημαίνεται ότι στην εκτίμηση κόστους **δεν** περιλαμβάνεται το έργο της μεταφοράς και διανομής νερού από τον ποταμό Νέστο στην πεδιάδα της Ξάνθης, προϋπολογισμού ένταξης στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013 «ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΠΑΛΑΤΑΤΖΗΣ» 107,5 εκατ. €, το οποίο παρουσιάζει δικαστικές εμπλοκές στη διαδικασία της περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

Κ.3 Χάρτες

Συνοδευτικοί χάρτες Π.2.α, Π.2.β, Π.2.γ και Π.2.δ [εκτός τεύχους]